

KRONIKA MESTA NITRY

Zápis za rok 2019

Nitriansky samosprávny kraj

Okres Nitra

**Napísala: Mgr. Ľudmila Synaková
kronikárka mesta Nitry od roku 2008**

Tento zápis do Kroniky mesta Nitry za rok 2019

obsahuje 537 strán textu a má 17 kapitol

(päťstotridsaťsedem strán textu a sedemnásť kapitol)

Tento zápis do Kroniky mesta Nitry za rok 2019
dostala na posúdenie komisia pre kultúru a kreatívny priemysel
dňa 15. mája 2020

Tento zápis do Kroniky mesta Nitry za rok 2019
komisia pre kultúru a kreatívny priemysel pri Mestskom zastupiteľstve v Nitre
schválila dňa 2. septembra 2020

Tento zápis do KRONIKY MESTA NITRY ZA ROK 2019
Mestská rada v Nitre schválila
na svojom zasadnutí dňa 2020

Mgr. Ľudmila Synaková
kronikárka mesta Nitry

Marek Hattas
primátor mesta Nitry

OBSAH

Úvod.....	5
1. ČINNOST' ORGÁNOV SAMOSPRÁVY MESTA NITRY	10
1.1 Rozpočet mesta Nitry na rok 2019.....	10
1.2 Vedenie Nitry vo volebnom období 2018-2022.....	12
1.3 Mestská rada vo volebnom období 2018-2022	13
1.4 Mestské zastupiteľstvo vo volebnom období 2018-2022.....	14
1.5 Výbory mestských častí vo volebnom období 2018-2022	16
1.6 Komisie pri mestskom zastupiteľstve	20
1.7 Zasadnutia mestského zastupiteľstva	24
1.8 Činnosť samosprávy mesta Nitry	42
2. VÝZNAMNÉ NÁVŠTEVY A PARTNERSKÁ SPOLUPRÁCA	79
3. MESTO A OBYVATEĽSTVO	93
4. VEREJNO-SPOLOČENSKÝ ŽIVOT	116
5. VÝSTAVBA A ROZVOJ MESTA	160
6. EKONOMICKÝ ŽIVOT MESTA	178
7. KULTÚRNY ŽIVOT MESTA	218
8. ŠKOLSTVO A VZDELÁVANIE.....	277
9. ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ.....	329
10. DUCHOVNÝ A NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT.....	362
11. CESTOVNÝ RUCH	372
12. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	380
13. BEZPEČNOSTNÁ SITUÁCIA A POŽIAROVOSŤ.....	400
14. ŠPORT A TELESNÁ KULTÚRA.....	409
15. MIMORIADNE UDALOSTI A ZAUJÍMAVOSTI..	445
16. POČASIE	469
17. KALENDÁR VÝROČÍ OSOBNOSTÍ A UDALOSTÍ	475
18. INDEX	521
19. Zoznam použitých skratiek	536
20. Pomôcky použité pri spracovaní zápisu	537

Úvod

Každý rok je pre nás nové číslo – letopočet, predeľ v spleti dní, týždňov a mesiacov, ktorými sa ľudia riadia. Na začiatku každého roka bývajú ich želania rovnaké – prežiť rok v šťastí a zdraví, bez rušivých momentov, tragédií či nešťastí. Aj v roku 2019 bola Nitra mestom, kde sa ľudom žilo dobre a spokojne. Mali na to vytvorené všetky podmienky. Ciele vo všetkých oblastiach kvality života a investičného rozvoja mesta boli nastavené tak, aby Nitru posúvali vpred.

Na úvod však treba napísať, že tento rok bol pre Nitru významný tým, že na čele mesta sa po novembrových komunálnych voľbách z r. 2018 udiala významná generačná zmena. Za primátora mesta si Nitrania zvolili 31-ročného ambiciózneho a rozhladeného Mareka Hattasa. Novozvolený primátor si za svojich zástupcov si vybral 28-ročnú Michaelu Hefkovú a 45-ročného Daniela Balka. V zastupiteľstve primátora podporovali poslanci z tímu Hattas, ktorí spolu s ním kandidovali a rovnako ako on, si prevahou hlasov získali dôveru Nitranov. Primátor Marek Hattas si za prednostu mestského úradu vybral 40-ročného Jána Odzgana, ktorý do Nitry prišiel z podnikateľského prostredia z Bratislavy. Nové vedenie mesta Nitry začalo okamžite po svojom nástupe riešiť problémy, s ktorými sa uchádzali o voličské hlasy a tvorili nosnú časť ich úspešného volebného programu – obmedzenie kasín a herní na území mesta, parkovaciu politiku a problémy v doprave, neprehľadné financovanie športu, zlý technický stav mestských športovísk, vrátane mestského kúpeľa, zmenu vo fungovaní bikesharingu, výstavbu cyklotrás, oživenie pešej zóny a bezpečnosť občanov.

V januári schválilo mestské zastupiteľstvo milión eur na rekonštrukcie a moderné vybavenie škôl a škôlok, o 97 % navýšilo financovanie neštátnych a cirkevných základných škôl. Vo februári radnica usporiadala odbornú medzinárodnú architektonickú konferenciu, po konferencii nasledovalo vypísanie výberového konania na post hlavného architekta.

V roku 2019 privítal primátor Marek Hattas v Nitre mimoriadnych a splnomocnených veľvyslancov viacerých štátov a kráľovstiev. V utorok 7. mája zavítal na oficiálnu návštevu Nitry prezident SR Andrej Kiska. Po návšteve Župného domu, kde ho prijal predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica, zavítal i na nitriansku radnicu, kde vzácneho hosta privítal primátor Marek Hattas.

V januári vstúpila do platnosti nová organizačná štruktúra mestského úradu. Vznikol nový odbor miestneho rozvoja a cestovného ruchu a odbor inovácií, transparentného riadenia a klientskej spokojnosti. Po rozčlenení pôvodného odboru propagácie a cestovného ruchu začal fungovať nový odbor propagácie a komunikácie, ktorý sa riadil pokynmi poradcu primátora pre komunikáciu Henricha Vargu. Na odbor komunikácie a propagácie nastúpil hovorca mesta Nitry Tomáš Holúbek, čím sa výrazne zlepšila komunikácia mesta s novinármi. Radnica komunikovala s občanmi prostredníctvom

Facebooku, na webovej stránke mesta pribúdali denne minimálne tri nové správy o dianí na úrade a v samospráve. Koncom júna vyšlo nulté číslo Radničných novín, ktoré sa distribuovali do 35-tisíc domácností v Nitre. Prvé číslo novín vyšlo v októbri 2019.

Hneď v prvej polovici roku 2019 sa na Slovensku konali dvoje voľby. V marci 2019 sa uskutočnili voľby novej hlavy štátu. Doterajší prezident Andrej Kiska nekandidoval, a preto bolo zrejmé, že v prezidentskom paláci dôjde k zmene. Víťazstvo dovtedy neznámej kandidátky Zuzany Čaputovej znamenalo historický predel v slovenskej politike. Svoje hlasy jej dalo viac ako milión voličov. Zuzana Čaputová voličov zaujala ponukou nového štýlu politiky a zvíťazila nad druhým kandidátom, eurokomisárom Marošom Šefčovičom. Prvá slovenská prezidentka Zuzana Čaputová slávnostne nastúpila do svojho úradu 15. júna 2019.

V sobotu 25. mája 2019 išli Slováci k volebným urnám druhýkrát. Tentoraz si občania Slovenskej republiky spolu s občanmi ďalších 27 členských štátov vyberali na najbližších päť rokov svojich zástupcov do Európskeho parlamentu. Vo voľbách sa hlasovania zúčastnilo 22,74 % oprávnených voličov a išlo o historicky najvyššiu účasť v eurovoľbách na Slovensku. Spomedzi krajín Európskej únie však Slovensko s nízkou volebnou účasťou „obhájilo“ posledné miesto. Aj v týchto voľbách utrhla strana Smer-SD porážku. Najviac hlasov získala strana Progresívne Slovensko, pretože z celkových 13 poslancov sú štyria z tejto strany, traja zo Smeru, dvaja z Ľudovej strany Naše Slovensko (ĽSNS, dvaja zo strany Sloboda a solidarita (SaS) a po jednom z Kresťansko-demokratického hnutia (KDH) a Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti (OĽaNO). KDH patril ešte jeden mandát, avšak uplatniť si ho mohol až po odchode Veľkej Británie z Európskej únie.

Od začiatku roka sme sledovali komplikovaný scenár odchodu Veľkej Británie z Európskej únie. Európska únia nebola pripravená na neriadený odchod a verila, že Veľká Británia bude aj naďalej súčasťou colnej únie, alebo nadviaže s EÚ podobné vzťahy, ako je to v prípade Nórska. Prvý termín odchodu z EÚ bol stanovený na 29. marec 2019, druhý určili na 12. apríla. Mayová však 22. marca 2019 na summite EÚ v Bruseli dosiahla odklad brexitu v prípade neschválenia dohody do 12. apríla 2019 s tým, že dovtedy by mal Londýn informovať svojich európskych partnerov, ako si predstavuje ďalší postup. Veľká Británia mala na výber tri možnosti: parlament mohol ešte stále odsúhlasiť dohodu, ktorú premiérka Theresa Mayová vyrokovala s EÚ, vystúpiť z EÚ mohli bez dohody alebo požiadať o odloženie termínu odchodu, čo by znamenalo, že by sa v máji aj v Británii konali voľby do Európskeho parlamentu. Niektoré z predložených nezáväzných návrhov počítali s tým, že Británia bude mať aj naďalej blízke ekonomické vzťahy s EÚ. K získaniu väčšiny mal najbližšie návrh na zotrvanie v colnej únii s EÚ na schválenie chýbať len tri hlasy. Ďalšie návrhy, ktoré nezískali väčšinu, sa týkali zotrvania na jednotnom trhu, referenda o brexitovej dohode a zrušenia brexitu v prípade neschválenia dohody. V piatok 12. apríla mal nastať tzv. tvrdý brexit, ak britský parlament dovtedy neschválil už trikrát zamietnutú dohodu s EÚ alebo Londýn sa nedohodne na ďalšom odklade termínu

odchodu. Nič sa nestalo, ale Theresa Mayová musela odstúpiť z pozície britskej premiérky a od 24. júla ju nahradil Boris Johnson.

Slovenská republika si v sobotu 4. mája pripomenula 100. výročie od tragickej smrti generála Milana Rastislava Štefánika. Celonárodná spomienková slávnosť sa konala na jeho mohyle na vrchu Bradlo v Brezovej pod Bradlom za účasti našich najvyšších ústavných a vládnych činiteľov – prezidenta SR Andreja Kisku, predsedu Národnej rady SR Andreja Danka, premiéra Petra Pellegriniho. M. R. Štefánikovi, ktorý je považovaný za jednu z najvýznamnejších osobností slovenskej histórie, sa stal 4. mája osudným let z Talianska do rodnej vlasti. Lietadlo Caproni 450 sa tesne pred plánovaným pristátím zrútilo neďaleko Ivanky pri Dunaji. Nikto zo štyroch ľudí na palube nehodu neprežil. V Nitre sme si výročie pripomenuli podujatím na pešej zóne pod názvom Štefánik(ova) žije.

Významným počinom, ktorý zarezonoval v celoslovenskom priestore bolo prijatie VZN o zákaze hazardných hier v Nitre. Poslanci nitrianskeho mestského zastupiteľstva 14. júna schválili všeobecne záväzné nariadenie (VZN) o zákaze hazardu. Podľa nového VZN mesto zakazuje umiestňovanie herní a kasín na celom území Nitry v hoteloch, motelloch a penziónoch. Fungovať nebudú môcť ani v budovách pre obchod a služby či v objektoch určených na kultúru a na verejnú zábavu. Petíciu, požadujúcu zákaz hazardu, podpísalo úctyhodných 23 082 občanov, čo je viac ako 30 percent Nitranov starších ako 18 rokov.

Od 1. júna nastúpil na mestský úrad hlavný architekt mesta Nitry Viktor Šabík. V rozhovore, ktorý poskytol médiám povedal, že polovica Nitry je nedostavaná a je nonsens, aby na obrovskej ploche pod hradom rástla repka. Krátko po jeho nástupe mesto získalo mladého dopravného inžiniera, od ktorého si sľubovalo vyriešenie dopravných problémov. Primátor Marek Hattas sa vyjadril, že prioritnou úlohou hlavného architekta bude tvorba nového územného plánu mesta Nitry.

Poprední predstavitelia viacerých krajín si v stredu 6. júna v juhoanglickom meste Portsmouth pripomenuli 75. výročie vylodenia spojeneckých vojsk v Normandii počas druhej svetovej vojny. Išlo o významný míľnik 2. svetovej vojny.

Dňa 14. júna ohlásila svoj odchod z funkcie viceprimátorky Michaela Hefková (kandidovala za Tím Hattas), ktorá bola prvou ženou na tejto funkcii v histórii mesta Nitra. Na svojej pozícii sa venovala prioritne doprave. Odstúpiť z funkcie a vzdala sa mandátu poslankyne sa rozhodla zo zdravotných dôvodov. Na uvoľnené miesto v zastupiteľstve 27. júna nastúpil a poslanecký sľub zložil Miloslav Špoták (vo voľbách kandidoval za Tím Hattas). Primátor mesta Marek Hattas menoval ho 1. júla menoval do funkcie viceprimátora.

V piatok 21. júna sa mesto Nitra stalo na XXX. sneme Únie miest Slovenska členom tejto organizácie, ktorá bola založená v roku 1994. Jej zrod bol spojený so snahou primátorov zmeniť správu vecí verejných na Slovensku.

Primátor mesta Nitry Marek Hattas udelil dňa 23. februára Cenu primátora mesta Nitry Folklórnemu súboru Furmani za zachovávanie, rozvíjanie a šírenie hodnôt tradičnej ľudovej kultúry a za úspešnú reprezentáciu Nitry v domácom i medzinárodnom meradle. Cenu primátora získalo pri príležitosti 100. výročia aj Gymnázium na Golianovej ulici v Nitre.

Významný podiel na živote nášho mesta má kultúrne dianie. Úvod roka patril plesovej sezóne, v rámci ktorej sa Nitrania zabávali na približne 20 plesoch a báloch. Nasledovalo podujatie Fašiangy v Nitre, organizované radnicou. Jarné mesiace patrili ďalšiemu ročníku festivalu Nitrianska hudobná jar 2019, medzinárodnému organovému festivalu Ars Organi 2019, ako aj festivalu sakrálnej hudby Musica Sacra 2019. Návštevníkov zaujalo aj nové podujatie Štefánik(ova) žije. V priebehu roka sa na Svätoplukovom námestí uskutočnilo niekoľko jarmokov, organizovaných nitrianskou radnicou a súkromnou spoločnosťou Nitrafiesta, ktorá do Nitry priniesla zaujímavé kulinárske festivaly. Od 4. do 7. júla ožilo centrum mesta mestskými slávnosťami Nitra, milá Nitra. Pod Nitrianskym hradom sa konal 7. ročník festivalu ranostredovekého života Pribinova Nitrawa. Zároveň boli v Podhradí otvorené dvory, ktoré ponúkali kultúru, nákup i poznanie. Prvýkrát verejnosti sprístupnili torzo stredovekej hradnej brány v pivničných priestoroch Župného domu, ktoré dokazujú, že Nitriansky hrad bol, čo sa týka rozlohy, najväčším hradom na Slovensku. Na návštevu mesta zavítali pri tejto príležitosti viaceré partnerské mestá. Veľký ohlas verejnosti malo nové podujatie Nitrianske hody a dožinky, ktoré sa uskutočnili v sobotu 17. augusta 2019. Tohto roku oslávilo významné 70-ročné jubileum Divadlo Andreja Bagara v Nitre. Pri tejto príležitosti divadelníci pripravili 25. októbra vo Veľkej sále divadla galaprogram a Jaroslav Dóczy, riaditeľ divadla, prevzal ďakovný list primátora za výnimočný prínos v oblasti divadelného umenia, výrazné obohacovanie slovenskej divadelnej scény kvalitnou umeleckou tvorbou a prezentáciu mesta Nitry. Kultúrne dianie prišlo aj na sídliská a do mestských častí, o čom podrobne píšeme v kapitole o kultúre.

V tomto roku zažívala Nitra intenzívnu bytovú výstavbu. Na Štúrovej ulici prebiehala intenzívna výstavba bytového domu Tabáň. Stavebná spoločnosť INPEK stavala na pozemku, pri obchodnom dome TESCO, po zbúranom dome kultúry Orbis - bytový dom ORBS. V Nitre a mestských častiach boli zrekonštruované viaceré chodníky, cyklistické cesty, zrealizovaná bola cyklocesta z Boriny do mesta. Koncom júna začal investor s prípravou staveniska na rekonštrukciu Univerzitného mosta. Počas prázdninových mesiacov stavbári demontovali zábradlie na oboch stranách a pripravili si prístup na stavenisko od rieky. Rekonštrukcia mosta naplno prepukla po skončení výstavy Agrokomplex v stredu 28. augusta 2019 uzavretím mosta v polovičnom profile a presmerovaním nákladnej dopravy mimo mesta.

Vutorok 20. augusta odovzdali do užívania po štyroch rokoch výstavby zrekonštruovanú autobusovú stanicu v Nitre. V júli tohto roku sme zaznamenali, že na Slovensku sa miera evidovanej nezamestnanosti medzimesačne nezmenila a zostala na

úrovni 4,97 %. Najvyššia bola v okrese Rimavská Sobota (15,34 %), najnižšia práve v našom okrese Nitra (1,99 %). Ani tohto roku Nitru neobchádzali nešťastia.

Tragickým dňom tohto roka bola streda 30. septembra, keď v dôsledku silného vetra, zabil konár stromu žiaka ZŠ Topoľovej ulici, ktorý bol v tomto čase so spolužiakmi na prechádzke. Nešťastie sa stalo na cyklotrase vedľa rieky Nitry.

Ďalším nešťastím, ktoré hlboko zasiahlo celú Nitru ako aj celé Slovensko bola tragická nehoda autobusu s nákladným automobilom, ku ktorej došlo v stredu 13. novembra 2019 popoludní pri obci Malanta neďaleko Nitry. Zahynulo 12 ľudí, z toho štyri maloleté deti. Ďalších 17 ľudí bolo zranených, traja ťažko. Mesto Nitra prišlo v tomto roku o viaceré významných občanov a rodákov. K smutným udalostiam tohto roka patrili úmrtia nositeľov Ceny mesta Nitry Juraja Havelku a Zdenka Belaja.

1. Činnosť orgánov samosprávy mesta Nitry

1.1 Rozpočet mesta Nitry na rok 2019

Mesto Nitra a jeho rozpočtové organizácie hospodárili v roku 2019 na základe Rozpočtu mesta Nitry na rok 2019 schváleného uznesením MZ z 15. novembra 2018. V súlade s paragrafom 10 odst. 3 zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy je rozpočet mesta Nitry na rok 2019 rozčlenený na:

1. Bežné príjmy a bežné výdavky (t. j. bežný rozpočet)
2. Kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (t. j. kapitálový rozpočet)
3. Finančné operácie

1.

Bežný rozpočet (v eurách)	mesto	rozpočtové organizácie	spolu
Bežné príjmy	64 226 048	1 926 960	66 153 008
Bežné výdavky	41 276 680	16 248 590	57 525 270
Saldo bežného rozpočtu	22 949 368	-14 321 630	8 627 738

2.

Kapitálový rozpočet	mesto	rozpočtové organizácie	spolu
Kapitálové príjmy	657 902	0	657 904
Kapitálové výdavky	1 961 950	83 500	2 045 450
Saldo kapitálového rozpočtu	- 1 304 048	- 83 500	- 1 387 548

3.

Finančné operácie	mesto	rozpočtové organizácie	spolu
Príjmové finančné operácie	300 000	0	300 000
Výdavkové finančné operácie	6 570 190	0	6 570 190

Saldo finančných operácií	6 270 190	0	- 6 270 190
	mesto	rozpočtové organizácie	spolu
Celkové príjmy spolu	61 183 950	1 926 960	- 67 110 910
Celkové výdavky spolu	49 808 820	16 332 090	- 66 140 910
<i>Účtovný prebytok/ schodok</i>	<i>15 375 130</i>	<i>-14 405 130</i>	<i>970 000</i>
<i>Prebytok/schodok hospodárenia</i>	<i>21 645 320</i>	<i>14 405 130</i>	<i>7 240 190</i>

1.2 Vedenie mesta Nitry vo volebnom období 2018 - 2022

Marek Hattas

primátor mesta Nitra

Mgr. Michaela Hefková

viceprimátorka

(do 14. júna 2019)

Mgr. Miloslav Špoták

viceprimátor

(od 27. júna 2019)

Mgr. Daniel Balko

viceprimátor

1.3 Mestská rada

vo volebnom období 2018 - 2022

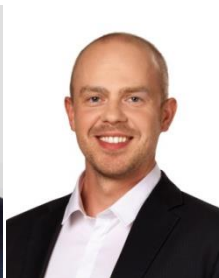
Michaela Hefková

Daniel Balko

Peter Mezei

Oliver Pravda

Filip Barbarič

Ján Greššo

(do 14.6.2019)

Ján Vančo

Anna Laurinec Šmehilová

Peter Oremus

Miloslav Špoták

1.4 Poslanci Mestského zastupiteľstva v Nitre

Mgr. Petra Ajdariová

Ing. Roman Ágh, MBA.

Ing. Peter Bakay

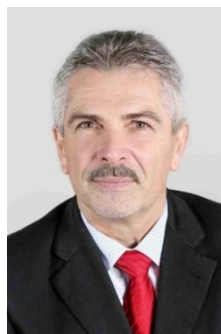
Mgr. Daniel Balko

JUDr. Filip Barbarič, MPH.

Ing. Janka Buršáková

Ing. Miloš Dovičovič

MUDr. Anna Filipová

Mgr. Ján Greššo

Ing. Miroslav Gut

Ing. Miloslav Hatala

Mgr. Michaela Hefková

František Hollý

Ing. Tomáš Jursa

Ing. Peter Košťál, PhD.

Ing. Erik Král'

Ing. Jarmila Králová, PhD.

Ing. arch. Peter Mezei

Ing. Dávid Moravčík

Pavol Obertáš

Ing. Peter Oremus, PhD.

Oliver Pravda, LL.M.

RNDr. Marta Ráková

MVDr. Róbert Rathouský

Jozef Slíž

Jozef Stümpel

PhDr. Anna Šmehilová, PhD.

Ing. Štefan Štefek

Ladislav Turba

PhDr. Ján Vančo, PhD.

Pavol Varga

Mgr. Miloslav Špoták

1.5 Výbory mestských častí

vo volebnom období 2018 - 2022

Výbor mestskej časti č. 1 – Dolné Krškany, Horné Krškany

Predseda VMČ – poslanec MsZ: Ing. Miroslav Gut

Členovia VMČ z radov občanov: Ing. Miloš Balko, Ing. Miloš Ballay, PhDr. Alexandra Bellová, Iveta Čurgaliová, Mgr. Melinda Drdoľová, Mgr. Erik Duchoň, Ing. Patrik Ďurfina, Róbert Gajdoš, Jozef Gašparovič, Bc. Ján Kecskés, Miroslav Klačko a Mgr. Marek Pinter.

Zoznam ulíc mestskej časti Dolné Krškany: 1. mája, Biovetská, Bitá, Cirmánska, Dvorčanská, Holotka, Jabloňová, Knappova ulica, K rieke, Látečkovej, Liesková, Medzi vodami, Na Priehon, Nezábudková, Novozámocká, Pri dríku, Pri mlyne, Pri zungove, Rolnícka, Síkarská, Záborského - počet ulíc: 21

Zoznam ulíc mestskej časti Horné Krškany: Bočná, Borovicová, Brigádnická, Jarná, Krškanská, Letná, Mäsiarska, Na hlinách, Na Katruši, Novozámocká, Orechov dvor, Pod Katrušou, Pod Tobolou, Priemyselná, Rakytová, Staromlynská, Široká, Športová, Zelená, Zimná, Zlievarenská - počet ulíc: 21

Výbor mestskej časti č. 2 – Staré mesto

Predseda VMČ – poslanec MsZ: Ing. Erik Král

Členovia VMČ – poslanci MsZ: Ing. Roman Ágh, MBA, Mgr. Ján Greššo, Ing. arch. Peter Mezei, JUDr. Oliver Pravda, LL.M., PhDr. Ján Vančo, PhD.

Členovia VMČ z radov občanov: Denisa Branikovičová, Ing. arch. Lívia Dulíková, doc. PhDr. Martin Hetényi, PhD., Ing. Ivan Janček, Ing. arch. Peter Rehák, MUDr. Peter Olajoš, JUDr. Tomáš Stoklasa

Zoznam ulíc mestskej časti Staré mesto: 7. pešieho pluku, 8. mája, Andreja Šulgana, B. Nemcovej, Banská, Bernoláková, Borová, Braneckého, Bratislavská, Bulharská, Cintorínska, Coboriho, Cyrilometodské námestie, Česko-slovenskej armády, Dam-borského, Družstevná, Ďurková, Fabrická, Farská, Fraňa Mojtu, Hodálova, Hodžova, Hollého, Horný Palánok, Hradná, Hviezdna, Chalupkova, Janka Král'a, Jánošíkova, Jarmočná, Jaskyňová, Jesenského, Jozefa Vuruma, Kalinčiakova, Kalvária, Kalvárska, Kasalova, Kluchova, Kmeťkova, Kocel'ova, Kollárova, Kráľovská cesta, Kraskova, Krátka, Krčméryho, Kukučínova, Kupecká, Kúpeľná, Malá, Mariánska, Mariánska dolina, Misionárska, Mlynská, Mostná, Moyzesova, Mudroňova, Na Predmostí, Na Vršku, Nábrežie za hydrocentrálou, Námestie Jána Pavla II., Napervillská, Námestie Kráľovnej

pokoja, Nálepková, Nová, Novozámocká, Osvaldova, P. Benického, Palackého, Palánok, Palárikova, Parkové nábrežie, Párovská, Piaristická, Piesková, Pivovarská ulica, Pod borinou, Podzámska, Pri Červenom kríži, Pri synagóge, Pribinovo námestie, Priehradná, Pútnická, Radlinského, Rázusova, Riečna, Richtára Peregrina, Robotnícka, Rybárska, Samova, Schurmannova, Sihot', Skálná, Sládkovičova, Smetanova, Spojovacia, Staničná, Stavbárska, Stračia, Súľovská, Svätoplukovo námestie, Svetlá, Šafárikova, Školská, Špitálska, Štefánikova trieda, Štrková, Štúrova, Tulipánová, Ulica Ľuda Ondrejova, Vajanského, Vikárska, Vodná, Východná, Wilsonovo nábrežie, Za Ferenitkou, Záhradná, Župné námestie - počet ulíc: 118

Výbor mestskej časti č. 3 – Čermáň

Predseda VMČ – poslanec MsZ: MVDr. Róbert Rathouský

Člen VMČ – poslanec MsZ: Jozef Slíž.

Členovia VMČ z radov občanov: Bc. Lucia Bagoňová, Ing. Alexandra Bernáthová, Mgr. Roman Demeter, Ing. Jozef Drahoš, Mária Cok Steinemannová, Mgr. Martin Sedláček

Zoznam ulíc mestskej časti Čermáň: Bajzova, Bártfayho, Bottova, Cabajská, Cabanova, Čermánske námestie, Červenova, Čulenova, Dolnočermánska, Elektrárenská, Golianova, H. Meličkovej, Hanulova, Hattalova, Hlboká, Hornočermánska, Hozova, Hurbanova, Inovecká, Jakuba Haška, Jána Galbavého, Jána Mrvu, Jasná, Južná, Kavcova, Kostolná, Košická, Kováčikova, Ku skládke, Ľudovíta Čuláka, M. S. Trnavského, Michala Lukniša, Mojmírova, Mudrochova, Murgašova, Podjavorinskej, Poničanova, Potravínarska, Priechodná, Slnečná, Stodolova, Strieborná, Šípková, Šumavská, Šuranská, Švecova, Tajovského, Tehelná, Ulica Hany Zelinovej, Urbánkova, Veľký Cer, Železničiarska

Výbor mestskej časti č. 4 – Klokočina

Predseda VMČ – poslankyňa MsZ: Mgr. Petra Ajdariová

Členovia VMČ – poslanci MsZ: Ing. Tomáš Jursa, Ing. Peter Bakay, RNDr. Marta Rácová, Ing. Miloš Dovičovič, František Hollý, Ing. Janka Buršáková, Pavol Obertáš

Členovia VMČ z radov občanov: Mgr. Stanislav Vereš, Ing. Tomáš Šutka, Mgr. Ľubomír Svitač, Martina Dubaiová, Mgr. Dominika Hlavinová Tekeliová, PhD., Mária Vašinová a Otakar Šabík

Zoznam ulíc mestskej časti Klokočina: A. F. Langa, Alexyho, Baničova, Bazovského, Beethovenova, Bellova, Benkova, Bizetova, Borodáčova, Bystrá, Čajkovského, Dolnočermánska, Edisonova ulica, Furmanská, Golianova, Griesbachova, Hornostavská, Horská, Hviezdoslavova trieda, Ivana Braunera, Jazmínová, Jedlíkova, Jurkovičova, Kmeťova, Krištáľová, Matičná ulica, Mikovíniho, Na Čerešňovom vrchu, Na lúkach, Na stráni, Nedbalova, Nitrianska, Novomeského, Partizánska, Pažitná, Petzwalova,

Pezinská, Piešťanská, Pokojná, Pod briežkom, Pod bučinou, Pod kaplnkou, Podbeľová, Popradská, Pramenistá, Pražská, Priezračná, Púpavová, Rybníčná, Studničná, Šalviová, Škultétyho, Šúdolská, Ulica Mons. Vagnera, Ulica Pavla Straussa, Ulica Wolfganga Kempelena, Žilinská - počet ulíc: 57

Výbor mestskej časti č. 5 – Diely, Párovské Háje, Kynek, Mlynárce

Predseda VMČ – poslanec MsZ: Ing. Ladislav Turba

Členovia VMČ – poslanci MsZ: Mgr. Daniel Balko, Ing. Jarmila Králová, PhD., Ing. Dávid Moravčík

Členovia VMČ z radov občanov: Anna Bystrianská, Ing. Lukáš Hnilica, RNDr. Hilda Kramáreková, PhD., Ing. Ľuboš Kriššák, Mária Molnárová a PhDr. Ľuboš Török, PhD.

Zoznam ulíc mestskej časti Diely: Antona Točíka, Dunajská, Furmanská, Hornostavská, Jarabinová, Kmeťova, Murániho, Na Hôrke, Partizánska, Piešťanská, Popradská, Považská, Prešovská, Rýnska, Tokajská, Viničky, Zvolenská – počet ulíc: 17

Zoznam ulíc mestskej časti Párovské Háje: Agátová ulica, Čakanková, Čečinová, Dial'ničná, Fabiánova ulica, Hájnická, Hájová ulica, Hydinárska, Jarocká, Jurský dvor, Južný prameň, Lány, Lukov dvor, Lukovská, Klokočinská, Olivová, Pod Gaštanícou, Pri lese, Slniečnicová ulica, Stromová, Turzova ulica, Ulica poľovníkov, Ulica sv. Huberta, Ulička, Veterná, Za kaštieľom – počet ulíc: 26

Zoznam ulíc mestskej časti Kynek: Bazová, Drieňová, Furmanská, Hájska, Hornokynecká ulica, Jelšová, Kamenecká, Kynecká, Lehotská ulica, Na Dolinu, Nad Hrabínou, Nad potokom, Nová osada, Ovocinárska, Pod brezami, Pod Dubínou, Pod hájom, Pod Hrabínou, Pod Orešinou, Pod šípkami, Pod trnkami, Potočná, Pri kaštieli, Pri lipe, Repíková ulica, Rulandská, Štúrova, Trnavská, Vlašská – počet ulíc: 29

Zoznam ulíc mestskej časti Mlynárce: Bolečkova, Bratislavská, Dolné Hony, Dubíková, Fraňa Kráľ'a, Furmanská, Hlohovecká, Chotárna, Kamenecká, Kmeťova, Krompašská, Na Pasienkoch, Poľná, Rastislavova, Remeselnícka, Štúrova, Telgártska, Viničky – počet ulíc: 18

Výbor mestskej časti č. 6 – Zobor, Dražovce

Predseda VMČ – poslanec MsZ: Ing. Miloslav Hatala

Členovia VMČ – poslanci MsZ: MUDr. Adriana Filipová, Pavel Varga.

Členovia VMČ z radov občanov: Andrej Berkeš, Mgr. Terézia Bieliková, Zdenek Studený, MUDr. Daniel Magula, CSc., ThDr. Tibor Ujlacký, PhD., Ing. Emil Kviatkovský,

Andrej Berkes, Ing. Martin Hrnčiar, Ing. Anna Dobrucká, PhD., Mgr. Miloš Fábry, Ing. Juraj Matejka, PhD., ThDr. Tibor Ujlacký.

Zoznam ulíc mestskej časti Zobor: Astrová, Azalková, Bartókova, Bažantia, Bojnická, Brestová, Broskyňová, Buková, Burgundská, Černicová, Dobšinského, Dolnohorská, Dolnozoborská, Dražovská, Drozdí chodník, Dubová, Fialková, Gaštanová, Gladiolová, Havrania, Hlohová, Hornohorská, Hornozoborská, Hospodárska, Hraničná, Hroznová, Chatárska, Chmeľová dolina, Jahodová, Janského, Jaseňová, Jastrabia, Jazerná, Jelenecká, Kamenná, Kláštorská, Klinčeková, Kľúčovského, Kodályova, Komenského, Krivánska, Kyjevská, Ľaliová, Levandul'ová, Malá kamenná, Malá podhájska, Malá strmá, Malinová, Mandlová, Margarétková, Martinská dolina, Metodova, Morušová, Moskovská, Muškátová, Nábrežie za hydrocentrálou, Nad baňou, Narcisová, Nécseyho, Nevädzová, Oravská, Orechová, Orgovánová, Orlia, Oskorušová, Panská dolina, Pivonková, Platanová, Pod lesom, Pod Lupkou, Pod Zlatým brehom, Podhájska, Podhorská, Poľovnícka, Poniklecová, Pri jazierku, Prvosienková, Radová, Ratkošova, Rekreačná, Ríbezľová, Rosinského, Rovná, Ružová, Silvánska, Sirôtková, Skautská, Slávičie chodníky, Snežienková, Sojčia, Sokolia ulica, Strmá, Studená, Sv. Beňadika, Svätoplukova, Svätourbanská, Šafranová, Tabaková, Tatarkova, Tichá, Tolstého, Topoľčianska, Trnistá, Turistická, Urbancova, Úzka, Vansovej, Veltlínska, Vendelínska, Veterinárska, Viničná, Vinohradnícka, Višňová, Vrania, Vyhliadková, Vysoká, Záhradkárska, Zvončeková, Žibrická - počet ulíc: 119

Zoznam ulíc mestskej časti Dražovce: Ambrova, Atlasova, Belopotockého, Cez panské, Dobrotka, Dolné Hony, Hamuljakova, Holubyho, Horeckého, Horná, Hrabová, Jána Zelenáka, Kanálová, Kochova, Kultúrna, Lidická, Lukáčova, Lužianska, Mrázova, Na pasienkoch, Na gruntoch, Pekná, Pod kostolíkom, Pod Plieškou, Pri Dobrotke, Pri Jelšine, Pri Perinovej studni, Pri škole, Rozmarínová, Ščasného, Severná, Smreková, Šulekova, Švabinského, Topoľčianska, Vrbová, Zoborská - počet ulíc: 37

Výbor mestskej časti č. 7 – Chrenová, Janíkovce

Predseda VMČ – poslanec MsZ: JUDr. Filip Barbarič, MPH.

Členovia VMČ – poslanci MsZ: Ing. Peter Košťál, PhD., Ing. Peter Oremus, PhD., PhDr. Anna Laurinec Šmehilová, PhD., Jozef Stümpel, Ing. Štefan Štefek, Mgr. Michaela Hefková (do 15.júna 2019).

Členovia VMČ z radov občanov: Mgr. Ivana Habermanová, Róbert Mikulášik, doc. Ing. Anton Kretter, PhD., Mgr. Pavol Halák, Ing. Martin Horváth, Dušan Damašek, Ing. Ondrej Fronc.

Zoznam ulíc mestskej časti Chrenová: Akademická, Bajkalská, Beniaková, Biela, Biringerova, Bohúňova, Botanická, Brezová, Clementisova, Čavojského, Dlhá, Doležalova, Ďumbierska, Ďurčanského, Fándlyho, Fatranská, Gazdovská, Gemerská, Gerhardtova ulica, Gorazdova, Hečkova, Hontianska, Chrenovská, Ipeľská ulica, Javorová, Jevjáková ulica, Karpatská, Kasárenská, Korčekova, Kozmonautov, Kremnická, Kvetná, Lesná, Levická, Liptovská, Lipová, Lomnická, Lúčna, Ľudovíta Okánika, Maginova, Majakovského, Malíkova, Mikova Ves, Nábrežie mládeže, Plynárenská, Pod Novosadmi, Pod vinohradmi, Pri cvičisku, Pri strelnici, Račia ulica, Repková ulica, Sadová, Selenec, Sitnianska, Slančíkovej, Spišská, Šípová, Štiavnická, Tekovská, Topoľová, Tormošská ulica, Tríbečská, Trieda Andreja Hlinku, Turčianska, Ulica Rudolfa Hanáka, Vašinova, Vihorlatská, Vrábeľská, Výstavná, Za humnami, Zlatomoravecká, Žabia ulica, Ždiarska, **Želiarska ulica, Žitavská, Žitná ulica - počet ulíc: 76**

Zoznam ulíc mestskej časti Janíkovce: A. Ďateľa, A. Žarnova, Dlhá, Dolná, Dr. J. Budayho, Dvorská, Golianovská, Hanácka, Hlavná, J. C. Hronského, Hríbová, Jána Mila, Janka Silana, Kopanická, Kríková, Krížna, Kúria, Letecká, Matušincova, Michala Verešika, Okružná, Pri Dolci, Pri Studničke, Rabčekova, Royova, Slamkova, Sv. Klimenta, Sv. Bystríka, Willermova - počet ulíc: 29

1.6 Komisie pri Mestskom zastupiteľstve v Nitre

1. Komisia mestského zastupiteľstva pre financovanie, správu majetku a podnikateľskú činnosť

Predseda – poslanec MsZ: Mgr. Ján Greššo

Podpredseda – poslanec MsZ: JUDr. Filip Barbarič, MPH

Členovia – poslanci MsZ: Ing. Roman Ágh, MBA, Ing. Dávid Moravčík, Ing. Peter Oremus, PhD., Ing. Miroslav Gut, Jozef Slíž

Členovia z radov občanov: Ing. Mikuláš Dunda, MPH, Ing. Jozef Filip, Ing. Martin Horváth, Rastislav Janík, Ing. Marián Krivošík, JUDr. Ladislav Mášik,

2. Komisia mestského zastupiteľstva pre mestskú mobilitu

Predseda - poslanec MsZ: Ing. Peter Košťál, PhD.

Podpredseda: Ing. Andrej Sitkey

Členovia – poslanci MsZ: Ing. arch. Peter Mezei, Ing. Miloš Dovičovič, Ladislav Turba, štátny zamestnanec, MV SR, Ing. Mgr. Miloslav Špoták, Štefan Štefek

Členovia z radov občanov: Eduard Lenčo, Ing. Ján Výboch, Ing. Vladimír Šimko, Ing. Ľubor Andrášik a Ing. Ivan Janček.

3. Komisia mestského zastupiteľstva pre územné plánovanie, architektúru, verejný priestor a investičnú činnosť

Predseda – poslanec MsZ: Ing. arch. Peter Mezei

Podpredseda: Ing. arch. Milan Csanda

Členovia – poslanci MsZ: Ing. Erik Král, JUDr. Oliver Pravda, LL.M., Ing. Miloš Dovičovič, Pavel Varga

Členovia z radov občanov: Ing. Zoltán Balko, Ing. arch. Martin Dulík, Ing. arch. Vladimír Jarabica, Ing. arch. Lenka Kompasová, Ing. arch. Tibor Zelenický

4. Komisia mestského zastupiteľstva pre sociálne otázky, bývanie a podporu verejného zdravia

Predseda – poslankyňa MsZ: PhDr. Anna Laurinec Šmehilová, PhD.

Členovia – poslanci MsZ: JUDr. Filip Barbarič, Mgr. Petra Ajdariová, František Hollý, MUDr. Adriana Filipová, Ing. Janka Buršáková

Členovia komisie z radov občanov: Ing. Mgr. Juraj Baráth, Mgr. Viera Čanigová, Mgr. Mariana Kováčová, PhD., Mária Cok Steinemannová, Mgr. Ivana Šusterová, Mgr. Pavol Ščasný

5. Komisia mestského zastupiteľstva pre kultúru a kreatívny priemysel

Predseda - poslanec MsZ: Ing. Erik Král

Členovia – poslanci MsZ: Mgr. Daniel Balko, PhDr. Ján Vančo, PhD., Mgr. Petra Ajdariová, Ing. Tomáš Jursa, Pavol Obertáš

Členovia z radov občanov: PhDr. Peter Bednár, CSc., Mgr. Dominik Hollý, Darina Kárová, Mgr. art. Marián Tesák a ThDr. Tibor Ujlacký, PhD.

6. Komisia mestského zastupiteľstva pre mládež, školstvo a vzdelávanie

Predseda – poslanec MsZ: Ing. Miloslav Hatala

Podpredseda – viceprimátor mesta Nitry: Mgr. Miloslav Špoták

Členovia – poslanci MsZ: Ing. Peter Bakay, Ing. Jarmila Kráľová, PhD., PhDr. Anna Laurinec Šmehilová, PhDr., Ing. Tomáš Jursa, RNDr. Marta Rácová

Členovia – z radov občanov: PhDr. Lenka Kratochvílová, Renáta Plevková, RNDr. Rudolf Ronec, Mgr. Jana Šillerová, PaedDr. Vladimíra Vargová Mičková

7. Komisia mestského zastupiteľstva pre šport

Predseda – poslanec MsZ: JUDr. Oliver Pravda, LL.M.

Podpredseda – poslanec MsZ: Ing. Peter Košťál, PhD.

Členovia – poslanci MsZ: Ing. Peter Bakay, Mgr. Ján Greššo, MVDr. Róbert Rathouský, Ing. Peter Košťál, PhD., Jozef Stümpel

Členovia komisie z radov občanov: Juraj Bubák, Marek Cocher, Ing. Tibor Hlavačka, PaedDr. Mária Seilerová, Ing. Tomáš Surovec, Boris Valábik

8. Komisia mestského zastupiteľstva pre miestny rozvoj, cestovný ruch a zahraničné vzťahy

Predseda – viceprimátor mesta Nitry: Mgr. Daniel Balko

Podpredseda – poslanec MsZ: PhDr. Ján Vančo, PhD.

Členovia – poslanci MsZ: Ing. Jarmila Králová, PhD., Ing. Roman Ágh, MBA., Ing. Janka Buršáková

Členovia z radov občanov: PaedDr. Ivona Fraňová, PhD., PhDr. Katarína Kompasová, PhD., PhDr. Zuzana Palenčíková, PhD., Mgr. Marta Hároníková.

9. Komisia mestského zastupiteľstva pre životné prostredie, verejný poriadok a komunálne činnosti

Predseda – poslankyňa MsZ: Ing. Jarmila Králová, PhD.

Podpredseda – poslanec MsZ: Ing. Ladislav Turba

Členovia – poslanci MsZ: Mgr. Miloslav Špoták, František Hollý, MVDr. Róbert Rathouský, Pavol Obertáš.

Členovia z radov občanov: Ing. Štefan Hajaš, Mgr. Imrich Jakab, PhD., Ing. Jozef Halva, PhD., Mgr. Juraj Lieskovský, PhD., Ing. Monika Medovičová.

10. Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov (zriadená v zmysle Ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov)

Predseda – poslanec MsZ: Ing. Peter Oremus, PhD.

Podpredseda – poslanec MsZ: Jozef Slíž

Členovia – poslanci MsZ: Mgr. Daniel Balko (viceprimátor), Ing. Miloš Dovičovič, Mgr. Ján Greššo, František Holý, PhDr. Anna Laurinec Šmehilová, PhD.

11. Komisia na prešetrovanie sťažností proti činnosti poslanca mestského zastupiteľstva

Predseda – poslanec MsZ: Jozef Slíž

Podpredsedníčka – poslankyňa MsZ: MUDr. Adriana Filipová

Členovia – poslanci MsZ: Ing. Miloš Dovičovič, RNDr. Marta Rácová, MVDr. Róbert Rathouský, Pavol Varga

Zdroj: nitra.sk

1.7 Zasadnutia mestského zastupiteľstva

3. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Vo štvrtok 31. januára 2019 sa vo veľkej zasadacej sále mestského úradu uskutočnilo 3. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre. Program zasadnutia začal voľbou pracovných komisií, pokračoval správou o kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra mesta Nitra za rok 2018. Toto zasadnutie po prvýkrát natáčali kamery. Ľudia si celý priebeh zasadnutia mohli približne s týždňovým odstupom pozrieť na webovej stránke mesta Nitry.

- Poslanci prerokovali správu o výsledku kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami v Zariadení školského stravovania pri ZŠ Škultétyho ul. 1 v Nitre, správu o vybavení sťažností a petícií za rok 2018.
- Poslanci prerokovali návrh na doplnenie člena do Komisie Mestského zastupiteľstva v Nitre pre mládež, školstvo a vzdelávanie z radov poslancov.
- V ďalšej časti rokovania poslanci schválili navýšenie financovania škôl a školských zariadení o takmer 1,017 milióna eur. Navýšenie financií pre školy a školské zariadenia na území mesta schválilo mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí vo štvrtok 31. januára. Poslanci zároveň zdvihli koeficient na žiaka súkromných a cirkevných zariadení na 97 percent, čím sa tieto zariadenia takmer dostali na jednu úroveň so školami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Školy a školské zariadenia, ktoré nie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, volali po zrovnoprávnení niekoľko rokov. „Naše deti chodia nielen do mestských škôl a školských zariadení, ale aj do súkromných a cirkevných. Preto je fér, aby aj tieto dostávali porovnateľnú dotáciu na dieťa,“ povedal primátor Marek Hattas. Podľa viceprimátora Daniela Balka majú rodičia plné právo rozhodnúť sa pri výbere vzdelávacieho procesu medzi cirkevnou, súkromnou alebo štátnou školou. „Preto by žiadna zo škôl v školskej sieti a žiadne riadne uznané školské zariadenie nemali byť diskriminované,“ uviedol viceprimátor Daniel Balko. Opozičná poslankyňa Marta Rácová upozornila na to, aby sa s koeficientom na žiaka narábalo citlivo. „Obávam sa, že na to nie sme finančne pripravení a urobili sme toto rozhodnutie skokom. Navyše sme podľa môjho názoru zvýhodnili niektoré súkromné školy, pretože majú viaczdrojové financovanie. Nie som zásadne proti navýšeniu financovania, ale mám obavy, že nezostanú finančné prostriedky na riešenie problémov škôl, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitry,“ skonštatovala poslankyňa Marta Rácová. Školy a školské zariadenia sú financované najmä z podielových daní obcí. Obce majú právo na ich prerozdelenie podľa vlastných potrieb. Dodržať však musia minimálnu výšku 88 percent na žiaka neštátnych škôl zaradených v sieti škôl a školských zariadení SR zo sumy, ktorú poskytnú školám a školským zariadeniam v svojej zriaďovateľskej

pôsobnosti na mzdy, odvody a prevádzku. V rozpočte na rok 2019 schválili v novembri minulého

- roka poslanci Mestského zastupiteľstva v Nitre pre základné školy celkovú sumu 16,332 milióna eur. Na bežné výdavky bolo určených 16,249 milióna eur, kapitálové výdavky predstavovali 83.500 eur. Na predprimárne vzdelávanie bolo v rozpočte odsúhlasených 8,028 milióna eur. Neštátne školy a zariadenia mali v rozpočte pridelenú sumu 2,035 milióna eur, z toho 661.630 eur tvorili cirkevné školy a 1,373 milióna eur súkromné školy.
  - Poslanci prerokovali a vzali na vedomie správu o petíciách a sťažnostiach, ktoré boli občanmi adresované na útvar hlavného kontrolóra v roku 2018.
  - Ďalším bodom bolo schválenie návrhu občanov a odborníkov do výborov mestských častí a komisií, ktorých odporučila mestská rada.
  - Návrh na opätovné zvolenie prísediacej sudkyne z radov občanov pre Okresný súd Nitra na funkčné obdobie 4 rokov od zloženia sľubu. Schválený bol návrh na pridelenie dotácií z rozpočtu mesta Nitry na rok 2019 pre cieľovú oblasť podpora a rozvoj cestovného ruchu v Nitra.
  - Poslanci prerokovali a schválili návrh Dodatku č. 1 k Zásadám odmeňovania poslancov Mestského zastupiteľstva v Nitre. Zástupca primátora môže mať plat vo výške 70 percent platu primátora. Poslancovi, ktorý v mene mesta vykonáva funkciu sobášiaceho na občianskom obrade uzatvorenia manželstva patrí za vykonanie sobášneho obradu: v priestoroch úradne určenej sobášnej miestnosti na Mestskom úrade v Nitre odmena vo výške 10 eur za obrad a vo sviatok 20 eur za obrad, b) mimo úradne určenej sobášnej miestnosti odmena vo výške 15 eur za obrad a vo sviatok 25 eur za obrad. Sobášiacim patrí aj paušálna náhrada za zvýšené výdavky na ošatenie a úpravu zovňajšku. Táto odmena sa vyplácala v decembri sobášiacemu poslancovi, ktorý na základe výzvy odboru kultúry MsÚ v určenej lehote predložil odboru kultúry MsÚ doklady preukazujúce vynaloženie výdavkov na ošatenie a úpravu zovňajšku, a to vo výške vyúčtovaných výdavkov, maximálne však vo výške ustanovenej v ods. 2 tohto článku.
  - Poslanci prerokovali návrh VZN č. 1/2019 o určení výšky finančných prostriedkov na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a školského zariadenia so sídlom na území mesta Nitry. O prácu vo výboroch a komisiách bol mimoriadny záujem, evidovaných bolo takmer päťsto občianskych návrhov.
  - Prerokovali aj návrh na delegovanie zástupcu mesta Nitry do Mestskej školskej rady v Nitre. členom sa stala sa poslankyňa Marta Rácová, ktorá vo funkcii nahradila Miroslava Tvrdoňa, ktorý nebol zvolený za poslanca mestského zastupiteľstva. Piatym dodatkom aktualizovali VZN Mesta Nitry č. 4/2014 o sociálnych službách.
- Zdroj: nitra.sk*

Rokovanie mestského zastupiteľstva prvýkrát sledovali kamery

Zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Nitre si záujemcovia mohli pozerať online, ale aj zo záznamu na internete. Prvý záznam z rokovania, ktoré sa konalo 31. januára 2019, bol zverejnený na oficiálnej webovej stránke mesta 7. februára 2019. Zmenu v rokovanom poriadku, ktorá umožnila zhotovovanie a zverejňovanie videozáznamov z rokovania, schválilo v októbri 2018 mestské zastupiteľstvo z predchádzajúceho volebného obdobia. Stalo sa tak na návrh bývalej poslankyne Renáty Kolenčíkovej. Zvukový a obrazový záznam tak nahradil pôvodné zvukové nahrávky, ktoré mesto na svojej internetovej stránke zverejňovalo v minulých rokoch. Videozáznam zabezpečujú tri kamery, ktoré snímajú predsednícky stôl i plénum s poslancami. Kamery sú okrem toho dokážu priblížiť osobu, ktorá práve vystupuje v rokovacej sále a snímajú aj výsledky hlasovania poslancov. Záznam zostrihali podľa jednotlivých bodov rokovania, takže človek, ktorého zaujíma rokovanie o konkrétnom veci, si nemusí prechádzať celé niekoľkohodinové zasadnutie. Nie je vylúčené, že v budúcnosti bude možné sledovať na mestskom webe rokovanie poslancov online v reálnom čase. Technické zariadenie umožňuje aj živý prenos.

Zdroj: teraz.sk

4. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre

V poradí 4. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre sa uskutočnilo v dvoch termínoch, pretože rokovanie, ktoré sa začalo vo štvrtok 14. marca 2019 o 8.00 hodine ukončili v tento deň o 17.00 hodine a v prerokúvaní programu pokračovali vo štvrtok 21. marca 2019. Na programe bolo 61 bodov programu.

- Mestské zastupiteľstvo prerokovalo správu o výsledku kontroly dodržiavania podmienok zmluvných vzťahov zo strany dodávateľov investičných akcií, správu o výsledku kontroly vybavovania sťažností, správu o výsledku kontroly dodržiavania podmienok zmluvných vzťahov zo strany dodávateľov investičných akcií, správu o výsledku kontroly vybavovania sťažností.
- Poslanci sa zaoberali správou o výsledku kontroly vybavovania sťažností vo všetkých základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitra, ako aj správou z vykonaných kontrol kvality podávaných jedál v školských jedálňach za rok 2018. Schválený bol aj návrh na úpravu cestovného poriadku a tarify na sezónu 2019 pre turistický vláčik.
- Poslanci prerokovali a vzali na vedomie správu o činnosti Mestskej polície v Nitre za rok 2018. S menšími úpravami schválili návrh na pridelenie dotácií z rozpočtu Mesta Nitry na rok 2019 pre cieľové oblasti: a) sociálna oblasť, b) ochrana a podpora zdravia, pomoc zdravotne postihnutým ľuďom. Rovnako vyjadrili súhlas aj s návrhom na pridelenie dotácií z rozpočtu mesta Nitry na rok 2019 pre

cieľové oblasti: a/ rozvoj a ochrana duchovných hodnôt, tvorba, ochrana alebo šírenie kultúrnych, hodnôt, b/ záchrana a obnova národných kultúrnych pamiatok a pamätihodností.

- Súhlasili s návrhom na pridelenie dotácií z rozpočtu Mesta Nitry na rok 2019 pre cieľovú oblasť telesná kultúra (fond prenájmu tréningových objektov a úhrady nákladov, fond vrcholového športu, fond mládežníckeho športu a fond športových podujatí nad 2000,-€). Prerokovali a schválili informatívnu správu o pridelení dotácií z rozpočtu Mesta Nitry na rok 2019 pre cieľovú oblasť telesná kultúra do 2000 €.
- Súhlasili s návrhom na zrušenie uznesenia MZ č. 341/2015-MZ zo dňa 27. októbra 2015, ktorým sa schvaľuje účelové viazanie príjmu z prenájmu priestorov ZŠ v tej rozpočtovej organizácii, v ktorej vznikli na obnovu školských budov a zariadení. Prerokovali a schválili návrh na zmenu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Nitre č. 272/2017-MZ zo dňa 07.09.2017, týkajúci sa návrhu na určenie základných východísk pre ďalšie etapy prípravy projektu „Kreatívneho centra Nitra“. Prerokovali a schválili informatívnu správu o stave a príprave projektu Kreatívne centrum Nitra Informatívna správa – Vyhodnotenie Akčného plánu k PHSR mesta Nitry na roky 2018 - 2019.
- Prerokovali a schválili návrh na schválenie zástupcov mesta do Kontrolného orgánu obchodnej spoločnosti Nitrianskej komunálnej služby, s.r.o. v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitry.

Pohľad na Veľkú sálu nitrianskej radnice počas rokovania mestského zastupiteľstva.

Foto: Ľ. Synaková

- Prerokovali a schválili návrh na schválenie zástupcov mesta do kontrolného orgánu obchodnej spoločnosti Službyt Nitra, s. r. o. v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitry. Týmto sa stali poslanci Tomáš Jursa, Erik Král a Peter Mezei.
- Prerokovali a schválili návrh na doplnenie delegovaných zástupcov mesta do orgánov školskej samosprávy.
- Prerokovali a schválili návrh na dofinancovanie škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitra na rok 2019 v zmysle platnej VZN č. 1/2019 o určení výšky finančných prostriedkov na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a školského zariadenia so sídlom na území mesta Nitry.
- Prerokovali a schválili návrh na opätovné zvolenie prísediaceho sudcu z radov občanov pre Okresný súd Nitra na funkčné obdobie 4 rokov od zloženia sľubu.
- Prerokovali a schválili návrh Dodatku č. 4 k Rokovaciemu poriadku Komisií Mestského zastupiteľstva v Nitre v znení dodatkov. Prerokovali a schválili návrh dodatku č. 1 k Všeobecne záväznému nariadeniu Mesta Nitry č. 2/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi.
- Prerokovali a schválili návrh Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Nitry č.2/2019 o určení názvu ulice v časti mesta Párovské Háje, kde pomenovali 4 nové ulice: Ulicu poľovníkov, Fabiánovu ulicu, Ulicu sv. Huberta a Hájovú ulicu.
- Prerokovali a schválili viacero návrhov na nakladanie s nehnuteľnosťou vo vlastníctve Mesta Nitry, ako aj návrh na nakladanie s nehnuteľnosťami vo vlastníctve Mesta Nitra – prenájom nebytových priestorov na Mestskej tržnici na Štefánikovej triede č. 50 v Nitre.

Zdroj: nitra.sk

Z 5. zasadnutia Mestského zastupiteľstva v Nitre

V poradí 5. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre sa uskutočnilo 25. apríla 2019 od 8. hodiny. Poslanci mestského zastupiteľstva prerokovali celkovo 61 bodov programu. Zastupiteľstvo viedol primátor mesta Nitry Marek Hattas. Mestskí poslanci rozhodli, že mesto Nitra si vezme úver vo výške deväť miliónov eur. Peniaze z pôžičky chcú využiť na investičné akcie. Úver bude vyčerpaný do konca roka 2020, konkrétne investície, na ktoré budú financie využité, bude ešte schvaľovať mestské zastupiteľstvo. „Výbory mestských častí vytvorili zásobník projektov, ktoré je podľa nich nutné zrealizovať. Vybrané investície potom uznesením odsúhlasia poslanci. Úverové zdroje majú byť prioritne využité na výstavbu a obnovu ciest, chodníkov a parkovísk, stavbu nového cintorína na sídlisku Chrenová, rekonštrukcie škôl, výstavbu a obnovu športovísk, mestských objektov, budovanie kanalizácie. „Investičný dlh v Nitre je niekoľko desiatok miliónov eur. Nie je teda možné, aby sme fungovali s nulovou zadlženosťou, pretože by sme nespravili nič,“ povedal v súvislosti so

schválením úveru primátor. Pôžičku má mestu za zvýhodnených podmienok poskytnúť Európska investičná banka, respektíve Európska centrálna banka, zvyšná časť financií bude z komerčnej banky. „Mesačné splátky istiny budú vo výške 150.000 a ročné 1.800.000 eur. V prvom a poslednom roku splácania bude ich výška 900 000 eur. Hlavná kontrolórka mesta Darina Keselyová uviedla, že súčasné zadlženie mesta Nitry je na úrovni 24,49 % z celkových skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka. „Celková suma dlhu mesta po započítaní nedočerpaných úverov vo výške 3.606.794 eur a nového úveru vo výške 9.000.000 eur bude predstavovať 43,7 % z celkových skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka. Na základe údajov o aktuálnom stave dlhu mesta konštatujem, že podmienky pre prijatie úveru vo výške deväť miliónov eur sú v zmysle zákona. K 31. marcu 2019 je zostatok bankových záväzkov mesta Nitry bez úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania vo výške 16.042.760 eur. Schválené a zatiaľ nedočerpané úvery z roku 2017 a 2018 sú v hodnote 3.606.794 eur. Po prijatí 9-miliónového úveru tak budú záväzky mesta vo výške 28.649.554 eur.

- Mestské zastupiteľstvo prerokovalo návrh záverečného účtu Mesta Nitry za rok 2018 a schválilo celoročné hospodárenie bez výhrad, schválilo prídely do rezervného fondu vo výške 4 626 465,83€ zo zostatku finančných operácií za rok 2018, vzalo na vedomie vysporiadanie schodku rozpočtu za rok 2018 vo výške 427 581,06 € zo zostatku finančných operácií
- Mestské zastupiteľstvo v Nitre prerokovalo návrh na prijatie úveru na financovanie investičných akcií v r. 2019 a schválilo prijatie úveru do výšky 9 000 000 eur na výstavbu a obnovu miestnych komunikácií, chodníkov, parkovísk a spevnených plôch, na investičné akcie na podporu mestskej mobility - výstavbu a obnovu komunálnych budov: cintorín Chrenová, výstavba a obnova kanalizácií, výstavba a obnova školských budov a zariadení, Výstavba a obnova športových zariadení, Prípravné a projektové dokumentácie. MsZ schválilo zabezpečenie úveru vlastnou blanco zmenkou Mesta Nitra
- MsZ prerokovalo a schválilo projektovú dokumentáciu na druhé ľavé odbočenie križovatka Štúrova, Štefánikova trieda (pred Králikom) v smere na Nové Zámky s rozpočtom 0 € na rok 2019
- Prípravnú a projektovú dokumentáciu miestnej komunikácie pri ZŠ Nábřeží mládeže Nitra
- Mestské zastupiteľstvo schválilo prijatie úveru spoločnosťou Nitrianske komunálne služby, s. r. o. do výšky 600 000 eur na prístavbu triediacej haly NKS, modernizáciu a obnovu vozového parku spoločnosti. Schválené bolo zabezpečenie úveru: vlastnou blanco zmenkou spoločnosti Nitrianske komunálne služby, s.r.o. Nitra.
- MsZ prerokovalo a schválilo návrh na predloženie dvoch žiadostí o nenávratný finančný príspevok v zmysle vyhlásenej výzvy Integrovaného regionálneho

operačného programu na podporu poskytovania nových a existujúcich sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadeniach na komunitnej úrovni, kód výzvy IROP za účelom realizácie dvoch projektov – názvy projektov: komunitné centrum Krškany v hodnote 126 776 eur a na komunitné centrum Dražovce v hodnote 401 084 eur.

- MsZ prerokovalo a vzalo na vedomie informatívnu správu o plnení Akčného plánu „Nitra pre všetkých - Informácie (nielen) pre hendikepovaných turistov“ a Informatívna správa o plnení debarierizačných opatrení mesta Nitry za rok 2018.
- MsZ prerokovalo a vzalo na vedomie Informatívnu správu o stave pripravenosti zariadení školského stravovania k Dotácií na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa.
- MsZ prerokovalo a vzalo na vedomie správu o bezpečnostnej situácii v meste Nitra za rok 2018.
- MsZ prerokovalo a vzalo na vedomie správu o požiarovosti na území mesta Nitra za rok 2018
- návrh záverečného účtu Mesta Nitry za rok 2018 a stanovisko hlavného kontrolóra k návrhu záverečného účtu mesta Nitry za rok 2018
- informatívnu správu o schválení dotácií z rozpočtu mesta Nitry na rok 2019 pre cieľovú oblasť: a) rozvoj a ochrana duchovných hodnôt, tvorba, ochrana, alebo šírenie kultúrnych hodnôt v sume do 2000 eur
- informatívnu správu o plnení debarierizačných opatrení mesta Nitry za rok 2018
- informatívnu správu o zmenách Organizačného poriadku Mestského úradu v Nitre vykonaných dodatkom č. 20
- informatívnu správu k plneniu II. Komunitného plánu sociálnych služieb v meste Nitra na roky 2016 - 2020 za rok 2018
- návrh Dodatku č. 9 k Rokovaciemu poriadku Mestskej rady v Nitre
- návrh Dodatku č. 3 k Rokovaciemu poriadku Mestského zastupiteľstva v Nitre
- návrh na zvolenie príslušnej sudkyne z radov občanov pre Okresný súd Nitra na funkčné obdobie 4 rokov od zloženia sľubu
- správu o žiadosti MH Invest, s. r. o. na obstaranie zmien a doplnkov č. 7 Územného plánu mesta Nitra
- návrh Dodatku č. 6 k Všeobecne záväznému nariadeniu mesta Nitry č. 26/2007 o podnikateľskej činnosti a určení pravidiel času predaja v obchode a času prevádzky služieb na území mesta Nitry v znení dodatkov č. 1, 2, 3, 4 a 5
- návrh Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitry č.7/2019 o hazardných hrách
- návrh Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Nitry č.6/2019 o určení názvu ulice v časti mesta Párovské Háje – názov Turzova ulica

- návrh Memoranda o spolupráci medzi Rímskokatolíckou cirkvou – Biskupstvom Nitra, Mestom Nitra a Telovýchovnou jednotou Stavbár Nitra v oblasti rozvoja športu, budovania športovej infraštruktúry, podpory mládeže, usporiadania majetkových pomerov a šírenia dobrého mena Nitry
- návrh na darovanie projektových dokumentácií spoločnosti Nitrianska investičná, s. r. o. (modernizácia futbalových štadiónov – FC Nitra a ČFK Nitra)
- informatívnu správu o krematóriu na Cintoríne sv. Cyrila a Metoda na Cabajskej ceste návrh na riešenie využitia plôch letných terás na pešej zóne v Nitre.

Zdroj: nitra.sk

6. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Vo štvrtok 30. mája 2019 sa vo Veľkej zasadačke Mestského úradu v Nitre uskutočnilo v poradí 6. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre. Program zasadnutia mal celkovo takmer 50 bodov.

- MsZ schválilo správu o výsledku kontroly zmlúv o nájme nebytových priestorov vo vlastníctve mesta odovzdaných na výkon správy Službytu Nitra s. r. o. na základe komisionárskych zmlúv a príkaznej zmluvy.
- Správu o výsledku kontroly financovania rekonštrukcie fut. štadióna FC Nitra
- Návrh na predloženie žiadosti o nenávratný finančný príspevok z Operačného programu Kvalita životného prostredia pre projekt „Podpora nízkoúhlíkových stratégií pre všetky typy území“.
- Návrh na rozpočtové opatrenia v rozpočte Mesta Nitry na rok 2019.
- Návrh časového plánu zasadnutí Mestskej rady a Mestského zastupiteľstva v Nitre na II. polrok 2019.
- Návrh Dodatku č. 4 k Zasadám pre zriaďovanie a činnosť komisií MsZ v Nitre
- Návrh Dodatku č. 4 k Rokovaciemu poriadku výborov v mestských častiach v Nitre
- Návrh na zvolenie prísediacej sudkyne z radov občanov pre Okresný súd Nitra na funkčné obdobie 4 rokov od zloženia sľubu
- Návrh na zvolenie prísediaceho sudcu z radov občanov pre Okresný súd Nitra na funkčné obdobie 4 rokov od zloženia sľubu
- Návrh na zvolenie prísediacej sudkyne z radov občanov pre Okresný súd Nitra na funkčné obdobie 4 rokov od zloženia sľubu
- Návrh na vstup mesta Nitry do záujmového združenia Únia miest Slovenska
- Informatívnu správu o počte prijímaných žiakov a počte tried prvého ročníka základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Nitry na školský rok 2019/2020
- Schválili zámer, že sa zdieľané bicykle vrátia do ulíc v Nitre. Na opätovnom spustení služby bikesharingu sa dohodlo vedenie mesta a vedenie spoločnosti

Arriva, ktorá službu zdieľaných bicyklov v Nitre poskytuje. Podmienkou opätovnej prevádzky zdieľaných bicyklov bolo schválenie dotácie vo výške 115 000 eur za poskytovanie služby v minulom kalendárnom roku.

- Návrh dodatku č. 13 k Všeobecne záväznému nariadeniu mesta Nitry č. 21/2009 o hospodárení s majetkom mesta v znení neskorších dodatkov
- Návrh na nakladanie s nehnuteľnosťou vo vlastníctve Mesta Nitra (k. ú. Párovské Háje, nájom nebytového priestoru v Dome smútku na cintoríne sv. Cyrila a Metoda v Nitre)
- Návrh na nakladanie s nehnuteľnosťami vo vlastníctve Mesta Nitra – prenájom nebytových priestorov na Mestskej tržnici na Štefánikovej trieda č. 50 v Nitre
- Návrh na nakladanie s nehnuteľnosťou vo vlastníctve Mesta Nitra (Ervín Molnár - zmena nájomcu v Nájomnej zmluve č. j. 515/2013/OM zo dňa 8. 3. 2013)
- Návrh na nakladanie s nehnuteľnosťou vo vlastníctve Mesta Nitra (zmena nájomcu v Nájomnej zmluve č. 73/2002 PM zo dňa 27. 1. 2003).

Zdroj: nitra.sk

7. (mimoriadne) zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre

V piatok 14. júna 2019 sa v Obradnej sieni mesta Nitry uskutočnilo v poradí 7. zasadnutie (mimoriadneho) Mestského zastupiteľstva v Nitre. Program mal iba dva body:

- Petíciu – Zastavme hazard! a prijatie Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitry č. 10/2019 o zákaze umiestnenia herní a kasín na území mesta Nitry. Z 25 prítomných poslancov hlasovalo za zákaz hazardu v Nitre 24. Návrh podporila aj opozícia. Poslanci zahlasovali za zákaz na základe petície Zastavme hazard!, pod ktorú sa podpísalo 23 082 ľudí. Ďalších 20 007 podpisov sa zozbieralo ešte pred 1. marcom 2019 počas platnosti predchádzajúceho zákona. Petíciu, o ktorej rokovali poslanci, podporila tretina obyvateľov mesta. Tým prekážalo narušovanie verejného poriadku a hluk spôsobený prevádzkou týchto zariadení. „Takáto petícia ešte v histórii Nitry nebola,“ povedal Martin Čepček z iniciatívy Zastavme hazard! Kasína a herne nebudú môcť byť nikde – nariadenie ich zakazuje v bytových domoch, hoteloch, aj v priestoroch pre spoločenské udalosti. V praxi bude uplatnenie nariadenia vyzerat' tak, že existujúcim kasínam a herniam postupne zaniknú licencie.

V Nitre bolo k 14. júnu 2019 vydaných 23 licencií, v roku 2019 skončí platnosť trom podnikom, v roku 2020 piatim a v roku 2021 všetkým ďalším. Ak by sa VZN neprijalo do 1. júla, začal platiť nový zákon, podľa ktorého by herne mohli požiadať až o 5-ročné licencie. Mesto odmietlo argumenty, že kvôli zákazu hazardu stratí prácu 400 ľudí. *Zdroj: nitra.sk*

8. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Vo Veľkej zasadačke Mestského úradu v Nitre sa vo štvrtok 27. júna 2019 uskutočnilo 8. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre. Na úvod zasadnutia zložil poslanecký sľub 44-ročný Mgr. Miroslav Špoták, ktorý nastúpil na uvoľnené miesto po odstúpení poslankyni a viceprimátorky Mgr. Michaely Hefkovej. Mgr. Miroslav Špoták v novembrových komunálnych voľbách kandidoval ako nezávislý kandidát spolu s Tímom Hattas. Od voličov získal 1367 hlasov. V kresle nahradil bývalú viceprimátorku Mgr. Michaelu Hefkovú, ktorá sa 14. júna 2019 vzdala aj poslaneckého mandátu. Z funkcie odišla z dôvodu pracovnej vyčerpanosti a rozdielnych názorov na vedenie a spravovanie mesta. Miroslav Špoták do funkcie viceprimátora zasadol od 1. júla 2019.

Nový viceprimátor pracoval na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave, kde robil projektového manažéra a koordinátora rozvojových projektov. Vyštudoval environmentálnu ekonomiu a približne dvanásť rokov sa venuje oblasti regionálneho rozvoja a rozvoju vzdelávania. Vo funkcii viceprimátora sa bude venovať oblasti školstva, vzdelávania, mládeže, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Miroslav Špoták (vľavo) pri poslaneckom sľube, ktorý zložil do rúk primátora mesta Nitry Mareka Hattasa.

Foto: Roman Oravec

Kompetencie prvého viceprimátora Mgr. Miloslava Špotáka: Primátora mesta zastupuje v zákonom stanovenom vecnom a časovom rozsahu v poradí určenom v písomnom poverení primátora mesta. V čase prítomnosti primátora mesta podľa jeho pokynov metodicky pôsobil a usmerňoval činnosť a pôsobnosť mesta v oblasti vzdelávania, práce s mládežou, sociálnych a komunitných služieb a v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia.

Poslanci počas zasadnutia mestského zastupiteľstva prerokovali a schválili:

- Poslanci prerokovali a schválili návrh plánu kontrolnej činnosti na II. polrok 2019
- Odsúhlasili návrh pravidiel zostavovania rozpočtu mesta Nitry na rok 2020
- Schválili návrh Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitry č.9/2019 o poskytovaní dotácií z rozpočtu Mesta Nitry

- Schválili návrh Dodatku č. 6 k Všeobecne záväznému nariadeniu Mesta Nitra č. 23/2008 o prevádzkovom poriadku pohrebísk v meste Nitra v znení dodatkov č. 1, 2, 3, 4 a 5
- Súhlasili s návrhom Dodatku č. 1 k VZN č. 1/2019 o určení výšky finančných prostriedkov na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a žiaka školského zariadenia zriadených na území mesta Nitry a zaradených do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky.
- Schválili návrh Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Nitry č. 8/2019 o výške príspevku na čiastočnú úhradu výdavkov a nákladov v školách, v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach a na čiastočnú úhradu nákladov a podmienky úhrady v školských účelových zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Nitry.
- Vzali na vedomie Stratégiu prístupnosti mesta Nitry pre všetkých.
- Schválili návrh časových plánov práce stálych komisií Mestského zastupiteľstva v Nitre na II. polrok 2019.
- Mestskí poslanci novelizovali VZN o pohrebiskách. V rámci neho upravili prevádzkový poriadok pohrebísk a zvýšili ceny za prenájom hrobových miest, doba prenájmu za hrobové miesto bola zjednotená na 10 rokov, výnimkou je kolumbárium. Nájomné za jedno hrobové miesto na 10 rokov sa zvýšilo z 27 eur na 40 eur, dvojhrob zo 40 eur na 60 eur, detský hrob zdražil z 10 na 20 eur. Zdražel aj prenájom hrobov na 1 rok bez pochovania a to jednohrob zo 17 na 30, dvojhrob z 34 na 50 eur. Poplatky za hrobku sa nezvýšili. Prenájom pri urnovom mieste zostal rovnaký – 35 eur, zmenila sa doba prenájmu, ktorú skrátili z 20 rokov na 10 rokov. urnové miesto v kolumbáriu sa naďalej prenajíma na prvých 20 rokov zo 660 eur. Potom sa za každých 10 rokov bude platiť po novom 35 eur, predtým to bolo iba 10 eur. Zvýšené boli aj ceny za použitie obradnej siene, v mestskom cintoríne z 10 eur na 15 eur, chladiaceho boxu do 48 hodín zvýšili cenu zo 4 eur na 6 eur.
- Schválili návrh Memoranda o spolupráci medzi Pamätník obetiam totality a holokaustu Nitra, občianske združenie a Mestom Nitra.
- Poslanci odvolali Ing. Petra Košťála z člena komisie mestského zastupiteľstva pre mestskú mobilitu a schválili ho za predsedu tejto komisie. Doteraz bola predsedníčkou tejto komisie Mgr. Michaela Hefková, zástupkyňa primátora mesta Nitry, ktorá sa vzdala funkcie zástupkyne primátora a odovzdala mandát poslanca MZ v Nitre.
- Nového poslanca a viceprimátora Mgr. Miloslava Špotáka schválili do komisie Mestského zastupiteľstva v Nitre pre mládež, školstvo a vzdelávanie a tiež dpo Komisie Mestského zastupiteľstva v Nitre pre sociálne veci, bývanie a podporu verejného zdravia a do komisie Mestského zastupiteľstva v Nitre pre životné prostredie, verejný poriadok a komunálne činnosti. *Zdroj: nitra.sk*

9. zasadnutie zastupiteľstva v priamom prenose na kanáli youtube.com

Vo Veľkej zasadačke mestského úradu sa vo štvrtok 5. septembra 2019 uskutočnilo v poradí 9. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre. Priamy prenos z tohto zasadnutia mohli občania naživo sledovať cez internet. Kým v roku 2018 sa zo zasadnutí mestského zastupiteľstva zverejšňoval iba zvukový záznam, od februára 2019 mohla nitrianska verejnosť pozrieť po skončení zasadnutia už aj videozáznamy. Samospráva mesta Nitry od priamych prenosov očakávala ešte väčšiu angažovanosť a záujem ľudí o dianie v meste. Mestské zastupiteľstvo prerokovalo:

- Správu o výsledku kontroly oprávnenosti nákladov vynaložených prostriedkov na prevádzku Centra zdravia v Párovských Hájoch.
- Informatívnu správu o priebehu prác na strategickom dokumente Plán udržateľnej mobility.
- Informatívnu správu o postupe prác na stavbe Náhrada jestvujúcich kotolní v sústave vykurovania Nitra - Klokočina a Diely za centrálny rozvod tepla domovými odovzdávacími stanicami tepla – II. etapa 1. časť.
- MsZ schválilo návrh na vymenovanie veliteľa Dobrovoľného hasičského zboru Nitra Pribina, rozpočet DHZ Nitra Pribina, ako aj organizačnú schému, zbor má sídlo na Novomeského ulici č. 65 v Nitre.
- Mestské zastupiteľstvo schválilo návrh na zrušenie Pravidiel na poskytovanie dotácií z rozpočtu mesta Nitry pre oblasť telesná kultúra, schválené uznesením č. 261/2018-MZ dňa 13. septembra 2018.
- Odsúhlasený bol návrh systémových opatrení na zavedenie regulácie parkovania v obytných súboroch Chrenová, Janíkovce. Ide o to, že na sídlisku Chrenová od nového roka dodávky zaparkujú len v obmedzenom čase. Mestské zastupiteľstvo v Nitre schválilo zákaz parkovania pre nákladné autá nad 3,5t a vozidlá s dĺžkou viac ako 5m (dodávky) a to v čase od 18.00 do 8.00 hod. Rovnaký zákaz platí napríklad na sídlisku Klokočina, kde bolo toto pravidlo zavedené od 1. júna 2017. Zákaz začne platiť od 1. januára 2020. Dopravné značenie bude umiestnené na okrajoch sídliska, tak ako v prípade Klokočiny. Značky teda nebudú na každej ulici, veľká časť vodičov toto prehliada. Parkovanie v Nitre už regulované je, polícia však toleruje isté priestupky.
- Schválený bol návrh na opätovné zvolenie prísediacich sudcov z radov občanov na Okresný súd v Nitre na funkčné obdobie 4 rokov od zloženia sľubu.
- Poslanci schválili návrh na určenie výšky nájmu v tomto roku dostavanom – štartovacích bytoch v Bytovom dome na Hlbokej ulici v Nitre, obstaraných z verejných prostriedkov v zmysle VZN č. 1/20111 o podmienkach pridelovania a bývania v bytoch určených na nájom pre obyvateľov mesta.
- Poslanci schválili štatút Rady seniorov mesta Nitry. Nový orgán bude mať za úlohu chrániť práva seniorov a zaoberať sa ich životnými potrebami. Rada

seniorov bude fungovať ako stály, poradný, koordinačný, ale aj iniciatívny orgán primátora mesta. Okrem záujmov dôchodcov bude riešiť aj otázky rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania. „V neposlednom rade sa bude zaoberať aj vytváraním dôstojných podmienok pre život v meste pre všetky vekové skupiny obyvateľstva. Úlohou rady bude okrem iného aj spolupráca s občianskymi združeniami, fyzickými a právnickými osobami, ktoré sú orientované na presadzovanie záujmov seniorov. Bude podporovať aj výskumnú činnosť v oblasti životných podmienok seniorov a starnutia populácie v meste. Rada seniorov mesta Nitry bude pozostávať zo 17 členov. Predsedu rady seniorov bude menovať primátor mesta spomedzi mestských poslancov. Ostatní členovia budú z radov zástupcov seniorských organizácií, pôsobiach na území mesta.

- Mestské zastupiteľstvo sa venovalo informatívnej správe o pripravovaných zmenách na Svätoplukovom námestí v Nitre.
- Prerokovalo informatívnu správu o obstaraní zmien a doplnkov č. 2 Územného plánu Centrálnej mestskej zóny v Nitre s návrhom na doplnenie rozsahu požiadaviek schválených mestským zastupiteľstvom v Nitre uznesením č. 100/2018-MZ zo dňa 5. 4. 2018.
- Informatívna správa o postupe modernizácie Zimného štadióna v Nitre.
- Návrh dodatku č. 14 k VZN mesta Nitry č.21/2009 o hospodárení s majetkom mesta
- Návrh dodatku č.1 k VZN mesta Nitry č. 8/2019 o výške príspevku na čiastočnú úhradu výdavkov a nákladov v školách, školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach a na čiastočnú úhradu nákladov a podmienky úhrady v školských účelových zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitry.

Zdroj: nitra.sk

10. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Vo Veľkej zasadačke Mestského úradu v Nitre sa vo štvrtok 10. októbra 2019 uskutočnilo 10. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre. Poslanci prerokovali tento program:

- správa o výsledku kontroly dodržiavania VZN č.4/2014 o sociálnych službách v časti Zariadenie opatrovateľskej služby, čl. VII. Zariadenie pre seniorov, čl. VIII. Denný stacionár,
- návrh východiskových ukazovateľov do návrhu rozpočtu na rok 2020,
- vyhodnotenie plnenia rozpočtu mesta Nitry za prvý polrok 2019,
- návrh na rozpočtové opatrenia v rozpočte príspevkovej organizácie Správa zariadení sociálnych služieb v Nitre na rok 2019,

- návrh Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitry č. 11/2019 o určení názvu ulice v časti mesta Chrenová – Ipeľská ulica,
- návrh Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitry č. 12/2019 o určení názvu ulice v časti mesta Kynek – Pod šípkami,
- návrh dodatku č. 6 k VZN mesta Nitry č. 4/2014 o sociálnych službách v znení dodatkov,
- návrh na určenie výšky príjmu v nájomných bytoch v Bytovom dome na Hlbokej ceste č. 9 obstaraných z verejných prostriedkov v zmysle VZN č. 1 o podmienkach pridelenia a bývania v bytoch určených na nájom pre obyvateľov mesta,
- návrh na vyňatie ambulantných a terénnych služieb zo Správy zariadení sociálnych služieb mesta Nitry (SZSS) a na zmenu názvu SZSS a jej sídla s účinnosťou pod 1. januára 2020,
- návrh na zvolenie prísediacej sudkyne z radov občanov na Okresný úrad v Nitre na funkčné obdobie 4 rokov od zloženia sľubu,
- návrh na odkúpenie stavebných objektov a pozemkov do vlastníctva mesta Nitry a odovzdanie na prevádzkovanie – od MH Invest II., s.r.o. stavba Priemyselná zóna Nitra – Mlynárce – napojenie na R1, II. a IV. etapa.
- návrh na nakladanie s nehnuteľnosťou vo vlastníctve mesta Nitry – prenájom parcely registra „C“ KN č. 890/17 v katastrálnom území Chrenová pod predajnými stánkami na Výstavnej ulici,
- návrh na nakladanie s nehnuteľnosťou vo vlastníctve mesta Nitry – zriadenie vecného bremena k stavbe: Obytný súbor Panoráma Nitra, Kmeťkova ul.–ZSD, a. s.
- návrh na zmenu uznesenia MsZ v Nitre č. 84/2019 MZ zo dňa 14. marca a 21. marca – INPEK, s.r.o. – prenájom pozemku ORBIS Nitra,
- návrh na zámer nakladania s nehnuteľnosťami vo vlastníctve mesta Nitra – bývalý Okresný stavebný podnik na Novozámockej ulici v kat. území Dolné Krškany.

Zdroj: nitra.sk

Mimoriadne 11. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre

V utorok 22. októbra 2019 sa v zasadačke Mestského úradu v Nitre uskutočnilo 11. zasadnutie (mimoriadneho) Mestského zastupiteľstva v Nitre. Po voľbe pracovných komisií poslanci prerokovali:

- návrh východiskových ukazovateľov do Návrhu rozpočtu na rok 2020. Mesto Nitra bude v roku 2019 hospodáriť s rozpočtom približne 73 miliónov eur. Vyplývalo to z východísk rozpočtu na rok 2020, ktoré na októbrovom mimoriadnom rokovaní schvaľovali mestskí poslanci. Najväčší podiel na príjmoch mesta tvoria výnosy z daní fyzických osôb. V roku 2020 by radnica

mala získať vyše 33,8 milióna eur. Mesto musí počítať s výpadkom v hodnote 2,5 milióna eur.

- zaoberali sa návrhom na predloženie žiadosti o nenávratný finančný príspevok z Integrovaného regionálneho operačného programu so zameraním na založenie kreatívneho centra. Poslanci schválili podanie žiadosti o dotáciu na tento projekt. Kreatívne centrum by malo byť zriadené v budove bývalého Kina Palace a v ďalších štyroch budovách v areáli niekdajších kasární pod Zoborom. Celkové náklady na projekt by mali dosiahnuť sumu 18 miliónov eur. Mesto sa na nákladoch bude podieľať 5 % spolufinancovaním v hodnote 939 360 eur. Do celkových oprávnených výdavkov budú zahrnuté náklady na stavebné práce, nákup technológií, nákup vnútorného vybavenia i mzdové a paušálne výdavky. Cieľom projektu je vybudovanie Kreatívneho centra, ktoré bude poskytovať svoje služby verejnosti, ale aj organizáciám a firmám. Jeho súčasťou budú napríklad inkubátory pre podnikateľov v kreatívnom priemysle, rôzne podporné programy, ktoré budú pomáhať pri budovaní firiem i organizovaní rôznych podujatí. „Do vybudovaných priestorov budú z prostriedkov projektu nakúpené a nainštalované moderné zariadenia a technológie na zvyšovanie zručností a kompetencií účastníkov vzdelávacích programov a na ich lepšie uplatnenie sa na trhu práce v oblasti kreatívneho priemyslu. V týchto budovách budú ďalej prevádzkované priestory pre manažérske a výkonné kapacity Kreatívneho centra i priestory určené na komerčné využitie, z ktorých bude chod centra čiastočne financovaný. V prípade, že mesto bude so svojím projektom úspešné, mali by sa prvé stavebné práce začať v júni 2020. Prvé služby a programy má Kreatívne centrum poskytovať od januára 2023.

Zdroj: mynitra.sme.sk

12. zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Vo štvrtok 21. novembra 2019 sa v zasadačke Mestského úradu v Nitre uskutočnilo 12. zasadnutie (riadneho) Mestského zastupiteľstva v Nitre. Poslanci prerokovali viac ako 50-bodový program:

- Správu o výsledku kontroly použitia dotácií poskytnutých z rozpočtu mesta Nitra vo vybraných športových kluboch (Telovýchovná jednota Stavbár Nitra)
- Správa o výsledku kontroly použitia dotácií poskytnutých z rozpočtu mesta Nitra u vybraných športových kluboch (Volejbalový klub polície – SPU Nitra)
- Návrh na zmenu uznesenia Mestského zastupiteľstva v Nitre č. 147/2017-MZ zo dňa 18. 5. 2017 v znení uznesenia č. 366/2018-MZ zo dňa 15.11.2018 (Návrh na prijatie úveru na financovanie investičných akcií v r. 2017)
- Návrh Dodatku č. 2 k Všeobecne záväznému nariadeniu Mesta Nitry č. 10/2014 o miestnych daniach v znení dodatku č. 1

- Návrh Dodatku č. 3 k Všeobecne záväznému nariadeniu Mesta Nitry č. 11/2014 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení dodatkov č. 1 a č. 2
- Návrh Dodatku č. 5 k Všeobecne záväznému nariadeniu Mesta Nitry č. 8/2014 o dočasnom parkovaní na území mesta Nitry v znení dodatku č. 1, 2, 3, 4
- Informatívna správa „Zmena trasovania MHD v súvislosti s vylúčením možnosti otáčania pred priestorom bývalej Plastiky“
- Návrh operačného plánu zimnej údržby miestnych komunikácií a chodníkov na území mesta Nitry na obdobie zimnej sezóny 2019 – 2020
- Konceptia riešenia problematiky ľudí bez domova na území mesta Nitry na roky 2019 - 2022
- Návrh na schválenie: a) ukončenie prevádzky denného stacionára, Janského 7 s kapacitou 5 miest a výmazuvedenej sociálnej služby z registra poskytovateľov sociálnych služieb k 1.1.2020; b) zníženie počtu miest na 8 v dennom stacionári pre osoby postihnuté autizmom, Baničova 14, Nitra v registri poskytovateľov sociálnych služieb k 1.1.2020
- Návrh Dodatku č. 11 k Zriaďovacej listine príspevkovej organizácie Správy zariadení sociálnych služieb v znení dodatkov 1 – 10
- Návrh Dodatku č. 5 k Rokovaciemu poriadku komisií Mestského zastupiteľstva v Nitre
- Návrh časového plánu zasadnutí Mestskej rady a Mestského zastupiteľstva v Nitre na I. polrok 2020
- Návrh na vystúpenie Mesta Nitry zo Združenia miest a obcí Slovenska
- Návrh na doplnenie delegovaných zástupcov mesta do orgánov školskej samosprávy
- Správa o doručenej požiadavke o obstaranie zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu zóny Mlynárce I., Nitra
- Návrh na vyradenie projektovej dokumentácie z majetku mesta – neaktuálna PD – 2. etapa, ZsVS, ÚHA a DaCH
- Návrh na nakladanie s nehnuteľnosťou vo vlastníctve Mesta Nitra (prenájom pozemku v kat. úz. Nitra pre spoločnosť MERGE – Mergáč s. r. o., Škultétyho 14, Nitra)
- zastupiteľstvo schválilo novú parkovaciu politiku, v rámci ktorej boli zrušené všetky parkovacie karty s výnimkou ZŤP a rezidentských kariet, pribudnú abonentské karty. Prvý parkovací okruh v centre mesta sa rozšíri o ďalších desať miestnych komunikácií, parkovné cez sms bude stáť rovnako ako lístok zakúpený v automate. Zriadený bude fond mobility. Peniaze vybrané z parkovného sa vrátia naspäť do rozvoja parkovania a infraštruktúry," uviedol primátor Nitry Marek Hattas. Do prvého okruhu sa od nového roka 2020 zaradia Ulice A. Šulgana, 7. pešieho pluku, Damborského ulica, Na vŕšku, Chalúpkova (od Wilsonovho nábrežia po Čsl. Armády), Podzámska (od parkoviska z Mostnej po miestnu

komunikáciu Na Predmostí), Jesenského, Smetanova, Richtára Peregrína, Wilsonovo nábrežie (parkovisko pri Triede A. Hlinku) vrátane blízkeho výbočiska. V minulosti mesto vydalo 2689 parkovacích kariet, no vyznačených parkovacích miest je iba 1902.

Podľa novej parkovacej politiky mesta dostane občiansku parkovaciu kartu občan s trvalým pobytom v zóne spoplatneného parkovania. Karta sa vydáva maximálne na dve spoplatnené miestne komunikácie v blízkosti trvalého bydliska (rezidenčná karta). Na jednu bytovú jednotku môžu byť vydané maximálne tri občianske parkovacie karty. Abonentskú parkovaciu kartu vydá mesto pre fyzickú osobu bez trvalého pobytu v spoplatnenej zóne dočasného parkovania. Karta sa vydáva maximálne na dve spoplatnené miestne komunikácie v blízkosti bydliska (abonentská karta). Na jednu bytovú jednotku môžu byť vydané maximálne dve parkovacie karty. Voľnú parkovaciu kartu získajú držitelia preukazov ZŤP a ZŤP-S. Každý, kto žiada o parkovaciu kartu, musí mať vysporiadané záväzky voči mestu.

Zdroj: teraz.sk

Mestské zastupiteľstvo schválilo rozpočet na rok 2020

Vo štvrtok 12. decembra 2019 sa mestskí poslanci zišli na 13. zasadnutí mestského zastupiteľstva. Na programe zasadnutia bol tento program:

- Návrh Plánu kontrolnej činnosti na I. polrok 2020
- Návrh viacročného rozpočtu Mesta Nitry na roky 2020 – 2022
- Návrh Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitry č. 14/2019 o miestnom poplatku za rozvoj
- Návrh Dodatku č. 2 k VZN č. 1/2019 o určení výšky finančných prostriedkov na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a žiaka školského zariadenia zriadených na území mesta Nitry a zaradených do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky
- Poslanci prerokovali správu o stave pripravenosti projektu „BD Tehelná - výstavba bytov bežného štandardu v počte 220 b. j.“
- Poslanci prerokovali a schválili návrh realizácie projektu „BD Tehelná - výstavba bytov bežného štandardu v počte 220 b. j.“

- Poslanci prerokovali návrh na uzatvorenie Zmluvy o nájme medzi Mestom Nitra a Službytom Nitra, s. r. o. (ako Prenajímateľom) a HK Nitra, s. r. o. (ako Nájomcom)
- Poslanci prerokovali a schválili návrh Dodatku č. 6 k Zásadám hospodárenia a nakladania s majetkom Mesta Nitra v znení neskorších dodatkov
- Poslanci prerokovali návrh Všeobecne záväzného nariadenia mesta Nitra č. 13/2019 o nakladaní s majetkom mesta Nitra
- Poslanci prerokovali Návrh Cenníka mesta Nitra
- Poslanci prerokovali správu o činnosti Nitrianskej komunitnej nadácie za rok 2019
- Poslanci prerokovali správu o činnosti komunitného centra pre pracovnú a vedomostnú mobilitu v Nitre COMIN
- Mestské zastupiteľstvo schválilo návrh grantovej výzvy Mením Moje Mesto 2020
- Návrh časových plánov práce stálych komisií Mestského zastupiteľstva v Nitre na I. polrok 2020
- Návrh na vyhlásenie dňa konania voľby Hlavného kontrolóra Mesta Nitry a návrh na ustanovenie podrobností o spôsobe a vykonaní voľby Hlavného kontrolóra Mesta Nitry, náležitosti prihlášky a návrh na zriadenie komisie na otváranie obálok a vyhodnotenie prihlášok kandidátov na funkciu Hlavného kontrolóra mesta Nitry
- Návrh na delegovanie zástupcu mesta Nitry do štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti Nitrianska teplárenská spoločnosť, a. s. so sídlom Janka Kráľa 122, 949 01 Nitra

Zdroj: nitra.sk

1.8 Činnosť samosprávy mesta Nitra

Primátor menoval Jána Odzguna do funkcie prednostu Mestského úradu v Nitre

Dňa 8. januára 2019 bol do funkcie prednostu Mestského úradu v Nitre menovaný Mgr. Ján Odzgan. Vo funkcii vystriedal doterajšieho prednostu JUDr. Igora Kršiaka. Ako sa na margo nástupu prednostu do funkcie vyjadrila vtedajšia viceprimátorka Michaela Hefková, prednosta Mgr. Ján Odzgan bude pre nitriansku radnicu významnou posilou. Doslovne povedala, že: „Naším cieľom je, do inak odborne zdatného tímu mestského úradu, priniest moderné a progresívne prvky riadenia, typické pre súkromný sektor, v ktorom Ján Odzgan dlhé roky pôsobil. Celkovú modernizáciu služieb úradu tak bude môcť každý Nitran za nejaký čas pocítiť na vlastnej koži. Ján Odzgan nastúpil na mestský úrad 5. decembra 2018 na pozíciu odborného konzultanta pre strategické riadenie. „Mojou úlohou bolo vytvoriť základné strategické rámce, ktoré nám budú určovať ciele a mantinely k ďalšej práci. Kľúčovým pre nás bude Nitran, ktorého spokojnosť musí byť hlavnou prioritou nášho snaženia. Ideálom je, aby si väčšinu vecí vedel obyvateľ mesta vybaviť z domu či zo svojho smartfónu,“ uviedol nastupujúci prednosta. Nový prednosta mestského úradu Ján Odzgan má 41 rokov, vzdelanie získal na Strednej ekonomickej škole v Bratislave a na jednodoborovej psychológii na Univerzite Karlovej v Prahe. Na začiatku kariéry pracoval v treťom sektore, neskôr ako manažér, konzultant a tréner v spoločnostiach Deloitte, Slovalco, Restartup a pomáhal s transformáciou, inováciami a celkovým manažmentom zmeny mnohým slovenským a českým spoločnostiam. Posledné tri roky pôsobil vo vrcholovom manažmente Poštovej banky. Pomáhal pri príprave kampane viacerým politikom, napríklad Karlovi Schwarzenbergovi či Andrejovi Babišovi. Tri roky pôsobil vo vrcholovom manažmente Poštovej banky.

Zdroj: teraz.sk

Radnica vyzvala občanov, aby sa prihlásili do komisií a výborov mestských častí

Mesto Nitra ešte v decembri 2018 vyzvalo občanov, aby sa uchádzali o prácu vo výboroch mestských častí a v odborných komisiách mestského zastupiteľstva. Bolo to po prvýkrát, kedy sa mohli prihlásiť ľudia bez politického krytia. Záujem o prácu v komisiách prejavilo 288 odborníkov, vo výboroch mestských častí sa uchádzalo 158 občanov. „Som veľmi rada, že verejná výzva vzbudila u obyvateľov mesta veľký záujem a že sme zaregistrovali taký veľký počet uchádzačov o členstvo vo výboroch a v komisiách. Sme vo fáze posudzovania všetkých prihlášok. Poďakovanie patrí všetkým prihláseným za aktívne prejavenie záujmu o verejné dianie a kolegom na mestskom úrade za organizačnú podporu pri realizovaní celého procesu. O finálnych výsledkoch výzvy rozhodne mestské zastupiteľstvo,“ uviedla viceprimátorka Nitry Michaela Hefková. K téme sa vyjadril aj poslanec mestského zastupiteľstva Pavol

Obertáš: „Záujem občanov je nad očakávania, čo ma veľmi teší.“ „Je tu priestor pre iniciatívnych ľudí, ktorí sa chcú zapojiť do komunálnej politiky a realizovať svoje nápady. Našou úlohou bude vybrať spomedzi žiadostí tých občanov, ktorí to myslia úprimne a chcú mestu pomôcť,“ konštatoval poslanec mestského zastupiteľstva Ján Greššo. Poslankyňa Anna Šmehilová dodáva: „V prvom rade chcem zdôrazniť, že je po prvýkrát možnosť zapojenia sa občanov bez politického krytia. Veľmi milo ma prekvapilo, koľko ľudí na túto výzvu zareflektovalo a aktívne sa prihlásilo. Pevne verím, že ľudia, ktorí sa takýmto procesom dostanú do výborov mestských častí a komisií si budú vážiť, že boli vybraní a tiež si budú zodpovedne plniť povinnosti.“ Čo sa týka žiadostí, momentálne sa kompletizujú a prebieha ich selekcia. Definitívne zloženie komisií a výborov mestských častí bude schvaľovať mestské zastupiteľstvo na januárovom zasadnutí.

Zdroj: teraz.sk

Mesto Nitra využívalo pri roznáške listov do vlastných rúk vlastných poštárov

Práca úradníkov mestského úradu a ich kontakt s klientmi je nemysliteľný bez vedenia dôslednej agendy, písania listov – rozhodnutí a vybavovanie rôznych iných písomností, adresovaných občanom a podnikateľským subjektom. Keď v roku 2003 vzniklo na Mestskom úrade v Nitre oddelenie prvého kontaktu, vedúci tohto oddelenia Ing. Jozef Korec prišiel s myšlienkou vytvoriť pracovné zaradenie „poštový doručovateľ“, ktorý bude v rámci mesta suplovať činnosť Slovenskej pošty a, samozrejme, šetriť finančné prostriedky. Zdalo sa mu totiž neefektívne posielat listové zásielky, určené predovšetkým občanom mesta Nitry prostredníctvom Slovenskej pošty, v tom čase jedinej monopolnej spoločnosti, ktorá sa touto činnosťou zaoberala. Napriek tomu, že poštár dostáva za svoju prácu mzdu, úspory pre mestský úrad, a teda pre daňových poplatníkov sú markantné – za minulý rok ušetrilo mesto Nitra na poštovnom 38 851 eur, za rok 2017 sú tieto úspory vo výške 38 379 eur. Tieto čísla vypovedajú o tom, že agenda nerastie a je približne na rovnakej úrovni. Pri zásielke prostredníctvom Slovenskej pošty by mesto muselo za takýto list zaplatiť v gramáži do 50 gramov 1,71 eura, pri opakovanom doručení do vlastných rúk 1,95 eura. Jednoduchými počtami sa dá vypočítať približné množstvo zásielok, ktoré sa spracujú na jednotlivých odboroch a útvaroch mestského úradu a ktoré cez podateľňu skončia v poštárskych brašniach až sa dostanú do miesta svojho určenia – k adresátovi, občanovi, klientovi... Podateľňa takýmto číslom nedisponuje, no my sme prepočtom došli k súčtu 22 445 zásielok. To sú však len listy odosené mestskými poštármi. „Najviac zásielok, a to doslova denne, sa expeduje z odboru stavebného poriadku- vo výške 15 069 eur, ďalej z útvaru hlavného architekta a matričného úradu. Začiatkom roka doslova hory obálok s daňovými výmermi posielajú občanom daniari,“ informovala Ivana Melová, odborná referentka z referátu klientskeho centra. Mestskí poštári roznášajú občanom tzv. zásielky na doručenkú – listy do vlastných rúk, ktoré si adresáti musia prevziať svojim podpisom.

Pracovná činnosť mestského poštára je preto časovo náročná. Ku klientom musia chodiť vtedy, keď sú doma – gro práce spadá do večerných hodín, keď je predpoklad, že sa budú zdržiavať v mieste trvalého bydliska. Poštár na svoju trasu vychádza za každého počasia – bez ohľadu na poveternostné podmienky. Pred 16 rokmi, v čase vzniku tejto funkcie, pracoval na mestskom úrade jeden poštový doručovateľ, v súčasnosti sú dvaja. No práve v tomto období jeden odchádza do starobného dôchodku a mesto hľadalo nového poštára. Pracovná pozícia poštového doručovateľa má ako každá iná robota svoje plusy aj mínusy. Pracoviskom poštových doručovateľov je exteriér, poštu roznášajú po sídliskách Klokočina, Chrenová a po Starom meste. Prepravujú sa autobusmi mestskej dopravy a „pešibusom“ – po vlastných nohách. Spočiatku sa uvažovalo o presune bicyklami či mopedmi. Neskôr sa od týchto úvah ustúpilo pre nepohodlnosť, či zdĺhavosť pri presúvaní sa od domu k domu, od vchodu k vchodu a tiež pre obavy z možnej krádeže dopravného prostriedku.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Otočné kamery na Mostnej ulici a Kmeťkovej ulici

Od januára 2019 sú Mostná a Kmeťkova ulica pod dohľadom 42 otočných kamier. Tieto dômyselné snímacie zariadenia s 360-stupňovým pokrytím, umiestnené na stĺpoch verejného osvetlenia, nepretržite snímajú túto časť mesta posiatu barmi a diskotékami. Lokalita bola i doteraz sledovaná stacionárnymi kamerami. Tie však nestačili pokrývať celé územie a keďže verejnosť a najmä občania bývajúci v tejto časti mesta, neustále poukazovali na rušenie nočného pokoja, radnica sa rozhodla pre zvýšený monitoring otočnými kamerami a SOS tlačidlami. „Kamery sú inštalované po celom úseku Mostnej ulice v smere od kruhového objazdu až po odbočku na Farskú ulicu, ďalšie štyri otočné kamery sú na prilahlej Kmeťkovej ulici. V podstate sú na každých sto metroch,“ informoval Silvester Nitry, zástupca náčelníka Mestskej polície v Nitre. Celé toto územie je zároveň v zvýšenej pozornosti nitrianskej Mestskej polície, ktorá nad bezpečnosťou občanov bdie spolu s Policajným zborom SR. „Prakticky každú noc na tomto mieste registrujeme bitky. Policajti od eba otrhávajú podgurážených návštevníkov. Najrušnejšie tu býva v noci zo stredy na štvrtok, z piatka na sobotu a zo soboty na nedeľu. Musím však povedať, že odkedy sú tu nainštalované nové otočné kamery a SOS tlačidlá, ešte sme nezaznamenali ani jedno reálne volanie o pomoc. Išlo len o akési pokusné, či náhodné stlačenie,“ skonštatoval Silvester Nitry a ešte dodal: „Pri stlačení SOS tlačidla sa rozsvieti kritické miesto na mape s obrazom inkriminovaného miesta. Občanov môžem ubezpečiť, že po zhodnotení reálnej situácie dispečerom sa polícia vie okamžite skontaktovať s osobou, ktorá tlačidlo použila a zasiahnúť“. Prvé kamery na monitorovanie verejného priestoru boli do nitrianskych ulíc osadené v roku 2001. Úplne prvá kamera monitorovala Palárikovu ulicu, druhá z rohu budovy Ponitrianskeho múzea mala pod kontrolou Svätoplukovo námestie, tretia kamera sledovala Mostnú ulicu.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Imidž mesta zvýšila aj značka Nitrava

Mesto Nitra začalo s posilňovaním svojho pozitívneho imidžu, pričom jednou z ciest bude aj využívanie svojho najstaršieho pomenovania. Preto sa z iniciatívy viceprimátora Nitry Daniela Balka rozhodlo pre podporu registrovanej regionálnej značky Nitrava. V najstaršom pomenovaní mesta, ktoré je zároveň aj najstarším zachovaným písomným pomenovaním obývaného sídla na Slovensku, vidí mesto skrytý potenciál, ktorý doteraz nebol naplno využitý. Práve preto chce pod touto značkou spojiť výrobcov domácich produktov od remeselných pív, vín, kávy, čokolády cez rôzne tradičné výrobky až po ľudových remeselníkov či výrobcov historizujúcich suvenírov a odevov. Výhodou značky Nitrava je, že okrem produktov a výrobkov ju môžu získať aj poskytovatelia služieb a zážitkov, teda aj produkty cestovného ruchu. Plánuje cez značku Nitrava budovať portfólio výrobkov a služieb, na ktorých budeme môcť reálne promovať mesto ako ozajstné historické centrum Slovenska. Certifikované produkty a služby chcú prezentovať na najväčších mestských podujatiach a v nitrianskej Turistickej informačnej kancelárii. V spolupráci s NSK a NOCR chce mesto vytvoriť podmienky pre vznik predajných pultov v hoteloch a penziónoch a dostať tak tieto produkty a služby do turisticky navštevovaných miest v kraji. Značku Nitrava vlastní Miestna akčná skupina Cedron – Nitrava, ktorá uvítala spoluprácu s mestom Nitra a rozšírenie územnej pôsobnosti značky aj na mesto. Vďaka tomuto spojeniu vznikne väčší ekonomický priestor, ktorý dokáže ponúknuť širšiu ponuku potenciálne vhodných miestnych produktov, výrobkov, služieb a zážitkov pre certifikáciu.

Zdroj: teraz.sk

Nové organizačné členenie Mestského úradu v Nitre

Od 23. januára 2019 vstúpilo do platnosti nové organizačné členenie mestského úradu:

- a) kancelária primátora mesta
- b) útvary priamo riadené primátorom mesta
- c) kancelária prednostu MsÚ
- d) odbory priamo riadené prednostom MsÚ
- e) referáty
- f) Mestský hasičský zbor (MsHZ).

Kancelária primátora mesta je organizačná jednotka, ktorá vykonáva činnosti sekretariátu a protokolu primátora mesta. Kanceláriu riadi vedúci kancelárie.

Útvar je organizačná jednotka úradu, ktorá patrí do priamej riadiacej pôsobnosti primátora mesta. Útvar je funkčne zameraný na súhrn činností patriacich odborne do jedného celku, pričom útvar môže byť tvorený z referátov. Útvar riadi vedúci útvaru.

Kancelária prednostu MsÚ je organizačná jednotka, ktorá vykonáva činnosti sekretariátu a protokolu prednostu a súčasne vykonáva iné odborné a prevádzkové činnosti. Kancelária prednostu je tvorená z referátov. Kanceláriu riadi vedúci kancelárie.

Odbor je organizačná jednotka úradu, ktorá patrí do priamej riadiacej pôsobnosti prednostu. Odbor je funkčne zameraný na súhrn činností patriacich odborne do jedného celku, pričom odbor môže byť tvorený z referátov. Odbor riadi vedúci odboru.

Referát je úsek, ktorý plní úlohy úzko špecifického charakteru odborne potrebných pre zabezpečenie úloh referátu, resp. činnosť útvaru alebo odboru. Referát riadi buď priamo vedúci útvaru alebo odboru, alebo odborný referent, ktorý odborne koordinuje prácu referentov.

Manažment MsÚ je tvorený z nasledovných pozícií :

- a) prednosta MsÚ
- b) zástupca prednostu a vedúci odboru služieb úradu
- c) hlavný architekt
- d) vedúci kancelárie primátora
- e) vedúci manažér sprostredkovateľského orgánu (SO)
- f) vedúci kancelárie prednostu
- g) vedúci odboru projektového a strategického riadenia X
- h) vedúci odboru inovácií, transparentného riadenia a klientskej spokojnosti
- i) vedúci odboru komunikácie a propagácie X
- j) vedúci odboru mestského rozvoja a cestovného ruchu
- k) vedúci odboru komunálnych činností a životného prostredia
- l) vedúci odboru ekonomiky a rozpočtu
- m) vedúci odboru miestnych daní a poplatkov
- n) vedúci odboru majetku
- o) vedúci odboru kultúry
- p) vedúci odboru školstva, mládeže a športu
- q) vedúci odboru sociálnych služieb
- r) vedúci odboru investičnej výstavby a rozvoja
- s) vedúci odboru stavebného poriadku

Organizačná štruktúra MsÚ:

- a) Kancelária primátora
- b) Útvar hlavného kontrolóra mesta
- c) Útvar hlavného architekta
  - referát urbanizmu a architektúry
  - referát dopravného urbanizmu a inžinieringu
- d) Kancelária prednostu MsÚ

- kancelária prednostu
- referát hospodárskej prevádzky
- referát verejného obstarávania
- referát IT
- e) Odbor projektového a strategického riadenia
  - referát projektového riadenia
- f) Odbor inovácií, transparentného riadenia a klientskej spokojnosti
- g) Odbor komunikácie a propagácie
- h) Odbor mestského rozvoja a cestovného ruchu
  - referát mestského rozvoja
  - referát cestovného ruchu
  - Turistické informačné centrum (TIC Nitra)
- i) Odbor služieb úradu
  - referát klientskeho centra
  - referát právny a vymáhania pohľadávok
  - referát organizačný
  - referát matričného úradu
  - referát evidencie obyvateľstva a domov
- j) Odbor komunálnych činností a životného prostredia
  - referát obchodu, služieb a podnikania
  - referát životného prostredia
  - stredisko mestských služieb
- k) Odbor ekonomiky a rozpočtu
  - referát účtovnej evidencie a pokladničných operácií
  - referát rozpočtu a finančného manažmentu
- l) Odbor miestnych daní a poplatkov
  - referát dane z nehnuteľností
  - referát miestnych daní a poplatkov
- m) Odbor majetku
  - referát majetku
  - referát prevádzky mestských tržníc
  - referát správy a prevádzky pohrebísk a cintorínov
- n) Odbor kultúry
  - referát kultúry
  - referát prevádzky kultúrnych zariadení (Synagóga, Kultúrne domy a zariadenia)

- o) Odbor školstva, mládeže a športu
  - referát školstva
  - referát mládeže a športu
  - referát predprimárneho vzdelávania
- p) Odbor sociálnych služieb
  - referát sociálnych služieb a dávok
  - referát sociálneho bývania a krízovej intervencie
  - Útulok
  - Zariadenie núdzového bývania
- q) Odbor investičnej výstavby a rozvoja
- r) Odbor stavebného poriadku
  - referát stavebného úradu pre agendu jednoduchých pozemných a inžinierskych stavieb
  - referát stavebného úradu pre agendu rozsiahlych pozemných a inžinierskych stavieb
  - referát agendy ŠFRB
- s) Sprostredkovateľský orgán pre IROP

Pod organizačnú štruktúru mesta Mestský hasičský zbor je súčasťou organizačnej štruktúry MsÚ. Je zložený z veliteľa zboru a členov zboru. Veliteľ zboru menuje a odvoláva mestské zastupiteľstvo a členov zboru menuje primátor mesta. Mestský hasičský zbor je podriadený primátorovi mesta. Veliteľ zboru a členovia zboru nevykonávajú svoju činnosť v hasičskom zbore v pracovnom pomere ako svoje zamestnanie, ale sú iba členmi hasičského zboru na základe dobrovoľnosti. Zabezpečovanie organizácie, činnosti a samotnej akcieschopnosti mestského hasičského zboru sa uskutočňuje prostredníctvom spolupráce s referentom obrany, ochrany a bezpečnosti MsÚ v Nitre.

Zdroj: nitra.sk

Vznikla nová komisia pre mestskú mobilitu

Pri mestskom zastupiteľstve sa koncom januára 2019 sformovala nová komisia pre mestskú mobilitu. Jej vytvorenie navrhla viceprimátorka Nitry Michaela Hefková. Komisia pre mestskú mobilitu riešila všetky druhy dopravy v Nitre. „Chceme, aby komisia pre mobilitu zastrešovala všetky návrhy k budovaniu a rozširovaniu infraštruktúry pre chodcov a cyklistov - aj so zapracovaním ďalších alternatív k spokojnosti občanov. Projekty, ktoré riešia výstavbu alebo rozšírenie vozovky, ale opomínajú výstavbu chodníkov alebo infraštruktúry pre cyklistov a MHD, sú aj samotným obyvateľom dôverne známe a je ambíciou novej Komisie pre mestskú mobilitu, aby sa tieto prípady neopakovali,“ uviedla k dôvodu zmeny viceprimátorka

Michaela Hefková. Komisia sa bude zaoberať aj vydávaním stanovísk k dopravnej infraštruktúre, zmenám v osobnej a autobusovej doprave či nastavením pasportizácie chodníkov, cyklotrás a ciest. Zaoberali sa aj organizáciou tradičných ako aj netradičných podujatí, ktoré podporia alternatívne spôsoby prepravy - Európsky týždeň mobility, Do práce na bicykli, Do školy na bicykli a mnohé ďalšie.

Zdroj: nitra.sk

Výzva proti hazardu

Primátori, starostovia a poslanci miest a obcí zverejnili 25. januára 2019 na stránke vyzva.zastavmehazard.sk „Výzvu zástupcov obcí a miest k zákonu o hazardných hrách!. Za 24 hodín podpísalo túto výzvu viac ako 100 signatárov, medzi inými primátor Trenčína Richard Rybníček, primátorka Prešova Andrea Turčanová, primátor mesta Hriňová Stanislav Horník, primátor mesta Sabinov Michal Repaský, viceprimátor a mestský poslanec mesta Banská Bystrica Milan Lichý, viceprimátorka hlavného mesta Bratislava Lucia Štasselová, viceprimátorka a viceprimátorka mesta Nitra Michaela Hefková, starostka mestskej časti Bratislava – Karlova Ves Daniela Čahojová, starosta mestskej časti Bratislava – Nové Mesto Rudolf Kusý, starosta mestskej časti Bratislava – Rača Michal Drotován, starostka mestskej časti Bratislava – Staré mesto Zuzana Aufrichtová, starostka mestskej časti Bratislava – Devín Ľubica Kolková, starosta mestskej časti Bratislava – Jarovce Jozef Uhler. Výzvu podporilo viac ako dvadsať starostov obcí a desiatky mestských a obecných poslancov z celého Slovenska. Po vyjadrení primátorov krajských miest proti zákonu o hazarde sa tak šíri výrazný odpor aj z ďalších miest a obcí. Signatári žiadajú poslancov NR SR, aby zákon neschválili a uvádzajú pre to viaceré dôvody. Privatizácia online hazardu a zlegalizovanie reklamy na online hazard dostupnej aj mládeži spôsobí ešte masívnejšie rozšírenie a nárast negatívnych dôsledkov, ktorým už obce čelia. Mestá a obce podľa signatárov “narážajú na demokratický deficit zákona, ktorým hazard získal privilegované postavenie. Povinnosť predloženia petície pre zákaz hazardu s 30 percentami obyvateľov obce na prijatie regulácie hazardu znamená v mnohých prípadoch vylúčenie demokracie.” Zákon predĺžil licencie pre herne z dvoch až na päť rokov. Občania miest a obcí odmietajú, aby po prijatom rozhodnutí svojich zástupcov znášali negatívne dôsledky hazardu ďalších päť rokov. Mnohí kandidáti v komunálnych voľbách svojim voličom sľúbili, že sa hazard pokúsia vo svojom meste alebo obci regulovať. Národná rada SR len 3 týždne po komunálnych voľbách prijala zákon, ktorý zvoleným primátorom, starostom a poslancom v tejto snahe reálne zabráni. Je pochopiteľné, že sa komunálni politici búria, keďže chcú splniť to, čo svojim voličom sľúbili. Výzvu na stránke vyzva.zastavmehazard.sk môžu podpísať zvolení zástupcovia miest a obcí Slovenska do 28. januára 2019.

Zdroj: aktuality.sk

Konferencia o potrebe hlavného architekta mesta Nitry

Funkcia hlavného architekta mesta Nitry nie je na radnici obsadená od roku 2016. Nové vedenie mesta považuje chýbajúceho hlavného architekta v súčasnom rozvojovom období mesta pod Zoborom za jeden z hlavných problémov. Pred vypísaním výberového konania na tento post sa v nitrianskej Synagóge uskutočnila vo štvrtok 14. februára 2019 konferencia venovaná tejto problematike. Na konferencii zazneli prezentácie hlavných architektov iných miest ako aj ďalších odborníkov k funkcii hlavného architekta. Svoje skúsenosti tu prezentovali členovia Slovenskej komory architektov. Svojimi skúsenosťami z konštituovania útvaru prispel aj bývalý primátor a niekdajší hlavný architekt Vladimír Libant. Názor Českej komory architektov na obsadenie funkcie hlavného architekta poskytol Stašek Žerava. Podľa Viery Šottníkovej, členky Slovenskej komory architektov, hlavný architekt nie je iba úradník. Musí to byť tvorivá osobnosť s jasnými predstavami a víziami o budúcnosti mesta, ktorá dokáže citlivo reagovať na požiadavky občanov, kontrolovať dodržiavanie zákonov a určovať mantinely pre kapitál prichádzajúci do mesta. Zároveň musí vedieť odolávať tlakom developerov, musí sledovať požiadavky meniacej sa spoločnosti, klimatické zmeny, digitalizáciu, a tiež vnútorné požiadavky samosprávy. „Verím, že táto konferencia nám pomôže vziať si príklady z iných miest. Hlavný architekt bude musieť nastaviť územný plán. A to je jedna z prioritných úloh, na ktorej sa bude podieľať,“ uviedla viceprimátorka Michaela Hefková. Poslanec Peter Mezei, ktorý je predsedom komisie pre územné plánovanie, architektúru, verejný priestor a investičnú činnosť pri MZ konštatoval, že v súčasnosti je útvár hlavného architekta personálne poddimenzovaný a rieši hlavne administratívu. „Je potrebné, aby hlavný architekt riešil rozvoj mesta a aby to bolo v prospech obyvateľstva. V súčasnosti prichádzajú do Nitry noví investori. Mesto treba riadiť aj týmto smerom,“ konštatoval Peter Mezei. Mesto nemalo obsadenú funkciu hlavného architekta od roku 2016. Dovtedy túto funkciu vykonával Jozef Hrozenský, pred ním Stanislav Babčan. Dočasne je touto funkciou poverená Eva Ligačová, ktorá predstavila súčasnú štruktúru útvaru hlavného architekta mesta. Táto je nevyhovujúca, pretože nepokrýva momentálne potreby rozvoja mesta. Na margo územného plánu (ÚP) povedala, že nie je zlý. Podľa neho sa vybudovala rýchlostná komunikácia, vznikol priemyselný park, na príchod investorov pripravené je územie na vybudovanie sídliska Párovské Lúky. Na konferencii odznali aj názory, aké požiadavky musí splniť hlavný architekt. Mesto plánuje vyhlásiť výberové konania na hlavného architekta koncom februára. Záujemcovia budú musieť preukázať prax a dokladovať referenčné projekty, na ktorých pracovali, predložiť svoje predstavy v architektúre a urbanizme i územnom plánovaní. „Budeme očakávať, že predloží architektonickú víziu mesta, aby sme vedeli, ako si predstavuje Nitru budúcnosti,“ uviedla viceprimátorka Michaela Hefková. Tieto materiály predložia záujemcovia výberovej komisii a po vypočutí výberová komisia vyberie najlepšieho kandidáta na obsadenie funkcie hlavného architekta.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Nové vedenie mesta pripravilo odpočet prvých 100 dní vo funkcii

V utorok 12. marca 2019 sa na mestskom úrade uskutočnila tlačová konferencia, na ktorej vedenie mesta Nitra hodnotilo 100 dní od nástupu do funkcií. Zmeny na mestskom úrade, vo financovaní školstva i vo fungovaní mestských podnikov, audit zmlúv či príprava tendra na poskytovateľa mestskej autobusovej dopravy. To sú niektoré z aktivít, ktoré nové vedenie mesta Nitra stihlo za prvých 100 dní od nástupu do funkcie. Podľa primátora Mareka Hattasa sa podarilo spraviť viacero krokov, ktoré vedú k väčšej prehľadnosti a transparentnosti samosprávy. „Podarilo sa nám naštartovať komunikačné oddelenie. Pozitívne hodnotím výber do odborných komisií a do výborov mestských častí, ktoré sme otvorili odborníkom. Sú funkčné a ja ako primátor, sa o ne môžem oprieť. Pozitívne je aj to, že aj napriek tomu, že v Nitre máme nízku nezamestnanosť, niečo cez dve percentná, tak ľudia majú záujem pracovať na mestskom úrade, čo je pre nás taký indikátor toho, že Nitrania majú chuť meniť veci v meste k lepšiemu,“ skonštatoval Hattas. Jedným z prvých krokov nového mestského zastupiteľstva bolo zrovnoprávnenie financovania súkromných škôl a školských zariadení s mestskými. Ďalšie zmeny sa týkali mestských podnikov. „V nich sme spravili zásadnú zmenu, ktorou je zrušenie funkcie poslanec–konateľ. Zároveň sme posilnili kompetencie dozorných rád, čo s dlhodobého hľadiska bude viesť k efektívnejšiemu fungovaniu mestských firiem. Okrem toho sme od minulého týždňa spustili audit zmlúv,“ uviedol primátor. Radnica tiež spúšťa projekt na vytvorenie bezpečnostnej rady, ktorá by sa mala zaoberať riešením kriminality v meste. Súčasťou pripravovaných opatrení je aj nové verejne záväzné nariadenie (VZN) o hazarde. „Od 1. marca je platná novela zákona o hazarde a nové VZN by malo obsahovať tie najtvrdšie opatrenia, ktoré sa vďaka tejto novele dajú uplatniť. Ja sa okrem toho teším, že sa budú zbierať podpisy pod petíciu Zastavme hazard. Budem rád, ak na najbližšom mestskom zastupiteľstve budem môcť byť jedným z prvých signatárov petície a pridajú sa ku mne aj mestskí poslanci,“ povedal Hattas. Nové vedenie mesta pripravuje aj zmeny v doprave. V Nitre by už čoskoro mali pribudnúť nové cyklotrasy. „Viaceré boli naprojektované už pred niekoľkými rokmi a my sa snažíme zachrániť z nich čo najviac. Niektoré sa už realizujú a, žiaľ, idú občas aj na úkor zelene. Do budúcnosti sa budeme snažiť eliminovať takéto dosahy. V rámci dopravy v Nitre pracujeme aj na verejnom obstarávaní na poskytovateľa mestskej autobusovej dopravy. Je to veľmi komplexný a komplikovaný proces, ktorý už finalizujeme a snažíme sa ho doviesť do úspešného konca,“ vysvetlila viceprimátorka Michaela Hefková. Súčasťou opatrení nového vedenia mesta počas prvých 100 dní bolo aj doplnenie pozícií referentov na jednotlivých oddeleniach mestského úradu. Mestu chýbali predovšetkým pracovníci na stavebnom úrade, dopravní inžinieri a ďalší odborníci. „Celkový podstav bol okolo 20 pracovníkov, ktorý chýbali na neobsadených existujúcich pracovných miestach úradu,“ uviedol primátor. Mesto okrem toho vytvorilo aj nový odbor, ktorý sa bude zaoberať cestovným ruchom a mestským rozvojom. „Urobili sme si audit doterajších aktivít, ktoré mesto robí, vytvorili

sme nové podujatia. Tento rok budeme môcť zažiť napríklad návrat nitrianskych hodov, vraciame sa k pravidelnému podujatiu Kráľovská Nitra, ktoré je venované výročiu získania výsad slobodného kráľovského mesta, zároveň posilňujeme imidž mesta. V rámci mestského rozvoja sa usilujeme bojovať s klimatickými zmenami, snažíme sa to robiť profesionálne, takže sa už začala realizovať stratégia adaptačných opatrení. Zároveň je zadaná súťaž na generel zelene. A pretože sa bude spracovávať územný plán mesta, chceme doň zapracovať posilnenie zelených plôch, ktoré sú pre boj s klimatickými zmenami veľmi nutné," povedal o pripravovaných zmenách viceprimátor Daniel Balko.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Občania mohli zaplatiť mestské dane a poplatky cez QR kódy

Obyvatelia Nitry mohli v roku 2019 platiť dane a mestské poplatky jednoduchšie. Mesto začalo na platové výmery vytláčať QR kódy, ktoré umožnili platiť pomocou mobilnej aplikácie. Platba pomocou QR technológie ušetrí čas pri samotnej transakcii a v mobilnej aplikácii nebude nutné zdĺhavo prepisovať viacmiestny kód. „Približuje nás to k službám, ktoré sú v súčasnosti bežným štandardom platieb v bankách, obchodoch a ďalších súkromných inštitúciách," konštatoval vedúci odboru inovácií mestského úradu Martin Horák. Okrem poplatku za komunálnych odpad a psa môžu občania rýchlejšim spôsobom zaplatiť aj ďalšie dane. V polovici apríla 2019 bolo obyvateľom Nitry zaslané aj rozhodnutie o dani za nehnuteľnosť, kde bude tiež uvedený QR kód," povedal vedúci odboru daní a poplatkov Vladimír Petřík. Mesto chce v budúcnosti zavádzať do praxe aj ďalšie moderné technológie. Do budúca si mesto dalo za cieľ proces platby ešte viac zjednodušiť a v prípade, že to bude technicky možné, zasielať výmery za dane aj elektronicky.

Zdroj: teraz.sk

Do grantového programu Mením Moje Mesto sa zapojilo 61 záujemcov

Do grantového programu Mením Moje Mesto prihlásili občania 61 projektov. Tieto pochádzali z rôznych oblastí, týkajú sa výstavby športových zón, zorganizovania zaujímavých kultúrnych a športových aktivít, ďalšia časť projektov je zameraná na inovatívne vzdelávanie. Najviac projektov spadalo do kategórie verejné priestranstvá a kultúra, silno bola zastúpená aj oblasť športových aktivít pre verejnosť a oblasť vzdelávania. Od 1. do 22. apríla 2019 mala verejnosť možnosť hlasovať cez internetové za najlepší projekty. Občianske projekty podporilo mesto Nitra z participatívneho rozpočtu sumou 80 000 eur, pričom jeden projekt mohol získať maximálne 4000 eur.

Zdroj: Natália Zákopčanová, PR manažérka NKN

Mesto pokračovalo v príprave kreatívneho centra

Mesto Nitra pokračovalo v priebehu roka 2019 v prípravách kreatívneho centra, ktoré má vyrásť v bývalých kasárňach pod Zoborom. Na zasadnutí mestského zastupiteľstva vo štvrtok 21. marca 2019 schválili jeho ďalšie prípravy. Jeho súčasťou bude aj budova niekdajšieho Kina Palace v centre mesta. V rámci projektu, ktorý sa pripravuje už od roku 2017, by mala vzniknúť v areáli kasární nová mestská štvrť so zameraním na oblasť kultúry a kreatívnych odvetví. Podľa projektového zámeru má byť nitrianske kreatívne centrum zamerané hlavne na vizuálne umenie, hudbu, scénické umenie, dizajn, reklamu a marketing, literatúru a remeslá so zreteľom na európske kultúrne dedičstvo. Vybudovanie centra bude zabezpečené prostredníctvom financií z európskych fondov. Počíta sa s celkovým objemom prostriedkov v hodnote 20 600 000 eur a s päťpercentným spolufinancovaním zo zdrojov mesta vo výške 1 030 000 eur. Koncom marca 2019 boli financie na to, aby sa mohla spraviť projektová dokumentácia pre budovy v kasárňach a architektonická súťaž na objekt bývalého Kina Palace, na ktoré sa tiež následne spracuje projektová dokumentácia. Na tento účel je alokovaných približne 300 000 eur," povedal primátor Marek Hattas. Oproti pôvodnému zámeru došlo k zamene niektorých budov, v ktorých má byť kreatívne centrum zriadené. „Rozhodli sme sa tak preto, že je jednoduchšie spraviť projektovú dokumentáciu na budovy, ktoré nie sú pamiatkovo chránené a majú majetkovo a právne usporiadané pozemky. Celkovo to bude šesť budov spolu s Kinom Palace. Malo by to všetko do seba pekne zapadať, pretože momentálne je už vo výstavbe aj materská škôlka, ktorá sa bude v tomto priestore nachádzať a mala by byť zameraná aj na kreativitu malých detí. Mesto sa rozhodlo maximálne podporovať kultúrnu infraštruktúru. V Kine Palace vytvoria modernú multifunkčnú sálu. Kreatívne centrum v Nitre bude poskytovať služby otvoreného ateliéru, kreatívneho inkubátora a akcelérátora pre fyzické i právnické osoby, ďalej networkingové služby a služby zvýhodneného dlhodobého prenájmu pracovných priestorov a technológií.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Na mestskom úrade pribudli nové odbory

Na Mestskom úrade v Nitre v priebehu marca a apríla 2019 personálne posilnili odbory, na ktorých bol dlhodobý podstav, ako je napríklad stavebný odbor. Vznikli nové odbory zamerané na komunikáciu, inovácie. Radnica hľadala prostredníctvom výberového konania hlavného architekta. V polovici marca sa začal na radnici audit zmlúv. Samospráva podnikla viacero krokov s cieľom otvoriť sa viac verejnosti a zvýšiť transparentnosť. V mestských podnikoch schválilo mestské zastupiteľstvo zmeny, ako bolo zrušenie funkcie konateľ'a z radov poslancov a posilnenie kompetencií dozorných rád. Komisie mestského zastupiteľstva aj výbory mestských častí otvorili pre záujemcov

z radov verejnosti, ktorí reagovali na výzvu mesta a dnes už sú členmi týchto orgánov. Pribudli tiež dva nové poradné orgány – Rada seniorov a Bezpečnostná rada. Bezpečnostná rada bude predchádzať kriminalite v Nitre. V oblasti dopravy Nitra pripravuje výstavbu viacerých cyklotrás, z ktorých niektoré sa začínajú stavať už teraz na jar. Končí sa aj príprava verejného obstarávania na nového dopravcu. „Pracujeme na odbornom a personálnom posilnení oblasti dopravy na mestskom úrade. V oblasti športu chce mesto nastaviť dlhodobú koncepciu jeho transparentného financovania. Investície si budú vyžadovať športoviská aj mestský kúpeľ, v ktorom musí radnica momentálne riešiť havarijný stav. Väčšiu podporu získal cestový ruch aj kultúra. „Vytvorili sme nový odbor pre cestový ruch a mestský rozvoj. Zjednodušene povedané, vraciamе zodpovednosť za cestovný ruch do rúk mesta, pretože v posledných rokoch mesto túto činnosť vypustilo,“ priblížil viceprimátor Daniel Balko. V oblasti kultúry sa pripravuje architektonická súťaž na bývalé kino Palace a veľkým projektom bude aj vytvorenie Kreatívneho centra v areáli bývalých kasární pod Zoborom. V sociálnej sfére mesto spustilo novú sociálnu službu pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa a pripravuje aj zmenu organizačnej štruktúry Správy zariadení sociálnych služieb mesta Nitry s cieľom zefektívniť prácu tejto organizácie.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Nové VZN o prevádzke letných terás

Mestské zastupiteľstvo schválilo nové VZN, vďaka ktorému sa oživí pešia zóna. Prispejú k tomu nové pravidlá pre letné terasy v centre Nitry. Zmenu doterajších pravidiel schválila mestská rada. Podľa starých pravidiel určovali otvorenie letných terás každý rok poslanecké uznesenia. Tie sa často schvaľovali až v máji alebo v júni. Teraz môžu podnikatelia terasy automaticky rozložiť od 1. apríla a nechať ich vonku až do konca novembra. „Priestor pre letné terasy navyše rozširujeme prakticky pre celú centrálnu mestskú zónu. Terasy budú nielen na pešej zóne, ale aj v prilahlých uliciach, napríklad Radlinskej, Farskej. Letné terasy budú môcť mať aj prevádzky umiestnené vo vnútorných dvoroch,“ povedal viceprimátor Daniel Balko. Majitelia kaviarní a reštaurácií po novom namiesto doterajších dvoch poplatkov zaplatia už iba nájomné za užívanie pozemkov pod letnou terasou. Na oplátku mesto očakáva od podnikov s letnými terasami, aby v období rozloženia terás uskutočnili aspoň dve podujatia, napríklad koncerty, diskusie či ochutnávky vín. Ich povinnosťou bude produkcie hlásiť oddeleniu kultúry mestského úradu, aby sa nestalo, že veľa prevádzok bude chcieť zorganizovať rôzne produkcie v rovnakom termíne. Podľa vicerimátora Daniela Balka pomôže mesto prevádzkovateľom letných terás zaplatením poplatkov pre SOZA a vyrovnaním autorských poplatkov.

Zdroj: nitra.sk

Mesto Nitra obsadilo funkciu hlavného architekta, je ním Ig. arch. Viktor Šabík

Mesto Nitra má po viacerých rokoch opäť hlavného architekta. Obsadenie tejto funkcie bolo jednou z priorít volebného programu súčasného primátora Mareka Hattasa. Do výberového konania, ktoré mesto vypísalo 28. februára, sa prihlásili traja uchádzači. Komisia z nich napokon vybrala Viktora Šabíka. „Som rád, že veľmi dobre pochopil, čo mesto Nitra potrebuje a kam sa má uberať. Sám seba nazval krízovým manažérom, ktorý bude musieť napríklad riešiť niekoľko veľkých projektov, ktoré sa realizujú a ktoré treba rozseknúť a rozhodnúť, akým smerom pôjdu. Sú to niektoré štvrte, ktoré nemajú urbanistickú štúdiu, a my jasne musíme developerom povedať ako majú, respektíve nemajú svoje aktivity robiť. To sú rôzne problémové projekty ako napríklad na Wilsonovom nábreží, projekt Nová Chrenová, aktivity v priemyselnom parku a problémy máme aj na veľkých sídliskách Chrenová a Klokočina,“ uviedol primátor Marek Hattas. Nový hlavný architekt by mal v do funkcie nastúpiť v máji. Jednou z jeho úloh bude aj riešenie centrálnej mestskej zóny, kde sú podľa primátora mnohé dlhodobé neriešené problémy. „Je potrebné, aby tomu dal hlavu a pätu, pretože hlavným problémom je, že mestu chýbala jasná vízia,“ skonštatoval primátor Marek Hattas. Architekt Šabík nastúpi do funkcie po 25 rokoch pôsobenia v slobodnom povolaní, keď sa okrem architektúry venoval aj urbanizmu a pedagogickej činnosti. „Mám jasnú predstavu, ako má fungovať útvár hlavného architekta, a budem presadzovať, aby som mal v tejto funkcii silný mandát. Chcem veci nastaviť tak, aby sa Nitra stala transparentným mestom, kde je zaujímavé investovať. Pretože, čo sa týka investovania, má Nitra dlhodobu asi najhorší rating na Slovensku, aký existuje. Musí tu byť nastavená rovnosť šancí pre všetkých, ktorí sa uchádzajú o pôsobenie na území mesta, v prípade, že dodržia podmienky, ktoré stanovuje územný plán,“ uviedol Ing. arch. Viktor Šabík. Okrem úlohy krízového manažéra čakajú nového hlavného architekta aj ďalšie výzvy. Nie je to len riešenie centrálnej mestskej zóny, či veľkých investícií na území Nitry, ale napríklad aj príprava nového územného plánu mesta. „Môj útvár nebude túto prípravu iba administrovať, ale bude mať aj kreatívne úlohy v spolupráci s občanmi, ktorých sa budeme pýtať, čo od ďalšieho rozvoja Nitry očakávajú. Do troch rokov by mal byť hotový nový územný plán, ktorý bude obsahovať všetko, čo takýto základný dokument má mať. Neboli sme nachystaní na ten rozvoj, ku ktorému v Nitre došlo, takže teraz musíme dobiehať vlak, pretože sme naozaj vo veľmi zlom stave. Mesto sa musí aktívne podieľať na svojom vývoji,“ konštatoval Ing. arch. Viktor Šabík.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Mesto Nitra si vzalo úver vo výške 9 miliónov eur na investície

Dňa 25. apríla 2019 schválili mestskí poslanci úver vo výške deväť miliónov eur. Peniaze z pôžičky chce radnica využiť na investičné akcie. Úver má byť vyčerpaný do konca roka 2020, konkrétne na investície, na ktoré budú financie využité, bude ešte

schvaľovať mestské zastupiteľstvo. „Výbory mestských častí vytvorili zásobník projektov, ktoré je podľa nich nutné zrealizovať. Vybrané investície potom uznesením odsúhlasia poslanci. Predpokladám, že v tomto roku z úveru vyčerpáme približne tri milióny eur,“ uviedol primátor Marek Hattas. Úverové zdroje majú byť prioritne využité na výstavbu a obnovu ciest, chodníkov a parkovísk, stavbu nového cintorína na sídlisku Chrenová, rekonštrukcie škôl, výstavbu a obnovu športovísk, mestských objektov, budovanie kanalizácie. „Investičný dlh v Nitre je niekoľko desiatok miliónov eur. Nie je teda možné, aby sme fungovali s nulovou zadlženosťou, pretože by sme nespravili nič,“ povedal v súvislosti so schválením úveru primátor. Pôžičku má mestu za zvýhodnených podmienok poskytnúť Európska investičná banka, respektíve Európska centrálna banka, zvyšná časť financií bude z komerčnej banky. Mesačné splátky istiny budú vo výške 150.000 a ročné 1.800.000 eur. V prvom a poslednom roku splácania bude ich výška 900.000 eur. Podľa hlavnej kontrolórky mesta Dariny Keselyovej je súčasné zadlženie Nitry na úrovni 24,49 % z celkových skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka. „Celková suma dlhu mesta po započítaní nedočerpaných úverov vo výške 3.606.794 eur a nového úveru vo výške 9.000.000 eur bude predstavovať 43,7 % z celkových skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka. Na základe údajov o aktuálnom stave dlhu mesta konštatovala, že podmienky pre prijatie úveru vo výške deväť miliónov eur sú v zmysle zákona. K 31. marcu 2019 je zostatok bankových záväzkov Nitry bez úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania vo výške 16.042.760 eur. Schválené a zatiaľ nedočerpané úvery z roku 2017 a 2018 sú v hodnote 3.606.794 eur. Po prijatí 9-miliónového úveru tak budú záväzky mesta vo výške 28.649.554 eur.

Zdroj: teraz.sk

Mesto sa zapojilo do národnej kampane Do práce na bicykli, pešo či autobusom

Celonárodnú kampaň Do práce na bicykli odštartovali v Nitre cykloraňajkami. Raňajkové cateringy pripravila radnica v spolupráci so záujmovými skupinami Rozbicyklujme Nitru a Critical Mass. Podávaním cykloraňajok vyjadrili podporu všetkým, ktorí sa rozhodli ísť do práce na bicykli, autobusom či pešo. Chutné menu podávali pri križovatke Štúrovej ulice a Štefánikovej triedy (pri malom Tescu), pri cyklodepe na Slančíkovej ulici v lokalite Chrenovského mosta a pri Univerzitnom moste. Touto aktivitou upriamili pozornosť verejnosti na možnosť využívania bicykla ako alternatívnej formy dopravy a zároveň poukázali aj na to, že používanie bicykla ako dopravného prostriedku, poskytuje množstvo výhod. Prispieva k zlepšeniu životného prostredia, ako aj dopravnej situácie v meste. Hlavným cieľom kampane Do práce na bicykli, ktorá prebiehala od 2. do 31. mája, je podporiť rozvoj nemotorovej a predovšetkým cyklistickej dopravy v mestách. Vyzvať mestá a obce, aby vytvárali podmienky pre ekologické druhy dopravy a zároveň motivovali zamestnancov na využívanie tejto formy alternatívnej dopravy pri každodennom cestovaní do práce. V Nitre sa tento rok do súťaže zapojilo 235 účastníkov v 73 súťažných tímoch. Päť

tímov tvorili úradníci z mestského úradu. V súťaži získala Nitra 36. miesto zo všetkých prihlásených samospráv, ktorých je celkovo 99. Na celom Slovensku sa do súťaže zapojilo 3779 tímov a 12 688 jednotlivcov. Za Slovensko najazdili účastníci celkovo 467 794 km. Na bicykli prešli 327 022 km, pešo prekonali 13 549 km a autobusmi MAD najazdia 115 838 km. Ušetrené množstvo kyslíčnika uhličitého za Slovensko predstavilo 105 004 kg. Najväčšiu zásluhu na čistejšom ovzduší majú bicyklisti - 81 755 kg, potom tí, čo využívali na prepravu autobus - 19 576 a napokon chodci s 3 671 kg oxidu uhličitého CO₂. Okrem dobrého pocitu z pohybu a podpory ekológie mohli účastníci kampane získať aj rôzne zaujímavé ceny. Nitra podobne ako veľa ďalších slovenských miest zápasí s dopravnými zápchami. Chodiť pešo, autobusom či na bicykli je ekologickejšie, lacnejšie aj zdravšie. Najväčší zážitok z toho mali deti. Pre zamestnanca je to zase účinné a efektívne cvičenie predtým, ako príde do kancelárie, kde zvyčajne celý deň presedí. Bicyklovanie precvičuje svaly, posilňuje srdce a učí nás efektívnejšie dýchať.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Radnica získala financie na kamerový systém v Nitre-Dražovciach

Mestská časť Dražovce bude vybavená novými bezpečnostnými kamerami. Mesto ich nakúpi zásluhou dotácie z Rady vlády pre prevenciu kriminality. Tá vďaka úspešnému projektu mestskej polície poskytla na nákup kamier vyše 78 000 eur. Obyvatelia Nitry-Dražoviec v poslednej dobe zápasia s rastúcou kriminalitou a množiacimi sa verbálnymi i fyzickými útokmi neprispôsobivých občanov. Nakúpenie a osadenie nových bezpečnostných kamier, spolu s fungovaním nového komunitného centra a ďalšími opatreniami má pomôcť pri riešení súčasnej situácie v tejto mestskej časti. V Nitre-Dražovciach zrealizujú kompletný kamerový systém so siedmymi kamerami, ktoré budú snímať najproblémovejšie lokality. Mestskí policajti tak budú môcť promptnejšie reagovať na prípadné problémy. Veríme, že kamery tiež odradia páchatel'ov trestnej činnosti od ich zámerov.

Zdroj: teraz.sk

Parkovacie senzory pomáhali vodičom nájsť voľné miesto na zaparkovanie

Na viacerých lokalitách v Nitre boli na parkovacích miestach v asfalte nainštalované parkovacie senzory. Prostredníctvom nich fungovala aplikácia, ktorá pomáhala vodičom nájsť voľné miesto na zaparkovanie. V Nitre ju spustili v novembri 2018. Za jeden senzor mesto zaplatilo podľa zmluvy, uzavretej na dva roky, 9 eur mesačne bez DPH (dane z pridanej hodnoty). Pri počte 158 senzorov zaplatilo mesto za prenájom systému ParkDots vyše 40-tisíc eur. V cene bol zahrnutý aj prístup do administratívneho rozhrania. Dodávateľom systému bola spoločnosť PosAm. Vodiči mohli aplikáciu využívať zadarmo. Mesto Nitra uvažovalo inštalovať ďalšie senzory a tiež predĺžiť

zmluvu , ktorá je uzavretá do jesene 2020. Magnetické senzory sa nachádzajú na Podzámskej a Mostnej ulici, na parkovisku na Wilsonovom nábreží. Umiestnené sú približne v 6 cm hĺbke. Odosielajú informácie o obsadenosti miesta do centrálného systému , odkiaľ ich čerpá mobilná aplikácia ParkDots. Vodičov nielen informuje, ale aj naviguje na parkovisko. V systéme je zaregistrovaných v rámci Slovenska viac ako 4-tisíc používateľov, z toho asi 10 % sú vodiči v Nitre. Systém zabezpečovalo Stredisko mestských služieb. Mesto v r. 2019 uvažovalo o monitorovaní parkoviska v oblasti Ul. Fraňa Mojtu, Sládkovičovej ul., Ul. Boženy Němcovej a Kúpeľnej ulice. Monitorovanie sa uskutočnilo za pomoci kamerového systému spolu s využitím senzorov obsadenosti a navigačných LED tabúl pre vodičov. Cieľom bolo obmedziť jazdy vodičov súvisiace s hľadaním voľného miesta na zaparkovanie v tejto lokalite mesta.

Zdroj: teraz.sk

Odstraňovanie bilbordov a bigboardov a reklamných tabúl

Po viac ako dvoch rokoch úradných sporov, podaní a odvolaní na prokuratúru sa nitrianskej radnici podarilo odstrániť bigboard na Chrenovskej ulici. V čase, keď bol reklamný pútač postavený, neporušovala firma žiadne právne predpisy, medzičasom sa však zmenil územný plán mesta. Reklamné stavby boli postavené na dobu určitú. Pred uplynutím doby vlastníka musí požiadať o predĺženie a mesto musí postupovať podľa právnych predpisov v danom čase. Radnica preto nepredĺžila dobu trvania tejto reklamnej stavby. Tento krok spustil sériu odvolaní a podaní. Firma sa najskôr voči rozhodnutiu mesta dvakrát odvolala na okresnom úrade. Ten vždy potvrdil, že mesto postupovalo správne. Stavebník následne podal podnet na prokuratúru. Okresný prokurátor si vyžiadal spisový materiál. Vec preskúmal a rozhodol v prospech mesta. Rovnako to dopadlo aj na krajskej prokuratúre. Pre odvolania sa natiahla snaha o odstránenie stavby na dva a pol roka. Až po tejto dobe a pod hrozbou vysokej pokuty za nerešpektovanie právoplatného rozhodnutia o odstránení stavby firma bigboard z Chrenovskej ulice zvesila. Takéto zdĺhavé konania sú pri všetkých reklamných stavbách, preto ich odstraňovanie toľko trvá. Berieme to ako úspech mesta, ak sa nám nakoniec podarí odstrániť stavby, ktoré tu podľa záväznej časti územného plánu nemajú byť umiestnené. Nitra aj napriek snahám o priesťahy zo strany reklamných firiem odstráni ročne približne 100 reklamných stavieb. V roku 2017 ich zmizlo z mesta 103, v r. 2018 111 a od začiatku r. 2019 bolo zlikvidovaných 62 reklamných stavieb. Boj proti vizuálnemu smogu je často namáhavá práca, ktorej výsledky sú vidieť až po dlhých rokoch.

Zdroj: nitra.sk

Vedenie mesta prevzalo petíciu za zákaz hazardu v Nitre

Vedenie mesta Nitra v pondelok 3. júna 2019 prijalo členov petičného výboru, ktorí zbierali podpisy pod iniciatívu „Zastavme hazard!“. Petícia s 23 082 podpismi na 1311 hárkoch už bola odovzdaná na mestský úrad. Ďalších 20 007 podpisov sa zozbieralo ešte pred 1. marcom 2019, počas platnosti predchádzajúceho zákona. Primátor Marek

Hattas oznámil, že na 14. júna 2019 zvolal mimoriadne rokovanie mestského zastupiteľstva. Jeho jediným bodom bude práve petícia. „Poslanci rozobrali zákaz hazardu v Nitre ešte v júni, pretože od júla vstupuje do platnosti novela zákona, podľa ktorej môžu herne získať päťročné licencie. Mestské zastupiteľstvo by teda malo prijať všeobecne záväzné nariadenie (VZN) ešte pred začiatkom

júla. Nové VZN má stanoviť, že na celom území mesta nie je možné umiestniť herňu či kasíno v budovách, ktoré upresňuje zákon o hazardných hrách. Podpisy pod petíciu zbieralo v uliciach Nitry celkovo 320 dobrovoľníkov. Z nich 290 bolo pri volebných miestnostiach počas druhého kola prezidentských volieb.

Zdroj: nitra.sk, foto: Roman Oravec

Michaela Hefková sa vzdala funkcie viceprimátorky a odovzdala mandát

Viceprimátorka Nitry a poslankyňa mestského zastupiteľstva Michaela Hefková (na fotke R. Oravca s primátorom Marekom Hattasom a viceprimátorom Mgr. Danielom Balkom) sa v piatok 14. júna 2019 vzdala svojho mandátu. Mgr. Michaela Hefková bola poslankyňou za volebný obvod Chrenová, kandidovala ako nezávislá kandidátka za Tím

Hattas. V zastupiteľstve ju nahradil Mgr. Miloslav Špoták, ktorý rovnako kandidoval za Tím Hattas ako nezávislý kandidát. Pomer síl v nitrianskom mestskom zastupiteľstve zostal zachovaný, v 31-člennom poslaneckom zbore má väčšinu 21-členná koalícia. Tvoria ju poslanci z Tímu Hattas, Demokratickej koalície pravicových strán (DKPS) zloženej zo strán OĽaNO, SaS, Šanca, Sme rodina a KDĽH a Tím Pre Nitru. Dôvodom odchodu 28-ročnej

Hefkovej z postu viceprimátorky bol jej zdravotný stav, ale aj rozdielne názory na vedenie mesta. „Opakovane sa stávalo, že som veľa energie používala na presviedčanie kolegov z vedenia úradu, aby boli niektoré kroky a rozhodnutia v personálnom manažmente úradu prehodnotené, aby neboli uznané niektoré finančné náklady, ako sú prefinancovanie nákladov komerčného hokeja bez pridanej hodnoty, preplatenie služby

zdieľaných bicyklov, niektoré poradenské činnosti, prípadne aby boli platová politika či prijatie úveru iniciované v inom čase, po dôkladnejšej príprave,“ vyjadrila svoj postoj Hefková. Pomyselnou bodkou v rozhodnutí viceprimátorky o odchode bola podľa jej slov aspirácia primátora a niektorých kolegov vo vedení mesta vstúpiť do veľkej politiky. „Naša tímová energia tak ide do iných agend ako do tých samosprávnych. Nedokážem sa vzdať presvedčenia, že počas prvého funkčného obdobia v komunálnom prostredí je prvoradé upratať si vo vlastnom dome, a nie sedieť na dvoch stoličkách,“ domnieva sa Hefková. Rozhodnutie o odchode z postu viceprimátorky prijal primátor podľa jej slov bez námietok. „Prekvapením bolo, že som bola konfrontovaná s nástojčivým naliehaním, aby som sa vzdala aj poslaneckého mandátu. Toto gesto naliehania na moju osobu a podlomené zdravie ma presvedčilo, že moja cesta ako poslankyne v Tíme Hattas skončila,“ uzavrela viceprimátorka Michaela Hefková.

Zdroj: teraz.sk

Mesto Nitra sa stalo členom Únie miest Slovenska

Mesto Nitra sa na slávnostnom sneme, ktorý sa konal 21. júna 2019 v Bratislave, stalo členom Únie miest Slovenska. Mestské zastupiteľstvo na svojom júnovom zasadnutí schválilo vstup do tohto záujmového združenia právnických osôb, ÚMS následne žiadosti o prijatie za člena vyhovel. Mesto Nitra chce prostredníctvom ÚMS participovať na posilnení významu miest ako centier regiónov, presadzovaní finančnej, inštitucionálnej a daňovej suverenity miest a obhajobe práv záujmov miest vo vzťahu k zákonodarnej a výkonnej štátnej moci. O vstupe do ÚMS hovorili aj primátori krajských miest na májovom zasadnutí Združenia K8 v Košiciach. Niektorí z nich vtedy deklarovali, že poslancom MsZ predložia návrh na vstup do ÚMS. Po Bratislave, Trnave a Prešove sú členmi okrem Košíc už aj Trenčín, Nitra a Banská Bystrica.

Zdroj: Únia miest Slovenska

Inovatívny workshop hackathon riešil oživenie pešej zóny

Nové vedenie nitrianskej radnice od začiatku svojho pôsobenia začalo hľadať spôsoby ako oživiť pešiu zónu a Svätoplukovo námestie. Vhodné riešenia úprav centrálnej mestskej zóny hľadalo za pomoci verejnosti a odborníkov na podujatí s názvom Hackathon. Trojdňový workshop sa uskutočnil počas troch dní - od pondelka 8. do stredy 10. júla. Autorizovaní architekti, študenti záhradnej a krajinskej architektúry, dizajnéri, landscape dizajnéri a ďalší odborníci na ňom hľadali spôsoby, ako dostať na nitriansku pešiu zónu viac zelene, zvažovali, aké stromy, či kríky sú tu vhodné na výsadbu, aké sedenia a mobiliár tu umiestniť či ako zatieniť verejný priestor, na ktorom býva počas leta neznesiteľná horúčava. Navrhnuté riešenia by po realizácii mali podporiť stretávanie ľudí a oživiť v súčasnosti vyľudnené centrum

mesta. Diskusie a prezentácie sa konali v priestoroch a v blízkosti Ponitrianskeho múzea na začiatku pešej zóny. Počas prvého dňa podujatia mohla na workshope vyjadriť svoje názory aj verejnosť. Nitrania odpovedali na otázky, čo im chýba na pešej zóne, čo im tu prekáža alebo prečo vôbec chodia na toto miesto. Organizátori Hackathonu dotazníkmi skúmali pocity obyvateľov a zisťovali, v ktorej časti pešej zóny sa cítia komfortne. Výsledky dotazníka ešte v ten istý deň putovali pracovným skupinám, zloženým z odborníkov. Tí ich zohľadnili v diskusiách o tom, čo by bolo vhodné zmeniť na pešej zóne a na námestí. Výstupom hackathonu boli návrhy, ktoré radnica zrealizuje na budúci rok. Finančné krytie na úpravy je 30 000 eur.

Zdroj: nitra.sk

Nový systém financovania športu

V stredu 25. septembra 2019 sa na nitrianskej radnici uskutočnila tlačová konferencia, na ktorej predstavitelia mesta informovali o tom, že zavádzajú nové pravidlá financovania športu. Platíť budú od začiatku roka 2020. Primátor mesta Nitry Marek Hattas informoval, že rozdeľovanie dotácií na športovú činnosť klubov dostane jasné pravidlá, vďaka čomu sa stane táto podpora transparentnejšou. Celkovo mesto vo svojom rozpočte vyčlenilo na podporu športovcov sumu 600 000 eur. Ďalšie financie pôjdu do budovania a spravovania športovej infraštruktúry. Radnica vytvorila dotačný systém, ktorý je jednoduchý a pre športové kluby aj predvídateľný. Mesto preto zjednodušilo aj využitie dotácií, ktoré sa už nebudú zvlášť udeľovať na energie, zvlášť na prenájmy a zvlášť na šport. Vďaka tomu budú môcť športovci využiť finančnú podporu od mesta pružnejšie a podľa svojich potrieb. Počet dotačných schém sa znížil na tri. Na strategické športové kluby, na ostatné športové kluby a na organizovanie športových podujatí. Mesto považovalo za strategický taký klub, ktorý má národnú zväzovú príslušnosť, robí olympijský šport, musí minimálne dva roky pôsobiť v najvyšších súťažiach a v prípade kolektívnych športov musí mať aspoň 100 členov v kategórii detí a mládeže. Športový klub zároveň musí pôsobiť v Nitre minimálne päť rokov a musí mať zriadený transparentný účet. V súčasnosti funguje v Nitre desať takýchto strategických športových klubov. Prioritou mesta zostáva podpora úspešných klubov, ktoré vychovávajú aj detských a mládežníckych športovcov. Športovanie detí chce mesto podporiť čo najvýraznejšie. Športové kluby, ktoré nemajú svoju mládež, preto nebudú mať možnosť uchádzať sa o podporu. V prípade strategických klubov musí byť minimálne 50 percent dotácie použitých práve na športovanie detí. Mesto okrem toho vypracovalo presný bodovací systém, na základe ktorého sa bude určovať výška dotácií pre jednotlivé kluby. Podľa viceprimátora sa tým eliminuje subjektívne rozhodovanie. Mesto zavedie koeficient, ktorý určuje váhu daného športu na základe jeho významu a vnímania v Nitre. Tento koeficient berie na vedomie atraktivnosť športu, tradíciu jeho pôsobenia v meste i celoštátnu váhu. To znamená, že koeficient päť, teda ten najvyšší, majú v Nitre hokej a futbal. S koeficientom štyri nasleduje

basketbal, volejbal a atletika a za nimi potom ďalšie športy, ktoré z hľadiska svojej váhy dostali koeficient tri, dva a jeden.

Zdroj: nitra.sk

Na Mestskom úrade v Nitre začalo fungovať komunitné centrum pre migrantov

V priestoroch klientskeho centra Mestského úradu v Nitre začalo od 1. októbra 2019 fungovať Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu (COMIN). Centrum začalo pomáhať prekonávať bariéry v spolužití Nitranov a migrantov z tretích krajín a krajín Európskej únie s vydaným pracovným povolením pre prácu na Slovensku, ale aj podporovať sociálnu inklúziu cudzincov. Keďže v Nitre pôsobí viacero firiem, ktoré zamestnávajú veľké množstvo zahraničných pracovníkov a sú tu aj dve univerzity, kde študuje mnoho študentov z rôznych krajín Európskej únie a tretích krajín. Toto so sebou prináša viaceré problémy, narastajú xenofóbne nálady v komunite, šíria sa myšlienky ohrozovania väčšinového obyvateľstva zo strany migrantov. Zámer zriadiť Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu odobrili mestskí poslanci. Koncom roka 2018 schválili účasť mesta v projekte a spolufinancovanie vo výške 24.000 eur. Projekt je podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014 - 2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti, Bratislava a Karpatskou nadáciou. Centrum bude otvorené dvakrát do týždňa, v utorok a piatok. Miesto prvého kontaktu bude poskytovať nízkoprahové jazykové vzdelávanie, vytvárať integračné programy pre jedincov aj celé rodiny a bude poskytovať aj právne poradenstvo a pomoc v krízových situáciách.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Radnica riešila projekt kreatívneho centra

Mesto Nitra pripravuje kreatívne centrum, ktoré by malo sídliť v budove bývalého kina Palace v centre mesta a v priestoroch bývalých kasární pod Zoborom. Projekt za viac ako 15 miliónov eur bude v prípade schválenie financovaný z európskych fondov. Mesto Nitra v priebehu roka 2019 pripravovalo projekty a ďalšie podklady. „Otvorená je výzva, v ktorej je celkovo alokovaných 18 miliónov eur na kreatívny priemysel. Mesto sa už dávno rozhodlo a pracovalo na tom niekoľko rokov. My sme naozaj alokovali veľkú sumu peňazí, až do pol milióna eur, na projektové dokumentácie, súťaže, celkovú prípravu. Treba povedať, že takúto obrovskú výzvu sme tu nikdy nemali,“ zdôraznil primátor Marek Hattas. Práve suma pol milióna eur na prípravné práce sa však niektorým mestským poslancom zdala priveľká. Podľa primátora je určená na prípravu náročných podkladov k projektom a na zaplatenie externých služieb. „A tie, napríklad pri verejnom obstarávaní, naozaj nie sú lacné. Na druhú

stranu hovoríme, že ak by nám ten projekt aj nevyšiel, tak budeme mať kvalitné projektové dokumentácie a špičkovu pripravené projekty na to, aby sme ich dokázali, možno v menšom meradle, ale predsa len dotiahnuť. Bolo by naozaj krásne vidieť, keby nám ožilo kino Palace a otvorili by sa pre ľudí kasárne pod Zoborom,“ skonštatoval primátor. Mestskí poslanci sa na svojom októbrovom rokovaní pýtali aj na náklady na poradenstvo, ktoré z polmilionovej sumy odčerpali 100 000 eur. Podľa primátora mesta Nitra Hattasa ide o peniaze určené externým dodávateľom prác. „Riešia nám verejné obstarávanie, pomáhajú nám s písaním projektov a s ich kontrolou. Na meste máme veľmi malý tím na to, aby nám dokázali pripraviť projekt za 15 miliónov eur,“ uviedol Hattas. Projekt kreatívneho centra začalo pripravovať ešte predchádzajúce vedenie mesta. Jeho súčasťou má byť vytvorenie otvoreného ateliéru, kreatívneho inkubátora, podpora vzdelávania, tvorivosti, vizuálneho a scénického umenia, reklamy, marketingu, dizajnu, ľudovej a mestskej kultúry.

Zdroj: teraz.sk

Nová parkovacia politika

Mesto Nitra sa podujalo spočítať v októbri 2019 parkovanie automobilov. Pracovníci mestského úradu a dobrovoľníci v priebehu mesiaca spočítali parkovacie miesta. Údaje boli potrebné na zavedenie novej parkovacej politiky. Prvé zmeny začali by mali začať platiť od nového roka 2020. Súčasťou týchto zmien bude aj výmena parkovacích automatov. Automobily sa počítali v centrálnej mestskej zóne, na sídliskách Chrenová, Klokočina, Čermáň a Párovce, ale aj na Kalvárii a v ďalších vybraných lokalitách Starého mesta. Avizovaná výmena parkovacích automatov bude postupná, celý proces ukončili do decembra 2020. Súhlas s týmto krokom musí dať mestské zastupiteľstvo, ktoré rozhodne aj o výške parkovného. V Nitre bolo do októbra tohto roku inštalovaných približne 60 parkovacích automatov. Tento počet by mal aj zostať. Náklady na zriadenie nových parkovacích automatov sa odhadovali na 300 až 350-tisíc eur. Prvé zmeny v parkovaní by ľudia mali zaregistrovať od nového roka. Od roku 2020 chcú drahším parkovným odlákať z centra mesta tých, ktorí tam auto odstavia na celý deň. Tí, ktorí zaparkujú na kratšie, zaplatia menej ako tí, ktorí zostanú celý deň. Pred bytovkami už čoskoro hocikto zadarmo nezaparkuje. V Nitre by mali ľudia prichádzajúci do Nitry odstaviť auto na záchytnom parkovisku a do centra mesta sa zavezú napr. autobusom. Po Bratislave prichádza s rezidentským parkovaním už aj Nitra. V praxi to znamená, že obyvatelia s trvalým pobytom v meste parkujú zadarmo v zóne, kde bývajú. Ostatní si za státie pred bytovkami zaplatia. Zvýhodnení budú rezidenti – čiže občania s trvalým pobytom v Nitre.

Zdroj: nitra.sk

Vyšlo prvé číslo Radničných novín

V polovici októbra 2019 vyšlo prvé číslo mesačníka Radničné noviny, dňa 10. novembra vyšlo druhé číslo. Nové periodikum je nástupcom tradičného kultúrno-spoločenského mesačníka Nitra, ktorý vychádzal od marca 1977 a posledné číslo vyšlo 1. decembra 2019. V príhovore nového mesačníka primátor Marek Hattas informoval, že vydávanie novín je ďalší krok k lepšej informovanosti všetkých obyvateľov mesta. Snahou redakčného tímu je zachovať kontinuitu a zároveň priniesť novú, modernejšiu formu a pestrejší obsah. Kým mesačník Nitra vychádzal v náklade 1800 kusov a stál 40 centov, nové Radničné noviny vychádzali v mesačnej periodicite a v náklade 30-tisíc kusov. Občania noviny dostávali do svojich poštových schránok zadarmo. Formát časopisu je A4 a rozsah strán 28. Pre úplnosť zápisu treba spomenúť, že v rokoch 2008 až 2018 prinášalo mesto Nitra informácie pre občanov prostredníctvom schránkových novín – týždenníka Nitrianske Echo, kde malo mesto zakúpenú a vyhradenú jednu stranu formátu A3. Nitrianske Echo dostávali občania do poštových schránok každý štvrtok. Na tejto jednej strane s označením mesto Nitra informuje boli zverejnené informácie o dianí na mestskom úrade, ako aj pozvánky na rôzne podujatia.

Zdroj: vlastný text

Konferencia na tému: Inteligentné riešenia pre ďalšiu modernizáciu mesta

Primátor Marek Hattas spolu s odborníkmi na Smart Cities hovorili 28. októbra 2019 na diskusnom fóre o vízii a stratégii Nitry pri jej postupnej premene na inteligentné mesto 21. storočia. Za jedným stolom sa v Obradnej sieni mesta Nitry stretol s Petrom Blaasom, obchodným riaditeľom zo spoločnosti Antik Telecom, Martinom Noskovičom, zástupcom pre smart city zo spoločnosti Alam a Martinom Vargom, manažérom predaja z firmy Slovanet. Diskusia sa krútila okolo témy zavádzania inovácií a moderných technológií do všetkých oblastí správy a rozvoja mesta. Diskutovalo sa o skúsenostiach so smart cities na Slovensku, modernej doprave, integrovanom dopravnom systéme, možnom využití elektrických skútrov namiesto bicyklov a inteligentnom vyprázdňovaní kontajnerov, v ktorom hrá Nitra na Slovensku prím. S ohľadom na súčasnú realitu sa účastníci konferencie postupne prepracovali k vízii postupnej premeny miest na mestá 21. storočia, ktoré budú ústretové voči svojim občanom. Každé mesto však musí mať svoju víziu a svoje vlastné smerovanie, malo by vedieť, čo jeho obyvatelia potrebujú. Primátor Nitry Marek Hattas uviedol, že v Nitre sú polopodzemné kontajnery s aplikáciami, bike sharing, SOS tlačítka, elektronabíjačky na autá. Účastníci konferencie sa zhodli, že pri téme dopravy bude nevyhnutné jej zefektívnenie a podpora alternatívnych foriem. Podľa Martina Noskoviča z firmy Alam, ktorá sa venuje mapovaniu dopravy a zberu dát, vďaka zberu údajov si mestá vedia pripraviť vlastné dopravné riešenia, či už ide o úpravy križovatiek, alebo plánovanie ďalšej výstavby cyklotrás. Martin Varga zo spoločnosti Slovanet vyzdvihol, že Nitra je

na Slovensku lídrom v oblasti budovania polopodzemných kontajnerov so senzormi, avizujúcimi ich naplnenosť. Autá nemusia zbytočne hať ulice mesta a idú až v prípade, keď senzor avizuje naplnenosť. Primátor Nitry Marek Hattas reagoval slovami, že polopodzemné kontajnery sú pre mesto výhodné, hygienické, zároveň šetria miesto, a tým aj parkovacie miesta.

Zdroj: nitra.sk

Nitra mala tretiu najlepšiu webovú stránku

V stredu 13. novembra 2019 vyhlásili výsledky 16. ročníka súťaže ZlatyErb.sk. Stalo sa tak v rámci medzinárodného kongresu ITAPA v Bratislave. Najlepšiu webovú stránku spomedzi slovenských obcí majú Jaslovské Bohunice, spomedzi miest a mestských častí mesto Trenčín a spomedzi krajov Prešovský samosprávny kraj. Celkové víťazstvo a hlavnú cenu Grand Prix eSlovensko si vybojovalo mesto Trenčín. V kategórii miest a mestských častí patrí druhé miesto Novým Zámkom, tretie miesto sa ušlo bratislavskej mestskej časti Petržalka, za ktorou sa umiestnili Levice a Nitra. V kategórii krajov skončil druhý Trenčiansky samosprávny kraj a tretie miesto získal Nitriansky samosprávny kraj. Ten zároveň dostal cenu aj za najlepšiu bezbariérovú stránku samospráv na Slovensku. Súťaž ZlatyErb.sk vyhlasujú každoročne ÚMS a eSlovensko spoločne so Združením informatikov samospráv Slovenska a Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Ceny ZlatyErb.sk sú udeľované v troch hlavných kategóriách, hlavnú cenu súťaže Grand Prix eSlovensko získava stránka s najvyšším hodnotením zo všetkých kategórií. Víťaz Grand Prix eSlovensko je zároveň nominovaný na medzinárodnú súťaž EuroCrest Award, ktorú vyhlasuje české Združenie Zlatý erb. Do súťaže sa tento rok zapojilo 77 samospráv. Porota hodnotila 61 kritérií v 11 kategóriách.

Zdroj: teraz.sk

Mesto zakázalo občanom budovať betónové ploty okolo svojich nehnuteľností

Mesto Nitra zakázalo svojim občanom výstavbu plných betónových plotov okolo nehnuteľností. Podľa útvaru hlavného architekta je oplatenie v polohe uličnej čiary vo výške do 1,8 metra možné riešiť v kombinácii nepriehľadných častí (plné murivo s nikou na odpadové nádoby, elektromer, plynomer) a transparentných častí v pomere 30:70. „Za oplatením sa odporúča výsadba vysokých vždyzelených porastov na vytvorenie optickej bariéry a izolačnej bariéry na elimináciu vplyvov hluku a zachytávanie prachu z uličného priestoru. Oplatenie medzi pozemkami je určené maximálne do výšky 2,1 metra z transparentných materiálov – pletiva alebo v kombinácii so živým plotom zo vždyzelených porastov. V praxi to znamenalo, že výsadba vhodných stromov za priehľadným oplatením postupne vytvorí optickú a

izolačnú bariéru, odstráni hluk a zachytí prach z uličného priestoru. Prijatým opatrením vyvíja mesto Nitra aktivity na tvorbu ekologickejšieho prostredia. Betónové ploty boli škodlivé nielen voči životnému prostrediu, ale boli aj prekážkou pre voľne žijúce zvieratá.

Zdroj: nitra.sk

Dane a platby za odpad dvojrozmernými QR kódmi

Mesto Nitra v apríli a máji 2019 expedovalo viac ako 46-tisíc rozhodnutí s poplatkami dane za komunálny odpad a psa, na ktorých budú po novom aj dvojrozmerné čiarové (QR) kódy. QR technológia síce nie je novinkou, platba týmto spôsobom však ušetrí čas pri samotnej transakcii a v mobilnej aplikácii sa nebude musieť zdĺhavo prepisovať viacmiestny kód. Mesto to priblíži k službám, ktoré sú v súčasnosti bežným štandardom platieb v bankách, obchodoch a ďalších súkromných inštitúciách. Autorom myšlienky bol edúci odbor inovácií na mestskom úrade Martin Horák. Okrem dane za komunálnych odpad a psa mohli občania týmto rýchlejším spôsobom zaplatiť aj výmeru dane za nehnuteľnosť. Aj týmito krokmi samospráva mesta Nitry vytvárala podmienky pre to, aby sa Nitra postupne mohla zaradiť medzi mestá, využívajúce moderné technológie.

Zdroj: nitra.sk

Mesto Nitra podporilo projekty v grantovom programe Mením Moje Mesto

Mesto finančne podporilo 21 projektov občanov. Vybrali ich obyvatelia vo verejnom hlasovaní z celkového počtu 57 projektov. Grantový program Mením moje mesto vypísala Nitrianska komunitná nadácia v spolupráci s mestom, do hlasovania formou zaslania SMS sa zapojilo 13 608 ľudí. Víťazné projekty si rozdelia 80-tisíc eur, realizovali sa od 3. mája do 15. novembra. Maximálna výška podpory pre jeden projekt je 4 000 eur. Medzi podporenými projektmi je napríklad Medzinárodný deň detí v parku na Sihoti a charitatívna športová exhibícia na FC Nitra, projekt Gymnastika pre všetkých, vytvorenie oddychovej zóny v areáli hospicu, revitalizácia viacerých ihrísk či podujatia na Svätoplukovom námestí v réžii združenia Nitrafiesta. Podporu získal aj cyklus podujatí Živo na Kupeckej, ktorého cieľom je oživiť rôznymi aktivitami vyludnené centrum mesta. Ľudia zahlasovali aj za podporu zážitkového vzdelávania detí či Dňa architektúry 2019. Projekt s najvyšším počtom hlasov - Charitatívny golfový turnaj Integrácia Cup 2019 podporu nezískal z dôvodu, že miestom jeho realizácie je obec Lužianky a nie mesto Nitra. Výzva sa vzťahovala len na projekty v Nitre.

Zdroj: nitra.sk

Nariadenie proti hazardu využilo všetky zákonné možnosti

Mesto Nitra prijalo nové všeobecne záväzné nariadenie o hazardných hrách. Na svojom rokovaní ho 25. apríla 2019 schválili mestskí poslanci. Podľa primátora Mareka Hattasa sú v ňom využité všetky možnosti, ktoré samosprávam umožňuje nová legislatíva pri obmedzovaní hazardu. Nové VZN napríklad využíva možnosť zakázať niektoré druhy hazardných hier počas 12 kalendárnych dní v roku. Mesto bude uplatňovať aj zákaz zriaďovať herne v blízkosti škôl, niektorých zariadení sociálnych služieb (ZSS) či už existujúcich herní. „Je jasne vidieť tlak občanov. Preto sme sa rozhodli využiť zmeny v zákone a obmedziť hazard, ako sa len dá. Využívame možnosti novej legislatívy 100-percentne, takže zastupiteľstvo povedalo áno obmedzeniu a chceme vyslať silný signál aj hernej loby, že sa jej nebojíme a že to myslíme s obmedzením hazardu vážne,“ skonštatoval primátor. Nová legislatíva umožňuje samosprávam zakázať prevádzkovanie vybraných hazardných hier počas 12 dní v roku, a to buď od 12. do 23. decembra, alebo počas niektorých sviatkov. Nitrianski poslanci si vybrali druhú alternatívu, takže hazard bude obmedzený 6. januára na sviatok Troch kráľov, 1. a 8. mája, 5. júla na Sviatok svätých Cyrila a Metoda, 1. septembra v Deň Ústavy Slovenskej republiky, 15. septembra vo sviatok Sedembolestnej Panny Márie, 1. a 2. novembra počas Sviatku všetkých svätých a Pamiatky zosnulých, 17. novembra v Deň boja za slobodu a demokraciu a 26. decembra na Druhý sviatok vianočný. Zákon okrem toho zakázal hazard aj na Veľký piatok a 24. a 25. decembra. Mesto okrem toho zakázalo umiestňovať herne vo vzdialenosti 200 metrov od škôl a školských zariadení a ubytovní pre mládež, od ZSS pre deti a mládež, od zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a od zariadenia na liečbu nelátkových závislostí. Nové herne tiež nemôžu vznikať vo vzdialenosti 200 metrov od iných hazardných prevádzok. Podľa zákona o hazardných hrách sa vzdialenosťou rozumie pochôdzková vzdialenosť medzi najbližším vchodom do herne a najbližším vchodom do inej budovy. Vzdialenosť sa meria kalibrovaným meradlom. Vedenie mesta je pripravené podporiť aj úplný zákaz hazardu. Primátor očakáva, že ak na mestské zastupiteľstvo príde petícia s touto požiadavkou, poslanci jej vyhovejú. Mesto počítalo aj s tým, že sa prevádzkovatelia herní budú brániť. Zároveň pripomenul, že mesto dokáže zvládnuť aj výpadok príjmov, ktoré z hazardných hier plynú do rozpočtu. „Treba povedať, že hazard sa nevytratí z nášho mesta z jedného dňa na druhý. Bude odchádzať tak, ako budú dochádzať hazardným spoločnostiam licencie. Takže to bude postupné a ja som presvedčený, že sa na to dokážeme pripraviť tak, aby to pre náš rozpočet nebol problém.“

Zdroj: nitra.sk

Radnica upravila miestne dane a poplatky

Vyššie dane budú obyvatelia platiť na základne novoschváleného všeobecne záväzného nariadenia (VZN). Mestskí poslanci schválili na zasadnutí mestského

zastupiteľstva nové všeobecne záväzné nariadenia (VZN), týkajúce sa platenia daní či poplatkov za odvoz komunálneho odpadu. Mestský rozpočet podľa nového VZN počíta s navýšením o viac ako 2,1 milióna eur vďaka daniam z nehnuteľností. Radnica tiež plánuje na zvýšenej dani z ubytovania vybrať o 150-tisíc eur viac. Úpravou prešliaj dane za psa, ktorá vďaka zmene prinesie do rozpočtu mesta o 4000 eur viac. Poplatky za odvoz odpadu obohatí mesto o 1,2 milióna eur. „Vláda a parlament dáva samosprávam neustále nové povinnosti, ale nie peniaze. Boli sme preto nútení pristúpiť k tomu kroku, ktorý už spravili mnohé iné mestá. Zvyšujú sa dane a poplatky,“ uviedol primátor Marek Hattas. Primátor Marek Hattas pripomenul, že mesto na základe zákonov schválených Národnou radou musí navýšiť platy všetkých mestských zamestnancov o 10 percent. Nezabúda na chodníkovú novelu, obedy zadarmo, nový zákon týkajúci sa sociálnych záležitostí. Okrem toho sa podľa slov primátora Hattasa sprísňuje aj legislatíva pri výstavbe a správe pieskovísk, zvyšujú sa poplatky pre mestá za likvidáciu a skládkovanie odpadu. „To všetko musí samospráva zaplatiť navyše, bez toho, aby sme na tieto nové povinnosti dostali peniaze,“ zdôraznil Hattas. Práve z týchto dôvodov musí podľa primátora hľadať spôsoby na zvýšenie svojich príjmov. Zvyšovanie by sa podľa neho nemalo nijako dotknúť bežných obyvateľov, pocítiť by ich mali najmä právnické osoby. V prípade daní z nehnuteľností zaplatia obyvatelia bytov približne o 0,11 eura viac za štvorcový meter na rok, čo podľa slov primátora pri bežnej rodine predstavuje priemerne 60 centov na mesiac na osobu. Pri smetnom je tu zvýšenie o 42 centov na osobu.

Komunálny odpad

- **doteraz:** 0,0685 eur osoba/deň = 25 eur za rok,
- **po novom:** 0,0812 eur osoba/deň = 30 eur za rok,
- 50 percent zľava pre osoby staršie ako 72 rokov,
- **ostatné krajské mestá v roku 2019:**
  - Prešov 20,04 eur,
  - Žilina 21,17 eur,
  - Nitra 25,00 eur,
  - Banská Bystrica 29,20 eur,
  - Košice 31,35 eur,
  - Trenčín množstvový zber,
  - Trnava 20,35 eur – 32,84 eur,
  - Bratislava 39,97 eur.

Miestne dane

Ročné sadzby daní zo stavieb za každý aj začatý m² zastavanej plochy na celom území mesta Nitra je vo výške:

- **doteraz:**
  - 0,35 eur za stavby na bývanie a drobné stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu,

- 0,35 eur za stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu,
- 0,60 eur za chaty a stavby na individuálnu rekreáciu,
- 0,90 eur za samostatne stojace garáže,
- 0,90 eur za stavby hromadných garáží,
- 0,90 eur za stavby hromadných garáží umiestnené pod zemou,
- 3,00 eur za priemyselné stavby, stavby slúžiace energetike, stavby slúžiace stavebníctvu, stavby využívané na skladovanie vlastnej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu,
- 4,65 eur za stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a so zárobkovou činnosťou,
- 3 eurá za ostatné stavby,
- **po novom:**
  - 0,465 eur za stavby na bývanie a drobné stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu,
  - 0,465 eur za stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu,
  - 0,60 eur za chaty a stavby na individuálnu rekreáciu,
  - 0,90 eur za samostatne stojace garáže,
  - 0,90 eur za stavby hromadných garáží,
  - 0,90 eur za stavby hromadných garáží umiestnené pod zemou,
  - 4,65 eur za priemyselné stavby, stavby slúžiace energetike, stavby slúžiace stavebníctvu, stavby využívané na skladovanie vlastnej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu,
  - 4,65 eur za stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a so zárobkovou činnosťou,
  - 4,65 eur za ostatné stavby.

Ročné sadzby daní z bytov a nebytových priestorov za každý aj začatý m² podlahovej plochy na celom území mesta Nitra je:

- **doteraz:**
  - 0,35 eur byty,
  - 0,90 eur nebytové priestory, ktoré neslúžia na podnikateľské účely,
  - 4,65 eur nebytové priestory slúžiace na podnikateľské účely,
- **po novom:**
  - 0,465 eur byty,
  - 0,90 eur nebytové priestory, ktoré neslúžia na podnikateľské účely,
  - 4,65 eur nebytové priestory slúžiace na podnikateľské účely.

Daň za psa sa menila nasledovne:

- **doteraz:**

- 50 eur za psa v bytovom dome,
- 7 eur za psa v rodinnom dome,
- 7 eur za psa v objektoch a na pozemkoch firiem a organizácií,
- **po novom:**
  - 35 eur za psa v bytovom dome,
  - 12 eur za psa v rodinnom dome,
  - 12 eur za psa v objektoch a na pozemkoch firiem a organizácií

Zdroj: nitra.sk

Nitra víťazne v súťaži o Enviromesto

Mesto Nitra vyhralo v kategórii adaptácie a zmierňovania dopadov zmeny klímy. Mesto získalo prvenstvo za sériu opatrení a projektov, ktoré zrealizovalo za posledné mesiace. Mesto v rámci súťaže predstavilo viacero pripravovaných, alebo realizovaných projektov, jedným z nich je „Stratégia adaptačných opatrení na zmenu klímy pre mesto Nitra.“ Dôležitosť dokumentu je hlavne v smerovaní mesta vo verejnom priestore, plánovaní vhodnej výsadby zelene, či oblasti zadržiavania zrážkových vôd a ich lepšieho využitia. „Je to úspech a ocenenie viacerých aktivít odborných pracovníkov. Treba v nich pokračovať, správne ich nasmerovať a aplikovať, nakoľko sú pre obyvateľov mesta prínosné,“ povedal, okrem iného, viceprimátor Miloslav Špoták po prevzatí diplomu od pracovníčok Slovenskej agentúry životného prostredia. „Cenu sme dostali aj za projekt inštalácie desiatich monitorovacích staníc, ktorý je v predfinálnej realizačnej fáze. Stanice pomôžu zmerať kvalitu ovzdušia, ale aj zrážky, hlučnosť, prašnosť, či teplotu. Dáta z nich pomôžu rôznym subjektom adresnejšie zlepšiť situáciu v meste v oblasti životného prostredia,“ doplnil Štefan Lančarič z mestského úradu. V ďalšom procese zlepšovania klímy v meste sa plánuje účinnejšie zapracovanie zelene, či už kvetov, bylín, kríkov - ale hlavne - vhodných stromov. K zmierneniu dopadov klímy je mimoriadne dôležitá spomínaná zeleň, nakoľko tá už neplní iba estetickú, sociálnu a rekreačnú funkciu, ale aktuálne musí mať najmä „klimatické plusy,“ súvisiace s ochladzovaním, tienením a zachytávaním oxidu uhličitého.

Zdroj: nitra.sk

Prvé zasadnutie rady seniorov – poradného zboru primátora

Na Mestskom úrade v Nitre sa vo štvrtok 14. novembra 2019 uskutočnilo prvé zasadnutie rady seniorov. Primátor Nitry Marek Hattas privítal všetkých členov a slávnostne im odovzdal dekréty o členstve v rade seniorov. Do funkcie predsedníčky bola primátorom Marekom Hattasom menovaná mestská poslankyňa Anna Laurinec Šmehilová, ktorá je súčasne predsedníčkou komisie mestského zastupiteľstva pre sociálne veci, bývanie a podporu verejného zdravia. Členovia rady si tajným

hlasovaním zvolili do funkcie podpredsedu Antona Chudíka. Po prevzatí menovacích dekrétov sa zaoberali návrhom činnosti tohto nového poradného, koordinačného a iniciatívneho orgánu primátora mesta Nitry. Rada seniorov bude zasadať trikrát v roku. Jej hlavným cieľom je ochrana práv seniorov, bude sa zaoberať zlepšovaním ich životných potrieb. „Verím, že sa nám podarí naštartovať činnosť rady spôsobom, aby sme mohli spoločným silami posúvať seniorskú problematiku ďalej,“ vyjadrila sa predsedníčka rady seniorov a mestská poslankyňa Anna Laurinec Šmehilová. Podpredseda rady seniorov Anton Chudík, ktorý je zároveň predsedom Jednoty dôchodcov Slovenska, mestskej organizácie č. 1 sa vyjadril, že v Nitre JDS zastrešuje 4500 členov JDS. Anton Chudík zastupuje seniorov žijúcich v Starom meste a na Chrenovej, Daniela Maceková Horné Krškany, Ján Divinec Dolné Krškany, Mária Martincová Klokočina, Mária Molnárová sídlisko Diely, Oľga Bédiová Párovské Háje. Helena Hlavačková Zobor, Oľga Haringová Janíkovce, Marta Kočajdová zastupuje Združenie kresťanských seniorov. Na prvom zasadnutí ju zastupovala podpredsedníčka združenia Anna Hindická. Prevažne ide o zástupcov seniorských organizácií, pôsobiach na území Nitry. Na zasadnutí rady seniorov sa zúčastnili aj riaditeľka Správy zariadení sociálnych služieb v Nitre Zuzana Jančovičová a vedúca odboru sociálnych služieb na Mestskom úrade v Nitre Nad'a Šimová. V pracovnej časti stretnutia boli členovia rady informovaní o dodatku č. 6 k VZN mesta Nitry č.4/2014 o sociálnych službách, kde ide najmä o zmeny v úhradách za konkrétne sociálne služby: útulok pre jednotlivcov s deťmi, zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie pre seniorov, opatrovateľská služba, odľahčovacia služba, sociálna služba v jedálni, sociálna služba v dennom centre a požíčanie pomôcok. Tieto zmeny začnú platiť od 1. januára a pretože sa budú týkať prevažne seniorov, bolo by potrebné ich o týchto zmenách informovať. Riaditeľka SZSS Zuzana Jančovičová členov rady seniorov informovala o tom, že v tomto zariadení na Baničovej ulici majú občania možnosť požičať si rôzne kompenzačné pomôcky ako sú biolampa, sprchovacia stolička, invalidný vozík a iné. Rada seniorov sa uzniesla, že dostanú k dispozícii informácie o dodatkoch vo VZN č. 6, ako aj prehľad o týchto kompenzačných pomôckach. Informovanosť by mala byť zabezpečená prostredníctvom letákov a Radničných novín.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Pokurátor poslal protest proti VZN o zákaze hazardu

Mesto Nitra dostalo v polovici novembra 2019 protest prokurátora, ktorá súvisí s prijatím všeobecne záväzného nariadenia (VZN) zakazujúcim tvrdý hazard na území mesta. Primátor Nitry Marek Hattas potvrdil, že na decembrovom mestskom zastupiteľstve predloží uznesenie, ktoré protestu prokurátora nevyhoví. Všeobecne záväzné nariadenie, ktorým mesto zakazuje tvrdý hazard na svojom území, prijali mestskí poslanci v júni tohto roka. Urobili tak na základe petície, ktorú podpísalo

23.082 ľudí, čo je viac ako 30 percent občanov, ktorí majú trvalý pobyt v Nitre a majú viac ako 18 rokov. „Voči rozhodnutiu mestského zastupiteľstva sa postavila hazardná lobby, ktorá podala podnet na krajskú prokuratúru a tá následne podala protest na Mestský úrad v Nitre. Vidím za tým jednoznačné úsilie hazardnej mafie pošliapať hlasy desiatok tisíc Nitranov. Zatiaľ čo nám všetkým ide o zdravie ľudí a fungujúce rodiny, im ide len a len o plné vrecká,” povedal Hattas. Prokurátor mestu vyčítal že nedostatočne spočítalo podpisy pod petíciou, čo predstavitelia mesta jednoznačne odmietli. Podľa právneho oddelenia Mestského úradu v Nitre zákon o hazardných hrách bližšie nešpecifikuje, akým spôsobom majú byť hlasy spočítané. „Mesto Nitra nielenže petičné hárky a podpisy spočítalo, ale nad rámec zákona vybralo vzorku 1300 podpisov a overilo ich chybovosť,” uviedol primátor Marek Hattas. Nespokojnosť s legislatívou, týkajúcou sa regulácie hazardu, vyjadrili ešte začiatkom tohto roka primátori krajských miest. Podľa nich uberá možnosť samosprávam regulovať hazard. Kritizujú hlavne podmienku petície, ktorá je potrebná na to, aby mohlo mesto alebo obec o zákaze vôbec rokovať. Pod petíciu sa muselo podpísať 30 percent obyvateľov. „Zákon, ktorý schválil parlament, je zlý. Spolu s kolegami primátormi sa budeme usilovať, aby sa tento zákon zmenil a mestá mohli o svojom osude rozhodovať slobodne,” skonštatoval nitriansky primátor Marek Hattas.

Zdroj: teraz.sk

Na Mestskom úrade v Nitre začala pracovať ambasádorka pre rómske komunity

Práca s rómskou minoritou v našom meste poslúži určite ako príklad pre ostatné mestá na Slovensku. Nitrianska radnica od 2. novembra 2019 zamestnáva ambasádorku pre komunitnú prácu. Po náročnom výberovom konaní do funkcie nastúpila Zuzana Blaháková. Nadväzuje na svoje bohaté skúsenosti z práce s rómskou minoritou. „Táto práca nie je len o mojich predstavách, ale o súhre všetkých tímov spolupracujúcich s obyvateľmi tejto minority. Bude to určite tímová práca. Verím, že pozitívne ovplyvníme celú situáciu,” vysvetľuje ambasádorka Blaháková. Zuzana Blaháková začínala ako terénna sociálna pracovníčka. Cez projekt terénnej sociálnej práce Implementačnej agentúry Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR pracovala na Mestskom úrade v Zlatých Moravciach. „Bol to môj prvý kontakt s olašskými Rómami a tam sa začala moja ozajstná práca s prienikom do hĺbky tejto problematiky. Tamojšia rómska komunita ma prijala a moja práca ma veľmi bavila,” povedala nám Zuzana Blaháková. „Funkcia ambasádorky je pre mňa skutočne veľmi zaväzujúca,” konštatuje nitrianska ambasádorka a dodáva, že jej veľmi pomáhajú poznatky, získané počas štúdia sociálnej práce a neskôr sociálnych služieb a poradenstva na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre. Aj obidve jej záverečné práce sa týkali rómskej problematiky. „V minulosti po „terénke“ som pracovala pre národný projekt Terénnej sociálnej práce MPSVaR SR, kde robila koordinátorku pre terénnych sociálnych pracovníkov. Celá moja kariéra išla postupne

zospodu nahor a tu - v Nitre - mám na čom stavať," zdôraznila Blaháková. Prvým krokom je odkrývanie príležitostí vyplývajúcich z prostredia. Ambasádorka pre komunitnú prácu už počas prvých dní po nástupe do funkcie začala s identifikáciou prostredia. Vybrala sa do terénu, stretla sa s ľuďmi a postupne si začala mapovať celú situáciu. „Je pozitívne, že všade na týchto miestach fungujú rôzne formy sociálnej práce. Toto všetko si mapujem, aby som si mohla pripraviť plány ako budem postupovať ďalej. Zachytila som i pozitívne reakcie verejnosti na mužov z MOPS (Miestnej občianskej poriadkovej služby), ktorí sa svojej práce uchopili veľmi dobre. Chválím aj dobrý výber pracovníkov, pretože sú to ľudia z komunity, ktorí dôkladne poznajú tunajšie prostredie," konštatuje ambasádorka Blaháková. Sama upozorňuje, že pôjde o dlhý proces, pri ktorom je prioritná identifikácia prostredia. S každým tímom plánuje stráviť viac času, aby do všetkého lepšie videla. Bude sa podieľať na strategických plánoch, po ktorých bude nasledovať analýza a formulácia strategických cieľov. Na úvod si ambasádorka Blaháková zadefinovala päť bodov svojej činnosti. „Pôjde o fázu prípravnú, analytickú, strategickú, implementačnú a evolučnú. Verejnosť musí byť trpezlivá. Jednoznačne, začíname beh na dlhé trate. Do konca januára by som chcela veľmi intenzívne chodiť po teréne a kontaktovať všetkých - Rómov, Nerómov, rôzne inštitúcie a ďalších... Môj plán a moja vízia je založenie pracovných skupín v týchto lokalitách, v tímoch po maximálne desať ľudí s členmi z MOPS, „tereňákmi“, Rómami, Nerómami, kde by sme si povedali ako si oni sami predstavujú prácu," vysvetlila ambasádorka Zuzana Blaháková. V rámci Slovenska sa Nitra ako prvé mesto chopilo úlohy v plnej miere a komplexne riešiť problematiku rómskej minority. Sme jednoznačne prví. Pozíciu ambasádorky zatiaľ nemá vytvorené žiadne iné slovenské mesto. Uvedomujem si, že bude záležať na tom, ako túto problematiku nastavíme. Je možné, že mesto Nitra bude príkladom pre iné slovenské mestá," konštatuje ambasádorka Blaháková.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Z mestského úradu odišiel po ročnom pôsobení prednosta Ján Odzgan

Primátor mesta Nitry Marek Hattas oznámil na zasadnutí Mestského zastupiteľstva vo štvrtok 21. novembra 2019, že prednosta Mestského úradu v Nitre Ján Odzgan ukončil v decembri 2019 svoje ročné pôsobenie na mestskom úrade. Dôvodom odchodu je nová pracovná ponuka. Vedením úradu primátor poveril doterajšieho vedúceho odboru inovácií, transparentného riadenia a klientskej spokojnosti Martina Horáka. Podľa vyjadrenia hovorca mesta Nitry Tomáša Holúbľa, ktoré poskytol médiám, doterajší prednosta Ján Odzgan pôsobil na Mestskom úrade v Nitre ako stabilizačný manažér a svoju misiu na úrade naplnil, manažérsky nastavil viaceré procesy. Nový prednosta Mgr. Martin Horák nadviaže na jeho prácu.

Mgr. Ján Odzgan pracoval na nitrianskom mestskom úrade od 5. decembra 2018, najskôr ako odborný konzultant pre strategické riadenie, na pozíciu prednostu nastúpil 8. januára 2019. Mgr. Martin Horák, ktorý bol dočasne poverený vedením úradu, je vedúcim odboru inovácií, transparentného riadenia a klientskej spokojnosti, ktorý vznikol po nástupe nového vedenia mesta. Mgr. Martin Horák bol súčasťou predvolebného tímu Hattas – Zmena pre Nitru.

Zdroj: Tomáš Holúbek, hovorca mesta Nitra

Mesto Nitra od roku 2020 zaviedlo poplatok za rozvoj

Nitrianska radnica začne od 1. januára 2020 vyberať poplatok za rozvoj. Platiť ho budú fyzické osoby i firmy za pozemné stavby vybudované na území mesta. Pri všetkých stavbách, či už na bývanie, na priemyselné, poľnohospodárske alebo iné účely je sadzba 20 eur na každý, aj začatý štvorcový meter. Podľa primátora Mareka Hattasa budú spoplatnené všetky stavby, ktoré nemajú vydané stavebné povolenie do konca roka 2019. „Nám je veľmi ľúto, že k zavedeniu poplatku za rozvoj došlo až teraz. Ak by to bolo skôr, mesto Nitra mohlo mať celkom iné zdroje na rozvoj a infraštruktúru,“ skonštatoval. Zmysel poplatku za rozvoj je podľa primátora v tom, že peniaze získané od stavebníkov či developerov sa následne využijú na zmiernenie dosahov výstavby či na budovanie infraštruktúry v danej lokalite. „Nemusí to ísť len na výstavbu alebo rekonštrukciu ciest, ale z tých peňazí sa bude hradiť aj budovanie a oprava detských ihrísk, materských škôl a ďalších vecí. My si myslíme, že je to správny krok, ktorý tu už mal byť dávno zavedený,“ uviedol primátor mesta Nitry Marek Hattas. Stanovená sadzba poplatkov nie je podľa primátora vysoká. Mesto počas tvorby všeobecne záväzného nariadenia (VZN) komunikovalo aj so zástupcami developerov. „Oni to chápu a vítajú, že budú nastavené jasné pravidlá, takže sa nebudeme musieť dohadovať a handrkovať o tom, kto má do infraštruktúry investovať. Bude to jasne dané, tie peniaze sa musia v danej lokalite využiť. Pre mňa je to transparentný systém na budovanie infraštruktúry v našom meste,“ dodal nitriansky primátor Marek Hattas. Podľa viceprimátora Daniela Balka nové VZN jasne upravuje technickú stránku vyberania aj využitia peňazí poplatku za rozvoj. Peniaze budú využité predovšetkým v lokalite, ktorá bude nejakou výstavbou zasiahnutá. „Je tam však aj možnosť, že ten negatívny účinok výstavby bude kompenzovaný niekde inde. Momentálne je ťažké odhadnúť výnosy z poplatku, ale to očakávanie je, že môžeme získať okolo 250.000 eur ročne, ale môže to byť aj oveľa viac,“ dodal viceprimátor Daniel Balko.

Zdroj: teraz.sk

Mesto Nitra v roku 2020 hospodáril s vyrovnaným rozpočtom vyše 73 mil. eur

Mesto Nitra bude v roku 2020 hospodáriť s vyrovnaným rozpočtom, v ktorom sú výdavky aj príjmy naplánované v hodnote 73.434.640 eur. Rozpočet počíta aj so

schodkom z finančných operácií v hodnote necelých siedmich miliónov eur. Radnica ho vykryje z prebytkov 6,9 milióna eur v bežnom rozpočte a 83.150 eur pri finančných operáciách. Na splátky dlhodobých úverov v roku 2020 dá Nitra vyše 6,5 milióna eur a na splátky istiny úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania 419.000 eur. Najväčšiu časť príjmov mesta budú tvoriť financie vyzbierané na daniach z príjmov fyzických osôb. Na základe prognóz ministerstva financií očakáva nitrianska radnica príjem v hodnote takmer 50,5 milióna eur. Z nedaňových príjmov z podnikania, z vlastníctva či predaja majetku pritečie do mestskej pokladnice takmer deväť miliónov eur. Oproti roku 2019 počíta rozpočet na budúci rok s nárastom príjmov o 6,3 milióna eur, teda o vyše deviatich percent. V rámci výdavkov odčerpá z mestského rozpočtu najviac financií, viac ako 43 percent, školstvo. Financie určené na činnosť odboru komunálnych činností a životného prostredia budú tvoriť 20 percent výdavkov a vnútorná správa mesta zasa pohltí vyše 14 percent rozpočtu. Primátor Marek Hattas zhodnotil schválený rozpočet pozitívne. „Naozaj sme dokázali prijať také opatrenia, aby sme dokázali zabezpečiť služby aj v tomto roku minimálne na takej úrovni ako vlani. Všetky zákonom stanovené povinnosti, ktoré si musíme plniť, splníme. Ja si myslím, že rozpočet máme dobre a efektívne nastavený a sú v ňom zohľadnené naše priority,“ skonštatoval Hattas. Viacerí poslanci kritizovali v rozpočte predovšetkým nárast výdavkov na vnútornú správu mesta a nedostatok financií na školstvo. „Za bývalého vedenia, kde sme boli rovnako kritickí, boli výdavky na vnútornú správu v hodnote ôsmich miliónov eur. Dnes sa bavíme o sume desiatich miliónov eur. To znamená, že ten nárast je naozaj enormný. Tie dva milióny eur, to sa nedá nijako obhájiť,“ myslí si poslanec Peter Oremus. Podľa poslankyne Marty Rábovej chýbajú v rozpočte peniaze na školstvo. „Nie je tam vykrytie dofinancovania malých škôl, ktoré nie sú schopné prežiť z normatívu a potrebujú 314.000 eur. Kapitálové výdavky na školy sú nula eur, na kvalitu vyučovacieho procesu je nula eur a na kapitálové výdavky na školské jedálne takisto nula eur. A čo ma najviac mrzí, je obnova školských budov, kde by mala byť suma okolo 1,2 milióna eur a momentálne tam je 100.000 eur,“ skonštatovala poslankyňa Marta Ráková. Podľa primátora nie je pravda, že náklady na vnútornú správu mesta stúpajú.

Zdroj: teraz.sk

Nové pravidlá parkovania v meste

Na zasadnutí mestského zastupiteľstva poslanci rozhodli, že od začiatku nového roka 2020 začnú na území mesta Nitry platiť nové pravidlá v parkovaní. Mesto zrušilo všetky parkovacie karty s výnimkou kariet pre zdravotne ťažko postihnuté osoby (ZŤP) a rezidentských kariet, pribudnú abonentské karty. Prvý parkovací okruh v centre mesta sa rozšíri o ďalších desať miestnych komunikácií, parkovné cez sms bude stáť rovnako ako lístok zakúpený v automate. „Zriadime fond mobility. Peniaze vybrané z parkovného sa vrátia naspäť do rozvoja parkovania a infraštruktúry,“ uviedol primátor Nitry Marek Hattas. Do prvého okruhu sa od nového roka zaradia

ulice A. Šulgana, 7. pešieho pluku, Damborského ulica, Na vršku, Chalúpkova (od Wilsonovho nábrežia po Čsl. Armády), Podzámska (od parkoviska z Mostnej po miestnu komunikáciu Na Predmostí), Jesenského, Smetanova, Richtára Peregrína, Wilsonovo nábrežie (parkovisko pri Triede A. Hlinku) vrátane blízkeho výbočiska. V minulosti mesto vydalo 2689 parkovacích kariet, no vyznačených parkovacích miest je iba 1902. „Dôsledkom je upchaté centrum mesta, kde ľudia dnes zaparkujú na celý deň,“ tvrdí primátor. Podľa novej parkovacej politiky mesta dostane občiansku parkovaciu kartu občan s trvalým pobytom v zóne spoplatneného parkovania. Karta sa vydáva maximálne na dve spoplatnené miestne komunikácie v blízkosti trvalého bydliska (rezidenčná karta). Na jednu bytovú jednotku môžu byť vydané maximálne tri občianske parkovacie karty. Abonentskú parkovaciu kartu vydá mesto pre fyzickú osobu bez trvalého pobytu v spoplatnenej zóne dočasného parkovania. Karta sa vydáva maximálne na dve spoplatnené miestne komunikácie v blízkosti bydliska (abonentská karta). Na jednu bytovú jednotku môžu byť vydané maximálne dve parkovacie karty. Voľnú parkovaciu kartu získajú držiteľia preukazov ZŤP a ZŤP-S. „Každý, kto žiada o parkovaciu kartu, musí mať vysporiadané záväzky voči mestu.“

Zdroj: hovorca Nitry Tomáš Holúbek

Mesto Nitra sa prihlásilo do projektu WIFI pre teba

Mesto Nitra uspelo v decembri 2019 so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci projektu WIFI pre Teba. Po novom sa občania mohli bezplatne pripojiť na internet napríklad aj na tržnici pri Sandokane či v parku pod Borinou na sídlisku Klokočina. Celkovo pribudne v Nitre 10 externých bodov s bezplatnou wifi za 14 970 eur. Zatiaľ ešte sieť nie je spustená. Čaká sa na kontrolu verejného obstarávania. Mesto sa rozhodlo umiestniť wifi na stožiare osvetlenia v miestach, kde je kamera a v troch prípadoch na mestské budovy. Bezplatnú wifi tak získa Svätoplukovo námestie, Mestský park na Sihoti, križovatka ulíc Štefánikova trieda, Palárikova ulica a Farská ulica, ale aj mestská tržnica na Klokočine pri obchode ľudovo nazývanom Sandokan, priestory Mestskej haly na Klokočine, park pod Borinou, križovatka ulíc Štefánikova trieda, Coboriho ulica, Ulica richtára Pelegrína, Skatepark, križovatka Výstavnej ulice, Fatranskej ulice a centrum mesta. Ma týchto miestach nebola verejná wifi zriadená mestom, resp. ak aj bola, tak nespĺňala dostatočné kritériá, ktoré realizáciou tohto projektu zabezpečíme. Súčasťou dodávky bola projektová dokumentácia, ktorá bude obsahovať sieťové zapojenie aktívnych prvkov siete s IP adresným plánom, simuláciu pokrytia priestoru, meranie skutočného pokrytia, technické listy aktívnych prvkov, funkčný popis a vyobrazenie obsahu hotspot portálu s umiestneným logom. Pripojenie na internet bude jednoduché, heslo nebude potrebné. Každý wifi priestor (s voľným prístupom na Internet) označia ako „Wifi pre teba“ a bude sa k nej môcť pripojiť každý človek s mobilným smart telefónom bez obmedzenia a zadarmo.

Zdroj: hovorca Nitry Tomáš Holúbek

Komunitné centrum na Orechovom dvore získalo nové vybavenie

Komunitné centrum, ktoré na Orechovom dvore v Nitre pracuje s marginalizovanými skupinami obyvateľov, získalo nové vybavenie. Modernizáciu umožnila dotácia z ministerstva vnútra. Na Orechovom dvore žije viac ako tristo, najmä rómskych občanov, s ktorými zamestnanci komunitného centra pracujú už viac ako desať rokov. „Mesto sa snaží pomáhať tým, ktorí na Orechovom dvore žijú aj pracujú. Koncom októbra tohto roku sa tu dokončila nová budova, ktorej výstavba bola podporená cez Operačný program Ľudské zdroje,“ uviedol Andrej Jančovič z mestského úradu. Budova však zostala bez vybavenia, preto mesto požiadalo ministerstvo vnútra o dotáciu. „Na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity sme získali 8000 eur na interiérové vybavenie pre komunitné centrum Orechov dvor,“ povedal hovorca mesta Nitry Tomáš Holúbek. Vďaka dotácii mohlo byť v polovici decembra komunitné centrum vybavené kancelárskym nábytkom i zariadením do klubovne. „Pri práci zamestnancov centra sú tiež dôležité počítače. Pre výučbu rómskych detí a zdokonalenie ich vedomostí a zručností je zasa nutnosťou kvalitná interaktívna tabuľa. Toto vybavenie sa tiež do centra zakúpilo,“ doplnil Holúbek. V novej budove majú zamestnanci a klienti k dispozícii aj WC, sprchový kút, umývadlo. Súčasťou vybavenia je aj školiaca, odkladacia a technická miestnosť s práčkou. Nechýba ani kuchyňa a jej vybavenie.

Zdroj: hovorca Nitry Tomáš Holúbek

Mesto poskytlo rodinám s novorodencami finančnú podporu vo výške 85 eur

V roku 2019 poskytlo mesto Nitra finančnú rodinám s novorodenými deťmi. Finančný príspevok pri narodení dieťaťa bol poskytnutý 625 deťom, ktorých aspoň jeden rodič mal trvalý pobyt Nitre. Príspevok vo výške 85 eur prideliť aj dvom deťom, ktoré si rodičia z Nitry adoptovali. Celková výška príspevku poskytnutého z mestských zdrojov bola v sume 53 295 eur. Slávnostné uvítanie detí pripravuje radnica pravidelne vždy v posledný piatok v mesiaci v Obradnej sieni za účasti primátora Mareka Hattasa. Podpora mladých rodín s maloletými deťmi vychádza zo Smernice č. 4/2007, o poskytovaní jednorazového finančného príspevku osobitným skupinám obyvateľom mesta Nitry, v znení Dodatku č.1, 2 a 3. Tento dokument schválilo Mestské zastupiteľstvo v Nitre 22. marca 2007. Jedinou podmienkou na získanie tohto nenávratného jednorazového finančného prostriedku je trvalý pobyt jedného z rodičov na území mesta. Príspevok patrí manželským dvojiciam, ale aj rodičom, žijúcim v partnerskom vzťahu, slobodným matkám, prípadne ovdoveným matkám, či otcom. Podľa platnej legislatívy súvisiacej s ochranou osobných údajov nemôže mesto automaticky pozývať rodičov novorodencov z Nitry na slávnostný obrad – spoločné uvítanie nových občanov mesta, ktoré býva v Obradnej sieni mesta Nitry. Pozvánka im príde domov až po udelení súhlasu na spracovanie osobných údajov. Súhlas musia dať rodičia, resp. zákonný zástupca dieťaťa. Tieto žiadosti musia byť na mestský úrad podané najneskôr do 12 mesiacov odo dňa narodenia dieťaťa.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Radnica vyriešila v roku 2019 tisícku občianskych podnetov

Mesto ocenilo, že občania majú záujem o veci verejné a záleží im na tom, v akom prostredí žijú a na stránke www.odkazprestatarostu.sk nahlasujú pripomienky k vyriešeniu problémov v jednotlivých mestských častiach. Nitrianska radnica sa, samozrejme, podnety v rámci svojich finančných i časových možností snaží dať do takého stavu, aby bola verejnosť spokojná. V minulom roku sa v Nitre podarilo vyriešiť 1008 občianskych návrhov. „Oblasti, na ktoré najviac ľudia reflektujú a apelujú na ich zlepšenie sú opravy ciest a chodníkov (642), zeleň a životné prostredie (314), autá (183), dopravné značenia (213), mobiliár (169), verejné služby (150), verejný poriadok (79) a ostatné oblasti (33),“ spresnila Mária Cok Steinemannová, ktorá spomínané problémy občanov spoločne s odbornými pracovníkmi radnice a mestských organizácií rieši. V riešení bolo 463 ďalších podnetov, na vybavenie čakalo ďalších 199 zlepšení, na tie však bude potrebný väčší časový priestor, aby mohli byť k spokojnosti verejnosti zrealizované.

Zdroj: hovorca mesta Nitry Tomáš Holúbek

2. Významné návštevy a partnerská spolupráca

Návšteva veľvyslanca Maltézskeho rádu

Prvým veľvyslancom, s ktorým sa 1. februára 2019 novozvolený primátor mesta Nitra Marek Hattas od nástupu do funkcie oficiálne stretol, bol mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Maltézskeho rádu na Slovensku Alfred Schönburg-Hartenstein. Na oficiálnom stretnutí sa zúčastnil aj poslanec mestského zastupiteľstva a poverený vedúci centra Maltézskej pomoci Slovensko v Nitre Ján Vančo. Vzácny hosť zhodnotil doterajšie pôsobenie rádu v Nitre, ale aj možnosti rozvoja vzájomnej spolupráce. Oba zhodne

skonštatovali prítomnosť aktívne fungujúceho centra s mimoriadne aktívnymi dobrovoľníkmi, ktorí sa realizujú v oblasti sociálnej a charitatívnej služby. Služba je realizovaná predovšetkým v prospech Hospicu u Bernadetky, rómskej komunity na Orechovom dvore a pre ľudí bez domova a sociálne slabé rodiny.

Na snímke zľava mestský poslanec Ján Vančo, Alfréd Schönburg von Hartenstein a primátor Nity Marek Hattas.

Foto: Roman Oravec

Zdroj: Tibor Ujlacký

Oficiálne prijatie veľvyslankyne Írskej republiky Hildy Ó Riain

V pondelok 4. februára 2019 prijal primátor mesta Nitra Marek Hattas veľvyslankyňu Írskej republiky Hildu Ó Riain. Navzájom sa dohodli na spolupráci pri

organizovaní workshopov, konferencií, informačných dní k rôznym témam ako migrácia, rómska problematika, či zavádzanie smart city. Veľvyslankyňa Hilda Ó Riain ponúkla, že bude pre Nitru hľadať medzi írskymi mestami vhodné partnerské mesto s podobnou charakteristikou a záujmami ako má Nitra. Nitriansky primátor Hattas a veľvyslankyňa sa dohodli na podpore

spolupráce medzi írskymi univerzitami s nitrianskymi univerzitami. Hovorilo sa tiež o spolupráci v oblasti umenia a pri organizovaní výstav. Mesto Nitra podporí írsky Deň sv. Patrika, ktorý Íri slávia 17. marca, vysvietením Chrenovského mostu na zeleno, čo je národná farba Írska.

Zdroj: nitra.sk, foto: Roman Oravec

Prijatie veľvyslanca Holandského kráľovstva Henka van der Kwasta

V utorok 12. februára 2019 zavítal do Nitry Henk van der Kwast, veľvyslanec Holandského kráľovstva v SR. Na stretnutí sa zúčastnila aj viceprimátorka Michaela Hefková a tajomník veľvyslanectva Ondrej Krizko. Veľvyslanectvo oslovilo partnerské mesto Zoetermeer, ktoré po dlhšej odmlke opäť prejavilo záujem o nové nadviazanie spolupráce s Nitrou, tentoraz nie formou oficiálnych stretnutí, ale prostredníctvom konkrétnych pracovných stretnutí a projektov.

Zdroj: nitra.sk

Na fotke zľava viceprimátorka Michaela Hefková, primátor Marek Hattas na prijatí holandského veľvyslanca Henka van der Kwasta. Druhá fotografia zachytáva veľvyslanca Henka van der Kwasta pri podpise do Pamätnej knihy mesta Nitry.

Foto: Roman Oravec

Pri príležitosti 25. výročia partnerstva navštívila delegácia Nitry České Budějovice

V dňoch 14. až 15. februára 2019 navštívila delegácia mesta Nitry České Budějovice. Dôvodom tejto návštevy bolo slávnostné pripomenie si 25. výročia podpísania zmluvy o partnerskej spolupráci medzi mestami Nitra a České Budějovice. Na čele delegácie bol primátor mesta Nitry Marek Hattas, členmi delegácie boli zástupca primátora Daniel Balko, prednosta mestského úradu Ján Odzgan a poradca primátora pre komunikáciu Henrich Varga. Primátori Jiří Svoboda a Marek Hattas slávnostne otvorili Dni slovenskej kultúry v Českých Budějoviciach a naznačili, akým smerom by sa mala

spolupráca uberať v budúcnosti. Primátor Nitry Marek Hattas (vľavo) a primátor Č. Budějovic Jiří Svoboda, ktorí si vymenili darčeka. Nitre venovali obraz akademického maliara Jana Kavana s názvom České Budějovice a Marek Hattas odevzdal primátorovi Č. Budějovic drevenú plastiku autora Štefana Réckeho.

Zľava námestník primátora Č. Budějovic Juraj Thoma, viceprimátor Nitry Daniel Balko, primátor Českých Budějovic Jiří Svoboda a primátor Nitry Marek Hattas a členovia vedenia Českých Budějovic.

Medzníky spolupráce Nitry s Českými Budějovicami: České Budějovice s 95-tisíc obyvateľmi sú najväčším mestom Juhočeského kraja. Pôsobí tu niekoľko univerzít, verejných inštitúcií a úradov. Sídli tu svetoznáme firmy s dlhoročnou tradíciou ako napr. Koh-i-noor Hardtmuth, Pivovar Budějovický Budvar, potravinárska firma Madeta, strojnícka firma Robert Bosch a ďalšie. V meste sídli Juhočeské divadlo a múzeum, za kultúrou sa možno vybrať do Domu umenia, či do koncertnej siene Otakara Jeremiáša. Milovníci umenia vyhľadávajú koncerty Juhočeskej komornej filharmónie. V meste sa každoročne organizuje Hudobný festival Emy Destinovej. Na Námestí Přemysla Otakara možno obdivovať najväčšiu fontánu v Čechách – Samsonovu fontánu. Centrum mesta sa môže pochváliť ešte jednou zaujímavosťou a tou je netradičný kameň v blízkosti fontány, ku ktorému sa viaže vtipná legenda. Podľa nej každý človek, ktorý ho náhodne prekročí po 22. hodine, sa už nebude vedieť vrátiť domov. Otázne je, či bude blúdiť iba do druhého dňa alebo stratí pamäť naveky.

Faktografické údaje spolupráce: Dohoda o partnerstve a vzájomnej spolupráci medzi Českými Budějovicami a Nitrou bola podpísaná 7. mája 1994. Cieľom je podpora kontaktov a výmen v oblasti umenia, kultúry, vedy, vzdelávania, cirkví, pamiatkovej ochrany a ochrany životného prostredia. Významná je spolupráca medzi Juhočeskou univerzitou a UKF, spolupráca Združenia výtvarníkov N'89 s Asociáciou juhočeských výtvarných umelcov. Na dobrej úrovni sú kontakty v rámci Klubu slovenských dotykov, ktorý pôsobí v Českých Budějoviciach. Nezanedbateľné sú kontakty medzi Turistickými

informačnými kancelárkami oboch našich miest, účasť na výstavách cestovného ruchu a výmena propagačných materiálov. Kronika oboch miest zaznamenala v priebehu 25 rokov bohatý program spolupráce – od stretnutí oficiálnych delegácií oboch miest, organizovanie Dní slovenskej a českej kultúry, výmeny mladých hudobníkov zo ZUŠ Nitra, až po zájazdové predstavenia DAB. V priebehu jednotlivých rokov sa evidujú skúsenosti pri správe a údržbe miestnych komunikácií, keď Nitrianske komunálne služby poskytli českej strane svoje skúsenosti z odvozu a likvidácie komunálneho odpadu. Ďalšou témou bola údržba detských ihrísk na sídliskách. V máji 2006 vzbudili záujem verejnosti Dni českej kultúry v Nitre, na ktoré k nám pricestovala oficiálna delegácia Českých Budějovic. Mesto podporilo podujatie vystúpením swingovej kapely JAZZZIKA v reštaurácii Átrium. Rovnako pozitívny ohlas malo v októbri 2009 na Dňoch českej kultúry v Nitre vystúpenie tanečného klubu BREAK BEAT z Českých Budějovic. V septembri 2012 pricestovala delegácia Českých Budějovic na Dni partnerských miest v Nitre, ktorá sa aktívne zapojila do workshopu o cestovnom ruchu. V r. 2015 navštívil České Budějovice vtedajší viceprimátor Ján Vančo. Súčasťou jeho pracovnej cesty bola výmena pracovných skúseností a účasť na oslavách 750. výročia založenia Českých Budějovic. V r. 2016 rokmi vystavoval nitriansky umelec Miroslava Poláka Obloha trochu inak v partnerskom meste České Budějovice v rámci Dní slovenskej kultúry. V septembri 2017 pripravila česká strana vedomostnú súťaž pre občanov Č. Budějovic s názvom „Čo viete o partnerskom meste Nitra?“, pričom ceny pre víťazov venovalo mesto Nitra. V posledných štyroch rokoch sa začala spolupráca medzi Telovýchovnou jednotou Karate České Budějovice s nitrianskym športovým klubom Karate Farmex. V roku 2019 si občania Českých Budějovic mohli pozrieť výstavu Partnerské mesto Nitra na fotografiách, ktorú bola inštalovaná v rámci Dní slovenskej kultúry a pri príležitosti 25. výročia partnerskej spolupráce.

Zdroj: nitra.s, foto: mesto České Budějovice

Prijatie mimoriadnej a splnomocnenej veľvyslankyne Turecka

Primátor Nitry Marek Hatta prijal v pondelok 18. marca 2019 mimoriadnu a splnomocnenú veľvyslankyňu Turecka na Slovensku J. E. Hatice Aslıgül Üğdül. Na stretnutí zaznela ponuka na nadviazanie partnerskej spolupráce medzi mestom Nitra a niektorým z tureckých miest. Primátor Nitry Marek Hattas spoločne veľvyslankyňou Turecka navštívili pri príležitosti tureckého štátného sviatku Dňa padlých Vojenský cintorín v Nitre - Mlynárčiach, kde sa poklonili vojnovým obetiam prvej svetovej vojny a na hroby tureckých vojakov položili

kytice kvetov. Veľvyslankyňu sprevádzali radkyne veľvyslanectva Ípek Aynuksa a İlknur Akdevelioğlu, ako aj pracovník konzulárneho oddelenia Kamil Bochnák.

Zdroj: nitra.sk, foto: R. Oravec

Prijatie mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Indickej republiky

Primátor Nitry Marek Hattas prijal 19. marca 2019 veľvyslanca Indickej republiky Shri Vanlalhuma, ktorý do Nitry pricestoval v sprievode predstaviteľov Spoločnosti slovensko-indického priateľstva, Slovenskej siete proti chudobe, Európskej siete minimálneho príjmu a Inštitútu zamestnanosti v Bratislave. Zaujímavým momentom rokovania bol aponuka ešte väčšej propagácie jogy v Nitre i možnosť organizovania besied a súťaží na základných školách pri príležitosti 150. výročia od narodenia M. Ghandiho. *Zdroj: nitra.sk*

Primátor Marek Hattas prijal veľvyslanca Indickej republiky Shri Vanlalhuma.

Foto: R. Oravec

Prijatie mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Poľskej republiky

Primátor Nitry Marek Hattas prijal 20. marca 2019 veľvyslanca Poľskej republiky Krzysztofa Strzałku. Hovorili o podporovaní inovatívnych projektov, ktoré posúvajú

Nitru aj jej partnerské mesto Zielona Góra. Veľvyslanec požiadal nitrianskeho primátora o spoluprácu pri príprave výstavy, ktorá pripomenie tri desaťročia od pádu komunizmu. Uskutoční sa v druhej polovici roka. Spomínali tiež na návštevu pápeža Jána Pavla II. v Nitre, ktorú pripomína jeho socha na Nitrianskom hrade. Pápež, ktorý Nitru navštívil v roku 1995, je vo svete najznámejším Poliakom. Počas

budúcoročných Cyrilo-metodských slávností si v Nitre pripomenieme sto rokov od jeho narodenia. *Zdroj: nitra.sk, foto: Roman Oravec*

Prijatie mimoriadnej a splnomocnenej veľvyslankyne Indonézskej republiky

Primátor Marek Hattas prijal 20. marca 2019 veľvyslankyňu Indonézskej republiky Adiyatwidi Adiwoso. Veľvyslankyňa v priebehu vzájomného rozhovoru pripomenula, že na Slovensku študuje mnoho študentov z Indonézie. Aj z tohto dôvodu vyjadrila záujem o rozšírenie spolupráce s oboma nitrianskymi univerzitami. Informovala, že slovenskí experti už niekoľko rokov učia Indonézanov napríklad to, ako pestovať pšenicu v miestnych klimatických podmienkach.

Zdroj: nitra.sk

Primátor Nitry Marek Hattas a veľvyslankyňa Indonézie Adiyatwidi Adiwoso.

Foto: R. Oravec

Prijatie veľvyslanca Francúzskej republiky

Primátor Nitry Marek Hattas prijal 27. marca 2019 veľvyslanca Francúzskej republiky Christopa Léonziho. Krajina galského kohúta je naklonená spolupráci medzi

slovenskými a európskymi mestami. Z tohto dôvodu bola navrhnutá spolupráca mesta Nitry s niektorým francúzskym mestom. Vinárstvo, cestovný ruch, archeológia, história, kultúra, divadlá či vzdelávanie by boli vhodnými oblasťami, ktoré by mohli prípadnú spoluprácu naštartovať. Pomôcť by mohla aj stočlenná francúzska komunita, keďže v Nitre podniká šesť firiem v auto-

mobilovom priemysle. Zdroj: nitra.sk, foto: Roman Oravec

Prijatie chargé d'affaires zkanadského veľvyslanca

Vutorok 9. apríla 2019 prijal primátor Nitry Marek Hattas chargé d'affaires kanadského veľvyslanectva Johna von Kaufmanna. Primátor informoval host'a o súčasnom smerovaní mesta Nitra a tiež o aktivitách radnice pri otvorení Integračného komunitného centra, ktoré bude pomáhať ekonomickým migrantom pri ich začleňovaní sa do našej spoločnosti.

Primátor Marek Hattas prijal chargé d'affaires Johna von Kaufmanna. Foto: R. Oravec

Prijatie španielskeho veľvyslanca

V stredu 10. apríla 2019 prijal primátor Nitry Marek Hattas veľvyslanca Španielskeho kráľovstva Luisa Belzuza de los Ríos. Veľvyslanec sa vyjadril, že má veľký záujem o podporu nitrianskych univerzít a šírenie španielskeho jazyka a španielskej kultúry. Okrem prijatia na mestsmom úrade,

španielsky ambasádor zavítal aj na Gymnázium na Párovskej ulici v Nitre, kde už

niekoľko rokov existuje bilingválne španielske gymnázium. Prijali ho aj na UKF, kde sa dozvedel, že na Slovensku chýbajú učitelia španielskeho jazyk, ktorých matersinským jazykom je španielčina, a preto žiadajú o pomoc španielsku ambasádu. Zdroj: nitra.sk

Text k fotografii: Primátor Nitry Marek Hattas prijal veľvyslanca Španielskeho kráľovstva Luisa Belzuza de los Ríosa. Foto: Roman Oravec

Návšteva zástupcu holandského veľvyslanca

V utorok 16. apríla 2019 prijal primátor Marek Hattas zástupcu holandského veľvyslanectva Martina Lambartsa. Obaja symbolicky poliali špeciálne vyšľachtenú odrodu tulipánov pod certifikovaným názvom Slovensko, ktoré zasadili ešte na jeseň minulého roka pred mestským úradom bývalý primátor mesta Nitry Jozef Dvonč a veľvyslanec Holandského kráľovstva na Slovensku Henk Cor van der Kwast. Tento špeciálny darček darovalo Holandsko Slovenskej republike pri príležitosti 25. výročia

nezávislosti a pri príležitosti 25. výročia slovensko-holandských vzťahov. Tisíc cibuliek týchto špeciálnych tulipánov zasadili v roku 2018 záhonu pred úradom a do priestoru pri kruhovom objazde pod Zoborom. Unikátne vyšľachtenú odrodu tulipánov vyšľachtili v Holandsku – The Royal General Bulbgrowers' Association KAVB v meste Hillegom. Táto odroda je zapísaná a zaregistrovaná v medzinárodnom tulipánovom registri kultivarov. Aj vďaka unikátne vyšľachtenej odrode tulipánov, ktorú nášmu mestu venovalo veľvyslanectvo, sú ulice Nitry krajšie.

Zdroj: nitra.sk, foto: Roman Oravec

Prijatie gruzínskeho veľvyslanca

Vo štvrtok 18. apríla 2019 prijal primátor mesta Nitra Marek Hattas veľvyslanca Gruzínskej republiky Georgija Robakidzeho. V rámci stretnutia predstavil primátor Marek Hattas hostovi mesto Nitru. Gruzínsky veľvyslanec Georgij Robakidze ponúkol primátorovi partnerskú spoluprácu niektoré vhodné gruzínske mesto.

Zdroj: nitra.sk

Prezident Andrej Kiska na rozlúčkovej návšteve Nitry

Dosluhujúci prezident Andrej Kiska, ktorého 15. júna 2019 vystriedalanovozvolená prezidentka Zuzana Čaputová, sa rozlúčkovými cestami začal lúčiť s verejnosťou. Prvou zastávkou jehorozlúčkovej cesty sa v utorok 7. mája 2019 stala Nitra. najskôr sa v Župnom dome stretol s predsedom Nitrianskeho samosprávneho kraja Milanom Belicom, následne prezident Kiska zavítal na mestský úrad, kde ho privítal primátor Marek Hattas. Prezident Andrej Kiska návštevu Nitry ukončil stretnutím s osobnosťami regiónu. Medzi pozvanými boli zástupcovia tretieho sektora, riaditelia škôl, vedci a poslanci, primátori miest a starostovia obcí. „Slovensku sa za posledných päť rokov podarilo veľmi veľa, aj keď sú, pravdaže ešte oblasti, v ktorých občania stále čakajú na to, že zaberieme. Pozval som ich na stretnutie, aby som priamo z úst týchto osobností počul otázky a problémy, ktoré ich trápia, ale aj riešenia, ktoré by boli

aktuálne pre našu krajinu," povedal prezident Andrej Kiska pred večernou diskusiou.

Primátor Nitry Marek Hattas privítal pred budovou úradu prezidenta Andreja Kisku (vľavo).

Foto: Roman Oravec

Partnerská návšteva pedagógov z materských škôl z Kroměříža

Partnerskej spolupráci medzi Nitrou a Kroměřížom pomáha najmä blízkosť jazyka a kultúr. V tomto duchu v dňoch 16. – 17. mája 2019 predpoludním niesol uvítací rituál medzi oboma stranami – zástupcami radníc a partnerstvom spriatelených materských škôl. V tomto prípade píše história štrnásť pokračovanie úspešného projektu Ahoj kamarát. Jeho autorkou je Viera Dojčanová, učiteľka MŠ na Alexyho ulici v Nitre, ktorá povedala, že keď tento projekt pred 14 rokmi dávala na papier, nebolo by ju ani vo sne napadlo, že z neho vznikne až toto. Jej cieľom bolo zabrániť odcudzovaniu Čechov a Slovákov. „Bola som svedkom toho, že české deti nerozumejú slovenčine a to ma trápilo aj inšpirovalo.“ V rámci projektu sa pri stretnutiach navzájom obohacujú pracovníci odboru školstva, pedagogičky, rodičia a deti materských škôl na Alexyho, Piaristickej a Hospodárskej ulici v Nitre a partnerskými MŠ na Kollárovej, Žiškovej a Páleníčkovej ulici v Kroměříži. Hlavným cieľom dvojdnovej návštevy je podeliť sa so skúsenosťami v prírodovednom vzdelávaní detí materských škôl a spoznať historické a kultúrne dedičstvo našich predkov. Partnerstvo medzi Nitrou a Kroměřížom trvá už 46 rokov. „Nie sú to iba oficiality. Priateľstvo sa rokmi vybudovalo a upevnilo. Prerástlo do pevných, priam rodinných vzťahov. Navzájom sa inšpirujeme, v rôznych oblastiach samosprávy nachádzame spoločné prieniky. Okrem toho - pozeráme rovnaké programy v televízii, čítame podobné knihy,“ zdôraznil viceprimátor Nitry Daniel Balko. „Za dlhé roky partnerskej spolupráce vznikli aj slovensko-české manželstvá,“ humorne podotkol vedúci odboru školstva Jiří Pánek a ponúkol aj praktické príklady. „Nasledujúci deň pobytu sme kroměřížske deti, ich učiteľky a rodičov zaviezli do neďalekých Topolčianok. Na druhý deň zavítali do materských škôl,“ prezradila časť z bohatého programu vedúca odboru školstva, mládeže a športu Mária Orságová.

Zdroj: nitra.sk

Dni slovenskej kultúry v partnerskom meste Osijek

Matičiari z nitrianskych mestských častí Janíkovce a Dražovce spolu s matičiarmi z Čakajoviec navštívili v dňoch 10. až 12. mája 2019 partnerské mesto Osijek. Zároveň reprezentovali rýdzo slovenský folklór na Dňoch slovenskej kultúry v Osijeku a 25. detskej prehliadke slovenského folklóru v Chorvátsku. Slovenská menšina každoročne organizuje Dni slovenskej kultúry v Osijeku. Na tohtoročných slávnostiach, ktoré sa uskutočnili v dňoch 10. až 12. mája, si pripomenuli aj desaťročnú spoluprácu medzi Maticou slovenskou v Osijeku a Maticou slovenskou v Čakajovciach. Dňami slovenskej kultúry ožili priestory Základnej školy A. Mihanoviča v Osijeku. V bohatom kultúrnom programe účinkovali ochotníci z MS Osijek, MS Josipovac, členovia kultúrno-umeleckého spolku Komletinci z Chorvátska, Janíkovská studnička pôsobiaca pri MO MS v Nitre-Janíkovciach, folklórna skupina Matičiar pôsobiaca pri MO MS v Čakajovciach a detský časť folklórnej skupiny Tradícia z Nitry-Dražoviec. Súbory sprevádzali Oľga Haringová, predsedníčka Miestneho odboru Matice slovenskej v Janíkovciach a Genovéva

Horváthová, predsedníčka Miestneho odboru Matice slovenskej v Čakajovciach. Deti z Dražoviec sprevádzali rodičia. Cestu matičiarov do chorvátskeho Osijeku finančne podporilo mesto Nitra.

Zdroj: Dom Matice slovenskej v Nitre

Prijatie japonského veľvyslanca

Na Mestský úrad do Nitry zavítal 24. mája 2019 veľvyslanec Japonského cisárstva Jun Shimmi. Host'a prijal primátor Nitry Marek Hattas. Na stretnutí rezonovala téma

100. výročia nadviazania diplomatických vzťahov medzi Japonskom a Slovenskom. Veľvyslanectvo plánuje osláviť toto významné výročie prostredníctvom množstva podujatí, približujúcich japonskú kultúru ľuďom na Slovensku. Okrem iných akcií nám japonská strana ponúkla v rámci kampane „Rozkvitnuté Slovensko“ výsadbu 500 sakúr - japonských čerešní a to na pamiatku jubilejného roku 2020. Presný

výber lokality bude ešte témou debaty odborníkov, avšak prvé úvahy hovoria o mestskom parku, prípadne na pobreží rieky Nitry. Na stretnutí nechýbali riaditelia japonských firiem SIIX a G-TES Saitó, sídliačich a podnikajúcich v Nitre. Obaja prisľúbili finančnú podporu realizácie zámeru výsadby stromov sakúr. Okrem Nitr japonskými čerešňami rozkvitnú Bratislava, Košice a Banská Bystrica. Japonské čerešne v Nitre už máme. Každoročne na jar obdivujeme Ulicu Fraňa Mojtu, ktorá je po oboch stranách lemovaná nádhernými ružovými kvetmi japonských čerešní.

Zdroj: nitra.sk, foto: R. Oravec

Oficiálne prijatie maltského veľvyslanca

Vo štvrtok 13. júna 2019 navštívil mesto Nitru veľvyslanec Malty J. E. Anthony Licari. Vzácného host'a privítal viceprimátor Nitry Daniel Balko, ktorý mu predstavil Nitru, jej súčasnosť ako aj bohatú históriu. Na stretnutí sa zúčastnil aj náčelník Mestskej polície v Nitre Erik Duchoň.

Mesto Nitra navštívil veľvyslanec Malty Anthony Licari. Prijal ho zástupca primátora Daniel Balko (v strede), prítomný bol aj náčelník MsP Erik Duchoň. Foto: R. Oravec.

Zdroj: nitra.sk

Prijatie veľvyslanca Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska

V stredu 17. júla 2019 zavítal na návštevu mestského úradu veľvyslanec Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Andrewa Johna Gartha. Primátor Nitry

predstavil host'ovi mesto Nitru, jej bohatú históriu, hovoril o zložení mestského zastupiteľstva a plánoch v tomto volebnom období. Veľvyslanec sa na záver svojej návštevy podpísal do pamätnej knihy mesta Nitry.

Zdroj: nitra.sk

Veľvyslanec Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Andrewa Johna Gartha sa podpísal do pamätnej knihy. Na fotke vľavo primátor mesta Nitry Marek Hattas.

Foto: Roman Oravec

Viceprimátor Miloslav Špoták sa stretol s albánskou veľvyslankyňou

Zástupca primátora mesta Nitry Miloslav Špoták sa v utorok 1. októbra 2019 stretol v priestoroch Parku kultúry a oddychu v Nitre s veľvyslankyňou Albánska Enkeledou Mërkuriovou. S veľvyslankyňou sa rozprávali o súčasných výzvach v Nitre, ako aj o aktuálnych problémoch, ktoré riešia v jej krajine. Veľvyslankyňa ponúkla mestu pomoc pri hľadaní možností spolupráce, najmä v oblasti rozvoja cestovného ruchu.

Viceprimátor Miloslav Špoták sa stretol s veľvyslankyňou Albánska Enkeledou Mërkuriovou.

Foto: Andrej Jančovič

Návšteva Zielónej Góry

Vínny festival 2019 a XXIV. Fórum partnerských miest. Na týchto podujatiach čerpali inšpirácie zástupcovia nitrianskej samosprávy. Poľské mesto Zielóna Góra patrí medzi naše významné partnerské mestá. Vďaka bohatému spektru spolupráce a výmeny skúseností získavajú delegácie na každej zo svojich návštev nové poznatky a skúsenosti. S takýmito očakávaniami cestovali do Poľska v dňoch 12. až 15. septembra mestskí poslanci Erik Král, Peter Mezei a Jarmila Králová na návštevu tohto mesta. „Mimoriadne

prínosná bola pre nás konferencia zaoberajúca sa revitalizáciou historických budov, na ktorej sme si spolu s jednotlivými partnerskými mestami Zielónej Góry vymenili skúsenosti,“ uviedli mestskí poslanci Erik Král, Peter Mezei a Jarmila Králová, reprezentujúci mesto Nitru. Na tejto

konferencii mala nitrianska delegácia možnosť stretnúť sa so zástupcami ďalších partnerských miest a medzinárodných partnerov Zielónej Góry ako sú Troyes z Francúzska, Cottbus z Nemecka, Soltau z Nemecka, Zittau z Nemecka, Verden z Nemecka, Bistrita z Rumunska, Iwano-Frankiowsk z Ukrajiny, Glebokoje z Bieloruska, Wuxi z Číny, či Telavi z Gruzínska. Druhý deň pobytu oficiálnej delegácie nášho mesta patrilo vínnemu festivalu. Podujatie sa začalo sprievodom centrom mesta, na ktorom prezentovali výrobcov a predajcov vína a jemu podobných produktov. Poslanci navštívili mestský park, archív Old Kisielin, prehliadli si ruiny a palác Zatonie. Zielóna Góra disponuje vysokou kvalitou verejných priestranstiev a dokáže veľmi úspešne čerpať eurofondy. A to je jeden z hlavných argumentov, prečo mesto Nitra plánuje rozšíriť partnerskú spoluprácu.

Zdroj: nitra.sk, foto: mesto Zielóna Góra

Učiteľky materských škôl z Nitry navštívili maďarské partnerské mesto Veszprém

Vo štvrtok 19. septembra 2019 sa delegácia mesta Nitry, pod vedením vedúcej odboru školstva, mládeže a športu Mária Orságová a riaditeľky vybraných nitrianskych materských škôl, zúčastnili na pracovnom workshope v maďarskom partnerskom meste Veszprém. „Na úvod návštevy ich prijal primátor mesta Gyula Porga. Vo svojom príhovore zdôraznil význam a dôležitosť partnerských vzťahov v oblasti školstva a vzdelávania, ktoré sú pre obe naše krajiny mimoriadne dôležitými. Delegácia navštívila aj štyri materské školy, kde si nitrianske učiteľky s veľkým záujmom prezreli vybavenie tried a živo sa zaujímali o priebeh výchovy a vzdelávania detí. Pedagogické pracovníčky sa navzájom informovali o svojich aktuálnych prístupoch v rámci vzdelávania, dotkli sa aktuálnych problémov, podrobne hovorili o vzdelávacích zákonoch, ktoré platia v jednotlivých republikách.

Zdroj: nitra.sk

3. Mesto a obyvateľstvo

Počet obyvateľov Nitrysa už niekoľko rokov nepretržite znižuje

K 2. januáru 2019 v meste žilo 78 559 ľudí, z toho 31 986 mužov a 35 968 žien. K 31. decembru 2019 mala Nitra už len 78353 obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt. Začiatkom roka 2019 bola najväčším sídliskom bola Klokočina, kde žilo 18638 ľudí. Ďalších 15161 obyvateľov malo trvalý pobyt na sídlisku Chrenová, 8053 na sídlisku Diely. Z mestských častí bolo pomerne zahustené Staré mesto, v ktorom bývalo 12145 obyvateľov a na Zobore 7379 občanov.

Zdroj: vlastný text z podkladov evidencie obyvateľstva na MsÚ v Nitre

Počet obyvateľov Nitry klesol na 78 353

Podľa údajov z evidencie obyvateľstva, domov a bytov Mestského úradu v Nitre na trvalý pobyt v Nitre bolo k 31. decembru 2019 prihlásených 78 353 obyvateľov. Bez adresy trvalého pobytu evidovali 2414 ľudí. Tento údaj vypovedá o permanentnom znižovaní počtu obyvateľstva. Dôvodom klesajúceho počtu je odliv obyvateľstva do satelitných dedín v okolí Nitry, kam sa mladé rodiny sťahujú do novopostavených rodinných domov. V porovnaní s rokom 2018 sa počet obyvateľov Nitry medziročne znížil o 566 osôb.

Zdroj: vlastný text z podkladov evidencie obyvateľstva na MsÚ v Nitre

Najobľúbenejšie mená Nina a Jakub

Nitrianska matrika vystavila v roku 2019 celkovo 1700 rodných listov pre novorodencov, z toho 849 chlapcov a 851 dievčat, ktorí prišli na svet na Klinike novorodencov, detí a dorastu vo Fakultnej nemocnici v Nitre. Rodičom v Nitre sa v roku 2019 narodilo 625 detí. Finančný príspevok pri narodení dieťaťa vo výške 85 eur bol v priebehu roka poskytnutý 625 deťom. Najpopulárnejším chlapčenským menom v roku 2019 bol Jakub (36), Matej (33) a Adam (33). Zo ženských mien sa rodičom najviac páčili mená Nina (33), Nela (26) a Ema (25). Do prvej desiatky najčastejšie používaných chlapčenských mien patrili mená Martin (28), Tomáš (27), Lukáš (27), Oliver (27), Michal (26), Filip (22) a Matúš (22), z dievčenských mien patrili medzi obľúbené mená Hana (22), Viktória (21), Tamara (20), Mia (19), Karolína (19), Eliška (19) a Sofia (16).

Zdroj: vlastný text z podkladov referátu matričného úradu na MsÚ v Nitre

Sobáše v roku 2019

V roku 2019 vstúpilo do stavu manželského 442 párov. Po prvýkrát v histórii mali v roku 2019 mladí ľudia väčší záujem o civilný sobáš. Túto formu uzatvorenia manželstva si vybralo 231 snúbencov. Pred oltárom si dalo posvätiť svoj zväzok 211 párov. Okrem Obradnej siene mesta Nitry znelo „áno“ v 37 prípadoch v reštauráciách a hoteloch, kde mali novomanželia aj svadobnú hostinu. Dvojice sa sobášili v penzióne Artin na Zobore, hoteli Zlatý kľúčik na Zobore, v hoteli Viliam Fraňo v Nitre-Krškanoch, v Zámku u Grófa na Zobore, v Biskupskom hostinci v Mestskom parku na Sihoti, v reštaurácii Naj v Nitre-Krškanoch v Nitre-Dolných Krškanoch a v Západoslovenskej kolibe na výstavisku Agrokomplex.

Najoblúbenejším mesiacom pre organizovanie svadiieb bol aj v roku 2019 september. Tento mesiac si pre svoj svadobný deň zvolilo 78 snúbencov. Pri 28 sobášoch bol jeden zo snúbencov občanom inej krajiny. Manželia či manželky pochádzali zo Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, Filipínskej republiky, Kolumbijskej republiky, Kambodžského kráľovstva, Francúzskej republiky, Nemeckej spolkovej republiky, Ruskej federácie, Poľskej republiky, Talianskej republiky, Srbskej republiky a Spojených štátov amerických. Mali aj opakované sobáše, keď sa bývalí manželia rozhodli znovu vstúpiť do stavu manželského. Čo sa týka veku snúbencov, najstarší ženích mal 75 rokov, ale mali sme aj mladých 19-ročných snúbencov. Vek snúbencov sa zvyšoval. Do manželstva v súčasnosti vstupujú priemerne tridsaťroční snúbenci. Stalo sa zvykom, že pred sobášom žijú viac rokov v spoločnej domácnosti.

Zdroj: vlastný text kronikárky z podkladov referátu matričného úradu na Mestskom úrade v Nitre

Počet obyvateľov v mestských častiach Nitry k 31.12.2019

Mestská časť	Počet obyvateľov v roku 2018	Počet obyvateľov v roku 2019	Zmena
Čermáň	5511	5459	-52
Diely	8053	7905	-148
Dolné Krškany	2052	2063	+11
Dražovce	1913	1915	+2
Horné Krškany	1029	1074	+ 45

Mestská časť	Počet obyvateľov v roku 2018	Počet obyvateľov v roku 2019	Zmena
Chrenová	15161	15055	-106
Janíkovce	1951	2046	+95
Klokočina	18638	18519	-119
Kynek	849	942	+93
Mlynárce	555	562	+7
Párovské Háje	854	972	+118
Staré Mesto	12145	12035	-110
Zobor	7379	7392	+13

Mesto Nitra v roku 2019 poskytovalo občanom aj nadštandardné služby. Jednou z nich bola v tomto roku novinka a to bola možnosť uzavretia sobášov aj v nedeľu - a tiež počas sviatočných dní. Okrem zabezpečenia miestnosti, sobášiaceho, matrikára i sprievodného programu sa tak po novom mesto prispôbilo aj termínu snúbencov aj v netradičný a nimi vybraný deň. Záležalo už len na nich, či si ako svoj „Deň D“ vybrali sviatočný deň, nedeľu či magický dátum, ktorý padne na bežný pracovný deň. „Čo sa sobášov týka, budeme občanom k dispozícii v hociktorý deň. Treba si uvedomiť, že pre sobášiacich je to výnimočný deň, chápem, že hľadajú neštandardné a sviatočné dni, aby umocnili význam sobášneho aktu. Tento krok je podľa mňa správny a napokon mestský úrad by mal občanom vychádzať v ústrety,“ uviedol viceprimátor Nitry Daniel Balko.

Zdroj: nitra.sk

Narodené deti

V roku 2019 sa v Nitre narodilo 1700 detí, z toho v obvode Nitra 849 chlapcov a 851 dievčat.

Zomrelo 1639 ľudí

Nitrianska matrika zaznamenala v roku 2019 celkom 1616 úmrtí občanov Nitry, z toho 741 žien a 875 mužov. V Štitároch zomrela 1 žena a 1 muž. V Nitrianskych Hrnčiarovciach zomrelo 8 mužov a 21 žien.

Prist'ahovaní a odst'ahovaní občania

V priebehu od 1. januára 2019 do konca roka sa z Nitry odst'ahovalo 1645 osôb, prist'ahovalo sa 1062 ľudí.

Zdroj: matričný úrad a evidencia obyvateľstva na MsÚ

Prehľad o počte obyvateľov v Nitre za posledné roky.

Rok **Počet obyvateľov k 1.1.**

Rok 2008	83 976
Rok 2009	83 265
Rok 2010	82 728
Rok 2011	82 226
Rok 2012	81 798
Rok 2013	81 351
Rok 2014	80 947
Rok 2015	80 524
Rok 2016	80 130
Rok 2017	79 534
Rok 2018	79 131
Rok 2019	78 559
Rok 2020	78 353

Riaditeľka festivalu Divadelná Nitra prevzala Rad Ľudovíta Štúra I. triedy

V utorok 8. januára 2019 udeľoval prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska štátne vyznamenanie. Rad Ľudovíta Štúra I. triedy udelili sedemnástim osobnostiam. Medzi ocenenými bola Darina Kárová, dramaturgička a riaditeľka medzinárodného festivalu Divadelná Nitra, ktorá štátne vyznamenanie, Rad Ľudovíta Štúra I. triedy, získala za mimoriadne zásluhy o rozvoj v oblasti kultúry a divadelného umenia a za šírenie

dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí. Vďaka jej nasadeniu sa na Slovensku už

Prezident SR Andrej Kiska (vľavo) a ocenená riaditeľka festivalu Divadelná Nitra Darina Kárová. Zdroj: kancelária prezidenta SR

tretie desaťročie odohráva kultúrny zázrak, originálne podujatie s medzinárodnou reputáciou, vynikajúcimi hosťami, vďačným obecn-stvom i okruhom spolu-pracovníkov zapálených pre divadlo. V polovici 90. rokov minulého storočia spolu s ďalšími umelcami neváhala protestovať proti svojvôli moci aj na námestiach. Spoluzakladala Otvorené fórum Zachráňme kultúru, ktoré prispelo k

politickej zmene vo voľbách na jeseň roku 1998. Darina Kárová sa narodila 31. júla 1951 v Skalici. Žije a pôsobí v Nitre. Jej meno je neodmysliteľne späté s medzinárodným festivalom Divadelná Nitra ako jeho riaditeľky, dramaturgičky i manažérky.

Zdroj: webová stránka prezidenta SR A. Kisku

Zuzana Štefečeková získala Krištáľové krídlo

Jedenásť osobností hospodárskej, vedeckej, kultúrnej, športovej a spoločenskej sféry získalo v nedeľu 27. januára 2019 ocenenie Krištáľové krídlo za rok 2018. O nových laureátoch v desiatich kategóriách 22. ročníka rozhodli odborné poroty a Veľká porota Krištáľového krídla. Reprezentantka Slovenska, športová strelkyňa Zuzana Rehák Štefečeková si prevzala ocenenie v kategórii šport. Toto ocenenie si vyslúžila za šesť medailí, štyri z majstrovstiev Európy v Rakúsku a dve z majstrovstiev sveta v Kórei, z toho tri sú zlaté.

Zdroj: RTVS

Rádio Max presatalo vysielat'

Rádio Max začalo vysielat' v novembri 1999 na frekvencii 98,7 MHz. Prvé štúdio bolo zriadené v Nových Zámkoch. V prvých rokoch svojej existencie takmer vôbec nevysielalo moderovaný program. Okrem niekoľkých krátkych spravodajských blokov denne, dvoch moderovaných špeciálov a nahovorených reklamných blokov v jeho programe nebolo žiadne hovorené slovo. Po štyroch rokoch pôsobenia rádio Max prešlo na moderované vysielanie, získalo individuálne koordinovanú frekvenciu v Nitre, a presťahovalo sa z novozámockých priestorov do Nitry. Od januára 2005 vysielalo radio.MAX aj v Nitre na frekvencii 101,0 MHz. Vysielanie ukončilo na konci februára 2019. Známymi a obľúbenými moderátormi boli Mišo Malicher a Mišo Kožuch. Dňa 1. apríla 2008 radio.MAX otvorilo na Párovskej ulici 2 v Nitre svoje nové štúdio, ktoré bolo priamo prepojené s verejnou kaviarňou. Návštevníci mali tak možnosť vidieť ON AIR vysielanie na vlastné oči.

Zdroj: medialne.sk

Nová sudkyňa na Okresnom súde v Nitre

V utorok 26. februára vymenoval prezident SR Andrej Kiska sudcov na okresné sudy bez časového obmedzenia. Dekréty o vymenovaní si prevzali sudcovia, ktorí začali pôsobiť na okresných súdoch v SR. Nitriansky okresný súd posilnila Beáta Polyáková. Andrej Kiska novým sudcom pripomenul, že s ich rozhodnutiami sa budú spájať vysoké očakávania, pretože dôvera ľudí v spravodlivosť je podľa neho stále žalosťne a alarmujúco nízka. Dodal, že vyviesť našu krajinu z tejto krízy je a bude náročná úloha. „Úloha, ktorej všetky vaše budúce rozhodnutia a spôsob, akým budete o nich hovoriť,

zohrajú kľúčovú úlohu, aby ľudia uverili, že dodržiavať pravidlá sa oplatí. Aby získali istotu, že štát má ochrániť každého bez ohľadu na to, kto zasiahol do jeho práv," povedal doslova prezident Andrej Kiska.

Zdroj: webová stránka prezidenta SR A. Kisku

Bývanie v Nitre tohto roku zdraželo

Ak si chcel obyvateľ Nitry zabezpečiť v tomto roku bývanie, musel naň pracovať 346 hodín pri cene 1571 eur/m² bytu. Tohto roku sa v Nitre prejavila prítomnosť veľkého investora – automobilky Jaguar Land Rover, čo malo zásadný vplyv na výšku miezd a následne znížilo počet hodín potrebných na kúpu jedného metra štvorcového na kúpu bytu v Nitre. O tretie miesto sa delili s 323 hodinami za meter štvorcový dve mestá - Košice a Žilina. Cena za jeden štvorcový meter bytu v Košiciach je 1615 eur a v Žiline 1589 eur. Najmenej odpracovaných hodín (255 hodín) si vyžiadala kúpa jedného štvorcového metra za 1312 eur v krajskom meste Trenčín. Priemerná hodnota bytu v SR stúpila prvý mesiac roku 2019 oproti záveru roka o 1,1 %. Zatiaľ čo v decembri 2018 kupujúci zaplatili za m² priemerne 1671 eur, v januári 2019 to bolo už 1690 eura. Tieto informácie poskytla Realitná únia SR.

Zdroj: hnonline.sk

Na Kupeckej ulici v Nitre otvorili honorárny konzulát Maďarska

V utorok 5. marca 2019 na Kupeckej ulici v Nitre otvorili Honorárny konzulát Maďarska. Po Bratislave a Košiciach je tak Nitra tretím slovenským mestom, v ktorom bude mať Maďarsko svoje zastúpenie. Neskôr by malo vzniknúť aj v Banskej Bystrici. Novým honorárnym konzulom sa stal Jozef Gál. Honorárnych konzulov pre Slovensko vždy navrhuje zahraničný štát, v tejto chvíli to bolo Maďarsko, ktoré navrhlo moju osobu. Predpokladám, že sa tak stalo na základe mojich doterajších aktivít. Podnikám a snažím sa o úspešnú spoluprácu našich dvoch štátov, takže asi kvôli tomu. Konzulát bude poskytovať služby a pomoc zahraničným občanom. Takže ak sa dostane do núdze nejaký maďarský občan, bude sa môcť na nás obrátiť a my sa mu budeme snažiť pomôcť v spolupráci s bratislavským konzulátom. Úradné hodiny budú každý pondelok a v stredu od 10. do 12. hodiny.

Zdroj: vlastný text

Pomenovali štyri nové ulice v mestskej časti Párovské Háje

Nitra zaznamenáva v posledných rokoch obrovský stavebný boom. Týka sa nielen bytových, ale i rodinných domov. Ich výstavba napreduje najmä v okrajových častiach Nitry. Zaujímavým miestom na bývanie sa v poslednom období stala aj tichá lokalita – Párovské Háje, kde sa pribúdajúcimi domami postupne sformovali nové ulice. Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí 14. marca schválilo nové názvy pre štyri nové ulice

v tejto časti. Názvy sa schvaľujú prostredníctvom Všeobecne záväzných nariadení, ktoré však vstúpia do platnosti až po skončení volebného moratória, a to dňom konania volieb do Európskeho parlamentu 25. mája 2019. Dôvodom je skutočnosť, že nové ulice ešte nie sú zahrnuté do volebných okrskov. Prvá z ulíc dostala názov Fabianova ulica a je prvou odbočkou z Hydinárskej ulice. Názov vzbudzuje pripomienkou na Fabianovu dolinu, ktorá sa nachádza v zalesnenej časti P. Hájov. Pre miestnych obyvateľov je miestom na modlitbu, na uvedenie si neľudskosti a chamtivosti, ktorá vedie ku skaze ducha človeka. Svätý Fabián – Fabianus bol v poradí 20. pápež v období pontifikátu 10. januára 236 – 20. januára 250. Bol Rimanom a jeho vláda sa okrem prvých a posledných rokov kryla s obdobím mieru, ako aj rastu a prosperity pre cirkev. Druhou novo pomenovanou ulicou je Hájová ulica, ktorá je pravou odbočkou z Hydinárskej ulice. Už samotný názov mestskej časti Párovské Háje vznikol z lesnatých porastov - hájov, nachádzajúcich sa v okolí obce. Názov novej obytnej lokality IBV Háje, ako aj združenia Hájespol, rovnako čerpali z názvu obce. Z tohto dôvodu bol vybraný názov Hájová ulica. Ďalšou z novo nazvaných ulíc je Ulica sv. Huberta. Ide o pravú odbočku z Hydinárskej ulice. Sv. Hubert je patrónom poľovníkov, ktorí uctievali pamätné miesto vo Fabiánovej doline. Podľa legendy bol Hubert zo šľachtického rodu, bol zástancom spravodlivosti. Po rodinnej tragédii najprv hľadal potešenie v love. Pri love na Veľký piatok zažil osvietenie, neskôr sa stal kňazom a bol príkladom pre ostatných: „Uváž, čím si bol, čo si a čím budeš. Štvrtou novovzniknutou ulicou v časti mesta Nitra - Párovské Háje je Ulica poľovníkov, ktorá je pravou odbočkou z Hydinárskej ulice. K pomenovaniu ulice podľa poľovníkov sa pristúpilo z dôvodu, že Poľovnícky spolok Párovské Háje stál pri zrode myšlienky „rekonštruovať“ miesto udalosti vo Fabiánovej doline a obnoviť kríž na tomto historickom mieste. Pomenovanie ulice podľa poľovníkov je formou ocenenia občianskeho zánietenia pre rozvoj regiónu a snahy o zachovanie tradícií, čo si zaslúži pozornosť a vďaka obyvateľov Párovských Hájov. Názvy ulíc schválila komisia MZ v Nitre pre kultúru a kreatívny priemysel, Mestská rada v Nitre a súhlas s týmito názvami vyjadril aj Výbor mestskej časti č. 5 Diely, Párovské Háje, Kynek, Mlynárce.

Zdroj: vlastný text

Petícia občanov Nitra proti hazardu

V Nitre sa vo štvrtok 14. marca 2019 začala petičná akcia Zastavme hazard. Medzi prvými petíciu podpísali primátor mesta Marek Hattas a viceprimátori Michaela Hefková a Daniel Balko. Svoje podpisy pripojili aj viacerí mestskí poslanci a zamestnanci mesta. Naplno sa petičná akcia rozbehla 30. marca, počas druhého kola prezidentských volieb, keď dobrovoľníci ponúkali hárky na podpis pred volebnými miestnosťami. „V meste Nitra je veľmi veľa prevádzok kasín a herní a tieto prevádzky a automaty v nich počtom stále narastajú. Chceme, aby to bolo možné nejako regulovať. Legislatíva je nastavená tak, že je potrebné, aby bola najprv petícia, ktorú podpíše aspoň 30 percent obyvateľov mesta, a na základe tejto petície môže mestské alebo obecné zastupiteľstvo vydať nejaké

všeobecne záväzné nariadenie, ktorým zakáže rozmiestňovanie takýchto prevádzok na svojom území," vysvetlil člen petičného výboru Matúš Libant. Petícia proti hazardu bola v Nitre organizovaná už v roku 2016, vtedy ju podpísalo 18 000 ľudí. „Od tejto petície pribudlo v Nitre 177 automatov, to znamená, že ten nárast tu evidentne je. Momentálne je v meste 820 automatov a 46 prevádzok, kde sa prevádzkujú hazardné hry. V Nitre je na 10.000 obyvateľov 106 automatov, pričom priemer Slovenska je 72,8 automatu. Aby bola naša petícia úspešná a mesto na ňu mohlo reagovať novým VZN, musíme vyzbierať aspoň 25 000 podpisov," uviedol ďalší člen petičného výboru Martin Čepček. Nitriansky primátor potvrdil, že petíciu za zákaz hazardu v Nitre podporuje.

Zdroj: aktualita.sk

Elektromobily v službách mestskej polície sa osvedčili

Súčasťou vozového parku Mestskej polície Nitra sú od leta minulého roka dva elektromobily. „Pre požiadavky mestskej polície je elektromobil ideálnym vozidlom. Na každom z nich sme doteraz najazdili približne 27 000 kilometrov. Na účely dobíjania sme zakúpili dve nabíjacie stanice, ktoré sú inštalované v priestoroch garáže. Dobíjanie trvá približne 4 hodiny. S plne nabitými akumulátormi je dojazd auta maximálne do 170 km. Dĺžka dojazdu závisí od vonkajších poveternostných, svetelných, klimatických, či tepelných podmienok. V snahe využívať autá čo najviac ich okamžite po prízjazde do sídla MsP okamžite napájame na nabíjaciú stanicu," povedal zástupca náčelníka MsP Pavel Sabo. Benefitom elektromobilov je lacná a tichá prevádzka, nenáročná údržba a lepšia akcelerácia. Ďalším obrovským plusom sú nulové emisie z výfukových plynov, čím mesto prispieva k znižovaniu negatívnych vplyvov na životné prostredie. Elektromobily značky Nissan LEAF v hodnote 33 000 eur boli zakúpené s dotáciou 28 000 eur z Environmentálneho fondu v rámci projektu Elektromobilita. MsP začala elektromobily používať okamžite po ich prispôbení pre potreby polície. Prvoradým opatrením bol biely polep pôvodne bordovej karosérie s nevyhnutným vonkajším označením vozidla nápisom „Mestská polícia“.

Zdroj: nitra.sk

Životné jubileum 80 rokov bývalého poslanca Mikuláša Gála

Bývalý redaktor Mikuláš Gál, bývajúci na Triede Andreja Hlinku č. 13/4 v Nitre, oslávil 5. apríla 1939 životné jubileum – 80 rokov. Narodil sa v Kovarciach v okrese Topoľčany. Členom Slovenského syndikátu novinárov (predtým Slovenského zväzu novinárov) je od roku 1982. Do novín a časopis začal prispievať už ako žiak základnej školy (Pionierske noviny a Slniečko) okolo roku 1950. V roku 1954 sa stal najmladším zaregistrovaným dopisovateľom denníka Pravda, kde v tom čase písal o živote v mieste svojho bydliska o Ivanke pri Nitre. Prispieval do Dimitrovca – závodného časopisu a týždenníka Závodov Juraja Dimitrova v Bratislave ako žiak Odborného učilišťa

štátnych pracovných záloh v Bratislave. Počas stredoškolských štúdií začal prispievať aj do mládežníckeho denníka SMENA. V rokoch 1959 až 1968 pôsobil vo vojenskej tlači – OBRANA ĽUDU, PALCÁT a DUKLA v Prahe, Táboře a v Trenčíne. Od roku 1968 pokračoval popri práci v štátnej správe v spolupráci s denníkom PRAVDA a ako krajský spravodajca odborárskeho denníka PRÁCA. Od roku 1980 do roku 1984 bol redaktorom okresných novín NITRIANSKY HLAS. Od roku 1984 do roku 1990 bol redaktorom denníka ROĽNÍCKE NOVINY. Od roku 1990 až do odchodu do dôchodku bol redaktorom kultúrno-spoločenského mesačníka NITRA, ako aj VESTNÍKA Okresného úradu a neskôr Vestníka Krajského úradu v Nitre. Keďže v tom období bol aj poslancom Mestského zastupiteľstva v Nitre a členom Mestskej rady v Nitre, súčasťou jeho práce bolo aj polhodinové vysielanie drôtového rozhlasu o živote v Nitre. Podobné príspevky v tom čase písal do viacerých, vtedy vychádzajúcich novín. V súčasnosti pôsobí ako člen redakčnej rady kultúrno-spoločenského mesačníka NITRA a príležitostne prispieva do niektorých novín a časopisov. Ako novinár-senior je aktívny v Krajskej organizácii SSN v Nitre.

Zdroj: vlastný text

Zomrel vysokoškolský pedagógdocent Zdenko Belaj

V piatok 26. apríla 2019 vo veku 83 rokov naposledy vydýchol doc. PhDr. Zdenko Belaj, CSc., vysokoškolský pedagóg. Bol veľkým propagátorom viacerých športov, dlhoročným funkcionárom a zaslúžil sa o vznik mnohých športových objektov v Nitre. V Nitre sa zaslúžil o výstavbu viac ako 15 športových objektov, vrátane tenisového areálu na Chrenovej, kde pôsobil dlho ako prezident klubu. Pracoval na Katedre telesnej výchovy Vysokej školy poľnohospodárskej a tiež Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, ktorá nemala marginálne postavenie. Premyslenosť a organizačné schopnosti sa potvrdili pri budovaní športovísk bývalej VŠP, ale aj športového strediska tenisového areálu, ktorý by po revitalizácii, mohlo byť označené jeho menom, čestného občana mesta Nitry. Trvalá stopa vo výsledkoch akademických športovcov v tenise, zostala v ďalekom Japonsku, Číne, ale aj pod pyramídami a v riave Niagarských vodopádov kde nie osoba, ale športovci zanechali spomienku vo výsledkoch na malé Slovensko. Posledná rozlúčka so Zdenkom Belajom sa konala v nedeľu 28. apríla v krematóriu na Cabajskej ulici v Nitre.

Zdroj: uniag.sk

Mestskú tržnicu čaká modernizácia

Nitrianska mestská tržnica by sa mohla v budúcnosti zmeniť z tradičného trhoviska na kultúrny a spoločenský priestor s kaviarňami, galériami a kultúrnymi predstaveniami. Podľa radnice tam zostane zachované aj trhovisko, kde by však mali

predávať predovšetkým lokálni pestovatelia, producenti a držitelia regionálnych značiek kvality. V súčasnosti sú na tržnici stánky predajcov ovocia, zeleniny a kvetov, obchody prevažne s čínskym textilom a menšie prevádzky služieb. Podľa vedenia magistrátu tento priestor v centre Nitry ani zďaleka nevyužíva svoj potenciál. „A pritom má podobu uzavretého námestia s podlúbím, ktoré nám v meste chýba. Chceli by sme sa vyhrať s tou myšlienkou, že by sme uprostred Nitry vytvorili uzavreté námestie, a navyše ešte aj sčasti prekryté, kde by bol priestor aj na kultúru, galérie, kreativitu, a skĺbili by sme to s predajom lokálnych potravín a výrobkov. Vznikol by nám tak v centre zaujímavý a živý priestor,“ povedal viceprimátor Daniel Balko. Podľa jeho slov je nový koncept využitia priestoru tržnice založený aj na predĺžení prevádzkového času, ktorý sa v súčasnosti končí po 18. hodine. Zároveň by sa mal celý priestor rozšíriť a zhumanizovať po vizuálnej aj obsahovej stránke. „Od tradičnej tržnice by sa to ‚potiahlo‘ do takého komplexného kultúrneho a spoločenského priestoru. Je to veľká výzva, pretože na to, aby sme sa mohli pustiť do realizácie, treba ešte veľmi veľa vecí. Od tých investičných, pretože tržnica je vo veľmi zlom stave, až po vytvorenie uceleného a reálneho konceptu, z ktorého možno vyplynie aj postupná zmena štruktúry prevádzok. Ale najprv to naozaj musí mať hlavu a pätu. Preto budú nasledovať ďalšie pracovné stretnutia, aby sme si stanovili postupné kroky,“ vysvetlil Balko. Mesto by chcelo pri revitalizácii získať aj mimorozpočtové zdroje, napríklad dotáciu z Nórskeho fondu. „Pre nás by to bola veľká pomoc, pretože na tržnici potrebujeme vymeniť okná, omietky... Ak sa nám podarí zrekonštruovať objekt ako taký, potom sa môžeme pustiť do tej samotnej zmeny. Môžeme povedať, že by sme ju chceli začať realizovať na budúci rok. To je tá najpodstatnejšia vec,“ dodal viceprimátor Daniel Balko.

Zdroj: nitra.sk

Informačná kancelária pre obete trestných činov

Na Okresnom úrade v Nitre otvorili v máji 2019 informačnú kanceláriu s krajskou pôsobnosťou pre obete trestných činov a ich blízkych. Takýchto kancelárií je na Slovensku osem. Finančne ich podporil Európsky sociálny fond. Ich úlohou je vytvoriť kontaktné body pre obete a uľahčiť im prístup k službám. „Definovali sme si tri cieľové skupiny - seniorov, obete extrémizmu, nenávistných trestných činov a obete obchodovania s ľuďmi,“ povedal Jozef Halcin, riaditeľ odboru prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra. Ak na dvere kancelárie zaklopú obete iných trestných činov, pomôžu aj im. Sprostredkujú im právne, psychologické, sociálne či ekonomické poradenstvo. V každej kancelárii majú sedieť traja ľudia, v Nitre zatiaľ jeden chýba. Koordinátor Milan Lakatoš má aktuálne iba jednu asistentku - Valériu Domarackú. Pre klientov mali otvorené v pondelok až štvrtok od 8. do 14. hodiny a v piatok od 8. do 12. hodiny. Ideálne bolo, ak sa záujemcovia nahlásili na číse 037/65 49 324. Častými obeťami trestných činov bývajú seniori. V roku 2018 ich žilo na Slovensku približne 1,2 milióna, z nich až 214-tisíc osamelo. Zameriavajú sa na nich podvodníci, zlodeji aj

šmejdi, ktorí im núkajú brakový tovar za prehnané ceny. Policajné štatistiky evidujú za rok 2018 celkom 10 019 obetí trestnej činnosti, z toho bolo 1 710 seniorov. V skutočnosti ich bolo zrejme viac, no nie každý nahlási, že naletel podvodníkovi a nechal sa okradnúť o celoživotné úspory.

Zdroj: teraz.sk

Zomrel nitriansky rómsky vajda Ladislav Ligač

Pred Fakultnou nemocnicou v Nitre sa vo štvrtok 9. mája 2019 ráno zišli davy Rómov, tí prišli vzdať úctu svojmu vajdovi, ktorý v nemocnici zomrel na zlyhanie srdca. Zosnulého vajdu Ladislava Ligača († 67), ktorého prezývali Bakro, prišli podporiť desiatky Rómov, niektorí tvrdia, že ich bolo dokonca viac než sto. Ladislav Ligač stál na čele nitrianskych Rómov 18 rokov, jeho smrť prišli oplakať mnohí, a tak sa areálom nitrianskej nemocnice niesol hysterický nárek smútiacich. Poriadok napokon musela urobiť polícia. Vajda bol hospitalizovaný v nitrianskej fakultnej nemocnici asi týždeň, kam ho mali odvieť priamo z bašavelu. Vtedy ho sprevádzala približne stovka Rómov, ktorí pred nemocnicou postávali a vykrikovali. Zasahovať musela polícia. Vajda mal vtedy podpísať reverz a odísť domov, vo štvrtok sa však u neho opätovne objavili problémy so srdcom, pričom tentoraz sa ho už nepodarilo zachrániť. Borová ulica, kde Ligač v jednom z rodinných domov žil, bola počas štvrtka preplnená autami a smútiaci sem prichádzali vo sviatočnom oblečení. Trúchlenie smútiacich trvalo dlho. Zišli sa Rómovia z celého sveta, aby ho oplakali a uctili si ho. Trúchlenie trvalo dva týždne v jeho rodinnom prostredí. Bakro nebol len obyčajný vajda, bol oveľa viac, pričom takýchto vajdov je na Slovensku málo, možno traja, štyria. Uctievali ho Rómovia z celého Nitrianskeho kraja.

Zdroj: teraz.sk

V Nitre začal fungovať Úrad pre reguláciu hazardných hier

Od 1. júla 2019 začal pracovať Úrad pre reguláciu hazardných hier. Prešli naň všetky kompetencie v oblasti hazardných hier, ktoré boli doteraz v rukách Ministerstva financií SR, obcí a Finančného riaditeľstva SR. Týmto krokom by sa mala zefektívniť regulácia hazardných hier. Zásadná zmena sa týkala nákladov na reguláciu hazardu, ktoré boli doteraz na pleciach štátu. Po novom budú náklady na financovanie nového úradu platiť prevádzkovatelia hazardných hier. Tí sú povinní za týmto účelom hrať osobitný príspevok. Na Úrad pre reguláciu hazardných hier prešli všetky kompetencie okrem legislatívnej. Ide najmä o udeľovanie licencií, výkon dozoru, ukladanie sankcií, správu odvodov a príspevkov. Úrad má zároveň spolupracovať s príslušnými autoritami v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a prevencie vzniku závislostí spojených s hazardnými hrami. Pri nastavení regulačného úradu pre hazard sa

ministerstvo financií inšpirovalo fungovaním podobných inštitúcií v iných krajinách Európskej únie, napríklad praxou dánskeho regulačného úradu. V súčasnosti mal úrad 78 zamestnancov. Väčšinou ide o zamestnancov, ktorí sa predtým tejto problematike venovali na ministerstve financií a finančnom riaditeľstve a od 1. júna prešli na bratislavský úrad a jeho päť regionálnych pracovísk, ktoré zabezpečujú výkon dozoru na mieste a vyhľadávaciu činnosť. Okrem úradu v Bratislave sú to pracoviská v Nitre, Banskej Bystrici, Žiline, Prešove a v Košiciach. Celkovo bude úrad zamestnávať 117 ľudí, pričom väčšinu budú tvoriť kontrolóri.

Zdroj: teraz.sk

Periodická tlač a elektronické médiá a internetové portály v Nitre

Regionálna tlač:

V Nitre vychádzali v roku 2019 tieto noviny: **MY Nitrianske noviny** – týždenník, vydáva vydavateľstvo Petit press, Bratislava. V stánkoch sa dal kúpiť za 90 centov, týždenník zachytával dianie v Nitre, Zlatých Moravciach a Vrábľoch. V tomto roku vychádzal 28. ročník. Noviny vychádzali na 40 stranách, z toho značnú časť približne jednu tretinu tvorí inzercia. Šéfredaktorkou týždenníka je Mgr. Miriam Hojčušová. V novinách pracovali redaktori: Dominika Cunevová, športoví redaktori: Martin Kilian, Martin Kilian, ml.

Schránkové inzertné noviny:

Okrem týchto novín občania dostávajú zadarmo do schránok tieto inzertné noviny: **Pardon** – týždenník, ktorý vychádza od roku 1992. Spočiatku vychádzal v európskom formáte, neskôr prešiel na polovičný skladnejší formát – A 4. Okrem inzercie tu ľudia nachádzali aj rôzne užitočné informácie.

Od januára 1990 vychádzal informačný týždenník **Realitné noviny** – ich vydavateľom bola spoločnosť FOR PRESS s.r.o., konkrétne osoby Andrej Prokypčák, Pavol Sabo a Pavol Žibritovský.

Ďalší inzertný týždenník je **Nitrianske ECHO** – jeho vydavateľom je Petit Press, a.s. Bratislava. Nitrianske Echo je v podstate sesterským periodikom MY – Nitrianskych novín. Šéfredaktorkou je Mgr. Miriam Hojčušová.

Inzerciu možno nájsť aj v týždenníku **Nitriansko**. V podtitule majú uvedené, že sú najčítanejšie regionálne noviny a vychádzajú týždenne do 48 000 domácností. Vychádzali vo vydavateľstve REGIONPRESS, za ktorým bol poslanec NR SR Igor Matovič. REGIONPRESS s.r.o. sídlili na Študentskej ul. č. 2 v Trnave, redakcia v Nitre mala sídlo na Kmeťkovej ulici v Nitre. Šéfredaktorom bol Igor Brožík. V roku 2019 týždenník vychádzal v 23. vydavateľskom ročníku.

Univerzitná tlač:

Pre študentov a pracovníkov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity vychádza dvojtyždenník **Poľnohospodár** s podtitulom Spravodajca Slovenskej

poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Vedúcou redaktorkou je PhDr. Renáta Chosraviová, funkciu technickej redaktorky a zároveň fotografky vykonáva Lujza Záhoráková. Poľnohospodár patrí medzi najstaršie vysokoškolské noviny a vydáva ho Rektorát SPU v Nitre. v roku 2019 vychádzali v 63. vydavateľskom ročníku. Predsedníčkou redakčnej rady bola v roku 2019 prof. Elena Horská. Adresa redakcie je v hlavnej budove SPU, kde sa nachádza aj rektorát a to na Triede A. Hlinku.

Náš čas – časopis Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, v roku 2019 vychádzal XXIII. ročník, časopis bol zadarmo rozširovaný na akademickej pôde, periodicita: 10 čísel ročne. Výkonná redaktorka: Mgr. Jana Krajčovičová, redaktorka: Ing. Jana Černáková, fotograf: Ľubo Balko. Adresa redakcie: Trieda Andreja Hlinku, Nitra.

Noviny mestskej samosprávy:

Radničné noviny – koncom júna 2019 vyšli pokusne na 8 stranách formátu A 4 noviny s názvom Radničné noviny. Ďalšie číslo, už registrované na Ministerstve kultúry SR, vyšlo uprostred októbra 2019. V príhovore nového mesačníka primátor Marek Hattas informoval, že po tom, ako mesto Nitra rozbehlo a skvalitnilo informácie v internetovom prostredí, je toto ďalší krok k lepšej informovanosti všetkých obyvateľov mesta. Počas uplynulých rokov silneli hlasy, aby radnica komunikovala otvorenejšie a častejšie, aby tu bol fungujúci dialóg medzi občanom a úradom. Toto nové periodikum sa tak stalopriamym nástupcom tradičného kultúrno-spoločenského mesačníka Nitra, ktorý vychádzal 43 rokov – od roku 1977. V príhovore v prvom čísle sa uvádzalo, že snahou redakčného tímu je zachovať kontinuitu a zároveň priniesť novú, modernejšiu formu a pestrejší obsah. Kým mesačník Nitra vychádzal v náklade 1000 kusov (pred rokom 2007 - 1800 ks) a stál 40 centov, nový mesačník Radničné noviny má náklad 30- tisíc kusov a občania ho dostanú do svojich poštových schránok zadarmo. Formát časopisu sa zväčšil z A5 na A4 a rozsah strán sa zvýšil z 24 na 28. Primátor zdôraznil, že mesačník Nitra tak bude žiť ďalej, pod novým názvom a v novom šate.

Kultúrno-spoločenský mesačník **NITRA** – v decembri 2019 vyšlo posledné číslo mesačníka Nitra. V tomto roku vychádzal 43. vydavateľský ročník. Občania si časopis mohli kúpiť za 0,40 eur, poslanci a vedúci odborov mestského úradu dostávali periodikum zadarmo. Vydavateľom časopisu bolo mesto Nitra a Mestský úrad v Nitre. Zodpovedná za vydávanie je redaktorka Mgr. Ľudmila Synaková. Sídlo redakcie bolo od r. 2007 na Mestskom úrade v Nitre, predtým Nitriansky informačný systém (NISYS) na Štefánikovej triede č. 1. v Nitre. Od roku 2013 vychádza mesačník v novej podobe a plnofarebnej verzii, súčasťou každého výtlačku bola vkladacia s kultúrnymi programami Kam v Nitre, vkladacia sa zrušila v roku 2017, programy boli opäť súčasťou samotného časopisu.

Noviny krajskej samosprávy:

Do poštových schránok ľudia dostávali **ŽUPNÉ OZVENY** – mesačník Nitrianskeho kraja. Plnofarebné noviny boli distribuované zadarmo do schránok domácností v rámci

celého Nitrianskeho samosprávneho kraja. V roku 2019 vychádzal 5. ročník novín a v roku vyšlo 12 čísel. Noviny vychádzali vo formáte A 4 a v rozsahu štyroch strán. Predsedníčkou redakčnej rady bola PhDr. Oľga Prekopová. Noviny vychádzali aj v maďarskej jazykovej mutácii.

Regionálne televízie:

Televízia CENTRAL – vysielala každý deň. Jej majiteľom bol p. Greguš, ktorý svoj počiatočný kapitál získal výrobou a spracovaním mäsa. K televízii sa dostal kúpu pôvodnej televízie Zobor, ktorú založil kameraman Milan Friššo spolu s ďalšími investormi. Z televízie central sa stala rodinná firma, pretože na pozícii redaktorky a moderátorky bola Klaudia Gregušová, za kamerou stál ich syn Lukáš Greguš.

Televízia Nitrička – televízia sídlila na Mostnej ulici č. 29, v Nitre. Do leta roku 2019 bol šéfredaktorom spravodajstva ThDr. Miroslav Lyko, ktorý približne od júna 2019 odišiel do spravodajstva (RTVS – Rádio a televízia Slovenskej republiky) na funkciu regionálneho redaktora. Tvorili tím spolu s kameramankou Viktóriou Miškovovou.

Rádiá

Prevádzkovatelia troch stredoslovenských rozhlasových staníc - Rádiá One, zrušeného Rádiá Rock a noví majitelia niekdajšej eseročky Spinoza, ktorá prevádzkovala medzicasom tiež zrušené Rádio Hit FM, budú spolupracovať. Z Nitry po novom od roku 2014 vysielali tri regionálne stanice - okrem existujúceho Rádiá One sa do éteru dostávajú dve nové značky: Rádio One Rock a Rádio One Retro. Konateľ Rádiá One Milan Homola, spolupráca je výsledkom „dobrých vzťahov“ konateľov troch subjektov. Ako už naznačujú názvy staníc, ponuka napriek jednotnej značke One bude rôznorodá. Rádio One zostane zamerané univerzálne. Nové Rádio One Rock, ktoré nahradilo Hit FM, je od štartu tento rok zamerané na rockovú hudbu. A Rádio One Retro - bývalé Rádio Rock - sa zameria na hity 90. rokov. Napriek novej spolupráci neprichádza k žiadnemu prepojeniu na vlastníckej úrovni, hoci rádiá budú vysielat' z jednej budovy – spoločného sídla v Nitre. Všetky tri stanice by podľa M. Homolu v budúcnosti mali rozširovať svoje pokrytie. Najviac – 14 frekvencií – má momentálne na západnom a strednom Slovensku Rádio One, Rádio One Rock zdedilo desať kmitočtov po Hit FM, Rádio One Retro má aktuálne k dispozícii dve frekvencie 94,7 MHz Topoľčany a Banská Bystrica. Z troch staníc má „najpestrejšiu“ históriu Rádio Hit FM (v súčasnosti už Rádio One Rock), na vysielanie ktorého mala pôvodne pridelenú licenciu eseročka Spinoza. Tú licenčná rada viackrát upozorňovala, že pridelené kmitočty nevyužívala na pridelené účely – stanica viackrát prerušila svoje vysielanie. Vyše roka napríklad púšťala do éteru do septembra 2012 iba hudbu, čo však nebolo takisto v súlade s udelenou licenciou, keďže v žiadosti rádio deklarovalo inú programovú skladbu.

Zdroj: radia.sk

Spravodajské portály - Informácie prinášajú portály: nitra.sk, nitra24.sk, nitralive.sk, nitraden.sk...

V Nitre majú svoje zastúpenie / pokrytie tieto celoštátne média:

Tlačová agentúra SR (TASR)

V Nitre majú svoje sídlo redaktori tlačovej agentúry SR Dagmar Švelková, Pavol Ivan, ako aj agentúrny fotograf Henrich Mišovič.

Televízie

1. Verejno-právna televízia – Rádio a televízia SR (RTVS) -

V Nitre majú svoje sídlo dva štáby RTVS (Rádio a televízia SR): redaktorka PhDr. Jana Obrancová spolu s kameramanom Michalom Obrancom a od 1.júna 2019 tu pôsobí ThDr. Miroslav Lyko s kameramankou Viktóriou Miškovovou.

2. Komerčná televízia MARKÍZA – pôsobili tu dve redaktorky: Dana Brixová, Monika Koleková, ktorá na tejto pozícii pracuje od r. 2007. Redaktorku Danu Brixovú na tejto pozícii od októbra 2019 vystriedal redaktor Jakub Takáč, ktorý predtým pracoval v DIGI Sport TV aj ako športový redaktor v krajskom týždenníku MY – Nitrianske noviny.

3. Spravodajská televízia TA3 – v spravodajskej televízii TA3 pracuje od tohto roka redaktor Patrik Jáger. Skúsenosti nadobudol v regionálnej TV Central a TV Nitrička.

4. Rádio REGINA RTVS pokrýva redaktorka Jolana Čuláková, ktorá zároveň pracuje a pre regionálnu televíziu s väčším pokrytím Západoslovenská televízia.

Na území Nitry boli podnikové - firemné noviny:

MAREL NOVINY – spoločnosť Marel pôsobiaca v priemyselnom parku Sever vydávala vlastné podnikové noviny vo formáte A 4 na ôsmich stranách. Noviny mali mesačnú periodicitu.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Odhalili pamätník pre policajtov, ktorí zahynuli pri výkone povolania

Pred Krajským riaditeľstvom Policajného zboru na Pieskovej ulici v Nitre odhalili v polovici júla 2019 pamätník pre policajtov, ktorí zahynuli pri výkone služby. Po obvode sú tabuľky s menami nebohých príslušníkov, ktorí pôsobili v Nitrianskom kraji. Na ôsmich tabuľkách sú mená, hodnosti aj rok úmrtia policajtov: Michal Šulka (2017), Karol Sládiček (2017), Viktor Kincel (2010), Robert Vida (2008), Roman Frajka (2005), Július Izsák (2003), Marian Koleno (2005) a Ladislav Virág (1993). Vtedy 34-ročný Vida z Nitry pôsobil na poste zástupcu riaditeľa krajskej kriminálky. Do akcie bol nasadený v

prestrojení. Vrah mu nedal žiadnu šancu, išlo doslova o popravu. Menší pamätník mu už pred rokmi dali urobiť jeho kolegovia. Od roku 1991 zahynulo pri výkone služby na Slovensku viac ako päťdesiat policajtov. Spoločný pamätník pre všetky obete sa nachádza vo vestibule krajského policajného riaditeľstva v Bratislave. Pamätné tabule sú aj na rôznych policajných útvaroch. Odhalenie pamätníka v Nitre bolo spojené s pietnym aktom, na ktorom sa zúčastnili kolegovia nebohých policajtov, príbuzní aj kňazi.

Zdroj: teraz.sk

Klub podjavorinských a podbradlianskych rodákov v Nitre

Nestratiť kontakt s rodným krajom, spoznávať nielen jeho minulosť, ale aj prítomnosť, prispievať k propagácii jeho histórie a osobností. Rozvíjať a upevňovať vzájomné vzťahy medzi rodákmi a spolupatričnosť k rodnému kraju. To sú ciele Klubu podjavorinských a podbradlianskych rodákov, žijúcich v Nitre, ktorý si práve v septembri tohto roku pripomenul 20. výročie svojho založenia. Zrodil sa najskôr, ako pobočka bratislavského klubu a krstnými otcami mu preto boli jeho predstavitelia na čele s Ing. Jánom Magálom. Tým pri tom asistovali nitrianski podporovatelia tejto myšlienky, a to docenti Vlastimila Pevná a Miroslav Zima spolu s akademikom Jánom Plesníkom, profesorom Igorom Repkom a ďalšími. Oni sa potom aj prirodzene na ustanovujúcej schôdzi samostatného nitrianskeho klubu 7. septembra 1999 stali jadrom jeho zakladajúceho výboru, na čelo ktorého si zvolili práve rodáka z Brezovej pod Bradlom Miroslava Zimu. Ďalšími členmi okrem už spomínaných boli: Ing. Emília Kontšeková, Ing. Anna Michalcová, Ing. Ľudmila Danková, PhDr. Mária Rigóciová, Mgr. Božena Medeková, PhDr. Stanislav Katrinec a profesor Vladimír Hučko. Tematicky sa stretnutia členov klubu nesú až dodnes v dvoch rovinách. Prvá sleduje napĺňanie jeho základných cieľov, čiže upevňovanie spolupatričnosti k rodnému kraju. Tak napríklad profesor Igor Repka hovoril o histórii a tradíciách svojej rodnej Starej Turej, podjavorinskú obec Lubina priblížila jej rodáčka docentka Vlastimila Pevná a Stanislav Katrinec povodil priateľov po chotári rodnej Bošáče. Druhou rovinou sú témy, súvisiace s profesnou odbornosťou a záujmami jednotlivých prednášateľov. V nej je po celý čas veľmi plodný docent Vladimír Pevný, ktorý nadšene hovoril najmä na tému letectva a astronómie, či už to bola Nebeská kozmonautika alebo Hviezdne kuriozity 21. storočia. Celkove takto za 20 rokov odznelo takmer 50 prednášok, ktoré dopĺňali rozpravy o veľkonočných, mikulášskych, vianočných, novoročných alebo trojkráľových tradíciách, či zvykoch jednotlivých lokalít spod Veľkej Javoriny a Bradla. Krajanom a rodákom pri ich organizovaní nezištne pomohli a pomáhajú také inštitúcie, ako Turistické informačné centrum, Výskumný ústav živočíšnej výroby, FBP SPU a najnovšie Krajské osvetové stredisko, ktoré im poskytujú priestory na stretnutia. Dvadsaťročná história Klubu podjavorinských a podbradlianskych rodákov, žijúcich v Nitre priniesla aj zmeny jeho členskej základne a zmeny v jeho vedení.

Zosnulého zakladajúceho predsedu docenta Miroslava Zimu vo funkcii nahradil rodák z krajňanských kopaníc akademik Ján Plesník, po ňom richtársku palicu prevzala Ing. Gabriela Ostrolucká a v súčasnosti je na čele klubu Stanislav Katrinec. Počet členov má žiaľ klesajúcu tendenciu. Na začiatku ich bolo takmer 40, dnes sotva 30 a skutočne aktívnych, ktorí sa pravidelne stretávajú je sotva dvadsať. Zdá sa, že druhá generácia rodákov spod Veľkej Javoriny a Bradla už necíti k svojmu rodisku takú spolupatričnosť, ako generácia ich otcov. Je to škoda, pretože kraj politika, astronóma, či vojaka Milana Rastislava Štefánika, autora legendárnej divadelnej hry Kubo Jozefa Hollého, botanika Jozefa Ľudovíta Holubyho, alebo aj autorky nezabudnuteľného Čin čina a ďalších detských kníh Ľudmily Podjavorinskej si úctu a hrdosť naň určite zaslúži.

Zdroj: Stanislav Katrinec

Vznikol Dobrovoľný hasičský zbor Nitra Pribina

Mestské zastupiteľstvo schválilo na svojom zasadnutí vo štvrtok 5. septembra 2019 veliteľa Dobrovoľného hasičského zboru Nitra Pribina. Veliteľom bude Václav Macek, ktorý pôsobí ako profesionálny hasič. Pod jeho vedením dobrovoľní hasiči budú pomáhať a riešiť rôzne prírodné pohromy a havárie. Dobrovoľný hasičský zbor Nitra Pribina dostal aj 3 500 eur na svoju činnosť. Financie sa môžu použiť na špeciálny hasičský materiál, či hasičský odev. Čo sa týka začlenenia zboru, veliteľ i členovia dobrovoľných hasičov nie sú zamestnancami radnice. V organizačnej štruktúre ale patria pod primátora Mareka Hattasa, nakoľko ich zriadilo i financuje mesto.

Zdroj: nitra.sk

Vydavateľstvo Petit Press sa rozšírilo o sieť schránkových novín Pardon

Od 13. septembra 2019 vydavateľstvo Petit Press, ktoré v regiónoch okrem týždenníkov MY a denníka Korzár, vydáva aj schránkové tituly ECHO, kúpilo tretiu najväčšiu sieť schránkových novín na Slovensku - Pardon. Týždenný náklad periodika, ktoré pôsobí v regiónoch Trenčína, Nitry, Trnavy a Topoľčian, je viac ako 185.000 kusov, informoval v piatok Peter Ciglan z divízie týždenníkov Petit Press. Pardon pôsobí na trhu viac ako 28 rokov. "Verím, že silná značka akou Pardon bezpochyby je, ešte viac posilní naše dominantné postavenie v regiónoch a zároveň doplní naše produktové portfólio, výhľadovo i v regiónoch, kde momentálne nepôsobí, aj za pomoci stávajúcich majiteľov, s ktorými budeme spolupracovať na rozvoji značky Pardon aj naďalej," uviedol člen predstavenstva Petit Press Milan Mokrň, zodpovedný za regionálne aktivity vydavateľstva. Značka Pardon zostane v regiónoch zachovaná. Zmenu privítala aj spolumajiteľka spoločnosti Pardon print, Emília Kouřilová, podľa ktorej ide o dobrý krok. Spoločnosť Pardon print, a. s., mala v posledných troch rokoch tržby mierne nad úrovňou 50 000 eur a po strate -8549 eur v roku 2017 sa vlni prehupla do zisku

11.047 eur. Vydavateľstvo Petit Press vydáva na Slovensku periodiká v slovenskom a anglickom jazyku. Do vydavateľskej skupiny patria denníky SME, Korzár, regionálne týždenníky MY, magazíny TV svet, Profit, Lišiak, Doma v záhrade, Magazín zdravia a O knihách, dvojtýždenník The Slovak Spectator a sieť bezplatných novín ECHO.

Zdroj: teraz.sk

Počas Dňa architektúry opäť ožilo bývalé kino Palace

Stretnutím verejnosti s hlavným architektom mesta Viktorom Šabíkom sa v budove bývalého kina Palace v Nitre začalo v piatok 4. októbra 2019 podujatie Deň architektúry. Okrem diskusií ponúkne aj výstavu, workshop a prednášky. V prvý deň podujatia si mohli návštevníci v kine Palace pozrieť výstavu Šuflíkové, ktorá ponúkla výber naplánovaných a nezrealizovaných projektov mesta Nitra a záhradno-architektonických študentských projektov, vytvorených po roku 1989. Popoludní sa záujemcovia vybrali s tvorcom pešej zóny - architektom Tiborom Zelenickým na prechádzku po Štefánikovej triede, dozvedeli sa zaujímavosti o koncepcii pešej zóny a jej vzťahu k Svätoplukovmu námestiu. Program v sobotu 5. októbra ponúkol workshop s urbanistkou Milotou Sidorovou na tému rodovo citlivé a užívateľsky príjemné plánovanie mestského priestoru. Architektka z útvaru hlavného architekta mesta Nitra Zuzana Mokrášová predstavila bytové domy na Čermáni, idey a koncepty tvorby významného architekta Maximiliána Scheera pri budovaní nitrianskych sídlisk predstavil Juraj Novák. Za sobotňajším programom Dňa architektúry urobila bodku večerná diskusia s tvorcami verejných priestranstiev. V rámci podujatia sa po dlhšej dobe v budove kina Palace zasa premietalo. Návštevníci si pozreli slovenský dokument s názvom Zmenil tvár Šanghaja o slovenskom architektovi Ladislavovi Hudecovi. Premietal sa aj francúzsky film Asterix – sídlo Bohov a dokumentárny film o tvorcovi areálu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity Vladimírovi Dedečkovi. Hlavnou tematickou líniou tohto ročníka bola takzvaná Slobodná architektúra – stavby, ktoré vznikli po roku 1989.

Zdroj: vlastný text

Mesto Nitra vyčlenilo na prípravu projektu kreatívneho centra pol milióna eur

Nitrianska radnica pripravovala vznik kreatívneho centra, ktoré by malo sídliť v budove bývalého kina Palace v centre mesta a v priestoroch bývalých kasární pod Zoborom. Projekt za viac ako 15 miliónov eur bude v prípade schválenie financovaný z európskych fondov. Mesto Nitra momentálne pripravuje projekty a ďalšie podklady. „Je otvorená výzva, v ktorej je celkovo alokovaných 18 miliónov eur na kreatívny priemysel. Mesto Nitra sa už dávno rozhodlo a pracovalo na tom niekoľko rokov. My sme naozaj alokovali veľkú sumu peňazí, až do pol milióna eur, na projektové

dokumentácie, súťaže, celkovú prípravu. Treba povedať, že takúto obrovskú výzvu sme tu nikdy nemali,” zdôraznil primátor Marek Hattas. Práve suma pol milióna eur na prípravné práce sa však niektorým mestským poslancom zdala priveľká. Podľa primátora je určená na prípravu náročných podkladov k projektom a na zaplatenie externých služieb. „A tie, napríklad pri verejnom obstarávaní, naozaj nie sú lacné. Na druhú stranu hovoríme, že ak by nám ten projekt aj nevyšiel, tak budeme mať kvalitné projektové dokumentácie a špičkovu pripravené projekty na to, aby sme ich dokázali, možno v menšom meradle, ale predsa len dotiahnuť. Bolo by naozaj krásne vidieť, keby nám ožilo kino Palace a otvorili by sa pre ľudí kasárne pod Zoborom,” skonštatoval primátor. Mestskí poslanci sa na svojom októbrovom rokovaní pýtali aj na náklady na poradenstvo, ktoré z polmiliónovej sumy odčerpali 100.000 eur. Podľa Hattasa ide o peniaze určené externým dodávateľom prác. „Riešia nám verejné obstarávanie, pomáhajú nám s písaním projektov a s ich kontrolou. Na meste máme veľmi malý tím na to, aby nám dokázali pripraviť projekt za 15 miliónov eur,” uviedol Hattas. Projekt kreatívneho centra začalo pripravovať ešte predchádzajúce vedenie mesta. Jeho súčasťou má byť vytvorenie otvoreného ateliéru, kreatívneho inkubátora, podpora vzdelávania, tvorivosti, vizuálneho a scénického umenia, reklamy, marketingu, dizajnu, ľudovej a mestskej kultúry.

Zdroj: nitra.sk

Mesto zriadilo miestne občianske poriadkové služby

Od 1. júla 2019 nastúpili do zamestnania Miestne občianske poriadkové služby (MOPS). Radnica si od hliadok sľubovala zlepšenie situácie hlavne v Nitre-Dražovciach a Nitre-Krškanoch. Dve dvojčlenné hliadky sa snažili úpmáhať pri riešení zdanlivo neriešiteľného problému v spolunažívaní väčšinového obyvateľstva s marginalizovanou menšinou. Problémy s neprispôsobivými občanmi v nitrianskych mestských častiach Dražovce a Krškany sa pred časom vyhrotili do takej miery, že radnica začala hľadať spôsob, ako situáciu normalizovať a zároveň určiť mantinely pre spokojné a navzájom akceptovateľné spolunažívanie rómskej komunity s väčšinovým obyvateľstvom. Podľa občanov a mestských poslancov dochádzalo v týchto mestských častiach k viacerým problémom. Pred časom sa istý obchodný reťazec v Krškanoch rozhodol kvôli častým krádežiam zatvoriť predajňu potravín. Predavačky už odmietali z vlastných vreciek platiť ukradnutý tovar. V Dražovciach sa zas občania sťažovali na krádeže ovocia a zeleniny zo záhrad. Poukazovali aj na neúnosné zhromažďovanie neporiadku vo dvoroch rómskej komunity. Problémy pri spoložití s touto skupinou obyvateľstva sa hromadili. Po dlhotrvajúcej kritike a petícii, ktorú tohto roku spísali nespokojní občania Krškán, sa radnica rozhodla zriadiť miestne občianske poriadkové služby (MOPS). Financie na zriadenie sa podarilo získať vďaka finančnej podpore Európskeho sociálneho fondu v rámci operačného programu Ľudské zdroje. Po štyroch mesiacoch pôsobenia prichádzajú pozitívne skúsenosti a ohlasy. Pôsobenie miestnych

občianskych poriadkových služieb v mestských častiach s prevahou rómskej komunity prináša prvé pozitívne ohlasy. „Áno, je to tak. Občania sa spočiatku k zriadeniu hliadok stavali skepticky, no dnes už badáme prvé pozitívne výsledky. Ide to síce pomalými krokmi, no musím priznať, že situácia sa o poznanie zlepšila,“ hovorí poslanec za túto mestskú časť Pavol Varga. „Rómovia tieto hliadky rešpektujú a myslím si, že tu majú svoje miesto,“ dodal poslanec Varga, ktorý sa v uplynulých mesiacoch mimoriadne ostro zasadzoval za naliehavé riešenie tejto problematiky. V Nitre sú vytvorené dve dvojčlenné hliadky občianskej poriadkovej služby, ktoré sú v súčasnosti po odbornom zaškolení Mestskou políciou v Nitre nasadzované do lokalít, v ktorých majú trvalý, alebo prechodný pobyt členovia marginalizovanej rómskej komunity. Ich hlavnou úlohou v rámci projektu spolufinancovaného Európskym sociálnym fondom cez Operačný program Ľudské zdroje je pozorovaním, vhodnou komunikáciou, poskytnutím základného poradenstva, prípadným operatívnym nahlásením a následným dokumentovaním či aktívnym prístupom, alebo zásahom preventívne predchádzať eskalácii sociálnych problémov v lokalitách Dražovce a Krškany. Ján Lakatoš a Marek Lakatoš sú členmi miestnej občianskej poriadkovej služby od júla. Oboch ich možno nazvať ako skúsených a svojou komunitou akceptovaných mužov, ktorí už štvrtý mesiac pôsobia v kritizovaných lokalitách. Spektrum ich rozsiahlej činnosti by vydal na útlejšiu knihu. „V uliciach sa pohybujeme takmer počas celej pracovnej doby. Občanov upozorňujeme, aby pred domami nerobili divoké skládky. Usmerňujeme ich, aby neparkovali so svojimi autami pred bránami spoluobčanov a nebránili im tak výjazd z dvorov. Toto sme riešili v Krškanoch,“ konštatujú bratrance Lakatošovci, z ktorých jeden je členom rómskej rady v Nitre. Aj preto má „medzi svojimi“ rešpekt. Ďalšou ich činnosťou je odprevádzanie školopovinných detí z Orechovho dvora do Základnej školy v Nitre-Krškanoch. „Vezieme sa spolu s deťmi v autobuse a popritom dohliadame, aby vošli priamo do budovy školy, kde ich od nás prevezme učiteľka alebo asistentka. Túto úlohu máme aj v Nitre-Dražovciach a na Borovej ulici v Nitre. Kontrolujeme aj dochádzanie detí do Špeciálnej školy na Mudroňovej ulici,“ dozvedáme sa do Mareka Lakatoša. „Okrem toho kontrolujeme, aby žiaci počas vyučovania nechodili poza školu a nevznikalo záškoláctvo. Rodičov upozorňujeme, aby svojim deťom dávali do školy desiatu,“ dopĺňa rozsah ich činnosti Ján Lakatoš. Riešime rôzne problémy. Napríklad nedávno nás ohlásila vedúca reštaurácie na Ulici Jána Zelenáka v Dražovciach, že susedia hádžu „bodrel“ do jej záhrady. Kritizovaných susedov sme navštívili, dohovorili sme im a – problém je vyriešený. Pani krčmárka je spokojná, susedia sa správajú slušne, neporiadok k nej neprehadzujú,“ dodáva Ján Lakatoš. Podľa Nade Šimovej, vedúcej odboru sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre, nenávratný finančný príspevok poskytlo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v zastúpení Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky na základe splnomocnenia o vykonávaní časti úloh riadiaceho orgánu sprostredkovateľským orgánom cez Operačný program Ľudské zdroje v celkovej výške 93 239,59 eur, čiže 95% z celkových oprávnených výdavkov. Zvyšných 5 percent spolufinancuje mesto Nitra z vlastných zdrojov. „Cítíme

sa užitoční. Spolupracujeme s Mestskou políciou v Nitre, s pani vedúcou odboru sociálnych služieb aj s pani Martinou Záhorcovou z odboru sociálnych služieb. Obe sú k nám veľmi ústretové,“ chvália si muži spoluprácu s pracovníkmi úradu. V mnohých prípadoch spolupracovali aj so štátnou políciou. Dokonalá znalosť miestnych pomerov prináša prvé ovocie a pre ich prácu je mimoriadne dôležitá. V Nitre sme v každom prípade ešte len na začiatku. V Nitre-Dražovciach aj Nitre-Krškanoch vznikajú komunitné centrá. Aj od ich činnosti sú veľké očakávania. Radnica začína pomáhať znevýhodneným skupinám obyvateľov aj prostredníctvom ambasádorky pre komunitu.
Zdroj: vlastný text

Oslavy 30. výročia nežnej revolúcie v roku 1989

V sobotu 16. novembra 2019 sa v Nitre konali oslavy 30. výročia Nežnej revolúcie, vďaka ktorej môžeme slobodnejšie žiť, cestovať do iných krajín či vyjadrovať svoje názory. Na udalosti, ktoré viedli k pádu komunistického režimu, si spomenulo na v sobotu 16. novembra o 17. hodine pri pamätnej tabuli na Dome módy. Počas najbližších týždňov si okruhlych 30 rokov slobody mesto pripomenulo aj prednáškami, diskusiami, výstavami či besedami s pamätníkmi. Významné výročie bude obyvateľom i návštevníkom Nitry odteraz symbolizovať aj murál. Veľkoplošná maľba matky s dieťaťom sa stala súčasťou bočnej steny Domu s opatrovateľskou službou na Ulici Janka Kráľa neďaleko Župného domu. Od 11. do 15. novembra sa v Nitre konal Festival slobody. Podujatie otvorila odborná prednáška Nežná revolúcia optikou študentov a pamätníkov na tému politického a spoločenského diania tesne pred udalosťami 16. novembra 1989. So svojimi spomienkami sa podelili účastníci demonštrácie a zástupcovia študentského hnutia v Študentskom domove Nitra. Študenti absolvovali aj zážitkový workshop s názvom. Vo štvrtok 14. novembra sa premietali vybrané filmy s historickým námetom so zameraním na tému boja za slobodu a občianske práva vo svete v 20. storočí. Na historické kino sa premenila Akropola Katedry histórie FF UKF. Okrem filmov si návštevníci mohli vypočuť odbornú prednášku študentov Katedry histórie k tejto tematike. K udalostiam, ktoré mali za následok pád predošlého režimu, výrazne prispeli aj herci a divadelníci. K spomínaniu na minulosť sa pridali aj obe nitrianske divadlá. Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre divákom od 11. do 17. novembra predostrelo 30 rokov od Nežnej revolúcie očami hercov Starého divadla. Hodinu pred každým predstavením vo foyer SDKS svojimi výpoveďami zhodnotili uplynulé roky a to, čo nové priniesli v kultúre a čo v spoločnosti. V sobotu 16. novembra si na štrnganie zaspomínalo aj Divadlo Andreja Bagara v Nitre. Pri príležitosti Noci divadiel v sobotu 16. novembra večer doplnili Stenu slávy vo foyeri DAB o ďalších 24 významných osobností. V rámci osláv Nežnej revolúcie otvorili večer výstavu fotografií, materiálov a faktov dokumentujúcich novembrové udalosti v Nitre s názvom nežná.nr. Jej súčasťou bolo uvedenie publikácie November '89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre. Po nej nasledovalo v kaviarni DAB stretnutie, na ktorom si divadelníci

zaspomínali na udalosti 17. novembra 1989 počas turné v Moskve (12. – 23. novembra 1989) a na následné udalosti v Nitre po návrate domov. November '89 bol témou aj Večernej debaty v Tafačke, kde sa hovorilo o tom, kto boli jeho hlavní predstavitelia. Na otázky odpovedali pamätníci a účastníci revolúcie Lujza Bakošová, František Kolář, Miroslav Kláčko, Pavol Bakoš a Igor Kis. Poslucháčom prezradili, prečo do toho išli a čomu museli čeliť. Sériu podujatí 20. novembra zavŕšila dernisáž medzinárodnej výstavy Podoby slobody v Nitrianskej galérii.

Zdroj: vlastný text

Zomrel nositeľ Ceny mesta Nitry Juraj Havelka

Vo štvrtok 28. novembra 2019 vo večerných hodinách zomrel vo veku nedožitých 99 rokov doc. Ing. Juraj Havelka, CSc., nositeľ Ceny mesta Nitry, ktorá mu bola udelená 2. júla 2010 za rozvoj slovenského letectva a zviditeľňovanie Nitry doma i v zahraničí v oblasti vedy a techniky. Juraj Havelka bol uznávaným technickým odborníkom a

vysoko erudovaným tvorivým vedcom, uznávaným doma aj v cudzine. Juraj Havelka bol rodákom z Pardubíc, pracoval v továrni Jaroslava Mráza v Chocni, od roku 1942 v jej nitrianskej pobočke, kde sa vyrábali jednomotorové lietadlá drevenej konštrukcie. Juraj Havelka sa ako strojní inžinier pričínal o rozvoj slovenského letectva počas II. svetovej vojny, kde sa pod jeho rukami v Nitre postavilo viac ako 1000 lietadiel typu KRANICH II a niekoľko typu ZOBOR, o projekciu a konštrukciu prvého československého elektrokardiografu v Tesle Pardubice, o projekciu a konštrukciu prvého československého elektrencefalografu, o projekciu, výstavbu a prevádzku Azbestocementových závodov v Nitre, o projekciu, výstavbu a prevádzku Biovety v Nitre, o vývoj a výrobu vlastných lyofilizačných prístrojov v Biovete na výrobu liečiv, o posun v teoretickom výskume transportu života v kozmickom priestore, posun vo vývoji matematického modelovania termodynamických javov, konkrétne zostavil matematický model lyofilizácie (sušenie chladom vo vákuu), ako aj jeho praktické overenie ako prvý na svete, založenie a úspešnej výuky študijného predmetu „teplo a hydrotechnika“ aj s napísaním celoštátnej učebnice na Vysoké škole poľnohospodárskej v Nitre, úspešné konštrukcie vlastných prototypov zložitých chladiarenských prístrojov, o ktoré bol záujem v Československu, ZSSR aj v Číne, veľký rozvoj teórie termodynamiky v oblasti spaľovania plynov. Narodil sa 24. decembra 1920 v Pardubiciach vo vojenskej nemocnici. V rokoch 1925 – 1930 chodil do Obecnej školy, potom na Štátnu reálku v Pardubiciach (1930 až 1938). Po prázdninách začal študovať na Českom vysokom učení technickom v Prahe, na VŠ strojného inžinierstva. Dňa 17. novembra 1939 uzavreli Nemci všetky české vysoké školy. Neskôr, v roku 1940, mu bolo umožnené absolvovať tretí a štvrtý ročník na Vyššej priemyselnej škole strojníckej, oddelenie letecké v Pardubiciach, kde v roku 1942 druhýkrát maturoval.

Pozoruhodné je, že jeho triednym profesorom bol Ing. Jirout, československý plukovník letectva, ktorý bol až do 15. marca 1939 veliteľom leteckého parku v Nitre. V roku 1947 sa oženil s Annou Maradovou z Nitry, úspešne dokončil všetky skúšky na ČVUT a získal tak „oprávnění podle císařského nařízení“ z r. 1917 užívať stavovské označenie „Ing“. Po smrti rodičov (r. 1947) sa rozhodli presídlit' do Nitry, kde žil otec manželky. Doc. Ing. Juraj Havelka, Csc. bol zamestnaný alebo spolupracoval s nasledovnými inštitúciami: firma „Ing, Jaroslav Mráz, továrň na lietadlá, Choceň, firma „Mráz, továrň na lietadlá, Nitra“, Tesla Pardubice, vývojové oddelenia, vo FerrenitNitra ako vedúci azbestocementovej výroby, Azbestocementové závody Nitra ako vedúci technického úseku, Keramoprojekt v Trenčíne, Bioveta v Nitre, Frigera v Kolíne, Výskumný ústav poľnohospodárskej techniky v Rovinke pri Bratislave, Výskumný ústav kukurice v Trnave, Výskumný ústav živočíšnej výroby v Nitre, Vysoká škola poľnohospodárska v Nitre, zakladateľ predmetu „teplo a hydrotechnika“ pre mechanizátorov, Insitutut International of Refrigeration, Paríž v rôznych funkciách až po viceprezidenta komisie kryobiológie, Ústav jaderného výskumu v Řeži u Prahy a Škoda v Ejpoviciach pri Plzni. Po celý život publikoval doma aj v zahraničí. Zúčastnil sa aktívne ako prednášateľ na mnohých kongresoch.

Zdroj: rodina Havelková

4. Verejno-spoločenský život

Plesová sezóna v Nitre

Mestský reprezentačný ples uskutočnil 25. januára 2019 v Estrádnej hale Parku kultúry a oddychu v Nitre. Ples slávnostne otvorili primátor Nitry Marek Hattas s manželkou Monikou Hattasovou, novou prezidentkou Nitrianskej humanitnej spoločnosti Homo Nitriensis. Usporiadatelia Mesto Nitra, Nitrianska humanitná spoločnosť Homo Nitriensis a Lion Club Nitra pripravili program s hudobnými zoskupeniami Happyband Orchestra, Cimbál Brothers, Abba Show a hlavnou hviezdou večera Pavlom Hammelom. Návštevníkom plesu sa predstavili aj tanečníci z Akadémie tanca v Nitre s choreografiou Motýlenie. Ochutnávku vín a sektov vinárstva Château Topoľčianky spríjemnil Milan Veróny Band. Výťažok z Mestského reprezentačného plesu mal aj tohto roku charitatívny účel. Podporu získala oddelenie rádioterapie a klinickej onkológie Fakultnej nemocnice v Nitre, kde bude zakúpený špeciálny vozík na prevoz a stojanov na aplikáciu cytostatík v ambulantom chemoterapeutickom trakte. Ples podporili: ELCOMP, s.r.o., PP Invest, s.r.o., FIRSTIN, s.r.o., CESTY, s.r.o. – Štefan Zaujec, LEMUS, s.r.o., Sensus Slovensko, a.s., CORA GEO, s.r.o. a CAMPRI, s.r.o., ktorí sa rozhodli podporiť dobrú vec. Súčasťou programu bolo žrebovanie vstupeniek. Plesové ceny venovali spoločnosti - STAVEKO Rišňovce, Microcomp Computersystém, s.r.o., TRONES, ARRIVA Nitra, a.s., Mesto Nitra, Muhlebauer Technologies, s.r.o., Nitriansky samosprávny kraj, COOP Jednota, PELZLEDER, s.r.o., Sensus Slovensko, a.s., Služba Nitra, s.r.o., Coach & Mentor, Nitrazdroj, a.s., ProteoDent, spol.s r.o., Krajská knižnica K. Kmeťka, Proteo spol. s.r.o., DREVAR, IKAROS, centrum voľného času, TOPEC.

V sobotu 2. februára 2019 sa v Estrádnej hale Parku kultúry a oddychu v Nitre uskutočnil v poradí 35. ročník Reprezentačného plesu poľovníkov a priateľov prírody. Ples organizovala Okresná organizácia Slovenského poľovníckeho zväzu v Nitre v spolupráci s Obvodnou poľovníckou komorou v Nitre. Cena vstupenky činila 40 eur.

V piatok 8. februára 2019 sa v reštaurácii Artin na Zobore uskutočnil v poradí 7. ročník Zoborského plesu pod záštitou Zoborského skrášľovacieho spolku. O zábavu sa postarali kapela Spodorecha a cigánska ľudová hudba pod vedením Jozefa Kozmu. Cena vstupenky bola 35 eur. V cene bol zahrnutý prípitok, predjedlo, slávnostná večera, večerný raut, minerálka, víno, slané pečivo a dezert. Výťažok z tomboly bol venovaný na záchranu ruín zoborského kláštora.

V piatok 16. februára 2019 sa v Estrádnej hale Parku kultúry a oddychu v Nitre uskutočnil Ples podnikateľov, ich zamestnancov a priateľov. Večer moderoval herec a spevák Štefan Skrúcaný. V programe vystúpila kapela Desmod, Kandráčovci, hudobná

skupina Profil, Terchovská muzika spod Sokolia a Tanečná škola Interclub Bratislava. Cena vstupenky bola 70 eur.

V poradí 26. ročník Matičného plesu sa konal tiež v piatok 16. februára 2019 v sále Spojenej školy na Slančíkovej ulici v Nitre. Ples organizoval Miestny odbor Matice slovenskej v Nitre. Do tanca hrala Janissa band. Vstupné bolo 35 eur.

Zdroj: vlastný text

Ochutnávka vín v divadle

Nitrianska organizácia cestovného ruchu ponúkne v rámci podpory vínneho turizmu aj v roku 2019 viacero zaujímavých podujatí. V piatok 1. marca 2019 sa už po druhýkrát uskutočnilo zaujímavé prepojenie divadelného priestoru a vína na degustácia v divadle. Divadlo Andreja Bagara v Nitre otvorilo svoje brány od 16. do 22. hodiny a poskytne priestor 12 regionálnym vinárom z Nitrianskeho kraja. Svoje vína prezentovali vinárstva TAJNA, Château Topoľčianky, PD Mojmírovce, Vinárstvo Bíro, Šintavan, Pivnica Radošina, Žitavské vinice, NICHITA, Academic Winery, Château MALANTA a po prvý krát budú súčasťou podujatia aj dve združenia vinárov a vinohradníkov ČERDAVIN z Veľkého Kýru a BITA z Dolných Krškán. Okrem degustácie vín bolo pre návštevníkov pripravené občerstvenie. Myšlienka prepojiť divadelný priestor s degustáciou regionálnych vín vznikla v rámci spolupráce Divadla Andreja Bagara, vinárstva Château Topoľčianky a Nitrianskej organizácie cestovného ruchu už v roku 2018, kedy sa stretla s pozitívnou odozvou od návštevníkov. Týmto spôsobom sa NOCR snaží zatraktívniť ponuku pre návštevníkov Nitry, podporovať vínny turizmus, ktorý má v nitrianskom regióne veľký potenciál,“ uviedla výkonná riaditeľka NOCR Marta Hároniková. O sprievodný hudobný program sa postarali herci Divadla Andreja Bagara. Skvelým zážitkom boli piesne Karola Duchoňa v podaní speváka Ľuda Kuruca s kapelou.

Zdroj: vlastný text

Tichý pochod ako spomienka na zavraždených Jána Kuciaka a Martinu Kušnírovú

Viac ako 1000 ľudí sa vo štvrtok 21. februára 2019 večer zišlo v Nitre na tichej pietnej spomienke na prvé výročie vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Marty Kušnírovej. Ľudia sa zišli pred budovou Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa (UKF), kde Ján Kuciak študoval a neskôr i prednášal. Odtiaľ sa pomaly presunuli na Svätoplukovo námestie v centre. Pietnu akciu zorganizovala nezávislá platforma Ozveny plebsu, ktorú tvoria doktorandi a doktori z UKF a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity (SPU). „Nakolko Ján Kuciak bol aj náš kolega, tak sme sa rozhodli urobiť túto pietnu spomienku. V Nitre sa žiaden protest ani spomienka

neavizovali, tak sme sa toho chytili my, ako kolegovia a kamaráti Jána Kuciaka," uviedla Jana Popovicsová z platformy Ozveny plebsu.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Nitrianske fašiangy so sprievodom masiek

Jarmok, sprievod masiek a množstvo ďalších atrakcií mohli ľudia zažiť v sobotu 2. marca 2019 na Svätoplukovom námestí a na pešej zóne na podujatí nazvanom Nitrianske fašiangy. Na jarmoku si návštevníci mohli kúpiť rôzne výrobky remeselníkov, ale aj domácu zabíjačku a rôzne fašiangové špeciality. Súčasťou jarmoku boli aj tento rok domáce zvieratá z farmy Humanita, ktoré obdivovali najmä malé deti s rodičmi. V programe vystúpil Ivan Gontko s flašinetom a Podzoborskí heligonkári. Hlavnými zabávačmi však boli Vrbovskí víťazi. Fašiangový sprievod masiek prešiel po pešej zóne o 15. hodine. Na čele sprievodu kráčali mažoretky, I. NIMA, za nimi išli bubeníci Campana Batucada, chodúliari z Harry Teater, študentské divadlo VYDI, folklórne súbory a skupiny. Fašiangy vyvrcholili pochovávaním basy a ukážkou slovenských fašiangových zvykov.

Súčasťou fašiangového programu bola aj bezplatná prehliadka Nitry so sprievodcom. Tematicky bola ladená do secesie. Zorganizovalo ju Turistické informačné centrum Nitry v rámci Svetového dňa sprievodcov cestovného ruchu.

Zdroj: vlastný text

Nový kontingent slovenských vojakov odchádza na mierovú misiu UNFICYP

V priestoroch Protiletadlovej raketovej brigády v Nitre sa v piatok 8. marca 2019 oficiálne skončila príprava nového kontingentu slovenských vojakov, ktorí už o niekoľko dní odletia na Cyprus. Na misiu UNFICYP odchádza 70 príslušníkov Ozbrojených síl SR (OS SR). Ako uviedol zástupca veliteľa slovenského kontingentu Peter Poprac, slovenskí vojaci budú pod vlajkou OSN strážiť prímerie medzi tureckou a gréckou komunitou. Odchádzajú tam na šesť mesiacov. Hlavné úlohy sú patrolovanie a hliadkovanie v nárazníkovej zóne s cieľom zamedziť obnoveniu bojov medzi znepriatelenými stranami,“ vysvetlil Poprac. Vojaci odchádzajú na misiu po niekoľkomesačnom intenzívnom výcviku. „Ten prebiehal od októbra minulého roka. Najprv v Martine, potom mesiac v Nitre na Protiletadlovej raketovej brigáde a minulý týždeň bolo záverečné sústredenie rotujúcich príslušníkov,“ uviedol Poprac. Mierová misia UNFICYP je jedna z najstarších misií, ktorá sa plní už od roku 1964. Slovensko sa na nej podieľa od roku 2001. Doteraz sa na Cypre vystriedalo viac ako 3000 slovenských vojakov, z toho vyše 150 žien. Cieľom misie je zabezpečenie status quo v znepriatelených zónach, poskytnutie humanitárnej pomoci a zabezpečenie a udržanie mieru.

Zdroj: teraz.sk

Voľby prezidenta SR

O post prezidenta Slovenskej republiky sa v prvom kole volieb, ktoré sa konalo 15. marca 2019, uchádzalo 15 kandidátov. Medzi kandidátmi boli dve ženy a trinásť mužov. Zoznam kandidujúcich prinášame v abecednom poradí: Béla Bugár, Zuzana Čaputová, Martin Daňo, Štefan Harabin, Eduard Chmelár, Marian Kotleba, Milan Krajniak, József Menyhárt, František Mikloško, Robert Mistrík, Maroš Šefčovič, Róbert Švec, Bohumila Tauchmannová, Juraj Zábajník a Ivan Zuzula. Spomedzi týchto 15 uchádzačov si na podpis minimálne 15 poslancov parlamentu získali kandidáti Martin Daňo a Maroš Šefčovič. Zvyšní uchádzači sa vydali cestou vyzbierania minimálne 15-tisíc podpisov od občanov. V sobotu 16. marca 2019 sa uskutočnilo prvé kolo voľby prezidenta Slovenskej republiky. Keďže v tomto prvom kole žiadny z uchádzačov nezískal nadpolovičnú väčšinu platných hlasov, druhé kolo sa konalo 30. marca. Návrhy kandidátov bolo potrebné doručiť do 31. januára do polnoci.

Zdroj: teraz.sk

Na priloženej koláži kandidáti na prezidenta Slovenskej republiky. Zdroj: teraz.sk

Kandidáti na prezidenta z Nitry

Kandidát František Mikloško vstúpil tretíkrát do súboja o prezidentský palác

Kandidát na prezidenta SR František Mikloško, rodák z Nitry, uviedol, že v prípade zvolenia za prezidenta SR chce byť predstaviteľom západného sveta a jeho hodnôt. Za kľúčovú pokladá osobnú autoritu, ktorú si prezident buduje svojím celoživotným príbehom a spôsobom výkonu prezidentskej funkcie. Ako veriaci kresťan sa chce riadiť zásadami kresťanstva. Svoju silu vníma v tom, že vychádza s ľuďmi z kresťanského aj sekulárneho prostredia. František Mikloško 25. januára odovzdal hárky s 19.104 podpismi potrebnými na svoju kandidatúru. František Mikloško sa narodil 2. júna 1947 v Nitre, kde v roku 1966 zmaturoval na Strednej priemyselnej škole stavebnej. V roku 1971 absolvoval odbor matematika na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V rokoch 1971–1983 pracoval v Ústave technickej kybernetiky Slovenskej akadémie vied (SAV) v Bratislave. V období do Nežnej revolúcie v roku 1989 bol disidentom. Angažoval v tzv. tajnej cirkvi, pracoval medzi vysokoškolskou mládežou, podieľal sa na tvorbe samizdatov, bol jedným zo zvolávateľov Sviečkovej manifestácie 25. marca 1988 v hlavnom meste Slovenska. V rokoch 1983–1989 striedavo pracoval ako robotník, striedavo nepracoval, uviedol kandidát na úrad prezidenta. V novembri 1989 sa stal členom Koordinačného výboru Verejnosti proti násiliu (VPN). Za toto hnutie kandidoval v roku 1990 vo voľbách do Slovenskej národnej rady (SNR). V rokoch 1990–1992 zastával funkciu predsedu SNR. V roku 1992 vstúpil do radov Kresťan-skodemokratického hnutia. V rokoch 1992–2008 bol poslancom Národnej rady

Slovenskej republiky (NR SR) za KDH, v ďalšom období 2008-2010 za Konzervatívnych demokratov Slovenska. V roku 2001 spolu s Gabrielou Smolíkovou a Petrom Smolíkom dostal Cenu Dominika Tatarku za dielo Zločiny komunizmu na Slovensku 1948-1989, I., II. V roku 2005 si prevzal stredoeurópsku Cenu sv. Vojtecha. V roku 2012 mu arménske Národné zhromaždenie udelilo štátne vyznamenanie Medaila cti. V novembri 2018 mu Trnavská univerzita udelila titul doctor honoris causa. Od marca 2017 je členom Redakčnej rady Encyclopaedia Beliana. Doteraz mu vyšli knihy Nebudete ich môcť rozvrátiť (Z osudov katolíckej cirkvi na Slovensku v rokoch 1943–1989), Čas stretnutí (Reflexie o ponovembrovej dobe), Desať spravodlivých (Ľudia, knihy, dokumenty 1985–2010), Znamená čias (Slovenské súradnice 1982–2012). Ján Štrasser pripravil s F. Mikloškom knihu rozhovorov s názvom Ján Štrasser: František Mikloško (Rozhovory o dobe a ľuďoch). Od roku 2010 je na dôchodku. Venuje sa publicistike, vystupuje na podujatiach v zahraničí (napríklad v Berlíne, Mníchove, Lipsku, vo Viedni), navštevuje školy, kde sa zúčastňuje na diskusiách so študentmi (napríklad gymnáziá v Žiline, Malackách, Trnave a viacerých bratislavských školách). Je ženatý s Janou Mikloškovou (rod. Sasínovou), žije v Bratislave. František Mikloško sa pokúsil o Prezidentský palác zabojsť dvakrát. V roku 2004 skončil so ziskom 6,5 percenta na piatom mieste, v roku 2009 dostal 5,4 percenta hlasov, čo mu stačilo na tretie miesto.

Zdroj: teraz.sk

Kandidát na prezidenta Róbert Švec

Róbert Švec vstúpil do prezidentských volieb ako občiansky kandidát s podporou Slovenského hnutia obrody, ktorého je predsedom. Róbert Švec sa narodil 21. augusta 1976 v Nitre. Vzdelával sa na Trnavskej univerzite na katedre politológie. V súčasnosti zastáva funkciu predsedu národne orientovaného občianskeho združenia s názvom Slovenské hnutie obrody (SHO). Vyštudovaný politológ patrí medzi prvých signatárov hnutia, ktoré sa netají sympatiami k Slovenskému štátu. Politický subjekt SHO je orientovaný euroskepticky a požaduje odchod Slovenska z euroatlantických štruktúr. Predstavitelia hnutia pravidelne vystupujú na demonštráciách proti NATO, ale aj na akciách organizovaných pravicovými extrémistami. Švec je zároveň rivalom a kritikom predsedu ĽSNS Mariana Kotlebu. Robert Švec oznámil svoju kandidatúru v prezidentských voľbách 27. mája 2018 tlačovou správou, ktorú poslal médiám. "Rozhodol som sa vypočuť výzvu členov občianskeho združenia Slovenské hnutie obrody a veľkého množstva zodpovedných občanov našej vlasti a budem kandidovať na prezidenta Slovenskej republiky. Na prezidenta nášho štátu budem kandidovať ako občiansky kandidát s podporou Slovenského hnutia obrody. Pri tejto príležitosti, Slovensko potrebuje reštart a obrodu, v ústavných funkciách vlastencov. Podľa Šveca netreba viac Európy. "Slovensko nepotrebuje viac fiktívnej európskej cesty. Slovensko potrebuje viac Slovenska, naša vlasť potrebuje slovenskú cestu," doplnil. So svojím SHO by chcel preraziť aj vo voľbách do národnej rady. Hárky s 18.261 podpismi odovzdal

Róbert Švec v parlamente 28. januára. "Chcel by som vrátiť Slovákom nádej a vieru v to, že máme na omnoho viac, ako momentálne zažívame v Slovenskej republike."

Zdroj: teraz.sk

Víťazkou prvého kola volieb prezidenta sa stala Zuzana Čaputová

Víťazkou prvého kola prezidentských volieb v Nitrianskom kraji sa stala Zuzana Čaputová. Svoj hlas jej podľa predbežných výsledkov zverejnených Štatistickým úradom SR odovzdalo 97 155 voličov, čo predstavuje 39,41 percenta platných hlasov. Maroš Šefčovič získal 47 034 platných voličských hlasov, čo bolo 19,08 percenta. Obaja postúpili do druhého kola prezidentských volieb, ktoré sa uskutoční 30. marca. Z celkového počtu 568 302 zapísaných voličov v Nitrianskom kraji odovzdalo platný hlasovací lístok 246.475 voličov v 750 okrskoch. Volebná účasť v kraji dosiahla 43,62 percenta. Tretí Štefan Harabin získal v Nitrianskom kraji 13,18 percenta platných hlasov voličov (32.486), za ním nasledoval Marian Kotleba s 9,73 percenta (24.002). Na piatom mieste je Béla Bugár so 7,23 percenta platných hlasov (17.837). Za ním nasledovali František Mikloško, ktorý získal 4,03 percenta platných hlasov (9933), Eduard Chmelár so ziskom 2,76 percenta platných hlasov (6809) a Milan Krajniak s 2,7 percenta platných hlasov (6665). Ostatní kandidáti získali menej ako jedno percento platných hlasov - Martin Daňo 0,53 percenta (1323), Róbert Švec 0,46 percenta (1134), Juraj Zábojník 0,24 percenta (594), Ivan Zuzula 0,15 percenta (375) a Bohumila Tauchmannová 0,13 percenta (326). Najvyššiu voličskú účasť zaznamenali v obvode Nitra, kde prišlo k volebným urnám 51,62 percenta oprávnených voličov. Nad 50-percentnú účasť sa dostali aj v obvode Topoľčany (50,12 percenta). V obvode Levice prišlo voliť 44,09 percenta voličov, v obvode Šaľa 41,12 percenta, v obvode Nové Zámky 40,65 percenta voličov. Najmenší záujem o prezidentské voľby zaznamenali v obvode Komárno, kde dosiahla účasť 27,84 percenta.

Zdroj: aktualita.sk

Oficiálne výsledky I. kola volieb prezidentských kandidátov v Nitre:

Poradie	Kandidát	Počet hlasov
1.	Zuzana Čaputová	15 525 (44,49 %)
2.	Maroš Šefčovič	6 975 (19,93 %)
3.	Štefan Harabin	5 051 (14,47 %)
4.	Marian Kotleba	2 628 (7,53 %)

5.	František Mikloško	1 768 (5,06 %)
6.	Eduard Chmelár	1 186 (3,39 %)
7.	Milan Krajniak	785 (2,24 %)
8.	Béla Bugár	360 (1,03 %)
9.	Róbert Švec	286 (0,81 %)
10.	Martin Daňo	147 (0,42 %)
11.	Juraj Zábojník	78 (0,22 %)
12.	Ivan Zuzula	40 (0,11 %)
13.	Bohumila Tauchmannová	37 (0,10 %)

Do druhého kola postúpili dvaja kandidáti

Do druhého kola prezidentských volieb postúpili dvaja nezávislí kandidáti a to Zuzana Čaputová - advokátka, protikorupčná aktivistka, podpredsedníčka mimoparlamentnej politickej strany Progresívne Slovensko, ktorá získala 40,57 percenta hlasov. Jej protikandidátom bol podpredseda Európskej komisie pre energetickú úniu Maroš Šefčovič so ziskom 18,66 percenta hlasov. Volebná účasť dosiahla 48,74 percenta.

Nová prezidentka SR Zuzana Čaputová   Porazený Maroš Šefčovič   Foto: TASR

Obyvatelia mesta si pripomenuli obeť ničivého bombardovania

Obyvatelia Nitry si v utorok 26. marca 2019 pripomenuli výročie ničivého bombardovania mesta, ku ktorému došlo presne pred 74 rokmi. Pietny akt kladenia vencov sa konal pri dvoch spoločných hrobách na nitrianskom mestskom cintoríne. Celkovo je v nich pochovaných 52 obetí bombardovania, ku ktorému došlo 26. marca 1945, keď na mesto zaútočila sovietska letecká bombardovacia divízia 5. leteckej armády, lietadlami americkej výroby A-20 Boston. K útoku v pondelok pred Veľkou nocou, v čase, keď sa v meste konal trh a na uliciach sa pohybovalo veľa ľudí. Podľa autora knihy Nitra, druhé Coventry? Štefana Košovana na mesto padlo 266 bômb, ktoré zabili 345 ľudí, o život prišlo 332 civilistov a 13 vojakov, bomby zničili 48 a poškodili 289 budov. V dvoch spoločných hrobách na mestskom cintoríne sú pochovaní mŕtvi, ktorých telá nebolo možné identifikovať, alebo také obeť, o ktoré nik neprejavil záujem. Miestne noviny o tejto udalosti napísali: Nitru, odvekú nositeľku slovenskej histórie a kresťanskej tradície, postihlo v pondelok 26. marca krátko pred 9. hod. bezohľadné teroristické pustošenie a hromadné vraždenie. Bolševické bombardovacie zväzy prileteli nad mesto v troch vlnách a zhodili veľké množstvo trhacích a zápalných bômb a to vo chvíli, keď v celom meste prúdil život v najväčšom rozsahu. Pustošenie tohto staroslávneho mesta previedli bolševici bombardovaním kobercovým systémom... Treba zdôrazniť, že bombardovanie Nitry je typickým príkladom teroristického pustošenia zo strany bolševikov. Nálet na Nitru sa uskutočnil za veľmi dobrej viditeľnosti. Je preto zrejmé, že aj v prípade Nitry bolševický teror smeroval výlučne proti civilnému obyvateľstvu. Zničené boli obytné domy a najviac postihnutí sú tí najchudobnejší z robotníckej štvrte Párovce. Zato však nie je zasiahnutý ani jeden objekt, ktorý by mal nejakú vojenskú dôležitosť. Téma bombardovania mesta bola počas komunistického režimu tabuizovaná. O dôvodoch útoku lietadiel Červenej armády na Nitru sa dodnes vedú diskusie, pretože k nemu došlo v čase, keď sa nemecká armáda z mesta celkom stiahla. Hovorí sa aj o pomste za to, že sa Nitra nezapojila do Slovenského národného povstania, útok mohol údajne smerovať aj na dôležité veliteľstvo gestapa, ktoré v Nitre sídlilo. Podľa Vojenského historického ústavu však malo ísť predovšetkým o likvidáciu. Bombardovaniu mesta sa tohto roku venovala aj výstava s názvom Nitra XXXV, ktorú pripravilo Divadlo Andreja Bagara v Nitre pri príležitosti premiéry inscenácie Hlava XXII. Diváci DAB si výstavu, pozostávajúcu z informačných panelov a autentických fotiek z bombardovania, mohli v dolnom foyeri divadla pozrieť pred každým predstavením až do 1. mája.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Slávnostné zhromaždenie pri príležitosti 74. výročia oslobodenia Nitry

Slávnostným zhromaždením a položením vencov k Pamätníku víťazstva pred budovou Okresného úradu v Nitre si v piatok 29. marca 2019 pripomenuli obyvatelia

Nitry 74. výročie oslobodenia mesta spod fašistickej okupácie. Primátor Nitry Marek Hattas vo svojom príhovore pripomenul, že sú udalosti, ktoré nemožno z dejín vymazať a treba si ich neustále pripomínať. K takýmto udalostiam rozhodne patrí druhá svetová

vojna a pre Nitru významný dátum - 30. marec 1945, keď bola oslobodená. Na slávnostnom zhromaždení sa zúčastnili zástupcovia mesta Nitry, mestskí poslanci, krajskí poslanci, zástupcovia mestského úradu, členovia mestskej polície, zástupcovia Nitrianskeho samosprávneho kraja, príslušníci Ozbrojených síl SR, členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov – Oblastného

výboru v Nitre, vojnoví veteráni i veteránky. Kvetinové dary k pomníku položili aj členovia Klubu vojenských dôchodcov z Nitry – Zobora a Krškán, mládež a občania mesta Nitry. K slávnostnému rázu zhromaždenia prispela Dychová hudba Ozbrojených síl SR z Bratislavy.

Zdroj: vlastný text

Výsledky druhého kola volieb prezidenta SR

V sobotu 30. marca 2019 sa uskutočnilo 2. kolo prezidentských volieb. Oficiálnou víťazkou prezidentských volieb sa stala 42-ročná Zuzana Čaputová so ziskom 58,4 percenta hlasov. Volilo ju 1 056 582 voličov, Maroš Šefčovič získal 41,59 percenta a svoj hlas mu odovzdalo 752 403 voličov. Volebná účasť dosiahla 41,79 percenta, čo je 1 847 417 voličov. Oproti prvému kolu bola účasť nižšia, vtedy prišlo hlasovať 2 158 859 voličov, čo je 48,74 percenta hlasov.

Volebná účasť v druhom kole prezidentských volieb v Nitrianskom kraji dosiahla podľa oficiálnych údajov Štatistického úradu SR 37,44 percenta hlasov. Celkovo voliči odovzdali 209.151 platných hlasov. Zuzana Čaputová získala 58,07 percenta platných odovzdaných hlasov (97 155 hlasov) a Maroš Šefčovič 41,93 percenta hlasov (47 034 hlasov). V Nitrianskom kraji získala Zuzana Čaputová o 33 747 hlasov viac ako jej protikandidát. Najvyššia voličská účasť bola vo volebnom obvode Nitra, kde k volebným urnám prišlo 44,15 percenta voličov.

V Nitre dosiahla voličská účasť 47,3 percenta. Za Zuzanu Čaputovú hlasovalo 59,2 percenta voličov, čo bolo 18 098 hlasov, Marošovi Šefčovičovi odovzdalo svoj hlas 40,8 percenta voličov (12 455 voličov).

Zdroj: aktualita.sk

V Nitre zbierali podpisy pod tri rôzne petície proti hazardu

V sobotu 30. marca 2019 počas druhého kola prezidentských volieb v Nitre priamo pred volebnými miestnosťami zbierali podpisy pod petíciu proti hazardu v meste až pod tri petície. Petíciu Zastavme hazard v Nitre organizuje Iniciatíva Zastavme hazard, za petíciou Chceme Nitru bez hazardu stojí poslankyňa Bratislavského samosprávneho kraja Zuzana Rattajová. Tretiu petíciu Obmedzme hazard pripravila Asociácia zábavy a hier. Organizátori petície Zastavme hazard v Nitre považujú aktivitu Chceme Nitru bez hazardu za kontra akciu bez nejasného pozadia. Druhá strana zasa tvrdí, že vyjadrenia členov petičného výboru Iniciatívy Zastavme hazard napĺňajú skutkovú podstatu trestného činu ohovárania. Spory medzi dvoma iniciatívami sa spustili počas prvého kola prezidentských volieb v Nitre v sobotu 16. marca. Pred volebnými miestnosťami zbierali zbierači podpisy pod petíciu Chceme Nitru bez hazardu. Dva dni predtým počas zasadnutia nitrianskeho mestského zastupiteľstva bola spustená petícia Zastavme hazard v Nitre, medzi prvými ju podpísali primátor a mestskí poslanci. Podľa člena petičného výboru Iniciatívy Zastavme hazard Matúša Libanta iniciátori petície Chceme Nitru bez hazardu nerešpektujú, že v Nitre organizujú petíciu Iniciatívy Zastavme hazard od roku 2016, ktorá má už 18.000 podpisov. „Pani Rattajová používa platených brigádnikov. Na úspešný zber vo všetkých krajských mestách sú potrebné stovky až tisícky ľudí. Konkrétne v Bratislave sme napríklad mali 850 dobrovoľníkov a v Nitre potrebuje Iniciatíva Zastavme hazard 300 dobrovoľníkov. Odkiaľ má pani Rattajová desiatky tisíc eur na zaplatenie brigádnikov sa dá len tušiť. Zo strany KDH, za ktoré je poslankyňou v bratislavskom vyššom územnom celku, však finančné zdroje nemá,“ povedal Libant. Rattajová podľa dostupných informácií medzičasom KDH opustila. Libant zároveň poukázal na to, že brigádnikov na zbieranie podpisov pod petíciu Chceme Nitru bez hazardu hľadala cez sociálnu sieť aj Dominika Horníková, tvár spoločnosti Top Game, ktorej predmetom podnikania je prevádzkovanie zábavných hracích automatov. Vedenie KDH sa od petície Rattajovej dištancovalo, o petícii v Nitre nebolo informované. Krajská rada KDH v Bratislave vyzvala svoju poslankyňu, aby nenarušovala akciu zbierania podpisov Iniciatívy Zastavme hazard a upozornila aj na fakt, že podpisy zbiera na neplatný hárok. Následne Rattajová 26. marca vystúpila z KDH. Zuzana Rattajová povedala, že podpisy pod petíciu začala zbierať v decembri 2018, tri mesiace pred tým, ako začala zbierať podpisy pod svoju petíciu druhá strana. Advokát Iniciatívy Zastavme hazard Anton Chromík tvrdil, že konkurenčná iniciatíva používala po 1. marci 2019 neplatný petičný hárok, ktorý nesmel byť použitý podľa nového zákona č. 30/2019 o hazardných hrách. „Prechodné ustanovenie nového zákona umožnilo použitie podpisov na starom petičnom hárku podľa starého zákona, len ak boli zhromaždené pred 1. marcom 2019.“

Zdroj: mynitra.sme.sk

Sto rokov Československého Červeného kríža v Nitre

Vznešená myšlienka humanitnej pomoci trpiacim vojnou a sociálnym nedostatkom sa ujala v Nitre už za Uhorska. Realizovala sa pri ošetrovaní ranených a chorých počas prvej svetovej vojny vo vojenskej nemocnici pod Zoborom. Na čele nitrianskeho spolku ČK bol nitriansky župan Július Jánoky-Madocsány. Po rozpade Rakúsko-uhorskej monarchie v Nitre už 5. novembra 1919 vzniká Spolok ČSČK, ktorého predsedníčkou sa stala Anna Coboriová. V roku 1931 sa otvorila reprezentatívna účelová budova Domu ČSČK v Nitre na Starom jarmočnisku (teraz Vajanského ul.), ktorá bola postavená zo zbierok a darov členov ČK za 750 tis. Kčs. Boli tu zriadené kancelárie, poradne pre matky s deťmi a pre tehotné ženy, poradňa pre voľbu povolania. Liga proti TBC tu mala dispenzár s vlastným röntgenom. Bol tu domov pre sirotu a opustené deti. S pomocou Mestskej správy v roku 1926 bola zriadená sanitná autoslužba, ktorá chudobných prevážala bezplatne. Bolo to prvé sanitné auto v Nitre. V roku 1933 bol založený odbor dobrovoľných sestier ČSČK, ktoré pomáhali v nemocnici a neskôr aj v rodinách. Po roku 1948 sa vytvoril okresný výbor ČSČK. Dom ČSČK bol zoštátnený a odovzdaný Okresnému ústavu národného zdravia v Nitre, ktorý v ňom zriadil pľúcne oddelenie. Okresný výbor ČSČK pracoval v rôznych prenajatých priestoroch. Najväčší rozvoj dosiahla okresná organizácia v osemdesiatych rokoch, kedy mala takmer 25-tisíc členov v 178 základných organizáciách, 49 skupinách dorastu, 59 aktívoch v závodoch a poľnohospodárskych podnikoch. V máji 1993 vznikla samostatná Národná spoločnosť Slovenského Červeného kríža a v tom roku bol v rámci reštitučného zákona vrátený Dom SČK v Nitre svojmu pôvodnému účelu. Sídli tu a svoje aktivity realizuje Územný spolok Slovenského Červeného kríža, ktorý dnes tvorí 43 miestnych spolkov so 3965 členmi.

Zdroj: správa SČK

ÚPN udelil dekréty ľuďom prenasledovaným komunistickým režimom

Vo štvrtok 11. apríla 2019 politickí väzni a ľudia prenasledovaní komunistickým režimom si v Krajskom osvetovom stredisku v Nitre prevzali dekréty veteránov protikomunistického odboja. Ústav pamäti národa (ÚPN) nimi vyjadruje úctu ľuďom, ktorí bránili hodnoty slobody a demokracie v období totality. ÚPN pripravil dekréty pre dvadsať veteránov protikomunistického odboja, z toho sedem in memoriam. Zároveň odovzdal päť d'akovných listov s pamätnými medailami ľuďom, ktorí trpeli za komunizmu. Ocenenie si prevzalo deväť veteránov a osem blízkych ľudí za ocenených in memoriam. Najstarší žijúci veterán, ktorý si prišiel prevziať dekrét, je 90-ročný Vojtech Mikláš a najstarší ocenený d'akovným listom a pamätnou medailou je 92-ročný Július Vörös. Ocenení si dekréty prevzali z rúk predsedu Správnej rady ÚPN Jána Pálffyho, ktorý vyzdvihol morálny a hodnotový odkaz veteránov protikomunistického odboja, ktorý môže slúžiť ako vzor súčasným aj budúcim generáciám. Ústav pamäti národa priznal k 31. marcu 2019 postavenie účastníka protikomunistického odboja 866 osobám a postavenie veterána protikomunistického odboja 806 osobám. Oceňovanie

prenasledovaných z nitrianskeho regiónu pripravil ÚPN v spolupráci s Úradom Nitrianskeho samosprávneho kraja už po štvrtý raz.

Zdroj: teraz.sk

Viceprimátora Daniela Balka zvolili za podpredsedu strany Šanca

V sobotu 15. apríla 2019 sa v Banskej Bystrici uskutočnil celoslovenský kongres mimoparlamentnej strany Šanca. Delegáti sa uzniesli, že strana chce prispieť k spájaniu slušných stredo-pravých politických strán na Slovensku. Úlohou nového vedenia Šance preto bude zo všetkých síl pomáhať v úsilí o spájanie osobností a strán s cieľom vytvorenia jasnej programovej a hodnotovej alternatívy voči Smeru. Opätovne zvoleným predsedom strany bol Viliam Novotný, opätovne zvolený predseda strany. Za podpredsedov strany Šanca zvolili viceprimátora Nitry Daniela Balka a poslanca mestského zastupiteľstva v Prešove Františka Ol'hu. Delegáti kongresu schválili tiež program pre parlamentné voľby 2020 s názvom Zmeňme spolu Slovensko, ktorý je postavený na výraznom posilnení postavenia regiónov.

Zdroj: teraz.sk

Veľtrh pracovných príležitostí JOB Expo

V priestoroch Agrokomplexu v Nitre sa počas utorka 16. apríla 2019 a stredu 17. apríla 2019 uskutočnil 9. ročník veľtrhu pracovných príležitostí na Slovensku Veľtrh práce JOB EXPO 2019. Súčasťou podujatia je aj 21. medzinárodná burza práce European Job Days 2019. Na jednom mieste sa podľa nej stretne 169 slovenských a 58 zahraničných zamestnávateľov s ponukou približne 25-tisíc voľných pracovných miest, z toho 7 940 od prítomných slovenských zamestnávateľov, viac ako 15-tisíc voľných pracovných miest na pracovných portáloch a 2 252 zahraničných pracovných miest. K nim sa pridávajú vzdelávacie agentúry a poradenské organizácie, ktoré ponúknu širokú paletu služieb, ako napríklad poradenstvo pre zdravotne postihnutých, pracovno-právne poradenstvo, kariérové poradenstvo, cez testovanie tzv. mäkkých zručností, jazykových, počítačových zručností až po hodnotenie osobnosti.

Zdroj: teraz.sk

Ministerstvo vnútra zaregistrovalo Slovenské Hnutie Obrody ako politickú stranu

V utorok 16. apríla 2019 požiadalo o registráciu politického hnutia Slovenské Hnutie Obrody (SHO). V stredu 15. mája 2019 toto hnutie ministerstvo vnútra zaregistrovalo v registri politických strán a politických hnutí. SHO pôsobilo od roku 2004 ako občianske združenie. Venujú sa vlasteneckým aktivitám, ako aj projektom rôzneho typu. Pomáhali sociálne slabým rodinám v rámci projektu „Staráme sa“. Okrem toho sa venovali aj ochrane prírody v rámci ekologického projektu „Nebud' sviňa!“ a vydávali

vlastné noviny Právo Národa. Predsedom SHO je Mgr. Róbert Švec, ktorý niekoľkokrát neúspešne kandidoval na primátora Nitry a v roku 2019 aj na prezidenta republiky. Podpredsedom hnutia je Štefan Polačik.

Zdroj: SHO

Skautské nočné hry vrátili mladých ľudí späť do obdobia Pražskej jari

Nitrianski skauti z 23. zboru Nitrava sa počas 4. a 5. mája 2019 vrátili do obdobia Pražskej jari, keď obrodný proces v Československu zastavili v auguste 1968 tanky vojsk Varšavskej zmluvy. V noci zo soboty 4. mája na nedeľu 5. mája sa ulice Nitry stali dejiskom tretieho ročníka Nitrianskej mestskej hry (NIMEH). Skauti každý rok organizujú toto podujatie pre svojich priateľov z iných miest a inak tomu nebolo ani tohto roku. Cieľom hry bolo vzdelávať mladých ľudí o nedávnych dejinách pútavým a zážitkovým spôsobom. Formou scénok a prežívaním životných osudov skutočných ľudí sa tak mladí lepšie vžijú do ducha doby. Celá akcia sa začala besedou so skautkou, ktorá bola pamätníčkou spomínaného obdobia. Neskôr počas zoznamovacích hier vbehol medzi skautov mladý muž, ktorý im oznámil, že do našej vlasti vtrhli okupanti. Skauti následne sami zažili prenasledovanie a zatýkanie príslušníkmi Štátnej bezpečnosti (ŠtB). Neskôr sa im podarilo zorganizovať hnutie odporu a postupne absolvovali desať stanovišť, na ktorých si vypočuli príbehy ľudí z obdobia normalizácie. Mohli tak stretnúť zatknutých rehoľníkov, predavačku v drogérii, ktorej vojaci rozstrieľali výklad, skautku, z ktorej násilne spravili pionierku, či rodinu zastreleného Jozefa Bonka. Pomohli chatárovi z Vysokých Tatier vyniesť náklad do hôr a so záchranármi podali prvú pomoc zraneným.

Zdroj: skauti z 23. zboru Nitrava

Položením vencov si pripomenuli 74. výročie oslobodenia Slovenska

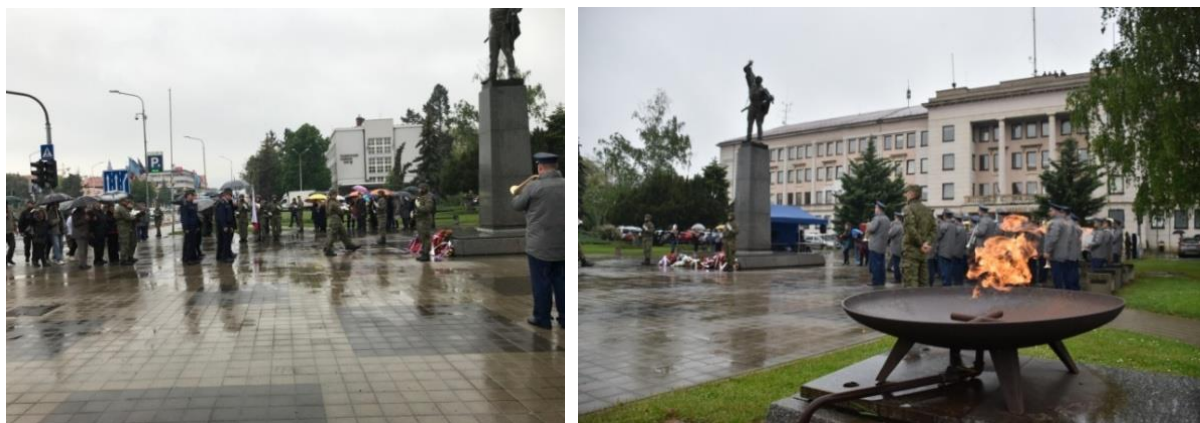
Pripomínajme našim deťom, prečo je vojna zlá a prečo sa história spred 74 rokov nesmie opakovať. Vychovávajme, učme a nemlčme. „Hovorme s deťmi a mládežou o nástrahách fašizmu. Je mimoriadne naliehavé neustále spomínať na toto obdobie,“ vyhlásil vo štvrtok 9. mája 2019 Karol Borik, prednosta nitrianskeho okresného úradu, ktorý si položením venca k Pamätníku víťazstva pripomenul spolu s ostatnými členmi delegácií 74. výročie Dňa víťazstva nad fašizmom a ukončenie druhej svetovej vojny. Dlhý sprievod uzatvárala dvojica mladých mužov s vencom - študenti Gymnázia na Párovskej ulici Matej Horňák a Peter Jambrikovič. Matej sa priznal, že sa o históriu zaujíma a chcel by ju študovať aj na

univerzite. „Udalosti druhej svetovej vojny mám načítané z kníh a internetu, sledujem aj dokumentárne filmy, približujúce toto neľahké obdobie našich dejín,“ zdôveril sa. Recitátorskému výkonu ich spolužiaka Michala Záhradníčka, ktorý v programe slávnostného zhromaždenia predniesol báseň Jozefa Mokoša Praskanie krvi, tleskali zástupcovia nitrianskej radnice i župy, ruského veľvyslanectva, univerzít, štátnej a mestskej polície, hasičov a záchranárov, seniorskej organizácie Jednota dôchodcov, protifašistických bojovníkov, protiletadlovej raketovej brigády, 12. mechanizovaného práporu a klubu vojenskej histórie. K slávnostnému rázu zhromaždenia, ktoré nenarušil ani výdatný dážď, prispela vojenská dychová hudba Ozbroyených síl.

Zdroj: nitra.sk

Pred Pomník osloboditeľa položili jednotlivé delegácie kvetinové vence. Foto: R. Oravec

Bývalí príslušníci PTP si prevzali pamätné medaily ministra obrany

Desať bývalých príslušníkov pomocných technických práporov (PTP) – vojenských táborov nútených prác z Nitrianskeho kraja si prevzalo v utorok 14. mája 2019 pamätné medaily ministra obrany SR. Účastníci stretnutia zároveň položili vence pri pamätnej tabuli na budove mestskej tržnice a pripomenuli si 65. výročie zrušenia PTP. Uctili si nielen zosnulých, ale najmä živých príslušníkov vojenských táborov nútených prác. Z Nitrianskeho kraja ich boli stovky, žijú však už len desiatky. V tomto roku nebolo týždňa, kedy by nezomrel niektorý politický väzeň alebo príslušník PTP, a väčšinou nie jeden, ale viacerí. Týmto spôsobom sa ich usilujú aspoň na sklonku života uctiť si. Slávnostný príhovor mal predseda Konfederácie politických väzňov Slovenska Peter Sandtner. Pamätnú tabuľu na budove Mestskej tržnice, bývalých mestských kasární, kde sa konal odvod príslušníkov PTP z Nitry a okolia, odhalili v októbri 2017. Práve v Nitre ešte v 90. rokoch minulého storočia silná, takmer 200-členná skupina príslušníkov PTP. Z nitrianskeho regiónu rukovali do PTP najmä Bohoslovci kňazského seminára, klerici a novici Spoločnosti Božieho Slova z misijných domov na Kalvárii a na Zobore, synovia

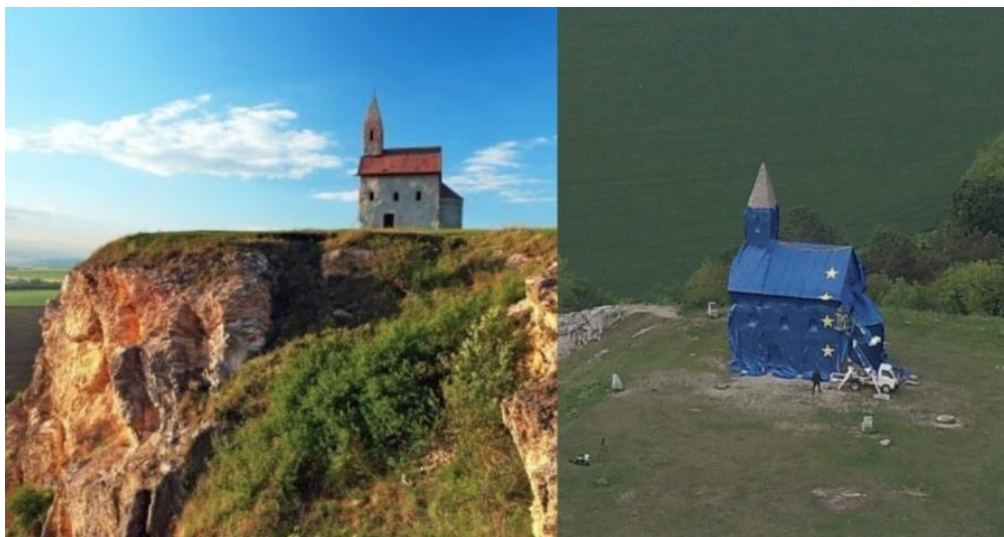

rolníkov a živnostníkov, študenti, intelektuáli a veľa ďalších ľudí, ktorých bývalý režim označil za *politicky nespôľahlivých*.

Zdroj: teraz.sk

Do modrej vlajky zahalili celý kostolík sv. Michala v Nitre-Dražovciach

Na kostolík v Nitre-Dražovciach natiahli v piatok 17. mája 2019 po 15. hodine modrú vlajku EÚ, čím v podstate zakryli celú kultúrnu pamiatku. Vlajku síce večer odstránili, no verejnosť bola týmto činom pohoršená. Za týmto činom bol predseda KDH Kresťansko-demokratického hnutia Alojz Hlina a Nadácia Antona Tunegu, v ktorej sú rovnako členovia KDH. Zahalením kostolíka do modrej vlajky EÚ chceli poukázať na narastajúci extrémizmus a populizmus. Alojz Hlina uviedol, že vlajka EÚ je symbolom kresťanstva. *Zdroj: teraz.sk*

Na fotografii vľavo – pôvodný stav kostolíka v Nitre-Dražovciach. Na snímke vpravo kostolík zahalený do modrej vlajky EÚ. Foto: Internet

Moderný mestský trh: Nitránsky rínek

Už po šiesty krát sa v sobotu 25. mája 2019 uskutočnil na Svätoplukovom námestí moderný mestský trh – NITRÁNSKY RÍNEK. Organizátormi podujatia boli manželia Pavol a Katarína Obertášovci z občianskeho združenia Nitrafiesta o.z. Okrem bohatej ponuky rozmanitých predajcov bol súčasťou bohatý kultúrny program, a to aj vďaka tomu, že toto podujatie je realizované s finančnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja, mesta Nitry a Nitrianskej komunitnej nadácie, kde priaznivci Nitránskeho rínku hlasovaním určili v grantovom kole Mením Moje Mesto 2019, že jedným z podporených projektov sa stalo aj toto podujatie Nitránsky rínek. Na rínku sa v kultúrnom programe predstavili: Kráľová & Kompas – hudobná dvojica, Milan Tarina

zaspieval piesne Karla Kryla, Bábkové divadlo Lienka – divadielko pre deti, LaGuiri & akadémia tanca – latino fusion priniesli tanečné vystúpenie a Pell – Mell 59 – hudobné vystúpenie.

Zdroj: Pavol Obertáš

Svätourbanské zoborské slávnosti

Obyvatelia Zobora, ale aj milovníci vína a vinohradníci sa stretli od piatka 24. mája do nedele 26. mája 2019 na 9. ročníku Svätourbanských zoborských slávností. Počas troch dní sa na malom priestranstve pred penziónom Artin rozprestreli stánky Zoborského trhového mestečka. Na miestach, kde v minulosti bola nástupná stanica lanovky na Zobor, sa rozprúdila vynikajúca zábava pre všetky vekové kategórie. Návštevníci si mohli užiť zaujímavý kultúrny program, koncerty, súťaže a vínne degustácie. Veľký záujem bol o ochutnávku halušiek zo súťaže O varešku Jožka Dóczyho. Na pódiu vystupovali hudobné kapely, núdza nebola ani o tanečné vystúpenia. Bohatý program vyvrcholil koncert legendárnej slovenskej hudobnej skupiny Vidiek. Súčasťou slávností bola aj oldies party a rôzne ďalšie sprievodné podujatia, ktoré spestrili rôzne atrakcie pre deti a dospelých.

Zdroj: vlastný text

Do ukážok bojov z II. svetovej vojny sa zapojili aj lietadlá

Ukážky výstroja i výzbroje z druhej svetovej vojny si mohli v sobotu 25. mája 2019 pozrieť návštevníci Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Podujatie pripravilo múzeum spoločne s Klubom vojenskej histórie v Nitre. Ľudia si mohli pozrieť aj viaceré ukážky historických bojov, dynamické ukážky bojovej techniky i rekonštrukcie vojnových stretov. Prekvapením podujatia bol letecký útok bojových lietadiel. Súčasťou podujatia bola rekonštrukcia života v dobových vojenských táboroch. Detskí návštevníci sa mohli odviezť aj na minitanku či na minidžipe Willys.

Zdroj: tlačová správa Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre

Voľby do Európskeho parlamentu

V sobotu 25. mája 2019 sa na Slovensku konali voľby do Európskeho parlamentu. Občania Slovenska si pre nadchádzajúce 5-ročné volebné obdobie volili do parlamentu EÚ celkom 14 poslancov. Voľby do Európskeho parlamentu (EP) vyhrala koalícia Progresívne Slovensko (PS) – Spolu s 20,11 percentami. Na druhom mieste sa umiestnil Smer SD s 15,72 percentami, na treťom mieste skončili kotlebovci s 12,7 percentami. Do europarlamentu zasadne aj Kresťansko-demokratické hnutie (KDH), ktoré získalo 9,69

percent, Sloboda a solidarita (SaS) s 9,62 percentami a (Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti OĽaNO) s 5,25 percentami. Voličská účasť dosiahla 22,74 percenta.

Víťazom volieb do Európskeho parlamentu (EP) sa v Nitrianskom kraji stala Strana maďarskej koalície (SMK – MKP). Hlasovalo za ňu 17,12 percenta voličov. Vyplynulo to z oficiálnych výsledkov, ktoré zverejnil Štatistický úrad (ŠÚ) SR. Na druhom mieste skončil v kraji Smer – sociálna demokracia (Smer – SD), ktorý získal 15,7 percenta hlasov, tretia koalícia Progresívne Slovensko (PS) – Spolu získala 14,76 percenta hlasov. Nasleduje Ľudová strana Naše Slovensko (ĽS Naše Slovensko) so ziskom 11,51 percenta hlasov, Strana Sloboda a solidarita (SaS) získala 8,12 percenta hlasov, Kresťansko-demokratické hnutie (KDH) získalo 6,13 percenta a Most – Híd 5,38 percenta. Pod päťpercentnou hranicou skončili Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti OĽaNO (3,86 percenta), SNS (3,53 percenta), Sme rodina (3,32 percenta), Kresťanská únia (2,99 percenta) a KDŽP (1,08 percenta). Ostatné kandidujúce strany získali v kraji menej než jedno percento hlasov. Z územných obvodov dominoval víťaz volieb v Nitrianskom kraji SMK – MKP v obvode Komárno, kde získal 48,77 percenta voličských hlasov, v obvode Nové Zámky so ziskom 25,41 percenta hlasov, v obvode Levice so ziskom 17,23 percenta hlasov a v obvode Šaľa s 23,56 percenta hlasov. V obvode Nitra sa stal víťazom volieb Smer – SD so ziskom 19,48 percenta hlasov, v obvode Topoľčany získal víťazný Smer – SD 25,46 percenta hlasov. V samotnom krajskom meste Nitra získala najviac hlasov koalícia PS – Spolu (24,17 percenta) pred Smerom – SD (17,3 percenta) a ĽS Naše Slovensko (13,03 percenta). Volebná účasť v Nitrianskom kraji dosiahla 20,47 percenta. Najviac ľudí prišlo hlasovať v obvode Nitra (21,92 percenta), najmenej v obvode Komárno (18,98 percenta). Slovenskí voliči si v eurovoľbách vyberali z 31 politických subjektov 14 slovenských poslancov EP s päťročným mandátom.

Zdroj: teraz.sk

Kandidáti do Európskeho parlamentu - o kreslá sa uchádzali aj títo Nitrania

Za Európsku demokratickú stranu kandidovali dvaja Nitrania - pod číslom 8. Andrej Berkes, 42-ročný riaditeľ siete reštauračných a ubytovacích zariadení v Nitre, pod číslom 9. Ing. Samuel Letko, 40-ročný, manažér. Za stranu NAJ – NEZÁVISLOSŤ A JEDNOTA kandidoval pod číslom 2. Ing. Ľubomír Moravčík, 53-ročný futbalový agent a tréner, poslanec Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja. Za stranu NAJ – NEZÁVISLOSŤ A JEDNOTA kandidoval pod číslom 6. Ing. Štefan Mirga, 72-ročný agroinžinier, bezpečnostný pracovník. Za stranu Sme rodina – Boris Kolár kandidovala pod číslom 7. Mgr. Eva Hudecová, 29-ročná politologička. Za stranu Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko kandidoval pod číslom 8. Ondrej Ďurica, 41-ročný profesionálny vojaka a pod číslom 14. Ing. Milan Uhrík, PhD., 34-ročný poslanec Národnej rady SR, poslanec zastupiteľstva NSK. Za stranu SMER-SD kandidoval pod číslom 12. Mgr. Zdenko Svoboda, 36-ročný, asistent poslanca NR SR. Za Národnú koalíciu kandidovala pod číslo 6. RNDr. Marta Rácová, bývalá riaditeľka Gymnázia na Golianovej ulici v Nitre, súčasná

mestská poslankyňa, toho času dôchodkyňa. Za politickú stranu Nezávislosť a jednota (NAJ) kandidoval pod číslom dve bývalý futbalový reprezentant a krajský poslanec Ing. Ľubomír Moravčík. Za zoskupenie Spoločná koalícia kandidovala mestská poslankyňa a bývalá dlhoročná riaditeľka Gymnázia na Golianovej ulici RNDr. Marta Rácová.

Zdroj: teraz.sk

Prezident Andrej Kiska odovzdal bojovú zástavu vojenskému útvaru v Nitre

Prezident SR Andrej Kiska vo štvrtok 23. mája 2019 v prezidentskej záhrade slávnostne odovzdal zapožičané bojové zástavy. Okrem iných práporov si jednu zo zástav prevzal okrem ďalších štyroch práporov aj 12. mechanizovaný prápor Nitra. Prezident SR Andrej Kiska pri tejto príležitosti pripomenul, že nadväzuje na tradíciu, ktorá sa začala 24. mája 1918 na Benátskom námestí v Ríme, kde vtedajší taliansky premiér odovzdáva plukovníkovi Milanovi Rastislavovi Štefánikovi bojovú zástavu československých légii. „Nielen ako politický symbol, ale aj ako symbol bojaschopnosti, zocelenosti a pripravenosti bojovať za vlasť, slobodu a demokraciu,” zdôraznil Kiska. Pripomenul tiež, že sloboda a demokracia nikdy neprichádzajú samy, nie sú zadarmo a treba o ne bojovať. Na slávnosti sa zúčastnil aj minister obrany Peter Gajdoš (SNS). „Zapožičanie bojovej zástavy je ocenením dosiahnutých úspechov za príkladné plnenie úloh, či už doma, alebo v rámci medzinárodného krízového manažmentu.

Zdroj: teraz.sk

Festival chutí Nitrianskeho kraja

V sobotu 1. júna 2019 sa Svätoplukovo námestie v Nitre stalo dejiskom tradičného podujatia Festival chutí Nitrianskeho kraja. Na námestí a v priľahlých uličkách vyrástli stánky plné gastronomickým špecialít z nitrianskeho regiónu. Počas festivalu si návštevníci mohli vychutnať nielen dobré jedlo, ale aj úžasnú atmosféru, ktorú dotvorili zvuky bubnov a rytmus južanského temperamentu. Súčasťou festivalu bola Jahodová Nitra, ktorá spojila gastronomické špeciality s odkazom na pestovanie jahôd v našom kraji. Počas festivalu si na svoje prišli milovníci regionálnych produktov, jedál a domácich nápojov, ktorí na námestí našli všetko – od kaviarničiek, cukrární cez lokálne pivovary a vinárstva až po regionálne špeciality. Svoje najlepšie ročníky ponúkli aj vinárstva od Pukanca, Čajkova, cez Veľké Zálužie až po Topoľčianky a Radošinu. Návštevníci si mohli vychutnať jedlo v pripravených stanoch so sedením. Druhou veľkou časťou festivalu boli miestne špeciality, niektoré združené pod značkou Regionálny produkt Ponitrie, ako napríklad tekvicový olej, med a štiplavé papričky.

Zdroj: vlastný text

Medzinárodný festival bubnov a perkusí drumpoint Slovakia

Tradičnou súčasťou Festivalu chutí Nitrianskeho kraja bol 1. júna 2019 medzinárodný festival bubnov a perkusí drumpoint Slovakia 2019. Tento rok sa predstavili bubenícke skupiny a capoeiristi zo Slovenska aj zahraničia, nechýbali temperamentné tanečnice, nováčikom bola čerstvo založená škola samby z Brna. Počas prvého júnového popoludnia mohli návštevníci absolvovať tanečné lekcie kubánskej salsy a pozrieť si ukážky brazílskeho bojového umenia capoeira. Vo večernom programe dominovali špičkoví interpreti latino hudby - brazílsko-česká formácia Ritmo Factory so svojou energickou sambou, Marco Pillo salsa band v spolupráci so Sangre Nueva a o party ako v Rio de Janeiro sa postaral brazílsky DJ Chicote, ktorý hostoval v najznámejších kluboch Ria. Riaditeľkou festivalu bola Romana Bojdová.

Zdroj: Romana Bojdová

Podujatia pri príležitosti Medzinárodného dňa detí

V nedeľu 2. júna 2019 patril Mestský park na Sihoti v Nitre patriť deťom. V rámci osláv Medzinárodného dňa detí ich tam v nedeľu popoludní čakajú rozprávkové stanovištia a kultúrny program. Deti budú môcť počas podujatia chytať zlaté rybky, zabaviť sa s tromi prasiatkami či Jankom Hraškom. Budú tiež plniť úlohy pri prechode cez rozprávkovú lavičku a zažijú dobrodružstvá s vajcom, ktoré sa vybralo na vandrovku. „Deti získajú na každom stanovišti pečiatku a keď ich budú mať všetkých osem, môžu vyhrať zaujímavé ceny. Súčasťou osláv MDD bolo Talentárium, v rámci ktorého budú môcť deti predviesť svoje nadanie. Skauti ich zasa naučia základy prežitia v prírode a mestskí policajti zoznámia deti so základmi sebaobrany. „Deti sa budú môcť zabaviť aj na lezeckej stene, v tvorivej dielni 'Hráme sa na indiánov' či povozit' sa na poníčkovi a kolobežkách. Pripravené sú aj rozprávkové divadelné predstavenie s Harry Teater a vystúpenia skupín a folklórnych súborov Dúhalka, Borinka, Borinôčka, Lienky či mažoretiek. Podujatie pripravilo mesto Nitra, centrum voľného času, skauti, mestská polícia, Centrum Slniečko a ďalšie organizácie.

Zdroj: nitra.sk

Vojenské útvary predstavili ukážky techniky, výzbroje i výstroja

Ozbrojené sily Slovenskej republiky sprístupnili 7. júna 2019 verejnosti 14 vojenských útvarov s cieľom priblížiť občanom prácu profesionálnych vojakov a pozdvihnúť ich branné povedomie, záujem o obranu štátu a vlastenectvo. Jedným z útvarov bol aj Vojenský útvar v Nitre – Krškanoch, ktorý sprístupnil svoje priestory verejnosti v piatok 7. júna dopoludnia. Vojaci pripravili pre návštevníkov statické a dynamické ukážky pozemnej a leteckej techniky, výzbroje, výstroja, materiálu i činnosti profesionálnych vojakov, Vojenskej polície, psovodov. Súčasťou programu boli aj rôzne

súťaže. Príslušníci Personálneho úradu Ozbrojených síl SR informovali o možnostiach regrutácie, či už pre štátnu službu, dobrovoľnú vojenskú prípravu, alebo aktívne zálohy.

Zdroj: teraz.sk

Street food fest ponúkol jedlo a hudbu

Centrum Nitry patrilo od štvrtka 20. júna do nedele 23. júna 2019 hudbe a jedlu. Na Svätoplukovom námestí sa uskutočnil festival Nitránsky street food fest, ktorý ponúkol rôzne gurmánske špeciality, víno, pivo či domáce limonády. Svoju kuchyňu predstavilo na námestí 26 výrobcov a predajcov. O zábavu a kvalitnú hudbu sa postarajú poprední nitrianski dídžeji - DJ EKG, DJ Jay Jay, DJ Robert Burian, DJ Payo, DJ Jancco, DJ Bizzare či legenda nitrianskych oldies DJ Roman Mrázik. Podujatie zorganizovalo občianske združenie Nitrafiesta. Novinkou tohtoročného podujatia bol program pre deti počas posledného dňa festivalu. Ako prvý sa predstavil Danny so svojou tanečnou školou a špeciálnym tanečným workshopom, po ňom deti zaujal svojím vystúpením kúzelník Tristan so svojím moderným interaktívnym programom.

Zdroj: teraz.sk

Piknik v Nitre-Dražovciach v novom šate

Oblúbené podujatie Raňajky v tráve tohto roku prišlo v novom šate. Nahradilo ho podujatie toho istého charakteru, iba s novým názvom a to Dražovský piknik, ktorý sa uskutočnil v nedeľu 30. júna od 10. do 15. hodiny. Pri dražovskom Kostolíku svätého Michala archanjela sa oblúbený piknik pravidelne konal už od roku 2013. Pôvodným úmyslom organizátorov bolo usporiadať akciu iba raz, kvôli nadšeniu ľudí nakoniec usporiadali až šesť ročníkov, ale v máji oznámili pre nedostatok finančnej podpory jeho zrušenie. Nezískali naň grant v programe Mením moje mesto. Toto rozhodnutie nezarmútilo iba mnohých obyvateľov mesta, ale aj turistov zo širšieho okolia. Myšlienku teda prevzali noví organizátori, ktorí sa rozhodli v jedinečnej tradícii pokračovať. Pri pikniku zachovali dobovú atmosféru, kostýmy aj piknikové košíky. Kostýmy však ani tohto roku neboli podmienkou pre účasť.

Zdroj: vlastný text

Záverečný koncert Musica sacra

Prvý večer mestských slávností „Nitra, milá Nitra“ vyvrcholil koncertom Slovenské žalmy z Bojne. Preplnený Piaristický kostol sv. Ladislava tleskal 4. júla 2019 výkonom slovenských operných spevákov Sisy Lelkes Sklovskej, Otokarovi Kleinovi a Dušanovi Jarjabkovi, huslistovi Marekovi Končekovi a v ich podaní Žalmom z Bojne. Potlesk patrila aj Miešanému speváckemu zboru pod dirigentskou taktovkou Adriána Kokoša, ktorý

spevákov pri ich výkonoch sprevádzal. Žalmy z Bojnei vznikli na počesť šiestich pozlátených plakietských postavy Krista a svätcov a anjelov, ktoré boli objavené na hradisku v Bojnei. Autormi tohto diela sú hudobný skladateľ, producent, hráč na klávesové nástroje a od roku 1991 člen hudobnej skupiny Elán Ľubomír Horňák, text zložil Marián Brezáni, ktorý spolupracoval s množstvom interpretov slovenskej populárnej hudby. Staroslovenský text žalmov pochádza z tzv. Psalterium Sinaiticum, ktorý bol objavený v 19. storočí v kláštore sv. Kataríny na úpätí legendárnej hory Sinaj v Egypte. Pozostáva z hlaholských manuskriptov, ktoré do slovanského jazyka preložili sv. Konštantín a Metod. Koncert dôstojne zavŕšil XXIX. medzinárodný festival sakrálnej hudby Musica sacra a otvoril mestské slávnosti „Nitra, milá Nitra.“

Zdroj: nitra.sk

Tradičné slávnosti Nitranov Nitra, milá Nitra

Od piatka 5. júla do nedele 7. júla 2019 sa v Nitre uskutočnili tradičné mestské slávnosti s názvom Nitra, milá Nitra, ktoré spájajú duchovnú, historickú i spoločenskú dimenziu. Slávnosti vyvrcholili na Svätoplukovom námestí cyrilo-metodskou národnou púťou v nedeľu 7. júla. Historickú líniu slávností tvorila konferencia venovaná 1150. výročiu smrti Konštantína Filozofa. Historický festival Pribinowa Nitrava, otvorené dvory v hornom meste a prezentácia Nitrianskeho hradu ako najväčšieho hradu na Slovensku spolu s jeho vstupnou bránou ukrytou v suteréne Župného domu. Návštevníkov zaujala veľkoplošná videomappingová a divadelná show Veľkomoravský orloj, hradný deň otvorených dverí, divadelné predstavenia, výstavy, prednášky, tvorivé dielne i putovanie s veľkomoravskou tematikou. Koncert Slovenské žalmy z Bojnei symbolicky spojila Nitru s touto významnou lokalitou na trase Európskej kultúrnej cesty sv. Cyrila a Metoda. Spoločenská línia slávností sa už tradične niesla v znamení priateľských stretnutí, oddychu a zábavy na Nitrianskom hrade i na oživenom nitrianskom korze s jarmokom, hudobným a divadelným pódium. Návštevníkov slávností zabávali Ľubica Šulíková a Števo Haládik, BeWell, Horehigh, šaško Fjodor, Túlavé divadlo, Nové divadlo. Večerné koncerty na hlavnom pódium patrili kapelám Živica, Rockenrolla a hudobným skupinám Hex a Buty.

Zdroj: vlastný text

Počas slávností sprístupnili torzo stredovekej brány

V suteréne Župného domu v Nitre, kde sídli sčasti Nitrianska galéria a sčasti predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja, odkryli v sobotu 6. júla počas slávností Nitra, milá Nitra v na krátke dve hodiny pred zrakmi verejnosti ukrytý historický skvost – torzo stredovekej brány. Počas mestských slávností sa ho rozhodli odhaliť skupinkám zvedavcov. V sobotu si tento poklad mohlo pozrieť približne 80 záujemcov. Do suterénu Župného domu sa dalo vstúpiť z Jesenského ulice. Skupinky, ktoré mohli mať maximálne

desať záujemcov, boli postupne vpúšťané dolu schodiskom do suterénu historickej budovy. V podzemí ich už čakal sprievodca, ktorý rozprával o zaujímavom objave. V suteréne Župného domu totiž odhalili torzo stredovekej brány Nitrianskeho hradu z 11. až 12. storočia. Návštevníci sa dozvedeli, že najrozsiahlejším hradom nie je ako doteraz deklarovaný spišský, ale spomedzi hradov, ktoré fungovali v 13. až 15. storočí, je Nitriansky hrad zatiaľ najrozsiahlejší. Odhadovaná rozloha Nitrianskeho hradu bola približne 8,5 hektára. Pre porovnanie, Spišský hrad má rozlohu o niečo málo väčšiu ako 4 hektáre. Objav tejto brány navždy prepísal dejiny Nitry. Podľa odborníkov brána dokazuje, že Nitriansky hrad je najväčší na Slovensku a jeho dispozícia je iná, ako sme si pôvodne mysleli. Stredoveká brána bola na tú dobu neštandardne veľká, mala až osem metrov, kým bežne boli brány polovičnej veľkosti. Brána vybudovaná na prelome 11. a 12. storočia bola jednou zo súčastí románskeho opevnenia Nitrianskeho hradu. Svoju funkciu plnila do začiatku 15. storočia. Z hradnej brány sa naozaj zachovalo len torzo. Návštevníci tak mohli vidieť časti múrov, ako aj odhalenú studňu, ktorá bola vybudovaná po zásype pôvodnej brány. Zachovaná ostala aj bránka pre chodcov, ktorá bola osadená v hradnej bráne.

Zdroj: Tomáš Holúbek

Letná škola esperanta

Pred štyrmi rokmi, v roku 2016, Nitra hostila účastníkov 101. Svetového kongresu esperanta. Od piatka 12. do 20. júla 2019 sa do Nitry opäť zavítali takmer dve stovky esperantistov z 29 krajín sveta na trinástu Letnú školu esperanta. Epicentrom ich diania bola Stredná odborná škola veterinárna na Šindolke, kde našli svoj prechodný domov. Esperantisti sa však nevenovali len výučbe tohto umelého jazyka. Organizátori pre nich pripravili aj výlety do prírody, koncerty, prednášky, či tvorivé dielne a športové súťaže. Esperanto je medzinárodný jazyk, ktorý nepatrí žiadnej krajine a je najľahšie a najrýchlejšie naučiteľným na svete. Jazyk sa vyznačuje najmä jednoduchou zvládnuteľnosťou, ľahkou a presnou gramatikou bez výnimiek a neutrálnosťou. Na dobrú komunikačnú úroveň sa dá naučiť za tri až šesť mesiacov. Pre esperantistov sa po celom svete každoročne konajú desiatky až stovky podujatí. Svetovo najväčšie sa konalo práve v Nitre v roku 2016, kedy sa tu konal 101. Svetový kongres esperanta. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 1300 esperantistov zo 60 krajín sveta.

Zdroj: teraz.sk

Ustanovujúci snem Slovenského Hnutia Obrody

V stredu 17. júla, v deň 27. výročia prijatia Deklarácie SNR o zvrchovanosti Slovenskej republiky, sa stretli delegáti ustanovujúceho snemu politického subjektu Slovenské Hnutie Obrody. Na sneme mal zastúpenie každý slovenský kraj. Od Bratislavy,

cez Nitru, Topoľčany, Martin, Rimavskú Sobotu, Kežmarok až po Stropkov. Delegáti snemu zvolili vedenie nášho hnutia a 8 krajských regionálnych zástupcov. Za predsedu hnutia bol zvolený Róbert Švec, za podpredsedu Štefan Polačík a za tajomníka Marián Chudý. Za krajských regionálnych zástupcov boli zvolení: Alžbeta Szénásiová pre Bratislavský kraj, Daniela Fratričová pre Prešovský kraj, Veronika Chudá pre Trenčiansky kraj, Erik Sahul pre Nitriansky kraj, Pavol Poprocký pre Banskobystrický kraj, Pavol Skýpala pre Košický kraj, Martin Frivaldský pre Žilinský kraj a Radomír Pikna pre Trnavský kraj. Hnutie vzniklo pred 15 rokmi ako občianske hnutie a chce byť politickou a duchovnou základňou aj pre nasledujúce generácie Slovákov.

Zdroj: teraz.sk

V Nitre sa opäť oslavovali hody a dožinky

V sobotu 17. augusta 2019 sa do Nitry po dlhých rokoch vrátili staromestské hody. Kedysi bývali pravidelnou súčasťou Mariánskej púte na Kalváriu. Spolu s nimi sa vrátili aj slávnosti spojené s ukončením žatvy – dožinky. Návrat k pôvodným tradíciám ocenili nielen pamätníci. Nitrianske hody a dožinky prišli v sobotu na Svätoplukovo námestie osláviť tisícky ľudí. „Súčasná generácia nebola k mestským dejinám vychovávaná a práve z tohto dôvodu sme sa rozhodli usporiadať hodové slávnosti a spojiť ich s dožinkami, aby sme sa vrátili k sviatkom našich predkov,“ vyjadril sa viceprimátor Daniel Balko. V Nitre majú tieto slávnosti históriu od 18. storočia ako vyjadrenie vďaky za to, že mesto bolo zachránené pred morom a náletom kobyliiek. Konali sa pravidelne v rovnakom čase ako púť k Matke Božej na Kalvárii, ktorá pripadá na sviatok Nanebovzatia panny Márie 15. augusta. Púť každoročne priláka tisíce veriacich z blízka i zďaleka, no chýbala jej spojitosť s celomestskými oslavami. Tento rok bol pre veriacich

prichystaný pestrý program. Celoslovenské dožinky na počesť ukončenia žatvy sa prvýkrát uskutočnili v roku 1965. Nitra bola vtedy centrom slovenského poľnohospodárstva. Mesto Nitra sa obnovu dožiniek rozhodlo podporiť hlavne pre rastúci trend podpory domácej produkcie, ktorá úzko súvisí s nadčasovou myšlienkou oslavy ukončenia žatevných prác. Podľa viceprimátora Daniela Balka, je to dobrý spôsob ako prinavrátiť Nitre imidž nadregionálneho centra zdravých produktov a

kvalitnej lokálnej výroby. Ľudia mohli ochutnať rôzne miestne špeciality ako strásanka, koleno v pive, klobásky a rôzne iné zabíjačkové špeciality. Svoje kulinárske umenie prišiel predviesť úspešný kuchár, majster sveta vo varení halušiek, Martin Kriššák. Pod jeho vedením sa skupina nadšencov z Poľného Kesova a z Cabaja-Čápora už dlhší čas venuje maďarskej a slovenskej kuchyni minulého storočia. Ako prezradil, cesto pozostáva z toho najchudobnejšieho, čo ľudia v minulosti mali, teda zo zemiakov a múky v istom tajnom pomere. Zmes sa potom vyprážala na bravčovej masti. K drapákom sa zvykla podávať fazuľová polievka alebo iná polievka zo strukovín. „Máme dobrý recept a množstvo nápadov. Jednoduchý pokrm ako halušky sa u nás dá spraviť na dvadsať alebo tridsať spôsobov. Máme recepty na slano i na sladko, napríklad medové či jahodové halušky. Okrem jarmoku s výrobkami od miestnych remeselníkov bol hlavným bodom programu Hodovo-dožinkový sprievod. Davy prizierajúcich sa zaplnili pešiu zónu a spolu s mažoretkami, bubeníkmi a folkloristami sa presunuli až na námestie. Po odovzdaní dožinkového venca sa na pódiu predviedli folklórne súbory Žibrica, Jelenčan a Čel'ad'ania. Postávajúci roztancoval Tanečný dom, ktorý im priblížil tance našich predkov. V zábave sa pokračovalo aj vďaka súborom Zobor a Ponitran. Večer vyvrcholil vystúpením skupiny Funny Fellows, ktorá priniesla atmosféru 40. rokov minulého storočia.

Zdroj: vlastný text

V areáli výstaviska Agrokomplex otvorili relaxačnú zónu

V sobotu 17. augusta 2019 sa na Národnom výstavisku Agrokomplex, š.p. v Nitre otvorili prvýkrát v histórii svoje brány športuchtivým obyvateľom z Nitry a okolia. Išlo o splnenie prísľubu prístupnosti areálu výstaviska verejnosti, pretože ako Bola by

veľká škoda, nevyužiť veľký potenciál, ktorý svojou rozlohou a prírodným prostredím v centre mesta ponúka Agrokomplex. Relax Park Agrokomplex sa nachádza v parkovej časti areálu so sviežou zeleňou, v okolí

jazier a trávnatých plôch. Rozloha Relax Parku má viac ako 2000 m² a jej súčasťou je aj asfaltová takmer dvojkilometrová športová trať. Park je prístupný z Akademickkej ulice, na konci ktorej sa nachádza brána do výstaviska s označením B3. Výhodou je bezpečnosť, pretože v areáli nejazdia žiadne autá. Na brehu vznikla pláž s jemným pieskom, ktorý pochádza zo slovenského Záhoria. Kúpanie v jazere nie je možné, pláž bude zatiaľ slúžiť na slnenie a športy. Sú pripravené ihriská pre plážový futbal, volejbal a petang. Nechýba stolný tenis, detské ihrisko a asfaltová dráha na bicyklovanie,

korčuľovanie či kolobežkovanie. Relax Park Agrokomplex bude otvorený aj počas výstav a zároveň počas rodinných víkendov, ktoré sa budú pravidelne organizovať dvakrát do mesiaca až do októbra, v závislosti od počasia.

Zdroj: teraz.sk

Súbežne s výstavou Agrokomplex sa konali Chrenovské stánky

Pred obchodným centrom Lipa na Výstavnej ulici sa v piatok 23. a sobotu 24. augusta 2019 na pódiu vystriedali účinkujúci, interpretujúci rôzne hudobné žánre. Od roku 2007 organizuje mesto Nitra súbežne s medzinárodnou poľnohospodárskou a potravinárskou výstavou Agrokomplex kultúrno-zábavné podujatie Chrenovské stánky. Nebolo tomu inak ani tohto roku. Pestrý kultúrny program na priestranstve pred obchodným centrom Lipa odštartoval v piatok 23. augusta o 17. hodine dožinkový program folklórnej skupiny Zlatomoravčianka. Po folklóre sa nôta preladila na modernejšiu strunu s kapelou BANDA. Po nej nasledoval latino štýl v podaní talentovanej speváčky Dominiky Titkovej & friends. Sobotňajší program sa začal o 17. hodine rozprávkou Divoška a Ramptantintanton v podaní Divadla JAJA. Priaznivci kapely Divá zver si vychutnali program Born to be wild. Sobotnú pohodičku na Chrenovej dotvoril finalista speváckej súťaže SuperStar z roku 2013 Itcho Pčelár s priateľmi. Sobotňajší program vyvrcholil v rytme swingu so známou kapelou E.G.O. GROUP. Podujatie pripravila nitrianska radnica v spolupráci s VMČ č. 7.

Zdroj: teraz.sk

Oslavy 771. výročia udelenia mestských výsad – festival Kráľovská Nitra

Počas víkendu 31. augusta a 1. septembra 2019 si obyvatelia Nitry pripomenuli 771. výročie udelenia mestských výsad, vďaka ktorým získala status slobodného kráľovského mesta. Jej obyvatelia tak viac neboli podriadení žiadnemu zemepánovi a boli slobodní. Počas týchto dní sa v Mestskom parku na Sihoti Nitre konal stredoveký

festival Kráľovská Nitra, počas ktorého mali návštevníci možnosť nahliadnuť do obdobia stredoveku a spoznať život obyvateľov Nitry v tomto období. Historický festival Kráľovská Nitra ľudí preniesol do 13. storočia, keď sa po jej území pohybovali rytieri, šľachticné, remeselníci a deti, ktoré si dlhé chvíle krátili

šermovaním, tancom, hrou či inými šibalskými kúskami. Vďaka tomuto unikátnemu historickému festivalu sa Mestský park na Sihoti v Nitre zmenil na obrovskú stredovekú dedinu. Návštevníci sa stali svedkami skutočného rytierskeho turnaja na koňoch, sledovali ukážky dobových remesiel, deti si na svoje prišli na rôznych atrakciách. Ľudia mohli pri práci sledovať dobových remeselníkov a vidieť ukážky stredovekej kuchyne. Okrem toho mohli vidieť aj skutočných rytierov. Pravú stredovekú atmosféru vytvorili dobové trhy, v rámci ktorých mohli ľudia spoznať tradičné, často zabudnuté remeslá. Najmenší sa zabávali v detskej aréne aj na stredovekom kolotoči.

Zdroj: vlastný text

Poslanec Milan Uhrík sa vzdal mandátu poslanca – ide do Európskeho parlamentu

V pondelok 19. augusta 2019 na zasadnutí zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja sa Milan Uhrík, jediný poslanec za Stranu Kotleba - Ľudová strana Naše Slovensko, vzdal mandátu krajského poslanca. Milan Uhrík je podpredsedom Strany Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko a bol v májových voľbách zvolený za poslanca Európskeho parlamentu. Písomné vzdanie sa mandátu M. Uhrík odovzdal do podateľne Úradu NSK hneď po zasadnutí zastupiteľstva. Svoje rozhodnutie zdôvodnil zvolením do Európskeho parlamentu. „Jednoducho sú veci, ktoré sa stíhať dajú a sú veci, ktoré sa zodpovedne stíhať nedajú. Ak chceme Slovensko posunúť, nestačí robiť veci na polovicu, ale naplno,“ skonštatoval M. Uhrík. Zároveň sa poďakoval voličom, ktorí mu dali vo voľbách v roku 2017 hlas i poslancom za spoluprácu. Milan Uhrík bol zvolený za poslanca NSK vo voľbách v roku 2017, keď kandidoval za nitriansky volebný obvod. Zároveň sa uchádzal aj o post predsedu NSK a so ziskom 15,4 percenta skončil na treťom mieste. Jeho uvoľnený mandát získa náhradník Ondrej Šedivý, ktorý kandidoval za koalíciu strán Smer-SD, SNS a Most-Híd.

Zdroj: teraz.sk

Novým prezidentom Hasičského a záchranného zboru sa stal Pavol Nereča z Nitry

Novým prezidentom Hasičského a záchranného zboru sa stal Pavol Nereča, ktorý doteraz pôsobil ako krajského riaditeľa HaZZ v Nitre. V utorok 27. augusta 2019 ho do

funkcie vymenovala ministerka vnútra Denisa Saková. „Medzi moje prvé kroky bude určite patriť nastavenie štruktúry HaZZ tak, aby vyhovovala potrebám HaZZ, a zameranie sa na úlohy, ktoré sa doteraz nedarilo vyriešiť, ako napríklad zabezpečenie kontinuálneho vystrojovania príslušníkov HaZZ, posilnenie výkonu zásahovej zmenovej služby na menších hasičských stanicích. Tiež sa chcem zamerať na prehĺbenie spolupráce

medzi HaZZ a Dobrovoľnou požiarnou ochranou (DPO) SR na viacerých úrovniach," uviedol nový prezident slovenských hasičov. Pavol Nereča študoval na Vojenskej strednej odbornej škole oznamovacej techniky v Novom Meste nad Váhom a vysokoškolské vzdelanie získal na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre. Pracovnú kariéru odštartoval na Okresnom národnom výbore v Nitre, kde pôsobil ako požiarnik a starší požiarnik. Neskôr pracoval na pozícii operačného dôstojníka na Krajskom úrade v Nitre, následne sa stal náčelníkom operatívno-technického oddelenia, kde sa neskôr stal jeho vedúcim. Predtým ako sa stal šéfom hasičov, pôsobil vo funkcii krajského riaditeľa Hasičského a záchranného zboru v Nitre.

Zdroj: tlačová správa Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Nitre

75. výročie Slovenského národného povstania

Dejiny nášho národa sú popretkávané množstvom udalostí, na ktoré môžeme byť aj s odstupom času právom hrdí. Pred 75. rokmi 29. augusta 1944 sa slovenský národ so

zbraňou v ruke vzoprel proti fašizmu. Nitrania si túto významnú udalosť našich dejín pripomenuli v utorok 27. augusta 2019 na slávnostnom zhromaždení pri Pamätníku víťazstva pred budovou Okresného úradu v Nitre. Na pietnom akte sa zúčastnili aj predstavitelia mesta Nitra, zástupcovia mestského úradu a mestskej polície,

predstavitelia Nitrianskeho samosprávneho kraja, akademickej obce, Národnej rady SR, ruského veľvyslanectva, Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, príslušníci Ozbromených síl SR, Policajného zboru SR, politických strán a hnutí, združení a organizácií. Položením vencov k pamätníku si účastníci zhromaždenia uctili pamiatku hrdinov, ktorí povstali proti fašistickému útlaku. Na zhromaždení rezonovali myšlienky, že nikdy nezabudneme na obeť, ktoré priniesli, nezabudneme ani na odvahu a hrdosť, ktoré svojimi činmi preukázali celému národu. Predseda NSK Milan Belica vo svojom príhovore zdôraznil, aké dôležité je pripomínať si takéto dejinné udalosti a zároveň pozdravil 14 žijúcich účastníkov SNP z Nitra a nitrianskeho regiónu. K slávnostnému rázu zhromaždenia prispel zmiešaný spevácky zbor Lipka z Nitra-Dolných Krškán, vojenské salvy a trubač z Vojenskej hudby Ozbromených síl SR.

Zdroj: teraz.sk

Podzoborské vinobranie

Pätnásty ročník Podzoborského vinobrania zaplnil v nedeľu 8. septembra 2019 Mestský park na Sihoti v Nitre. Vinobranie otvoril krojovaný sprievod, ktorý prešiel uličkami mestského parku k pódiu a symbolicky niesol plody zeme. Po požehnaní plodov kňazom nasledoval kultúrny program. Účastníkov vinobrania zabávala hudobná skupina DIOS z Lužianok a Podzoborskí heligonkári z Výčap – Opatoviec. Uličky v parku boli posiate stánkami s občerstvením, kde si na svoje prišli hlavne chuťové poháriky návštevníkov – títo mohli ochutnať prvý burčiak, víno, ale aj cigánsku pečienku, klobásky, podpecníky, lokše, oškvarkové pagáče, štrúdle, koláče a iné sladkosti. Pre milovníkov starej kuchyne navarili zo zemiakov, cibulky, kyslej kapusty, klobásky, domácej klobásky a údeného kolena špecialitu s názvom Strásanka, ktorá mala úspech aj počas uplynulých ročníkov. Vinobranie pripravila Nitrianska kráľovská vínná cesta v spolupráci s mestom Nitra a Krajským osvetovým strediskom v Nitre. Podujatiu poskytli záštitu predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milana Belicu a primátor mesta Nitry Marek Hattas.

Zdroj: vlastný text

Týždeň dobrovoľníctva v Nitre

V týždni od 16. do 22. septembra 2019 sa na celom Slovensku uskutočnil Týždeň dobrovoľníctva. Zapojili sa doň aj ľudia z Nitry, najmä tí, čo majú vnútornú potrebu pomáhať druhým a vedia ochotne priložiť ruky k dielu. Počas tohto týždňa si jednotlivci aj organizované skupiny mohli vybrať z množstva dobrovoľníckych aktivít. V Nitre sa do týždňa dobrovoľníctva prihlásilo jedenásť organizácií a tri školy. Medzi najčastejšie aktivity patrili práce v exteriéri - úprava prostredia, kosenie, maľovanie a podobne. Ďalší dobrovoľníci venovali svoj voľný čas klientom umiestneným v sociálnych zariadeniach a trávil s nimi voľný čas rozhovormi, hraním spoločenských hier, činnosťou v umeleckých dielničkách a pod. V Nitre podujatie koordinovalo Nitrianske centrum dobrovoľníctva. Týždeň dobrovoľníctva podporila aj Nitrianska komunitná nadácia v grantovom kole Inovatívne s Foxconnom a Nadácia Slovenskej sporiteľne.

Zdroj: vlastný text

Klokočinský jarmok – 18. ročník

Priestranstvo nad Mikovíniho ulicou na sídlisku Klokočina sa aj tohto roku zmenilo na jarmočný virvar s bohatou ponukou tovarov a pestrým kultúrnym programom. Podujatie, organizované pod taktovkou nitrianskej samosprávy, si za roky svojej existencie získalo srdcia Nitranov. Klokočinský jarmok sa tento rok konal výnimočne už od štvrtka 29. do soboty 31. augusta. Počas prvého večera na podujatie zavítali aj

zástupcovia radnice. Poslanci výboru mestskej časti priložili svoje ruky k úspešnému priebehu podujatia. Najmä pri príprave klokočinských gastronomických špecialít ako sú kotlíková fazuľovica a kloko-činský guláš. Návštevníci jarmoku určite neboli sklamaní ponukou zábavy, odohráva-júcej sa na pódiu. Hlavným ťahákom 18. ročníka Klokočinského jarmoku vystúpenie Queen-manie. Kapely, ktorá úspešne koncertovala v 20 krajinách sveta a je držiteľom ocenenia nemeckého Kunstler Magazinu Najlepšia európska revivalová kapela. Dlhotrvajúci potlesk si vyslúžili aj kapela Bukasový masív, hudobná skupina Orions so Števom Hruštincom a nitrianska kapela Dora.

Čerešničkou na torte bolo Taste Of Brass Orchestra so záverečnou ohňovou šou. Deti si na svoje prišli pri ukážkach poslušnosti psov v réžii Agility klubu Nitra. Najmladších návštevníkov jarmoku zabávalo Centrum voľného času Domino. Deti si prišli na svoje nielen na kolotočoch a iných jarmočných atrakciách, ale aj pri ukážkach historického šermu s Bojníkom a v súťaži o najkrajšie tekvicové výtvary a výtvary prírody. Pre malých papkáčov bola pripravená ochutnávka varenej kukurice. Osemnásty ročník Klokočinského jarmoku sa zaradil k úspešným podujatiam Nitrianskeho kultúrneho leta, organizovaných pod taktovkou mesta Nitra, konkrétne odboru komunálnych činností a životného prostredia a odboru kultúry mestského úradu.

Zdroj: nitra.sk, foto: Roman Oravec

Nový poslanec NSK Ondrej Šedivý zložil poslanecký sľub za poslanca NSK

Nový poslanec Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja Ondrej Šedivý si na zasadnutí zastupiteľstva v pondelok 14. októbra 2019 prevzal osvedčenie o zvolení za poslanca NSK. Do krajského parlamentu nastúpil na uvoľnené miesto po Milanovi Uhríkovi (ĽSNS), ktorý sa po zvolení za poslanca Európskeho parlamentu vzdal svojho mandátu v auguste. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že sa chce naplno venovať práci europoslanca. Podľa zákona o samosprávnych krajoch po zániku mandátu poslanca zastupiteľstva nastupuje ako náhradník kandidát, ktorý získal najviac platných hlasov vo volebnom obvode, kde mandát zanikol. V tomto prípade to bolo vo volebnom obvode Nitra. V súlade s platnou legislatívou predseda NSK Milan Belica vyhlásil nastúpenie

náhradníka v pondelok 2. septembra na úradnej tabuli. Ondrej Šedivý, ktorý kandidoval za koalíciu strán Smer - SD, SNS a Most-Híd.

Zdroj: teraz.sk

Multižánrový festival Campana fest

Záver Nitrianskeho kultúrneho leta v sobotu 14. septembra 2019 patril multižánrovému projektu Campana fest. Toto podujatie oslávilo ďalšie roky pôsobenia Campana Batucada, ale svojou energiou a farbami oživilo aj pešiu zónu a Svätoplukovo námestie. Nitra sa tak stala hlavným mestom samby s pestrým hudobným programom, sprievodnými aktivitami pre deti, alegorickým sprievodom, koncertmi známych slovenských skupín, workshopmi pre verejnosť, ale aj autogramiádou slovenských olympijských víťazov v rýchlostnej chôdzi. Na svojich cestách po svete spoznali množstvo úžasných a nadaných ľudí, ktorých pozval do Nitry Igor Holka, zakladateľ Prvej školy samby a líder bubnovej show CAMPANA BATUCADA. Z Brazílie, USA a Francúzska prileteli hudobníci svetového formátu - Lizandra Durarte Dos Anjos, tanečníčka, ktorá bola v Bloco afro Malê Debalê v roku 2015 korunovaná za čiernu princeznú karnevalu. V rámci CAMPANA festu mali ľudia možnosť zažiť jej nekonečný úsmev a obrovskú energiu na bezplatnom tanečnom workshope. Svetové mená brazílskych perkusií Mestre Mario Pam (Brasil), Dendê Macêdo a Patinho Axésa o svoje skúsenosti podelili na profesionálnom samba workshope. Pešia zóna zaburácala v rytmoch bubnov CAMPANA BATUCADA a jej priateľov. Hudobníci, tanečníci, športovci, rekordne dlhá limuzína RAI, pouliční umelci, ale aj nitrianska verejnosť odštartovali na ulici pri obchode dome Tesco, ktorá bola výnimočne pre CAMPANA fest uzavretá a pokračovali po pešej zóne na Svätoplukovo námestie.

Zdroj: teraz.sk

Nitra sa zapojila do Európskeho týždňa mobility

V týždni od 16. do 22. septembra 2019 sa v Nitre uskutočnil Európsky týždeň mobility, ktorý umožnil obyvateľom Nitry vyskúšať si alternatívy trvalo udržateľnej dopravy. Mestá, ktoré podporujú chôdzu či jazdu na bicykli, sú vnímané svojimi obyvateľmi ako atraktívnejšie, s nižšími emisiami, menším preťažením a vyššou kvalitou života. Keďže aj Nitra chce byť takýmto mestom aj to bol jeden z dôvodov, prečo sa zapojilo do Európskeho týždňa mobility. Témou tohto ročníka bola Bezpečná chôdza a cyklistika so sloganom Prejdime sa spolu! Všetci nemotoristi a cyklisti sa vo štvrtok 19. septembra pri Chrenovskom moste mohli na chvíľu zastaviť a naraňajkovať. Cykloraňajky pre nich naservírovala nitrianska radnica. V piatok 20. septembra sa v Mestskom parku na Sihoti uskutočnil Deň športu ako prezentácia športových klubov so súťažami pre deti. Dopravné ihrisko na sídlisku Chrenová bolo v sobotu 21.

septembra v rámci Dňa bezpečnosti miestom atraktívnych ukážok činnosti Hasičského a záchranného zboru a prezentácie činnosti Policajného zboru SR. Európsky týždeň mobility ponúkol aj ďalšie vymoženosti. Za polovičné cestovné sa dalo jazdiť prvú hodinu zadarmo na požičaných bicykloch od Arrivy. Skrátka neprišli ani ľudia, cestujúci autobusmi mestskej autobusovej dopravy ani občania, dochádzajúci do Nitry z okolitých miest a obcí. Aj oni mohli cestovať do krajského mesta za zľavnené cestovné autobusmi MAD aj prímestskej dopravy.

Zdroj: vlastný text

Novým riaditeľom krajských hasičov sa stal Peter Tánczos

Novým riaditeľom Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Nitre sa od 1. septembra 2019 stal pplk. Peter Tánczos. V hasičskom zbore pôsobil od roku 2007, kedy pracoval na Okresnom riaditeľstve HaZZ v Nitre ako hasič záchránár. Od roku 2015 pôsobil ako okresný riaditeľ Okresného riaditeľstva HaZZ v Komárne. V Nitre nahradil Pavla Nereču, ktorý sa stal celoslovenským prezidentom hasičov.

Zdroj: mynitra.sme.sk

V Nitre sa stretli primátori miest – členovia Únie miest Slovenska

V piatok 20. septembra 2019 sa na Mestskom úrade v Nitre zišli členovia prezídia Únie miest Slovenska. Hlavným cieľom stretnutia bolo prerokovanie zákona o zvýšení nezdaniiteľnej časti základu dane fyzických osôb z dielne strany Most-Híd. Predseda únie Richard Rybníček vyhlásil, že zákon zoberie samosprávam z rozpočtov milióny eur a v konečnom dôsledku zvýši ľuďom životné náklady. Zákon, ktorý schválili septembri 2019 poslanci v Národnej rade SR, počíta so zvýšením nezdaniiteľnej časti základu dane, vďaka čomu pracujúci ľudia zaplatia na daniach menej. Nižší výber daní sa však podľa ÚMS prejaví vo výpadku rozpočtov samospráv. Mestá a obce prídu približne o 95 miliónov eur a samosprávne kraje zhruba o 40 miliónov eur. Pre Bratislavu to bude znamenať výpadok mínus 12 miliónov eur, pre Košice mínus päť miliónov eur, pre Nitru mínus 1,5 milióna eur, Trenčín príde o 1,1 milióna eur.

Zdroj: tlačová správa Únie miest Slovenska

Kupecká ulica sa zmenila na Kníhkupeckú a ponúkla popoludnie s knihami

Kupecká ulica v Nitre sa v piatok 27. septembra 2019 popoludní zmenila na Kníhkupeckú. Tradičné podujatie ponúklo návštevníkom popoludnie s knižnými workshopmi, čítaním i koncertmi. Súčasťou podujatia boli do 17. hodiny vystúpenia a umelecké prednesy žiakov Základnej umeleckej školy Jozefa Rosinského v Nitre. Návštevníci sa mohli stretnúť s oceňovaným poľským reportérom a spisovateľom

Mariuszom Szczygielom. Deti sa mohli zapojiť aj do knižných tvorivých dielní pre deti s knihou Vláčik a lev pre predškolákov a s knihou Múr pre školákov. Stovky kníh si záujemcovia mohli kúpiť iba za niekoľko centov. Súčasťou podujatia boli hudobné vystúpenia. Okrem performancií Martiny Janogovej účinkovala kapela Mojše Band.

Zdroj: vlastný text

Z mierovej misie UNFICYP na Cypre sa vrátilo 202 vojakov

Profesionálnych vojakov Ozbrojených síl SR, ktorí sa 3. októbra 2019 vrátili z mierovej misie OSN UNFICYP na Cypre, privítal na nitrianskom výstavisku Agrokomplex náčelník Generálneho štábu OS SR Daniel Zmeko. Z misie sa vrátilo 202 vojakov, ktorí pôsobili na Cypre pol roka, prípadne rok. V rotácii mali vyše 200 ľudí. Na Cypre sa v súčasnosti nachádza 241 vojakov, celkovo pôsobi v misiách po celom svete 241 príslušníkov OS SR. Podľa veliteľa 37. rotácie slovenského kontingentu na Cypre Vladimíra Smoleja je hlavnou úlohou slovenského kontingentu zabezpečovať dohľad nad nárastníkovou zónou tak, aby v nej nedochádzalo k incidentom.

Zdroj: teraz.sk

Dobrovoľní hasiči v Nitre – časti RI Pribina dostali novú techniku

Dobrovoľní hasiči dostali v piatok 4. októbra 2019 od štátu nové zásahové vozidlá Iveco Daily. Ministerka vnútra Denisa Saková autá odovzdala dobrovoľným zborom v Santovke, Mýtnych Ludaniciach, Tehle, Bohuniciach, Tekovských Lužanoch, v Leviciach, Jedľových Kostol'anoch, Nevericiach, Jarku, Rišňovciach a v Nitre v časti Pribina. Cena jedného vozidla je približne 100 000 eur. Peniaze na nákup získali z európskych fondov z Operačného programu Kvalita životného prostredia. Hasiči celkom prevzali 20 zásahových vozidiel. Ministerka Saková, ktorá tieto automobily odovzdávala povedala, že dobrovoľní hasiči sú tí, ktorí v druhej línii našim profesionálnym hasičom vždy držia chrbát a často sa stáva, že sú pri svojich spoluobčanoch rýchlejšie, ako naši profesionálni hasiči. Túto činnosť robia na úkor svojho voľného času.

Zdroj: minv.sk

V ženskej väznici na Chrenovej rozšírili kapacity

V Ústave na výkon väzby v Nitre – Chrenovej v stredu 9. októbra 2019 oficiálne odovzdali do prevádzky ubytovací objekt Okál. Rekonštrukciou pôvodnej budovy bola zvýšená ubytovacia kapacita ženskej väznice o vyše 100 miest. Zároveň sa tu zmodernizovala signálno-bezpečnostná technika a zlepšila sa tiež ochrana odsúdených i verejnosti. Pôvodnú drevostavbu bolo nutné kvôli zlému technickému stavu ešte v roku 2016 odstaviť, čím sa podstatne znížila kapacita väznice. V roku 2017 bola

rekonštrukcia objektu naprojektovaná a o rok neskôr sa začalo so stavebnými prácami. Stávalo sa od júna 2018 až doteraz a k 1. októbru 2019, teda za 400 dní, bola stavba hotová. Dnes bola aj oficiálne odovzdaná do užívania. Súčasťou zmodernizovaného objektu nie sú len ubytovacie kapacity, ale aj servisné priestory, knižnica, multifunkčné miestnosti, priestory pre personál, servisné a technické objekty i priestory pre pracovisko odsúdených. Zvýšili sa kapacity aj štandard pre umiestnené odsúdené ženy a zároveň sme zvýšili bezpečnosť aj celej väznice a personálu. Celkové náklady na stavbu boli 2.982.000 eur, oproti pôvodne plánovanej investícii sa podarilo dosiahnuť úsporu 141.000 eur. „V súčasnosti tu bola kapacita niečo cez 230 odsúdených žien, pričom sme sa už dostávali na 110 percent naplnenosti. Po odovzdaní tejto stavby sa kapacita zvýši na 354 odsúdených a budú sem už v nasledujúcich dňoch prevážané ženy z iných ústavov,“ vysvetlil Ivan. Otvorenie novej ubytovacej budovy ocenil aj minister spravodlivosti Gábor Gál (Most-Híd).

Zdroj: teraz.sk

OktóberFest

Na Svätoplukovom námestí v centre Nitry sa vo štvrtok 10. októbra 2019 začal trojdňový Októberfest. Okrem pívneho stanu ponúkol aj rôzne gurmánske špeciality a viaceré koncerty. Podujatie, ktoré podporilo mesto Nitra i Nitrianska komunitná nadácia, priniesol na pešiu zónu piva z viacerých malých remeselných pivovarov zo Slovenska, Čiech a zahraničia. Októberfest ponúkol ochutnávku viac ako 20 druhov pív a pivných špeciálov a k tomu kvalitné jedlo v podobe street foodu. Ľudia si mohli vybrať z burgrov, hot-dogov, ale aj hranolčeky či grilované mäso. Súčasťou Októberfestu bolo aj viacero koncertov. Vo štvrtok podvečer sa na Svätoplukovom námestí predstavila kapela Nahá Molly a v sobotu 12. októbra vystúpila skupina Divá zver, Walk On a Hovädá.sk. V nedeľu 13. októbra si návštevníci mohli vychutnať kapely Follow, Dora a Kabát Revival. Občianske združenie Nitrafiesta zorganizuje niekoľko podujatí. Založili ho manželka Pavol a Mária Obertášovci 10. júna 2016 z dôvodu, že im v Nitre chýbal priestor na podujatia nového charakteru, kde by dostali priestor kreatívni ľudia či malovýrobcovia. Nitrafiesta si pomerne v rýchlom čase našla stabilné miesto v kultúrnom živote v Nitre. Pod Zobor priniesla podujatia ako Nitránsky rínek, Street Food Fest a najnovšie aj Nitránsky Októberfest, ktorý mal premiéru v roku 2018 a uskutočnil sa aj tohto roku. Predsedom občianskeho združenia je Pavol Obertáš, ktorý sa od 3. decembra 2018 stal mestským poslancom. V roku 2019 zorganizovali už siedmykrát Nitránsky rínek – moderný mestský trh, ktorý si návštevníci veľmi obľúbili, 2. ročník úspešného Nitránskeho Street Food Festu a pripravujeme 2. ročník Nitránskeho Októberfestu – festivalu piva a street foodu. Ďalej sme zorganizovali už 3. ročník podujatia Letná zábava na Klokočine a v r. 2018 zorganizovali aj po prvýkrát Vianočné mestečko na Klokočine. Návštevnosť podujatia Nitránsky rínek z roka na rok rastie. Denne navštívi rínek približne 4000 ľudí. Nitránsky Street Food Fest navštívilo

tohto roku v priebehu štyroch dní približne 9000 návštevníkov. Nitránsky Októberfest – počas troch dní prišlo na Svätoplukovo námestie 6500 návštevníkov. Letná zábava a Vianočné mestečko na Klokočine – obidve akcie prilákali asi 2000 návštevníkov. Dňa 21. septembra sa konal Nitránsky rínek, v dňoch 10. až 12. októbra 2019 sa uskutočnil vo veľkom pivnom stane na Svätoplukovom námestí uskutočnil Nitránsky Október fest. Posledným tohtoročným podujatím bolo Vianočné mestečko na Klokočine v dňoch 13. až 15. decembra 2019.

Zdroj: mynitra.sme.sk

115. výročie vzniku Ústavu na výkon trestu v Nitre

V piatok 11. októbra 2019 sa v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody Nitra konalo slávnostné zhromaždenie pri príležitosti 50. výročia vzniku samostatného slovenského väzenstva a zároveň 115. výročia založenia ústavu Nitra a 40. výročia založenia Inštitútu vzdelávania Zboru väzenskej a justičnej stráže. Slávnostné zhromaždenie bolo spojené aj s odovzdávaním rezortných vyznamenaní príslušníkom zamestnancom ús-tavu, výsluhovým dôchodcom a hosťom za dlhoročné a

príkladné plnenie služobných úloh, pracovných úloh či dlhodobú spoluprácu. Vyznamenania ocene-ným osobne odovzdal generálny riaditeľ zboru gen. Ing. Milan Ivan a riaditeľ ústavu plk. Mgr. Milan Rus. Medzi ocenenými za dlhoročnú spoluprácu boli aj náčelník mestskej polície v Nitre Mgr. Erik Duchoň a jeho zástupca Mgr. Pavel Sabo.

Na snímke náčelník MsP Erik Duchoň (druhý vpravo), vedľa neho stojí zástupca náčelníka Pavel Sabo (prvý vpravo) preberajú gratuláciu z rúk riaditeľa ústavu Milana Rusa.

Foto: Ústav na výkon väzby Nitra

Zdroj: MsP Nitra

Šarkaniáda na Kalvárii

Obloha nad nitrianskou Kalváriou sa v sobotu 12. októbra 2019 zaplnila šarkanmi. Rodiny s deťmi sa tu zišli na tradičnej jesennej Šarkaniáde. Návštevníci, ktorí si šarkana nestihli kúpiť v obchode, si ho mohli vybrať zo širokej ponuky priamo na mieste. Viacerí účastníci Šarkaniády využili možnosť bezplatne navštíviť expozície Misijného múzea v Nitre. Niektorým lietajúcim drakom to išlo lepšie, iní padali. Ale ak ich - najmä detskí majitelia - vystúpili na strmý kopec na Kalvárii - a chytili „správny vietor,“ tak všetky šarkany lietali ostošest'. Medaila a čokoláda pre deti, káva a medovina pre ich rodičov ako aj ďalšie sprievodné akcie spestrili toto podujatie. Odvážnejšie deti si nechali

pomaľovať tváre, za najkrajšie šarkany mesto dávalo krásne ceny. Podujatie už má takmer regionálny rozmer. Sme radi, že na toto tradičné októbrové podujatie chodí čoraz viac ľudí. Keď sa vydarí počasie, ako tomu bolo tento rok, tak je jedno z najkrajších, ktoré radnica organizuje.

Zdroj: nitra.sk

Foto: Miloš Štefanka

Nitriansky deň úcty k starším

Vo štvrtok 17. októbra 2019 sa v Nitre už po jedenástykrát konal Nitriansky deň úcty k starším ako prejav vďaky k seniorom, ktorí svojou celoživotnou prácou prispeli k rozvoju nášho mesta. Oslavy tohto dňa pripravilo mesto Nitra v spolupráci s mestskou organizáciou Jednoty dôchodcov Slovenska č. 1 v Nitre. Deň úcty k starším sa začal o 9.00 h svätou omšou v Kostole Navštívenia Panny Márie na Farskej ulici v Nitre. Pokračoval výstavou tvorivosti a zručnosti seniorov vo vestibule mestského úradu a prijatím seniorov v Obradnej sieni mesta Nitry. Na tomto slávnostnom prijatí seniorov – sa k významným osobnostiam vedy, umenia, športu, pedagógom a ďalším prihovorel primátor mesta Nitry Marek Hattas. Do Pamätnej knihy sa podpísali a spomienkové darčeky prevzali osobnosti z oblasti medicíny, kultúry, školstva, sociálnej oblasti, potravinárstva či bezpečnostných zložiek. Medzi ocenenými nechýbali MUDr. Vincent Varga, MUDr. Vladimír Vondrák, prof. MUDr. Emil Bakoš, PhD., Mária Cunevová (na snímke Romana Oravca pri podpisovaní), Mária Dilhofová, Pavel Drienovský, Gabriela Kollárová, Pavel Luspaj, Dr. Ernest Mako, Valéria Pavlenová, Michal Polák, Dr. Antonín Rojka, Anna Stejskalová, Bystrík Štefák, Miroslava Zaujcová a Anna Zubčáková. Za seniorov sa vedeniu radnice prihovorel Antonín Rojka: „Chcel by som sa mestu za všetkých ocenených poďakovať, že na nás nezabudlo. Vážime si to. Seniori, ak

sú zdraví, patria vždy medzi opory svojich rodín a sú tiež ochotní pomáhať v ktorúkoľvek dobu a tam, kde si to situácia vyžaduje. Staroba je výzva a určite neznamená koniec životných aktivít, čoho jasným dôkazom sú všetci dnešní ocenení.“ V kultúrnom programe vystúpili žiaci Základnej školy Tulipánová a verše básne Stopy snehu od Milan Rúfusa bravúrne a precítene predniesol úspešný nitriansky recitátor Ján Galaba. Slávnostný večer vyvrcholil večer plesom seniorov v Estrádnej hale Parku kultúry a oddychu v Nitre.

*Ocenení seniori, ktorí sa počas Nitrianskeho dňa úcty podpísali do Pamätnej knihy mesta.
Foto: Roman Oravec*

Zdroj: nitra.sk

Podujatia pri príležitosti Mesiaca úcty k starším

Nitrianska radnica pripravila pri príležitosti Mesiaca úcty k starším slávnostné posedenie pre klientov Zariadenia sociálnych služieb Zobor. Tóny ľudovej hudby a zvonivé hlásky dievčat a chlapcov potešili obyvateľov Zariadenia sociálnych služieb Zobor. S programom, zloženým z piesní a tancov z Nitry a nitrianskeho regiónu, seniorov potešil folklórny súbor Borinka pod vedením Maja Hlavatého. „Teší ma, že sme pre vás pripravili takéto krásne podujatie,“ s týmito slovami predstúpil pred seniorov nitriansky primátor Marek Hattas, aby klientom zablahoželel k Mesiacu úcty k starším a zaželel im

veľa zdravia a príjemný pobyt v tomto domove. „Zároveň veľmi pekne ďakujem všetkým zamestnancom, ktorí sa tu o vás s veľkou láskou starajú. Pôvodne som vás tu chcel privítať, ale vzápätí som si uvedomil, že vy ste domáci a my sme vašimi hosťami,“ dodal s úsmevom nitriansky primátor Marek Hattas. „Babičky a deduškovia sa na slávnostné posedenie pripravovali už od poludnia,“ prezradila Zuzana Jančovičová, riaditeľka Správy zariadení sociálnych služieb v Nitre, pod ktorú toto zariadenie spadá. Pozvanie na slávnosť prijal primátor Nitry Marek Hattas a viceprimátor Miloslav Špoták. S blahoželaniami za seniormi prišli aj mestskí poslanci Miloslav Hattala, Anna Filipová, Ján Greššo, Peter Oremus, Marta Rácová a Pavel Varga. Perličkou bolo vystúpenie niekoľkých obyvateľov zariadenia. V mene všetkých obyvateľov tohto zariadenia sa účinkujúcim, ako aj zástupcom radnice, poďakovala Milota Ďurečková, predsedníčka Výboru obyvateľov pri ZSS Zobor.

V sobotu 19. októbra 2019 sa v Kultúrnom dome v Nitre-Mlynárčiach uskutočnilo pri príležitosti Mesiaca úcty k starším slávnostné posedenie. VMČ č. 5 na čele s predsedom, mestským poslancom Ladislavom Turbom a poslankyňou za túto mestskú časť Jarmilou Královou pre nich spolu s mestom Nitra pripravili spoločensko-zábavné posedenie. Na úvod sa poslanci seniorom poďakovali za všetku prácu, ktorú počas svojho aktívneho života vykonali v prospech svojho mesta a mestskej časti a zaželi im pokojnú jeseň života. V Mlynárčiach býva dobrým zvykom, že na spoločenské posedenie pripravované pri príležitosti Mesiaca úcty k starším, sa pozývajú seniori, ktorí sú zároveň členmi miestneho spolku Slovenského Červeného kríža. Ide o najaktívnejšiu spoločenskú organizáciu v Mlynárčiach. Na podujatí Mlynárčania privítali aj predsedníčku Územného spolku SČK v Nitre Máriu Hegedúšovú, ktorá sama ide príkladom a je 80-násobnou dobrovoľnou dárkyňou krvi. „Miestny spolok SČK patrí k najaktívnejším spoločenským organizáciám v tejto mestskej časti. Máme 101 členov. Stretávame sa takto trikrát do roka – na fašiangy, na Deň matiek a v októbri na mesiac úcty,“ dozvedeli sme sa od predsedníčky spolku Márie Cunevovej, ktorú ocenil primátor za jej červenokrížske aktivity na slávnostnom prijatí v Obradnej sieni mesta Nitry zápisom do Pamätnej knihy mesta Nitry. Mária Cunevová je členkou SČK štyri desiatky rokov, tak dlho je aj vo výbore, od roku 2011 zastáva funkciu predsedníčky. „Pre členov v seniorskom veku organizujeme zdravotno-osvetové prednášky o výžive vo vyššom veku, o chorobách súvisiacich s vyšším vekom, či organizujeme zájazdy. Červenokrížci majú medzi sebou 80-ročných a 90-ročných jubilantov, ktorým na stretnutí zablahoželali. Gratulácia patrila aj predsedníčke MS SČK Márii Cunevovej, ktorá o mesiac oslávili životné jubileum. Dlhو do večera sa zabávali s harmonikárom Milanom Humpolcom. Pri dobrej muzike a speve známych slovenských ľudových pesničiek, zabudli na malé či väčšie trápenia. Je potešiteľné, že v Mlynárčiach majú ľudia vo vyššom veku radi spoločenské stretnutia. Našťastie, v tejto časti Nitry neplatí, že ak má človek nejaký ten rôčik navyše, bude sedieť doma a pozeráť televízor.“

Zdroj: vlastný text

Deň úcty k starším v mestskej časti Párovské Háje

Nitrianska radnica pripravila pri príležitosti Októbra - mesiaca úcty k starším slávnostné posedenie pre seniorov mestskej časti Párovské Háje. Vynikajúca nálada vládla v sobotu podvečer v Kultúrnom dome v Nitre-Párovských Hájoch. Za celoživotnú prácu sa dôchodcom poďakovali primátor Nitry Marek Hattas spolu s poslancami za túto mestskú časť Jarmilou Královou a Ladislavom Turbom. „Ďakujem vám za všetko, čo ste počas svojho aktívneho života urobili,“ povedal primátor Marek Hattas. Zároveň zablahoževal k životnému jubileu Eve Pupíkovej, Helene Michaličkovej a Vojtechovi Verešovi. S gratuláciou a želaním všetkého najlepšieho sa pripojili aj obaja poslanci. Nielen krásou svojich krojov, ale i spevom ľudových piesní miestnych seniorov zaujali členovia a členky Folklórnej skupiny Krakovčanka z Krakovian pri Piešťanoch, ktorí účinkovali v kultúrnom programe. Vtipným slovom ich zabavila i ľudová rozprávačka Ozefa Omáček. Svojimi trefnými bonmotmi triafala do živého, za čo si vyslúžila potlesk vďačných divákov. Organizátori dali tomuto spoločenskému podujatiu pomenovanie „Príjemne v dušiach“ a veru - v Párovských Hájoch sa takto príjemne aj všetci cítili. Primátor Marek Hattas zablahoževal k narodeninám jubilantom Eve Pupíkovej, Helene Michaličkovej a Vojtechovi Verešovi. Želanie všetkého najlepšieho pridali aj poslanci za túto mestskú časť, predseda VMČ Ladislav Turba a poslankyňa Jarmila Králová.

Zdroj: vlastný text

Ocenili osobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja

Vo štvrtok 14. novembra 2019 sa v koncertnej sále Župného uskutočnilo slávnostné oceňovanie osobností Nitrianskeho kraja. Z rúk predsedu NSK Milana Belicu ocenenie prevzal kanonik Nitrianskej sídelnej kapituly, titulárny opát Zoborského kláštora, správca Diecéznej knižnice v Nitre, cirkevný historik a vysokoškolský pedagóg Ladislav Belás. Cenu NSK získal za mimoriadny osobný prínos k štúdiu vyše tisícročných cirkevných dejín Nitrianskeho kraja. Ocenený bol aj za obnovu duchovných tradícií kraja a jeho propagáciu na Slovensku i v zahraničí. Cenu NSK získal aj emeritný vysokoškolský profesor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, autor kníh o histórii Nitry a podpredseda Zoborského skrášľovacieho spolku Imrich Točka. Kraj ho odmenil za mimoriadne úsilie vynaložené na objasnenie zabudnutých kapitol regionálnej histórie, jej knižné spracovanie a záchranu zanikajúcich pamätníkov minulosti. Tretím oceneným bol archeológ a historik Karol Pieta. Cenu NSK získal za mimoriadne zásluhy o výskum histórie Nitrianskeho kraja, najmä za fenomenálny objav, výskum a prezentáciu slovanského hradiska v Bojne. Ocenený bol aj za propagáciu NSK i SR vo svete. Predseda NSK Milan Belica pri odovzdávaní cien zdôraznil, že v Nitrianskom kraji oddávna žili osobnosti, ktoré ho dvíhali duchovne,

kultúrne i hmotne. „Každý národ má dominantné osobnosti, ktoré významným spôsobom ovplyvňujú jeho spoločenský vývoj v najširšom slova zmysle. Viacerí svojou prácou či tvorivými aktivitami dokázali prekročiť aj národné hranice, čím získali nadnárodný, ba až svetový rozmer. Dnes preto už deviaty raz oceňujeme osobnosti, ktoré majú výrazný a dlhodobý podiel na rozvoji a pozitívnej prezentácii Nitrianskeho kraja,“ uviedol predseda NSK Milan Belica.

Zdroj: teraz.sk

Oslavy 30. výročia revolúcie v roku 1989

V sobotu 16. novembra 2019 sa v Nitre konali oslavy 30. výročia Nežnej revolúcie, vďaka ktorej môžeme slobodnejšie žiť, cestovať do iných krajín či vyjadrovať svoje názory. Na udalosti, ktoré viedli k pádu komunistického režimu, si spomenulo na v sobotu 16. novembra o 17. hodine pri pamätnej tabuli na Dome módy. Počas najbližších týždňov si okrúhlych 30 rokov slobody mesto pripomenulo aj prednáškami, diskusiami, výstavami či besedami s pamätníkmi. Významné výročie bude obyvateľom i návštevníkom Nitry odteraz symbolizovať aj murál. Veľkoplošná maľba matky s dieťaťom sa stala súčasťou bočnej steny Domu s opatrovateľskou službou na Ulici Janka Kráľa neďaleko Župného domu. Od 11. do 15. novembra sa v Nitre konal Festival slobody. Podujatie otvorila odborná prednáška Nežná revolúcia optikou študentov a pamätníkov na tému politického a spoločenského diania tesne pred udalosťami 16. novembra 1989. So svojimi spomienkami sa podelili účastníci demonštrácie a zástupcovia študentského hnutia v Študentskom domove Nitra. Študenti absolvovali aj zážitkový workshop s názvom Tak toto neprejde, zameraný na tému ľudských práv, slobody prejavu, cenzúry a autocenzúry. Vo štvrtok 14. novembra sa premietali vybrané filmy s historickým námetom so zameraním na tému boja za slobodu a občianske práva vo svete v 20. storočí. Na historické kino sapremenila Akropola Katedry histórie FF UKF. Okrem filmov si návštevníci mohli vypočuť odbornú prednášku študentov Katedry histórie k tejto tematike.

Mesto usporiadalo stretnutie pred pamätnou tabuľou osadenou na Dom módy na pešej zóne.
Foto: Tomáš Holúbek

Ľudia kládli pod pamätnú dosku na Štefánikovej triede kahančeky. Foto: M. Hojčušová

K udalostiam, ktoré mali za následok pád predošlého režimu, výrazne prispeli aj herci a divadelníci. K spomínaniu na minulosť sa pridali aj obe nitrianske divadlá. Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre divákovi od 11. do 17. novembra predostrelo 30 rokov od Nežnej revolúcie očami hercov Starého divadla. Hodinu pred každým predstavením vo foyer SDKS svojimi výpoveďami zhodnotili uplynulé roky a to, čo nové priniesli v kultúre a čo v spoločnosti. V sobotu 16. novembra si na štrnganie zaspomínalo aj Divadlo Andreja Bagara v Nitre. Pri príležitosti Noci divadiel v sobotu 16. novembra večer doplnili Stenu slávy vo foyeri DAB o ďalších 24 významných osobností. V rámci osláv Nežnej revolúcie otvorili večer výstavu fotografií, materiálov a faktov dokumentujúcich novembrové udalosti v Nitre s názvom nežná.nr. Jej súčasťou bude aj uvedenie publikácie November '89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre. Po nej nasledovalo v kaviarni DAB stretnutie, na ktorom divadelníci zaspomínali na udalosti 17. novembra 1989 počas turné v Moskve (12. – 23. novembra 1989) a na následné

udalosti v Nitre po návrate domov. November '89 bol témou aj Večernej debaty v Tafačke, kde sa hovorilo o tom, kto boli jeho hlavní predstavitelia. Na otázky odpovedali pamätníci a účastníci revolúcie Lujza Bakošová, František Kolář, Miroslav Klačko, Pavol Bakoš a Igor Kis. Poslucháčom prezradili, prečo do toho išli a čomu museli čeliť. Besedu bude moderovať Adrian Michalík. Sériu podujatí 20. novembra zavŕšila dierisáž medzinárodnej výstavy Podoby slobody v Nitrianskej galérii. Ukončenie výstavy sprevádzala komentovaná prehliadka, prednáška, happening a diskusia o udalostiach Novembra '89 z pohľadu umelcov.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Herci Divadla A. Bagara spomínali na November '89

V Divadle A. Bagara v Nitre prežívali počas novembrovej revolúcie zložitú situáciu. Kým ostatné divadlá na Slovensku rušili predstavenia pod heslom „Dnes večer nehráme“, veľká časť súboru DAB bola na zázname v Moskve, kde vystupovali s predstaveniami Proso, Smútok pristane Elektre a Posledná zastávka. O tom, čo sa deje doma, sa dozvedali iba cez telefonáty blízkych a kamarátov. „Jeden z prvých, ktorí ich do Moskvy kontaktovali bol aj herec Milan Kňazko. Na výstave, ktorú pri príležitosti osláv Nežnej revolúcie pripravili, zverejnili aj Kňazkov Otvorený list z októbra 1989, v ktorom sa vzdal titulu Zaslúžilý umelec,“ povedala autorka výstavy Slavka Cívánová. Časť z umelcov chcela ihneď reagovať. Niektorí sa toho obávali, pretože celý záznam hradila sovietska strana. Nakoniec 21. novembra spoločne prečítali v Moskve vyhlásenie, v ktorom sa pripojili k protestom v Československu. O niekoľko dní, po návrate domov, vzniká 24. 11. v DAB štrajkový výbor a 27. 11. sa pracovníci divadla pridali ku generálnemu štrajku. Výstava s názvom NEŽNÁ.NR zachytávala práve tieto dramatické udalosti. Medzi exponátmi bude text vyhlásenia, ktoré herci čítali v Moskve i ďalšie dochované vyhlásenia a stanoviská, videozáznam i fotografie, medzi ktorými nebude chýbať ani, dnes už veľmi známa fotka, na ktorej idú zamestnanci divadla s logom DAB do generálneho štrajku. „Výstava mapuje aj ďalšie aktivity hercov, ich výjazdy do regiónov a tovární, kde sa na mítingoch stretávali s verejnosťou. Výstava vychádza z kalendária, ktoré bolo súčasťou projektu Nitra 89 – pamäť regiónu vypracovanom Asociáciou Divadelná Nitra,“ uviedla Cívánová. Súčasťou výstavy sú aj fotografie ľudí, ktorí zareagovali na výzvu DAB. Návštevníci tu nájdu aj dobovú dennú tlač, plagáty a rôzne letáky. Po vernisáži sa bude konať diskusia s divadelníkmi, ktorí budú hovoriť o novembrových udalostiach v Moskve i v Nitre, ale aj v iných divadlách na Slovensku. Zúčastní sa na nej Darina Kárová, ktorá bola v roku 1989 dramaturgičkou DAB, herečka DAB Eva Pavlíková, Eva Matejková a Marián Slovák a Ivan Gontko zo Starého divadla Karola Spišák v Nitre. Diskusiu bude sprevádzať aj hudobný program v podaní najmladšej generácie súboru DAB.

Zdroj: Pavol Ivan, PR manažér DAB

Celoslovenské stretnutie seniorov v Nitre

Vo štvrtok 28. novembra 2019 sa v Divadle A. Bagara v Nitre konalo celoslovenské stretnutie seniorov. Zabezpečenie sociálnej starostlivosti v domácom prostredí a trinásť dôchodok sú prioritami, ktoré chce v budúcnosti dosiahnuť Jednota dôchodcov na Slovensku (JDS). Na celoslovenskom stretnutí seniorov v Nitre to uviedol predseda JDS Ján Lipiansky. Pomoc pri presadzovaní požiadaviek seniorov prisľúbil na stretnutí aj premiér Peter Pellegrini (Smer-SD). Najväčšia seniorská organizácia si v januári 2020 pripomenie 30. výročie svojho vzniku. „Môžeme si povedať, že sa už veľa vecí v zlepšení života seniorov na Slovensku podarilo dosiahnuť, ale veľa úloh je ešte pred nami. Na prvom mieste je zmena vianočného príspevku na trinásť dôchodok. A musíme stále zdôrazňovať aj našu požiadavku, aby sa prijalo systémové riešenie v oblasti starostlivosti o seniorov, ktoré zabezpečí poskytovanie sociálnych služieb v domácom prostredí,“ skonštatoval Lipiansky. V rámci bilancovania činnosti viacerých dôchodcovských organizácií si ich najaktívnejší členovia prevzali z rúk ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Jána Richtera (Smer-SD) ocenenia za vykonanú prácu.

Zdroj: teraz.sk

Divadlo Andreja Bagara uviedlo jubilejnú eurobankovku

Divadlo Andreja Bagara v Nitre vydalo v piatok 20. decembra 2019 pri príležitosti svojej jubilejnej 70. sezóny eurobankovku s podobizňou Jozefa Bednáríka. Edícia unikátnych bankoviek je poctou jednému z najvýznamnejších slovenských divadelných hercov a režisérov. Bankovka Jozef Bednárík, ktorá vyšla v limitovanom počte 10.000 kusov sa dostane do predaja už tento piatok, 20. decembra 2019 od 9.00 hod. a záujemcovia si ju mohli zakúpiť v DAB v Nitre. Cena bankovky bola 2,50 eura.

Bankovky označené rokom vydania a poradovým číslom série sa v limitovaných nákladoch vyrábajú v spoločnosti Oberthur Technologies Paríž, ktorá vyrába aj pravé eurobankovky. „Filozofiou takýchto bankoviek je zvyšovanie povedomia verejnosti v rámci jednotlivých krajín Európy o najzaujímavejších kultúrnych

pamiatkach, turistických lokalitách, podujatiach a známych osobnostiach. Jozef Bednárík je prvou slovenskou osobnosťou z oblasti dramatických umení, ktorá sa objaví na suvenírových bankovkách,“ uviedol riaditeľ DAB Jaroslav Dóczy. V nitrianskom divadle pôsobil Jozef Bednárík z celej svojej profesionálnej divadelnej kariéry najdlhšie obdobie. Začínal v ňom v roku 1971 ako herec, neskôr sa z neho stal profesionálny režisér a nakoniec v ňom uviedol aj najviac svojich slávnych činoherných

aj muzikálových réžií. Práve vďaka jeho výnimočnému režijnému rukopisu a umeleckému formovaniu celej jednej hereckej generácie nitrianskeho divadla sa 80. roky považujú za zlatú éru DAB v Nitre. V jubilejnej 70. divadelnej sezóne DAB v Nitre si jeho jedinečnú osobnosť pripomíname vydaním originálnej suvenírovej bankovky s ilustráciou od akademického maliara Stanislava Lajdu, osadením busty od akademického sochára Milana Ormandíka v priestoroch divadla, vyrytím jeho mena do mramorovej Steny slávy vo foyer nitrianskeho DAB či poštovými známkami, ktoré sa objavujú na divadelných novoročných prianiach.

Zdroj: vlastný text

5. Výstavba a rozvoj mesta

Obchodné centrá, rôzne developerské projekty – to je len zopár príkladov ukazujúcich obrovský stavebný rozvoj, ktorý Nitra v posledných rokoch zažíva. Nákupné centrá, bytové komplexy, rôzne drobné projekty na menšie bytovky či zopár nových domov menia tvár mesta s dlhou a rozmanitou históriou. Rozmach mesta pochopiteľne so sebou prináša aj svoje obete. Viac ľudí, viac áut, menej parkovacích miest a väčšia tlačnica na cestách. Nitra už skoro piaty rok zažíva realitný ošial, spôsobený príchodom automobilky Jaguar Land Rover.

Kto túži po vlastnom bývaní, nie je nič jednoduchšie. Ponúk je veľa, záujemcov iste tiež a sen o vlastnom bývaní v centre Nitry či na okraji sa nikdy nesníval ľahšie ako dnes. Nitra v posledných rokoch rastie a mení sa priamo pred našimi očami. Úplne novú tvár dostáva priestor oproti krajskému súdu. Kto si toto miesto pamätá ako zelený trávnatý kopec a v Nitre dávno nebol, bude dnes prekvapený. Do srdca mesta prenikli vysoké žeriavy. K nebu dvíhajú moderné budovy, ktoré o niekoľko mesiacov preberú rolu spoločenského a kultúrneho epicentra mesta. O svoju dominanciu sa hlásia unikátne projekty Tabáň, Orbis, Nová Nitra, Living park a ďalšie, ktoré definitívne zmenia náš doteraz zažitý pohľad na širšie centrum Nitry.

Moderné rezidenčné bývanie Tabáň

Moderné rezidenčné bývanie má viac kritérií než len premyslenú architektúru a dispozíciu bytov. Projekt Tabáň vyrastá od jesene 2018 v lokalite, ktorá je z južnej strany ohraničená Štúrovou ulicou, z východnej strany Piaristickou ulicou, zo západnej strany ulicou Palánok a zo severnej strany areálom kláštorného komplexu piaristov a materskou školou. Celý komplex bude pozostávať zo šiestich blokov, ktoré poskytnú mix bytov, apartmánov a obchodných priestorov. Jednotlivé bloky majú mať šesť, čiastočne aj sedem nadzemných a dve podzemné podlažia. Developer – investičná skupina Proxenta, počíta s vytvorením 174 bytových jednotiek a 84 apartmánov. Ponuke majú dominovať trojizbové byty, celkovo ich má byť 61. Súčasťou každého bytu či apartmánu sú aj pivničné kobky. V podzemnej garáži bude 483 parkovacích miest. Za garážové stojisko na druhom podzemnom podlaží si budúci majiteľ priplatiť 12 200 eur, na prvom podlaží bude rovnaké miesto pre automobil o 2 200 eur drahšie. Ceny bytov sa pohybujú v rozmedzí od 1 700 do 2 039 eur za štvorcový meter. Napríklad trojizbový byt na štvrtom podlaží s rozlohou 70,35 štvorcového metra a lodžiou (11 m²) stojí 134-tisíc eur. Celkové investičné náklady sú vyčíslené na 25 miliónov eur. Do Tabáňa by sa prví majitelia mali začať sťahovať už v budúcom roku. Projekt realizuje spoločnosť Projekt Tabáň, dcérska firma developera Proxenta, ktorý skúsenosti s nitrianskym realitným trhom má. Pred dvoma rokmi dokončil projekt Dúhové bývanie. Zdroj: *enviportal.sk*

Polyfunkčný komplex Orbis Premium

Spoločnosť Inpek, s.r.o., začala koncom apríla s výstavbou polyfunkčného objektu Orbis Premium. V lokalite po zbúranom Dome kultúry Orbis postupne vzniká projekt, ktorý ponúkne nadštandardné byty, obchody, služby a kancelárske priestory. Obchodný riaditeľ Inpeku Jozef Bóna informoval, že výstavba potrvá 18 mesiacov. Koncom budúceho roka by sa mali začať sťahovať prví obyvatelia. V časti od Štefánikovej ulice by mali byť prevádzky obchodov a služieb, strednú časť bude tvoriť administratívny objekt. Z Piaristickej ulice bude sprístupnený bytový komplex. V Orbis Premiu bude 49 luxusných veľkometrážnych bytov, 242 parkovacích miest, 1 650 m² plochy pre služby a 2 500 m² kancelárskych priestorov. V objekte by mala byť kaviareň, reštaurácie a fitness centrum. Popri Piaristickej ulici bude viesť cyklotrasa. Z ponuky bytov je 23 dvojizbových, 21 päťizbových, štyri byty sú trojizbové a jeden štvorizbový. Ich rozloha sa pohybuje od 74 do viac ako 200 m². Celkovo vrátane nebytových priestorov, ako sú balkóny, terasy, pivnica a parkovacie miesta v podzemnej garáži, dosahujú do 388 m². Väčšie byty budú mať dve parkovacie miesta. V polyfunkčnom objekte bude bývať približne 150 ľudí a ďalších približne 200 tu bude pracovať. Pod autorstvo projektu sa podpísalo architektonické štúdio Morocz_Tacovsky. Polyfunkčný komplex bude pozostávať z troch funkčných celkov. V prvom objekte zo strany Štefánikovej triedy budú obchody, služby a byty. V strednom trakte budú kancelárie a tiež skladové priestory v podzemí. Zo strany Piaristickej ulice vyrastie bytový dom s trojpodlažnou podzemnou garážou, ktorá bude slúžiť obyvateľom bytovky, majiteľom obchodov a kancelárií aj verejnosti. V komplexe majú byť dve nádvorcia so zeleňou a počíta sa aj s vegetačnými strechami. Výstavba sa začala prvým podzemným podlažím objektu zo strany Štefánikovej triedy.

Zdroj: enviroportal.sk

Atraktívne bývanie pri rieke: Living park

Dostavba železobetónového skeletu pri rieke v Nitre sa začiatkom tohto roka dostala do ďalšej fázy získavania povolení potrebných na stavbu. Projekt Promenáda Living Park čaká na dokončenie už takmer desaťročie. Nitrania prejavovali na sociálnych sieťach nervozitu z niekoľko rokov zohyzeného nábrežia, ktoré kazilo (nielen) výhľad z hradu na Zobor. Prestavbou a dostavbou existujúceho železobetónového skeletu, ktorý je súčasťou pôvodného zámeru výstavby obchodného centra Citypark Nitra, by mal vyrásť multifunkčný komplex Promenáda. Investor ohlásil, že okrem bývania bude komplex plniť zmiešané funkcie so zameraním na relax, obchod, služby, či gastronomické prevádzky. V dvojpodlažnom obchodnom centre bude 23-tisíc m², v dvoch nadstavbách budú na treťom podlaží umiestnené prevádzky detský svet a fitness. Vybudujú tu aj tri štvorpodlažné pavlačové bytové domy so 60 bytmi s predsadenými lodžiami. Súčasťou bude parkovací dom a podzemná garáž. V obchodných priestoroch

by malo vzniknúť približne 290 pracovných miest, ďalších 90 pribudne v stravovacích zariadeniach a kaviarňach. Investor odhaduje celkové náklady na realizáciu stavby na 50 miliónov eur.

Zdroj: teraz.sk

Projekt Nová Nitra

V areáli bývalého nitrianskeho pivovaru v roku 2009 začala spoločnosť NR Invest a.s. výstavbu technickej infraštruktúry multifunkčného komplexu pod názvom Nová Nitra. Investorské spoločnosti NR Invest tu postupne budujú projekt Nová Nitra I a Nová Nitra II so 180 bytmi. Rezidenčná časť multifunkčného projektu ponúka pohodlné bývanie. Byty sú orientované na nitriansku Kalváriu. Obytná časť projektu je architektonicky oddelená od ostatných častí. Všetky vnútorné bloky vytvoria uzavreté átrium so zeleňou a s detským ihriskom určeným len pre obyvateľov bytov. Takéto riešenie posúva kvalitu rodinného bývania vo veľkomeste a nadväzuje na tradíciu historických obytných domov v centre mesta. Prakticky riešené byty budú disponovať nízkymi prevádzkovými nákladmi. Ich ďalšou výhodou je možnosť vonkajšieho parkovania, ale aj garážového parkovania a dostupnosť služieb, úradov, ale aj centra mesta či železničnej a autobusovej stanice.

Zdroj: vlastný text

Zrekonštruovali administratívnu výškovú budovu na Štefánikovej triede

V marci 2019 sa začala rekonštrukcia administratívnej výškovej budovy na Štefánikovej triede č. 88 pri Autobusovej stanici v Nitre, v ktorej sídli Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Budova bola postavená v roku 1981 a mala slúžiť pre viaceré inštitúcie. Kompletný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny sídli na tejto adrese od jari 2011. Vtedy sa do 10-podlažnej budovy presťahovali úradníci z oblastí služieb zamestnanosti (úrad práce), ktorí dovtedy boli na Nábřeží mládeže, kde pôsobili v prenájme v budove Strednej odbornej školy za asi 130-tisíc eur ročného prenájmu. V roku 2019 tu pracovalo 230 zamestnancov. Oprava budovy trvali 10 mesiacov. V rámci rekonštrukcie sa vymenil obvodový plášť, okná a dvere, budova bola zateplená minerálnou vlnou s cieľom znížiť jej energetickú náročnosť. Pri hlavnom vstupe vybudovali železobetónovú rampu na vstup imobilných pacientov. Obnovené boli aj všetky rozvody, inštalovaná bola klimatizácia. Úrad aj počas rekonštrukcie poskytoval všetky služby v plnom rozsahu. Rekonštrukcia stála 2,12 milióna eur.

Zdroj: enviroportal.sk

Rekonštrukcia budovy Starej plynárne

Stará ošarpaná budova Starej plynárne na Štefánikovej triede pri križovatke so Staničnou ulicou je už minulosťou. Od konca roka 2018 postupne prešla komplexnou rekonštrukciou exteriéru aj interiéru. Vlastníkom areálu, v ktorom sa nachádza aj objekt Starej plynárne, je od roku 1998 spoločnosť INPEK, s.r.o. Tá sem presunula svoje administratívne sídlo. Samotný objekt Starej plynárne, nachádzajúci sa kedysi na okraji mesta, dnes v jeho centre, pozdĺž línie Štefánikovej triedy, jedného z hlavných komunikačných ťahov mestom, predstavuje jednu z mála zachovaných technických kultúrnych pamiatok na území mesta. „Spoločnosť INPEK, s.r.o. ho nadobudla vo veľmi zlom technickom stave a posudky statikov týkajúce sa jeho konštrukcií krovu, obvodových stien, základových konštrukcií len podčiarkovali nevyužitelnosť veľkých halových priestorov. Napriek odporúčaniam statikov, aby bola nehnuteľnosť odstránená a skutočnosti, že komplex budov nie je zapísaný do zoznamu kultúrnych pamiatok, rozhodlo sa vedenie spoločnosti, že historický technický komplex budov Starej plynárne zachráni. Prvým krokom bola ochrana objektu pred poveternostnými vplyvmi a najmä dažďovými vodami, kedy sa zrealizoval nový krov a konštrukcia bola pokrytá novou, ale historizujúcou krytinou. V zámere obnovy bol oslovený Krajský pamiatkový úrad Nitra, ktorého odborní pracovníci preskúmali architektonické a materiálové riešenie nehnuteľnosti, preverili farebnosť a stratigrafiu náterov a poskytli odborné usmernenie na úpravu fasády. Začiatkom januára prebiehala prvá etapa rekonštrukcie Starej plynárne a to na dvoch z trojice stavieb komplexu. Upravili exteriér. Do stavby bola vložená kovová konštrukcia v industriálnom štýle, umožňujúca jeho využitie na administratívne účely. Priestory budú slúžiť ako sídlo spoločnosti INPEK HOLDING, a.s. Následne sa začne druhá etapa obnovy tak, aby komplex troch vzájomne previazaných historických budov vytváral výrazovo jeden celok.

Zdroj: enviroportal.sk

Rekonštrukcia Župného domu

Rekonštrukcia Župného domu pokračovala aj v tomto roku. Poveternostné podmienky však „nedovoľovali realizáciu všetkých prác či už v interiéri alebo v exteriéri“. Po ukončení rekonštrukcie západného krídla sa do historickej budovy prisťahovali ďalší župní úradníci. Priestory pre nich museli uvoľniť aj pracovníci Nitrianskej galérie. Tí sa mali pôvodne už začiatkom roka 2019 presunúť na Samovu ulicu 1, do nevyužitých priestorov v susedstve Župného domu. Teraz sa hovorí o termíne najneskôr do konca marca. V rekonštruovanej časti župného domu už bola čiastočne urobená hrubá montáž rozvodov, hotové sú deliace priečky aj vnútorné omietky vrátane reštaurátorských prác. „K dokončeniu bola potrebná kompletizácia prác vo vnútorných priestoroch a úprava vonkajšej fasády. Rekonštrukcia sa začala na jeseň v r. 2018 a trvala 22 týždňov. Robí ju firma SimKor z Banskej Štiavnice. Cena

zákazky je 1 355 400 eur s DPH. Vyše stovka úradníkov sídli od roku 2012 v prenajatých priestoroch na Rázusovej ulici, ktoré patria firme TBN. Poslanci v októbri schválili predĺženie nájomnej zmluvy do konca tohto roka. Ročné nájomné je vyše 132-tisíc eur. Ďalších 86 úradníkov sedí na Kupeckej ulici, v budove, ktorá patrí župe. Zatiaľ nie je známe, či sa aj oni zmestia do zrekonštruovaného župného domu. Vlni sa do neho presťahoval župný lekár, ktorý mal predtým kanceláriu na Rázusovej. „K jeho presťahovaniu došlo v súvislosti so zmenou organizačnej štruktúry úradu, pretože lekár vykonáva prenesený výkon štátnej správy v zdravotníctve a podlieha priamo štatutárovi samosprávneho kraja,“ zdôvodnila Oľga Prekopová. Do župného domu sa presťahoval celý úsek krajského lekára (štyria pracovníci) aj právnička župana. Koľko ďalších úradníkov sa zmestí do župného domu, zatiaľ nie je známe. „Bude to závisieť od optimálneho rozmiestnenia jednotlivých odborov,“ povedala hovorkyňa. Termín sťahovania ešte nevie. „Malo by sa uskutočniť v priebehu roka, v závislosti od ukončovania prác – s prihliadnutím na historický ráz budovy, ktorá je v pozornosti krajského pamiatkového úradu.“ Kamenné murivo tvoriace časť opevnenia hradu, ktoré bolo objavené pri výkopových prácach v interiéri západného krídla, je už zasypané. Podmienky určili pamiatkari. Murivo našli, keď kopali výťahovú šachtu. Práce museli prerušiť, župa dala prepracovať projekt. Časové zdržanie spôsobilo, že prišla o dotáciu z eurofondov. Dnes sa už s výťahom nepočíta. V inej časti budovy našli ešte v roku 1991 stredovekú bránu, ktorá bola súčasťou románskej hradby. O päť rokov neskôr vznikol projekt na jej prezentáciu verejnosti. Podľa archeológov ide o unikát v strednej Európe.

Zdroj: Oľga Prekopová, hovorkyňa predsedu NSK

Pri ZŠ kráľa Svätopluka hokejbalový areál

Nadšenci hokejbalu v meste pod Zoborom zrealizovali v roku 2019 v areáli Základnej školy na kráľa Svätopluka dostavbu športového areálu. Podľa informácií Martina Štefanku, predsedu Nitrianskej hokejbalovej organizácie (NiHbO), vo februári bola vyhotovená projektová dokumentácia. Výstavba bola zložená z viacerých fáz - od prípravy inžinierskych sietí, cez vyrovnanie podkladu na osadenie kontajnerov, ktoré už sú zložené v areáli ZŠ Kráľa Svätopluka, až po dobudovanie interiéru a zázemia, kde bude kancelária, sklad, sprchy, toalety pre návštevníkov či bufet. Toto všetko by hokejbalový klub chcel stihnúť v priebehu najbližších týždňov. Kontajnerové kabíny budú slúžiť hlavne pre našu mládež v rôznych vekových kategóriách Nitrianskych rytierov ligy 3+1 a 5+1. Spolu s kontajnermi budú dobudované na menšom ihrisku, kde sa hrá liga 3+1, striedačky a taktiež tribúna pre návštevníkov na veľkom ihrisku. Momentálne je celý projekt financovaný z vlastných zdrojov.

Zdroj: nitra.sk

Nové podmienky pre vzhľad oplozenia okolo rodinných domov

Mesto Nitra stanovilo v rámci zmien a doplnkov územného plánu mesta v septembri 2018 nové podmienky na vzhľad plotov. Regulácia platila pre nové a rekonštruované oplozenia. Podľa nich môže mať plot v polohe uličnej čiar maximálne 1,8 metra. Ak stojí medzi pozemkami, výška je stanovená do 2,1 metra. Nové nepriehľadné ploty by už nemali pribúdať. Oplozenie v polohe uličnej čiar je možné riešiť v kombinácii nepriehľadných častí (plné murivo s nikou na odpadové nádoby, elektromer, plynomer) a transparentných častí v pomere 30:70. Za plotom odporúča vysadiť vysoké stálezelené porasty, ktoré vytvoria optickú a izolačnú bariéru. Bude eliminovať hluk a zachytávať prach. Regulácia platí aj pre oplozenie medzi pozemkami. Má byť z transparentných materiálov – pletiva, alebo v kombinácii so živým plotom zo stálezelených porastov. Mesto týmto opatrením vyvíja aktivity k tvorbe ekologickejšieho prostredia, nakoľko betónové ploty boli škodlivé voči životnému prostrediu, pretože neprúdil rovnomerne vzduch, ale boli prekážkou aj pre voľne žijúce zvieratá.

Zdroj: nitra.sk

Starú fontánu v Hangócke v mestskom parku nahradila nová antikorová

Uprostred jazera Hangócka v Mestskom parku na Sihoti v Nitre inštalovali novú fontánu, ktorá nahradila starú a dlhodobo nefunkčnú. Nová fontána dostala antikorové spracovanie, k lepšiemu výkonu zariadenia pomohli aj štyri plaváky. Osadenie, inštaláciu a práce súvisiace so zabezpečením funkčnosti zrealizovali pracovníci Strediska mestských služieb. Cena za materiál dosiahla takmer 6500 eur. Investícia bola ukončená do konca apríla 2019. Dôvodom výmeny starej fontány bola podľa vedúceho Strediska mestských služieb Ľubomíra Muziku fakt, že stará fontána sa často kazila. Preto sa rozhodli, že ju nebudú rekonštruovať, ale nahradia staré zariadenie novým.

Zdroj: nitra.sk

Výstavba cyklotrasy z Klokočiny na autobusovú stanicu

V mestskom lese Borina sa začala koncom februára 2019 výstavba cyklotrasy, ktorá povedie z Klokočiny na autobusovú stanicu. Kvôli výstavbe 3 metre širokej cesty vyrúbali desiatky stromov. Výstavbu cyklotrasy naplánovalo bývalé vedenie mesta Nitra, financovaná je z eurofondov. Keď ľudia z Čermáňa zistili, že firma vykolíkovať trasu, spísali petíciu, no zeleň už zachrániť nedokázali. Občania z Čermáňa žiadali aspoň úpravu projektu. „Najmä aby cyklotrasa nemala asfaltový povrch – veď kto to kedy videl, aby bol v lese asfalt, ktorý nepije vodu. Cyklotrasa bude široká tri metre. Podľa projektu kvôli nej vyrúbali 53 borovíc, 10 listnatých stromov a približne 900 m²

kríkov. Obyvatelia lokality to označili za environmentálny zločin. Obávali sa aj toho, že po asfaltke začnú jazdiť nezodpovední vodiči. V tejto súvislosti pripomínajú, že trasa vedie popri zásobníku pitnej vody. Ľuďom sa nepozdáva ani osvetlenie cyklotrasy – na úseku, ktorý prechádza lesom, bude 16 svietidiel.

Zdroj: nitra.sk

Čermáň a Klokočinu spojil s Autobusovou stanicou nový chodník

Mestské časti Nitry Čermáň a Klokočina spojila s autobusovou stanicou nová cesta pre chodcov a cyklistov cez Borinu. Výstavba sa začala v roku 2015, práce boli ukončené v júli 2019. Súčasťou projektu je aj čiastočná revitalizácia v minulosti zanedbaného lesoparku Borina.

Zdroj: nitra.sk

Nabíjacie stanice pre elektromobily

Doprava je v súčasnosti zodpovedná za štvrtinu emisií skleníkových plynov prenikajúcich do ovzdušia a je dominantným znečisťovateľom najmä v mestách. Aj preto je dôležité začať s postupným nahrádzaním klasických automobilových pohonov elektrickými. Jedným z opatrení smerujúcich k elektromobilite je inštalácia siete nabíjacích staníc. V Nitre sú v súčasnosti dve nabíjacie stanice pre autá na elektrický pohon, a to na parkovisku na Wilsonovom nábreží, nabíjačku prevádzkuje Východoslovenská energetika, a. s. Druhá nabíjacia stanica je vodičom k dispozícii na parkovisku za mestským úradom. Ďalšie nabíjacie stanice pre elektromobily vybuďovala Západoslovenská energetika, a. s. na pozemkoch, ktoré si prenajme od mesta. Nabíjacie stanice vybudujú na parkovisku pri Zimnom a Futbalovom štadióne na Podzámskej ulici, na parkovisku pri Ul. P. Straussa pri Poliklinike na Klokočine, na parkovisku na Vihorlatskej ulici pri Poliklinike na Chrenovej, na parkovisku oproti UKF na Dražovskej ceste. Každá stanica bude súčasťou celoeurópskeho navigačného systému, ktorý vodičov elektromobilov dovedie k nabíjačke.

Zdroj: vlastný text

Väčšie komunitné centrum poskytne i väčšie možnosti vzdelávania Rómov

Mesto Nitra pripravuje výstavbu nového komunitného centra pre Rómov v lokalite Orechov dvor. Finančné prostriedky na realizáciu projektu získali z eurofondov. Stavebné práce sa začali po podpise zmluvy. Mesto Nitra získalo na realizáciu projektu nenávratný finančný príspevok z eurofondov. Komunitné centrum tu bolo zriadené pred desiatimi rokmi. Situované však bolo v prispôsobených kontajnerových bunkách a nespĺňalo kapacitné ani hygienické nároky a jeho prevádzka bola energeticky

náročná. Novú budovu postavia na pozemku, kde momentálne stojí stará kôlna. Tá je už určená na zbúranie. Nové komunitné centrum bude mať nadzemné podlažie v rozmeroch 15 x 19 metrov. V budove budú dve klubové miestnosti pre 44 detí vo veku 6 rokov do 15 rokov. Súčasťou budovy bude kancelária, školiace priestory, sklad pomôcok, hygienické a technické priestory a kuchynský kút na výučbu varenia. V Komunitnom centre sa budú môcť školáci pripravovať na vyučovanie a svoj voľný čas tráviť zmysluplne pri krúžkovej činnosti. Nové priestory ponúknu nové možnosti aj rádrovým sestričkám na vykonávanie ich pastoračnej činnosti. Vďaka väčšiemu počtu miestností ako doteraz budú môcť komunitní pracovníci mesta súbežne pracovať s dospelými aj s deťmi.

Zdroj: nitra.sk

Posledný úsek obchvatu Dražoviec bol uvedený do predčasného užívania

Od 16. apríla 2019 bola doprava na ceste I/64 medzi Nitrou a Topoľčanmi presmerovaná v Nitre po novej komunikácii, ktorá vedie nadjazdom ponad Priemyselný park Sever. V novom úseku je zriadená nová obojsmerná zastávka Nitra, Priemyselný park, nadjazd. Zo zastávky viedli rampy pre chodcov dolu na ulicu Dolné hony. Prímestské linky mali novú zastávku zapracovanú už v cestovných poriadkoch platných od 9. decembra 2018, teraz došlo aj k ich faktickému presmerovaniu na novú trasu. Pre prímestské linky sa zrušila zastávka Nitra, Priemyselný park, rázcestie, v plnom rozsahu ju nahrádza nová zastávka. Oproti pôvodnej zastávke je na ňu lepší prístup aj zo vzdialenejších firiem a zároveň je obojsmerná. Linka mestskej hromadnej dopravy č. 4 mala nový cestovný poriadok so zastávkou na nadjazde spracovaný až od 1. mája 2019. Dovtedy spoje, ktoré premávali bez zachádzky cez Priemyselný park, v smere do Dražoviec premávali bez zmeny trasy, to znamená cez zastávku Rázcestie, Priemyselný park. V smere do mesta bola zastávka Priemyselný park, nadjazd do trasy linky doplnená až od mája.

Zdroj: vlastný text

Začala sa výstavba polyfunkčného objektu Orbis

Spoločnosť Inpek, s.r.o., Nitra oficiálne začala v pondelok 29. apríla 2019 výstavbu polyfunkčného objektu Orbis Premium v centre Nitry. Samotnej výstavbe predchádzali búracie práce budovy bývalého Domu kultúry Orbis, na mieste ktorej vyrastie nový komplex. Výstavba polyfunkčného komplexu by mala trvať 18 mesiacov, potvrdil obchodný riaditeľ spoločnosti Inpek Jozef Bóna. Výstavbu komplexu realizuje Inpek z vlastných zdrojov, výšku investície Bóna nešpecifikoval. Polyfunkčný objekt bude rozdelený na tri funkčné celky sprístupnené od Štefánikovej i Piaristickej ulice. V časti od Štefánikovej ulice by mali byť prevádzky obchodov a služieb, strednú časť bude

tvoriť administratívny objekt. Z Piaristickej ulice bude sprístupnený bytový komplex. V bytovom komplexe vybudujú 49 luxusných veľkometrážnych bytov. Ku každému bytu budú dve parkovacie miesta. Projekt počíta s celkovo 242 parkovacími miestami. Budova bývalého domu kultúry Orbis bola postavená v roku 1990, jej súčasťou bola aj kinosála. Neskôr prenajalo mesto budovu Radiu Nitra, v objekte vznikli obchodné prevádzky. Nájomca neplatil mestu nájomné, spor skončil na súde, ktorý rozhodol o vyprataní priestorov. Prevádzka kina sa skončila v roku 2007. O rok neskôr, po neúspešnom hľadaní investora, ktorý by chátrajúci objekt zrekonštruoval, mestskí poslanci schválili priamy predaj Orbisu a okolitých pozemkov firme Inpek.

Zdroj: vlastný text

Rekonštrukcia Nitrianskej galérie

Rekonštrukcia západného krídla Župného domu, ktorý je kultúrnou pamiatkou, pokračovala aj v priebehu roka 2019. Kedy sa do historickej budovy presťahujú úradníci, nie je známe. Práce sa začali v novembri 2018, podľa zmluvy mali trvať 22 týždňov. Zákazku získala firma SimKor z Banskej Štiavnice, jej cena je 1 355 400 eur s DPH. Urobená už bola hrubá montáž nových rozvodov, deliace priečky, vnútorné omietky a čiastočne aj vonkajšia fasáda. Zostáva dokončiť kompletáž elektroinštalácií, zdravotníckej, ústredného kúrenia, plynoinštalácie, montáž keramických obkladov, dlažieb, podláh, reštaurátorské práce v interiéri a na fasáde,“ informovala hovorkyňa župy Oľga Prekopová. Časový posun podľa nej súvisí s poveternostnými podmienkami, keďže sa práce začali na konci jesene. Presný termín ich ukončenia nie je známy. Opakovane sa posunul aj termín sťahovania pracovníkov Nitrianskej galérie. Tí sa musia presunúť na Samovu ulicu 1, do nevyužitých priestorov objektu, ktorý susedí s východným krídlom župného domu. Patrí Nitrianskemu samosprávnemu kraju, zatiaľ nie je pripravený.

Zdroj: hovorkyňa župy Oľga Prekopová

Nitrianska teplárenská spoločnosť vymieňala potrubie na Klokočine

Od mája do septembra 2019 sa na Klokočine robila rekonštrukcia teplovodného potrubia pre Nitriansku teplárenskú spoločnosť. Práce realizovala firma Metrostav Praha. Súčasne prebiehala výstavba centrálného rozvodu tepla s domovými odovzdávacími stanicami na sídlisku Klokočina. Výmena rozvodov priniesla aj ďalšie výhody. Nové potrubie má signalizáciu, takže v prípade úniku sa bude presne vedieť, kde majú pri oprave zasiahnuť. Každá obytná budova dostala vlastnú odovzdávaciu stanicu tepla. Pre obyvateľov to znamenalo výrazné zvýšenie komfortu bývania. Každá bytovka si bude môcť samostatne nastaviť dátum a teplotu vykurovania, ale aj čas na ohrev teplej vody. V konečnom dôsledku to však obyvatelia ocenia, pretože ušetria na

tepelných únikoch. Zásahy sa týkali aj verejnej mestskej zelene. Dreviny mesto priebežne vyrúbalo a mladé stromy, ktoré rastú na trasách teplovodov, presadili na náhradné miesta.

Zdroj: teraz.sk

Nová cyklolávka cez rieku na Wilsonovom nábreží

Postaviť cyklolávku cez rieku Nitra na Wilsonovom nábreží plánovalo ešte predošlé vedenie mesta. Stavebný úrad povolil jej výstavbu v roku 2018. Nové premostenie rieky bolo aj súčasťou balíka úspešných projektov, ktoré získali v roku 2018 dotáciu. Nový most bude spájať Wilsonovo nábrežie a Nábrežie mládeže pri Technickej fakulte Slovenskej poľnohospodárskej univerzity. Má mať dva cyklistické pásy a celkovú šírku medzi zábradliami 4 metre. Predpokladané náklady na vybudovanie cyklolávky sú 1 072 753,15 eur bez DPH. Podľa zverejnenej výzvy bude projekt financovaný z fondov Európskej únie. Ako ďalej pripomenul Andrej Jančovič z MsÚ v Nitre, v zmysle spracovanej projektovej dokumentácie budú okrem cyklolávky realizované aj cyklotrasa II. etapa – Tr. A. Hlinku – Dlhá ulica, cyklotrasa Wilsonovo nábrežie – Univerzitný most – Mostná ulica – Jesenského ulica, cyklotrasa Klokočina – Borina – Holého – Autobusová stanica a cyklistický chodník Nitra – Vráble I. a II. etapa. Celková dĺžka mosta bude 62,1 metra. Výstavba prebiehala 8 mesiacov.

Zdroj: nitra.sk

Rekonštrukcia budovy súčasného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny

Od jarných mesiacov tohto roka sa začala rekonštrukcia budovy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre na Štefánikovej triede. Cieľom je najmä znížiť energetickú náročnosť budovy, ktorá bola postavená v roku 1981. Tohto roku v budove

pracuje 230 pracovníkov. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre rekonštruujú. Práce za 2,3 milióna eur majú byť hotové do konca roka. Zhotoviteľom je spoločnosť Menert zo Šale. Ako prvé sa začalo s rekonštrukciou elektroinštalácie spolu so štruktúrovanou kabelážou na 8. nadzemnom podlaží a následne na deviatom,“ povedala Mária Hrehová z ústredia práce. Firma zároveň rekonštruuje sociálne priestory, kde vymieňa všetky rozvody. V polovici mája začala aj s demontážou slnolamov na južnej strane fasády. Prístup do budovy pre klienta, vrátane bezbariérového vstupu, je toho času neobmedzený. Úrad aktuálne poskytuje klientom všetky služby v plnom rozsahu. „V prípade obmedzenia vieme zabezpečiť ich vybavenie v klientskom centre, respektíve v iných kancelárskych

priestoroch budovy. Úrad sídli na Štefánikovej triede, neďaleko autobusovej stanice. Cieľom rekonštrukcie je znížiť energetickú náročnosť objektu.

Zdroj: mynitra.sme.sk, foto: kronikárka

Prestavbou ubytovne na Čermáni vzniklo 35 nových nájomných bytov

Mesto Nitra prevzalo 28. júna 2019 od zhotoviteľa zrekonštruovanú budovu bývalej ubytovne na Hlbokej ulici v nitrianskej mestskej časti Čermáň. Prestavbou ubytovne vzniklo 35 nových nájomných bytov, z toho 25 jednoizbových a desať garsónok. Kolaudáciu ukončili v auguste 2019, avšak do bytoviek sa noví nájomníci nemohli nasťahovať, pretože poslanci neschválili výšku nájomného. Celkové náklady na rekonštrukciu dosiahli 1,073 milióna eur, mesto získalo na realizáciu projektu pôžičku zo Štátneho fondu rozvoja bývania vo výške 608 622 eur. Od februára 2008 začalo mesto prevádzkovať túto budovu ako mestskú ubytovňu, ktorá bola zriadená ako dočasné ubytovanie pre ľudí v sociálnej núdzi. Rekonštrukcia objektu a prestavba na nájomné byty sa začala v decembri 2017.

Zdroj: nitra.sk

Opravy ciest, poškodených výstavbou automobilky Jaguar Land Rover

V Nitre sa od 9. do 11. augusta 2019 začala oprava ciest, ktoré poškodili vozidlá pracujúce na výstavbe automobilky Jaguar Land Rover. Nový asfaltový koberec dostala cesta I/64 Nitra v Nitre na Chrenovskej ulici v úseku križovatka Levická x Zlatomoravecká – Brezový háj. Uzatvorený je jeden jazdný pruh. Rovnaký úsek v opačnom smere opravovali od piatku 16. augusta (cesta bola uzavretá od 18. hodiny) do 18. augusta (uzávierka bola do 21. hodiny). V ďalšej etape bola opravovaná aj cesta I/65 do Zlatých Moraviec.

Zdroj: Slovenská správa ciest

Mestský kúpeľ rekonštruovali a odovzdali do užívania 8. októbra

Mesto Nitra rekonštruovalo počas leta mestskú plaváreň, ktorú z historického dôvodu nazývame mestský kúpeľ. Práce sa ukončili 30. septembra 2019. Bazén odovzdali do užívania 8. Októbra 2019. bol pre havarijný stav oboch bazénov a ďalšej infraštruktúry od polovica júna zatvorený. Mesto pôvodne na opravu vyčlenilo 200 000 eur. Nakoniec sa práce vysúťžili za 161 725 eura. Predmetom zákazky bola realizácia stavebných prác na rekonštrukcii plaveckého a detského bazéna. V auguste sa v plaveckom bazéne robili búracie práce a montáž potrubia, sacieho a výtlačného systému. Rovnako sa robilo pofóliovanie bazéna, vrátane prelivových žlabov. Na

detském bazéne sa v rámci rekonštrukcie namontoval výtlačný systém a ten sa potiahol fóliou.

Zdroj: teraz.sk

Od stredy 28. augusta do 20. decembra opravovali Univerzitný most

V stredu 28. augusta 2019 nastali v Nitre veľké dopravné obmedzenia. Súviseli s rekonštrukciou Univerzitného mosta, ktorý spája centrum so sídliskom Chrenová. Polovicu mosta ráno o šiestej hodine ráno uzavreli.

Univerzitný most 28. augusta 2019. Foto: Ľudmila Synaková

Obmedzenia trvali do 20. decembra. Polovica mosta zostala po celý čas prejazdná jedným smerom. Opravu mosta realizovala skupina spoločností pod vedením Strabag PaIS. Majiteľom mosta je Slovenská správa ciest, ktorá si rekonštrukciu mosta objednala. Dôvodom uzávierky mosta bola výmena ložísk na moste bez úplnej uzávierky mosta. Počas čiastočnej uzávierky mosta bola odklonená doprava – v smere od centra na sídlisko Chrenová boli voľné dva jazdné pruhy, v smere z Chrenovej do centra bola doprava vedená po miestnych komunikáciách. Nákladné vozidlá sa do centra Nitry nedostali, museli ísť po obchádzkových trasách mimo centra mesta. Približne dva mesiace bola uzavretá polovica mosta zo strany UKF a druhá polovicu mosta zo strany SPU. Vozidlá jazdili po meste akoby po veľkom okruhu, ktorý viedol cez Univerzitný most, Slančíkovej ulicu, Chrenovský most, Wilsonovo nábrežie. Pri jazde od okružnej križovatky medzi Mostnou a Napervillskou smerom k Chrenovskému mostu autá nemohli pokračovať rovno k Mlynom. Dopravné značenie ich pri Chrenovskom moste nasmerovalo na Kmeťkovu ulicu, kadiaľ sa do centra dostali buď po Ulici Fraňa Mojtu alebo po Mostnej ulici.

Letecký (dronový) pohľad na Univerzitný most Foto: nitralive.sk

Betónový skelet stavby začali prebudovávať na byty

Na nábreží rieky Nitry v Brezovom háji od roku 2007 stojí rozostavaný betónový skelet plánovaného projektu veľkého obchodného centra s názvom City Park. Pôvodne mal byť projekt dokončený na jeseň v roku 2008, čo sa však neuskutočnilo. V roku 2019 developer informoval, že projekt, ktorý medzičasom prešiel zmenami, predsa len dokončí a začali sa tu vykonávať búracie práce.

Skupina ICT plánovala, že obchodno-zábavné centrum s vyše 100 predajňami a prenajímateľnou plochou 27-tisíc štvorcových metrov. Ohlásení boli aj konkrétni nájomcovia. Developer však práce v roku 2008 stopol. Dôvodom boli právne spory o pozemky a spochybnenie stavebného povolenia. Neskôr zas nevedel nájsť finančného partnera. Pozemky vlastnila cirkev, investor ich mal pôvodne prenajať, no v súčasnosti

sú už v jeho vlastníctve. Na projekte istý čas spolupracovala spoločnosť ICT Istroconti s Doprastavom, celý zámer sa rozširoval aj o hotel, byty a kancelárie. Nič z toho sa však neposunulo do fázy realizácie. V roku 2016 ICT Istroconti oznámil, že našiel nového partnera na dostavbu centra. Veľkolepejší projekt opätovne okresal len na byty a obchodné centrum v susedstve. S výstavbou chcel developer začať v roku 2017, ale aj tento termín sa napokon ukázal ako nereálny. Projekt však dostal finálne kontúry a premenoval sa na Promenada Living Park. Zástupca developera zároveň na nitrianskej radnici prezentoval detaily – hovoril o tom, že komplex s bytmi, obchodmi a službami budú zo strany rieky lemovať reštaurácie s vonkajšími terasami, súčasťou malo byť klzisko, vodná plocha a dve detské ihriská. Výstavbu potom zdržalo vybavovanie povolení. Dnes však už developer má iné plány.

Zdroj: teraz.sk

Takto by mal po dostavbe vyzerat' Living park na brehu rieky Nitry.

Zrekonštruovali štartovacie byty pre mladých v bývalej ubytovni na Hlbokej ulici

Na Hlbokej ulici v Nitre v polovici augusta 2019 kolaudovali rekonštrukciu ubytovne, z ktorej vzniklo 25 jednoizbových bytov a 10 garsónok. Aby sa nájomníci do bytových jednotiek mohli nast'ahovať, chýbal ešte jeden z posledných krokov a tým je schválenie poradovníka mestským zastupiteľstvom. Po kolaudácii je celá stavba podľa stavebného zákona spôsobilá do užívania. Oprava bytovky vyšla na viac ako milión eur. Celkové náklady na rekonštrukciu dosiahli 1 072 927 eur, Štátny fond rozvoja bývania poskytol 608 622 eur. Bytovka bola pred opravou v žalostnom stave a odovzdaná firme na rekonštrukciu. Po nutných opravách už bytový dom nešpatí okolie nepekným vzhľadom. Ba čo viac, ponúka budúcim obyvateľom kvalitné a cenovo dostupné

bývanie vo vychytenej lokalite, s výbornou dostupnosťou do centra peši, či bicyklom. Výstavbu bytového domu na Čermáni podporilo dotáciou v rámci rozvoja bývania Ministerstvo

Zdroj: teraz.sk

Rekonštrukcia Starého divadla Karola Spišáka v Nitre

Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre podstúpilo koncom roka 2019 a začiatkom roka 2020 rozsiahlu rekonštrukcia budovy. Celkové náklady na stavebné práce dosiahli takmer 1,3 milióna eur. Divadlo v novej sezóne čakala výzva, pred ktorou nestálo niekoľko desaťročí. „Chceme urobiť toto divadlo modernejším a hlavne dostať ho do štandardu. Pretože roky rokúce fungujeme v takom provizórnom režime, predovšetkým pokiaľ ide o zázemie divadla,“ skonštatoval Kusenda. Kým nie je známy dodávateľ stavebných prác, je podľa jeho slov ťažké predpokladať, ako bude SDKS počas rekonštrukcie fungovať. Vedenie divadla sa preventívne pokúša nájsť vhodné náhradné priestory, zatiaľ však bez úspechu. „Je veľká núdza o plnohodnotné divadelné priestory, takže sa asi prikloníme k verzii, že od jari budeme naše inscenácie prezentovať skôr na zájazdoch. Verejné obstarávanie by podľa jeho slov malo vyjsť v obchodnom vestníku v najbližších dňoch. Následne budú mať uchádzači 20 pracovných dní na to, aby sa prihlásili. V prípade, že bude verejné obstarávanie úspešné, mohol by byť jeho víťaz známy už v novembri. „A potom budeme rokovať o tom, či postupovať etapovo a či budeme môcť zostať v divadle aj počas rekonštrukcie, kedy by sme mohli hrať aspoň v Klube Tatra,“ povedal Kusenda. Rekonštrukčné práce sa nedotknú veľkej divadelnej sály, ktorú sa už podarilo zrekonštruovať. „V týchto dňoch už máme kompletné nové sedenie. Momentálne sa niečo ešte montuje, ale inak je to tak na 99 percent hotové dielo. Máme nové hľadisko, takže plnohodnotne môžeme hrať, ale ide o to, či počas stavebných prác budeme mať k dispozícii nejaké zázemie, či budeme mať elektriku a podobné pragmatické veci,“ vysvetlil Kusenda.

Zdroj: teraz.sk

Mesto Nitra hľadálo vhodnú lokalitu na výstavbu cyklistických garáží

V Nitre majú vybudovať nové bezpečné garáže na uskladnenie bicyklov. Mestskí poslanci už na svojom rokovaní 12. septembra 2019 odsúhlasili podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok z programu na rozvoj cyklickej dopravy a cykloturistiky. Maximálna výška podpory je 200 000 eur. Hlavným cieľom projektu je podpora cyklodopravy tým, že v meste bude bezpečné miesto na odkladanie bicyklov. Tie by mali byť chránené nielen mechanickými zámkami, ale aj inteligentnými systémami, ktoré môžu v rámci preddefinovanej siete komunikovať s kamerami. Mesto už začalo hľadať lokality, kde by mohli byť cyklogaráže postavené. Mohla by to byť napríklad Podzámska ulica pri Mestskom parku na Sihoti, na Nábřeží mládeže pri

Chrenovskom moste či pred atletickým štadiónom a pred Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre na Dražovskej ulici.

Zdroj: teraz.sk

Rekonštrukcia bazénov v „mestskom kúpeľi“

Tohto roku sa od 17. júna 2019 rekonštruovali bazény v budove Mestského kúpeľa v Nitre na Kúpeľnej ulici v Nitre. Bazény otvorili pre verejnosť 8. októbra 2019. Firma, ktorá kúpeľ opravuje, podľa zmluvy ukončila rekonštrukciu do konca septembra. Mestský kúpeľ bol pre havarijný stav bazénov a ďalšej infraštruktúry zatvorený od 17. júna. Tri mesiace pred jeho uzavretím prasklo vypúšťacie potrubie, voda z bazéna cez trhlinu unikala do technickej miestnosti. Na rekonštrukciu vyčlenilo mesto 200 000 eur. Práce mesto Nitra vysúťažilo za 161 726 eur. Predmetom zákazky bola realizácia stavebných prác na rekonštrukcii plaveckého a detského bazéna. V plaveckom bazéne sa montovalo potrubie sacieho a výtlačného systému. Bazén aj preliovové žľavy sa pofóliovali. Na detskom bazéne sa v rámci rekonštrukcie namontoval výtlačný systém a urobilo sa fóliovanie.

Zdroj: nitra.sk, foto: Roman Oravec

Vedenie radnice sa uchádza o výstavbu štadióna

Mesto Nitra sa zapojilo do výzvy Slovenského zväzu ľadového hokeja (SZLH) na výstavbu nového Národného hokejového štadiónu. Vo štvrtok 19. septembra 2019 podalo mesto výzvu na predloženie investičného zámeru na výstavbu Národného hokejového centra. S výzvou súhlasil primátor Marek Hattas a viceprimátor Daniel Balko. Viceprimátor Daniel Balko spolu s hokejovou legendou a súčasným mestským poslancom Jozefom Stümpelom prihlásku osobne zanesli do sídla Slovenského zväzu ľadového hokeja v Bratislave. Štúdia je zjednodušeným projektom toho, ako by mal národný hokejový štadión vyzerieť. Nový štadión by mohol vyrásť na Šindolke na pozemku pod Strednou veterinárnou školou v Nitre. Problémom však je, že pôda patrí podnikateľovi Romanovi Cerulíkovi. Kapacita navrhovaného štadióna by mala byť

najmenej 13-tisíc ľudí. Do výzvy sa okrem mesta pod Zoborom zapojili aj ďalšie hokejové mestá, a to Banská Bystrica, Zvolen a Žilina. Štadión by mal slúžiť okrem hokeja aj iným športom a kultúre.

Zdroj: teraz.sk

Na fotografii zľava viceprimátor Daniel Balko, primátor Nitry Marek Hattas a hokejista Jozef Stümpel.

Foto: Roman ravec

Mesto odovzdalo do užívania 35 nových nájomných bytov

Nitrianska radnica v piatok oficiálne odovzdala 25. októbra 2019 do užívania 35 nových nájomných bytov v zrekonštruovanom objekte na Hlbokej ulici. Budova má kapacitu 80 nájomníkov, byty v nej sú prednostne určené ako prvé štartovacie bývanie pre mladých ľudí. Náklady na bytový dom na Hlbokej ulici presiahli jeden milión eur. „Investíciu financoval 40 percentami štát cez Ministerstvo dopravy a výstavby SR, ďalších 60 percent dodal Štátny fond rozvoja bývania. V Nitre sa za posledných 20 rokov postavilo viac ako 750 bytov, čo ju vo výstavbe podľa štatistík zo Štátneho fondu rozvoja bývania radí na druhé miesto medzi krajskými mestami.

Slávnostné otvorenie bytového domu za účasti predstaviteľov mesta Nitry. Na druhej fotografii sú noví majitelia pri preberaní kľúčov.

Foto: Roman Oravec

6. Ekonomický život mesta Nitry

Automobilka Jaguar Land Rover spustila druhú vlnu náboru

Automobilka Jaguar Land Rover v Nitre spustila začiatkom februára 2019 druhú vlnu náborovej kampane s cieľom obsadiť 850 pracovných miest vo výrobných prevádzkach na pozíciách operátor, mechatronik, automechanik, autoelektrikár, inšpektor kvality, retušér či údržbár. V januári 2019 pracovalo v automobilke viac ako 1500 zamestnancov. Prvé z náborových podujatí sa uskutočnilo v sobotu 2. februára 2019 v obchodnom dome na Štefánikovej triede. Jeho súčasťou bol aj Deň dievčat, ktorý spoločnosť pripravila v spolupráci so Súkromnou strednou odbornou školou polytechnickou DSA Nitra. Okrem kariérneho poradenstva si záujemcovia pozreli ukážky práce s reálnym robotom, skladanie predmetov podľa vlastných návrhov na 3D tlačiarňu či jazdu so špeciálnym minivozidlom. Ľudia videli aj vozidlo Land Rover Discovery, ktoré zišlo v septembri 2018 medzi prvými z výrobnéj linky v nitrianskom závode. Druhú vlnu náboru spustil Jaguar Land Rover v období, keď ďalšie dve automobilky znižovali počty svojich pracovníkov.

Zdroj: Miroslava Remenárová, hovorkyňa spoločnosti Jaguar Land Rover

Výstava Svadobné dni a Beauté

V dňoch 18. až 19. januára 2019 sa na národnom výstavisku Agrokomplex uskutočnila výstava Svadobné dni a Beauté. Návštevníci si mohli pozrieť svadobné šaty, obrúčky a nájsť si inšpiráciu na perfektný svadobný účes či originálne svadobné oznámenia. Súčasťou výstavy bola tradičná súťaž Naj nevesta, novinkou súťaž o Naj ženícha. Témami tohto ročníka boli Street Fashion Bride a Street Fashion Groom. Vlasovú šou predviedol víťaz prestížnych medzinárodných ocenení Alexander Sokolov a talentovaný kaderník Michal Lenčes. O dokonalý vzhľad vlasov, brady a fúzov všetkých moderných mužov sa postarali holiči Ladislav Baláž a Jozef Baláž, ocenení na medzinárodnej súťaži Barber Battle. Svoje umenie predstavil aj holič Henrich Bagin. Cukrári ukázali návštevníkom svoju zručnosť a fantáziu, floristi zas predstavili kvetinové čelenky, náramky, náhrdelníky a ďalšie ozdobné prvky z kvetín v súťaži Svadobný šperk roka.

Zdroj: tlačová správa Národného výstaviska agrokomplex

Aquatherm predstavil najnovšie trendy v oblasti vykurovacej techniky

Najnovšie technológie a trendy v oblasti vykurovacej, ventilačnej, klimatizačnej, meracej, regulačnej, sanitárnej a ekologickej techniky prezentoval 20. ročník

odborného veľtrhu Aquatherm, ktorý sa od 5. do 8. február 2019 konal na nitrianskom výstavisku. Na ploche 11 000 m² sa predstavilo 211 vystavovateľov zo 7 krajín a svoje služby ponúklo 1400 odborníkov. Novinkou tohtoročného veľtrhu bol Deň primátorov a starostov. Tematická konferencia pre predstaviteľov samospráv bola zameraná na budúcnosť odpadového a vodného hospodárstva na Slovensku a na problematiku „smart cities“, obnovu infraštruktúry, správu budov a miest. Piaty ročník Techfora bol hlavnou odbornou konferenciou podujatia. Predstavil inovatívne technologické riešenia a trendy v oblasti technických zariadení budov, ktoré boli prioritne určené pre projektantov, architektov, zástupcov developerov, stavebných odborníkov. Laická verejnosť si počas veľtrhu mohla dať poradiť od odborníkov zo Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry, aké sú najväčšie možnosti úspor energie v domácnosti, a na čo si dať pri investíciách v tejto oblasti pozor. Medzinárodný veľtrh Aquatherm mal svoju premiéru v roku 1999. Na nitrianskom výstavisku sa koná každoročne až do roku 2017, odkedy prešiel na dvojročný cyklus.

Zdroj: tlačová správa Národného výstaviska agrokomplex

Vozový park mestskej autobusovej dopravy výrazne zostarol

V polovici februára 2019 Arriva Nitra, ktorá prevádzkuje mestskú autobusovú dopravu v Nitre informovala, že vozový park Mestskej autobusovej dopravy v Nitre starne. Spoločnosť Arriva Nitra neinvestovala do obnovy vozového parku už štyri roky. Dôvodom je skutočnosť, že zmluva s Mestom Nitra o poskytovaní mestskej autobusovej dopravy skončí koncom roka 2019 a musí byť vypísaný tender na poskytovateľa prepravných služieb. Za posledné štyri roky sa prestalo v Nitre investovať, nekúpil sa ani jeden autobus. Peniaze Arriva dávala iba do bežných opráv. Optimálny priemerný vek autobusov v mestskej hromadnej doprave je podľa jeho slov osem rokov, v Nitre tento vek v súčasnosti dosahuje 12 až 13 rokov. Kým nie sú dohodnuté podmienky a jasná koncepcia, ako by mala mestská autobusová doprava v Nitre vyzeráť, bolo by podľa vedenia spoločnosti zbytočné do vozového parku investovať. Generálny riaditeľ Arriva, a.s. László sa vjadril, že ak budú v poskytovaní dopravných služieb pre Nitru pokračovať ďalej, sú pripravení poskytnúť obrovský rozvoj a priniesť zmeny a riešenia. Ďalším zámerom spoločnosti je celková modernizácia verejnej dopravy. Základom dopravy, najmä v centre mesta, by mali byť elekrobusesy, vďaka ktorým by sa eliminoval hluk i znečistenie ovzdušia. Spojenie prímestských a mestských liniek do centra by malo byť plynulé, čo by malo byť jedným z predpokladov nového tendra. Rovnako tak prepojenie systému bikesharingu s verejnou dopravou, zvýšenie informovanosti cestujúcich prostredníctvom aplikácie, inteligentné zastávky. Nadstavbou v budúcnosti by malo byť organizovanie dopravy. Predovšetkým vyhradenie výlučných pruhov pre verejnú dopravu, aby ľudia v autobusoch nemuseli čakať s autami, vytváranie parkovísk pri najpodstatnejších

vstupoch do mesta, napojenie verejnej dopravy na tieto parkoviská. Tieto zásadné kroky by výrazne pozitívne zmenili život ľudí v meste.

Zdroj: tlačová správa Arriva

Výstava Rybárstvo a poľovníctvo

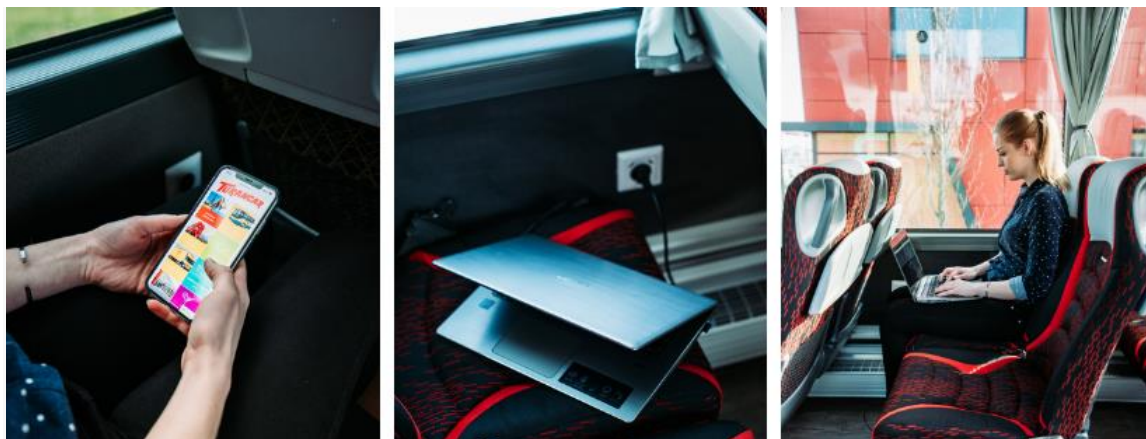
Na národnom výstavisku Agrokomplex v Nitre sa v dňoch 22. až 24. februára 2019 uskutočnil 10. ročník výstavy Rybárstvo a Poľovníctvo a 5. ročník predajnej výstavy včelích potrieb a produktov Včelárstvo. Obe výstavy predstavili najnovšie trendy z oblasti výstroje, zbraní a tiež trendov lovu rýb a včelárstva. Súčasťou trojdňového podujatia boli inštruktaže, ukážky, workshopy a odborné prednášky na aktuálne témy. Odborníci sa podelili s návštevníkmi o významné skúsenosti s chovom malej zveri v mojmirovskom regióne. Štátna veterinárna a potravinová správa SR zabezpečila v rámci odborného programu prednášku o šírení moru ošípaných. Ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Gabriela Matečná ocenila najúspešnejších športovcov Slovenského rybárskeho zväzu za rok 2018. Lákadlom pre návštevníkov výstavy bolo imitovanie zvukov zvierat, simulátor zdolávania sladkovodných rýb, interaktívne lukostrelecké kino a lukostreľba s 3D figurínami zvierat. Pozornosť návštevníkov si zaslúžila aj expozícia trofejí zveri s druhou najsilnejšou trofejou muflóna lesného na svete. V rámci výstavy sa predstavili viaceré kynologické kluby, špeciálna pozornosť bola venovaná národnému plemenu hrubosrstý stavač. Na výstavu zavítala aj legenda slovenskej poľovníckej kynológie Otto Banás. V expozícii Slovenského zväzu včelárov mohli návštevníci môžete ochutnať med a verejne degustovať súťažné medoviny. Budúcim včelárom odborníci poradili ako začať so včelárstvom.

Zdroj: tlačová správa Národného výstaviska agrokomplex

Dopravná spoločnosť TURANCAR funguje 30 rokov

Dopravca TURANCAR Nitra oslávil 30. výročie obnovou vozového parku. Zároveň posunul úroveň autobusovej dopravy na Slovensku na vyšší level. Majiteľom spoločnosti je Viliam Turan. História TURANCARU sa začala písať v Nitre v roku 1989. Ako vtedajší vedúci autobazáru som mal blízko k autám. Na jar 1989 požiadal o licenciu na požičovňu. Za našetrené peniaze si kúpil 3-4 embéčky a začal ich požičiavať. „Potom prišla revolúcia, otvorili sa hranice. Všetci sme boli hladní vidieť svet a cestovať. Aj ja a môj kamarát, no nemali sme začo. Tak sme si vymysleli, že cestovať budeme, ale urobíme to tak, že platiť za to nebudeme. Platiť budú nám. Keďže som ako vedúci autobazáru mal vodičský preukaz aj na autobusy, bol som oprávnený šoférovať. Začal som počas víkendov a voľných dní trénovať a robiť šoféra v mestskej doprave. Predsa len, používať auto na požičiavanie a jazdiť s ľuďmi, nie je to isté. Potom kúpili prvý

ojazdený autobus (Karosu) z vtedajšieho československého Čedoku v Bratislave. Potreboval trochu opraviť, ale dali ho do poriadku a ich sen cestovať, si začali s kamarátom plniť. Ponúkali prvé zájazdy do Istanbulu, Viedne, Paríža... Potom začalo pribúdať práce, autobusov. V súčasnosť vlastní 65 autobusov a pracuje u nás viac ako 200 zamestnancov. Turancar bol prvou súkromnou autobusovou prepravou na Slovensku, ak nepočítame bývalé SAD-ky. Okrem autobusovej a zájazdovej dopravy sme za tých 30 rokov rozšírili ponuku aj o cestovnú kanceláriu, kamiónovú dopravu, autorizovaný servis autobusov Mercedes Benz a SETRA a nákladných vozidiel Mercedes Benz. Venujú sa importu, predaju a autorizovanému servisu midibusov značky ISUZU. Turancar v marci 2019 začal spoluprácu s globálnym poskytovateľom dopravy, nemeckým FlixBusom. FlixBus je nadnárodná spoločnosť, ktorá denne vypravuje 300 000 denných spojení do 2 000 destinácií na pravidelných linkách, vo väčšine medzinárodných. V minulom roku sa rozhodla, že vstúpi na slovenský trh, na ktorom doteraz nebola. Vybrala si za partnera nás, TURANCAR. Začali spoluprácou v predaji cestovných lístkov na naše pravidelné linky na Slovensku (plus do Prahy). Ďalším krokom spolupráce by mala byť pravidelná medzinárodná doprava, ktorá je práve v štádiu vybavovania licencií. Od 11. februára 2019 obmieňali vozový park. Cestujúci zažili nové autobusy Setra Comfort Class na spojoch medzi Banskou Bystricou, Nitrou, Topoľčanmi, Bratislavou a Prahou.

Turancar zvyšuje úroveň autobusovej dopravy, prináša ešte viac komfortu a pohodlia pre cestujúcich. Samozrejmosťou je napríklad pripojenie k sieti Wi-Fi, USB, elektrické zásuvky, väčší priestor medzi sedačkami a tým viac miesta a pohodlia.

Zdroj: turancar.sk

Veľtrh Nábytok a bývanie 2019

Téma vplyvu životného štýlu na súčasné bývanie dominovala na medzinárodnom veľtrhu Nábytok a bývanie, ktorý sa v areáli Agrokomplexu konal od utorok 5. marca do nedele 10. marca 2019. Na ploche vyše 24 000 m² sa v 12 pavilónoch predstavilo 420

vystavovateľov a spoluvystavovateľov. Súčasťou 29. ročníka medzinárodného veľtrhu bol aj 22. ročník výstavy Fórum dizajnu a 4. ročník výstavy Moderné drevodomy. Veľtrh navštívilo 80 000 ľudí. Najväčšie zastúpenie mal na veľtrhu nábytok do obývacích izieb, sedací nábytok, kuchynský, predsieňový a štýlový nábytok. Medzinárodná porota počas dvoch dní posudzovala vystavené exponáty, ktoré vystavovatelia prihlásili do súťaže o Cenu veľtrhu. Exponáty boli vyhodnotené v 6 kategóriách. Poslaním súťaže je oceniť vynikajúce výrobky, kolekcie a zaujímavé expozície, ktoré sú výsledkom vzájomnej spolupráce dizajnérov a výrobcov.

Zdroj: AX

Cechové dni o strechách

V Hoteli Mikado v Nitre sa v stredu 20. marca 2019 uskutočnili Cechové dni, 16. ročník odborných seminárov o strechách na tému Poznatky a skúsenosti Cechu strechárov Slovenska. Zamerané boli na riešenie kritických detailov striech a zúčastnili na nich ľudia, ktorí sa venujú stavebnému dozoru, realizačné firmy, projektanti a architekti, stavbyvedúci, investori a správcovia budov, pedagógovia ako aj laickú verejnosť. Hlavným cieľom Cechu strechárov Slovenska je poskytovať ľuďom služby najlepších realizátorov, aktívne sa starať o rozvoj strechárskych remesiel na Slovensku, podporovať odborný rast svojich členov a obhajovať ich záujmy. Cech strechárov Slovenska vznikol v roku 1997 ako dobrovoľné profesijné združenie živnostníkov a podnikateľov, medzi ktorých patria realizátori striech v profesiách klampiari, strechár/pokrývač, tesár a izolatér, poprední výrobcovia a dodávatelia materiálov pre strechy, odborníci či organizácie zaoberajúce sa vzdelávaním v oblasti striech a problematikou strechy ako celku, jednej z najnáročnejších konštrukcií pozemného staviteľstva.

Zdroj: vlastný text

Arriva zamestnáva sedemnásť vodičiek

Spoločnosť Arriva v roku 2019 zamestnávala v roku 2019 na Slovensku 17 vodičiek autobusov. Najviac žien — deväť — vozí cestujúcich v Mestskej autobusovej doprave v Nitre. V Nových Zámkoch sedia za volantom autobusu štyri vodičky, v Ružomberku a Trnave po dve ženy – vodičky. Arriva Nitra má so zamestnávaním vodičiek na Slovensku dlhoročné skúsenosti. Prvá vodička autobusu začala šoférovať už v roku 2011, odvtedy ich počet narástol. Pôvodné povolania žien — vodičiek — sú veľmi rozdielne, od výroby cez administratívu, školstvo, až po hotelierstvo. Mnohé si povolanie vodičky autobusu zvolili preto, lebo hľadali zmenu, prípadne si chceli splniť detský sen. V niektorých prípadoch ide o rodinnú tradíciu, keď za volantom autobusu roky sedávali ich starí otcovia, otcovia, bratia. Ženy si toto povolanie vyberajú najmä

pre pozitívny vzťah k šoférovaniu. Rady sa stretávajú s ľuďmi a často hovoria, že ich nebavila práca v kancelárii alebo za pultom. Ženy – vodičky sú medzi cestujúcimi obľúbené. Ľudia oceňujú ich plynulú jazdu, príjemné vystupovanie a empatiu, najmä voči starším ľuďom a mamičkám s kočíkmi.

Zdroj: Arriva.sk

Miera nezamestnanosti v Nitrianskom kraji dosiahla 3,14 percenta

Miera evidovanej nezamestnanosti v Nitrianskom samosprávnom kraji dosiahla koncom februára 2019 úroveň 3,14 percenta a naďalej klesá. Najnižšia bola v okrese Nitra, kde sa pohybovala na úrovni 2,4 percenta, najvyššia bola v okrese Komárno, kde predstavuje miera nezamestnanosti 4,56 percenta. Na prelome milénia bol pritom Nitriansky samosprávny kraj z hľadiska nezamestnanosti druhým najhorším krajom na Slovensku po Košickom kraji. Súčasná situácia na trhu práce sa začína preklápať na druhú stranu. Namiesto obdobia, kedy sme sa snažili sem pritiahnuť za každú cenu investora, vidíme, že zamestnávateľia hľadajú pracovnú silu. Má to dve pozitíva, jednak sa veľmi vylepšuje sociálny profil a sociálne podmienky ľudí v regióne a druhý, že sa vyvíja tlak na mzdy, čo zabezpečuje rast ekonomiky. V čase príchodu automobilky Jaguar Land Rover do Nitry dosahovala miera evidovanej nezamestnanosti v kraji 12 percent. Na súčasnej situácii na trhu práce nepodiel'a len samotná automobilka, ale aj jej subdodávateľia a ďalšie firmy, pôsobiace v priemyselnom parku.

Zdroj: teraz.sk

V automobilke Jaguar Land Rover sa vymenil prevádzkový riaditeľ

V marci 2019 sa udiala zmena na pozícii prevádzkového riaditeľa Jaguar Land Rover Slovakia s.r.o. Novým prevádzkovým riaditeľom sa stal Russell Leslie, ktorý má dlhoročné skúsenosti v oblasti automobilového priemyslu získané na rôznych pozíciách našej spoločnosti v závodoch vo Veľkej Británii a Číne. Pán Alexander Wortberg, ktorý viedol vybudovanie závodu v Nitre a prispel k jeho úspešného spusteniu, sa venuje v rámci Jaguar Land Rover strategickému projektu. Zmena nastala aj na poste personálnej riaditeľky. Nicci Cook úspešne naplnila svoje pôsobenie v Jaguar Land Rover Slovakia a odišla do materskej spoločnosti do Veľkej Británie. Novým personálnym riaditeľom závodu sa stal Anton Ondrej.

Zdroj: TS Jaguar Land Rover

Prehľadná mapa liniek mestskej autobusovej dopravy

Zoznam všetkých liniek s nástupnou a konečnou zastávkou, prehľadná infografika v ktorej sú zapracované kompletne trasy autobusov. Všetky tieto informácie sú súčasťou

NITRA SIETÍK LÍNIÍ
Line network

Stav: Stav
17.12.2018

DOPRAVCA - Operator
Autobusy - buses
Vlaky - Trams

LEGENDA - Legend

- linka MHD so zastávkou v konečnej zastávke only bus route with stop and final stop
- prírodná linka so zastávkou resp. linka MHD prírodná linka with stop and final stop
- zelená linka so zastávkou resp. linka MHD zelená linka with stop and final stop
- autobusová stanica - bus stop
- jednosmerná zastávka one-way stop
- hospitálna cesta - city boundary
- obchodné mesto a zastávka bicyklov Arma trade city and bicycle stop
- Intenzita - Intensity
  - 10 - 20 min
  - 30 - 60 min
  - 60 - 120 min
- prerušenie linky v určitých obdobiach after interruption

ZOZNAM LÍNIÍ - Route list

- 1 Zelená linka - Zbor, Nemocnica
- 2 Klokodina, Knefova - Dražovce / Priem. park
- 3 Klokodina, Knefova - Dražovce
- 4 Chrenová, Gorazdova - Klokodina, Edišonova
- 5 Klokodina, Knefova - Klokodina
- 6 Chrenová, Gorazdova - Lužianky / Priem. park
- 7 Klokodina, Knefova - Zbor, Nemocnica
- 8 Klokodina, Knefova - Zbor, Lanovka
- 9 Paláková - Párovské Haje
- 10 Chrenová, Gorazdova - Branc
- 11 Chrenová, Gorazdova - Priem. park
- 12 Daj, Knefova - Chrenová, vlnohrad
- 13 Chrenová, Gorazdova - Klokodina, Knefova
- 14 Chrenová, Gorazdova - Juhová Hájka
- 15 Chrenová, Gorazdova - Priem. park
- 16 Klokodina, Knefova - Priem. park
- 17 Zelená linka - Kynok
- 18 Zelená linka - Lužianky
- 19 Klokodina, Knefova - Zelená linka - Lužianky
- 20 Zbor, Nemocnica - Vlnohrad nábrežie
- 21 Juhová Hájka - Zbor, Metodova
- 22 Zelená linka - Státo
- 23 Daj, Knefova - Chrenová, Gorazdova
- 24 Chrenová, Gorazdova - Klokodina, Knefova
- 25 Daj, Vlnohrad - Zelená linka
- 26 Chrenová, Gorazdova - Priem. park

Mesto Nitra vypísalo medzinárodný tender na prevádzkovateľa mestskej autobusovej dopravy. Predpokladaná hodnota zákazky je 121 758 574 eur bez DPH a uchádzači mohli predkladať ponuky do 29. apríla. Jednou z podmienok je zloženie zábezpeky vo výške 500-tisíc eur. Zmluva medzi mestom a súčasným dopravcom Arriva Nitra platí do 31. decembra, dotedy by mala samospráva určiť prevádzkovateľa MHD na najbližších desať rokov. Predbežné oznámenie v medzinárodnom vestníku verejného obstarávania zverejnila radnica už v januári 2017, odvtedy pracovala na príprave súťaže. Nový dopravca bude povinný používať vozidlový park, ktorého priemerný maximálny vek nesmie za celú dobu trvania zmluvy prekročiť desať rokov. Maximálny vek každého jedného vozidla nesmie prekročiť 16 rokov. Podmienky mali byť pôvodne prísnejšie, mesto ich neskôr zmiernilo. Medzi kritériami súťaže je napríklad aj percentuálny podiel nízkoemisných vozidiel či podiel nových vozidiel s dátumom výroby po 1. januári 2018. Dopravný podnik Arriva Nitra už avizoval, že sa prihlási do súťaže. Nové autobusy nakúpili naposledy v roku 2014, priemerný vek vozidiel MHD v Nitre je momentálne 13 rokov. V prípade, že vyhrajú

súťaž, sú pripravení „priniesť obrovský rozvoj“. V roku 2016 vyhrala Arriva prvý medzinárodný tender na zabezpečenie dopravy vo verejnom záujme v Nitrianskom samosprávnom kraji.

Zdroj: Petra Helecz, manažérka komunikácie a marketingu Arriva Nitra

Na Agrosalóne sa predstavilo vyše sto vystavovateľov

Viac ako 100 vystavovateľov sa predstavilo na medzinárodnom veľtrhu Agrosalón, ktorý sa konal od utorka 26. marca do piatku 29. marca 2019 na výstavisku Agrokomplex v Nitre. Okrem slovenských vystavovateľov sa na špecializovanej prehliadke poľnohospodárskej techniky počas štyroch dní prezentovali vystavovatelia z Českej republiky, Rakúska, Ruska, Maďarska, Turecka a Nemecka. Agrosalón od začiatku svojej existencie predstavuje stabilné zázemie pre úspešnú komunikáciu odborníkov v danom odvetví a prezentuje inovácie i technológie v poľnohospodárskej technike a mechanizácii. Veľtrh zároveň ponúkol pre poľnohospodárov správnu príležitosť vybrať si v predsezónnom termíne vhodnú techniku pre svoju každodennú prácu. Najúspešnejšie exponáty na veľtrhu ocenila odborná porota Cenou veľtrhu Agrosalón. Súťaž je zameraná na exponáty, ktoré sú vystavené na veľtrhu, dosahujú parametre svetovej úrovne alebo určujú trend vývoja v danom odbore. Na základe posudzovania prihlásených exponátov sa rozhodla udeliť osem cien v piatich kategóriách. Tri ceny udelila v kategórii stroje a technológie v rastlinnej výrobe, dve v kategórii stroje a technológie v živočíšnej výrobe a po jednej cene v každej ďalšej z vypísaných kategórií. Počas veľtrhu bol ocenený aj NAjinnovatívnejší stroj roka.

Zdroj: tlačová správa

Arriva Nitra spustila novú webovú stránku s aktuálnymi informáciami

Arriva Nitra spustila v pondelok 1. apríla 2019 svoju novú internetovú stránku. Obyvatelia a návštevníci Nitry na nej našli všetky aktuálne informácie, prehľadné cestovné poriadky, informácie o službách či kontakty. Nová webová stránka www.arriva.sk/nitra je interaktívna a responzívna. Pre cestujúcich je dôležité, aby rýchlo a jednoducho, dnes už čoraz častejšie vo svojom smartfóne, našli informácie, ktoré potrebujú. Aj preto sme sa usilovali, aby bola nová stránka intuitívna. Každý jej návštevník si rýchlo a ľahko nájde cestovné poriadky podľa jednotlivých druhov dopravy, aktuálne informácie o doprave a jej prípadných obmedzeniach. Okrem cestovných poriadkov a aktuálnych informácií nájdu na stránke cestujúci aj kontakty na zákaznícku infolinku a zákaznícke centrá. Cestujúci si mohli vyžiadať zasielanie newslettera s aktuálnymi informáciami z konkrétnej oblasti, ktorá ich zaujíma. Aj vďaka tomu boli okamžite informovať, ak sa napríklad zmení dopravná situácia. Prostredníctvom formulára na stránke zároveň môže verejnosť zaslať dopravcovi

svoje námety či postrehy. V priebehu najbližších mesiacov predstaví spoločnosť nové webové stránky svojich ostatných spoločností na Slovensku, prvou z nich bude Arriva Trnava.

Zdroj: Petra Helecz, manažérka marketingu a komunikácie Arriva Nitra

Na veľtrhu práce v Nitre ponúkali zamestnávateľia 25000 voľných miest

Približne 25 000 voľných pracovných miest ponúkali záujemcom o prácu vystavovatelia na Veľtrhu práce - Job Expo, ktorý sa začal v utorok 16. apríla v Nitre. Počas dvoch dní sa na výstavisku stretlo 227 vystavovateľov, 169 slovenských a 58 zahraničných zamestnávateľov. Z celkovej ponuky voľných pracovných miest bolo 7940 od slovenských zamestnávateľov, viac ako 15 000 voľných pracovných miest na pracovných portáloch a 2252 zahraničných pracovných miest. Najväčší veľtrh pracovných príležitostí na Slovensku organizuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. Súčasťou deviateho ročníka veľtrhu práce je 21. medzinárodná burza práce European Job Days. Súčasná situácia na trhu práce bola diametrálne odlišná od situácie pred deviatimi rokmi, keď mal Veľtrh práce Job Expo svoju premiéru. „Miera evidovanej nezamestnanosti sa v tom období pohybovala na úrovni 13 percent. Vo februári tohto roka dosahovala 5,16 percenta. Pred deviatimi rokmi bolo v evidencii uchádzačov o prácu 390 000 ľudí, vo februári tohto roka to bolo 147 000 ľudí. Marcové výsledky sú ešte lepšie, pretože sa už prejavujú sezónne práce. Medzi vystavovateľmi na nitrianskom výstavisku nechýbajú vzdelávacie agentúry a poradenské organizácie, ktoré ponúkajú širokú paletu služieb.

Zdroj: tlačová správa Job Expo

Holdingová spoločnosť STEFE SK odkúpila nitriansku spoločnosť V.I.Trade

Holdingová spoločnosť STEFE SK, a. s., Banská Bystrica, ktorá zastrešuje spoločnosti skupiny STEFE v oblasti teplárenstva a energetických služieb, odkúpila nitriansku spoločnosť V.I.Trade. Touto akvizíciou spoločnosť rozšírila svoje pôsobenie v oblasti realizácií teplárenských projektov a dodávok meracej techniky. V.I.Trade už ako súčasť skupiny STEFE podnikala s novým vedením, avšak s pôvodným obchodným názvom a rozsahom aktivít. Hodnotu transakcie na základe dohody zmluvných strán spoločnosti nezverejnili. V.I.Trade patrí medzi popredných dodávateľov materiálov a prác v oblasti inštalácií systémov vykurovania, chladu, vody a plynu pre bytovú aj komunálnu sféru. Na slovenskom trhu pôsobí od roku 1993. Holdingová spoločnosť STEFE SK, a. s., poskytuje komplexné služby spoločnostiam skupiny STEFE, ktoré pôsobia v oblasti energetiky a energetických služieb od roku 1995. Kľúčovou oblasťou podnikania skupiny je prevádzkovanie systémov centralizovaného zásobovania teplom, z ktorých dodáva teplo viac ako 250.000 ľuďom v 19 slovenských mestách a

obciach. Do ich modernizácie investovala už viac ako 170 miliónov eur. Silným kapitálovým a finančným zázemím skupiny je materská spoločnosť Energie Steiermark AG, ktorá patrí k najväčším a najstabilnejším energetickým spoločnostiam v Rakúsku. Podľa predsedu predstavenstva a generálneho riaditeľa STEFE SK Ondreja Borguľa nadväzuje akvizícia V.I.Trade na stratégiu firmy etablovať sa na širšom trhu a rozšíriť aktivity v tepelnej energetike aj mimo zásobovania teplom. V.I. Trade má skúsených ľudí a know-how z realizácií tepelných energetických zariadení a ďalších teplárenských projektov. Veľmi silná je aj pozícia firmy v distribúcii meracej techniky. Začlenením nitrianskej spoločnosti do portfólia vznikne množstvo synergických efektov, ktoré umožnia realizovať projekty efektívne ako v rámci celej skupiny.

Zdroj: Ondrej Borguľa, generálny riaditeľ STEFE SK

Výstavy Gardenia, Domexpo a Suiseki

Takmer 380 vystavovateľov sa prezentovalo na jarných výstavách Gardenia a Domexpo, ktoré sa konali od štvrtka 25. apríla do nedele 28. apríla 2019 na nitrianskom výstavisku Agrokomplex. Ich súčasťou bola výstava Bonsai Gallery, prehliadka profesionálnej bonsajistiky. Počas 23. ročníka medzinárodnej predajnej záhradníckej výstavy Gardenia predstavilo 305 vystavovateľov na ploche 17 042 metrov štvorcových všetky druhy kvetov, drevín, záhradného nábytku a príslušenstva. Návštevníci si mohli pozrieť štyri špeciálne kvetinové expozície, vo vintage štýle, prímorskom štýle, expozície v žltých pastelových farbách či výrazne ružových odtieňoch. Komplexná stavebná výstava Domexpo ponúkla všetko, čo súvisí s moderným bývaním a kompletnou stavbou domu či renováciou bytu. Na ploche 3400 metrov štvorcových sa prezentovalo 72 vystavovateľov. Štrnásty ročník výstavy sa v rámci odborného sprievodného programu venoval novej generácii montovaných domov, novým normám v maliarstve, praktickým ukážkam dekoračných materiálov a techník z praxe, ale i budúcnosti malej energetiky na Slovensku, návratnosti fotovoltiky v rodinnom dome. Výstava predstavila aj projekt Zelená domácnostiam, prostredníctvom ktorého budú z európskych fondov a štátneho rozpočtu podporené inštalácie malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie v rodinných a bytových domoch. Vedomosti z praxe a rady na rôzne témy poskytl odborníci z Cechu kachliarov Slovenska, Cechu podlahárov Slovenska, Cechu strechárov Slovenska, Cechu maliarov Slovenska, Komory kominárov Slovenska, Stavebnej komory a Slovenskej asociácie fotovoltického priemyslu. Expozícia Bonsai Gallery prezentovala viac ako 70 bonsajov pochádzajúcich zo slovenských a českých bonsajových klubov, ale i veľkú expozíciu japonskej krajinky s pútavou kaligrafickou videoprojekciou. Počas bonsajového víkendu sa predstavili viacerí domáci aj zahraniční bonsajisti. Návštevníci expozície mohli nazrieť aj do tajov umenia suiseki, kameňov, ktoré vyformovala príroda. Súčasťou expozície bolo viac ako 60 slovenských i zahraničných exponátov

suisseki. Výstava bola venovaná pamiatke Michala Šeba, ktorý bol vynikajúcim tvorcom suisseki a prezidentom Slovenskej asociácie suisseki.

Zdroj: tlačová správa Národného výstaviska agrokomplex

NKS kúpili moderné vozidlá na zber odpadu a výstavbu triediacej linky

Nitrianske komunálne služby, s. r. o. si zoberú úver vo výške 600-tisíc eur, ktorý použijú na kúpu modernejších vozidiel na zber odpadu a výstavbu novej triediacej haly. Prijatie úveru schválili nitrianski mestskí poslanci na poslednom zastupiteľstve. Výstavba novej triediacej haly s prístreškom pre nákladné autá a obnova vozového parku sú už dlhší čas plánované investície, ktoré majú pomôcť modernizácii v rámci mestského podniku. Investícia pomôže k skvalitneniu služieb najmä pre občanov mesta, keďže hlavnou činnosťou Nitrianskych komunálnych služieb je pravidelný odvoz komunálneho odpadu. Nitrianske komunálne služby pôsobia na slovenskom trhu od roku 1993, pôvodne pod menom LOBBE Nitra. V roku 2003 zmenila spoločnosť názov na súčasný a stala sa členom skupiny Marius Pedersen. Spoločníkov tvorilo mesto Nitra a spoločnosť Marius Pedersen, a. s. s majetkovým podielom po 50 percent. V roku 2013 samospráva rozhodla o odkúpení 50-percentného podielu od Marius Pedersen a mesto sa tak stalo 100-percentným vlastníkom spoločnosti, ktorá sa stará o nakladanie s odpadmi v Nitre. Nitrianske komunálne služby, s.r.o. zamestnávajú približne 80 pracovníkov.

Zdroj: Tomáš Holúbek, hovorca mesta Nitra

Mesto Nitra očakáva od novely zákona o ŠFRB pozitívny efekt

Mesto Nitra postavilo od roku 1998 do roku 2019 s podporou Štátneho fondu rozvoja bývania 758 bytov. Mesto Nitra postavilo od roku 1998 do roku 2019 s podporou Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB) 758 bytov. Nájomných bytov z toho bolo 694 a 64 bolo bytov nižšieho štandardu v lokalite Orechov dvor. V poslednom období samospráva realizovala dva projekty výstavby nájomných bytov. V roku 2017 išlo o prestavbu budovy na Hlbokej ulici na nájomné byty, kde vzniklo 35 bytových jednotiek. Investícia dosiahla 1 041 376 eur, z toho úver zo ŠFRB predstavoval 608 610 eur a zvyšok tvorili dotácie z ministerstva dopravy a výstavby. V roku 2018 prišiel na rad projekt výstavby 33 bytov na Dieloch III s rozpočtom 1 783 000 eur. Úver zo ŠFRB na byty z toho predstavoval 1 089 380 eur, úver zo ŠFRB na technickú vybavenosť bol vo výške 51 340 eur a zvyšok tvorili dotácie z ministerstva dopravy a výstavby. V tomto období bola v legislatívnom procese novela zákona o Štátnom fonde rozvoja bývania. Po schválení v Národnej rade SR by novela mala nadobudnúť účinnosť od 1. januára 2020. Mesto Nitra očakáva, že jej prijatie bude mať pozitívny efekt. Malo by to pomôcť zvýšiť záujem právnických osôb o výstavbu nájomných bytov. Doterajší zákon

je veľmi zväzujúci, čo sa týka výmery bytov, príjmu žiadateľov a limitu finančných prostriedkov na meter štvorcový.

Zdroj: hnonline.sk

Avizovali výstavbu obchodného domu Hornbach

Stavebný úrad v Nitre vydal 20. mája 2019 územné rozhodnutie o umiestnení stavby známeho obchodného reťazca Hornbach. Ten bude po finalizácii investície v Priemyselnom parku Nitra - Sever. Hornbach má na Slovensku zatiaľ tri predajne, dve v Bratislave, jednu v Košiciach, štvrtá bude práve v Nitre. Zákazníci po otvorení obchodu nájdu v predajni bohatú ponuku sortimentu do domácností, záhrady a ďalších rozmanitých služieb.

Zdroj: stavebný úrad Mestského úradu Nitra

Medzinárodný strojársky veľtrh

Na výstavisku Agrokomplex v Nitre sa v utorok 21. mája 2019 začal Medzinárodný strojársky veľtrh 2019. Niekoľko stoviek vystavovateľov tu prezentovalo svoje produkty do piatka 24. mája 2019. Veľtrh doplnili a rozvinuli tematické výstavy - EUROWELDING – zváranie, CAST-EX – zlievanie, hutníctvo, metalurgia, EMA – meracia, regulačná a automatizačná technika, STAVMECH-LOGITECH – stavebná, manipulačná technika, CHEMPLAST – plasty a chémia pre strojárstvo a TECHFÓRUM – prezentácia výstupov technických univerzít Slovenska a medzinárodný veľtrh ELO SYS. Súčasťou veľtrhu boli aj odborné sprievodné semináre, ktoré zamerali na inovačný potenciál v priemysle, nové technológie a postupy v strojárskom sektore a rozvoj duálneho vzdelávania. Uskutočnila sa aj tradičná súťaž o cenu veľtrhu, v rámci ktorej ocenili sedem exponátov a jednu expozíciu. Zväz strojárkeho priemyslu ocenil najlepšie strojárke výrobky, ktoré boli v roku 2018 vyrobené na Slovensku.

Zdroj: tlačová správa národného výstaviska agrokomplex

Slovenská kooperačná burza v Nitre

Viac ako stovka slovenských a zahraničných firiem z rôznych oblastí strojárstva a príbuzných odvetví sa v stredu 22. mája 2019 stretla na Slovenskej kooperačnej burze (SKB) v Nitre. Podujatie organizované Slovenskou agentúrou pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO) je súčasťou sprievodného programu Medzinárodného strojárkeho veľtrhu, ktorý sa v týchto dňoch koná na výstavisku Agrokomplex. Cieľom celodenného odborného podujatia bolo poskytnúť účastníkom priestor na rokovania s obchodnými partnermi, networking, zdieľať informácie, výmeniť si skúsenosti, prepojiť teóriu s praxou a prezentovať zaujímavé slovenské projekty. Strojársky priemysel je na

Slovensku ťahúňom ekonomiky, čo potvrdzuje nielen vysokým podielom na HDP, či počtom pracovných miest, ale aj potenciálom vytvárať vyššiu pridanú hodnotu. „Okrem vysoko cenených produktov slovenské spoločnosti už poskytujú kvalitné a kompatibilné služby a servis v oblasti vývoja softvéru, či priemyselnej automatizácie. Som veľmi rád, že súčasťou tohto ročníka SKB v Nitre sú aj diskusné panely. Prezentujú úspešné príbehy slovenských firiem, ktoré vďaka SARIO nadviazali spoluprácu s globálnymi spoločnosťami. Hlavnou výzvou, ktorá stojí pred slovenským priemyslom, nie je udržať, ale zvýšiť tempo technologických zmien.

Zdroj: riaditeľ SARIO Róbert Šimončíč

Udelili Inovatívne ceny roka

Na Medzinárodnom strojárskom veľtrhu v Nitre udelili ceny v súťaži Inovatívne činy roka 2018. V 12. ročníku súťaže sa o titul Inovatívny čin roka uchádzalo v troch kategóriách 16 spoločností. Ambíciou ocenení Inovatívne činy roka 2018 je pomáhať v oblasti strojárstva, poľnohospodárstva, elektrotechnického a chemického priemyslu, ale i poskytovateľom finančných služieb či majiteľom elektromobilov. Ocenenie prebralo deväť spoločností. V kategórii výrobková inovácia získala prvenstvo firma PRVÁ ZVÁRAČSKÁ, a. s. za elektrónovo lúčový zvarací komplex PZ ELZA UNI 2G, ktorý je určený na automatizované malosériové zváranie vo vákuovej zvaracej komore pre inak ťažko zvariteľné materiály. Druhé miesto patrí firme PeWaS s.r.o. za produkt na hydrostimulačné ošetrenie osiva s názvom Pewas Aquaholder Seed. Na treťom mieste boli ocenené dve inovácie. Spoločnosť VUKI a.s. získala cenu za ST impregnanty určené na impregnáciu vinutí elektrických točivých strojov a transformátorov. Výrobca drevených kefiiek ecoheart, s. r. o. si odniesol ocenenie za 100-percentnú prírodnú ústnu vodu. Za technologickú inováciu hodnotiaca komisia najvyššie ocenila inovatívnu technológiu spoločnosti Duslo, a.s., ktorá umožnila vo Výrobni Čpavok 4 významne znížiť energetickú náročnosť výroby a zvýšiť dennú produkciu. Druhé miesto patrí spoločnosti SEAK, s.r.o. za inovatívne Inteligentné nabíjanie elektrických vozidiel integrované s verejným osvetlením. Tretie miesto získala spoločnosť ECO DOG TOILET GROUP, s.r.o. za ekologické riešenie likvidácie psích exkrementov prostredníctvom unikátnej filtračnej a absorpčnej zmesi v staniciach umiestnených na verejných priestranstvách. Za inováciu v oblasti služieb získal prvenstvo projekt spoločnosti ZENTITY Slovakia s.r.o. za mobilnú aplikáciu PARTNER určenú pre externých sprostredkovateľov finančných služieb. Druhú cenu získala spoločnosť TOP1 knihy s.r.o. za knihu Dojčenie slovom aj písmom, ktorá rozširuje služby poradenstva pri dojčení poskytované certifikovanými poradkyňami.

Zdroj: Stanislav Jurikovič zo Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry

Zdieľané bicykle sa vrátili do ulíc mesta

Spoločnosť Arriva Nitra od štvrtka 6. júna 2019 opätovne spustila bikesharing. Technici budú v dopoludňajších hodinách postupne rozmiestňovať 70 bicyklov na sedem stanovišť. Systém požičiavania i ceny zostávajú rovnaké ako v minulej sezóne. „Teší nás, že sme so spoločnosťou Arriva Nitra dospeli k vzájomnej dohode a zdieľané bicykle sa tak k spokojnosti obyvateľov vrátia do ulíc,“ povedal primátor Marek Hattas. Podľa pôvodných plánov mali byť zdieľané bicykle v uliciach Nitry už od marca, spustenie bikesharingu však oddialili spory mesta a Arrivy. Tá prevádzkuje zdieľané bicykle v Nitre od roku 2017. Až doposiaľ službu zabezpečovala z vlastných zdrojov, v tomto roku ale od mesta žiadala preplatenie doterajších nákladov v hodnote 280.000 eur. V zmluve medzi firmou a mestom však nebolo stanovené žiadne finančné plnenie. Po niekoľkotýždňových rokovaníach napokon mesto aj súkromný prevádzkovateľ dospeli ku kompromisu. Na jeho základe mesto poskytne dotáciu na bikesharing v hodnote 115.000 eur a Arriva Nitra bude službu zabezpečovať zo svojich zdrojov v roku 2019, až do ukončenia verejného obstarávania na nového prevádzkovateľa. „Sľúbili sme, že po dosiahnutí dohody s mestom urobíme všetko pre to, aby mohli Nitrania zdieľané bicykle opäť využívať čo najskôr. Naše sľuby plníme,“ povedal generálny riaditeľ spoločnosti Arriva Nitra Juraj Kusy. Plne funkčný systém zdieľaných bicyklov môže byť v závislosti od počasia k dispozícii obyvateľom a návštevníkom mesta až do konca novembra. Prenájom je, podobne ako vlani, možný prostredníctvom mobilnej aplikácie dostupnej zadarmo, alebo priamo cez počítač na bicykli. Na prenájom sa dajú využiť aj čipové karty Arriva Nitra. Nitra bola prvým mestom na Slovensku, v ktorom bol zavedený plne funkčný systém bikesharingu ako doplnku mestskej verejnej dopravy. Doteraz sa do systému zaregistrovalo takmer 11 000 užívateľov, ktorí si bicykel požičali 32 000-krát.

Zdroj: arriva.sk

Trii výstavy psov na výstavisku Agrokomplex

Na nitrianskom výstavisku Agrokomplexu sa od piatka 7. júna do nedele 9. júna 2019 uskutočnila výstava psov. Pricestovali na ňu chovatelia psov z 32 krajín sveta. Celkovo 35 rozhodcov z Európy i USA počas troch dní posudzovalo 6564 psov a sučiek. Popri troch medzinárodných výstavách psov sa na výstavisku koná aj Svetová špeciálna výstava slovenských národných plemien a Svetová špeciálna výstava amerických staffordshírskych teriérov Amstaff Major. Výstava amerických staffordshírskych teriérov Amstaff Major s takmer 300 prihlásenými jedincami bola v tomto roku jednou z najväčších výstav tohto plemena na svete. Prvý deň výstavy bol vyhradený pre Svetovú špeciálnu výstavu slovenských národných plemien. Predstavili sa plemená slovenský čuvač, slovenský hrubosrstý stavač, slovenský kopov, tatranský durič a československý ovčiak. V sobotu 8. júna sa na výstavisku uskutočnila

Medzinárodná výstava psov – Grand Prix Slovakia Winner show 2019 a Svetová špeciálna výstava Amstaff Major. Nedel'a patrila Medzinárodnej výstave psov – Derby Winner show 2019.

Zdroj: tlačová správa Národného výstaviska agrokomplex

Nitrianska mliekareň spracúva tretinu slovenského mlieka

V piatok 21. júna 2019 sa v Nitre uskutočnilo zasadnutie Spotreba mlieka na Slovensku stále nedosahuje hodnoty, ktoré odporúča Svetová zdravotnícka organizácia (WHO). Podľa nej by mal jeden človek skonzumovať v priebehu roka približne 220 kilogramov mlieka. Slováci pijú mlieko a jedia mliečne výrobky stále v nedostatočnom množstve, aj keď postupne spotreba týchto potravín narastá. Oproti minulému roku sme podskočili o 1,5 kilogramu, takže dnes sme na úrovni 177 až 178 kilogramov mlieka na osobu. Ministerstvo sa snaží zvýšiť spotrebu mlieka okrem iného aj pomocou rôznych vzdelávacích programov ako sú Mliečny fond, akcia Adoptuj si svoju kravičku a mliečny program Školské mlieko. Slovenská spoločnosť AGRO TAMI Nitra spracováva tretinu slovenského mlieka – 260 000 litrov mlieka. Vyrába 6 až 12 miliónov jogurtov mesačne a 380 ton nátierok. Produkciu tvorí 200 až 240 druhov výrobkov. Firma vyrába produkty výhradne zo slovenského mlieka, ktoré je veľmi bohaté na vitamíny. Podľa odborníkov je to spôsobené kvalitou našich pasienkov, ktoré svojou rozmanitosťou liečivých bylín prekonávajú aj tie alpské. V súčasnosti podnik produkuje okrem mlieka a jogurtov aj syry, čerstvé a trvanlivé mlieko, sladké a kyslé smotany, maslo, dezerty i tvarohy. Mliekareň momentálne vyváža svoje výrobky do šiestich štátov, o ich produkty, predovšetkým rastlinné a smotanové nátierky, prejavila záujem aj Čína. Za posledné dva roky sme na priame investície vynaložili 1,3 milióna eur, ale ak zoberieme aj náklady na údržbu a opravy, tak ide o tri až päť miliónov eur investovaných do obnovy a udržiavania dobrého technického stavu výroby.

Zdroj: teraz.sk

Na stretnutí podnikateľov dominovala téma ekonomickej

V stredu 19. júna 2019 v Nitre zasadala Slovenská obchodná a priemyselná komora. Prezentácia nástrojov štátnej pomoci podnikateľským subjektom so zámerom zvýšiť ich exportný potenciál dominovala na stretnutí regionálnych podnikateľov v Nitre. Podujatie zorganizovala v stredu Nitrianska regionálna komora Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Zhruba 25 podnikateľov z radov firiem z nitrianskeho regiónu, ktoré sa zaoberajú zahraničnými obchodnými aktivitami a exportom, získalo informácie o kompetenciách a úlohách slovenskej ekonomickej diplomacie či formách štátnej pomoci pre podniky. Nitriansky kraj má regionálne špecifiká v poľnohospodárstve a v

ostatnej dekáde naberá významnú dynamiku v priemysle. Pozitívnym trendom je rozvoj malých aj stredných podnikov zahraničného a medzinárodného kapitálu vo vidieckom priestore. Riaditeľ NRK SOPK Miroslav Masarik tvrdí, že obchodná komora pri organizovaní množstva obchodných misií a rôznych medzinárodných mítingov často využíva práve služby ekonomickej diplomacie zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v zahraničí. Začiatkom tohto roka bolo podpísané memorandum o spolupráci medzi SOPK a Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré potvrdilo konkrétne formy vzájomnej spolupráce. „Podnikatelia sa na dnešnom stretnutí dozvedeli, aké informácie môžu získať nielen z ministerstva, ale aj prostredníctvom agentúry Sario, Slovak business agency, samozrejme aj za podpory Eximbanky SR. My ako obchodná komora sme tu preto, aby sme pomohli podnikateľom sa k týmto informáciám nielen dostať, ale ich aj efektívne využívať pri našich organizovaných podujatiach.

Zdroj: Miroslav Masarik, riaditeľ SOPK Nitra

Spoločnosť Gestamp otvorila nový závod

Spoločnosť Gestamp otvorila vo štvrtok 27. júna 2019 v nitrianskom priemyselnom parku na adrese Cez panské 11. nový závod, v ktorom našlo prácu takmer 200 zamestnancov. Celková investícia dosiahla sumu 130 miliónov eur. V závode sa budú vyrábať diely a časti karosérií pre slovenský závod automobilky Jaguar Land Rover. Produkcia závodu Gestamp v Nitre je zameraná na model Discovery, vyrábať sa v ňom budú aj diely pre model New Defender, ktorého začiatok výroby je plánovaný ešte v tomto

roku. Závod vyrába niekoľko vonkajších vizuálnych dielov a štrukturálnych častí karosérie predovšetkým z hliníka. Komponenty, ktoré sa vyrábajú v Nitre, budú pomáhať znižovať hmotnosť automobilov a zvyšovať ich bezpečnosť. Celé svoje know-how využijú v oblasti technológií a materiálov, aby tieto ciele dosiahli. Hliníkové riešenia poskytujú

spoločnosti Jaguar Land Rover. Na otvorení závodu bol výkonný predseda predstavenstva spoločnosti Gestamp Francisco J. Riberas. Firma Gestamp už má na Slovensku závod vo Veľkom Mederi, kde prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Edscha vyrába mechanizmy. Spoločnosť pôsobí v 22 krajinách so 110 výrobnými závodmi, dvoma závodmi v štádiu výstavby a s 13 výskumnými a vývojovými centrami. Celosvetovo zamestnáva vyše 43000 ľudí. V roku 2018 mala spoločnosť Gestamp obrat 8,548 miliardy eur.

Zdroj: tlačová správa Gestamp

Automobilka Jaguar Land Rover zamestnáva v Nitre takmer 2200 ľudí

V nitrianskom závode automobilky Jaguar Land Rover pracovalo k 1. júlu 2019 takmer 2200 zamestnancov. V tomto období vstúpila do finále tohtoročná náborová vlna, ktorá sa sústredila predovšetkým na obsadzovanie pozícií operátorov výroby. Do náboru nových ľudí zapojila firma aj svojich zamestnancov, ktorí odporučili prijať viac ako stovku nových pracovníkov, za každého úspešného kandidáta získajú 250 eur. Väčšina zamestnancov závodu pochádza z nitrianskeho regiónu, pričom tretinu pracovníkov tvoria ženy. Priemerný mesačný plat operátorov výroby začína na úrovni 997 eur brutto. Tvorí ho základný tarifný plat, kompetenčný príplatok, mesačný výrobný bonus, 13. plat a 20-eurový príspevok na dopravu. Spomedzi zamestnaneckých výhod má vysokú obľubu program voliteľných benefitov v hodnote 300 eur, bezplatná autobusová doprava a stravovanie v jedálňach za jedno euro. Novinkou tohto roku bol vernostný bonus.

Zdroj: tlačová správa Jaguar Land Rover

Letisko v Nitre - Janíkovciach sa stalo colným letiskom

Nitrianski colníci začali od 1. júla 2019 vykonávať colný dohľad na medzinárodnom letisku v Nitre-Janíkovciach. Od tohto dátumu tu mohli pristávať lietadlá prilietajúce z krajín mimo EÚ a zároveň odlietať lietadlá smerujúce do krajín mimo EÚ. Skutočnosť, že sa nitrianske medzinárodné letisko stalo „colným letiskom“, budú môcť využiť najmä podnikateľské subjekty a dovolenkári. dovolenkári a podnikateľské subjekty. Letisko Nitra, ktoré je umiestnené v katastri obce Janíkovce, sa od 1. júla 2019 dostane do zoznamu "colných letísk", uvedených v prílohe Colného zákona. Od uvedeného dňa sa budú môcť na tomto medzinárodnom letisku realizovať prílety lietadiel prilietajúcich z krajín mimo EÚ a zároveň odlety lietadiel smerujúcich mimo colné územie EÚ. Colný dohľad na letisku, ktoré sa týmto stalo colnou hranicou EÚ, zabezpečovať pobočka CÚ Nitra 6165. Colníci pred každým odletom a pri každom prílete lietadla vykonávali colnú kontrolu tovaru, batožiny a cestujúcich osôb zameranú najmä na prepravu peňažných prostriedkov, prepravu zbraní a streliva, drog a prekurzorov, dovoz tovaru podliehajúceho oslobodeniu od cla a DPH, tovaru podozrivého z porušovania práv duševného vlastníctva, tovaru podliehajúce Dohovoru CITES, nepovolenú prepravu mäsových a mliečnych výrobkov, na tovar podliehajúci SPD ako sú najmä tabak, cigarety a alkohol a pod. Bez uvedenej kontroly nebude možné na letisku Nitra - Janíkovce realizovať prílet lietadiel z letísk mimo EÚ a odlet lietadiel mimo colné územie EÚ. Aby sa predišlo zbytočným komplikáciám či zdržaniu pri výkone colného dohľadu, je potrebné, aby sa prilietajúci či odlietajúci cestujúci, vrátane pilotov a posádky, vopred informoval o limitoch pre oslobodenie tovaru od cla, DPH či SPD, o zákazoch a obmedzeniach a o iných povinnostiach, s ktorými je dovoz či vývoz tovaru alebo finančných prostriedkov spojený. Najdôležitejšie informácie sú

uverejnené na portáli finančnej správy, ale napríklad aj na informačnej tabuli CÚ Nitra priamo v areáli letiska.

Zdroj: teraz.sk

Firma Muehlbauer Automation začala s výstavbou tretej časti závodu

Spoločnosť Muehlbauer Automation s. r. o. získala 10. júla 2019 stavebné povolenie na tretiu etapu výstavby závodu v Nitre. K dvom súčasným objektom pribudne tretí. Investícia prinesie 200 nových pracovných miest, z toho 120 bude vo výrobe a 80 v administratíve. Počet zamestnancov závodu tak stúpne na 537. Nová prevádzka v mestskej časti Dolné Krškany bude zameraná na výskum, vývoj a výrobu prototypových výrobných zariadení zákazníčkovi na mieru. Podľa vydaného stavebného povolenia má byť nový objekt postavený do decembra 2020. Počet parkovacích miest v areáli sa zvýši zo súčasných 169 na 315, píše sa v zámere, ktorý spoločnosť predložila v rámci procesu posúdenia vplyvov na životné prostredie (EIA). Prevádzka v novej časti výrobného závodu bude dvojzmenná, päť dní v týždni. Nová budova bude v tvare kvádra s rozmermi 41 x 81 metrov. Počíta sa s tromi nadzemnými podlažiami, ktorým bude dominovať veľká montážna hala v centrálnej časti. Existujúce dva objekty závodu sa rozprestierajú na ploche 8 822 m², tretí zaberie 3 321 metrov štvorcových. Nová celková plocha areálu vrátane spevnených plôch a zelene bude 49 844 metrov štvorcových. Skupina podnikov Muehlbauer je technologickým koncernom s približne 1 600 zamestnancami zastúpenými v 26 sídlach na piatich kontinentoch. Je poradcom a výrobcom výrobných riešení na kľúč v oblasti Smart Cards, Smart Labels, Back-End-polovodičov a systémov vízií. Nová prevádzka bude zameraná na výskum a vývoj. V montážnom centre bude firma na základe výsledkov vývoja vyrábať prototypy a malé série výrobných zariadení. Spoločnosť predpokladá, že za rok poskladá približne 30 prototypov. Súčiastky na montáž zariadení sa budú dodávať z existujúcej strojárkej výroby v areáli Muehlbauer Nitra, tiež od materskej firmy v Nemecku, sesterských pobočiek a vybraných subdodávateľov. Spoločnosť Muehlbauer vznikla v roku 1981 v Rodingu v Nemecku. Na Slovensku sa etablovala v roku 2007. V septembri 2015 dokončila druhú etapu výstavby závodu v Dolných Krškanoch a zamestnala ďalších 130 ľudí, výška investície dosiahla 16,5 milióna eur.

Zdroj: teraz.sk

Vodiči autobusov vyhlásili štrajkovú pohotovosť – chceli vyššie mzdy

Odborári v dopravnej spoločnosti Arriva Nitra vyhlásili v stredu 17. júla 2019 štrajkovú pohotovosť. Zástupcovia zamestnancov a zamestnávateľa v spoločnosti Arriva Nitra sa od začiatku tohto roka nedohodli na zvýšení tarifných miezd vodičov autobusov. Odborári a zamestnávateľ sa nedohodli ani pred sprostredkovateľkou.

Vyhlásenie štrajkovej pohotovosti znamenalo spustenie procesu prípravy na ostrý štrajk, o konaní ktorého rozhodnú vodiči hlasovaním začiatkom augusta. Zamestnávateľ počas celého priebehu rokovaní podľa odborárov zotrval na pôvodnej ponuke, teda na 2,5-percentnom navýšení aktuálnej tarifnej mzdy z 3,80 eura na hodinu na 3,895 eura na hodinu. To pri 163,05 hodinách mesačného fondu pracovného času znamenalo v hrubom 15,49 eura a v čistom 11 eur. Zástupcovia zamestnancov zľavili zo svojej pôvodnej požiadavky 5,30 eura na hodinu na 4,20 eura na hodinu. „Zo strany zamestnávateľa bolo toto odmietnuté s odôvodnením, že akékoľvek ďalšie navýšenie je možné len po dofinancovaní straty spôsobenej najmä mzdovými požiadavkami v dôsledku legislatívnych zmien a vývoja na trhu za minulé obdobie a navýšení platieb pre budúce obdobie trvania Zmluvy o doprave s Nitrianskym samosprávnym krajom. Rozhodnúť však podľa nich musia poslanci krajského zastupiteľstva. Predseda výboru ZO OZ KOVO Arriva Nitra Michal Ďuriš, ani ďalší kompromis zo strany odborov, dohodnúť navýšenie tarifnej mzdy vodičov na úrovni 4,20 eura na hodinu na obdobie 18 mesiacov oproti pôvodným 12 mesiacom, teda do konca júna 2020, nepriniesol posun v rokovaní. Zamestnávateľ aj túto ponuku odmietol a vyzval sprostredkovateľku, aby vypracovala návrh riešenia sporu. Sprostredkovateľka navrhla základnú hodinovú mzdu v roku 2019 pre vodičov autobusu vo výške 4,05 eura na hodinu. Ani druhé stretnutie v konaní pred sprostredkovateľkou neprinieslo dohodu. Zástupcovia zamestnancov akceptovali návrh sprostredkovateľky na úrovni 4,05 eura na hodinu. Zamestnávateľ však podľa odborárov zopakoval, že podmienkou prijatia návrhu sprostredkovateľky je dofinancovanie zo strany Nitrianskeho kraja, pričom ďalšie rokovanie na úrovni župy bude presne v polovici júla. Práve 15. júl bol posledným dňom, kedy mohlo dôjsť zo strany zamestnávateľa k prijatiu ponuky sprostredkovateľky. S poukázaním na negatívny hospodársky výsledok zamestnávateľa za minulý rok a ďalšie oddialenie dohody o dofinancovaní zo strany vyššieho územného celku, zamestnávateľ návrh sprostredkovateľky definitívne zamietol. Spoločnosť Arriva Nitra má aktuálne približne 460 zamestnancov, z čoho je 390 vodičov. Skupina Arriva je európskym poskytovateľom transportných služieb a členom skupiny Deutsche Bahn. Na európskom trhu prevádzkuje autobusovú, železničnú a lodnú dopravu. Na Slovensku pôsobí od roku 2008 a má 2 400 zamestnancov, pričom prevádzkuje 1 350 autobusov. Zdroj: *teraz.sk*

Záujem o bikesharing stúpol počas opravy mosta

O službu zdieľaných bicyklov v Nitre bol počas tohtoročnej sezóny enormný záujem. Spoločnosť Arriva, ktorá bikesharing v meste pod Zoborom prevádzkuje, zaznamenala od júna do začiatku augusta 4500 prenájmov bicyklov. Bicykle sú určite jedným z najrýchlejších a najpohodlnejších dopravných prostriedkov počas rekonštrukcie Univerzitného mosta, ktorá sa začne po tradičnej augustovej výstave Agrokomplex.

Službu zdieľaných bicyklov spustila Arriva v tomto roku 6. júna. Zaujímavosťou majú k dispozícii 70 bicyklov a sedem stanovišť. Podľa pôvodných zámerov mal bikesharing fungovať od marca. Jeho spustenie však oddialili spory mesta a prevádzkovateľa služby, ktorý ju prevádzkuje od roku 2017. V systéme je zatiaľ zaevidovaných takmer 11.000 užívateľov, ktorí si požičali bicykel viac ako 32.000-krát. Bicykle by mali zostať v uliciach Nitry v závislosti od počasia až do konca novembra. Po skončení sezóny plánuje mesto vyhlásiť na prevádzkovateľa služby súťaž.

Zdroj: riaditeľka pre obchod a komunikáciu spoločností Arriva na Slovensku Petra Helecz

Autobusová stanica môže po rekonštrukcii

Modernizáciu autobusovej stanice ukončili v auguste 2019. Do užívania cestovateľskej verejnosti bude odovzdaná po vydaní kolaudačného rozhodnutia. Nitrianska autobusová stanica je v prevádzke od roku 1978. Jej modernizácia sa začala v marci 2015, s ohľadom na zabezpečenie plynulej dopravy bola realizovaná v niekoľkých etapách. V rámci nich boli vybudované nové prístrešky pre prímestské a diaľkové linky, nové spevnené plochy, elektronický informačný systém, pešie komunikácie, nový mobiliár a vo väčšom rozsahu aj mestská zeleň. Osvetlenie pod prístreškami a obvodové osvetlenie má inteligentné riadenie s autonómnym stmievaním. Všetky pôvodné inžinierske siete boli zmodernizované. Počas prvej etapy boli kompletne zmodernizované dva prístrešky, pod ktorými sa nachádza osem nástupíšť. V rámci druhej a tretej etapy boli zmodernizované ďalšie tri prístrešky. Štvrtá etapa modernizácie zahŕňala rekonštrukciu nástupíšť diaľkových spojov. V uplynulých týždňoch ARRIVA ukončila posledné práce na štvrtej etape, ktoré zahŕňali nové dopravné značenie a výsadbu zelene. V súčasnosti prebieha kolaudačné konanie.

Zdroj: nitra.sk

Prvý hypermarket na Slovensku otvorilo Tesco pred 20 rokmi

Pred 20 rokmi, mohli Slováci prvýkrát nakúpiť všetko potrebné pod jednou strechou v prvom hypermarkete. Vyše 7000 m² predajnej plochy ponúkol nový hypermarket, ktorý otvorila spoločnosť Tesco v Nitre v júni 1999. Bol to vôbec prvý hypermarket na Slovensku a miesto, ktoré Slovákom prinieslo najširšiu ponuku produktov na trhu. Zákazníci si mohli v prvom hypermarkete vybrať spomedzi takmer 50-tisíc druhov tovaru na jednom mieste. V samotnom obchode pracovalo v tom čase približne 600 ľudí, čím sa v roku 1999 radilo Tesco k najväčším zamestnávateľom v Nitre. Novinkou bolo predstavenie vlastnej značky Tesco s 30 druhmi potravín a drogerie. V nitrianskom hypermarkete stále pracuje aj 30 kolegov, ktorí tu pôsobia od jeho otvorenia. Takto si na otvorenie prvého hypermarketu na Slovensku spomenula Monika Andrašiková: „Na otvorení sa zúčastnili aj zástupcovia mesta. Keďže to bol

prvý hypermarket na Slovensku, ľudia boli zvedaví a na otvorenie pricestovali zo širokého okolia. Pred obchodom stáli dlhé rady ešte pred otvorením. Prvých návštevníkov nového hypermarketu vtedy zaujímali najmä akcie na rôzny tovar, ktorý dovtedy nebol tak ľahko dostupný. Zrazu mali pri jednom type tovaru na výber množstvo nových domácich aj zahraničných značiek.“ Od otvorenia prešiel hypermarket mnohými zmenami vrátane celkovej modernizácie: Najväčšia zmena prebehla v roku 2016, keď sme upravili pulty s ponukou čerstvých potravín a mrazených výrobkov, zväčšili priestor so sezónnym tovarom a zaviedli sme predaj voľných rýb. Okrem toho vytvorili F&F oddelenie so samostatným vstupom. Zákazníkom tiež ponúkajú čerstvé pekárenské výrobky z našej vlastnej pekárne. V súčasnosti patrí hypermarket Tesco, ktorý sídli v obchodnom centre Galéria, k najväčším veľkoplošným predajniam v Nitrianskom kraji. Hypermarket v Nitre sa môže pochváliť aj ďalším prvenstvom. Spolu s trnavským hypermarketom Tesco patrí medzi prvé obchody na Slovensku, kde si mohli zákazníci vyskúšať službu Scan&Shop. Ide o inováciu, ktorá uľahčuje prácu a pomáha zákazníkom nakupovať jednoduchšie a efektívnejšie. Medzi ďalšie inovácie patrí napríklad zavedenie samoobslužných pokladní, služby Tesco Online nákupy a Klikni&Vyzdvihni (Click&Collect). Tesco vstúpilo na slovenský trh v roku 1996. Reťazec aktuálne prevádzkuje 150 obchodov rôznych formátov, 4 nákupné centrá Galéria, 3 distribučné centrá a 18 čerpacích staníc. Spoločnosť tiež prevádzkuje služby ako Tesco Online nákupy, Tesco Finančné služby a Tesco mobile. Po celom Slovensku Tesco zamestnáva takmer 10 000 kolegov, čím sa zaraďuje medzi troch najväčších súkromných zamestnávateľov v krajine.

Zdroj: riaditeľ hypermarketu Tesco v Nitre Ivan Róža

Autobusovú stanicu v Nitre odovzdali po rekonštrukcii do prevádzky

V utorok 20. augusta 2019 odovzdali po rekonštrukcii a modernizácii do užívania Autobusovú stanicu v Nitre. Prímestské linky premávali z nej už niekoľko mesiacov bez obmedzení, diaľkové linky začali premávať z vynovených nástupíšť od polnoci 21. augusta 2019. Celkové náklady na modernizáciu boli pôvodne vyčíslené na dva milióny eur. „Ich navýšenie spôsobili nové inžinierske siete, vodojemy, elektrické vedenie,“ skonštatoval Juraj Kusý, generálny riaditeľ Arriva Nitra ktorá rekonštrukciu realizovala. Spoločnosť zabezpečuje mestskú i prímestskú autobusovú dopravu v Nitre a v Nitrianskom samosprávnom kraji. Sumu, o ktorú sa investícia zdražela, Kusý nešpecifikoval. Autobusovou stanicou prejde denne tisíc autobusových spojov a zhruba 27 000 cestujúcich. Nitrianska autobusová stanica je v prevádzke od roku 1978. Jej modernizácia sa začala v marci 2015 za plnej prevádzky stanice. V súvislosti so zabezpečením plynulej dopravy bola realizovaná v niekoľkých etapách. V rámci nich boli vybudované nové prístrešky pre prímestské a diaľkové linky, nové spevnené plochy, elektronický informačný systém, pešie komunikácie, nový mobiliár a vo väčšom rozsahu aj mestská zeleň. Osvetlenie pod prístreškami a obvodové osvetlenie

má inteligentné riadenie s autonómnym stmievaním. Všetky pôvodné inžinierske siete boli zmodernizované. V budúcnosti by mali na autobusovej stanici pribudnúť ďalšie servisné služby. Pozemok, na ktorom v súčasnosti stoja stánky s občerstvením, predal dopravca súkromnej spoločnosti.

Zdroj: teraz.sk

Takto vyzerala pôvodná Autobusová stanica v Nitre.

Foto: Ľudmila Synaková

Na výstave Agrokomplex sa predstavilo 650 vystavovateľov

Vo štvrtok 22. augusta 2019 sa v Nitre začal 46. ročník poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy Agrokomplex. Návštevníci si mohli pozrieť poľnohospodársku techniku pri práci a hospodárske zvieratá naživo a mohli aj ochutnať slovenské potraviny. Agrokomplex patrí stále medzi najväčšie výstavy svojho druhu v širokom okolí a sú jedným z najväčších podujatí na Slovensku. Návštevníkov privítala nová vstupná brána, športovo-oddychový areál Relax Park, nové reštaurácie, obdivovali aj rekonštrukcie a úpravy interiéru i exteriéru. V areáli výstaviska pribudlo množstvo novej zelene, ktoré oko bežného návštevníka možno nespozoruje na prvýkrát, ale vystavovateľom i hosťom agrokomplexu prináša vyššiu úroveň komfortu a zážitku z podujatia. Na slávnostnom otvorení sa zúčastnili Peter Pellegrini, predseda vlády SR, Gabriela Matečná, podpredsedníčka vlády a ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Branislav Borsuk, riaditeľ Národného výstaviska Agrokomplex, š.p., Marek Hattas, primátor mesta Nitra a ďalší. Na tomto ročníku výstavy sa

zúčastnilo 650 vystavovateľov z 12 krajín, ktorí vystavovali na ploche vyše 60 tisíc m². Na výstave sa prezentovala poľnohospodárska technika, producenti tradičných slovenských potravín, farmári, chovatelia, záhradkári a rôzne rezortné organizácie či inštitúcie. Podtitul 46. ročníka výstavy znel „Zo slovenských polí až na náš tanier“ a viazal sa najmä k ukážkovým políčkam. V zadnej časti areálu prebiehali dynamické ukážky najmodernejších strojov a liniek. Odohrali sa tu prvé majstrovstvá Slovenska v obsluhu teleskopických nakladačov. Pýchou výstavy bol už tradične interaktívny pavilón F, ktorý tento rok rozšírili o vonkajšiu časť a bol koncipovaný na tému „Spoločne rozvíjame vidiek“. V pavilóne M1 Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR prezentovalo nové logo Značky kvality. Návštevníci tu našli aj vyše 100 producentov kvalitných slovenských potravín. V pavilóne M4 sa konal druhý ročník úspešného Festivalu národných špecialít. Pre milovníkov zvierat bola určená Národná výstava hospodárskych zvierat a Gazdovský dvor u výskumníkov. Najkrajšie plody vyhodnotili na podujatí s názvom Zelenina a Ovocie roka. Trvalo udržateľný rozvoj prezentujú Enviro a Ekofestival. Nádych histórie mohli návštevníci zažiť v skanzene Slovenského poľnohospodárskeho múzea s jeho sprievodnými aktivitami. Počas výstavy sa udelilo aj niekoľko významných ocenení ako Značka kvality, Zlatý kosák, Šampión výstavy a ocenenia živočíšnej výroby, cena družstevnej únie i odovzdávanie rezortných ocenení. Spolu s poľnohospodárskou a potravinárskou výstavou sa na výstavisku uskutočnila aj Národná výstava hospodárskych zvierat, medzinárodná družstevno-kontrakčná a predajná výstava Coopexpo, výstavy Enviro a Ekofestival. Všetky výstavy boli otvorené do nedele 25. augusta.

Zdroj: tlačová správa

Návštevníkov Agrokomplexu privítalo zmodernizované výstavisko

Približne 650 vystavovateľov z 12 krajín sa predstavilo na 46. ročníku medzinárodnej poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy Agrokomplex, ktorá sa konala na nitrianskom výstavisku do nedele 25. augusta 2019. Návštevníkov privítalo zmodernizované výstavisko. Za posledný rok sa vedeniu podarilo uskutočniť niekoľko realizácií a znížiť tým investičný dlh, ktorý nám zostal z minulosti. Počas minuloročnej výstavy navštívilo výstavu vyše 113.000 návštevníkov. Výstavisko zrekonštruovalo hlavný vstup do areálu, kde pribudli turnikety. Tomuto kroku predchádzalo zavedenie digitálnej evidencie vstupeniek, vďaka čomu sme prvýkrát v histórii štátneho podniku spustili aj online predaj vstupeniek. Všetkých šesť vstupov zabezpečili zariadeniami na čítanie čiarových kódov. V areáli pribudli nové smerové tabule a väčšie mapy, ktoré by mali prispieť k lepšej orientácii návštevníkov. Všetky kryté aj nekryté plochy výstaviska sú pokryté bezplatnou wifi sieťou, v pavilónoch M1 a M3 majú návštevníci k dispozícii dve zrekonštruované reštaurácie. Ku koloritu výstavy patrí aj piskot parnej lokomotívy z poľnej železnice. Tá prešla generálnou opravou, prvou za posledných 28 rokov, skonštatoval riaditeľ výstaviska. Na mieste, kde pred pár mesiacmi stála

zrúcanina vyhorenej koliby, vznikla nová športovo-oddychová zóna. Návštevníci majú k dispozícii niekoľko športovísk, pláž na brehu jazera, ohniská na opekanie. Vytvorili sme tu zázemie pre sprístupnenie areálu pre verejnosť aj mimo výstav. Všetky investície financoval štátny podnik z vlastných zdrojov.

Zdroj: riaditeľ agrokomplexu Národné výstavisko Branislav Borsuk

Potravinári predstavili na Agrokomplexe nové potraviny

Krst zrnom absolvovalo počas prvého dňa 46. ročníka medzinárodnej poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy Agrokomplex v Nitre 50 nových potravinárskych produktov vyrobených na Slovensku. Vyrobili ich členovia Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK), ktorí ich počas tohto roka postupne uvádzajú na trh. Potravinárskymi novinkami reagovali slovenskí výrobcovia aj na aktívnejší životný štýl spotrebiteľov. Viaceré predstavené výrobky majú punc regionálneho produktu, neobsahujú prídavné látky a pochádzajú aj z ekologického poľnohospodárstva. Na pultoch predajní sa už v najbližšom období objavujú nové pekárenské výrobky, chleby obohatené o semiačka či proteínové zložky, kváskové chleby, rada delaktózových mliečnych produktov, stopercentné ovocné šťavy, džemy i výrobky tukového priemyslu zbavené transmastných kyselín a s vyšším zastúpením maslovej zložky. Absolútnou novinkou bol farmársky cukor, kde si spotrebiteľ našiel na zadnej strane obalu fotografiu konkrétneho pestovateľa, ktorý cukrovú repu dopestoval. Podľa predsedu SPPK Emila Macha sa spoločnosť po rokoch zobudila a viac začala vnímať, že okrem importu cudzích potravín si v kamiónoch križujúcich celú Európu dovážame aj potravinové škandály. Výraznejší záujem o domáce potraviny je však naďalej v mnohých regiónoch limitovaný kúpyschopnosťou obyvateľstva. Slovenskí poľnohospodári, a následne aj potravinári majú obrovský potenciál zvýšiť sebestačnosť krajiny a prinášať aj v budúcnosti nové potravinárske výrobky.

Zdroj: teraz.sk

Slovenský pozemkový fond predstavil na Agrokomplexe technické inovácie

Najnovšie technické inovácie, ktoré pomáhajú zefektívniť fungovanie úradu, predstavuje na 46. ročníku medzinárodnej poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy Agrokomplex v Nitre Slovenský pozemkový fond. Po zavedení projektu centrálnej podateľne a po prechode na nový informačný systém Fabasoft otvoril fond nedávno nové call centrum, ktoré má verejnosti uľahčiť komunikáciu s úradom. „Zo Slovenského pozemkového fondu sa postupne stáva moderný úrad s dobre nastavenými procesmi, ktoré zefektívňujú, zjednodušujú i urýchľujú činnosti fondu,“ uviedla jeho generálna riaditeľka Adriana Šklíbová. Slovenský pozemkový fond sa na Agrokomplexe predstavuje druhý rok po sebe, vlani predstavil nové logo a kompletný

redizajn fondu. Aktuálne sa pozemkový fond pripravuje na spustenie novej web stránky, ktoré je naplánované na jeseň tohto roka. „Úlohou novej internetovej stránky Slovenského pozemkového fondu bude poskytnúť všetky dostupné informácie o fonde a jeho pôsobení, no zároveň bude ďalším nástrojom verejnosti a našich klientov, ako komunikovať efektívne s úradom,“ povedala Škíblová. Cieľom aktivít je podľa jej slov ukázať verejnosti, že Slovenský pozemkový fond má záujem o otvorený dialóg. Výstava Agrokomplex potrvá na nitrianskom výstavisku do 25. augusta.

Zdroj: TS AX

Dostavba Living Parku pri rieke Nitre

Po ukončení prípravnej fázy sa posledný augustový týždeň 2019 začali realizačné práce na dostavbe projektu Promenada Living Park v Nitre. Na ploche viac ako 26.000 štvorcových metrov obchodnej plochy vznikne približne 120 prevádzok. Predajné priestory doplní rezidenčná časť s 89 bytmi, promenáda s gastro prevádzkami, parkovacie možnosti pod objektom, zelené oddychové zóny a cyklotrasa pozdĺž celého projektu. „Naším cieľom je vrátiť mestský život k rieke. Projekt plánujeme pre verejnosť otvoriť v roku 2021,“ uviedol manažér projektu Peter Kuliffay z projektovskej spoločnosti Living Park a. s. Na financovaní výstavby projektu sa budú podľa Kuliffaya podieľať štyri banky. Investormi projektu sú spoločnosti Living Park Pro, a. s., pre obchodnú časť a Living Park Residence spol. s r. o., ktorá zastrešuje výstavbu a predaj bytov. Developerom projektu je investično-obchodná spoločnosť ICT Istroconti. Výstavba City Parku, dnes už Living Parku, sa začala v roku 2007. Termín dokončenia bol avizovaný na jeseň 2008. Po necelom roku vtedajší investor prerušil stavebné práce. Dôvodom boli právne spory o pozemky, problémy so stavebným povolením, ale aj finančná kríza a problémy s úverovaním. Investor rozostavaný skelet zakonzervoval a všetky práce zastavil. Rozostavaný betónový skelet na brehu rieky Nitra pri Brezovom háji niekoľko rokov chátral. Obyvateľom mesta bol dlhé roky trňom v oku a na stretnutiach s vedením mesta či poslancami opakovane žiadali chátrajúci skelet odstrániť.

Zdroj: teraz.sk

Tesco spustilo obľúbené online nákupy

Chlieb, nápoje, prášok na pranie, detské plienky či psie granule si budú môcť online objednať domov už aj obyvatelia Martina. Spoločnosť Tesco rozširuje svoju službu online nákupov po Žiline a okolí aj v ďalšom meste na strednom Slovensku. Tesco prinieslo túto inovatívnu službu na Slovensko už v roku 2012. „Tesco Online nákupy sú medzi Slovákmi veľmi obľúbené. Iba v minulom roku tržby za objednanie výrobkov online vzrástli o 11 %. Veríme, že si službu rýchlo obľúbia aj Martinčania. Táto novinka

im ušetrí čas, ktorý môžu venovať rodine, záľubám alebo oddychu. Naším zákazníkom chceme spríjemňovať a uľahčovať nákupy aj pomocou nových technológií," hovorí manažérka Tesco online predaja Vera Szabo. Služba Tesco Online nákupy na Slovensku už úspešne funguje v mestských a prímestských častiach Bratislavy, Nitry, Trnavy, Košíc, Prešova a od jari 2019 tiež v Žiline a jej okolí. Od polovice augusta sú nákupy potravín cez smartfón, tablet a počítač dostupné aj pre všetky mestské časti Martina. Presnú dostupnosť služby si obyvatelia overia podľa miesta bydliska a PSČ. Zákazníci si svoj virtuálny košík plnia na webstránke www.tesco.sk/martin alebo zadávajú svoju objednávku prostredníctvom mobilnej aplikácie Tesco Online nákupy. Môžu si vyberať z ponuky vyše 18 000 produktov s takmer 2500 výrobkami v týždňovej akcii. Za doručenie nákupu zaplatia v rozmedzí od 1,59 do 4,49 eura v závislosti od vybraného času dovozu. Spoločnosť Tesco im pritom garantuje, že ceny všetkých tovarov online sú rovnaké ako v kamennom obchode v tom istom dni. Tesco nákupy na doručenie pripravujú podľa objednaných zoznamov tzv. pracovníci vychystávania tovaru. Títo špecialisti dôkladne kontrolujú kvalitu každého nákupu tak, aby pripravený tovar zostal aj počas distribúcie v optimálnom stave a teplote. Následne sa tovar prepravuje priamo k dverám zákazníka. Spoločnosť Tesco v priemere mesačne rozvezie približne 800-tisíc výrobkov na viac ako 100-tisíc kilometrovej dopravnej sieti. Svoj nákup si môže zákazník prevziať osobne svojím autom aj pri obchode v zóne Klikni + Vyzdvihni podľa dátumu a času, ktorý si zvolí. Služba Klikni + Vyzdvihni je dostupná v Tesco Žilina, Tesco Bratislava Zlaté piesky a Petržalka, Tesco Extra Košice a Tesco Nitra. Zákazník sa môže pri prevzatí tovaru rozhodnúť, ktoré položky zo svojho zoznamu chce kúpiť a ktoré nie. Platiť mohli dvomi spôsobmi: kartou vopred cez internet alebo kartou pri dverách po prevzatí tovaru. Platba hotovosťou nebola možná.

Zdroj: tesco.sk

Ostrý štrajk vodičov spoločnosti Arriva Nitra

Situáciou v akciovej spoločnosti Arriva Nitraa pripravovaným ostrým štrajkom jej vodičov sa zaoberala aj samospráva mesta Nitry, ktorá si objednáva výkony u tohto dopravcu. Ostrý štrajk sa mal začať 2. septembra 2020 ohroziť prímestskú autobusovú dopravu v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Topoľčany i v Nitre Nitriansky samosprávny kraj už s dopravcom rokuje o riešení situácie. Pracovať začala komisia, ktorá, ak dospeje k názoru, že kraj môže na základe jednoznačných stanovísk Protimonopolného úradu SR (PÚ SR) a Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO) do zmluvy s Arrivou Nitra vstúpiť, tak to po súhlase zastupiteľstva aj urobí. NSK má s Arrivou Zmluvu o službách vo verejnom záujme a zabezpečení prímestskej autobusovej dopravy na desať rokov, do roku 2026, na základe medzinárodného tendra za vyše 300 miliónov eur. Aj preto, ak NSK nebude mať potrebný jednoznačný súhlas PÚ SR aj ÚVO, nemôže túto zmluvu meniť ani k nej uzatvárať žiadne dodatky. Podľa stanoviska NSK sú rokovania o mzdách problémom medzi zamestnávateľom a zamestnancami. Kraj však nemôže

dopustiť ohrozenie prímestskej autobusovej dopravy. „Je toho názoru, že si vodiči vyššie platy zaslúžia, ale musí to byť spôsobom, ktorý je právne čistý. NSK má podľa nariadenia Európskej únie súťažným získaný tender na dopravu a nemôže ho meniť bez jasného stanoviska expertov a schválenia v Zastupiteľstve NSK. Hrozbou štrajku vodičov autobusov sa intenzívne zaoberalo aj vedenie mesta Nitra. To je v kontakte s vedením spoločnosti Arriva Nitra i s odborármi. Mesto Nitra si plní všetky záväzky voči dopravcovi a chce urobiť všetko pre to, aby štrajku v mestskej autobusovej doprave zabránilo.

Zdroj: riaditeľka pre obchod a komunikáciu spoločností Arriva na Slovensku Petra Helecz

Vodiči autobusov nastúpili od 2. septembra do ostrého štrajku

Od 17. júla 2019 boli vodiči autobusov spoločnosti Arriva, a.s. v štrajkovej pohotovosti. Do ostrého štrajku nastúpili v pondelok 2. septembra 2019. K žiadnej vzájomnej dohode so zamestnávateľom však doteraz neprišlo. Podľa Michala Ďuriša, predsedu Základnej organizácie Odborového zväzu KOVO Arriva Nitra, sa do hlasovania o štrajku zapojilo približne 80 percent zamestnancov a z toho 97 percent sa vyjadrilo pre ostrý štrajk. Štrajk mestskej autobusovej dopravy bude v Nitre a štrajk prímestskej dopravy bude v okresoch Nitra, Topoľčany a Zlaté Moravce. Výbor ZO rozhodol o časovo neobmedzenom štrajku v mestskej aj prímestskej doprave, ktorý sa začne 2. septembra po 3.45 hod. Vodiči po neúspešných vyjednávaniach žiadali skrz sprostredkovateľku navýšenie tarifnej mzdy z 3,80 eura na 4,05 eura. Zamestnávateľ však aj toto navýšenie odmietol. Vodiči sa teda rozhodli štrajkovať a požadujú zvýšenie mzdy na pôvodne požadovaných 5,30 eura. Sú ešte ochotní so zamestnávateľom rokovať do 30. augusta. „Spravíme všetko preto, aby ľudia vydržali a ten tlak bol taký silný, že zamestnávateľ pochopí, že sa mu oplatí dať ľuďom také platy, s ktorými budú spokojní. To nie je nejaká veľká suma, to je plat niečo cez 800 eur,“ povedal Emil Machyna, šéf OZ KOVO. Okrem nízkej mzdy sa vodiči sťažujú aj na vysoké množstvo odpracovaných hodín. S nízkym počtom vodičov autobusov je v Nitre a okolí dlhodobý problém. Vodiči povedali, že často za volantom trávajú 13 aj 15 hodín denne. Pretože je stále veľmi málo vodičov, tí, ktorí pracujú, sú doslova pripútaní k volant. Ten nepomer medzi výškou platov a množstvom odpracovaných hodín je neadekvátny.

Zdroj: odborový zväz KOVO Arriva

V Arrive Nitra sa dohodli so zamestnávateľom, štrajk sa napokon nekonal

Zamestnanci zo spoločnosti Arriva Nitra sa dohodli so zamestnávateľom na zvýšení tarifných miezd. Ohlásený štrajk vodičov mestskej hromadnej dopravy (MHD) v Nitre a prímestskej dopravy z miest Nitra, Topoľčany, Vráble a Zlaté Moravce, ktorý sa mal začať v pondelok 2. septembra, bol odvolaný. Vodičom autobusov stúpne mzda na 5,24

eura/h a prémie na úrovni 7 % tarifnej mzdy. V piatok 30. augusta 2019 im zamestnávateľ doručil návrh na zvýšenie tarifnej mzdy vodičov, ktorý bol zo strany vodičov v sobotu 31. augusta, v situácii menej ako 48 hodín pred začatím štrajku, vnímaný ako nedostatočný a nebol prijatý. V popoludňajších hodinách sme to oznámili zamestnávateľovi, čo spustilo finálne rokovanie, ktoré sa pretiahlo do neskorých nočných hodín," uviedol predseda výboru ZO OZ KOVO Arriva Nitra Michal Ďuriš. Snaha a záujem o hľadanie východiska, rovnako zodpovednosť, bola podľa jeho vyjadrenia veľká na oboch stranách. Vďaka tomu mohlo dôjsť k dohode a podpisu dodatku kolektívnej zmluvy. K tomu prišlo krátko pred polnocou. Výsledkom dohody je zvýšenie tarifnej mzdy vodičov z 3,80 eura na hodinu na 5,24 eura na hodinu, prémie na úrovni 7 % tarifnej mzdy. Nárast dosiahnutý na základe sumy 0,73 eura na hodinu, čo sú vlastné zdroje zamestnávateľa a 0,71 eura na hodinu, čo predstavuje sumu generovanú presunom z iných nadtarifných zložiek, s cieľom dosiahnuť nárast za základný pracovný čas vodiča. Nárast základnej mzdy vrátane prémie je pri 163,05 hodine o sumu 127,36 eura. Skutočný nárast bude na základe zvýšenia priemernej mzdy vyšší. To všetko bez započítania nadčasovej práce. Samotní vodiči sa netešia len zo svojich vyšších miezd, ale aj z toho, že prvý školský deň v Nitre bol aj z hľadiska dopravy taký, aký má byť. Výsledok považujú za významný a v doterajšej histórii miezd v spoločnosti Arriva Nitra za bezprecedentný. Rokovania medzi zamestnávateľom a zamestnancami sa konali už od konca januára. Spoločnosť Arriva Nitra má momentálne 466 zamestnancov, z toho je približne 390 vodičov.

Zdroj: teraz.sk

Od septembra sa dalo dostať do Prahy dvomi vlakovými spojmí denne

Priamym vlakom z Nitry do Prahy môžeme z Nitry cestovať už viac ako tri a pol roka. Táto linka sa podľa dopravcu, ktorým je spoločnosť Arriva, teší medzi obľábkami veľkej obľuby a počet cestujúcich neustále rastie. Od septembra 2019 nasadila Arriva na linke dva spoje denne, ktoré odvezú denne 240 cestujúcich. Celkový počet priamych vlakových spojov z Nitry do Prahy sa zvýši z deviatich na štrnásť týždenne. Doteraz odchádzal z Nitry do Prahy spoj ráno o 6:36 hod. a v sobotu a v nedeľu aj o 12:45 hod. Z Prahy do Nitry jazdí spiatočný vlak o 14.17 hod. v piatok a v sobotu aj ráno o 8:36 hod. Od 1. septembra sa z víkendových dodatočných spojov, ktoré jazdia v piatok a sobotu z Prahy do Nitry a v sobotu a nedeľu z Nitry do Prahy, stanú pravidelné denné spoje. K navýšeniu počtu vlakov pristupuje ARRIVA na základe požiadaviek cestujúcich. Z Nitry do Prahy jazdí od septembra vlak dvakrát denne. Prvý s odchodom 6.36 a po novom druhý vlak s odchodom o 12.45 hod. Príchod do Prahy má o 19.29 hod. Zdroj:

Zdroj: riaditeľka pre obchod a komunikáciu spoločností Arriva na Slovensku Petra Helecz

Cestovný poriadok

Nitra – Praha

Zastávka	Odchod vlaku AEx 1060	Odchod vlaku AEx 1062
Nitra	6.36	12.45
Hlohovec	7.15	13.15
Leopoldov	7.24	13.28
Piešťany	7.37	13.42
Nové Mesto nad Váhom	7.50	13.56
Trenčín	8.06	14.12
Trenčianska Teplá	8.14	14.20
Nemšová	8.20	14.26
Bylnice	8.38	14.44
Slavičín	8.53	15.03
Bojkovice mesto	9.07	15.18
Uherský Brod	9.33	15.36
Uherské Hradiště	9.50	15.52
St. Město pri Uh. Hradišti	9.57	15.59
Otrokovice	10.09	16.11
Přerov	10.28	16.30

Zastávka	Odchod vlaku AEx 1060	Odchod vlaku AEx 1062
Olomouc hlavná stanica	10.50	16.50
Pardubice hlavná stanica	12.20	18.20
Praha hlavná stanica	13.26	19.29

Veľtrh Bus Show o verejnej a ekologickej doprave

V utorok 10. septembra 2019 sa na výstavisku Agrokomplex uskutočnilo prvé prípravné stretnutie, na ktorom sa hovorilo o veľtrhu Bus Show. Tento veľtrh predstaví ekologické dopravné prostriedky, smart technológie i výhody verejnej hromadnej dopravy na Národnom výstavisku Agrokomplex š. p. spolu so spoločnosťou Green Pear Tip. Veľtrh sa konal od 11. do 13. februára 2020 a okrem výstavy áut tu uviedli aj najnovšie trendy vo verejnej doprave a odborné konferencie. Ambíciou veľtrhu bolo ukázať v praxi možnosti čistej ekologickej a komfortnej verejnej dopravy. Veľtrh sa venoval vyspelým a ekologickým dopravným prostriedkom. Išlo o rôzne inteligentné informačné a riadiace systémy v doprave, znižovanie emisií CO₂, znižovanie dopravnej záťaže v mestách, digitalizácia verejnej dopravy, či začleňovanie Slovenska do európskej dopravnej siete. Dôležitou úlohou veľtrhu bolo hľadanie spôsobov, ako presvedčiť verejnosť, aby pri cestovaní vymenila svoje autá za hromadnú dopravu. Bus Show ukázal aj namožnosti iných druhov cestovania, napríklad zdieľanie vozidiel, elektrobicyklov, skútrov a motivovať ľudí, aby využívali druhy dopravy, ktorá mestskú premávku odľahčí. Napríklad, aby chodili aj viac peši, pretože je to ekologickejšie a zdravšie. Autobusová doprava dnes stojí pred veľkými výzvami. Je toho veľa, ale takým spájajúcim lajtmotívom je akýsi súboj automobilovej individuálnej dopravy proti verejnej osobnej doprave. Počet osobných automobilov na Slovensku i v ďalších európskych krajinách stále stúpa.

Zdroj: tlačová správa

Automobilka Jaguar Land Rover predstavila nový automobil Defender

V utorok 10. septembra 2019 v nitrianskom závode automobilky Jaguar Land Rover oficiálne predstavili nový model – automobil Defender, ktorý sa bude vyrábať iba v Nitre. Z Nitry ho začali vyvážať k zákazníkom do 128 krajín sveta. Prevádzkový riaditeľ podniku Jaguar Land Rover Russell Leslie prezradil, že v Nitre sa budú vyrábať tri verzie Defenderu. Od 10. septembra 2019 začali prijímať objednávky, o niekoľko

týždňov sa začala ostrá výroba a na jar 2020 sa začne predaj. Riaditeľ povedal, že nitriansky závod bol postavený predovšetkým preto, aby sa vyrábali tieto moderné autá s výbavou pre 21. storočie. Podľa manažérky pre firemné vzťahy Miroslavy Remenárovej pracuje k 10. septembru v nitrianskom závode automobilky 2600 ľudí. Počas leta prijali 400 nových zamestnancov a už o niekoľko týždňov začne fabrika pracovať aj na druhú zmenu. Uviedla, že fabrike sa darí prijímať pracovníkov, ktorí sú schopní absolvovať tréningové procesy a zaradiť sa do výroby, a to aj napriek tomu, že v čase, keď Jaguar Land Rover zvažoval svoju investíciu na Slovensku, bola v Nitre a okolí nezamestnanosť na úrovni 12 až 15 percent a v súčasnosti je v Nitre 1,9-percentná. V závode v tomto období prebiehali intenzívne

kollektívne vyjednávania s odborármi, ktorí požadovali zvýšenie mzdy. V tomto čase mali stabilizované stavy zamestnancov, pre ktorých mali po 12-týždňovej prípravnej fáze pripravených viac ako 500 druhov tréningov.

Zdroj: webnoviny.sk

Otvorili obchodný dom Kinekus v Nitre

Od 1. septembra 2019 otvorili v Nitre v časti Mlynárce obchodný dom Kinekus. Kinekus je veľkoobchodná a maloobchodná spoločnosť, podnikajúca najmä so sortimentom domácich potrieb a sortimentu pre záhradu a domácnosť. Kinekus založil Štefan Súkeník v roku 1991 ako výrobnú firmu. Táto činnosť nebola rentabilná, preto svoju podnikateľskú snahu po roku preorientoval na obchod. Prvý supermarket (v terminológii firmy "čaromarket") otvoril Kinekus v roku 2001 v Žiline. Spoločnosť zakladá svoju filozofiu na kvalite a uprednostňuje kontinuálny rast pred skokovým. V súčasnosti je Kinekus jedinou slovenskou firmou, ktorá svojím sortimentom, počtom predajní a celkovým konceptom dokáže konkurovať zahraničným hobbymarketom. Činnosť spoločnosti sa skladá z veľkoobchodu, ale aj maloobchodu. Popri Nitre prevádzkuje vlastné supermarkety v Žiline, Ružomberku, Trenčíne a Bratislave. Od roku 2008 Kinekus úspešne rozvíja aj vlastnú franšízingovú schému. Predajne vlastnené franšízistami fungujú v Prievidzi, Púchove, Martine, Poprade, Košiciach, Prešove a od septembra aj v Nitre. V predajniach zákazníci nájdu všetko, čo potrebujú. Bez toho, aby museli absolvovať túru po troch-štyroch obchodoch. Sortiment tvoria

potreby pre záhradu, záhradný nábytok, domáce potreby, drogériu, elektro, náradie, farby a aj veľkú kolekciu vykurovacích zariadení - od krbových kachlí po sporáky s výmenníkom teplej vody. Celkovo až desiatky tisíc položiek, ktoré môžu zákazníci vidieť v predajniach v Žiline, Púchove, Martine, Prešove, Košiciach, Poprade, Prievidzi, Trenčíne, Bratislave, Petržalke, Ružomberku, Šumperku a najnovšie aj v Nitre. V Nitre má konkurenciu v podobe obchodu OBI a predajne spoločnosti L&Š.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Vodiči autobusov si vyštrajkovali vyššie platy

Autobusoví dopravcovia prežívali na jeseň tohto roku ťažké časy. Cena práce im stúpa, vodiči sú prestarnutí a je ich nedostatok. Nahrádzajú ich aj Ukrajinci. Na trhu je silná konkurencia. Okrem toho majú uzavreté dlhoročné zmluvy s mestami a krajmi, ktoré sa ťažko otvárajú či práve končia. Najnovšie tento balíček problémov vybuchol v Nitre. Vodiči tamajšieho autobusového prepravcu Arriva Nitra si od začiatku septembra vyštrajkovali zvýšenie platov z 3,80 eura na 5,24 eura na hodinu. Dopravcu to bude ročne stáť okolo 950-tisíc eur. Preto chce, aby mu na vyššie mzdy prispel Nitriansky samosprávny kraj a aj mesto, ktorí si u neho dopravu objednávajú vo verejnom záujme. „Vývoj miezd vysoko ohrozuje ziskovosť spoločnosti s prihliadnutím na vyžadovanú intenzitu investícií v kraji,“ tvrdí László Ivan, generálny riaditeľ Arriva. Nitra ani kraj doteraz neboli ochotné otvárať zmluvu a platiť dopravcovi viac. Argumentujú, že v zmluve niečo také nie je povinné. Navyše na zmenu zmluvy z roku 2016, ktorá bola uzavretá na 10 rokov po medzinárodnom tendri, potrebuje kraj súhlas Proti-monopolného úradu aj Úradu pre verejné obstarávanie. Akúkoľvek zmenu zmluvy musí schváliť navyše aj krajské zastupiteľstvo.

Zdroj: teraz.sk

Odbory sa dohodli s vedením Jaguaru, štrajk v automobilke nehrozí

Kolektívne vyjednávanie zástupcov odborového zväzu Moderné odbory Jaguar Land Rover Slovensko a spoločnosti Jaguar Land Rover je ukončené. Počas spoločného rokovania sa v stredu podarilo dosiahnuť dohodu. „Hrozba štrajku je zažehnaná. Vedenie firmy pristúpilo na naše protinávrhy a dospeli sme k vzájomnej zhode. Čakajú nás posledné textové a právne úpravy. Chceme poďakovať vedeniu spoločnosti za konštruktívny sociálny dialóg, založený na vzájomnom rešpekte,“ informoval o tom Peter Mrázik, šéf odborov v automobilke. Kolektívne vyjednávanie sa v nitrianskej automobilke začalo 5. septembra. Moderné odbory žiadali transformovanie mzdového systému do tried a dosiahnutie zvýšenia mzdy o 15 percent vrátane zmeny pravidiel výrobného bonusu. Zároveň chceli dosiahnuť mzdové zvýhodnenie nad rámec zákona, za prácu nadčas, za prácu v rizikách a prácu cez víkendy a sviatky. „Nedosiahli sme 15

percent, ale vzhľadom na to, ako sa darí momentálne Jaguaru s predajmi a aké správy prichádzajú z automobilového priemyslu na Slovensku, dosiahli sme dobrú dohodu," povedal Mrázik. Kolektívne vyjednávanie bolo začiatkom októbra v najmladšej automobilke na Slovensku stále neúspešné. Odboroví zástupcovia zamestnancov a vedenie automobilky spolu rokovali aj prvý októbrový týždeň, odbory iniciovali ďalšie stretnutie. „Chceme, aby bolo krátke a dalo jasnú odpoveď. Bud' sa dohodneme, alebo bude vyhlásená štrajková pohotovosť a otvorí sa cesta k štrajku," povedal Peter Mrázik, šéf odborárov vo fabrike. Či sa tak naozaj stane, šéf odborov komentovať nechcel. „Ťažko povedať, no ľudia v automobilke sú ochotní bojovať za svoje postavenie," myslí si Mrázik. „V tejto fáze nie je možné zdieľať podrobnosti o týchto rokovaníach," dodala Remenárová. Cieľom automobilky je poskytovať dobré pracovné podmienky a neustále pracovať na ich zlepšovaní. „Veríme, že dosiahneme rozumnú dohodu pre našich zamestnancov aj pre dlhodobú budúcnosť nášho podnikania na Slovensku.“ Kolektívne vyjednávanie v automobilke v Nitre odštartovalo 5. septembra. Moderné odbory v ňom žiadajú transformovanie mzdového systému do tried a dosiahnutie zvýšenia mzdy o 15 % vrátane zmeny pravidiel výrobného bonusu. Zároveň chcú zabojovať aj o mzdové zvýhodnenia nad rámec zákona, za prácu nadčas, za prácu v rizikách a prácu cez víkendy a sviatky. Zástupcovia zamestnancov uviedli, že chcú s vedením spoločnosti viesť konštruktívny dialóg, upozornili však, že v prípade potreby nebudú váhať podniknúť ďalšie nevyhnutné kroky k presadeniu svojich požiadaviek. Jaguar Land Rover otvoril svoj závod v Nitre v októbri 2018. Investícia dosiahla 1,4 mld. eur. V roku 2018 predal Jaguar Land Rover v 128 krajinách sveta takmer 600 tis. vozidiel. Výrobu sústreďuje v Spojenom kráľovstve a v ďalších závodoch v Číne, Brazílii, Indii, Rakúsku a na Slovensku. Samotná spoločnosť Jaguar Land Rover Slovakia reagovala, že rokovania o mzdových a ďalších podmienkach s odborovým zväzom Moderné odbory Jaguar Land Rover Slovensko naďalej prebiehajú. Ďalšie stretnutie sa podľa hovorkyne Miroslavy Remenárovej uskutoční tento týždeň (7.-11.októbra 2019). „V tejto fáze nie je možné zdieľať podrobnosti o týchto rokovaníach. Cieľom automobilky je podľa nej poskytovať dobré pracovné podmienky a neustále pracovať na ich zlepšovaní. Veríme, že dosiahneme rozumnú dohodu pre našich zamestnancov aj pre dlhodobú budúcnosť nášho podnikania na Slovensku.“

Zdroj: hnonline.sk

Prímestskú dopravu v kraji zabezpečuje 20 nových autobusov

Prímestskú dopravu v Nitrianskom samosprávnom kraji bude zabezpečovať 20 nových autobusov. Prvých sedem začalo premávať od 7. októbra 2019 v regióne Topoľčany, Vráble, Zlaté Moravce a Nitra, zvyšných 13 vozidiel pribudlo do konca októbra v okolí Nových Zámkov a Levíc. Generálny riaditeľ spoločnosti Arriva na Slovensku László Ivan povedal, že v zmluve s Nitrianskym samosprávnym krajom sa zaviazali, že počas desiatich rokov zmodernizujeme autobusy, vybavíme ich

klimatizáciou a wifi pripojením, znížime ich vek a zvýšime počet nízkopodlažných autobusov. Okrem toho sa zaviazali k šetrnému prístupu k životnému prostrediu. Nové moderné autobusy majú lepšie parametre, pokiaľ ide o emisie vypúšťané do ovzdušia. Priemerný vek autobusov prímestskej dopravy v Nitrianskom samosprávnom kraji klesol za posledné tri roky na osem rokov, viac ako polovica autobusov je klimatizovaná a vybavená bezplatným wifi pripojením. Spoločnosť Arriva pôsobí na Slovensku od roku 2008. Aktuálne pôsobí v Nitrianskom, Košickom, Žilinskom a Trnavskom kraji, kde zabezpečuje mestskú, prímestskú, zmluvnú a komerčnú autobusovú dopravu. Od roku 2016 prevádzkuje spoločnosť prvé priame vlakové spojenie Nitry s Prahou a od roku 2017 aj službu zdieľaných bicyklov. Firma má na Slovensku takmer 2400 zamestnancov a prevádzkuje 1350 autobusov.

Zdroj: tlačová správa Arriva Nitra

Spoločnosť Muehlbauer získala finančnú pomoc od štátu na svoj rozvoj

Nitrianska spoločnosť Muehlbauer Automation dostala 21. októbra 2019 investičnú pomoc od štátu vo výške tri milióny eur na vybudovanie technologickej základne na zabezpečenie výskumu a vývoja a poskytovania inžinierskych služieb. Firma, ktorej majiteľom je nemecký výrobca technológií v oblasti čipových kariet Muehlbauer Holding, dostala polovicu pomoci ako dotáciu na investície a zvyšnú časť vo forme úľavy na dani z príjmov. Nitrianska Muehlbauer Automation plánuje do roku 2021 preinvestovať 12 miliónov eur a do roku 2023 by mala zamestnať 70 pracovníkov. Podľa zverejneného materiálu bude spoločnosť výskumno-vývojové práce realizovať v oblasti Smart technology a New energy. Zároveň bude testovať technológiu 3D tlače na jej využitie v prototypovej oblasti. Firma požiadala o pridelenie investičnej pomoci 15. októbra minulého roka, tri týždne po svojom zápise do obchodného registra. Firma Muehlbauerso sídlom v Rodingu zamestnáva asi 3300 ľudí v 35 pobočkách. S približne 10-tisíc systémami nainštalovanými od roku 1983 je popredným dodávateľom výrobného zariadenia pre priemysel čipových kariet a inteligentných štítkov. Kľúčovým segmentom spoločnosti je bezpečnostný trh pre osobnú identifikáciu na základe čipových kariet alebo pasov.

Zdroj: tlačová správa spoločnosti Muehlbauer

Gastronomická výstava Gastra & Kulinaría

V dňoch 6. až 9. novembra 2019 sa na výstavisku Agrokomplex uskutočnila nová výstava Gastra & Kulinaría, ktorá predstavila trendy modernej gastronómie, potraviny, nápoje a zdravý životný štýl. Na výstave sa zúčastnilo 57 potravinárov a 12 gastrozariadení. Veľtrh sa začal 6. novembra a potrvá do 9. novembra 2019. Výstava sa vrátila na výstavisko Agrokomplexu po 16 rokoch. Návštevníci mohli vidieť priamo

pri práci nielen šesť najlepších slovenských šéfkuchárov, ale aj rakúskeho šéfkuchára Heinza Reitbauera, ktorého reštaurácia získala dve hviezdičky od Michelina. Realizáciu výstavy finančne podporilo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Podľa jeho zástupcu Milana Lapšanského za posledné tri roky výrazne rastie obľúbenosť slovenských potravín, stále však nie sú vyriešené všetky problémy. Až doteraz absentovala systémová podpora exportu slovenských potravín. V spolupráci s ministerstvom zahraničných vecí sa nám podarilo vyvinúť aktivitu, ktorú predstavíme na veľtrhu. Cech pekárov, cukrárov a cestovinárov Slovenska sa bude prezentovať na ploche 520 štvorcových metrov expozíciou Pekársky dvor. Interaktívna bola expozícia Slovenského zväzu pekárov, cukrárov a cestovinárov Slovenska, kde pripravili rôzne súťaže nielen pre návštevníkov, ale aj samotných pekárov či študentov. V rámci sprievodného programu veľtrhu mohli návštevníci sledovať ukážky procesu výroby mäsových produktov, domáceho chleba a pečiva, čokolád. Diskusie boli zamerané na zdravú výživu, ale aj na tému (ne)plytvania potravinami.

Zdroj: tlačová správa

Zo slovenského vidieka sa za 30 rokov od Nežnej revolúcie vytratili kravy

Za uplynulých 30 rokov od revolúcie v roku 1989 sa počty dojníc na Slovensku znížili na jednu štvrtinu pôvodných stavov. „V roku 1989 sme chovali 559.000 dojníc a produkcia mlieka dosahovala vyše dvoch miliárd litrov. V súčasnosti sa u nás chová len necelá štvrtina stavov dojníc a produkcia mlieka poklesla na polovicu. Priemerná úžitkovosť na prelome 80. rokov dosahovala 3764 litrov na kravu a rok, aktuálna sa približuje k 7300 litrom. Priemerná slovenská úžitkovosť je od minulého roku vyššia, ako je priemer štátov Európskej únie. Pritom až 85 percent európskeho mlieka sa vyrobí v starých členských štátoch. Podľa predsedu Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka Alexandra Pastoreka bol pokles produkcie pomalší ako pokles stavov len vďaka nárastu úžitkovosti. Za týmto nárastom je potrebné vidieť hlavne zlepšenie genetickej skladby, produkčných a reprodukčných ukazovateľov a chovateľskej disciplíny. Za ostatných 30 rokov ukončili produkciu mlieka aj farmy z takých regiónov, kde bola práca v poľnohospodárstve jednou z mála možností na zamestnanie. Len od vstupu Slovenska do Európskej únie poklesol počet podnikov prvovýroby mlieka o polovicu. Rozhodnutie znížiť stavy dojníc alebo zrušiť ich chov priamo súviselo s finančnou situáciou chovateľov. Tá sa po roku 1989 začala zhoršovať najmä z dôvodu poklesu podpôr. Polotučné mlieko stálo 2 Kčs a plnotučné 3 Kčs, poľnohospodári v roku 1989 dostávali od spracovateľov za mlieko 4,54 Kčs. V rovnakom období bola cena nafty 7,50 Kčs. Poľnohospodár si za liter vyrobeného mlieka mohol v tom období kúpiť 0,6 litra nafty. V súčasnosti dostáva chovateľ dojníc za liter mlieka zhruba 33 centov a za liter motorovej nafty platí okolo 1,30 eura. Znamená to, že si môže za liter predaného mlieka kúpiť už len približne štvrt litra nafty, čo je tretina z toho, čo v roku 1989.

Náklady na výrobu mlieka rástli za posledných 30 rokov výrazne vyšším tempom ako výnosy z predaja mlieka. Dôsledkom toho sa prvovýrobcovia mlieka dostali do zložitej situácie a majú problémy s pokrytím nákladov na výrobu mlieka, nemajú teda voľné zdroje na investície do nových ustajňovacích priestorov a nových technológií, ktoré sú potrebné na zvýšenie efektívnosti výroby. Podľa nedávneho prieskumu zväzu bolo až 76 percent ustajňovacích priestorov na chov mliekového hovädzieho dobytku vybudovaných v období od roku 1950 do roku 1989. Ak budeme chcieť na Slovensku zachovať výrobu mlieka, bude potrebné opätovne uvažovať o podpore investícií na budovanie a rekonštrukcie ustajňovacích priestorov, podpore nových technológií v oblasti dojenia, kŕmenia, odpadového hospodárstva a iných činiteľov s cieľom zvýšenia efektívnosti výroby mlieka.

Zdroj: Margita Štefániková, riaditeľka Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka (SZPM) so sídlom v Nitre

SMRC rozšírila svoje výrobné priestory v nitrianskom CTParku

Spoločnosť CTP začala v novembri 2019 s výstavbou nových výrobných hál vybuduje v nitrianskom CTParku pre spoločnosť Samvardhana Motherson Reydel Companies (SMRC). Hotové by mali byť do júna 2020. Nitriansky závod dodávateľa plastových komponentov pre automobilový priemysel sa tak rozšíri zo súčasných 15.000 metrov štvorcových o ďalších 13.000 metrov štvorcových skladových priestorov a 600 metrov štvorcových kancelárskych a sanitárnych priestorov. CTPark Nitra sa nachádza severne od mesta v blízkosti automobilovej spoločnosti Jaguar Land Rover. Výstavbou nových priestorov pre SMRC Automotive Slovakia sa súčasne rozšíri aj portfólio majiteľa nehnuteľností a priemyselného parku, ktorou je spoločnosť CTP. Nové priestory budeme budovať na mieru nielen podľa požiadaviek klienta, ale zároveň tak, aby spĺňali prísne certifikačné kritériá energetickej náročnosti.

Zdroj: tlačová správa

Burza exotov a Farmárske trhy

Národné výstavisko Agrokomplex bolo cez víkend 23.-24. novembra 2019 dejiskom naraz až šiestich podujatí. Najväčšia Burza exotov a Farmárske trhy v strednej Európe a ďalších päť podujatí prilákalo do Nitry rekordný počet návštevníkov. Výstavy, konferencie, ples či koncert Kandráčovcov pritiahli masy ľudí na jedno miesto. Moderne vybavené haly dnes ponúkajú oveľa viac možností pre organizovanie podujatí rôzneho druhu. Príkladom je posledný víkend, kedy výstavisko hostilo až šesť akcií. Z Farmárskych trhov a Burzy exotov sa stalo jedno z najväčších podujatí tohto druhu v strednej Európe. Zároveň sa uskutočnil aj 26. ročník Celoštátnej výstavy zvierat s majstrovstvami Slovenska v králičom hope. Agrokomplex privítal podnikateľov zo

Slovenska a zahraničia na biznis konferenciách. Študenti z celého Slovenska sa bavili na 61. Imatrikulačnom plese SPU. Víkend obohatilo oceňovanie motoristických športovcov a dvojnásobné vystúpenie Kandráčovcov. Agrokomplex Národné výstavisko, štátny podnik je známe konaním rôznych veľtrhov a výstav doma aj v zahraničí. Okrem iného poskytujeme interiérové priestory pre konanie konferencií, seminárov a spoločenských podujatí až pre 2500 ľudí. Novinkou je športovo-oddychový areál Relax Park, ideálny pre športové hry. Naposledy otvoril Relax Park svoje brány 5.-7. decembra 2019 akciami Mikulášsky beh Agrokomplexom a Mikulášsky vlak. Prostredie v blízkosti jazier obklopené prírodou je zárukou príjemnej atmosféry. Okrem obyvateľov, škôl a firiem je využívaný aj športovými klubmi. Veľký záujem zaznamenávajú pri konferenčnej turistike. Príkladom je festival Slížovica, prvýkrát organizovaný na výstavisku. Flexibilné riešenia na mieru, od firemných večierkov, plesov, svadieb až po koncerty známych hviezd alebo veľké festivaly sú na Agrokomplexe samozrejmosťou. Kultúrne podujatia organizujeme aj na vynovenom amfiteátri.

Zdroj: Branislav Borsuk, generálny riaditeľ výstaviska AX

Slovenský zväz chovateľov predstavil na AX národné plemená zvierat

Tisícky holubov, hydiny, králikov i exotického vtáctva prezentovali chovatelia v sobotu 23. novembra 2019 na 22. ročníku Celoštátnej výstavy zvierat na národnom výstavisku v Nitre. Súčasťou výstavy je aj tretí ročník Vyšehradskej výstavy zvierat a štvrtý ročník majstrovstiev Slovenska v králičom hope. Pre slovenských chovateľov je veľmi pozitívna účasť vystavovateľov zo susedných krajín, s ktorými si môžu porovnať svoje chovateľské výsledky. Organizátorom výstavy zvierat bol Slovenský zväz chovateľov, ktorý na výstave prezentoval aj národné plemená v jednotlivých kategóriách. „Tie najstaršie máme v pavilóne králikov, to bol holíčsky králik a slovenský sivomodrý rex, ktorý je prvým slovenským národným plemenom králikov. U holubov máme slovenského hrvoliaka, ktorého začiatky je ťažko datovať, u hydiny majú zastúpenia oravka, slovenská hus. Hrdí sme na zoborského či nitrianskeho králika, ale aj štrbského gepardieho králika, ktorý je zaujímavý svojou výraznou farbou,“ povedal predseda Slovenského zväzu chovateľov Július Szabó. Národné plemená predstavila aj nová publikácia, ktorú v sobotu 23. novembra 2019 uviedli do života členovia Slovenského zväzu chovateľov. V súčasnosti je na Slovensku registrovaných spolu zhruba 30 národných plemien v jednotlivých kategóriách. Šľachtenie dlhý proces, pre niekoho aj celoživotné dielo. Slovenský zväz chovateľov má v súčasnosti 5500 členov, z toho približne 500 mladých. Najväčšou členskou základňou disponoval zväz na prelome 90. rokov minulého storočia, odvtedy počet chovateľov klesá. „Potrebujeme omladiť našu členskú základňu, no prilákať dnes k chovateľstvu mladých ľudí je problém.“

Zdroj: tlačová správa Slovenského zväzu chovateľov

Nové cestovné poriadky začali platiť od 15. decembra

Nové cestovné poriadky začali od 15. decembra 2019 platiť aj v spoločnostiach Arriva na Slovensku. Pri zmenách cestovných poriadkov autobusov spoločnosť zohľadňovala zmeny v cestovných poriadkoch súvisiacich vlakov aj požiadavky cestujúcich a objednávateľov z miest a vyšších územných celkov. Pri úpravách časov odchodov našich autobusov každý rok zohľadňujeme zmeny v cestovných poriadkoch Železníc Slovenskej republiky, aby sme dosiahli čo najlepšiu nadväznosť našich spojov. Jazdné časy autobusov zároveň optimalizujeme aj vďaka informáciám z moderných GPS systémov, ktorými je väčšina autobusov Arriva vybavená. V rámci prímestských autobusov Arriva Nitra dochádza k viacerým zmenám v dopravnej prevádzke prímestských autobusových liniek. Zmeny súvisia podľa spoločnosti s prispôbením odchodov tak, aby docielili lepšiu vzájomnú nadväznosť autobusových spojov, a zároveň nadväznosť na vlakovú dopravu, s cieľom zabezpečiť plynulejší chod dopravy. Vo vybraných spojoch s odchodom z autobusovej stanice v Nitre je novinkou pridanie obsluhy obce Malý Lapáš. Najčastejšou zmenou je posunutie času odchodu spojov z dôvodu lepšej vzájomnej nadväznosti autobusov, a tiež lepšej nadväznosti na vlakovú dopravu. Odchody autobusových spojení v MHD Nové Zámky prešli len drobnými úpravami. Z dôvodu nižšej vyťaženia v zimnom a jarnom období bude vlak na trase Nitra – Nové Mesto nad Váhom – Trenčín – Praha jazdiť raz počas dňa v oboch smeroch. Čas odchodu z Nitry zostáva 6.36 h a z Prahy o 14.14 h (okrem nedele, keď bude odchádzať z českej metropoly o 12.45 h).

Zdroj: Petra Helecz, riaditeľka pre komunikáciu Arriva Nitra

Mesto Nitra a Arriva rokovali o poskytovaní MHD

Autobusová hromadná doprava v Nitre by mala aj po 1. januári 2020 fungovať bez zmien. Podmienkou však je, aby sa zástupcovia mesta dohodli na podmienkach novej zmluvy so spoločnosťou Arriva, ktorá zabezpečuje mestskú hromadnú dopravu v Nitre. „Rokovania so zástupcami mesta pokračujú, cestujúci by nemali pocítiť, že sa niečo zmenilo či nezmenilo. Sme pripravení zabezpečovať dopravu ďalej v tých istých reláciách, cenový výmer sa podľa vyjadrenia primátora Mareka Hattasa meniť nebude, cestovné poriadky sú dané. My sme požiadali o udelenie licencie a koncesie a pripravuje sa nová zmluva, ktorá by mala platiť prechodné obdobie,“ potvrdil generálny riaditeľ spoločnosti Arriva Nitra Juraj Kusý. Zmluva mesta a poskytovateľa verejnej dopravy v Nitre vyprší 31. decembra 2019. Novú zmluvu malo mesto podpísať s víťazom medzinárodného tendra, verejné obstarávanie na nového dopravcu však magistrát zrušil. „Predpokladaná hodnota zákazky nezodpovedá tomu, čo nám Arriva ponúkla. Pretože táto cena bola pre nás neakceptovateľná a žiadni iní uchádzači neboli,

tak sme verejné obstarávanie zrušili," uviedol primátor Marek Hattas Podľa Kuseho neboli rozsah požadovaných služieb a ich špecifikácia v súlade s predpokladanou hodnotou zákazky. „Mesto malo na tender nižší objem finančných prostriedkov, ako sa očakávalo. Upozorňovali sme na to opakovane, nepodarilo sa nám však dospieť k vzájomne prijateľnému riešeniu. Nad'alej však máme záujem hľadať s mestom prieniky toho, čo je možné, aké sú možnosti mesta, aj ako by mala vyzerat' moderná mestská hromadná doprava v Nitre," povedal Kusý. Podľa generálneho riaditeľa spoločnosti Arriva na Slovensku Lászlóa Ivana je problém neúspešných tendrov problémom celého Slovenska. Centrálné definovanie jednotlivých štandardov, najmä pokiaľ ide o priemerný vek vozidiel, ich výbavu, ekologické parametre, cenu za kilometer poskytovanej služby, informačných systémov pre predaj cestovných lístkov, koordináciu dopravy a modernizáciu cestovných poriadkov, je podľa Ivana nevyhnutnou podmienkou pre funkčnú integráciu rôznych druhov verejnej dopravy.

Zdroj: tlačová správa Arriva Nitra

25. výročie obchodnej siete Nitrazdroj

V roku 2019 oslávila slovenská sieť potravín NITRAZDROJ, a.s. 25.výročie založenia. Pri tejto príležitosti sa dňa 14. novembra 2019 konalo stretnutie zamestnancov NITRAZDROJ, a.s., ktorí pracujú v spoločnosti min. 25 rokov a viac. Okrem spoločného obeda s generálnym riaditeľom spoločnosti Milanom Surovcom (na snímke v spodnom rade v strede) dostali zamest-

nanci pamätné medaily, ako poďakovanie za dlhoročnú prácu. Ako každoročne, aj tohto roku sa 11. novembra 2019 uskutočnil v Divadle Andreja Bagara deň Nitrazdroja v Divadle Andreja Bagara v Nitre. Toto podujatie organizuje slovenská sieť potravín NITRAZDROJ, a.s. pre svojich zamestnancov a obchodných partnerov. Nechýbal bohatý kultúrny program, ani oceňovanie najlepších zamestnancov a zároveň aj poďakovanie zamestnancom odchádzajúcich v r. 2019 do dôchodku. *Zdroj: nitrazdroj.sk*

Foxconn Slovakia Nitra skončila rok so ziskom

Spoločnosť Foxconn Slovakia hospodárila v roku 2019 so ziskom 12,362 milióna eur. Tržby za vlastné výkony a tovar dosiahli 1,205 miliardy eur, čo predstavuje nárast o

443.000 eur oproti predchádzajúcemu roku, uvádza spoločnosť v zverejnenej výročnej správe za rok 2019. Hlavnou činnosťou firmy je výroba a predaj spotrebnej elektroniky, najmä LCD a LED televízorov, herných konzol a výroba plošných spojov. Hlavným odberateľom je stále skupina Sony, ktorá tvorí 94 % výnosov spoločnosti. Foxconn Slovakia patrí k najväčším zamestnávateľom v nitrianskom regióne, v roku 2019 zamestnávala priemerne 1545 zamestnancov.

Zdroj: výročná správa spoločnosti Foxconn

V roku 2019 pribudlo v Nitre 14 bezpečných priechodov pre chodcov

Mesto Nitra investovalo do realizácie bezpečných priechodov skoro 210-tisíc eur. Bezpečné priechody sa vybudovali na tých miestach, kde dochádza k nebezpečným situáciám vodičov s chodcami a cyklistami. V roku 2019 pribudli v Krškanoch, v Starom meste, na Čermáni, v Dražovciach, ale aj na Chrenovej. Oproti bežným priechodom majú tú výhodu, že sú na vozovke zreteľne a jasne viditeľné, nakoľko majú LED gombíky. V roku 2019 sa bezpečné priechody vybudovali na Novozámockej ulici pod R1, na Palárikovej ulici pri pešej zóne, na Ulici Fraňa Mojtu pred evanjelickým kostolom, na Piaristickej ulici pred gymnáziom, na Damborského ulici pri budove Krajského súdu, na Hollého ulici pred bytovým domom č. 5, na križovatke Štefánikovej triedy a Špitálskej ulice, na križovatke ulíc Železničiarska – Cabajská, Topolčianska – Kultúrna, Belopotockého – Kultúrna pri autobusovej zastávke a pri potravinách COOP Jednota v Nitre-Dražovciach. Bezpečné priechody sa vybudovali aj na sídlisku Chrenová - na Triede Andreja Hlinku č. 16 a na križovatke ulíc Dlhá – Výstavná a Dlhá – Ďurčanského.

Zdroj: investičný odbor Mestského úradu v Nitre

7. Kultúrny život mesta Nitry

Krajské osvetové stredisko vydalo knihu o tradičných detských hrách

Enci, benci, na kamenci... taký názov niesla nová publikácia, ktorú vydalo v januári 2019 Krajské osvetové stredisko v Nitre. Monografia Agáty Krausovej a kolektívu autorov sa venuje tradičným detským hrám Nitrianskeho kraja. Kniha je výsledkom bádania autorského kolektívu, ktorý vychádzal z metodických príručiek, zborníkov piesní, hier, výskumných prác, kroník či monografií obcí. Po dôkladnej analýze pramenných materiálov sa výber zúžil na detské hry z dvadsiatich obcí Nitrianskeho kraja. V jednotlivých kapitolách sú objasňované historicko-kultúrne kontexty, v ktorých tradičné hry prežívali. Prinášajú pohľady na detskú hru z psychologického, poznávacieho i pedagogického hľadiska. Jadro knihy tvoria detské hry rozčlenené podľa typológie na pohybové, logické, hry s nástrojmi, riekanky a vyčítanky. Hry sú doplnené aj o notové zápisy. Významným prvkom publikácie sú ilustračné fotografie zachytávajúce najdôležitejšie momenty danej hry. Na ich fotografovaní sa zúčastnilo sedemdesiat detí z piatich detských folklórnych súborov z Nitrianskeho okresu.

Zdroj: Linda Štulajterová z KOS Nitra

Staré divadlo K. Spišáka pripravilo v druhej polovici sezóny tri premiéry

V piatok 25. januára 2019 uviedli hru podľa románu známeho nórskeho spisovateľa Jo Nesba s názvom Prdiprášok doktora Proktora. Hra v réžii Gejzu Dezorza rozprávala príbeh vynálezcu doktora Proktora a jeho dvoch detských pomocníkov Bulleho a Lisy, ktorí vymyslia využitie pre unikátny prdiprášok. Vďaka jeho účinkom si užili veľa zábavy, zachránia oslavy najväčšieho nórskeho štátneho sviatku Dňa nezávislosti a ponúknu doktorovi Proktorovi nádej odísť do Paríža za jeho životnou láskou. Premiéru hry Prízraky od autora Davida Greiga v réžii Svetozára Sprušanského uviedlo divadlo 29. marca. Inscenácia rozprávala príbeh dievčaťa Duck. Navonok je to obyčajná tínedžerka, ktorej však zomrela mama a otec ju pre chorobu často zanedbáva. Duck má napriek všetkému pocit, že je všetko v poriadku. Má však veľké obavy, či k rovnakému názoru dospeje aj sociálna pracovníčka, ktorá sa k nim chystá na kontrolu. To rozbehne sled neraz vtipných, až absurdne smiešnych situácií. Všetko navyše skomplikuje príchod otcovej priateľky, ktorú spoznal na internete. Treťou inscenáciou bol veľký epos Trója. Hru, ktorá rozprávala známe príbehy gréckych bájí, uviedli premiére 7. júna. Inscenácia formou interaktívnej hry zapájať detského diváka priamo do predstavenia. Súčasťou projektu bude aj vzdelávací program pre školy s názvom Trójsky kôň, ktorý deťom priblíži historický a mytologický kontext príbehu.

Zdroj: vlastný text

Trafačka predstavila tvorbu Jany Petríkovej a Alexandra Šaniho Daniša

Pod názvom Energie sprístupnili od 11. januára 2019 v nitrianskej fotogalérii Trafačka výstavný projekt šperkárky Jany Petríkovej a fotografa Alexandra Šaniho Daniša. Šperky Jany Petríkovej vytvorené technikou tiffany, kde autorka pri svojej tvorbe využíva postriebený medený drôt, polodrahokamy, keramické prvky, sklo, medený plech ale tiež rôzne netradičné materiály. Alexander Šani Daniš vystavil fotografie a fotomontáže s podtitulom energia.

Zdroj: vlastný text

Skautský zbor oslávil 25. výročie

Nitriansky skautský zbor 23. zbor Nitrava si pripomenul 25 rokov činnosti od svojho založenia. Pri tejto príležitosti sa v sobotu 12. januára 2019 stretli v Nitre bývalí aj súčasní členovia, aby si obnovili svoje priateľstvá, pospomínali na zážitky a naplánovali ďalšiu činnosť. Kultúrne centrum Zobor sa stalo dejiskom skautského stretnutia starých aj súčasných členov 23. zboru Nitrava, ktorý v tomto roku oslavuje už 25. výročie svojej činnosti. Stretli sa tu všetky generácie – od najstaršej členky, ktorá začala skautovať už po druhej svetovej vojne, až po tých najmenších, ktorí majú ešte všetko pred sebou. Za 25 rokov prešlo rukami Nitravy viac ako 550 detí a mladých ľudí. Stretnutie predchádzali dlhé prípravy. Skauti pripravovali program, zvolávali bývalých členov, oprašovali staré kroniky a fotoalby. Spoločný večer očakávania naplnil. Staré priateľstvá sa obnovili, nové nadviazali. Starší členovia spomínali, mladší počúvali a plánovali, čo bude ďalej. Súčasní skauti videli, kto skautoval pred nimi. Starší videli, že skauting v Nitre je v dobrých rukách. Nechýbal slávnostný nástup a skautská hymna či veselé predstavenie a skautský tanec. Rozprávalo sa aj o problémoch, ktoré v súčasnosti skauti musia riešiť, aj o tom, čo skauting ponúka dnešnej mladej generácii, ale aj dospelým. Zborový vodca, Marián Benc, skautským menom Žiletka ocenil všetkých, ktorí prispeli svojím dielom k rozvoju zboru a formovaniu detí a mladých ľudí za 25 rokov.

Zdroj: skautský zbor

Divadlo Andreja Bagara uviedlo premiéru inscenácie Meno

Druhú polovicu divadelnej sezóny 2018/2019 otvorila v piatok 18. januára 2019 v Štúdiu divadla francúzska konverzačná komédia Meno, ktorú režijne pripravil Matúš Bachynec. Štúdiová komorná a konverzačná komédia kládla mnohé filozofické až morálne otázky. V inscenácii sa predstavili herci Martin Nahálka, Branislava Matuščin, Barbora Andrešičová, Tomáš Stopka a Andrea Sabová. Hra predstavila priateľov patriacich k vyššej strednej vrstve Paríža, ktorých deklarované liberálne postoje narazili na spoločenské predsudky a stereotypy. Autori hry Matthieu Delaporte a Alexandre de la

Patelliere napísali hru v roku 2010 a odvtedy sa s úspechom uvádza po celom svete. Dej inscenácie sa odohráva na spoločnej večeri piatich priateľov, na ktorej budúci otec prezradí, že sa jeho dieťa bude volať Adolphe. Atmosféra príjemnej večere sa okamžite zmení. Argument, že asociácia s menom Hitlera je minimálna, pretože meno Vincentovho syna sa bude písať po francúzsky, nestačí. Strhne sa výmena názorov, v ktorej si každý musí dať pozor, aby mu nepraskli nervy. Hru režíroval Matúš Bachynec. V inscenácii sa predstavili herci DAB Martin Nahálka, Barbora Andrešičová, Branislav Matuščin, Tomáš Stopa a Andrea Sabová.

Zdroj: tlačová správa DAB

DAB po troch rokoch uviedlo obnovenú premiéru muzikálu Tisícročná včela

Divadlo Andreja Bagara uviedlo 14. septembra 2019 obnovenú premiéru pôvodného slovenského muzikálu Tisícročná včela. Divadlo ju na svojom javisku po prvýkrát uviedlo 15. novembra 2013. Po troch rokoch muzikál pre nasadenie nového muzikálu Povolanie pápež z repertoáru dočasne stiahli. Libreto podľa románu spisovateľa Petra Jaroša napísal Martin Kákoš, ktorý hru aj režíroval. Spoluautormi muzikálu sú Kamil Peteraj a Vašo Patejdl. Hudobné naštudovanie mal na starosti Július Selčana. Realizačný tím muzikálu Tisícročná včela začal na obnovení premiére pracovať už od januára. Okrem rôznych technických úloh či obnovy scénickej výpravy sa zaoberali aj hereckým obsadením muzikálu. Okrem konkurzu na detské postavy a tanečníkov, sa riešili herecké roly, hľadalo sa nové obsadenie a optimálne riešenia.

Zdroj: vlastný text

Ceny Zväzu autorov a interpretov získali Martin Ďurinda a Horkýže slíže

Zväz autorov a interpretov populárnej hudby (ZAI) odovzdal vo štvrtok 17. januára 2019 výročné ceny za rok 2018. Ocenenia v podobe sošky mikrofónu si v bratislavskom klube MMC prevzali v 12 kategóriách interpreti, redaktori a organizátori hudobných podujatí. Organizátori udelili aj ocenenie za celoživotný prínos pre rozvoj hudobnej scény. Spevákom roka sa stal líder skupiny Tublatanka Martin Ďurinda, ktorý na scéne pôsobí od roku 1982 a na svojom konte má 14 vydaných albumov a kompilácií. Pôvodom Nitran Martin Ďurinda je jediný, kto je v skupine od jej začiatku. Skupinou roka sa stala nitrianska kapela Horkýže slíže, ktorá týmto obhájila vlašajšie prvenstvo. Túto formáciu založili v novembri 1992 v Nitre Peter Kuko Hrivňák a Mário Sabo. Vyдала jedenásť štúdiových albumov, v októbri 2018 vyšiel v reedícii box s prvými štyrmi platňami, sú nimi Jeden slíž, V rámci oného, Vo štvorici po opici a Ja chaču tebjá.

Zdroj: Zväz autorov a interpretov populárnej hudby

Fotoateliér v KOS pripravil zaujímavé workshopy i klubové výstavy

V Krajskom osvetovom stredisku v Nitre aj v tomto roku fungoval Ateliér priateľov fotografie (APF). Ateliér pre svojich členov pripravoval viaceré workshopy, diskusie so známymi fotografmi, ale aj klubové výstavy. Prvé stretnutie priateľov fotografie sa konalo 17. januára 2019. Do svojich radov pozývali amatérov, začiatočníkov, pokročilých i nadšencov fotografie bez vekového obmedzenia. Na stretnutiach diskutovali o umeleckej fotografii, fotografickej technike a postprodukcii digitálnej fotografie. Väčšinu času však trávili v teréne, kde sa snažili produkovať čo najlepšie fotografie. Fotografický ateliér založili nadšenci v KOS ešte v roku 2013. Odvtedy pravidelne organizujú klubové stretnutia, prezentácie a zúčastňujú sa aj na súťaži amatérskej fotografickej tvorby AMFO. V roku 2019 pripravili zaujímavé aktivity, medzi ktorými boli napríklad diskusie s fotografmi na rôzne témy, workshopy i klubové výstavy.

Zdroj: KOS Nitra

Nitrianska galéria predstavila diela mladých výtvarníkov

Prvé tohtoročné výstavy v Nitrianskej galérii patrili mladým začínajúcim umelcom. Ich diela boli prezentované vo výstavných priestoroch Galérie mladých a v Bunkri. Obe výstavy si návštevníci mohli pozrieť do 27. februára 2019. Galéria mladých predstavila v rámci projektu s názvom 200 fotiek práce študentov, absolventov a pedagógov ateliéru Fotografie z Fakulty umenia a dizajnu a designu Univerzity Jana Evangelistu Purkyně v Ústí nad Labem. Výstava relativizovala zažitú striktnú predstavu o tom, čo je dobrá fotografia a čím je v umeleckom priestore a v spoločnosti. Vo výstavnom priestore Bunker svoje diela prezentovali študenti katedry výtvarnej tvorby a výchovy Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. V rámci projektu O2H2O sa vo svojich prácach zaoberali témou odvaha (O2H) + voda (H2O) = O2H2O. Voda a odvaha majú veľa spoločného. Jedno aj druhé nás udržuje pri živote. Študenti sa zamýšľali nad týmito okruhmi tém, nad ich vzťahmi k nim a k sebe navzájom.

Zdroj: vlastný text

Ponitrianske múzeum predstavilo bankovky z rokov 1918 - 1948

V Ponitrianskom múzeu pripravili v dňoch 4. februára až 3. marca 2019 výstavu Bankovky na území ČSR a SR v rokoch 1918-1948. Múzeum ponúklo zo svojich zbierok výber z rakúsko-uhorských, československých, slovenských, sovietskych okupačných bankoviek, ale i zvláštne židovské platidlá z tohto obdobia. Prostredníctvom ich názornej ukážky mohli pedagógovia základných a stredných škôl doplniť i upevniť vedomosti svojich žiakov získané v školských laviciach. Žiaci mali možnosť vidieť i porovnať bankovky so súčasne používanými a sledovať tak rôzne odlišnosti, ktoré sa menili vplyvom vývoja. Na Slovensku sa za zakladateľov peňažného systému a

mincovníctva považujú Kelti, ktorí začali raziť ako prví zlaté a strieborné mince. Papierové peniaze boli na našom území zavedené v 18. storočí v súvislosti s rozvojom obchodu a priemyslu.

Zdroj: Ponitrianske múzeum

Prvé detské múzeum približuje školákovi život cechov na Slovensku

V Nitre vzniklo prvé múzeum, ktoré je určené výlučne pre deti a školskú mládež. Svoju činnosť odštartovalo interaktívnou výstavou Zo života cechov na Slovensku, ktorá potrvá do polovice februára. Otvorenie druhej výstavy je plánované na apríl, zameraná bude na život Inkov. „Oslovili sme školy a predškolské zariadenia, deti vo veku od päť do 14 rokov. Prichádzajú k nám celé triedy, zhruba 30 detí v jednej skupine. Prvé ohlasy sú veľmi pozitívne, učitelia sa k nám opakovane vracajú aj s ďalšími triedami. Našu druhú výstavu by sme chceli rozšíriť aj o ponuku pre rodiny s deťmi," povedala riaditeľka občianskeho združenia Detské múzeum Severka Silvia Eliašová. Detské múzeum vzniklo za účelom realizácie interaktívnych výstavných projektov pre deti a školskú mládež. Výstavy sú kreované v zmysle princípov múzejnej pedagogiky, ktorá zahŕňa konštruktívne učenie sa, metódu hands – on, čo znamená, že návštevník nie je len pasívnym prijímateľom výkladu, ale aj aktívne participuje, dotýka sa predmetov, experimentuje. V súčasnosti je činnosť a prevádzka detského múzea financovaná zo súkromných zdrojov členov občianskeho združenia, čo však nedokáže zabezpečiť udržateľnosť projektu. Jednou z možností financovania múzea sú granty.

Zdroj: riaditeľka občianskeho združenia Detské múzeum Severka Silvia Eliašová

Na turné s Alexandrovcami hrali aj Kollárovci

Slávny súbor Alexandrovci oslávil 90. výročie svojho založenia. V rámci jubilejného turné prídu aj na Slovensko. Podobne ako v minulosti, aj tentoraz budú mať na turné domáceho hosťa, bude ňou populárna skupina Kollárovci. Do série trinástich koncertov patrí aj koncert 8. júna 2019 v Nitre. „Alexandrovci sú svetoznámy súbor a pre každého z nás je to pocta a česť, že sme sa stali súčasťou ich turné. Je to prvý rok našej spolupráce a vážime si túto možnosť, pretože s nimi nevystupuje každý," povedal pre médiá Tomáš Kollár a dodal: "Som rád, že sa to podarilo, pretože je to veľké turné a slovenský organizátor nás oslovil už pred dvoma rokmi. Vďaka tomuto dostatočnému predstihu sme si vedeli zladať termíny." Kollárovci vystúpia na každom koncerte so svojím programom pred Alexandrovcami a pre svojich fanúšikov pripravujú aj ďalšiu zaujímavosť. Súbor si zvykne pripraviť pre publikum v danej krajine aj skladby v danom jazyku a s domácim interpretom. Od 12. mája čaká Kollárovcov i Alexandrovcov cesta po celom Slovensku. „Myslím si, že my, Slovania, máme bližšie k Rusom ako k anglo-saským krajinám. Jazykom i hudbou. Aj to je jeden z mnohých dôvodov, prečo sa na toto turné veľmi tešíme," dodal Tomáš Kollár. Goralský temperament a slovenská ľudová pieseň,

tak by sa veľmi v stručnosti dala charakterizovať hudobná produkcia kapely Kollárovci, ktorá zabáva a rozveseľuje poslucháčov doma i v zahraničí. Kapela bola založená v roku 1997, no výrazný prielom zaznamenala v roku 2015, kedy vydali pieseň Mariša. Tá sa ihneď po zverejnení videoklipu dočkala veľkého úspechu. Pieseň o dvoch mladých ľuďoch, o ich láske s humorným textom a tanečným rytmom si získala priazeň po celom Slovensku a v súčasnosti patrí aj do playlistov plesov, tanečných zábav i svadieb. Kapela Kollárovci je originálnym zoskupením talentovaných hudobníkov, ktorí vo svojom repertoári vychádzajú z goralských piesní. Kapelu tvorí šesť hudobníkov, traja bratia, bratranec a dvaja dobrí kamaráti. Sú nimi Tomáš Kollár (husle, spev), Štefan Kollár (akordeón, saxofón, spev), Marek Kollár (husle, spev), Štefan Repka (kontrabas, spev), Július Michal Hudi (cimbal) a Patrik Červenák (bicie nástroje). Doteraz vydali osem CD albumov a štyri DVD. Na turné zahrajú svoje najväčšie hity i skladby z pripravovaného albumu, ktorý vyjde na jar tohto roka.

Zdroj: music.sk

V Tafačke výstava fotografií Haredim

Nitrianska fotogaléria Tafačka otvorila v piatok 8. februára 2019 výstavu slovenskej fotografky Elišky Blažkovej s názvom Haredim. Predstavila tu diela, ktoré vznikali počas osemročného dokumentovania života ultraortodoxnej židovskej komunity v jeruzalemskej štvrti Mea Šearim. Autorka výstavy sa svojimi fotografiami pokúsila nahliadnuť do každodenného života uzavretej spoločnosti, ktorá má svoje vlastné pravidlá a zákonitosti, pre vonkajší svet len veľmi ťažko pochopiteľné. „Projekt Haredim je dôležitým svedectvom nie len o židovstve, ale tiež o práci fotografky, ktorá išla za hranice možného. Diela Elišky Blažkovej zobrazujú život v štvrti Jeruzalemu, ktorej obyvatelia stále zachovávajú svoje dávne zvyky, štýl obliekania, striktné dodržiavajú židovské náboženské právo a žijú podľa prísnych pravidiel. Okolitý svet považujú za skazený, odmietajú všetko nové, pritom však majú rozpory i medzi sebou.

Zdroj: Tafačka

Výstava Strangers to Citizens

Na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre sprístupnili vo februári 2019 putovnú výstavu s názvom Strangers to Citizens, v preklade Z cudzincov občania. Výstava pozostávajúca z 21 posterov bola vytvorená v roku 2013 z iniciatívy Ministerstva zahraničných vecí a obchodu Írska pri príležitosti predsedníctva tejto krajiny v Európskej únii. Do Nitry prišla výstavu otvoriť veľvyslankyňa Írska Hilda Ó Riain. Výstava prešla už približne desať európskych krajín a okolo 50 miest, naposledy sa s úspechom prezentovala v slovinskej Ľubľane. Od 4. do 8. februára je inštalovaná na pôde Študentského domova UKF v Nitre, a to najmä vďaka dlhoročnej, veľmi dobrej spolupráci Veľvyslanectva Írska v Bratislave a nitrianskej univerzity. Návštevníci sa

prostredníctvom výstavy mohli zoznámiť s vybranými etapami histórie Írska. Mottom je myšlienka, že pre Írsko je migrácia pozitívnym faktom. Íri sú dnes po celom svete, na každom kontinente, ale napriek ich flexibilita a adaptabilite stále zostali Írmi s hrdosťou na svoju rodnú krajinu. Aj o tom je táto výstava. Z Nitry sa výstava presunula na týždeň do Bratislavy a odtiaľ do Viedne.

Zdroj: ukf.sk

Výtvarné spektrum predstavila výstava v KOS

Výstavu prác postupovej súťaže neprofesionálnych výtvarníkov s názvom Výtvarné spektrum sprístupnili od 14. februára do konca februára 2019 v Krajskom osvetovom stredisku v Nitre. Prezentácia diel autorov z okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce predstavila súťažné maľby, kresby, ale i drevorezby a ďalšie diela vyrábané rôznymi výtvarnými technikami. Do regionálneho kola Výtvarné spektrum sa zapojilo 53 autorov so 185 výtvarnými prácami. Ocenené diela postúpili do krajského kola súťaže, ktoré sa uskutočnilo v Nových Zámkoch. Súťaž bola určená pre neprofesionálnych umelcov v troch kategóriách rozdelených podľa veku a tiež v zvlášťnej kategórii určenej autorom so špecifickým prejavom.

Zdroj: tlačová správa KOS Nitra

Pocta k nedožitému jubileu Mariána Žilíka

Nitrianska galéria v spolupráci s UKF a Združením výtvarníkov nitrianskeho regiónu N'89 pripravili vo februári 2019 výstavu, film i publikáciu pri príležitosti nedožitého životného jubilea autora známych sochárskych diel po celej Nitre – Mariána Žilíka. Marián Žilík zanechal svetu niekoľko priam ikonických diel. Autorovými dielami sú napríklad pamätník Milénia na Nitrianskom hrade, monumentálny bronzový meč vyčnievajúci z dlažby neďaleko Ponitrianskeho múzea, oproti nemu stojaca funkčná studňa či žulová fontána a tiež viacero poklopov s motívmi ornamentu z Veľkej Moravy, po ktorých doslova kráčame. Každý tieto diela pozná a vníma, avšak málokomu je známe, že tieto a viacero ďalších diel a pamätných tabúl v meste vytvoril v rozpätí rokov 1996 až 2010 pedagóg Univerzity Konštantína Filozofa, maliar, fotograf a sochár Marián Žilík (1948 – 2018). Pôsobil na Katedre výtvarnej tvorby a výchovy Pedagogickej fakulty. V priestoroch Nitrianskej galérie v spolupráci s UKF a Združením výtvarníkov nitrianskeho regiónu N'89 vznikla vo februári 2019 výstava venovaná autorovmu nedožitému životnému jubileu – 70. narodenín. Výstava približuje maliarske diela od raných fáz, kedy sa autor venoval motívom poľnohospodárskej krajiny z okolia Nitry, cez obdobie vychádzajúce z inšpirácií neo-expresionizmu, popartu a novej figurácie až po ostatné diela s konceptuálnym pozadím, prepájajúce maľbu a priestor. Na spomínanej výstave bolo možné vidieť dosiaľ nevystavené fotografie a tiež súbor fotografií, ktoré sa našli v autorovom počítači ako príprava na výstavu, ktorej sa však už nedožil. Všetky sochárske diela, ktoré vytvoril Marián Žilík vo verejnom priestore mesta Nitry, boli

spracované do autorského filmu Janou Minárikovou a nesie názov Bez názvu (2018). Ďalším príspevkom k autorovmu životnému jubileu je publikácia, ktorú vydala Nitrianska galéria. Publikácia s názvom Marián Žilík: Všetko je inak (2018) prvýkrát komplexne spracúva umelcovo súborné dielo v oblasti maľby, fotografie a tvorby vo verejnom priestore. Autorkou publikácie a kurátorkou výstavy bola Eva Kapsová z Ústavu literárnej a umeleckej komunikácie FF UKF v Nitre.

Zdroj: Mária Žilíková

Kultúrne podujatia, besedy a koncerty v Music a Cafe v Nitre

V nitrianskej kaviarni Music a Cafe sa vo februári 2019 uskutočnili rôzne podujatia. Jedinečnú bubenícku one-man show odpálil na svojom nástroji Milos Meier v podobe koncertu Drumming syndrome v piatok 8. februára. V rámci cestovateľského festivalu, ktorý predviedol súbor prezentácií a prednášok cestovateľov, predstavili na podujatí Cestou necestou potulky po Číne a pešiu cestu z Mexika do Kanady v pondelok 11. februára. Ďalšími hudobnými predstaveniami v Music a Cafe zaujali kapely ako Akustika, U2 revival, Divá zver či unikátny koncert Magic piano. Prešovská kapela Akustika sa predstavila so svojím albumom Zastavme svet. Všetci fanúšikovia U2 si prišli na svoje v sobotu 15. februára. Skupina Divá zver je nitrianskou legendou od roku 1990 a vystihuje myšlienku, že príroda nie je len o divokosti, ale aj o kráse. Unikátnu hudobnú šou predstavili na podujatí Magic piano. Tento koncert spojil klasickú, filmovú a rockovú hudbu s ich vlastnými klavírnymi kompozíciami. V rytme latino tónov sa niesla latino párty s La Guiri Dance Group. Koncom mesiaca sa v rámci divadelného predstavenia predstavil Jozef Pročko a Andrea Profantová.

Zdroj: Music a café

Na divadelnom festivale sa zišli stredoškooláci z bilingválnych sekcií

V Starom divadle Karola Spišáka v Nitre sa v dňoch 14. – 15. februára 2019 stretli stredoškooláci zo španielskych bilingválnych sekcií, aby na 10. ročníku divadelného festivalu prezentovali svoju dramatickú tvorbu. Na festivale sa zišlo niekoľko desiatok študentov a pedagógov z bilingválnych sekcií rôznych slovenských škôl. Po ranných skúškach divadelných súborov, festival oficiálne otvorilo vystúpenie mladých divadelníkov z Nitry. V priebehu štvrtka sa na javisku SDKS predstavia aj divadelné súbory z Bratislavy, Banskej Bystrice a Nového Mesta nad Váhom. Druhý festivalový deň sa začal rannými divadelnými skúškami a pokračoval popoludňajšími vystúpeniami školských divadiel zo Žiliny, Trstenej a Košíc. Záver Divadelného festivalu bilingválnych sekcií na Slovensku patrila vyhlasovaniu výsledkov a odovzdávaniu cien víťazom. Víťazom X. divadelného festivalu bilingválnych španielskych sekcií na Slovensku sa stali

študenti z gymnázia v Žiline. Na druhom mieste skončili podľa verdiktu odbornej poroty mladí divadelníci z bilingválneho gymnázia v Nitre.

Zdroj: Staré divadlo K. Spišáka

Do života uviedli knihu Dejiny Podzoboria

V stredu 27. februára 2019 v Krajskom osvetovom stredisku v Nitre predstavili publikáciu Beáty Pintérovej, pedagogičky Katedry histórie FF UKF Zobor - vidék története – Dejiny Podzoboria. Knihu uviedol do života András Csuthy z Podunajského múzea v Komárne. Publikácia je výstupom niekoľkých projektov. Podzoborie je termín, ktorý sa používa pre obce nachádzajúce sa priamo pod vrchom Zobor, ale tiež obce vzdialenejšie od Zobora. Ide o jedno z najsevernejších území obývaných kontinuálne maďarskou menšinou. Kniha sa sústreďuje predovšetkým na ich dejiny, dejiny škôl a kostolov, na kultúrnu a osvetovú činnosť. Región má veľmi bohatú minulosť. Keďže väčšina obcí mala dobrú polohu – v blízkosti sa nachádzala rieka a v chotári obce bola úrodná pôda – boli obývané už od pravekých čias. V období stredoveku a novoveku boli obce majetkom zemepánov, ktorými boli rôzne významné rody – Forgáchovci, Hohenzollernovci, Ocskayovci a i., či vysokí hodnostári Uhorského kráľovstva – palatín, ostrihomský arcibiskup, nitriansky biskup a i. Všetky obce boli istý čas pod správou Turkov, neskôr sa regiónu dotkli protihabsburské povstania, predovšetkým povstanie Františka II. Rákócziho. Muži z obcí sa zúčastnili bojov 1. svetovej vojny. Po roku 1918 sa všetky obce stali súčasťou Československa, po Viedenskej arbitráži v roku 1938 zostali zväčša jeho súčasťou. 2. svetová vojna zasiahla väčšinu obcí priamo – boli v nich ubytovaní nemeckí vojaci, obcami prechádzali sovietske jednotky.

Zdroj: Beáta Pintérová

Týždeň slovenských knižníc na UKF

Podujatím Kniha ako dar sa v pondelok 4. marca 2019 na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre začal Týždeň slovenských knižníc. Do soboty 9. marca boli budovách fakúlt UKF pripravené miesta s označením Kniha ako dar, kde si mohli zamestnanci i študenti umiestniť knihu, ktorú už majú prečítanú a chcú ju darovať. UKF v rámci Týždňa slovenských knižníc pripravila aj ďalšie podujatia - odborné semináre i výstavu výtvarných diel. V utorok 5. marca sa v Univerzitnej knižnici UKF konal workshop pre študentov, ktorý bol zameraný na metodiku citovania v semestrálnych a záverečných prácach. Na ďalší deň sa čitatelia mohli stretnúť s moderátorom a bývalým hercom martinského divadla Jánom Pet'kom a diskutovať o démone chľast. Išlo o autentickú sved' o živote s nálepkou alkoholik. Podujatie s názvom Kľúč k porozumeniu textu bolo určené aj učiteľom, ktorí chceli skvalitniť a obohatiť svoje pedagogické zručnosti. Vo vestibule knižnice sa konala vernisáž Zvody vody a iné farebné príhody, na ktorej

predstavil svoju tvorbu Martin Kratochvíl zo Súkromnej základnej umeleckej školy Tralaškola v Nitre.

Zdroj: ukf.sk

Výstava fotografií o bombardovaní Nitry

Divadlo Andreja Bagara v Nitre pripravilo vo štvrtok 7. marca 2019 v súvislosti s uvedením premiéry inscenácie Hlava XXII výstavu. Výstava formou fotografií a faktografických údajov priblížila ničivé bombardovanie Nitry 26. marca 1945. V priestoroch DAB výstavu sprístupnili deň pred premiérou hry Hlava XXII, ktorá bola dramatizáciou vojnového románu Josepha Hellera. Cieľom výstavy je pripomenutie tejto marcovej tragickej udalosti. Zároveň ňou chceme upozorniť na to, na čo poukazuje aj inscenácia Hlava XXII, teda na nezmyselnosť, absurdnosť a hrôzy vojny. Na výstave sa návštevníci dozvedeli množstvo informácií, z ktorých mnohé sú verejnosti stále neznáme. Čerpali ich predovšetkým z knihy Štefana Košovana s názvom Nitra, druhá Coventry?. Na deviatich informačných paneloch boli podrobne popísané tragické udalosti z 26. marca 1945. Okrem toho na nich budú napríklad uvedené aj konkrétne domy, ktoré boli počas bombardovania zničené, a uvádzame aj úplný zoznam obetí. Súčasťou výstavy budú aj originálne fotografie Štefana Blaha, ktorý ich zhotovil bezprostredne po bombardovaní mesta. DAB si ich vypožičalo z Ponitrianskeho múzea. Divadlo dalo fotky zväčšiť na veľkoformátové fotografie, ktoré zachytávajú zničenie centra mesta, napríklad Hlavnú, Podzámsku a Tabáňsku ulicu, Párovce či Ulicu na Vršku. Pre nitrianske divadlo je výstava symbolická aj v tom, že jedným z objektov, ktoré boli zbombardované, bola aj budova niekdajšieho mestského divadla. Nebolo to však 26. marca, ale o deň neskôr, keď ešte dve lietadlá zhodili na Nitru bomby a jedna z nich prerazila strechu mestského divadla a spadla do jeho hľadiska. Bomba nevybuchla, ale spôsobila skrat a následný požiar v hľadisku. Pre skrat sa však, našťastie, spustila aj divadelná železná opona, ktorá tak od ohňa oddelila a tým aj zachránila hercov, ktorí v tom čase v divadle skúšali.

Zdroj: tlačová správa DAB Nitra

Staré divadlo K. Spišáka uviedlo slovenskú premiéru inscenácie Prízraky

Divácky atraktívnu inscenáciu s pesničkami, určenú pre tínedžerov, prinieslo 8.marca 2019 v premiére nitrianske Staré divadlo Karola Spišáka. Hra s názvom Prízraky má na svojom konte množstvo úspešných uvedení vo viacerých krajinách a ukazuje sa, že úspech ho čaká aj na tejto divadelnej scéne. Hra prízraky rozprávajú príbeh polosiroty Duck, ktorá musí po smrti matky

prebrať zodpovednosť za domácnosť i chorého otca. Aj napriek neľahkej rodinnej situácii má Duck pocit, že je všetko v poriadku. Zároveň ju pred príchodom sociálnej pracovníčky trápia obavy, či k rovnakému názoru dospeje aj ona - prísna pani Underhillová. Jej príchodom sa na scéne rozbehne sled absurdne smiešnych situácií. Všetko ešte skomplikuje príchod otcovej priateľky, s ktorou sa zoznámil na sociálnej sieti. Inscenáciu úspešne zrealizoval Svetozár Sprušanský. Pod jeho režijnou taktovkou sa predstavili herci Jana Labajová, Roman Valkovič, Danica Hudáková, Adam Jančina a ako hosť Renáta Ryníková.

Zdroj: vlastný text a foto kronikárky

Premiéra inscenácie Hlava XXII. v Divadle A. Bagara v Nitre

V piatok 8. marca 2019 uviedlo Divadlo A. Bagara v Štúdiu divadla v premiére divadelnú adaptáciu slávneho románu Josepha Hellera Hlava XXII. Inscenácia priblížila divákovi absurditu a nezmyselnosť vojny. Tam, kde bola satira a absurdita, nechýbal humor, ktorý divákov sprevádzal počas celej sezóny. Hlava XXII. je jedno z najznámejších a najpopulárnejších literárnych diel 20. storočia. Nielen preto, že reaguje na skúsenosti z druhej svetovej vojny, ktorej sa autor aktívne zúčastnil, ale aj preto, že nekompromisne pomenúva absurdné mechanizmy ľudskej spoločnosti, v ktorej akékoľvek predpisy či nariadenia značne prekračujú všetko ľudské. V réžii Jána Luterána sa predstavili Daniel Ratimorský, Marián Viskup, Peter Oszlák, Martin Fratrič, Branislav Matuščin, Juraj Ďuriš, Martin Nahálka, Andrej Remeník, Tomáš Stopa, Tomáš Turek, Barbora Andrešičová a Lenka Barilíková.

Zdroj: vlastný text

Výstava Pod krídlami anjela pri príležitosti 100 rokov ČSČK

V nitrianskej Synagóge sprístupnili v utorok 12. marca 2019 výstavu s názvom Pod krídlami anjela. Výstavu pripravil Územný spolok ČSČK v spolupráci s mestom Nitra pri príležitosti 100. výročia založenia Československého Červeného kríža (ČSČK) a predstavila výtvarnú tvorbu Laury Ecsiovej, Ľubomíry Brigantovej a Anny Hrabkovej. Míľnikom pre červenokrížsku históriu Slovákov a Čechov je 6. február 1919. Prvou prezidentkou ČSČK bola manželka prezidenta Alica Masaryková.

Zdroj: vlastný text

Tvorba českých fotografů

Nitrianska galéria sprístupnila vo štvrtok 21. marca 2019 výstavu s názvom Severočeská nová vlna. Svoje diela na nej prezentovali študenti Ateliéru fotografie Lukáša Jasanského. Výstava vznikla špeciálne pre Nitriansku galériu. Výstava kládla

otázky o súčasnej fotografii, o tom, či v nej umelci môžu prísť s niečím novým a či ešte ľudia túžia pozerat' na fotografie v období, keď fotografuje každý. Výstava okrem iného relativizuje predstavu o tom, čo je dobrá fotografia. Je fotografickým vyjadrením bez ambícií oslniť prehliadkou sofistikovaných foriem alebo výberom jedinečných nápadov. Naopak, snaží sa vyzdvihnúť v tvorbe jednotlivých mladých autorov to, čo ich spája. Výstava teda neprezentuje fotografie, ale skôr pohľad. Severočeská nová vlna je pohľadom, ktorý sa celkom prirodzene utvára a premieňa pod vplyvom miesta, okolností a individualít, ktoré v ňom pôsobia. Výstava Severočeská nová vlna bola v Galérii mladých do 19. mája.

Zdroj: vlastný text

Vyšla nová kniha o histórii Nitry

Svoju novú knihu o Nitre predstavil 21. marca 2019 spisovateľ a bádateľ Štefan Košovan. Autor publikácie Nitra, druhé Coventry, ktorá je o bombardovaní mesta sovietskym letectvom počas druhej svetovej vojny, tentoraz siahol po archívnych dokumentoch. Vybral z nich zaujímavosti, z ktorých mnohé ešte neboli nikdy publikované. Košovanova kniha s názvom Nitra, moje rodné mesto alebo osemdesiat rokov pod Zoborom obsahuje historické informácie o katastrofách, ktoré mesto postihli, ale aj zaujímavosti o rieke, doprave, budovách či spolkoch, ktoré tu v minulosti pôsobili. Nechýbajú ani životopisné údaje o málo známych osobnostiach mesta či súpis archaizmov, ktoré sa už z jazyka Nitranov vytrácajú. Zaujímavosťou sú aj doposiaľ nepublikované informácie z 300-ročných dokumentov, ktoré sa autorovi podarilo objaviť. „Našiel som ich v Diecéznej knižnici, kde dovtedy nevedeli, že sa tam nachádzajú. Ide o štatút viničného hospodárstva v Nitre. Sú to zápisnice zo 44 rokov, ktoré veľmi podrobne opisujú niekdajší život vinohradníkov v Nitre, kúpu a predaj majetkov, ale napríklad aj pokuty, ktoré viničný richtár udelil,“ vysvetlil Košovan. Druhým novoobjaveným dokumentom sú zápisnice uličného richtára Kapitulskej ulice. „Je to naozaj komplexný súbor, ktorý obsahuje zápisnice za 98 rokov.

Zdroj: vlastný text

Nitrianska hudobná jar 2019

Slovenský komorný orchester Bohdana Warchala pod vedením Ewalda Danela vo štvrtok 21. marca 2019 v Synagóge slávnostne otvoril 46. ročník Nitrianskej hudobnej jari. Na druhom koncerte v nedeľu 24. marca vystúpil Preßburger Klezmer Band. Zoskupenie Wind & String Quartett uviedlo 28. marca diela J. S. Bacha, A. Vivaldiho, W. A. Mozarta, C. Monteverdiho, M. Praetoriusa, H. Purcela a iných. Posledný marcový deň sa predstavilo české dueto - speváčka Lucie Rozsnyó a lutnista Miloslav Študent s najkrajšími áriami barokových skladateľov. Vo štvrtok 4. apríla Lento Ad Astra v zoskupení klaviristka Zita Sopková a saxofonista Erik Rothenstein predniesli

transkripcie diel klasickej hudby a sonátu nedávno zosnulého amerického džezového saxofonistu Phila Woodsa. Záverečný koncert NHJ sa uskutočnil 7. apríla a predstavil sa na ňom Bratislavský chlapčenský zbor pod taktovkou Magdalény Rovňákovej a Gabriela Rovňáka ml. Na 46. ročník NHJ nadviazal NHJ ZUŠ J. Rosinského v Nitre – festival mladých interpretov zo základných umeleckých škôl, ktorý ponúkol štyri koncerty.

Zdroj: vlastný text

Nitrianska hudobná jar ZUŠ Jozefa Rosinského

Na 46. ročník NHJ nadviazal festival mladých - Nitrianska hudobná jar ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre – festival mladých interpretov zo základných umeleckých škôl. Ten ponúkol v dňoch 8. apríla až 11. apríla štyri koncerty v Synagóge. Na prvom koncerte 8. apríla sa predstavili základné umelecké školy Nitrianskeho kraja; na koncerte 9. apríla išlo v programe Hudba nás spája II. o spoločný koncert ZUŠ J. Rosinského v Nitre a ZUŠ M. Ruppeldta v Bratislave; v stredu 10. apríla účinkovali v programe Na ľudovú nôtu žiaci, pedagógovia a hostia zo ZUŠ J. Rosinského v Nitre. Vo štvrtok 11. apríla sa uskutočnil 10. ročník gitarového koncertu žiakov a študentov slovenských a zahraničných umeleckých škôl pod názvom Stretnutie pri strunách.

Zdroj: vlastný text

Klub Nájomná jednotka

Podujatia nabité vtipom, ale aj hudbou si pre každého návštevníka pripravil klub Nájomná jednotka 210. To, že ani v marci na vás nezabudli, dokazuje hneď niekoľko skvelých podujatí. Je len na vás, aký druh kultúrnych zážitkov si vyberiete. Hudobné vystúpenia sú rôznorodé a je viac než isté, že minimálne jedna z týchto skupín vám zahrá do nôty. Skupina Para pôsobí na scéne už 20 rokov, preto ju isto predstavovať netreba. Patrí predsa k jednej z najlepších koncertných pop-rockových kapiel na Slovensku. Hneď po Pare si pre vás organizátori pripravili vystúpenie jedinečnej slovenskej vokálnej skupiny Fragile. Je to slovenská a'capella hudobná formácia zložená z ôsmich spevákov. Všetci rockeri sa potešia koncertu skupiny Korben Dallas. Skupina získala niekoľko ocenení, takže sa máte na čo tešiť. Rock nie je cudzí ani spevákovi Adamovi Ďuricovi, ktorý tak isto mieri so svojím koncertom do Nitry. Spevák, skladateľ a hudobný producent Adam Ďurica odohrá koncert v Nájomnej jednotke začiatkom apríla. Odznejú na ňom jeho najväčšie hity ako Jazero, Neľutujem či Mandolína s novým zvukom a dozviete sa, ako niektoré z nich vznikli. Okrem hudobných zážitkov vás v Nájomnej jednotke čaká aj vystúpenie najdrsnejšej a najpredávanejšej stand-up comedy show na Slovensku, Temné Kecy. Budú v ňom preberať všetky tabuizované témy zo života, o ktorých iní mlčia. Koncom apríla vás pobaví vystúpenie známych osobností,

Sedem bez záruky. Oľga Feldeková, Elena Vácvalová, Milan Lasica a Marián Leško na predstaveniach glosujú aktuálne udalosti a fenomény.

Zdroj: vlastný text

Divadelná prehliadka Made In Slovakia – štyri komediálne hry

Divadlo Andreja Bagara v Nitre pripravilo v dňoch 24. až 27. apríla 2019 druhý ročník divadelnej prehliadky výnimočných a divácky prítiažlivých inscenácií českých a slovenských divadiel - Made in Czechoslovakia. Cieľom bolo predstaviť nitrianskym divákovi pútavé inscenácie českých a slovenských divadiel. V programe českých a slovenských divadiel stáli na kultové tituly. Predstavili sa Divadlo Astorka, Divadlo Jána Palárika v Trnave, Studio Ypsilon z Prahy a Horácké divadlo Jihlava, ktoré priniesli štvorlístok inscenácií.

Zdroj: vlastný text

Premiéra hry Jána Palárika Drotár v Divadle Andreja Bagara

Vo Veľkej sále DAB sa diváci na konci sezóny stretli so slovenskou klasikou, s veselohrou Drotár od Jána Palárika v réžii Lukáša Brutovského. Hra sa venovala aj multikulturálnym otázkam, ktoré v dnešnom svete majú svoje miesto. Divadlo sa okrem prípravy titulov pripravovalo aj na novú sezónu 2019/2020, ktorá bude jubilejná, pretože si v nej pripomenú 70. výročie povojnového divadla. V Nitre bolo divadlo už za Rakúsko - Uhorska, ale jeho budova bola po vojne, po zásahu bombou, zbúraná. Divadelníci si zároveň pripomenuli 30. výročie premenovania Nitrianskeho krajového divadla na Divadlo Andreja Bagara. Divadlo A. Bagara sa v roku 2019 zameralo aj na viaceré investičné projekty. Jedným z nich bola modernizácia osvetlenia a ozvučenia štúdia. Bola to veľká investícia v hodnote približne 750 000 eur. Práce realizovali na tri etapy. Niektoré technické veci, ako napríklad výmena transformátora alebo regulátora plynu, zrealizovali v roku 2018, čím vyriešili viaceré technické problémy. Divadlo okrem toho už druhý rok pripravovalo rekonštrukciu ubytovne na Ulici 7. pešieho pluku. V roku 2019 urobili realizačný projekt a následne vybavili stavebné povolenie. Ubytovňa bude potom opäť slúžiť pre začínajúcich hercov a pre tvorivé tímy. Prestaňovali tam aj niektoré prevádzky - sklad kostýmov a ďalšie.

Zdroj: vlastný text

V Nitrianskej galérii cyklus besied so slovenskými spisovateľmi

V Nitrianskej galérii sa od marca 2019 rozbehol v poradí 13. ročník Cyklu besied so súčasnými slovenskými spisovateľmi 4-3-2-1. Aj tento rok bol moderátorom Dado Nagy. Prvý z literárnych diskusných večerov sa konal 21. marca s hosťom -

spisovateľom, novinárom, publicistom a prekladateľom Martinom Juríkom, ktorý sa zviditeľnil politickým trilerom *Kým nás smrť nerozdelí*, bláznivou fantasy sériou *Škoricovník* a steampunkovou alternatívnou históriou *Projekt Zenta*. Ďalšia beseda bola 4. apríla a moderátor Dado Nagy na nej predstavil Veroniku Homolovú Tóthovú, ktorá sa venuje zaznamenávaniu príbehov ľudí, ktorí prežili nacistické alebo komunistické prenasledovanie. Nakrútila viac ako sedemdesiat reportáží a niekoľko dokumentárnych filmov. Knižný debut *Mengeleho dievča* vzbudil nebývalý čitateľský záujem a stal sa bestsellerom. Aktuálnou novinkou v jej tvorbe je román *Mama milovala Gabčíka*. Poslednou literárnou besedou z jarnej série diskusných večerov bolo 25. apríla stretnutie s Etelou Farkašovou, ktorá patrí k najvýznamnejším osobnostiam slovenskej literatúry a filozofie. Napísala množstvo prozaických titulov, esejí, básnických zbierok i odborných publikácií. V rámci filozofie sa venuje teórii poznania i feministickej filozofii. Je aktuálnou držiteľkou prestížnej ceny Anasoft litera, ktorú získala za svoj najnovší román *Scenár*.

Zdroj: vlastný text

Staré divadlo K. Spišáka uviedlo slovenskú premiéru inscenácie *Prízraky*

Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre uviedlo v piatok 8. marca 2019 premiéru inscenácie *Prízraky*. Hra pre mládež Davida Greiga z roku 2010 má na svojom konte množstvo uvedení v mnohých krajinách. V Nemecku získala v roku 2014 prestížnu Mládežnícku divadelnú cenu. SDKS hru uviedlo v slovenskej premiére. Inscenácia rozpráva príbeh polosiroty Duck, ktorá musí po smrti matky prebrať zodpovednosť za domácnosť i chorého otca. Aj napriek neľahkej rodinnej situácii má Duck pocit, že je všetko v poriadku. Má však veľké obavy, či k rovnakému názoru dospeje aj sociálna pracovníčka, a to pani Underhillová, ktorá sa k nim chystá na kontrolu. To rozbehne sled neraz vtipných až absurdne smiešnych situácií. Všetko navyše skomplikuje príchod otcovej priateľky, ktorú spoznal na internete. Diváci videli vtipnú, drsne prekvapivú, ale aj dojímavú ľudskú drámu - príbeh o bolesti, porozumení, zúfalstve, trápnosti a hanbe. Hovorí sa v ňom o láske, smrti i katastrofe. Je to hra o človeku, ktorý chce byť sám sebou. V réžii Svetozára Sprušanského sa v inscenácii predstavili herci SDKS Jana Labajová, Roman Valkovič, Danica Hudáková, Adam Jančina a ako hosť Renáta Ryníková.

Zdroj: vlastný text a foto kronikárky

Divákovi sa prihovoral Martin Kusedna, riaditeľ Starého divadla Karola Spišáka.

Foto: Ľudmila Synaková

Historická detektívka z prostredia starobylej Nitry Symbol smrti

Príbehov z prostredia Nitry nie je veľa. Začiatkom roka 2019 vyšla z pera spisovateľky Barbory Gero historická detektívka „Symbol smrti“. Príbeh sa odohráva v roku 1865 a čitateľov zavedie do uličiek starobylej Nitry. Ústrednou postavou románu je lekár s výnimočnou inteligenciou - Leopold Sanitas, ktorého požiada generálny vikár nitrianskeho biskupstva Ladislav Zábojský o pomoc pri objasnení náročného prípadu. V chráme Božom v Bazilike svätého Emeráma sa našla mŕtvola kňaza - archivára Jána Boršického. Muž bol zavraždený krutým a záhadným spôsobom. Mladý lekár prijíma tento ťažký prípad a púšťa sa do neľahkého vyšetrovania v zmesi nejasností a uzavretého prostredia cirkvi. Obetí však pribúda. Zavraždený je starý kňaz, dožívajúci svoj život v starobinci na Mariánskom vrchu, násilnej smrti neunikne ani profesor v kňazskom seminári. Kniha Čo spája tieto obete? Kto mohol vykonať tieto ohavné činy? Prečo vrah kreslí pri mŕtvolách ich krvou neznámy symbol? A čo tento znak znamená? Vyšetrovanie prináša nové svetlo do prípadov a odhaľuje hriechy minulosti.

Zdroj: vlastný text

Nitrianska galéria predstavila tvorbu fotografa J. Šipőcza

Vo štvrtok 14. marca 2019 sprístupnili v Salóne Nitrianskej galérie prvú samostatnú prezentáciu fotografa Jána Šipőcza, ktorý v projekte s názvom Album predstaví svoje najnovšie práce. Výstava z diapozitívov je autorským výberom fotografií. Zbierku záberov budoval fotograf už niekoľko rokov. Diapozitívy skladá do rôznych situačných mozaík. Vytvára tak novú významovú i estetickú renesanciu diapozitívu. Výstavu Album

možno chápať ako fotografickú intuitívnu skladbu autora, kde zdôrazňuje vzťahy, ktoré nie sú vždy viditeľné. Kurátorkou výstavy bola Ľudmila Kasaj Poláčková. Ján Šipöcz je absolventom Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. V roku 2011 bol finalistom Ceny Oskára Čepana. Venuje sa konceptuálnej polohe fotografie, v ktorej zdôrazňuje tému zátiašia či dokumentačný rozmer fotografie. Má za sebou viacero skupinových a autorských výstav a rezidencií doma a v zahraničí.

Zdroj: vlastný text

Výstava trofejí poľovnej zveri

Slávnostné fanfáry Halali Tria zneli v piatok 22. marca 2019 na otvorení 33. ročníka výstavy Trofeje poľovnej zveri v priestoroch nitrianskeho Ponitrianskeho múzea. Výstava predstavila výsledky chovateľskej práce poľovníkov v pôsobnosti Obvodnej poľovníckej komory v Nitre. Vystavované trofeje sú odrazom nielen samotnej úrovne genofondu, ale aj celého systému celoročnej starostlivosti o zver, ako zložky prírodného bohatstva Slovenskej republiky. Na výstave si návštevníci mohli pozrieť trofeje raticovej zveri (jelenej, danielovej, srnčej, muflónovej a diviacej) a lebiek šeliem ulovených v poľovníckej sezóne 2018/2019. Vystavené trofeje a sprievodný katalóg poskytli prehľad o počte zveri v revíroch, správnom selektívnom love trofejových jedincov, ako i bodovanie trofejí a udeľovanie medailí. Trofeje dopĺňali preparáty poľovných druhov zveri zo zbierok Ponitrianskeho múzea.

Zdroj: vlastný text

Ekotopfilm – Envirofilm menia životný štýl

V dňoch 19. a 20. marca 2019 sa v kinosálach Mlyny Cinemax uskutočnil medzinárodný filmový festival Ekotopfilm – Envirofilm. V kinosálach boli premietané dokumentárne filmy, ktoré divákov prostredníctvom filmového plátna preniesú do divokej prírody. Cieľom festivalu bolo inšpiratívnym spôsobom meniť správanie spoločnosti vo vzťahu k životnému prostrediu a vytvárať priestor k otvorenej diskusii o otázkach trvalo udržateľného rozvoja. V rámci celoročnej TOUR priniesol festival Ekotopfilm – Envirofilm do regiónov Slovenska výber najlepších filmov aktuálneho ročníka. „Naša spoločnosť sa mení, naše prostredie je už iné. Obdobie, ktoré v súčasnosti žijeme je výrazne ovplyvnené ľudskou činnosťou. Vidíme to v našich festivalových filmoch každý rok. Tento rok premietame niekoľko filmov, ktoré dokazujú, že naša planéta je už odlišná, ako sme ju poznali. Ľudia často myslia iba na svoj komfort a neplánujú zmeniť svoj životný štýl. My sa snažíme verejnosť inšpirovať k zmene,” vysvetlil zmysel podujatia generálny riaditeľ festivalu Peter Lím. Dopoludňajší program patril Junior festivalu pre vopred prihlásené základné a stredné školy. Festival pokračoval večerným programom pre širokú verejnosť. Filmový program od 1600 hod. do 21.30 hod. poskytol divákovi pohľad nielen na problémy, ktoré sužujú naše životné prostredie, ale aj ich riešenia a úspešné príbehy záchrany. Diváci mohli objaviť tajomstvá každodenného života kamčatských medvedí, vybrať sa na cyklový let po

Nórsku, odhaliť čierny trh so slonovinou a nájsť alternatívy jednorazových plastov. Program bol obohatený o inšpiratívnu diskusiu Bude teplejšie. Prečo je to problém?, ktorá sa venovala problematike klimatickej zmeny.

Zdroj: tlačová správa

Cenu Nadácie Advance Investments získala kapela z Nitry

Bratislavská Axa aréna Národného tenisového centra bola vo štvrtok 14. marca 2019 miestom slávnostného večera udeľovania hudobných cien Radio_Head Awards 2018, ktoré organizuje Radio_FM verejnoprávnej RTVS. V jedenástom ročníku rozhodli o oceneniach poslucháči formou hlasovania v štyroch kategóriách, odborná porota rozhodovala o víťazoch v ôsmich žánrových kategóriách. Cenu Nadácie Advance Investments získali kapela z Nitry, ktorá si hovorí Luvver a skupina Blanch. Ocenenie za prínos do hudby získal skladateľ a gitarista David Kollar. Radio_Head Awards sú hudobné ceny, ktoré vznikli ako opozitum k oceneniam Slávik a Aurel. Vysielač tím Rádia_FM dal už v roku 2008 súťažný priestor inej hudbe, než aká je známa z komerčných rádii. Vznikli „rádio_hlavy“, ktoré poslucháči poznajú už jedenásty rok. Ceny sú výzvou pre hudobníkov, kapely i kritikov, ale v neposlednom rade sú mierou vkusu fanúšikov. Víťaz každej kategórie získal sošku postavy s hlavou v tvare rádia, vyrobenú sochárkou Mirou Podmanickou podľa návrhu Bety K. Majerníkovej.

Zdroj: teraz.sk

Festival Amatérskeho Divadla 2019

V dňoch 21. až 24. marca 2019 sa v Kultúrnom dome v Nitre-Párovských Hájoch uskutočnil 5. ročník Festivalu amatérskeho divadla 2019. Organizátorom je ako každý rok Krajské osvetové stredisko v Nitre a to aj podpore Fondu na podporu umenia. Zámerom organizátorov je už po piatykrát ponúknuť otvorený priestor pre amatérske divadelné predstavenia rôznych žánrov a poetík. FAD je priestorom na prezentáciu, vzájomnú konfrontáciu a inšpiráciu. FAD to sú nové skúsenosti, divadlo, rozhovory, odborné hodnotenia. Počas 4 dní festivalu si bude hľadať netradičnú cestu k divákovi až 9 divadelných predstavení, s ktorými sa predvedú amatérski divadelníci predovšetkým z Nitrianskeho kraja, no privítame aj zahraničného hosťa, Divadelné laboratórium VidSutnist, Rivné z Ukrajiny, ktoré prichádza s vlastným performatívnym divadelným predstavením a vedúci súboru, Jurij Paskar, bude viesť na ZUŠ J. Rosinského v Nitre aj divadelnú dielňu na tému emocionálne, vnútorné divadlo. A ďalšou zaujímavosťou, tohto 5. ročníka, je nová spolupráca s OZ Výmeníky, K13 z Košíc, ktoré tento rok otváralo nultý ročník Festivalu amatérskych divadiel Košice, na ktorom sa odprezentoval DS Slúchadlo, Nitra s hrou Deti zo stanice ZOO, no a počas nášho FAD 2019 v sobotu odohrá recipročne zase Divadlo P.A., Košice, hru UTERUS. Odbornú diskusiu a dialóg o inscenáciách budú opäť viesť skúsení nezávislí hodnotitelia, lektori, divadelní kritici, s cieľom posúvať a neformálne vzdelávať divadelné súbory. Sú neodmysliteľnou súčasťou

festivalu, a budú to: Matej Moško /SR/- lektor, porotca, člen kultúrneho spolku MLOKi; Martina Mašlárová /SR/- porotkyňa, divadelná kritička, teoretička, redaktorka divadelného mesačníka kØd, Daniela Evjaková /SR,ČR/- pedagogička, lektorka, režisérka Divadla oProti.

Zdroj: teraz.sk

Nové divadlo uviedlo premiéru hry na motívy románu Franca Kafku Proces

Nové divadlo uviedlo 25. marca 2019 premiéru hry na motívy románu výnimočného spisovateľa Franca Kafku Proces. Režisérom tejto absurdno-satirickej inscenácie je Šimon Spišák. Dej hry divákov zavedie do prostredia, kde sa človek ocitne na neznámom mieste, v zajatí „nečitateľnej“ inštitúcie, bez prezumpcie neviny, súkromia a pravidiel. Spoločenský i osobný pranier a nakoniec dopredu určený ortieľ..." Na dramatizácii hry sa podieľali Šimon Spišák a Veronika Gabčíková, dramaturgiu mala pod palcom Veronika Gabčíková, scénu, kostýmy a masky vytvoril Karel Czech. V hre hrali Miloš Kusenda, Ľuba Dušaničová, Lucia Korená, Agáta Spišáková. Hra je Vhodné pre mladých a dospelých divákov od 15 rokov.

Zdroj: teraz.sk

V mestskom parku sprístupnili malé verejné knižnice

V piatok 29. marca 2019 pribudli v nitrianskom Mestskom parku na Sihoti dve malé verejné knižnice. Každá obsahuje približne 30 kníh, ktoré si návštevníci parku môžu prečítať, prípadne si ich požičať domov a neskôr vrátiť. Autorom i realizátorom projektu v hodnote približne 1700 eur sú členovia Rotary Clubu Nitra, ktorí do knižníc darovali aj knihy. Mesto Nitra zasa pomohlo pozemkami, na ktorých stoja. Dizajn a konštrukcia knižničiek je robená tak, aby knihy boli chránené pred poveternostnými vplyvmi a sčasti aj proti vandalom. Sú bezúdržbové a mali by vydržať minimálne tri roky. Hlavným cieľom projektu je spestrenie komunitného života v Nitre.

Zdroj: rotary club

Fontána Nádej na uzdravenie sa stala národnou kultúrnou pamiatkou

Do pamiatkového fondu v územnej pôsobnosti Krajského pamiatkového úradu Nitra pribudla od apríla 2019 fontána, umiestnená v areáli Fakultnej nemocnice Nitra. Národnou kultúrnou pamiatkou sa stalo autobiografické sochárske dielo Túžba po vyzdravení, respektíve Nádej na uzdravenie, ktorého autorom je Elemír József Mészáros. Socha, vytvorená v roku 1939, bola poslednou veľkou realizáciou nitrianskeho kovotepca, zlatníka a sochára. V roku, v ktorom sochár dielo dokončil, nakoniec aj predčasne ako 42-ročný zomrel. Pieskovcovej soche dominuje podobizeň na boku ležiaceho muža bojujúceho so svojou chorobou. Podobizeň podlieha pre autora

charakteristickej štylizácii vychádzajúcej z vlastného subjektívneho videnia a prežívania sveta. Elemír József Mészáros sa dostal k sochárstvu až v neskoršom období svojho života. Neváhal posúvať realistické zobrazenie do expresívnej polohy s cieľom umocniť obsahovú výpoveď diela. Spolu s dielami Júliusa Bártfaya je fontána hodnotným reprezentantom moderného monumentálneho sochárstva medzivojnového obdobia, ktoré sa v Nitre rozvíjalo v kontexte vývinu európskeho sochárstva.

Zdroj: teraz.sk

Veľkonočný Trafo.TRH doplnil koncert i diskusný klub

Nitrianska fotogaléria Trafačka pripravila na nedeľu 7. apríla 2019 prvý tohtoročný Trafo.TRH. Na podujatí sa pravidelne stretáva niekoľko desiatok predajcov, ktorí tu ponúkajú svoje ručne vyrábané výrobky i domáce produkty. Komunitný trh susedov sa niesol vo veľkonočnej atmosfére, doplnil ho koncert s názvom Hudobné náhody a diskusný klub Nitránsky debaččág na tému Môj život s hand made. Veľkonočné stretnutie prinieslo sezónny trh s ručnými výrobkami a domácimi produktmi. Jeho súčasťou boli priateľské stretnutia, rozhovory a hudba.

Zdroj: fotogaléria Trafačka

Nitrianska galéria otvorila cyklus komorných koncertov galéria hudby

V koncertnej sieni Nitrianskej galéria pripravila v poradí 14. ročník cyklu komorných orchestrov Galéria hudby. Na otváracom koncerte 10. apríla 2019 tohtoročnej Galérie hudby bude vystúpenie huslistu Dalibora Karvaya a klaviristu Daniela Brunovského. V koncertnej sieni Župného domu sa predstavia 10. apríla. V máji sa v rámci Galérie hudby predstaví nitrianskemu publiku české Gaurneri Trio Prague. Jeho členovia, huslista Čeněk Pavlík, violončelista Marek Jerie a klavirista Ivan Klánský vystúpia na koncerte 14. mája. Podujatie Galéria hudby je cyklus komorných koncertov zameraných na hlbšie spoznávanie vážnej hudby všetkých historických období a súčasnej hudby. Nitrianska galéria sa snaží progresívnou dramaturgiou prezentovať významné diela zo sólovej i komornej hudby a prispieť k rozvoju kultúrneho života v nitrianskom regióne.

Zdroj: Nitrianska galéria.sk

V Nitrianskej galérii predstavili tvorbu Mariky Volfovej

Nitrianska galéria predstavila tvorbu českej výtvarníčky Mariky Volfovej. Výstavu s názvom Temporary Paradises sprístupnili 11. apríla 2019 vo výstavnom priestore Bunker. Projekt predstavil diplomovú prácu, ktorou umelkyňa ukončila štúdium na Fakulte výtvarných umení v Brne. „Vo svojej práci nadväzuje na svoju niekoľkoročnú tvorbu, v ktorej prepojuje témy environmentálnej zodpovednosti, privilégií mobility, nomádstvo, hranice a snívanie o utópiách. Inštalácia diela Mariky Volfovej vo výstavnom priestore Bunker bola zložená z troch častí. Jednou bolo desaťmetrové plátno, druhou

projekcia so zvukom a ďalšiu tvorili tri videá, ktoré premeietali na obrazovkách. Návštevníci Nitrianskej galérie si túto inštaláciu mohli pozrieť do 30. júna.

Zdroj: Nitrianska galéria.sk

Sviatky jari s Morenou

Aula Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v nedeľu 14. apríla 2019 popoludní praskala vo švíkoch. Zaplnili ju návštevníci všetkých vekových kategórií, ktorí si nenechali ujsť tradičné jarne podujatie Sviatky jari. V spolupráci s našou univerzitou ako partnerom ju pripravili odbor kultúry na Mestskom úrade v Nitre a Centrum voľného času Domino v Nitre. Ľudí v sále i desiatky účinkujúcich privítal Marián Hlavatý, pedagóg z CVČ Domino, zanietený folklorista, choreograf, vedúci folklórnych súborov a tiež bývalý absolvent našej univerzity. Na pódiu sa potom vystriedali malé i väčšie deti z detského folklórneho súboru Borinôčka, mladšie i staršie deti z DFS Borinka a najstaršia generácia mladých folkloristov z FS Furmani. Host'om podujatia bol DFS Žochárik z Topoľčian. Príchod jari patril k najväčším sviatkom našich predkov ešte v predkresťanskej ére. K úkonom realizovaným na Kvetnú nedeľu, ktoré mali podporiť príchod jari, patrilo symbolické vynášanie zimy, smrti a chorôb z obce. Ich symbol – Morenu – vyrobili zo slamy, ktorou obalili kríž z dreva a obliekli ju do miestneho odevu. Spievajúce dievčatá ju nosili po dedine, za dedinou ju rozobrali alebo spálili, roztrhali, zahádzali kamením či hodili do vody a s krikom bežali späť do dediny. Na strednom a východnom Slovensku sa vynášanie Moreny konalo na Smrtnú nedeľu, v západných a južných regiónoch na Kvetnú nedeľu. Početný sprievod folkloristov i návštevníkov sa vybral od budovy UKF popri rieke k Chrenovskému mostu, kde Morenu zapálili a hodili do rieky.

Zdroj: ukf.sk

Ars Organi Nitra 2019

V dňoch 28. apríla až 26. mája 2019 sa v Nitre uskutočnil 12. ročník medzinárodného organového festivalu Ars Organi Nitra. Cyklus piatich organových koncertov si mohli poslucháči vypočuť počas nedeľných večerov v dvoch nitrianskych kostoloch - v Katedrále -Bazilike sv. Emeráma (28. apríla, 12. mája a 26. mája) a v Evanjelickom kostole Svätého Ducha(5. mája a 19. mája). Otvárací koncert patril vynikajúcemu maďarskému organovému virtuózovi a improvizátorovi pôsobiaceho v Paríži i Budapešti Lászlóvi Fassangovi. Poslednú aprílovú nedeľu si diváci mohli vypočuť Fassangovu virtuoziu v Bazilike sv. Emeráma v Nitre v dielach barokových majstrov, ale aj jeho majstrovstvo v organovej improvizácii. Na druhom koncerte sa počas prvej májovej nedele v Evanjelickom kostole Svätého Ducha predstavil mladý slovenský organista František Beer, ktorý predniesol diela D. Buxtehudeho, J. S. Bacha, C. Francka, E. Arra, P. Planyavského, a G.A. Mušela. Nitrianski umelci - organistka Mária Magyarová Plšeková a kontratenoristka Matej Benda vytvoria neopakovateľný zážitok v nedeľu 12.

mája. Bazilikou sv. Emeráma sa niesol jedinečný hlas jediného kontratenora na Slovensku v sprievode umeleckej riaditeľky festivalu. V ich interpretácii zazneli nielen diela obdobia baroka, ale i skladby súčasných skladateľov. Na štvrtom koncerte 19. mája sa za organ v evanjelickom kostole posadila mladá rakúska organistka Melissa Dermastia, ktorej repertoár bol pestrým prierezom dejín organovej literatúry od G. Muffata až po súčasných rakúskych autorov. Bodku za tohtoročným festivalom urobil 26. mája chorvátsky organista pôsobiaci vo Viedni Darko Pleli, ktorý rozozvučal katedrálny organ monotematickým programom.

Zdroj: arsorgani.sk

Podujatie k 100. výročiu úmrtia M. R. Štefánika

Kde inde, ak nie na Štefánikovej triede, si obyvatelia Nitry pripomenúli sto rokov od tragickej smrti jedného z najvýznamnejších Slovákov v histórii. Mesto Nitra v spolupráci s dvoma desiatkami partnerov pripravilo sériu podujatí, ktorými oživil nielen spomienku na výnimočnú osobnosť našich dejín, ale súčasne aj pešiu zónu, na ktorej sa sústreďí väčšina z plánovaných podujatí. V sobotu 4. mája Štefánik(ova) ožila množstvom podujatí. Milana Rastislava Štefánika predstavili ako vedca, svetobežníka, diplomata, publicistu, letca, astronóma aj fotografa. Na mieste sa konali viaceré výstavy dokumentujúce Štefánikov život. Ponitrianskom múzeu ukazali fotografie zo zbierky Jána Maniačka aj pohľadnice zo súkromnej zbierky Jána Panského. Vonku na pešej zóne pripomenula Štefánika filatelistická výstava aj exteriérová výstava fotografií z inscenácie Štefánik – slnko v zatmení v réžii Divadla A. Bagara v Nitre. Vystavili tu predmety legionárov z prvej svetovej vojny. Ľudí zabávala dobová hudba v podobe vystúpenia Funny Fellows. Ako hvezdára priblížila M. R. Štefánika beseda s Petrom Poliakom, členom Slovenského zväzu astronómov amatérov. V sobotu 4. mája uvidíte na pešej zóne a v jej okolí živé šachy a zraz si tu dali priaznivci historických vozidiel. Symbolicky na letisku v Janíkovciach sa v sobotu 4. mája na pravé poludnie uskutočnil slávnostný prelet lietadiel a pietna spomienka pri soche M. R. Štefánika. Okrem hlavného dňa, ktorý pripadol na prvú májovú sobotu, pripravilo mesto a jeho partneri viacero sprievodných podujatí. *Zdroj: nitra.sk*

Výstavy Iné činnosti

Výtvarné stváranie migrácie z pohľadu rôznych generácií študentov SZUŠ Ateliéru Médea predstavila výstava s názvom Iné činnosti VI., ktorú slávnostne otvorili v piatok 3. mája 2019 v Ponitrianskom múzei na Štefánikovej triede č. 1. v Nitre. Múzeum pripravilo túto výstavu v spolupráci so Súkromnou základnou umeleckou školou Ateliér Médea. Výstava nadviazala na minuloročnú výstavu, kde predstavili žiaci školy práce stvárňujúce Nitru a Osijek ako súčasné mesto a život v ňom na pozadí minulosti. Tohtoročnou témou bola migrácia, ktorá je považovaná za jednu z hlavných civilizačných výziev 21. Stor. so závažnými ekonomickými, sociálnymi, populačnými,

kultúrnymi, politickými, bezpečnostnými a environmentálnymi dopadmi. Napriek tomu ju mnohí odborníci vnímajú ako pozitívny a z mnohých hľadísk užitočný fenomén. Každá generácia sa však na tento spoločenský problém pozerá z iného uhla pohľadu. O tom, ako ju vidia a vnímajú študenti Ateliéru Médea od predškolského veku až po dospelých vypovedala práve výstava s názvom Iné činnosti VI.

Zdroj: ateliér médea.sk

Divadelná prehliadka Made in Czechoslovakia

V Divadle Andreja Bagara v Nitre sa konal druhý ročník divadelnej prehliadky Made in Czechoslovakia. Milovníci divadla videli v dňoch 24. – 27. apríla 2019 zaujímavé inscenácie slovenských i českých divadiel. DAB týmto chcelo nadviazať na niekdajšiu Májovú divadelnú Nitru, ktorá sa pôvodne konala ešte v starej budove DAB. Vtedy do Nitry chodili divadlá z celého Československa. Hercov známych z televízie a filmu bolo vidieť v uliciach mesta, diváci ich mohli naživo vidieť aj na javisku a bola to naozaj taká veľká udalosť, ako takú odmenu pre divákov nášho divadla. Tento rok sa na prehliadke Made in Czechoslovakia predstavilo Divadlo Astorka Korzo '90, Divadlo Jána Palárika v Trnave, Studio Ypsilon z Prahy a Horácke divadlo Jihlava. Ako prvé sa 24. apríla predstaví Horácke divadlo Jihlava s divadelnou adaptáciou slávneho filmu Šakalí léta. „Česká muzikálová legenda z roku 1993 podľa poviedky Petra Šabacha, s hudbou Ivana Hlasanenechá nikoho chladným. Je to veľký príbeh s výbornou hudbou a známymi hitmi,“ hovoria o hre jej tvorcovia. Divadlo Jána Palárika v Trnave príde do Nitry 25. apríla s inscenáciou Rodinný parlament. Hra vyrozpráva príbeh o tom, čo sa stane, keď sa princípy parlamentnej demokracie aplikujú na bežnú rodinu a či je možné, aby rodina fungovala ako štát. V slede vtipných scén budú diváci sledovať rodinu, ktorá sa aj napriek dobrému úmyslu zrazu ocitne vo víre volebných machinácií a kupovania hlasov. Studio Ypsilon z Prahy sa predstaví 26. apríla s inscenáciou Ľubomíra Feldeka Utíkejte slečno Nituš! Komédia pod vedením nitrianskeho režiséra Petra Oravca je plná prevlekov a zámen postáv. Nesiv duchu hravosti, hudobnosti a nespútanej dobrej zábavy. Túto kultovú inscenáciu uviedlo v 80. rokoch minulého storočia s veľkým úspechom aj Divadlo Andreja Bagara v Nitre. Posledný deň prehliadky Made in Czechoslovakia 27. apríla patril Divadlu Astorka Korzo '90 a jeho hre Kontajner Paríž.

Zdroj: tlačová správa

Výstava v Ponitrianskom múzeu predstavila sochy M. R. Štefánika

Fotografie sôch, búst, pomníkov a pamätných tabúl generála Milana Rastislava Štefánika na Slovensku zo zbierky Jána Maniačka predstavila výstava Pamätníky M. R. Štefánika. Sprístupnili ju v priestoroch Ponitrianskeho múzea v Nitre od 4. mája do 2. júna. Všetky sochy, busty, pomníky a pamätne tabule boli postavené počas prvej

Československej republiky, v období Slovenskej republiky, po skončení druhej svetovej vojny až dodnes. Výstava sa uskutočnila pri príležitosti 100. výročia úmrtia generála Štefánika v rámci mestského podujatia Štefánik(ova) žije! Budovanie pamätníkov v minulosti podliehalo vplyvu dobového režimu. Väčšina sôch bola vplyvom politických zmien premiestňovaná alebo úplne odstránená. Niektoré sa podarilo priaznivcom Štefánika uschovať a po vytvorení pozitívnych politických podmienok opäť postaviť. *Zdroj: tlačová správa Ponitrianskeho múzea*

Na Štefánikovej triede sa spomínalo na Milana Rastislava Štefánika

V sobotu 4. mája 2019 na Štefánikovej triede v Nitre všetci spomínali na jednu z najvýraznejších osobností slovenského národa, Milana Rastislava Štefánika. Sté výročie tragického úmrtia najväčšieho Slováka si občania pripomenuli niekoľkými podujatiami, ktoré priblížili Štefánika ako generála, letca, astronóma, diplomata, publicistu či dokonca fotografa. Podujatie Štefánik(ova) žije na poludie odštartovalo slávnostným preletom lietadiel a pietnou spomienkou pri soche M. R. Štefánika na letisku v Janíkovciach. Tematické výstavy nezdobili iba priestory Ponitrianskeho múzea, ale aj pešiu zónu, ktorej časť nesie pomenovanie po tejto významnej osobnosti našich dejín. Pod holým nebom sa rozprestierala aj filatelistická výstava či exteriérová výstava fotografií z inscenácie Štefánik – slnko v zatmení z repertoáru Divadla Andreja Bagara v Nitre. Veľkým lákadlom pre okoloidúcich bol zraz historických vozidiel. Mnohí sa pri autách zastavovali, aby sa s nimi odfotili. Kolóna sa s obdivovateľmi neskôr rozlúčila teatrálnym odchodom, ktorý sprevádzalo trúbenie a revanie motorov. Atmosféru na pešej zóne dotvárala dobová hudba. Mimo piesní dvadsiatych rokov 20. storočia zoskupenia Funny Fellows dojem minulosti navodili aj divadelníci z nitrianskych umeleckých škôl oblečení do tematických kostýmov. Podaktorí záujemcovia sa k nim pridali a spoločne s nimi sa podujali na oživení starých časov. Tí, ktorí si prišli Štefánika uctiť spolu s deťmi, ocenili tvorivú dielňu pred Turistickým informačným centrom či interaktívne prezentácie Po stopách M. R. Štefánika Katedry manažmentu kultúry a turizmu FF UKF v Nitre. Neskôr si mohli odskočiť napríklad na premietanie dokumentárneho filmu s názvom Štefánik. Príbeh hrdinu. Vlast'. Krajská knižnica Karola Kmeťka si pamiatku veľikána neuctila iba výstavou kníh, ale aj prednáškou Róberta Arpáša, ktorý priblížil aj jeho príchod k založeniu Československa. Hudbou i slovom Štefánika predstavil aj Robert Žilík. Rozruch na pešej zóne nastal, keď na ňu vpochodovali živé šachové figúrky v autentických stredovekých kostýmoch. Návštevníci sa tak stali svedkami majstrovskej hry súperov, ťahajúcimi skutočnými ľuďmi.

Zdroj: nitra.sk

Koncert na počesť Schumanovej deklarácie

V stredu 8. mája 2019 sa v priestoroch Synagógy - koncertnej a výstavnej siene mesta Nitry uskutočnil slávnostný koncert pri príležitosti Dňa Európy - 69. výročia Schumanovej deklarácie, 74. výročia ukončenia druhej svetovej vojny a 15. výročia vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie. Slávnostným príhovorom na úvod vystúpil viceprimátor mesta Nitry Daniel Balko. Diváci si potom vypočuli koncert Bruno Walter Symphony Orchestra pod vedením dirigenta Jacka Martina Händlera. Na programe boli diela P. Telemanna, J. Haydna, P. I. Čajkovského, Ludvika van Beethoven. Koncert pripravili Pressburger Philharmoniker, Freunde der Bruno Walter Musiktage – Priatelia Hudobných dní Bruna Waltera v spolupráci s Mestom Nitra.

Zdroj: nitra.sk

Kultúrne potulky

Pozvanie na deviaty ročník podujatia Kultúrne potulky prijala významná herečka

Emília Vášáryová. O svojich skúsenostiach porozpráva návštevníkom Domu Matice slovenskej v Nitre vo štvrtok 16. mája 2019. Podujatie, ktoré pripravujú študenti Katedry kulturológie Univerzity K. Filozofa, sa počas rokov stalo pevnou súčasťou kultúrneho diania v meste. Každoročne prináša besedy so zaujímavými osobnosťami. Tohtoročný hosť, herečka a pedagogička Emília Vášáryová, v rámci Slovenského

národného divadla zarezonovala vo viacerých inscenáciách ako napríklad Tri sestry, Antigona alebo Vojna a mier. Filmovým nadšencom určite utkvie v pamäti jej herecký výkon vo filme Eva Nová, za ktorý získala v roku 2016 prestížne ocenenie Slnko v sieti. Ako hudobný hosť sa na akcii predstaví mladá speváčka Martina Kertészová s kapelou.

Zdroj: vlastný text a fotka kronikárky Ľudmily Synakovej

Noc múzeí a galérií ponúkla bohatý program

Počas pravidelného podujatia Noc múzeí a galérií pripravili kultúrne inštitúcie v Nitre na tretiu májovú bohatý program. Do podujatia, ktoré sa uskutočnilo 18. mája 2019, sa zapojili viaceré galérie a múzeá. V Synagóge sprístupnili stále výstavy, uskutočnila sa tam prezentácia nového CD o židovských sviatkoch pre deti s názvom Hviezdy a more a tiež hudobné vystúpenie Musicantica Slovaca. Ponitrianske múzeum pre svojich návštevníkov pripravilo ukážky konzervovania a reštaurovania pamiatok.

Nitrianska galéria ponúkla workshop pre rodiny s deťmi na tému Galéria známa i neznáma. Pripravená bola aj prezentácia ocenených filmov festivalu Fest Anča a detských návštevníkov poteší aj interaktívna výstava o Inkoch v Detskom múzeu Severka. Múzeum medoviny okrem prehliadky priestorov s odborným výkladom ponúklo gastronomický zážitok v podobe ochutnávky medoviny. Fotogaléria Trafačka zasa návštevníkom sprístupnila výstavu fotografií a prezentovala hudobné vystúpenia študentov nitrianskeho konzervatória a folkových skupín. Misijné múzeum na Kalvárii pripravilo individuálne prehliadky vystavovaných expozícií.

Zdroj: teraz.sk

Nitrianska galéria sa Žatvou vyrovnáva s vlastnou galerijnou zbierkou

Diela s poľnohospodárskou tematikou, ktoré výhradne pochádzajú zo zbierky Nitrianskej galérie, predstaví výstava Žatva. Uskutoční sa v Nitrianskej galérii od 17. mája do 18. augusta. Vystavené diela tvoria výraznú časť galerijnej zbierky, do ktorej sa prioritne nadobúdali v rokoch 1965 až 1989, teda od vzniku inštitúcie po pád komunistického režimu. Totalitná moc postupne vybudovala z Nitry centrum slovenského poľnohospodárskeho života, čo sa odrážalo nielen v rozsiahlej rastlinnej a živočíšnej výrobe, ale aj vo vede a umení. Zakladali sa stredné odborné školy a učilištia s agrárnym zameraním, SPU, či výstavisko Agrokompex. Orientácia regiónu na agropriemysel sa obyvateľom každodenne pripomínala aj vizuálnou formou, a to v rámci umeleckých realizácií vo verejnom priestore a v interiéroch inštitúcií, kde plastiky, reliéfy, mozaiky alebo nástenné maľby zobrazovali výjavy z poľnohospodárstva. Praktiky mocenskej ideológie sa rovnako prejavili aj v Nitrianskej galérii a jej zbierkotvornej činnosti, do ktorej sa prednostne kupovali diela s poľnohospodárskymi motívami.

Zdroj: tlačová správa Nitrianskej galérie

Noc literatúry

Nitra sa aj tohto roku pridala k medzinárodnému projektu Noc literatúry. Podujatie sa uskutočnilo 22. mája 2019 od 18. hodiny na desiatich rôznych miestach v meste. V priebehu troch hodín si účastníci prostredníctvom série verejných čítaní priblížili súčasnú európsku literatúru. Úryvky čítali herci a herečky, vysokoškolskí pedagógovia, nitrianske osobnosti, ktoré sa podieľajú na vytváraní kultúry. Čítali však aj bežní ľudia, pre ktorých sú knihy a literatúra dôležitou súčasťou života a chcú motivovať k čítaniu aj iných. Tento rok sa čítalo z desiatich diel na desiatich miestach v centre mesta. Úryvky z európskej literatúry si mohli vypočuť v Nitrianskej galérii, v Kultúrnom centre Zobor, vo fotogalérii Trafačka a vo viacerých kníhkupectvách, antikvariátoch, kaviarňach a čajovniach.

Zdroj: vlastný text

Divadlo Andreja Bagara uviedlo inscenáciu Drotár

Divadlo Andreja Bagara v Nitre uviedlo vo Veľkej sále 24. mája 2019 premiéru inscenácie Drotár. Slovenskú klasiku z pera Jána Palárika režíroval Lukáš Brutovský. V inscenácii sa predstavili Marián Viskup, Ivan Béla Vojtek, Andrej Remeník, Barbora Andrešičová, Nikolette Dékány, Tomáš Turek, Peter Oszlák, Martin Fratrič, Braňo Matuščin a Juraj Ďuriš. Príbeh veselohry z roku 1860 sa výnimočne neodohráva na Slovensku, ale v Budapešti, sa v rodine továrnikára Rozumného náhodne stretávajú slovenský drotár, jeho pomad'arčený brat, poľský šľachtic, nemecký Žid a český žandár.

Na fotografii vľavo Marián Viskup s Barborou Andrešičovou, na fotke vpravo herečka Barbora Andrešičová pri posledných úpravách kostymérkami divadla. Foto: Collavino

Každý z nich na toto miesto prišiel s iným záujmom. Okrem vášnivých a v súčasnosti veľmi aktuálnych národnostných a sociálnych sporov, rozporov a konfliktov vytvoril autor veľký priestor aj pre lúboštné vášne vydajachtivých mladých slečien a pletky slobodných mládencov. Hry Jána Palárika sa objavujú na javiskách slovenských divadiel pravidelne. Drotárska sa však do Divadla Andreja Bagara v Nitre vrátila po bezmála 40 rokoch. Palárikovej veselohre ani jej novej inscenácii v DAB nechýbal zaujímavý pohľad na rad pozoruhodných postáv a postavičiek v rozmanitých situáciách, ale ani drsný humor namierený do našich radov.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Spomienka na Milana Iváka – spoluzakladateľa bábkového súboru

Milan Ivák bol režisér, bábkarsky dramaturg, prekladateľ a osvetový pracovník. Taktiež bol jedným z prvých profesionálnych bábkových umelcov a súčasne zakladateľom slovenského ochotníckeho bábkového divadla. V rokoch 1962 až 1971 pôsobil Milan Ivák ako dramaturg Bábkového divadla v Nitre. V tom čase spolupracoval s režisérom, autorom a osobnosťou slovenského bábkárstva Jánom Romanovským pri vzniku pôvodných slovenských bábkových hier. V nitrianskom Bábkovom divadle režíroval vo výprave Tibora Bártfaya hru Gernetovej - Gurevičovej Kačiatko (1952), vo

výprave Anny Kusej hru V. Sojku Brokát princ z rozprávky (1958), vo výprave Bohdana Slavíka hru C. Gozziho-S. Michalkova-V. Korstýľova Sen o troch pomarančoch (1963), vo výprave V. Popoviča hru H. Januszevskej Tigríček (1965), vo výprave Bohdana Slavíka Dvorského Poklad baby Mračnice (1967) a vo výprave B. Slavíka Wilkowského Medved'ka Medjedka (1969). V rokoch 1953 až 1965 bol členom predsedníctva Československého národného centra UNIMA. Výrazne prispel k rozvoju v oblasti režijnej, organizátorskej, inštruktážnej, metodickej i autorskej. Ako dramaturg uprednostňoval pôvodné slovenské bábkové hry, ktoré príležitostne písal, prekladal, prípadne inicioval ich vznik a bol organizátorom Celoslovenskej prehliadky bábkarských súborov v Skalici. Napísal hru V zakliatej krajine, preložil rozprávkovú hru Snehová kráľovná. Preložil a upravil scény detí z detského domova v Prahe pod názvom Dve Marienky. Taktiež zostavil a vydal zborník hier vhodných pre bábkové krúžky a súbory, a zborník bábkových hier pre tieňové bábkы pod názvom Naším školákom. Je autorom brožúrky Ako si zhotovíme bábkы, spoluautor textov k diafilmu Bábkové javiská, prekladateľ metodicko-inštruktážnych príručiek z češtiny Divé husi a Dramaturgia súčasného bábkového divadla. V roku 1950 bol spoluzakladateľom Ústredia bábkarských ochotníckych súborov v Martine a v roku 1951 aj profesionálneho bábkového súboru pri Krajevom divadle v Nitre. Pôsobil ako inštruktor, organizátor seminárov, školiteľ metodikov bábkárstva, porotca divadelných festivalov, publikoval články o divadle v rôznych časopisoch. Za svoju prácu bol v roku 1961 ocenený zlatým odznakom M. Kopeckého, v roku 1979 dostal titul zaslúžilého pracovníka kultúry, v roku 1982 bol ocenený čestným uznaním Ústredia slovenských ochotníckych divadiel so zápisom do pamätnej knihy a v roku 1989 pamätným listom ÚV Zväzu dramatických umelcov.

Zdroj: teraz.sk

Noc kostolov ponúkla koncerty, prehliadky, ale aj grilovačky

Kostoly a modlitebne, priestory kláštorov, kláštorné dvory, krypty a ďalšie priestory v Nitre, bežne pre verejnosť neprístupné, mohli záujemcovia navštíviť 24. mája 2019 počas Noci kostolov. Návštevníci mohli prekročiť brány vzácných budov, nazrieť do interiérov, pozrieť si vzácne sochy a obrazy v kostoloch, ale zároveň prežiť aj iné kultúrne dimenzie kresťanstva, ktoré majú celospoločenský dosah. Jedenásť chrámov sa otvorilo verejnosti. Ľudia sa tu mohli stretnúť s náboženstvom prostredníctvom rozhovoru, hudby, umenia či zážitku. Noc kostolov oznámili zvony vo vežiach nitrianskych chrámov, ktoré sa rozozvučali od 17.50 h do 18.00 h. Vzápätí sa vo väčšine z nich začala svätá omša. V ruinách zoborského kláštora - kostole sv. Jozefa bola ekumenická bohoslužba a zároveň sa tu konala večerná prehliadka s pátrom Filipom. Katedrálly chrám sv. Emeráma na Nitrianskom hrade ponúkol koncert katedrálneho spevokolu, ako aj voľnú prehliadku kostola s odborným výkladom sprievodcov. Františkánsky Kostol sv. Petra a Pavla pozval návštevníkov na prehliadku kostola

s možnosťou prehliadky krypty pod týmto kostolom. V Kostole Navštívenia Panny Márie – kláštore na Farskej ulici sa návštevníci mohli zúčastniť na Nightfeveri – celosvetovom evanjelizačnom projekte v podaní študentov Spojenej katolíckej školy v Nitre. Koncertom evanjelického spevokolu, spoločným spievaním chválových piesní, prednáškami a diskusiami sa prezentoval evanjelický kostol Svätého Ducha.
Zdroj: vlastný text

Bubenický festival Drupoint

Počas prvého júnového víkendu sa v Nitre konal 6. ročník medzinárodného latino-bubenického festivalu Drupoint Slovakia 2019. Nitrianskemu publiku sa predstavili bubeníci a hudobní hostia z Európy a Brazílie, krásne sambové tanečnice, či majstri bojového umenia capoeira. Atmosféru exotической dovolenky si Nitrania užili aj vďaka svetovým slovenským interpretom. Do tohtoročného alegorického sprievodu sa mohol zapojiť každý, kto mal na to chuť a povahu. V najznámejšom karnevalovom sprievode v Rio de Janeiro kráčali spolu stovky účinkujúcich – bubeníci, tanečníci, členovia školy samby v tematických kostýmoch, ale aj turisti. Všetci sa bavili a nadšene kývali divákov, ktorí lemovali cestu. Sprievod vyštartoval po pešej zóne v sobotu 1. júna o 19.30 hodine.
Zdroj: vlastný text

Skutočná história Slovákov

V dňoch 6. júna až 25. augusta 2019 bola v Salóne Nitrianskej galérie predstavená výstava Skutočná história Slovákov. Autorka výstavy Ivana Šáteková uviedla: Slovieni, Sloveni, Slováni, Slovania – to všetko boli Slováci. Sme starobylý národ, ktorého história je omnoho veľkolepejšia, siaha omnoho hlbšie do dejín ľudstva a dotýka sa oveľa väčšej časti sveta, ako si dnes vieme predstaviť. Výstava na základe rôznych artefaktov, objektov, nákresov, máp, zrekonštruovaných či dochovaných archívnych záznamov a dokumentov priblíži históriu Slovákov v troch kapitolách: staré, stredné a nové dejiny. Dozviete sa to, o čom učebnice dejepisu zámerne mlčia.

Zdroj: vlastný text

Celoštátna postupová súťaž CINEAMA

Krajské osvetové stredisko v Nitre zorganizovalo počas víkendu 7. až 9. júna 2019 v poradí 27. ročník celoštátnej postupovej súťažnej prehliadky amatérskej filmovej tvorby Cineama 2019. Diváci si v priestoroch Krajského osvetového strediska na Fatranskej ulici a tiež aj v kinosálach ZOC Mlyny Cinemas v Nitre mohli pozrieť diela v kategóriách animovaný a hraný film, dokument, reportáž, experiment, videoklip a minútový film. Celkovo mohli vidieť 91 súťažných filmov. Filmové diela predstavili

deti, mládež, dospelí z celého Slovenska v kategóriách animovaný, hraný, minútový film, dokument, reportáž, experiment a videoklip. Odborná porota si pri hodnotení všímala umelecké kritériá, ako sú námet, dramaturgia, scenár, réžia, strih, hudba, z technických kritérií ocenila hlavne kvalitu obrazu, zvuku, pri reportáži a dokumente i odborný prínos, pravdivosť informácií a zrozumiteľnosť. Súčasťou podujatia boli vzdelávacie aktivity, diskusie, individuálne konzultácie, rozborové semináre. Na obrazovkách v kinách okrem aktuálneho premietacieho programu sledovali návštevníci zostrih a prezentácie workshopov z minulého ročníka. V prestávkach si mohli zaspomínať na atmosféru Cineamy 2014 - 2018 v Nitre prostredníctvom fotografií. Pre všetkých milovníkov filmového umenia bola v sobotu 8. júna pripravená nesúťažná produkcia filmov z Čiech a zo svetového festivalu UNICA, zastúpená filmami z Poľska, Nemecka, Anglicka, Estónska a zo Španielska.

Zdroj: vlastný text

Staré divadlo K. Spišáka uviedlo premiéru hudobného eposu Trója

Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre uviedlo vo štvrtok 13. júna 2019 premiéru výpravnej hudobného esposu Trója. V hre, ktorú napísala Slavka Cívánová a v réžii Petra Oravca sa predstavil celý umelecký súbor divadla a traja hosťujúci herci. Autori spracovali príbeh gréckych bájí o najkrajšej žene sveta, povestnom trójskom koňovi, veľkých hrdinoch, mocných bohoch a o láske, ktorá rozpútala najväčšiu vojnu mýtických dôb. Inscenácia predstavila celý príbeh o Trójskej vojne a láske trójskeho princa Parisa a krásnej Heleny. Rozprávačom príbehu bol objaviteľ Tróje Heinrich Schliemann, túto postavu stvárnil herec Rudo Kratochvíl. Rolu jeho manželky stvárnila Michaela Liptáková ako hosť. Autorka scenára Slavka Cívánová priznala, že najťažšie bolo prispôbiť tento príbeh vnímaniu detského diváka. Tvorcovia sa museli vyrovnáť aj s drsnosťou príbehu, zobrazujúceho nemilosrdné dobývanie Tróje. Plusom veľkého výpravného hudobného eposu sú chytľavé piesne. Je ich celkom dvadsať a zložil ich Peter Vlčko, spolu s ďalšími viac ako 70 hudobnými motívmi. Vynikajúcu hudbu a úžasné výkony hercov doplnila veľká výprava scénografa Pavla Andraška. Scéna obsahovala fragmenty akoby práve objavených antických vykopávok v podobe častí stĺpov, tympanónu a sôch, ktoré predstavujú jednotlivé postavy z príbehu. Práve tie ožívajú, aby mohli vyrozprávať príbeh. Autorkou kostýmov a gigantických masiek gréckych bohov na bájnóm Olympe je výtvarníčka Tereza A. Hudáková. Riaditeľ divadla Martin Kusenda vystúpil po premiére na scénu, aby sa poďakoval tvorcom aj hercom za vynikajúce výkony. Využil slávnostnú chvíľu premiéry, aby hercovi SDKS Ivanovi Gontkovi odovzdal ocenenie Lunica, ktoré z dôvodu jeho neprítomnosti prevzal v uplynulých dňoch na nitrianskej župe.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Festival duchovnej hudby Musica sacra

V piaristickom Kostole sv. Ladislava v Nitre sa v nedeľu 16. júna 2019 začal 29. ročník medzinárodného festivalu sakrálnnej hudby Musica sacra. Každú nedeľu a vo štvrtok až do 4. júla zneli tóny duchovnej hudby v podaní umelcov zo Slovenska a Čiech. Otvárací koncert ponúkol diela Wolfganga Amadea Mozarta, Pietra Mascagniho, Antonia Vivaldiho a Alexandra Albrechta. Na koncerte sa predstavil Štátny komorný orchestra Žilina spolu s mladým nadaným 11-ročným huslistom Teom Gertlerom a Speváckym zborom Lúčnica s organovým sprievodom Mareka Štrbáka. Český súbor Gustav Mahler Philharmonic String Quartet uviedol na koncerte 20. júna diela Josefa Suka, Johanna Sebastian Bacha, Josepha Haydna a Arvoa Pärta. Komorný orchester ZOE sa nitrianskemu publiku 23. júna predstavil spolu so Zvonkohrou Košariská. Divákovi ponúkli program modernej duchovnej hudby. Zvonkohra Košariská je originálny súbor, jediný svojho druhu na Slovensku, ktorý sa venuje hre na nástroje handbells. V jeho programe zazneli na Slovensku prvýkrát na originálnych nástrojoch interpretované dielo Johna Tavenera The Last Sleep of Virgin, určené pre zvonkohru a sláčikové kvarteto. V podaní hudobného zoskupenia Trio Bel Canto z Brna odznejú 27. júna skladby skladateľov z obdobia baroka a klasicizmu. Komorný barokový súbor Musica Poetica odohrá svoj koncert na kópiách historických nástrojov 30. júna. Súbor v rámci svojho dlhodobého koncertného cyklu Baroko v európskych krajinách naštudoval hudbu a poéziu ôsmich európskych národov. Slovenské žalmy z Bojne, ktoré sú dielom hudobníka a skladateľa Ľuba Horňáka zo skupiny Elán a textára Mariána Brezániho, odznejú na záver festivalu 4. júla, v predvečer sviatku sv. Cyrila a Metoda. Textová zložka pozostávala z troch jazykov, ktoré sa striedajú. Zbor pod vedením Adriána Kokoša spieva po latinsky a starosloviensky, sólisti väčšinou spievajú v slovenčine.

Zdroj: vlastný text

Alexandrovci vystúpili na slovenskom turné so speváčkou Kristínou

V sobotu 8. júna 2019 zavítal do Nitry v rámci svojho turné populárny ruský súbor Alexandrovci. Program turné pozostáva z dvoch častí, v ktorých zaznelo 24 skladieb. Medzi nimi nechýbali najznámejšie piesne z ich repertoáru - Svjaščennaja vojna, Kalinka, Kat'uška, Oči čornyje, Podmoskovskije večera, okrem toho aj slávny Montiho čardáš. Nechýbali ani dve skladby v slovenčine. Vo viacerých skladbách sa predstavia aj členovia tanečnej skupiny. Hostom turné bola speváčka Kristína.

Zdroj: vlastný text

Amatérské divadlá sa stretli na Divadelnom bodáku

V Divadle Andreja Bagara sa 12. júna 2019 stretli najlepšie amatérské divadlá z nitrianskeho regiónu. Tretí ročník podujatia Divadelný bodák prinesie prehliadku víťazných inscenácií, monodram a umeleckého prednesu z amatérskych divadelných súťaží. Na javisku Štúdia DAB sa ako prvá predstavila Andronika Gáliková s umeleckým prednesom poézie, s ktorým získala druhé miesto v krajskom kole Hviezdoslavovho Kubína. Hneď po nej vystúpi zoskupenie MoDRé TRaKy z Vrábľ s divadelným predstavením Zhavranelí, za ktoré získali viacero ocenení na krajských i celoštátnych súťažiach. Druhú polovicu podujatia otvorila nadržáma Kniha o cintoríne v podaní Alexa Mihalíka zo Základnej umeleckej školy (ZUŠ) J. Rosinského v Nitre, za ktorú získal ocenenie na festivale v Poľsku. Záver patril Divadelnému súboru Dopolósmej zo ZUŠ J. Rosinského a ich inscenácii Päť príbehov.

Zdroj: dab.sk

Recesistická výstava v Nitrianskej galérii ukázala Skutočné dejiny Slovákov

Nitrianska galéria pripravila v dňoch 6. júna až 25. augusta 2019 výstavu, ktorá ukázala slovenské dejiny zbavené manipulácií historikov. Projekt s názvom Skutočné dejiny Slovákov chcel ukázať, že naša história je veľkolepejšia a oveľa hlbšia, ako sa uvádza v učebniciach dejepisu. Recesistická výstava diel umelkyne Ivany Šátekovej návštevníkom ukázala rôzne artefakty, medzi nimi napríklad prvý nájdený eurošekel. Expozícia bola rozčlenená do troch celkov. Prvý mal názov Slovania/Slováci v premenách času, druhý Nevyjasnené úmrtia našich veľikánov a tretím celkom bolo Skryté pozadie udalostí dnešných dní. V prvej časti výstavy autorka napríklad vysvetlila, že Uhri boli vlastne Slováci i to, akú rolu v tom zohrali úhory. Návštevníci mohli obdivovať krásu slovenských žien zachytenú v soškách venuší zo staršej doby kamennej. Druhá časť výstavy vrhla nové svetlo na tragické úmrtia najväčších Slovákov a posledná časť sa zaoberala aktuálnym spoločenským dianím a jeho pozadím, ktoré pre väčšinu ľudí zostáva zásluhou mainstreamových médií skryté. Autorka recesistických exponátov Ivana Šáteková je absolventkou Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. V roku 2013 sa stala finalistkou Essl Art Award, v roku 2014 jej bola udelená Cena Nadácie Tatra banky. Je členkou kresliarskeho tria Dzive a spolupracuje na časopise pre deti Bublina. Vo svojej tvorbe sa venuje slovenskej histórii, folklóru, ľudovým tradíciám, ale aj súčasným témam, akými sú hľadanie si miesta mladých ľudí v dnešnom svete, sloboda slova v mediálnom a internetovom priestore či postavenie žien v spoločnosti.

Zdroj: tlačová správa Nitrianskej galérie

Ponitrianske múzeum predstavilo najnovšie prírastky vo svojich zbierkach

Starožitné poľovnícke pušky, mince, plastiky a ďalšie predmety, ktoré získalo Ponitrianske múzeum do svojho zbierkového fondu, predstavila nová výstava v dňoch od 1. júla do 1. septembra. Podarilo sa mu to aj pomocou fondu na nadobúdanie zbierkových predmetov, ktorý vytvoril Nitriansky samosprávny kraj. Na výstave Nové predmety v zbierkach Ponitrianskeho múzea predstaví kúpené i darované exponáty. Získavanie predmetov do múzea je jeho nosnou aktivitou pri budovaní svojho zbierkového fondu. Ten dokumentuje vývin prírody a spoločnosti od najstarších čias až po súčasnosť. „Uskutočňuje sa nielen aktívnym vyhľadávaním, ale aj pasívne od ľudí či inštitúcií. Ich výber závisí od zamerania múzea a ich kultúrnej hodnoty. O tom, či sa historické či umelecké predmety dostanú do múzea, rozhodujú odborní kurátori, ktorí ich navrhnu a Komisia pre tvorbu zbierok ich na základe posúdenia odporučí. „Na výstave budú predstavené takto získané nové exponáty. Návštevníkov určite osloví zbierka slovenských pamätných mincí z rokov 1993 až 2008, maľby na skle, sakrálna skulptúra, starožitné pušky a mnohé iné zaujímavé predmety.

Zdroj: tlačová správa Ponitrianskeho múzea

Vydali knihu s názvom Nitra na starých fotografiách - Pamätihodnosti Nitry

Staré fotografie Nitry ľudí neprestávajú zaujímať. Nostalgickou spomienkou na minulosť je nová kniha Vladimíra Bártu. Bohatý program mestských slávností Nitra, milá Nitra sa začal vo Veľkej dvorane Ponitrianskeho múzea vo štvrtok 4. júla 2019 slávnostným uvedením knihy Nitra na starých fotografiách – Pamätihodnosti mesta. Nová publikácia, ktorá vyšla aj s podporou mesta Nitry, predstavila mesto pod Zoborom v premenách času prostredníctvom starých fotografií. Publikáciu uviedli do života autor knihy Vladimír Bárta, bývalý primátor Nitry Vladimír Libant a riaditeľ Ponitrianskeho múzea Anton Števko. Knihu posypali lipovým kvetom zo Zobora. Autor publikácie Vladimír Bárta prežil v Nitre vysokoškolské štúdiá. Nenadarmo sa v spomienkach neustále vracia do histórie. Oživiť staršie spomienky na Nitru mu pomohol bývalý primátor Nitry Vladimír Libant, ktorý je predsedom Spoločnosti priateľov starobylej Nitry. Kniha pomohla spoznať ako vyzeralo naše krásne historické mesto pod Zoborom v minulosti. Obsahuje historické fotografie najznámejších pamiatok, ale aj menej známe pohľady na nitrianske ulice, starú podobu nitrianskeho námestia, kostoly, staré nitrianske hotely, už na neexistujúce drevené plávajúce Gisserovo kúpalisko na rieke Nitra, ale aj Arnoldovo kúpalisko na Sihoti. Zaujímavé sú aj dobové pohľady na bývalé obce Párovce, Chrenovú, ktoré sa zmenili na moderné sídliská, ako aj na osadu Šindolka, známu výdatným prameňom, z ktorého na vozoch vo veľkých sudoch dovážali do mesta pitnú vodu. Čitateľ ocení pohľady na chýrečné nitrianske mlyny Arpádov, či Aujezského, ako aj na romanticky sa klukatiace meandre rieky Nitry, ktorá ešte pokojne tiekla vo svojom starom koryte. Unikátna je fotografia prvého nitrianskeho kina Meteor, alebo

podoba miléniového stĺpa na vrchole Pyramídy. Čitateľov možno prekvapia pohľady na vínorodé stráne vrchu Zobor, kde vinice i záhrady ešte prevládali nad súčasnou domovou zástavbou, či panoramatické pohľady na mesto ešte bez sídliskovej výstavby. Stačí si len zalistovať si v tejto zaujímavej knihe a preniesiete sa do čias dávno minulých, ktoré v nás vzbudzujú nostalgiu.

Zdroj: vlastný text

Dve výstavy poštových známok predstavili bohatú minulosť Nitry

V Ponitrianskom múzeu v Nitre sprístupnili vo štvrtok 4. júla 2019 výstavu poštových známok a pečiatok s cyrilo-metodskou tematikou zo zbierky Milana Šajgalíka. Jedinečná filatelistická zbierka prostredníctvom poštových známok a pečiatok, doplnených odborným textom, vtiahla návštevníkov pútavým spôsobom do známych i menej známych faktov nielen z dejín Nitry. Unikátna zbierka mnohokrát oceneného filatelistu Milana Šajgalíka cez grafické vyobrazenia na poštových známkach porozprávala príbehy o kniežati Pribinovi, kráľovi Svätoplukovi a Veľkomoravskej ríši. Návštevníkom ukázala príchod a činnosť solúnskych bratov Cyrila a Metoda i dejiny nitrianskeho biskupstva. Priblížila príbeh o prvom kostole na území Slovenska, o šírení kresťanstva na našom území, predstaví i dejiny nitrianskeho biskupstva. V priestoroch múzea zároveň otvorili aj druhú filatelistickú výstavu - Nitra a sv. Cyril a Metod zo zbierky Jozefa Gála. Táto výstava predstavila poštové známky a filatelistické dokumenty, približujúce spôsob života a činnosť solúnskych bratov, vytvorenie prvého slovanského písma hlaholiky, položenia základov vzdelanosti zakladaním škôl, šírenie kresťanstva i politickú situáciu na území Slovenska, ale i vo svete.

Zdroj: vlastný text

Divadelná sezóna Bez hraníc

Divadlo Andreja Bagara v Nitre má za sebou úspešnú sezónu 2018/2019. Jej náplň už zostavila dramaturgická rada, ktorá začala fungovať ešte počas predchádzajúcej sezóny. Nová divadelná sezóna dostala názov Muži bez hraníc a divákovi ponúkla náročné tituly, slovenskú klasiku i odvážne komédie. DAB uviedlo v uplynulej sezóne päť premiér. V septembri to bola divadelná adaptácia klasiky literárneho aj filmového sci-fi 20. storočia Mechanický pomaranč. V novembri komédia z pera klasika tohto žánru Georgesa Feydeaua s názvom Dámsky krajčír. Prvou inscenáciou uvedenou v roku 2019 bola brilantná francúzska konverzačná inscenácia Meno, ktorá je považovaná za jednu z najlepších súčasných komédií. V marci uviedlo DAB premiéru divadelnej adaptácie kultového románu Hlava XXII od významného amerického autora Josepha Hellera. Poslednou premiérou sezóny bola slovenská klasika Drotár z pera Jána Palárika, ktorú DAB uviedlo v máji. Členom dramaturgickej rady a vedeniu divadla sa podarilo vyskladať mimoriadne pútavú a pestrú sezónu, v ktorej si by každý divák mal nájsť svoj

titul. Celkovo navštívilo DAB v Nitre počas sezóny 2018/2019 približne 80 000 divákov. Nitrianskemu divadlu sa aj v tejto sezóne darilo posilňovať umelecký kolektív a svoje odborné zázemie. Novými členmi hereckého súboru sa stala herečka Nikolett Dékány a herci Andrej Remeník a Tomáš Stopa. Do divadla nastúpila aj nová dramaturgička Magdaléna Žiaková, ktorá sa už plne podieľa na tvorbe nasledujúcich sezón.

Zdroj: PR manažér DAB Pavol Ivan

Výstava o dejinách ľadového hokeja

V Ponitrianskom múzeu v Nitre sprístupnili od 22. augusta do 6. októbra 2019 výstavu dokumentujúcu 90 rokov slovenského hokeja. Výstava pripomenula prostredníctvom textov deväť míľnikov sprevádzajúcich formovanie a rozvoj ľadového hokeja na Slovensku. Súčasťou boli predmety dokumentujúce rozvoj a najvýznamnejšie úspechy slovenského hokeja, napríklad olympijské medaily, medaily z majstrovstiev sveta, významné trofeje z domácich i medzinárodných súťaží. Návštevníci si budú môcť pozrieť aj športový výstroj osobností ľadového hokeja, od najstarších čias po súčasnosť.

Zdroj: tlačová správa Ponitrianskeho múzea

Festival Slížovica sa konal prvýkrát v areáli Agrokomplexu Nitra

V poradí ôsmy ročník festivalu Slížovica sa tohto roku v stredu 28. augusta uskutočnil v novom priestore – v areáli výstaviska Agrokomplex. Tento vlastný hudobný festival skupiny Horkýže Slíže spojili s oslavou jej 27. narodenín. Na akcii vystúpili organizátori – nitrianska kapela Horkýže Slíže a jej hostia: britská kapela Skindred, slovenské skupiny Inekafe, Davová psychóza, Zoči Voči, Le Payaco, Hel'enine oči, Ranná nevoľnosť, česká Vypsaná fixa a česko-slovenský John Wolfhooker. Ani tento rok nechýbala dychová hudba Lapášanka, spestrením festivalu bolo varenie s Marcelom Ihnačákom. Slížovica je hudobný festival, ktorý spája slovenských a zahraničných hudobných umelcov, ale najmä priateľov kapely Horkýže Slíže. Na novom mieste pribudlo viac atrakcií, viac jedla, barov, zábavy. Úplnou novinkou bol stánok Rockovej školy, kde si ľudia mohli zahrať na hudobných nástrojoch. Pre deti bol k dispozícii aj playstation kútik.

Zdroj: tlačová správa

Organový festival na Nitrianskom hrade

V nedeľu 1. septembra 2019 sa v Katedrále sv. Emeráma na Nitrianskom hrade začal prvým koncertom 3. ročník medzinárodného Katedrálneho organového festivalu. Ako prvý sa divákovi predstavil organista Geraud Quillemot z Francúzska. Na ďalšom koncerte 8. septembra účinkoval Josef Kšica z Českej republiky, v nedeľu 15. septembra zahral organista Vladimír Kopec s Jánom Gašpárkom - spolu so sopranistom/tenor

saxofónistom, 22.septembra sa predstavil Daniele Ferretti z Talianska a 29. septembra Christian Tarabbia z Talianska. Výnimkou bol koncert, ktorý bol rovnako súčasťou festivalu, no uskutočnil sa v piatok 20. septembra v novovymenovanej diecéznej svätyni, Bazilike sv. Benedikta opáta v Hronskom Beňadiku.

Zdroj: tlačová správa

Výstava diela maliara Františka Palušku

Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre otvorilo novú divadelnú sezónu vernisážou výtvarníka Františka Palušku. V divadelnej galérii Foyer ju sprístupnili v stredu 4. septembra 2019. Výstava s názvom Intropeccion predstavila autorovu širokospektrálnu tvorbu, ktorú tvorí klasická olejomalba, veľkoplošná abstrakcia, akvarelová tvorba i perokresba.

Zdroj: tlačová správa

Nitrania si koncertom uctili základný zákon štátu – Ústavu SR

Tónmi ľudovej hudby, áriami majstrov a slávnostnými príhovormi si Nitrania včera večer v Mestskej hale na koncerte Hoj vlast' moja pripomenuli prijatie najvyššie postaveného právneho predpisu nášho štátu – Ústavy Slovenskej republiky. Na koncerte sa predstavili poprední sólisti a členovia Opery SND Jolana Fogašová, Jana Bernátová, Martin Babjak, Otokar Klein a Ján Babjak. K hodnotnému umeleckému zážitku prispeli

nitrianske spevácky zbory pod vedením dirigentky Márie Mišunovej a Orchester Jána Berkyho - Mrenicu. Na programe boli ľudové piesne, ale i diela našich a svetových majstrov. Úvod patrilo orchestru a zborom, zazneli piesne Mikuláša Schneidra - Trnavského Hoj, vlast' moja a Aká si mi krásna. Druhá časť bola ladená v ľudovom tóne, tretia časť programu priniesla najkrajšie skladby a árie majstrov. Vo finále

zaznela Pieseň o rodnej zemi Gejzu Dusíka v podaní všetkých účinkujúcich sólistov. Autorom programu a režisérom bol akademický architekt Ladislav Švihel, ktorý tradíciu týchto benefičných koncertov začal pred 26 rokmi na pozícii generálneho riaditeľa výstaviska Agrokomplex. Vo svojom príhovore vyjadril radosť z toho, že Nitrania si touto udalosťou už dlhé roky pripomínajú túto významnú udalosť svojich národných dejín. Primátor Marek Hattas sa rovnako vyjadril pochvalne na margo tradície organizovania týchto slávnostných koncertov v Nitre, ktorými si občania Nitry pripomínajú základný zákon štátu – Ústavu SR. S finančnou podporu mesta Nitry a ďalších sponzorov zostal

tomuto podujatiu verný dodnes. Vstupné na koncert bolo dobrovoľné, finančné prostriedky sa aj tohto roku použijú na opravu Nitrianskeho hradu.

Zdroj: vlastný text a fotografia kronikárky Ľudmily Synakovej

Populárny český spevák Michal David vystúpil na Amfiteátri v Nitre

Na vypredanom nitrianskom Amfiteátri vystúpil v sobotu 7. septembra 2019 kráľ diskotiek a jeden z najznámejších hitmakerov Michal David. Amfiteáter roztancovali hity, ako Nonstop, Decibely lásky, Colu, pijeme colu, romantické duše pohladí skladbami Největší z nálezů a strát či Každý mi tě lásko závidí. Hostom koncertu bol herec a spevák Sagvan Tofi. S Davidom ho spája napríklad film Větr v kapse z roku 1982, v ktorom si Tofi zahral s Lukášom Vaculíkom a Michal David naspieval ústrednú skladbu Nonstop. Playlist turné obsahoval celkovo 23 skladieb, z ktorých dve - Večírek a Dávej ber - zaspieval host Sagvan Tofi. Na slovenský koncert Michala Davida Mejdan roku 2019 open air prišli do Nitry jeho fanúšikovia z celého Slovenska.

Zdroj: vlastný text

Sezóna v Divadle A. Bagarasa začala oprášenou premiérou Tisícročnej včely

Divadlo Andreja Bagara pripravilo v septembri tlačovú konferenciu, na ktorej predstavilo novinárom päť premiérových titulov. Na október avizovalo galaprogram, venovaný okrúhlemu 70. výročiu divadla. Riaditeľ DAB Jaroslav Dóczy informoval: „Sezónu otvárame 14. septembra obnovenou premiérou pôvodného slovenského muzikálu Tisícročná včela, ktorú sme uviedli po prvýkrát v roku 2013, no po troch rokoch titul zamrazilo. Došlo k viacerým zmenám v obsadení hercov, a preto sa niektoré scény museli nanovo skúšať. Hudbu k muzikálu vytvoril Vašo Patejdl a autorom textov piesní je Kamil Peteraj, podľa ktorého bola práca na Tisícročnej včele mimoriadne náročná. Okrem muzikálu divadlo uvedie súčasnú drámu Banalita lásky z pera izraelskej autorky Savyon Liebrechtovej. Pre malých divákov divadlo pripraví príbeh o bájnóm šľachetnom hrdinovi Robinovi Hoodovi, ktorý žije v tajuplnom Sherwoodskom lese a jeho láske k Lady Marion. Diváci si rozprávku Robin Hood v réžii Jána Luterána s veľkolepou výpravou, plnou humoru a nadhľadu budú môcť v premiére pozrieť 17. januára. Na 6. marca naplávanovali 2020 premiéru inscenácie Dom. Pôjde o spracovanie hry Dom Bernardy Alby, ktorú divadlo s veľkým úspechom uviedlo v réžii Jozefa Bednáríka v roku 1979. Poslednou premiérou jubilejnej 70. sezóny bude romantický príbeh adaptácie posledného románu Jane Austenovej s názvom Lásky slečny Eliotovej. V premiére ho divadlo uvedie 24. apríla. Spomienkou na množstvo hercov, ktorí formovali nitrianske divadlo, je Stena slávy, ktorá vzniká vo vstupnej hale divadla. Postupne do nej bude vytesané mená osobností, ktoré sa za 70 rokov existencie tohto divadla pričínili o jeho rozvoj. Momentálne je tam 24 mien, ale vybraných je ich oveľa viac. Zatiaľ sú tam, iba mená iba nežijúcich hercov, pretože začali úplne od začiatku, od

vzniku divadla. Tie mená budú postupne pribúdať a nebudú to iba mená tých, ktorí divadlo opustili, ale budú tam aj mená žijúcich hercov.

Zdroj: vlastný text

Na tlačovej konferencii sa zúčastnili – zľava šéf umeleckého súboru Juraj Ďuriš, režisér muzikálu Martin Kákoš, riaditeľ DAB Jaroslav Dóczy, autor textov piesní Kamil Peteraj, Slávka Cívánová, dramaturgička divadla Magdaléna Žiak. Foto: Ľ. Synaková

Jubilejnú 70. sezónu v DAB otvoril obnovený muzikál Tisícročná včela

Divadlo Andreja Bagara v Nitre otvorilo 14. septembra 2019 jubilejnú 70. divadelnú sezónu 2019/2020 obnovenou premiérou Tisícročná včela a slávnostným galaprogramom. Muzikál Tisícročná včela mala prvú premiéru v roku 2013 a po uvedení nových výpravných inscenácií ho v roku 2016 dočasne stiahli z repertoáru. Sezóna 2019/2020 bola pre divadlo jubilejná, divadlo pri tejto príležitosti pripravilo galaprogram, na ktorom si zaspomínali na svoje jubileum. Dlhú históriu a mnohé úspešné predstavenia pripomenuli pesničkami a hudbou z úspešných muzikálov, ktoré divadlo na svojom javisku za sedem desaťročí uviedlo. Okrem Tisícročnej včely a galaprogramu ponúkli divákovi v novej sezóne štyri premiéry. Divadlo vydalo k 70. výročiu svojho vzniku aj reprezentatívnu publikáciu, ktorá zhrnula jeho dejiny a priniesla množstvo faktov i viaceré mimoriadne fotografie a dokumenty, ktoré doteraz neboli nikdy zverejnené. Vedenie divadla okrem umeleckých aktivít pripravilo projekty zamerané na modernizáciu divadla. Po investíciách do techniky zrekonštruovali opláštenie divadla a ukončili aj rekonštrukciu divadelnej ubytovne. Stálou úlohou

vedenia divadla je hľadanie a zabezpečenie vyhovujúcich skladov, v ktorých by mohli byť uchovávané kulisy k inscenáciám.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Výstava Cestami ponad horizont

Prírodniny z Izraela zakomponované do obrazov a objektov z dreva, fotografie z ciest po Slovensku a zo zahraničných pobytov, ale aj snímky zachytávajúce pamiatky zapísané do zoznamu UNESCO. V priestoroch nitrianskej Synagógy - koncertnej a výstavnej siene mesta Nitry sprístupnili v utorok 24. septembra 2019 výstavu pod názvom Cestami ponad horizont. Výstava ponúkla výtvarnú tvorbu Beáty Krasňanskej a fotografie Petra Chmelu. Umelecký vesmír Beáty Krasňanskej si v roku 2013 podmanili prírodné materiály, ktoré začala používať ako podklad pod umelecké diela. V spojitosti s izraelskými prírodninami našli svoje pevné miesto v obrazoch a ďalších umeleckých artefaktoch – väčšinou drevených. Spoločne tak vytvárajú jedinečnú umeleckú kompozíciu. V Nitre predstavuje artefakty z Izraela ako aj cyrilo-metodskú tematiku. Druhým vystavujúcim umelcom bol fotograf, básnik, filmový režisér a tvorca dokumentárnych a publicistických filmov Peter Chmela. Na výstave v Nitre predstavuje svoje videnie sveta prostredníctvom originálnych fotografií z ciest po Slovensku i zo zahraničných pobytov, snímky špeciálne zachytávajúce pamiatky zapísané v zozname UNESCO, ktoré vyšli aj v knižnej podobe. Vernisáž si nenechal ujsť primátor mesta Nitry Marek Hattas, ktorému obaja autori darovali svoje diela. Podobný darček si prevzal aj nitriansky biskup Viliam Judák a tiež Peter Schwarz - predseda ŽNO Nitra a dekan farnosti Hlohovec Jozef Schwarz. Ikony a fotografie si odniesol aj Jozef Dávidík - starosta obce Terchová, kde už tridsať rokov zachovávajú Cyrilo-metodské dni. Výstavu Cestami ponad horizont si milovníci umenia môžu pozrieť v nitrianskej Synagóge do konca októbra.

Zdroj: nitra.sk

Medzinárodný festival Divadelná Nitra

Od 27. septembra do 2. októbra 2019 sa v Nitre uskutočnil medzinárodný divadelný festival Divadelná Nitra. Diváci celkovo videli 12 inscenácií, ktoré uviedli divadelné súbory z Českej republiky, Ruska, Nemecka, Poľska, Maďarska a zo Slovenska. Hlavnou témou tohtoročného 28. ročníka medzinárodného divadelného festivalu Podoby slobody. Organizátori sa v hlavnom programe i sprievodných podujatiach zamýšľali nad tým, čo je vlastne sloboda, aké sú jej podoby a aké hranice. Na festivale sa predstavilo Bratislavské bábkové divadlo s hrou Príbehy stien, Opera Národného divadla Praha – Nová scéna s inscenáciou Sternenhoch, poľské divadlo Komuna Varšava sa predstavilo hrou Svätá špageta a bratislavské Divadlo Aréna s inscenáciou Biblia. Teatr.doc z

Moskvy pricestuje s predstavením Človek z Podol'ska, maďarský súbor Stereo Akt s hrou Bez adresy – hra na tuláka a nemecký Hauptaktion s inscenáciou Druhý pokus o telovýchovu. Divadlo Andreja Bagara v Nitre sa prezentovalo dramatizáciou románu Josepha Hellera Hlava XXII, Činohra Slovenského národného divadla hrou Bakchantky, pražské divadlo Wariot Ideal s inscenáciou Hlbiny a Prešovské národné divadlo s hrou Moral Insanity. Hlavný program ukončila inscenácia eu.genus slovenského súboru Med a prach. Súčasťou Divadelnej Nitry bol sprievodný program so 60 podujatiami.

Zdroj: teraz.sk

Sprievodné podujatia festivalu Divadelná Nitra

Medzinárodný festival Divadelná Nitra priniesol okrem zahraničných a slovenských inscenácií aj bohatý sprievodný program. Jeho 28. ročník ponúkol od 27. septembra do 2. októbra 2019 takmer 60 podujatí určených pre dospelé i detské publikum. Nadviazal v nich na ústrednú tému festivalu, ktorou boli podoby slobody. V diskusiách, workshopoch, happeningoch, koncertoch, detskom programe a ďalších akciách rezonovali témy ochrany prírody, dôležitosť slobody slova, naliehavosť tolerance a ochoty pomôcť. Festival sa zaoberal slobodou občianskej, umeleckej, politickej, slobody zvierat i slobody prírody. Divadelní tvorcovia, osobnosti kultúrneho i spoločenského života i návštevníci festivalu mohli verejne a vzájomne komunikovať svoju predstavu slobody. Centrom sprievodného programu bol na Svätoplukovom námestí pred Divadlom Andreja Bagara festivalový stan. Sprievodný program v piatok 27. septembra odštartovali divadelné predstavenia pre deti a akcie zo sekcie Festival deťom. V podvečer prvého dňa festivalu odohral otvárací koncert v podaní Agi Hlavenkovej & band, ktorý spojili s odhalením Steny slobody, na ktorú mohli okoloidúci napísať alebo nakresliť svoju predstavu slobody. Rôzne workshopy a interaktívne aktivity ponúkla návštevníkom festivalu sekcia Zaži, zapoj sa, vzdelaj sa. Projekt Darujem ti tulipán spojil prostredníctvom výtvarného a hudobného workshopu zrakovo postihnuté deti, deti irackých azylantov a vidiace deti. Ako vyzerá ráno nevidiaceho, si mohli vidiaci záujemcovia vyskúšať v interaktívnom objekte empathy BLACK BOX. Festival zaradil do sprievodného programu aj viacero filmových projekcií a koncertov. Okrem otváracieho koncertu si návštevníci mohli pozrieť koncerty Kiero Grande, Basostroja a Mariána Slávku a DJ set od Galaxia soul. Každý deň, okrem hlavného programu, odohrali viaceré divadelné predstavenia.

Zdroj: teraz.sk

Cyklus besied v Nitrianskej galérii predstavil slovenských spisovateľov

Nitrianska galéria pokračovala v 13. ročníku Cyklu besied so súčasnými slovenskými spisovateľmi 4-3-2-1... Projekt bol zameraný hlavne na súčasnú literatúru a prezentáciu autorov, ktorí si získali pozornosť odbornej verejnosti a boli ocenení alebo nominovaní

na ceny v prestížnych literárnych súťažiach. Súčasťou besied bolo okrem moderovanej diskusie so spisovateľom aj autorské čítanie textov. Cyklus organizovali v Nitrianskej galérii od roku 2006. Moderátorom a spolutvorcom dramaturgie je od začiatku Dado Nagy. Jesenná časť cyklu besied sa začala 3. októbra, kedy sa čitateľom v Nitrianskej galérii predstavil Árpád Soltész, ktorý pracoval ako novinár a investigatívny žurnalista. V súčasnosti pôsobí ako politický komentátor a glosátor. Jeho posledný román Sviňa je fiktívny príbeh, ktorý sa odohráva vo vymyslenej malebnej krajinke, ktorá sa ale nápadne podobá na Slovensko a dokonale zrkadlí súčasnú atmosféru v našej spoločnosti. V jesennej časti 13. ročníka Cyklu besied so súčasnými slovenskými spisovateľmi 4-3-2-1...predstavil Dado Nagy aj spisovateľku Janu Bodnárovú, ktorá sa venuje literárnej činnosti a tvorbe video performancií. Ďalším hosťom bola režisérka, scenáristka a spisovateľka Mariana Čengel Solčanská.

Zdroj: tlačová správa

35. ročník medzinárodného festivalu Agrofilm

Medzinárodný filmový festival Agrofilm je svojím zameraním jediný svojho druhu na svete. Tohto roku sa dočkal svojho 35. ročníka a priniesol veľmi bohatú úrodu 102 dokumentárnych filmov z 28 krajín sveta. Odborná porota, zložená z filmárov a vedeckých poľnohospodárskych pracovníkov, zhodnotila 42 súťažných filmov a udelila 14 cien. Autori víťazných filmov si pre ocenenia prišli na slávnostný ceremoniál do sály multikina Mlyny Cinemas v Nitre. Hlavnú cenu získal austrálsky film Grassroots, ktorý sa venuje téme klimatických zmien. Cenu primátora Nitry získal český film Valašský zverinec v réžii Mareka Janičíka. Cenu víťaznému tvorcovi odovzdal primátor Marek Hattas. Dokument rozpráva príbeh o chovateľovi Vojtechovi Molekovi z obce Horná Lidča, ktorý sa rozhodol, že potraviny bude nielen dorábať, ale tiež popularizovať a propagovať. Tomuto ročníku dominovala vo filmoch včela a jej nenahraditeľná úloha pre ľudstvo. Maďarský film Po stopách včiel, slovenský film Krajina s vôňou medu a český dokument Krajina pre včely boli výborne spracované a každý z nich získal ocenenie. Kvasenie ako starodávny spôsob úpravy potravín zaujímavo predstavil americký film Kvasený, v ktorom sa divák dozvie ako sa tento proces stále využíva v súčasnom modernom svete. Chutné tradičné pokrmy v rôznych kútoch sveta sú upravované práve fermentovaním. Porota ho ocenila cenou predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja. Vysoko odborne a filmársky veľmi pútavo spravovali nemeckí autori dokument Fómova hniloba a biela hniloba – dve najvýznamnejšie hubové ochorenia repky, čo ocenila porota a odniesol si cenu rektorky SPU v Nitre. Cenu FAO získal tento rok izraelský film Trvalo udržateľný národ. Tento hodinový dokument sleduje troch ľudí, ktorí sa snažia priniesť trvalo udržateľné riešenia pre čoraz smädnejšiu krajinu. Izrael pociťuje nedostatok vody a tak prichádza s riešeniami ako zmeniť súčasný stav vo svete, kde v priemere každý desiaty človek nemá prístup k pitnej vode.

Zdroj: tlačová správa

Galéria hudby v Nitrianskej galérii

V Nitrianskej galérii sa v utorok 1. októbra 2019 začala jesenná časť medzinárodného cyklu komorných koncertov Galéria hudby. Do konca novembra sa v Koncertnej sále Župného domu predstavili slovenské i zahraničné telesá, v podaní ktorých zneli diela svetových i domácich skladateľov. Ako prvé sa v jesennej časti koncertného cyklu predstavilo zoskupenie Ensemble Spectrum - komorný súbor špecializujúci sa na hudbu 20. a 21. storočia. Vznikol z túžob študentov Vysokej školy múzických umení uvádzať menej známe diela, ktorých interpretácia často predstavuje mentálnu a technickú výzvu. Členovia súboru študovali na vysokých hudobných školách na Slovensku i v zahraničí a profesionálne pôsobia v rôznych slovenských orchestroch a telesách. Umeleckým vedúcim je skladateľ a dirigent Matej Sloboda, ktorý je zároveň aj dramaturgom koncertného programu. Uviedli diela Ivana Hrušovského, Ilju Zeljenku, Jozefa Sixtu, Jozefa Malovca a ďalších autorov.

Zdroj: tlačová správa Ponitrianskeho múzea

Spevák Peter Nagy začal v Nitre výročné turné

Koncertom v Nitre začal v stredu večer 2. októbra 2019 československý zlatý slávik Peter Nagy koncertné turné, životné jubileum speváka a skladateľa bolo podnetom pre názov turné, Peter Nagy 60 CZ/SK Tour. Vypredaná sála PKO tleskala hitom speváka, ktoré zbierajú úspechy už desiatky rokov. Česko-slovenská legenda Peter Nagy je na hudobnej scéne 35 rokov. Spevák, skladateľ, textár, gitarista a producent oslávil 9. apríla 60. narodeniny. Osláviť ich chce spolu s fanúšikmi na koncertoch v oboch republikách, kde má dodnes veľké fanúšikovské zázemie. Hity Petra Nagya patria medzi poklady slovenskej populárnej hudby, zaplnené hľadisko si s ním spievala Profesor Indigo, Láska je tu s nami, Marcel z malého mesta, S nohami na stole, Sme svoji, Korálky od Natálky či So mnou nikdy nezostarneš. Niektoré z nich zazneli v nových, netradičných aranžmánoch. Dlhoročne známy hit Aj tak sme frajeri venoval Peter Nagy do umeleckého nebička fenomenálnemu spevákovi a priateľovi Karlovi Gottovi, ktorý opustil hudobnú scénu 1. októbra.

Zdroj: tlačová správa

Nitrianska hudobná jeseň 2019 a festival Cithara aedicularae

Vo štvrtok 10. októbra 2019 sa začal v poradí XIV. ročník festivalu Nitrianska hudobná jeseň 2019. Komorný orchester VŠMU z Bratislavy pod vedením umeleckého vedúceho Jozefa Horvátha spolu so Ženským speváckym zboru VŠMU z Bratislavy pod vedením dirigenta Ladislava Kaprinaya priniesli diela F. Mendelssohna Bartholdyho, B.

Bartóka, L. Janáčka a B. Martinu. Klavírne trio v zložení klavirista Maroš Klátik, huslista Juraj Tomka a violončelistka Kristína Chalmovská ponúkli v nedeľu 13. októbra umelecký zážitok pri počúvaní diel hudobných skladateľov L. Janáčka, C. Debussyho a A. Babajaniana. Na ďalšom koncerte 20. októbra sa predstavili huslista Karol Daniš a klavirista Norbert Daniš. Predniesli diela F. Kreislera, P. I. Čajkovského, F. Drdla, J. Hubaya, M. Ponceho, H. Wiwniawského, C. Gardela, J. Williamsa, E. Elgara, L. Kupkoviča, A. Piazzolu a A. Dvořáka. Vo štvrtok 24. októbra účinkovalo violončelové kvarteto Solitutticelli Cello Ensemble z Brna. Program pozostával z diel A. Vivaldiho, G. Faurého, G. Rossiniho, G. Bizeta, E. Griega, G. Holsta a D. Arnolda. Organista Marek Štrbák spolu s Marcelou Lechtovou, ktorá zahrala na flaute, pikole a traverse, ponúkli v nedeľu 27. októbra diela J. S. Bacha, G. P. Telemanna, W. A. Mozarta, Ch. M. Widora a H. A. Stamma. World music, klezmerovú hudbu, slovenské a balkánske piesne priniesol záverečný koncert Babele Beat Bandu vo štvrtok 7. novembra.

Zdroj: tlačová správa

Cithara aedicaulae i. m. Pavol Sika

Súčasťou hudobného cyklu bol 36. medzinárodný festival klasickej gitarovej hudby Cithara aedicaulae i. m. Pavol Sika, ktorý sa konal v nitrianskej Synagóge v dňoch 17. až 19. októbra. Na otváracom koncerte 17. októbra sa predstavil jeden z najexpresívnejších talentov svojej generácie – slovenský gitarista Karol Samuelčík. Na ďalšom koncerte – v piatok 18. októbra vystúpil vynikajúci poľský gitarista Marcin Dylla. Festival v sobotu 19. októbra ukončil koncert špičkového českého gitarista Pavla Steidla z Českej republiky. Súčasťou festivalu Cithara aedicaulae boli gitarové workshopy na Súkromnom konzervatóriu v Nitre. Uskutočnili sa počas troch festivalových dní v čase od 9. do 12. hodiny a od 14. do 16. hodiny. Záujemcom o výučbu hry na gitaru sa venovali renomovaní gitaristi Karol Samuelčík, Marcin Dylla, Pavel Steidl, Ján Labant a Frederico Sheppard.

Zdroj: tlačová správa

Výstava Beaty Kabíčkovej – Vinceovej Žena v kvetoch odetá

Kolekciu textilných dezénov z obdobia 70. a 80. rokov 20. storočia vytvorených pre pražské Ústredie bytovej a odevnej kultúry i dezénov s detskými, rastlinnými, kvetinovými, geometrickými a inými vzormi predstavila výstava „Žena v kvetoch odetá“, textilný dezén v tvorbe Beaty Kabíčkovej-Vinceovej. Výstavu slávnostne otvorili v piatok 11. októbra 2019 v priestoroch Ponitrianskeho múzea v Nitre, Štefánikovej triede v Nitre. Textilná výtvarníčka Beáta Kabíčková-Vinceová pôsobila ako učiteľka na viacerých umeleckých školách, viedla výtvarné krúžky i pracovala ako módna dizajnérka textílií v Liberci. Koncom 60-tych a začiatkom 70-tych rokov

20. storočia získala viacero ocenení v súťaži o najlepší návrh na textil. Jej umelecká tvorba zahŕňa množstvo rôznorodých techník a žánrov. V 70. rokoch 20. storočia sa venovala textilnej tvorbe – batike, maľbe na hodváb, autorsky ručne tkanej tapisérii, makramé, ručne viazaným náhrdelníkom doplnených nerastnými prvkami. Pribežne sa venovala i keramickej tvorbe s figurálnymi námetmi. V jej maliarskom prejave dominujú prírodné zákutia a scenérie, kvetinové zátišia v duchu slovenskej výtvarnej moderny, abstraktné figurálne kompozície. Zastúpená je i interiérová maľba. Venovala sa i grafickým technikám, sieťotlači a fotografii. Minulý rok predstavila v priestoroch Ponitrianskeho múzeavýber zo svojej celoživotnej tvorby. Tento rok predstaví kolekciu textilných dezénov z obdobia 70. a 80. rokov 20. storočia, ktoré vytvárala pre pražské Ústredie bytovej a odevnej kultúry, ktoré bolo elitným ústavom spotrebného dizajnu a určovalo vkus v socialistickom Československu od roku 1959 až do roku 1989, kedy zanikol, dezénov s detskými, rastlinnými, kvetinovými, geometrickými a inými vzormi. Výstava bola verejnosti prístupná do 30. novembra 2019.

Zdroj: tlačová správa

Vyšla kniha o histórii DAB

Pri príležitosti 70. výročia vzniku Divadla A. Bagara vyšla kniha s názvom Divadlo Andreja Bagara v Nitre – 70, ktorá pútavým spôsobom priniesla informácie o histórii, významných inscenáciách, osobnostiach a udalostiach nitrianskeho divadla od jeho založenia v roku 1949 až po súčasnosť. Kniha prináša zaujímavý prehľad o tvorbe divadla, bohatý fotografický materiál o inscenáciách i osobnostiach nitrianskeho divadla. Čitatelia v nej nájdu množstvo zaujímavých informácií, dokumentov a fotografií, ktoré doteraz neboli nikdy zverejnené. Môžu sa oboznámiť s významnými obdobiami divadla, režisérskymi osobnosťami i hercami, ktorí počas 70-tich rokov utvárali dejiny DAB. Súčasťou každej kapitoly je bohatá obrazová časť, ktorá obsahuje archívne fotografie z inscenácií DAB v Nitre z rokov 1949 - 2019, fotografie významných osobností, ale aj skeny plagátov, návrhy kostýmov a scén či fotografie makiet scénografií vybraných inscenácií. Okrem toho publikácia ponúka aj podrobný súpis faktografických údajov: zoznam premiér 1949 – 2019, zoznam umeleckých pracovníkov a riaditeľov divadla, významné ocenenia, účasť na festivaloch v zahraničí a ďalšie.

Zdroj: dab.sk

Staré divadlo K. Spišáka uviedlo v premiére rozprávku Dlhý, Široký a Bystrozraký

Ako prvú z trojice pripravovaných titulov novej divadelnej sezóny uviedlo Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre klasickú rozprávku Dlhý, Široký a Bystrozraký. Známý príbeh o troch neobyčajných vandrovníkoch ožil 21. októbra 2019. Hra o putovaní princa za krásnou pannou odštartuje 69. divadelnú sezónu, v ktorej sa chce divadlo

zamerat' najmä na mladšie deti od štyroch rokov a vrátiť sa k základom bábkarstva. Dielo z pera Věry Provazníkovéj nadväzuje na pôvodnú verziu známeho českého literáta Karla J. Erben. „Chopili sme sa predlohy, ktorá vznikla už asi pred 40 rokmi, ale stále je živá a aktuálna. Ide o klasické spracovanie podľa pôvodnej predlohy Erbenovej rozprávky. Nádejame sa, že tento príbeh deti stále zaujíma,“ uviedol režisér Kamil Žiška. Autorka textu postavy len dotvorila a pridala doňho troška humoru s tým, že zachovala jeho pôvodnú baladickosť. Keďže je navyše poetka, celé dielo zveršovala. Verš je pre bábkové divadlo niekedy veľmi výhodný, lebo koncentruje akciu a je to viac-menej také pouličné a umelecké. Aj báбка je tak štylizovaná a verš k nej preto patrí.

Zdroj: tlačová správa divadla

Výstava z tvorby jubilenta Róberta Žilíka

Výstava Pozrite sa, ktorá slávnostne otvorili v piatok 25. októbra 2019 v priestoroch Ponitrianskeho múzea v Nitre, predstavila výber z tvorby výtvarníka, pedagóga, spisovateľa, historika, hudobníka, výrobcu hudobných nástrojov a dizajnéra Róberta Žilíka. Svoju kariéru začínal ako dizajnér hračiek. Spoluzakladal Združenie pre hru a hračku Gaudium na Slovensku. Jeho kolekcia hračiek je súčasťou zbierkového fondu v Múzeu bábkarských kultúr a hračiek. Súčasťou permanentného tvorivého procesu R. Žilíka je tvorba komornej plastiky. Najväčšiu kolekciu predstavovali reliéfy zobrazujúce paláce a kostoly z éry kniežat a Grasalkoviča umiestnené v kaštieli v Mojmirovciach. Významné obdobie jeho tvorby predstavili detské herné objekty v parkoch, rekreačných strediskách, materských školách. Róbert Žilík je členom Spolku slovenských spisovateľov. Vydal šesť publikácií. Edícia Región a Čas je venovaná dokumentovaniu kultúry a histórie nitrianskeho regiónu. Kresbou rekonštruje dnes už neexistujúce domy, objekty, majerské celky, sochárske fragmenty rodného kraja. Zozbieral konopný textil a odev, remeselné náradie, staré hudobné nástroje, zrekonštruoval urmínsku gitaru. V mojmirovskom parku iniciuje impresionistický plenér a kreatívny landart. V poslednom období tvorí veľké sochy pre exteriér. Je zakladateľom a členom hudobného združenia Musicantica Slovaca, ktoré každoročne rozozvučí priestory Ponitrianskeho múzea počas Noci múzeí. Popri hre na historických nástrojoch sa venuje aj ich výrobe a opravám. Na výstave Pozrite sa, ktorú slávnostne otvorili 25. októbra 2019. v priestoroch múzea na Štefánikovej triede v Nitre predstavil Róbert Žilík komornú plastiky, exteriérové sochy, hračky, hudobné nástroje, úžitkovú tvorbu (drevené nádoby, zrkadlo, detský nábytok), ilustrácie, kresby, náčrty a knižné publikácie. Súčasťou budú dve sprievodné podujatia a pre žiakov základných škôl. Celko a Hudmila v múzeu je 45 interaktívnych minút poznávania dávnej hudby, hudobných nástrojov, rozprávok o hudobných nástrojoch.

Zdroj: Ponitrianske múzeum

Divadlo Andreja Bagara – sedemdesiat rokov s múzou

Pri príležitosti 70. výročia založenia sa v Divadle Andreja Bagara v Nitre uskutočnil v réžii Júliusa Selčana 25. októbra a 26. októbra 2019 slávnostný galaprogram, ktorý bol určitou formou vďaka pre všetkých, ktorí od začiatkov až po súčasnosť formovali tvár nitrianskeho divadla. Zároveň bol príležitosťou na stretnutie sa s ľuďmi, ktorí podporujú divadlo finančne, materiálne, mediálne i morálne. Divadelníci ako aj diváci si pripomenuli slávne inscenácie, legendárne piesne, nezabudnuteľné choreografie, ktorým znel potlesk počas uplynulých sezón. V programe zazneli piesne z kultových muzikálov a inscenácií z histórie DAB ako Jánošík alebo Na skle maľované (1973), Utekajte, slečna Nituš! (1986), Fidlikant na streche (1998), Grék Zorba (2001), Adam Šangala (2003), Kabaret (2004), Modrá ruža (2008). V jednotlivých hudobných číslach sa predstavili herci zo súčasnej, ale aj staršej generácie DAB v Nitre, ktorých sprevádzal orchester Jula Selčana, zbor a balet PULS. V galaprograme účinkovali Martin Nahálka, Marián Viskup, Andrea Sabová, Nikolett Dékány, Andrej Remeník, Eva Pavlíková, Daniela Kuffelová, Lenka Barilíková, Ján Gallovič, Žofia Martišová, Gabriela Dolná, Eva Večerová, Juraj Ďuriš, Kristína Turjanová, Klaudia Kolembusová, Martin Fratrič, Marián Slovák, orchester Jula Selčana, zbor a balet PULSu a ďalší. Krajské divadlo v Nitre vzniklo v roku 1949, podľa Andreja Bagara sa volá od roku 1979. Prvou premiérou vtedajšieho Krajského divadla bolo 15. januára 1950 Kozie Mlieko. Pozvali minulých aj súčasných zamestnancov, hercov, tvorcov a ďalších hostí. Od roku 1992 sa hráva v jednej z najväčších a najmodernejších budov na Slovensku s kapacitou takmer 600 miest vo veľkej sále a zhruba 150 v štúdiu. Prvé nitrianske divadlo bolo postavené v roku 1883 a malo kapacitu 360 miest. Budova stála približne na ploche terajšieho divadla až do jej zničenia leteckou bombou počas 2. svetovej vojny. Obnovená divadelná scéna sa v Nitre vytvorila v budove Národného domu a telocvični TJ Sokol, slúžila od decembra 1949 celých 43 rokov. V súčasnosti v tejto budove pôsobí Staré divadlo Karola Spišáka. V priebehu 70 rokov existencie DAB uviedlo takmer 400 premiér, na jeho čele stálo jedenásť riaditeľov, medzi nimi jediná žena - Hilda Augustovičová, ktorá sa zaslúžila o výstavbu novej modernej budovy na Svätoplukovom námestí. Interné angažmán prijalo viac ako 200 hercov, režisérov, výtvarníkov a dramaturgov. *Zdroj: vlastný text kronikárky Ľudmily Synakovej*

Na fotografii záber zo slávnostného galaprogramu v réžii Júliusa Selčana. Foto: L. Synaková

Aj v Nitre natáčali slovenský thriller Sviňa

Druhý októbrový týždeň tohto roku padla posledná klapka slovenského thrilleru *Sviňa*. Filmová adaptácia rovnomenného románu Arpáda Soltésza spojila režisérku a scenáristku Marianu Čengel Solčanskú a producenta Rudolfa Biermanna. Pripravovaná snímka sa odohráva vo svete vysokej politiky, mafie bielych golierov, zločinu, obchodu s bielym mäsom a veľkých peňazí. Soltészov bestseller odhalil, ako funguje moc, aké násilie sa okolo nás odohráva vrátane obchodu s neplnoletými dievčatami v resocializačných zariadeniach a ich brutálnym zneužívaním. Čengel Solčanská sa ako režisérka podpísala aj pod snímku *Únos* (2017). *Sviňu* nakrúcali v maximálnom utajení na známych lokáciách v Bratislave, Nitre, Trenčíne, Šamoríne a blízkom okolí. Za kamerou stál Ivan Finta, film postrihal Ondrej Azor a hudbu zložil Vladimír Martinka. Hlavné postavy stvárnil Jozef Vajda, Marko Igonda, Dano Heriban, Gabriela Marcinková, Diana Mórová, Braňo Bystriansky, Szidi Tobiasz, Jakub Rybárik a mladé talenty ako Mária Schumerová, Dana Droppová, Petra Dubayová či Andrej Remeník. Film má prísť do slovenských kín 6. februára 2020.

Zdroj: tlačová správa

Na festivale Cantate sa predstavili spevácke zbory z Nitry a okolia

Krajské osvetové stredisko v Nitre pripravilo dvojdnú prehliadku speváckych zborovfestival Cantate. Uskutočnil sa v koncertnej sále Župného domu v piatok 25. a sobotu 26. októbra 2019. Milovníkom zborového spevu sa predstavili súbory z Nitry a okolia. Hostujúcim zborom bol slovenský spevácky zbor Adoremus. V prvý deň festivalu účinkovali ženské spevácke zbory Cantica z Močenku, Castanea z Veľkého Kýru, Zoboralja zo Žirian a miešaný spevácky zbor Lipka z Nitry. Všetky zbory sa stretli pri záverečnej spoločnej skladbe. Súčasťou Festivalu Cantate bola okrem koncertov aj vzdelávacia časť. Na workshopoch si účastníci nacvičili spoločné skladby spolu s hudobníkmi zo Základnej umeleckej školy Rosinského v Nitre. S týmito krásnymi skladbami sa predviedli na galaprehliadke počas druhého dňa festivalu 26. októbra. V tento deň vystúpil aj Spojený spevácky zbor detí a mládeže, Spojený spevácky zbor dospelých a Slovenský spevácky zbor Adoremus.

Zdroj: tlačová správa

Osobnostiam kultúry udelili Ceny Pavla Straussa

V utorok 5. novembra 2019 odovzdali v Štúdiu DAB Ceny Pavla Straussa 2017-2018 za trvalý prínos v oblasti kultúry a umenia. Laureátmi cien za trvalý prínos v oblasti kultúry a umenia sa stali štyri osobnosti zo sveta hudby a dramatického umenia - básnik a textár Kamil Peteraj, herečka Zuzana Kronerová, režisér Juraj Jakubisko a spevák Miroslav Žbirka. Ocenenie udelili fakulty Univerzity Konštantína Filozofa (UKF) v Nitre spolu s Kulturologickou spoločnosťou a Rotary Clubom Nitra Harmony. Cena Pavla Straussa sa udeľuje od roku 2005 významným slovenským osobnostiam za trvalý prínos v oblasti kultúry a umenia. Cena je pomenovaná po nitrianskej osobnosti, humanistovi, filozofovi, spisovateľovi a lekárovi Pavlovi Straussovi. Vznikla na pôde Katedry kulturológie UKF, pri ktorej pôsobí i Kulturologická spoločnosť. Iniciátorom myšlienky udeľovania ocenení bol Jozef Leikert. Ceny Pavla Straussa pravidelne udeľuje UKF a každoročne sa na tomto akte významnou mierou podieľa aj Rotary klub Nitra Harmony. Nominantov na Cenu Pavla Straussa navrhujú študenti a pedagógovia Katedry kulturológie Filozofickej fakulty UKF a členovia Kulturologickej spoločnosti. Koneční laureáti vziať z ich tajného hlasovania.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Galéria Foyer pripomenula tvorbu Mariána Žilíka

Galéria Foyer v Starom divadle Karola Spišáka pripomenula tvorbu a dielo maliara, sochára a fotografa Mariána Žilíka. V rámci mesiaca fotografie sprístupnila galéria 6. novembra 2019 výstavu, ktorá zároveň pripomenula druhé výročie umelcovho úmrtia. Verejnosť si mohla pozrieť fotografie, ktoré zachytávajú nitrianske motívy s dominantou hradu i blízkeho okolia mesta. Návštevníci uvideli aj súbory inscenovaných

záberov z jeho zahraničných ciest zameraných nielen na známe, ale i neznáme historické architektonické pamiatky. Prezentované boli aj témy environmentálneho a ekologického charakteru. Marián Žilík získal počas svojho života viacero významných ocenení. V roku 2009 to bola Cena za architektúru CE.ZA.AR za Kríž inštalovaný v pastoračnom centre Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Cena Nitrianskeho samosprávneho kraja mu bola udelená in memoriam v roku 2019. Bol zakladajúcim členom i predsedom Združenia nitrianskych výtvarníkov N'89. Marián Žilík celý svoj tvorivý život prežil v Nitre.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Knižnica SPU zriadila novú virtuálnu študovňu

Slovenská poľnohospodárska knižnica pri Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre otvorila začiatkom novembra tohto roku novú virtuálnu študovňu. Cieľom projektu bolo otestovať záujem študentov SPU o skriptá a učebnice v digitálnej forme. Obsah virtuálnej študovne tvorilo približne 130 titulov, najmä učebnice a skriptá vydané SPU. V menšej miere bola zastúpená neučebnicová literatúra autorov z SPU a literatúra zo spoločenských vied, predovšetkým ekonómie a marketingu. V spolupráci s Vydavateľstvom SPU vytipovali vypredané publikácie, o ktoré by študenti mohli mať záujem. Univerzita zároveň oslovila autorov so žiadosťou o súhlas so sprístupnením starších, zdigitalizovaných titulov alebo digitálnych verzií novších publikácií. Publikácie vo virtuálnej študovni sú prístupné iba v počítačovej sieti univerzity. Ich texty nie je možné ukladať, kopírovať ani tlačiť, iba čítať. Kontrolovaný prístup zabezpečuje softvérové riešenie pre tvorbu digitálnych knižníc, ktoré umožňuje spracovanie a zdieľanie digitalizovaného obsahu. Využívajú ho prestížne knižnice a vzdelávacie inštitúcie po celom svete. Pre svoju digitálnu knižnicu ho používa aj Centrum vedecko-technických informácií (CVTI) SR a na základe dohôd o spolupráci vznikli v tomto prostredí virtuálne knižnice troch spolupracujúcich univerzít: Ekonomickej univerzity v Bratislave, Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a SPU v Nitre. SPU mala predbežne podpísanú zmluvu s CVTI na využívanie softvéru na jeden rok. Súčasťou zmluvy bola aj digitalizácia vybraných publikácií.

Zdroj: teraz.sk

Výstava celoštátnej amatérskej fotografickej tvorby AMFO

Výstava celoštátnej amatérskej fotografickej tvorby AMFO zavítala v piatok 8. novembra 2019 do Synagógy už po tretíkrát do Nitry. Svoju autorskú tvorbu predstavilo 132 autorov z celého Slovenska. AMFO je celoštátna postupová súťaž, ktorej vyhlasovateľom je Národné osvetové centrum Bratislava. V tomto roku sa konal 47. ročník. Do súťaže sa zapojili amatérski fotografi zo Slovenska, ktorí súťažili v troch vekových kategóriách: deti do 16 rokov, mládež do 21 rokov a dospelí nad 21 rokov.

Hodnotení boli v čiernobielej a vo farebnej fotografii. Osobitnú kategóriu tvorila multimedialná prezentácia fotografií a nová kategória cykly a seriály. Tento rok postúpilo do celoštátneho kola 257 autorov s viac ako päťsto dielami, z ôsmich krajov Slovenska. V odbornej porote sa stretli vynikajúci fotografi, lektori a pedagógovia. Predsedníčkou poroty bola Mgr. art Petra Cepková, ArtD., členmi Mgr. Rudolf Lendel, Mgr. Jozef Peniak, PhD., doc. Mgr. Art. Jozef Sedlák a Mgr. Miroslav Černý. Petra Cepková, konštatovala, že umelecká úroveň 47. ročníka celoštátnej postupovej súťaže amatérskej fotografickej tvorby AMFO 2019 bola tento rok naozaj na vysokej úrovni. Autori si odniesli 58 ocenení, z toho 24 cien (1. , 2. a 3. miesta), 33 čestných uznaní a 1 hlavnú cenu.

Zdroj: tlačová správa

Výročie Nežnej revolúcie bude pripomínať „MURÁL“ – nástenná maľba

Pri príležitosti osláv 30. výročia Nežnej revolúcie vznikol v Nitre murál - veľkoplošná maľba na stene, ktorá svojou symbolikou pripomenula novembrové udalosti v roku 1989. Mesto Nitra sa pri výbere umelcov spojila s organizátormi Bratislava Street Art Festivalu. Dielo s názvom Zrod demokracie vytvorila rakúsko-francúzska manželská dvojica Jana & JS. Obaja umelci už majú na svojom konte desiatky graffiti v celej Európe - od Viedne, cez Paríž až po Londýn. Nové dielo vytvorili od 5. novembra do 10. novembra 2019 na bočnej stene Domu opatrovateľskej služby na Ulici Janka Kráľa pod Nitrianskym hradom. Murál zobrazil matku s dieťaťom ako symbol toho, že sa v krajine pred 30 rokmi zrodila demokracia. Cena diela je 5 450 eur. V Nitre už jeden je – na stenu budovy Mestského kúpeľa ju v lete 2016 namaloval umelec s prezývkou Niob. Tento murál pripomína konanie 101. Svetového kongresu esperanta v Nitre.

Zdroj: nitra.sk

Dvadsiate výročie miešaného speváckeho zboru Lipka

Bez hudby sa dá žiť, ale s hudbou je život oveľa krajší. Túto myšlienku zdôraznili na úvod slávnostného koncertu, ktorý sa konal v nedeľu 10. novembra 2019 v koncertnej sále v Synagóge v Nitre, pri príležitosti 20. výročia miešaného speváckeho zboru Lipka. Zbor pôsobí v mestskej časti Nitra v Krškanoch, a preto slová vďaky a uznania smerovali od Miroslava Guta, mestského poslanca za túto mestskú časť, k vedúcim osobnostiam zboru. Poslanec Gut zdôraznil aký význam pre udržiavanie kultúrneho povedomia v tejto mestskej časti má spevácky Zbor Lipka, ktorý tvoria občania Krškán. „Bez účinkovania tohto zboru sa nezaobíde žiadna slávnosť v Krškanoch a zato, že robíte náš život krajším, vám patrí úprimná vďaka,“ povedal poslanec Gut a odovzdal členom spevokolu malé darčeky ako prejav vďaky mesta Nitra a mestského zastupiteľstva. Vedúcej zboru Jane Behrovej zaželala úspešné organizovanie zborového života riaditeľka Krajského osvetového strediska Daniela Gundová. Dirigentke Márie Mišunovej zaželala šťastnú

ruku pri výbere skladieb. Členom zboru zapriala veľa tolerancie od rodinných príslušníkov a hlavne obrovskú chuť naďalej spievať. Miešanému zboru Lipka odovzdala ďakovný list Krajského osvetového strediska v Nitre. Miešaný spevácky zbor Lipka vznikol v roku 1999 pri Dennom centre v Nitre-Dolných Krškanoch. Účinkuje na kultúrno-spoločenských podujatiach, organizovaných mestom Nitra, Nitrianskym samosprávnym krajom, nechýba na festivaloch organizovaných Krajským osvetovým strediskom, spieva na rôznych slávnostných príležitostiach, dodáva punc jedinečnosti svojím účinkovaním v chrámoch na pobožnostiach. Široký by bol výpočet ich úspechov získaných v poslednom období – napr. v roku 2015 sa umiestnili na 3. mieste na medzinárodnom festivale Cantate Deo v poľskom Rzeszowe, z Topoľčian si v roku 2015 odniesli bronzové pásmo na súťaži Chrámových zborov, v roku 2014 im patrilo strieborné pásmo festivalu zborového spevu Viliama Figušu Bystrého. Zboristi z Lipky sa stali trvalou súčasťou veľkolepých koncertov ako je Hoj vlast' moja a Čaro Vianoc v Nitre, ani jeden rok nechýba v decembri na pódiu vo Vianočnom mestečku. Lipku poznajú domáci poslucháči a diváci, zbor úspešne koncertoval a svoje rodné mesto reprezentoval vo viacerých európskych krajinách. Zboristi sa postupne vypracovali na vynikajúcu úroveň najmä vďaka súčasnej dirigentke Márii Mišunovej, ktorá je skúsenou dirigentkou. Od roku 2001 pôsobila v ZUŠ J. Rosinského v Nitre ako pedagogička spevu, založila detský spevácky zbor Dúha a spolu s ním získala mnoho ocenení na celoslovenských súťažiach. Po odchode do dôchodku vzala do rúk dirigentskú taktovku Lipky a zbor postupnými krokmi pretvorila na vynikajúce hudobné teleso, ktorého vystúpenia sú okrasou každého sviatku hudby. Nedelňajší nádherný koncert v Synagóge, zakončený Piesňou o rodnej zemi od Gejzu Dusíka, bol ukážkou ich dokonalého umenia.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Divadlo A. Bagara v Nitre si zamatovú revolúciu pripomenulo výstavou Nežná.nr

Divadlo Andreja Bagara v Nitre si pripomenulo 30. výročie Nežnej revolúcie výstavou s názvom Nežná.nr. Expozícia bola sprístupnená 16. novembra vo foyeri o 18.30 h na treťom podlaží. Podujatie bolo venované udalostiam v novembri a decembri 1989 a podrobne mapovalo predovšetkým aktivity nitrianskych divadelníkov v tomto období. Ich situácia bola veľmi špecifická. V čase, keď sa slovenské divadlá zapájali do udalostí a rušili predstavenia so známym heslom tej doby „Dnes večer nehráme“, bola väčšina umeleckého súboru DAB na zájazde v Moskve. O udalostiach 17. novembra sa tak dozvedali iba cez telefonáty od svojich blízkych a divadelníkov. Pracovníci DAB sa ocitli v komplikovanej situácii, keď časť hercov chcela na situáciu okamžite reagovať, iní mali zasa obavy. Do Moskvy prišli na pozvanie a celý zájazd vrátane leteniek platila sovietska strana. Herci nakoniec 21. novembra čítali v Moskve vyhlásenie, v ktorom sa pripojili k protestom, ktoré už v tom čase boli v Československu. Hneď po svojom návrate z Moskvy sa DAB aktívne zapojilo do novembrového diania. Výstava Nežná.nr zachytila práve tieto dramatické udalosti pred 30 rokmi. Medzi exponátmi bol text vyhlásenia,

ktoré herci čítali v Moskve i ďalšie zachované vyhlásenia a stanoviská, videozáznam i fotografie. Výstava mapovala aj ďalšie aktivity hercov, ich výjazdy do regiónov a tovární, kde sa na mítingoch stretávali s verejnosťou. Súčasťou výstavy boli fotografie ľudí, ktorí zareagovali na výzvu DAB. Návštevníci tu našli aj dobovú dennú tlač, plagáty a rôzne letáky. Po vernisáži boladiskusia s divadelníkmi, ktorí hovorili o novembrových udalostiach v Moskve i Nitre, ale aj v iných divadlách na Slovensku tak, ako si ich pamätajú. Na výstave sa zúčastnila aj Darina Kárová, ktorá bola v roku 1989 dramaturgičkou DAB, herečka DAB Eva Pavlíková, Eva Matejková a Marián Slovák, ktorí boli od roku 1972 herci DAB, ale v novembri 1989 už boli členovia Divadla Nová Scéna a Ivan Gontko zo Starého divadla Karola Spišáka v Nitre. Diskusiu sprevádzal aj hudobný program v podaní najmladšej generácie súboru Divadla A. Bagara.

Zdroj: teraz.sk

Archeológovia objavili nové lokality

Slovenskí archeológovia mali v roku 2019 mimoriadne úspešnú sezónu. Stavebný boom na Slovensku spôsobil, že sa v priebehu tohto roka realizovalo množstvo záchranných výskumov. K najrozsiahlejším patrili výskumné práce na trase plynovodu vedúceho zo Slovenska do Poľska. Prechádza prakticky celým východným Slovenskom a podarilo sa im tu pri výkopových prácach objaviť celý rad archeologických lokalít. O mnohých vedeli z predchádzajúcich prieskumov. Boli to prevažne sídliská, predovšetkým z mladšej doby kamennej, ale aj z doby rímskej, stredoveku a ďalších období. Riaditeľ Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied Matej Ruttkay informoval, že k veľkým záchranným výskumom patrili aj práce na rozsiahlej stavbe elektrického vedenia na západnom Slovensku. Tu v každej jame nachádzali doklady nejakého dávnovekého osídlenia – sídliská z doby kamennej, doby bronzovej, včasnostredoveké i keltské sídliská a tiež viaceré novoobjavené pohrebiská z rôznych období. K najvýznamnejším výskumom v okolí Nitry patrila nález veľkého pravekého pohrebiska, ktoré bolo objavené pri výstavbe závodu a priláhlého parkoviska v Nitre-Dolných Krškanoch. Doteraz tu bolo objavených viac ako 60 hrobov s bohatou a zaujímavou výbavou v podobe rôznych bronzových a kostených ozdôb. Ide o rozsiahle pohrebisko zo staršej doby bronzovej, z nitrianskej a únětickej kultúry. Zatiaľ je tam 61 hrobov a 28 sídliskových objektov, ktoré však nemáme všetky datované, ale v niektorých sa našla stredoveká keramika a dve stredoveké pece. Zvláštnosťou výskumu je aj nová a moderná metodika, pomocou ktorej sa realizoval. Výskum veľmi podrobne dokumentovali. Každá kostra bola zdokumentovaná kresbou, fotogrametriou aj fotograficky. Všetko sa zameriavalo, takže v budúcnosti sa z nálezov budú dať robiť rôzne virtuálne rekonštrukcie. Pri vyberaní niektorých kostrových zvyškov bol aj antropológ, pretože sme mali hroby aj s dvoma jedincami, ktorých bolo ťažké rozlíšiť. Okrem toho sa tu odoberali aj pôdne vzorky na rôzne analýzy a zachoval sa aj obsah objavených nádob, aby sa aj ten mohol v budúcnosti analyzovať. Zaujímavé nálezisko

bolo objavené aj v Mojmírovciach, kde sa pri výstavbe rodinných domov narušilo veľké sídlisko z rôznych období praveku i pohrebisko zo staršej doby bronzovej.

Zdroj: teraz.sk

Festival Vysoké hory Nitra 2019

V sobotu 16. novembra 2019 sa vo Veľkej sále Mestského úradu v Nitre uskutočnil 14. ročník festivalu Vysoké hory Nitra. Išlo o prehliadku filmov a prezentácií od viacerých osobností, horolezcov, cestovateľov a filmárov. Hlavným festivalovým dňom bola sobota, predchádzal mu detský piatok pre žiakov nitrianskych škôl. Podujatie uzavrel nedeľný poznávací výlet na Zobor. Podujatie určené priaznivcom hôr a cestovania pripravil Nitriansky horský spolok. Outdoorové a cestovateľské menu sa „podávalo“ v 4 blokoch so záverečným filmom po obľúbenej tombole o hodnotné ceny. V programe nechýbali kvalitné a oceňované filmy. Sprievodným podujatím festivalu bola výstava fotografií s tematikou hôr, cestovania, fauny a flóry.

Zdroj: Radoslav Baláž

Zlatá zberateľská minca s motívom kniežaťa Mojmíra I.

V pondelok 18. novembra 2019 uviedla Národná banka Slovenska v aule Kňazského seminára sv. Gorazda v Nitre na trh zlatú zberateľskú mincu Veľkomoravské knieža Mojmír I. Minca v nominálnej hodnote 100 eur pripomína veľkomoravské knieža Mojmíra I., ktorého zásluhou sa zjednotili slovanské kmene do vyššieho územného celku – Veľkomoravskej ríše. Zlaté mince s priemerom 26 milimetrov a s hmotnosťou 9,5 gramu sú vyrobené len vo vyhotovení proof v náklade 4100 kusov. Autorom výtvarného návrhu mince je Miroslav Schovanec. Na líci zberateľskej euromince je mincové pole rozdelené na štyri plochy krížom, ktorý je zhora nadol vyplnený kruhovými ornamentálnymi motívami. V hornej časti mincového poľa sú vyobrazené dve plakety z prenosného oltára z Bojne. V spodnej časti mincového poľa je v popredí štátny znak Slovenskej republiky. Po oboch jeho stranách sú vyobrazené veľkomoravské krížiky. Názov štátu SLOVENSKO je v opise pri spodnom okraji zberateľskej euromince a letopočet 2019 pri jej hornom okraji. Označenie nominálnej hodnoty nápismi 100 a EURO, ktoré sú oddelené kruhovým ornamentálnym prvkom, je umiestnené do ramien kríža. Medzi dvoma razidlami je umiestnená značka Mincovňa Kremnica, štátny podnik. Na rube zlatej mince je vyobrazený fiktívny portrét veľkomoravského kniežaťa Mojmíra I., ktorý je na pozadí doplnený ornamentálnym gravírovaním. Vľavo od portrétu je letopočet 833 označujúci začiatok panovania Mojmíra I. a vpravo od portrétu je letopočet 846 označujúci jeho koniec. V opise zľava doprava je nápis VEĽKOMORAVSKÉ KNIEŽA MOJMÍR I., ktorého začiatok a koniec je oddelený kruhovými ornamentálnymi motívami. Mojmír I. je prvým známym kniežaťom z rodu Mojmírovcov, ktoré vládlo na Morave. Nie je známe, kedy sa narodil, ani kedy sa stal kniežaťom. Bol už

dostatočne mocný, aby začal s kristianizáciou Moravského kniežatstva. V roku 831 pasovský biskup Reginhar pokrstil Mojmíra, jeho rodinu, kniežaciu družinu a významných Moravanov. Mojmírovo kniežatstvo susedilo na východe s Nitrianskom, ktorému vládlo knieža Pribina. V roku 833 Mojmír vyhnal Pribinu z Nitry a Nitriansko pripojil k Morave. Mojmír I. upevnil kniežaciu moc nad vtedajšou spoločnosťou. Zjednotil dve kniežatstvá, Moravské a Nitrianske, a otvoril ich kristianizácii. To bol rozhodujúci vývojový krok na ceste od kmeňového zriadenia k štátu, v ktorom mal hlavné slovo panovník. Veľká Morava bola najstarším štátom v našich národných dejinách. Vláda Mojmíra I. sa skončila v roku 846.

Zdroj: teraz.sk

Divadlo Andreja Bagara uviedlo premiéru inscenácie Banalita lásky

Divadlo Andreja Bagara v Nitre uviedlo v piatok 22. novembra 2019 premiéru inscenácie Banalita lásky. Súčasná dráma izraelskej autorky Savyon Liebrecht predstavila na pozadí fiktívneho dialógu dve historické postavy, filozofa a sympatizanta Hitlera Martina Heideggera a mladú židovskú študentku Hannah Arendtovú, ktorá sa neskôr stala významnou politickou teoretičkou. Hra spracovala začiatok ich vzťahu na konci 20. rokov 20. storočia, keď sa tajne stretávali v loveckej chatke. Dej sa prelínal s obrazmi starej, už svetovo uznávanej Hannah, ktorá prehodnocuje svoj vzťah s Martinom Heideggerom, a končí sa stretnutím hlavných postáv po rokoch. Inscenácia priniesla niekoľko aktuálnych a závažných tém, od spoločenských predsudkov, privátnej témy lásky, ktorá nie je spoločnosťou akceptovaná a je neprijateľná vzhľadom na vtedajšiu nacistickú ideológiu, cez tému holokaustu, antisemitizmu až po otázky súčasnej politiky štátu Izrael a zodpovednosti človeka za svoje činy. Inscenácia bola veľkou hereckou príležitosťou pre štyroch hercov. V réžii Mariána Pecka sa divákom predstavila Eva Pavlíková, Nikolett Dékány, Peter Oszlák a Jakub Rybárik.

Zdroj: tlačová správa DAB Nitra

Nové divadlo uviedlo premiéru hry Kocúr v čižmách

Nové divadlo v Nitre pripravilo premiéru inscenácie Kocúr v čižmách, ktorú si v réžii Šimona Spišáka diváci pozreli v sobotu 23. novembra 2019. Inscenácia bola určená pre divákov od štyroch rokov a podľa tvorcov jej hlavným cieľom bolo podnietiť v deťoch prirodzenú túžbu po spravodlivosti. Ako uviedli tvorcovia: „Inscenáciou chceme deťom aj ich rodičom sprostredkovať poznanie, že nie je všetko zlato, čo sa blyští, že účel nesvätí prostriedky a že pravda, láska a dobro bývajú po zásluhe odmenené. Nové divadlo vzniklo zo slobodu milujúcich a slobodne tvoriacich umelcov. Takže aj práca s témou Kocúra v čižmách je v tejto inscenácii slobodná, neklasická až punková. Po formálnej stránke sa tvorcovia rozhodli síce pracovať s klasickými bábkami – maňuškami, ale v mene voľnosti, inšpirácie, fantázie a detského neortodoxného

vnímania zámerne narúšajú klasické bábkarské vodičské i inscenačné postupy. Aj preto o našom Kocúrovi v čižmách hovoríme ako o punkovo-animálno-maňuškovokomediálnom thrilleri.“

Zdroj: dramaturgička Nového divadla Veronika Gabčíková

Festival umení Konfrontácie

V nitrianskej Synagóge sa konal 16. ročník festivalu umení Konfrontácie. Počas podujatia, ktoré trvalo do 29. novembra, zaznelo päť večerných koncertov, na ktorých sa predstavili domáci i zahraniční umelci. Prvý koncertvenovali 60.výročiu vysokoškolského vzdelávania budúcich učiteľov na Pedagogickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa (PF UKF). Predstavila sa na ňom speváčka Mária Porubčinová, klaviristka Dana Šašinová-Satury a gitarista Boris Bertok. Súčasťou úvodného večera bola aj vernisáž diel súčasných i bývalých pedagógov na Katedre výtvarnej tvorby a výchovy PF UKF. Program v utorok 26. novembra patrila mladému komornému zoskupeniu Ansámbeľ Asynchrónia pod umeleckým vedením Petra Javorku. V stredu 27. novembra sa predstavil renomovaný slovenský gitarista Martin Krajčo, ktorý svoj program zostavil z diel francúzskych skladateľov známych pod názvom Parížska šesťka. Vo štvrtok 28. novembra priestory Synagógy ožili klavírnym umením slovenského klaviristu Maroša Klátika. Záverečný deň festivalu, piatok 29. novembra, patrila vokálnemu umeniu. Na koncerte od Zarzuely k operete zazneli slovenské i španielske melódie v podaní argentínskej sopranistky Any Carolyny Diz a slovenského barytonistu Dušana Jarjabka s klavírnym sprievodom Róberta Pechanca a Milady Synkovej.

Zdroj: tlačová správa

Divadlo A. Bagara vydalo špeciálnu limitovanú zbierku divadelných známok

Divadlo Andreja Bagara v Nitre vydalo 3.decembra 2019 špeciálnu edíciu známok s vyobrazením osobností, ktoré výrazne ovplyvnili jeho smerovanie. Známkami s takzvaným personalizovaným kupónom vychádzajú pri príležitosti 70. výročia DAB. Na známkach sú vyobrazené portréty osobností divadla, ktorých mená sú zaznamenané na Stene slávy vo foyer DAB. Ich počet je limitovaný a nepresiahne 100 kusov. Divadlo ich lepilo na novoročné pozdravy, ktoré koncom roka rozosielať svojim partnerom a priateľom. Získať známku z pozdravu tak bolo jediný spôsob, ako sa k tejto limitovanej edícii dostať.

Zdroj: tlačová správa DAB

Ponitrianske múzeum predstavilo street art umenie

V dňoch 6. decembra 2019 až 26. januára 2020 sa v Ponitrianskom múzeu v Nitre uskutočnila zaujímavá výstava. Pripravilo ju Združenie výtvarníkov sv. Lukáša pod

názvom Starí majstri a my. Výstava priniesla street art umenie v kontraste s umením starých majstrov, predstavila modely mrakodrapov a sochy slobody a postavu vytvorenú zo starých počítačov. Výtvarné práce nadviazali na výstavu ART GO!, ktorá bola otvorená v priestoroch múzea pred dvomi rokmi. Tohtoročnou myšlienkou stvárnenia bolo streetartové umenie v kontraste s umením starých majstrov, ktorých biblické témy sú aktualizované súčasným jazykom deťmi vo veku od osem rokov až po dospelých vo veku 60 rokov. Výstava Starí majstri a my predstavila práce, ktoré vznikli počas roka v ateliéri Súkromnej základnej umeleckej školy Heleny Madariovej v Nitre, práce detí z Orechovho dvora a účastníkov výtvarného workshopu z festivalu United vo Vsetíne, práce hostí i výtvarníkov spriaznených so Združením výtvarníkov sv. Lukáša. Výtvarné diela v technikách akrylu, oleja, rudky, pastelů či sieťotlače budú obohatené modelmi mrakodrapov a sochy slobody, symbolmi Ameriky, odkiaľ prišla streetartová kultúra, i postavou vytvorenou zo starých počítačov.

Zdroj: tlačová správa múzea

V Nitrianskej galérii besedy so slovenskými literátmi

Prezentácia súčasnej literatúry a jej autorov bola hlavným cieľom pravidelného cyklu besied so súčasnými slovenskými spisovateľmi v Nitrianskej galérii. Počas prvej decembrovej diskusie sa v stredu 4. decembra 2019 zhováral moderátor Dado Nagy so spisovateľkou, režisérkou a scénaristkou Marianou Čengel Solčanskou, ktorá vyštudovala réžiu na Karlovej univerzite v Prahe a Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Študovala tiež politológiu a kulturológiu na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Jej filmy získali mnoho ocenení na domácich aj zahraničných festivaloch. V minulom roku vzbudila veľký čitateľský záujem jej kniha o významnej osobnosti našich dejín, Milanovi Rastislavovi Štefánikovi. Podujatie s názvom Cyklus besied so súčasnými slovenskými spisovateľmi 4-3-2-1 sa organizujú v Nitrianskej galérii od roku 2006 a nadväzuje na predošlú činnosť v oblasti šírenia a propagácie slovenskej literatúry. Cyklus besied sa zameriava na súčasnú literatúru a prezentáciu autorov, ktorí si získali pozornosť odbornej verejnosti ako ocenení alebo nominovaní na ceny v prestížnych literárnych súťažiach. Súčasťou besied bolo okrem moderovanej diskusie so spisovateľom aj autorské čítanie textov.

Zdroj: tlačová správa Nitrianskej galérie

Sprievod svetla zišiel z Nitrianskeho hradu do Adventného mestečka

Na prvú adventnú nedeľu sa všetci Nitrania a návštevníci mesta, ktorí zavítali na Nitriansky hrad k soche Svätého Otca Jána Pavla II., sa stali svedkami zrodenia sprievodu svetla. Sprievod prešiel so sviecami a lampášikmi z Hradu dolu na Svätoplukovo námestie, kde svoje putovanie ukončil pri vianočnom strome. Do programu sprievodu sa zapojil aj katedrálňny zbor Psallite Deo pod vedením Vladimíra

Kopca, ktorý ozvláštnil neopakovateľnú atmosféru priamo na hrade adventnými piesňami. Následne diecézny biskup Viliam Judák požehnal adventný veniec a zapálil na ňom prvú sviecu. Pozdravil všetkých pútnikov a odprevadil ich na ich ceste nocou - „vianoce“, ktorou zišli dole hradným vrškom. Čelo sprievodu tvorili skauti z nitrianskych zborov.

Na malom námestíčku na začiatku Samovej ulice, v blízkosti Kostola sv. Petra a Pavla, si účastníci sprievodu, pozreli zaujímavé umelecké dielka, „pracujúce“ so svetlom. Vytvorili ich deti navštevujúce Ateliér mladých v Nitrianskej galérii pod vedením výtvarníčky Eleny Tarábkovej. Vitráže v oknách na južnej strane meštianskeho domu, v ktorom od jesene sídli Nitrianska galéria, čerpali námet z portrétov uložených v depozite Nitrianskej galérie od umelcov ako sú Karol Baron, Ladislav Guderna, Martin Piaček a ďalší.

Po príchode na námestie privítal pútnikov nesúcich svetielka viceprimátor mesta Nitry Daniel Balko. Účastníci sprievodu vytvorili okolo vianočného stromčeka svetelný kruh a spoločne ho na jeden pokyn rozsvietili. Po tomto romantickom úvode nasledoval hudobný program v adventnom mestečku s názvom Vinše a želania nitrianskych umelcov.

Zdroj: nitra.sk

Centrom Nitry prešlo 104 stríg, bosoriek a strigôňov

Obyvatelia Nitry vytvorili v piatok 13. decembra 2019 nový slovenský rekord v najväčšej koncentrácii masiek stríg a Lucíí na jednom mieste. Do lucijského sprievodu mestom sa celkovo zapojilo 104 masiek stríg, bosoriek a strigôňov.

Sviatok svätej Lucie považovali naši predkovia za najväčší stridží deň. Podľa povier práve v tento deň mohli ľudia vidieť lietať na metlách strigy. Verilo sa, že Lucia bola najväčšou bosorkou a že v noci sa všetky strigy spoločne stretávajú. Už deň pred Luciou sa odporúčalo dobre sa najesť cesnaku, aby ochránil pred zlými duchmi. Cesnakom sa zvykli natierať aj vráta maštali, aby sa pred čarami uchránil statok.

Dievčatá sa na Luciu obliekali do bielych plachiet a s pomúčenými tvármi chodili po dedine. Vchádzali do domov, husím krídlom omietli steny, štetkou ich obielili, a tým symbolicky vyhnali zlo z domov. S dňom sv. Lucie sa spájajú aj rôzne lúboštné čary. Dievčatá si vtedy starostlivo pripravili 13 lístkov, na ktoré napísali mená chlapcov a každý deň jeden lístok spálili. Meno, ktoré zostalo na poslednom lístku, malo byť menom budúceho manžela.

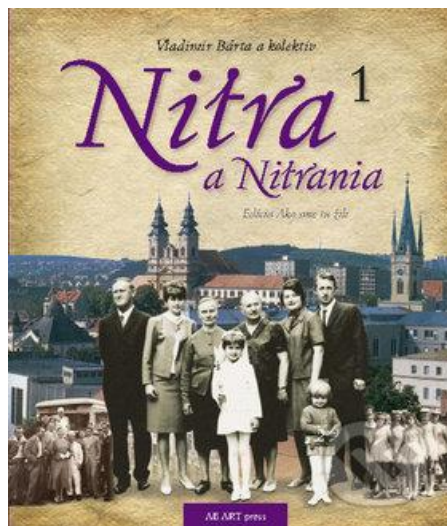
Zdroj: Silvia Zeumerová

Vyšiel prvý diel trilógie Nitra a Nitránia

Prvý diel novej trilógie Nitra a Nitránia je pokračovaním úspešnej edície kníh Nitra - Ako si ťa pamätáme. Do života knihu uviedli v pondelok 16. decembra 2019 v Kultúrnom centre na Zobore v Nitre. Knihu posypali listami zo zoborských stromov riaditeľ Ponitrianskeho múzea v Nitre Anton Števkó, autor knihy Vladimír Bárta a bývalý primátor Nitry Vladimír Libant. Publikáciu vytvorili svojimi nezabudnuteľnými spomienkami a príbehmi rodáci i obyvatelia, ktorí v Nitre žili, alebo žijú dodnes. Čitatelia sa v tejto knihe dočítajú o tom ako sa mesto menilo počas druhej polovice 20. storočia. V prehľadnom nitrianskom kalendáriu nájdú

zoradené udalosti už od roku

1854 do roku 2014. Publikácia prináša spomienky autorov na svojich spolužiakov i profesorov zo Strednej všeobecno-vzdelávacej školy, neskoršieho Gymnázia Eugena Gudernu, na nitrianske reštaurácie a vinárne, na históriu legendárneho nitrianskeho mlyna, na slávne nitrianske rínky a trhy, na nemocnicu i na zoborské pivnice. Čitatelia knihy si oživia spomienky na bohatý nitriansky športový život, najmä na menej známych športovcov z Obchodnej školy. Dočítajú sa aj o nitrianskej kvapľovej jaskyni na Kalvárii, či o nitrianskej kronike, ktorá vznikla z iniciatívy starostu Emila Šebestu na počesť vzácnej návštevy prezidenta ČSR Tomáša G. Masaryka, ktorý Nitru navštívil 12. augusta 1923. Dôvodom jeho návštevy bolo polozenie základného kameňa pre stavbu mestského chudobinca. Prezident a jeho sprievod sa ako prví zapísali do Pamätnej knihy Nitry, ako sa vtedy kronika nazývala.

Text k fotografii: Knihu uviedli do života (vľavo) riaditeľ Ponitrianskeho múzea Anton Števkó, autor knihy, autor knihy Vladimír Bárta a bývalý primátor Nitry Vladimír Libant. Foto: Ľudmila Synaková

Zdroj: vlastný text kronikárky Ľudmily Synakovej

Galakonzert Čaro Vianoc

Príjemná predvianočná atmosféra zaplnila v pondelok večer 16. decembra 2019 priestory nitrianskej Mestskej haly. Mesto Nitra v spolupráci s Nadáciou Konštantína

Filozofa v Nitre ponúkli Nitranom galakonzert Čaro Vianoc. Na úvod programu sa k divákovi prihovoriť primátor Marek Hattas. Radosť zo zaplnenej Mestskej haly mal aj dlhoročný iniciátor, dramaturg a režisér programu Ladislav Švihel. Zaspomínal si na Vianoce svojho detstva a mladosti, ktoré neboli nasiaknuté komerciou ako je tomu dnes. Program koncertu bol zložený z ľudového bloku a bloku filmových, populárnych a operetných melódií. Tieto zneli v podaní popredných sólistov opery SND Jolany Fogašovej, Jany Bernáthovej, Miroslava Dvorského, Jána Babjaka a Martina Babjaka. Sprevádzal ich Orchester ľudových nástrojov Miroslava Dudíka. Spoluúčinkovali nitrianske spevácke zbory Nitria a Lipka, katedrálnej spevácky zbor Emerám a Evanjelický spevácky zbor pod taktovkou Márie Mišunovej. Takmer dvojhodinový galakonzert už tradične vyvrcholil spoločne zaspievanou piesňou Tichá noc. K účinkujúcim sa svojím spevom pridali aj diváci.

Zdroj: vlastný text kronikárky Ľudmily Synakovej

Na úvod galaprogramu sa prihovoriť dramaturg a režisér programu Ladislav Švihel.

Foto: Ľudmila Synaková

8. Školstvo, veda a vzdelávanie

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitry bolo v školskom roku 2019/2020 štrnásť základných škôl, ktoré navštevovalo 6364 žiakov.

Celkovo 14 základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitry navštevovalo v školskom roku 2019/2020 celkom 6 364 žiakov. V týchto 14 základných školách vyučovalo 409 pedagógov, 109 vychovávateľov, pôsobilo tu 16 špeciálnych pedagógov, 31 asistentov učiteľa a približne 230 nepedagogických pracovníkov.

Osobitné špecifiká niektorých ZŠ

- Základná škola na Benkovej ulici v Nitre, ktorá sa orientuje na vzdelávanie nadaných detí
- ZŠ na Tulipánovej ulici a Základná škola na Nábřeží mládeže sú so športovým zameraním a majú zriadené športové triedy
- Základná škola na Topol'ovej ulici sa špecializuje na vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením.
- Základnú školu na Krčméryho ulici, Základnú školu na Novozámockej ulici v Nitre - Krškanoch a Základnú školu na Ščasného ulici v Nitre - Dražovciach navštevujú žiaci s prevahou rómskeho etnika.

Základnú umeleckú školu Jozefa Rosinského v Nitre, ktorá patrí pod mesto Nitra, navštevovalo v tomto školskom roku 2019/2020 ..... žiakov v dennej a .... v diaľkovej forme štúdia (údaj doplním).

Súkromné základné umelecké školy:

ARS studio, SZUŠ Heleny Madariovej, Tralaškola, Médea a ART PEGAS.

Základné školy v zriaďovateľskej kompetencii Mesta Nitra:

Počet žiakov v jednotlivých ZŠ v Nitre

Základná škola	Spolu	1.- 4. roč.	5.-9. roč.	Nultý ročník	Nadaní žiaci
ZŠ A.Šulgana	530	254	276	0	0
ZŠ Beethovenova	412	198	214	0	0
ZŠ Benkova	970	395	373	0	202
ZŠ Cabajská	283	121	162	0	0
ZŠ Dražovská	415	243	172	0	0
ZŠ Fatranská	694	352	342	0	0

ZŠ Krčméryho	147	62	70	15	0
ZŠ Na Hôrke	416	169	247	0	0
ZŠ Nábr. mládeže	814	369	445	0	0
ZŠ Novozámocká	132	57	67	0	0
ZŠ Sčasného	99	44	57	0	0
ZŠ Škultétyho	461	260	201	0	0
ZŠ Topoľová	536	259	277	0	0
ZŠ Tulipánova	455	210	245	0	0
Spolu	6364	2993	3146	23	202

Zdroj: odbor školstva, mládeže a športu MsÚ v Nitre, ku dňu 15. 9. 2019

Počet žiakov podľa jednotlivých ročníkov

Základná škola	1 roč.	2 roč.	3 roč.	4 roč.	5 roč.	6 roč.	7 roč.	8 roč.	9 roč.
Kn. Pribinu	66	65	62	61	65	61	51	49	51
Beethovenova	57	48	36	57	48	43	34	41	48
Benkova	102+26	105+19	102+26	86+28	100+25	68+26	79+16	55+14	71+22
Cabajská	32	34	25	30	38	33	27	34	30
Dražovská	62	63	59	59	58	26	29	25	34
Fatranská	88	85	80	99	78	80	65	61	58
Krčméryho	14	18	14	17	18	17	16	10	9
Na Hôrke	54	29	34	52	46	56	43	46	56
Nábr.mládeže	81	111	89	88	101	98	87	85	74
Novozámocká	17	14	13	14	13	13	15	11	11
Sčasného	14	11	10	9	10	10	13	11	11
Škultétyho	61	53	77	69	52	48	39	37	25
Topoľová	66	64	64	58	54	53	48	37	54
Tulipánova	56	51	48	39	52	51	44	55	43
Spolu	796	756	754	787	762	713	606	571	579

Školský rok 2013/2014: **5766 žiakov**

Školský rok 2014/2015: **5767 žiakov** (+ 1 žiak)

Školský rok 2015/2016: **5809 žiakov** (rozdiel + 42 žiakov)

Školský rok 2016/2017: **5921 žiakov** (rozdiel + 112 žiakov)

Školský rok 2017/2018: **6046 žiakov** (rozdiel + 125 žiakov)

Školský rok 2018/2019: **6155 žiakov** (rozdiel + 109 žiakov)

Školský rok 2019/2020: **6364 žiakov** (rozdiel + 209 žiakov)

Základná škola Benkova: 202 žiakov – nadaní VIN – špeciálne triedy (VIN)

Celkové počty pedagógov na jednotlivých ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

<u>Základ. Škola</u>	<u>Učitelia spolu</u>	<u>1.- 4. roč.</u>	<u>5.-9. roč.</u>	<u>vychovávateľa</u>	<u>Vých.poradca</u>
ZŠ A.Šulgana	34	14	20	9	1
ZŠ Beethovenova	31	11	20	8	1
ZŠ Benkova	44+20	18+9	26	14+8	1
ZŠ Cabajská	18	8	10	4	1
ZŠ Dražovská	23	12	11	7	1
ZŠ Fatranská	47	22	25	13	1
ZŠ Krčméryho	12	5	7	0?	1
ZŠ Na Hôrke	28	10	18	7	1
ZŠ Nábr. mládeže	51	17	34	13	1
ZŠ Novozámocká	12	5	7	1	1
ZŠ Sčasného	9	4	5	1	1
ZŠ Škultétyho	28	15	13	9	1
ZŠ Topoľová	29	13	16	9	1
ZŠ Tulipánova	23	10	13	6	1
Spolu	409	173	225	109	14

V ZŠ pôsobí celkom 109 vychovávateľov v školských kluboch.

Školskí psychológovia pôsobiaci v ZŠ: Beethovenova (1), Fatranská (1), Krčméryho (1), Škultétyho (1). Celkom: 4 školskí psychológovia

Špeciálni pedagógovia pôsobiaci v ZŠ: na Ulici A. Šulgana (1), Beethovenova (1), Benkova (3), Fatranská (1), Na Hôrke (1), Nábrežie mládeže (2), Novozámocká (1), Sčasného (1), Topoľová (4), Tulipánová (1). Celkom: 16 špeciálni pedagógovia

Asistenti učiteľ'a pôsobiaci v ZŠ: na Ulici A. Šuglana (2), Benkova (4), Cabajská (1), Dražovská (1), Fatranská (1), Krčméryho (3), na Hôrke (2), Novozámocká (3), Ščasného (3), Topol'ová (9), Tulipánová (2). Celkom: 31 asistentov učiteľ'a

Materské školy patriace pod mesto Nitra:

V školskom roku 2018/2019 bolo v Nitre 26 mestských materských škôl, ktoré navštevovalo 2649 detí.

Školský rok 2018/2019	
Počet MŠ	26
Počet detí k 30.6.2019	2649
z toho deti 5-ročné a staršie	828
Počet tried	122
z toho špeciálne triedy pre deti so zdravotným znevýhodnením	3

Prehľad počtu detí a tried v školskom roku 2018-2019			
	Materská škola	počet tried	počet detí
1.	MŠ Alexyho 26	5	116
2.	MŠ Bazovského 1	2	45
3.	MŠ Beethovenova 1	9	202
4.	MŠ Belopotockého 2	2	48
5.	MŠ Benkova 17	4	96
6.	MŠ Čajkovského 3	7	162
7.	MŠ Dolnočermanská 57	4	80
8.	MŠ Golianova ul. 1	3	62
9.	MŠ Hospodárska 7	2	32

10.	MŠ Ľudovíta Okánika 6	6	135
11.	MŠ Mostná 1	3	62
12.	MŠ Nábrežie mládeže 7	5 + 1 šp.*	124
13.	MŠ Nedbalova 17	4	82
14.	MŠ Novomeského 19	5	110
15.	MŠ Okružná 1	5	101
16.	MŠ Párovská 36	7	156
17.	MŠ Piaristická 12	8 + 2 šp.**	183
18.	MŠ Platanova 3	3	60
19.	MŠ Rázusová 26	3	64
20.	MŠ Staromlynská 2	2	46
21.	MŠ Štefánikova 128	4	89
22.	MŠ Štiavnická 1	6	139 ***
23.	MŠ Topol'ová 6	6	128
24.	MŠ Vansovej 6	3	69
25.	MŠ Za Humnami 28	4	93
26.	MŠ Zvolenská 23	7	163
Spolu		120	2649
*	trieda pre deti s mentálnym postihnutím		
**	triedy pre deti so zrakovým postihnutím		
***	začlenených 6 detí so sluchovým postihnutím		

Súkromné materské školy

Rodičia mohli svoje deti prihlásiť okrem mestských MŠ do 2 neštátnych materských škôl.

Cenu Mladý štatistik získal študent UKF Lukáš Lednický

Predseda Štatistického úradu SR Alexander Ballek udelil 8. januára 2019 za kreativitu, aktívnu prácu a prínos pre štatistiku ocenenie Mladý štatistik roka 2018 absolventovi UKF Mgr. Lukášovi Lednickému, PhD. V roku 2011 Lukáš Lednický úspešne ukončil magisterské štúdium učiteľstva akademických predmetov v aprobácii matematika – informatika. V štúdiu pokračoval doktorandským štúdiom v odbore teória vyučovania matematiky. Pod vedením prof. RNDr. Jozefa Fuliera, CSc. vypracoval a v roku 2015 úspešne obhájil dizertačnú prácu s názvom Tvorivosť a objavnosť – predpoklad zvyšovania efektívnosti vyučovania matematiky. Cena Mladý štatistik roka sa udeľuje mladým zamestnancom úradu ako motivácia k záujmu a aktívnej práci na štatistike.

Zdroj: tlačová správa

Deti v škôlkach mali od januára obedy zadarmo, školáci od septembra

Obedy zadarmo mali mať od januára 2019 deti navštevujúce posledné ročníky materských škôl a žiaci základných škôl od septembra 2019. Vyplynulo to z novely zákona o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorú v decembri 2018 schválil parlament. Dotácia bola v sume 1,20 eura na každé dieťa za každý deň, v ktorom sa dieťa zúčastnilo na výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole alebo na vyučovaní v základnej škole a odobralo stravu. V Nitre sa tento benefit týkal 822 predškolákov. V Nitre bolo v súčasnosti 26 materských škôl. Najväčší počet stravujúcich sa detí bol v MŠ na Piaristickej ulici, MŠ na Čajkovského ulici a v MŠ na Párovskej ulici. „Dotáciu na podporu výchovy k stravovacím návykom v sume 1,20 eura na každé dieťa za každý deň, v ktorom sa dieťa zúčastnilo na výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole alebo na vyučovaní v základnej škole. Stravná jednotka predstavuje 1,27 eura, rodičia by mali doplácať 0,07 eura na jedno dieťa na jeden deň,“ vysvetlila Mária Orságová, vedúca odboru školstva, mládeže a športu MsÚ v Nitre. Dotáciu poskytuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVaR) zriaďovateľovi - Mestskému úradu v Nitre, prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre. Počas prvých dní poskytovania obedov zadarmo nenastali žiadne komplikácie. „V zariadeniach školského stravovania materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitra intenzívne prebiehala postupná výmena potrebného strojného a interiérového vybavenia. A hoci nemáme ešte všetko obnovené, úroveň sa výrazne zvýšila,“ uviedla Mária Orságová, no dodala: „Čo by sme ešte potrebovali vylepšiť ... je zrenovovanie odsávania a podlahových krytín. Personálne kapacity sú nateraz v kuchyniach dostatočné.“ Cieľom opatrenia je efektívne vynakladanie finančných prostriedkov štátu a predchádzanie plytvaniu potravinami a zároveň aj zabezpečenie zodpovedného prístupu rodičov k výchove, výžive a vzdelávaniu svojich detí.

Zdroj: nitra.sk

SPU vyčerpala na rekonštrukciu internátov vyše pol milióna eur

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre vyčerpala z celkovej sumy 600 000 eur vyčlenenej ministerstvom školstva pre SPU na rekonštrukciu internátov zhruba 550 000 eur. Z týchto peňazí opravila a zariadila novým nábytkom 58 izieb s celkovou kapacitou 145 lôžok v Študentskom domove Mladosť, zateplila strechu na bloku C v ŠD Mladosť, vykonaný bol energetický audit a realizuje sa rekonštrukcia vstupného schodiska na ŠD Antona Bernoláka. Z vlastných finančných prostriedkov opravila SPU časť chodby a kuchynku, zabezpečila maľovanie izieb, opravu študovne, výmenu žalúzií, opravu okien, vymenená bola aj časť rozvodov vody v celkovej hodnote približne 60.000 eur. Z vlastných zdrojov v celkovej hodnote 76 000 eur univerzita nakúpila v minulom roku v študentských domovoch posteľe pre ŠD Nová Doba, matrace, posteľnú bielizeň, chladničky, dvere i zariadenie do študovne. Rekonštrukcie v ŠD Mladosť budú pokračovať v tomto roku v bloku C a v bloku A. Plánovaná je aj rekonštrukcia izieb v starej časti ŠD Bernolák. Celková kapacita pre ubytovanie študentov v študentských domovoch SPU je v tomto akademickom roku 2320 lôžok.

Zdroj: teraz.sk

Slovenská poľnohospodárska univerzita v rebríčku udržateľných univerzít

Slovenská poľnohospodárska univerzita sa 15. januára 2019 dostala ako jediná zo slovenských univerzít do rebríčka udržateľných univerzít. Systém hodnotenia analyzoval a hodnotil výkonnosť univerzít v šiestich kategóriách – infraštruktúra, energia a zmena klímy, odpadové hospodárstvo, riadenie dopravy, vzdelávanie a výskum. Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre obsadila v roku 2018 v celosvetovom rebríčku udržateľných univerzít UI GreenMetric World University Rankings (UIGM) 547. miesto. Druhým slovenským zástupcom je Trnavská univerzita v Trnave, ktorej patrí 591. priečka. UIGM zostavuje Indonézska univerzita. Systém hodnotenia analyzuje a hodnotí výkonnosť univerzít v šiestich kategóriách – infraštruktúra, energia a zmena klímy, odpadové hospodárstvo, riadenie dopravy, vzdelávanie a výskum. Rebríček je každoročný systém hodnotenia svetových univerzít, ktorý sa sústreďuje na súčasný stav vysokoškolských kampusov a sleduje udržateľnosť na univerzitách.

Zdroj: tlačová správa

Dni otvorených dverí v Slovenskej poľnohospodárskej univerzite

Každý rok otvárajú svoje brány nitrianske vysoké školy pre záujemcov o štúdium. Dni otvorených dverí slúžia na oboznámenie záujemcov so študijnými programami a študentským životom. Tento rok si univerzity pripravili pestrý program ako svojich

nádejných študentov zaujať. Slovenská poľnohospodárska univerzita pozvala záujemcov o štúdium na deň otvorených dverí takto: Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov - 1. a 15. februára v posluchárni A-01, Trieda A. Hlinku 2, vstupy o 9.00 a 11.00 hod.; Fakulta biotechnológie a potravinárstva 8. februára a 15. marca v posluchárni CH, Trieda A. Hlinku 2, 10.00 hod.; Fakulta ekonomiky a manažmentu - 18. januára a 8. februára v pavilóne S, posluchárni S-01, Tr. A. Hlinku 2, vstupy o 10.30 a 13.00 hod.; Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja 18. januára a 15. februára v posluchárni A-02, Trieda A. Hlinku 2, od 10.00 do 12.00 hod.; Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva - 25. januára v Pavilóne FZKI, Tulipánová 7, od 10.00 do 14.00 hod.; Technická fakulta - 25. januára v Galérii Mlyny, od 9.00 do 16.00 hod.; 20. februára v pavilóne TF, 4. poschodie, Trieda A. Hlinku 2, vstupy o 9.00 a 11.00 hod. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre pozvala na Deň otvorených dverí 2019, ktorý sa konal 21. februára od 9.00 do 12.00 hod. Uchádzači o štúdium a verejnosť mali príležitosť voľne a nezáväzne si prezrieť priestory univerzity, ako aj možnosť oboznámiť sa s jej štruktúrou a aktivitami. Na všetkých piatich fakultách (Fakulta prírodných vied, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, Fakulta stredoeurópskych štúdií, Filozofická fakulta a Pedagogická fakulta) sa záujemcovia o štúdium môžu oboznámiť so systémom výučby a pozrieť si výučbové, výskumné, technologické a knižničné priestory fakúlt spojené s odborným výkladom.

Zdroj: teraz.sk

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre rekonštruovala internáty

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre v roku 2019 UKF pokračovala v rekonštrukcii ŠD UKF Brezový háj. Táto investičná akcia bola v roku 2018 schválená vládou SR, jej celková cena je podľa stavebného zámeru stanovená na 6 556 821 eur. Objem finančných prostriedkov v tomto roku je podľa uznesenia vlády bol vo výške 4 milióny eur. „UKF intenzívne pracuje na získaní finančných zdrojov. V prípade úspešnosti pri získavaní finančných zdrojov je pripravená aj projektová dokumentácia na komplexnú rekonštrukciu sociálnych zariadení Študentský domov Nitra v objeme 1,5 milióna eur. Na UKF v Nitre dlhodobo pretrvávajú problémy s nedostatkom ubytovacích kapacít pre študentov. V súčasnosti prevádzkuje univerzita len dva internáty s celkovou kapacitou 1592 lôžok. Problém s ubytovaním študentov rieši aj zmluvami so stredoškolskými internátmi a inými inštitúciami, napriek tomu je schopná poskytnúť ubytovanie vo vlastných internátoch len 28,28 % denných študentov. Z pohľadu neuspokojených žiadostí o ubytovanie patrí UKF dlhodobo medzi univerzity s najväčším podielom nevybavených žiadostí o ubytovanie. Ku koncu minulého roka univerzita evidovala 955 nevybavených žiadostí o internátne ubytovanie.

Zdroj: ukf.sk

Nitrianske talenty sa predviedli pred huslistom Petrom Michalicom

Popredný slovenský huslista Peter Michalica vo štvrtok 17. januára 2019 v nitrianskej Synagóge už po desiatykrát predstavil talenty Nitry. Na koncerte dostali príležitosť predviesť svoj talent mimoriadne hudobne nadaní žiaci z nitrianskych základných umeleckých škôl. Zo ZUŠ Jozefa Rosinského sa na koncerte zúčastnilo 7 účinkujúcich, zo SZUŠ Heleny Madariovej 3 účinkujúci a z Tralaškoly 5 účinkujúcich. Pre návštevníkov koncertu bol hudobný zážitok umocnený originálnym sprievodným slovom Petra Michalicu. „Som nesmierne rada, že naše deti môžu účinkovať pred takýmto renomovaným umelcom a z jeho úst počuť chválu na svoju osobu. Veľmi ich to motivuje k ďalšiemu štúdiu a cibreniu svojho talentu,“ uviedla riaditeľka ZUŠ Jozefa Rosinského Anna Fintová. Na koncerte účinkovalo dovedna 14 žiakov z troch základných umeleckých škôl pôsobiach v Nitre. Peter Michalica podčiarkol individualitu umeleckého výkonu každého účinkujúceho. Osobitne vyzdvihol fenomenálne znejúci zvuk sláčikového komorného orchestra pod vedením Jany Csámpaiovej zo ZUŠ Jozefa Rosinského a originalitu jazzového kvarteta z Tralaškoly v Nitre. Účinkovali aj Laura Romanová zo ZUŠ J. Rosinského, ktorá niekoľkokrát získala prvú cenu na celoslovenských súťažiach v hre na zobcovej flaute, Michaela Dubová, Lukáš Považan a Urban Šmikniar. „Do Nitry prichádzam veľmi rád, zakaždým tu nájdem niekoľko talentovaných detí. Viacerí z nich po skončení ZUŠ pokračovali v štúdiu hudby na konzervatóriách a skvelú kariéru rozbehli po absolvovaní Vysokej školy múzických umení (VŠMU).“

Zdroj: vlastný text

Deň otvorených dverí v SPU Nitra

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre pripravila začiatkom roka 2019 Dni otvorených dverí sa na jednotlivých fakultách. Ako prvá otvorila návštevníkom svoje dvere Fakulta ekonomiky a manažmentu, ktorú mohli budúci študenti i verejnosť navštíviť 18. januára a 8. februára 2018. Ponuku štúdia na Fakulte európskych štúdií a regionálneho rozvoja si mohli záujemcovia pozrieť od 18. januára do 15. februára. Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva otvorila svoje ateliéry a učebne 25. januára a v rovnaký deň sa prezentovala aj Technická fakulta v Galérii Mlyny, ktorá svoje pracoviská sprístupnila 20. februára. Informácie o technickom vybavení i jednotlivých vzdelávacích programoch mohli záujemcovia o štúdium získať na Fakulte agrobiológie a potravinových zdrojov 1. a 15. februára. Fakulta biotechnológie a potravinárstva otvorila svoje dvere 8. februára a 15. marca. V rámci dní otvorených dverí jednotlivé fakulty SPU poskytovali informácie o študijných programoch, podmienkach prijímacieho konania, uplatnení absolventov a spolupráci katedier s domácimi a zahraničnými inštitúciami. Zároveň záujemcovia získali možnosť navštíviť

fakultné pracoviská a laboratóriá a pozrieť si predvádzanie techniky a ďalšieho vybavenia univerzity.

Zdroj: uniag.sk

Program Krajinná a záhradná architektúra má medzinárodnú akreditáciu

Študijný program Krajinná a záhradná architektúra, ktorý ako jediná na Slovensku ponúka Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, získal akreditáciu Medzinárodnej federácie krajinných architektov IFLA Europe na päť rokov. Spôsob výučby je medzinárodne akceptovateľný, študenti majú väčšie možnosti uplatniť sa aj v zahraničí. Univerzita prijala do prvého ročníka 50 záujemcov. Súčasťou prijímacieho konania bola talentová skúška. Cieľom študijného programu je pripraviť pre prax krajinného architekta, ktorý má predpoklady na projekčnú činnosť v súvislosti s tvorbou záhradných, parkových, krajinných a verejných priestorov a projektovania kultúrnej mestskej i vidieckej krajiny. Krajinný architekt môže súkromne podnikáť v oblasti tvorby a manažmentu zelene, alebo pracovať v inštitúciách a orgánoch štátnej a verejnej správy.

Zdroj: uniag.sk

Okresné kolo recitačnej súťaže Šaliensky Matko J. C. Hronského

V posledný januárový piatok 26. januára 2019 sa v Dome MS v Nitre konalo okresné kolo recitačnej súťaže v prednese slovenskej povesti Šaliensky Matko Jozefa Cígera Hronského. Zo školských kôl postúpilo sedemdesiatpäť žiakov základných škôl a gymnázií. Porota v každej kategórii hodnotila dramaturgickú prípravu predlohy, podľa ktorej pedagóg pripravoval žiaka, tvorivosť a osobný prístup recitátora, ale aj pôsobivosť prednesu na poslucháča. To všetko zohrávalo dôležitú úlohu pri rozhodovaní o tom, kto sa umiestni na prvých troch miestach. Víťazi každej kategórie totiž postupujú do krajského kola, kde budú znovu súťažiť o postup do ďalšieho - celonárodného kola, kde sa už stretnú tí najlepší recitátori z celého Slovenska. Rozhodujúci je vždy výsledný dojem, a tak sa mierne nedostatky z jednej oblasti, vyrovnávajú výsledkami v inej. Úspech žiaka však do veľkej miery závisí od práce pedagóga, ktorý recitátora pripravuje. Žiaľ, podľa slov porotcov zúčastnených práve na toto doplatilo. Konečný výsledok totiž nie je len vizitkou žiaka, ale aj pedagóga, preto je v záujme každého z nich, aby dbali na výber ukážky, ale aj na recitačné kompetencie žiaka a venovali mu dostatočný čas na prípravu. Tohtoroční víťazi boli jasnými favoritmi a porota sa pri ich výbere viacmenej jednohlasne zhodla pri každej kategórii. Celkové hodnotenie žiakov odznelo po odprezentovaní každej kategórie zvlášť. Osobnejšie a vecnejšie pripomienky dostali jednotlivci po ukončení súťaže, čo im môže pomôcť pri zlepšovaní ich recitačných

schopností a prezentácii v ďalších kolách. Do súťaže sa celkovo zapojilo tridsaťtri ZŠ a štyri OGYM. Súťaž v I. kategórii vyhral Adam Uher, ZŠ Piaristická sv. Jozefa Kalazanského, Nitra, 2. miesto patrilo Beatrice Damborskej zo ZŠ Benkova v Nitre, na 3. mieste Samuel Pavlík, ZŠ Rišňovce. II. kategória: 1. miesto: Lea Kušš, ZŠ Výčapy – Opatovce, 2. miesto: Daniela Račková, ZŠ sv. Marka, Nitra, 3. miesto: Ema Šunderlíková, ZŠ Benkova, Nitra. III. kategória. 1. miesto: Ondrej Spišák, Piaristické gymnázium sv. Jozefa Kalazanského, Nitra, 2. miesto: Ema Ilavská, ZŠ Benkova, Nitra, 3. miesto: Tamara Borecká, ZŠ Na Hôrke, Nitra.

Zdroj: tlačová správa

Veľtrh vzdelávania - Road show

Nitra bola jedným zo šiestich slovenských miest, kde sa zastavila Roadshow Kam na vysokú, ktorú organizovalo Národné kariérne centrum spolu s partnermi. Po prvom meste – Trnave – sa v stredu 30. januára 2019 Roadshow predstavila v nitrianskej Mestskej hale, kde mali svoje stánky aj Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre a Slovenská poľnohospodárska univerzita. Od 9. do 14. hodiny sa mohli záujemcovia najmä z radov stredoškolákov oboznámiť s ponukou vyše 20 univerzít a vysokých škôl zo Slovenska i zahraničia, napríklad z Česka či Dánska. Odborníci im individuálne radili pri výbere školy, v orientácii im mohli pomôcť nielen propagačné materiály o štúdiu, ale aj prednášky, interaktívne ukážky a zaujímavé prezentácie zúčastnených škôl. UKF v akademickom roku 2018/2019 zaznamenala pokles študentov a je predpoklad, že sa počet poslucháčov UKF bude zvyšovať. V rámci Roadshow Kam na vysokú sa UKF a SPU predstavili aj v ďalších mestách – 31. januára v Žiline (Hotel Slovakia), v Banskej Bystrici (5. februára, Hotel Lux), Prešove (6. februára, Spojená škola Ľ. Podjavorinskej) a Košiciach (7. februára, Spoločenský pavilón, Trieda SNP 61).

Zdroj: teraz.sk

Rekonštrukcia sociálnych zariadení na ZŠ na Škultétyho ulici

Na Základnej škole Škultétyho ulici v Nitre v apríli 2019 v druhej etape pokračovala rekonštrukcia sociálnych zariadení. Investícia stála mestskú pokladnicu 115-tis. eur. Škola, ktorá si minulý rok pripomenula tridsať rokov svojej existencie, patrí vybavením medzi tie najmodernejšie. Má viac ako desať odborných učební, dve telocvične, nové multifunkčné ihrisko a komfort pre žiakov i učiteľov dopĺňa zateplenie budovy.

Zdroj: nitra.sk

SPU vychováva nových kontrolórov miestnej územnej samosprávy

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre začala koncom januára vychovávať kontrolórov miestnej územnej samosprávy. Pilotnú časť nového akreditovaného kurzu

d'alšieho vzdelávania otvorila Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja SPU. Kurz realizuje v spolupráci s Najvyšším kontrolným úradom SR na základe memoranda o spolupráci medzi SPU a NKÚ, ktoré bolo podpísané v máji 2016. Informovala o tom odborná garantka kurzu Eva Balážová. Výučba v celkovom rozsahu 90 hodín je blokovaná, plánovaných je desať sústreďení. Absolventi sa naučia ovládať metodiku kontrolnej činnosti v miestnej územnej samospráve, legislatívne rámce kontrolnej činnosti a kontrolórsku dokumentáciu. Spoznajú vnútorný kontrolný systém obce a právne predpisy súvisiace s hospodárením s verejnými prostriedkami obce. Dokážu vykonávať kontrolnú činnosť v obci a v ňou zriadených a založených subjektoch z pohľadu rozpočtového hospodárenia a nakladania s jej majetkom.

Zdroj: uniag.sk

UKF otvorilo svoje dvere uchádzačom o štúdium i verejnosti

Prezentáciu študijných programov, možnosti semestrálneho štúdia v zahraničí i rôzne voľnočasové aktivity ponúkol deň otvorených dverí na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre vo štvrtok 21. februára 2019. Do dňa sa zapojili všetky fakulty univerzity, ktoré uchádzačom o štúdium, ale aj verejnosti predstavili svoje priestory a tiež štruktúru, aktivity a ponuku vzdelávania. Jednotlivé fakulty a ich katedry pripravili množstvo aktivít, diskusií a workshopov. Predstavili konkrétne ponuky kvalitného vysokoškolského vzdelávania, ktorého je univerzita garantom už takmer 60 rokov. Svojich potenciálnych študentov chcela pritiahnuť každá z piatich fakúlt UKF. Budúci uchádzači o štúdium sa dozvedeli základné informácie o možnostiach štúdia, podmienkach prijatia, možnostiach ubytovania, termínoch nástupu na štúdium, o spoločenskom živote na univerzite či možnostiach semestrálneho štúdia v zahraničí. V infostánkoch im boli k dispozícii aj odborníci na kariérne, finančné či sociálne poradenstvo. Fakulta prírodných vied predstavila aktivity katedier záujemcom o štúdium gemológie, botaniky, antropológie, fyziky, chémie, matematiky, informatiky či geografie. Mohli si pozrieť laboratóriá, učebne i rôzne praktické ukážky. Pedagogická fakulta sa bude snažiť zaujať programom zameraným na činnosť katedier vyučujúcich hudbu, hudobno-dramatické umenie, výtvarné umenie, pedagogiku, techniku, telesnú výchovu, nebudú chýbať workshopy, diskusie, prezentácie ateliérov aj výstava študentských prác. Filozofická fakulta predstavila študijné programy: štúdium učiteľstva, prekladateľstva a tlmočníctva viacerých jazykov, filozofie, estetiky, etiky, editorstva a vydavateľskej praxe, archeológie, muzeológie, etnológie, histórie, politológie, sociológie, žurnalistiky a mnohých ďalších predmetov. O možnostiach a špecifikách štúdia na svojich ústavoch a katedrách informovala Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva. Aktivity svojich katedier a možnosti štúdia prezentovala i Fakulta stredoeurópskych štúdií, ktorá je najmladšou fakultou na UKF.

Zdroj: ukf.sk

Na stavbu materskej školy v areáli bývalých kasární získalo mesto dotáciu

Dňa 20. februára 2019 získalo mesto Nitra dotáciu vo výške 916.000 eur z Integrovaného regionálneho operačného programu na vybudovanie novej materskej školy v areáli bývalých kasární pod Zoborom. Postaví ju spoločnosť Inpek Holding, a. s., za 2,612 milióna eur s DPH. Ukončenie výstavby je naplánované na január budúceho roka. Nová MŠ v kasárňach na Martinskom vrchu s kapacitou 144 detí v šiestich triedach vznikne prestavbou existujúcej budovy a prístavbou. Mesto od jej zriadenia očakáva rozšírenie nepostačujúcich kapacít v mestských predprimárnych zariadeniach. Podľa informácie odboru školstva, mládeže a športu na nitrianskom mestskom úrade bolo v 26 materských školách v minulom roku zapísaných viac ako 2600 detí. Z kapacitných dôvodov nebolo možné umiestniť ďalších 150 detí. Nová materská škola by mala byť zameraná na rozvoj kreatívneho priemyslu, na výtvarné, hudobné a dramatické umenie, ale aj na umelecké, tradičné a ľudové remeslá. Areál bývalých kasární získalo mesto Nitra do svojej správy rozhodnutím o delimitácii nadbytočného majetku Ministerstva obrany SR darovacou zmluvou v roku 2008. Vo vlastníctve mesta Nitra je v areáli kasární 34 budov a 109 stavebných objektov, ďalších 12 objektov je vo vlastníctve Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied. Výstavba materskej školy by mala byť prvou stavebnou aktivitou mesta v areáli kasární. Nasledovať by mala realizácia projektu kreatívneho centra, ktoré bude zamerané na odvetvia vyžadujúce si nápady a kreativitu. Mesto plánuje podporovať aj vizuálne a scénické umenie, oblasti reklamy, marketingu, dizajnu, ale aj tradičnej, ľudovej a mestskej kultúry. Priestor dostanú talenty, neziskové organizácie, tretí sektor, univerzity a školy. Samozrejmosťou by mali byť služby otvoreného ateliéru a kreatívneho inkubátora.

Zdroj: teraz.sk

EDU Days priniesli diskusiu o digitálnej transformácii slovenských škôl

Ako by malo vyzerat' efektívne využívanie technológií učiteľmi a žiakmi na základných a stredných školách? Ako by mala fungovať moderná univerzita? Na tieto a mnoho ďalších otázok hľadalo odpovede podujatie EduDays, ktoré sa na Slovensku konalo prvý raz. Viac ako 100 učiteľov, riaditeľov škôl, správcov školských sietí, ale aj študentov sa počas troch dní mohlo zapojiť do širšej diskusie o transformácii školstva na Slovensku. Hoci transformácia školstva a jeho prispôsobenie potrebám 21. storočia nie je na Slovensku úplne novou témou, stále máme v tomto smere pred sebou ešte dlhú cestu, ako ukázalo podujatie EduDays, ktoré sa konalo tento týždeň v Bratislave. Spoločnosť Microsoft priniesla tento overený koncept interaktívneho podujatia na Slovensko po prvý raz. Okrem konferencie určenej učiteľom, riaditeľom škôl či odborníkom na vzdelávanie ponúkla aj diskusný panel a praktické workshopy pre stredoškolákov či správcov školských sietí. „Za 25 rokov Microsoft zaškolil 19-tisíc

učiteľov, podporil projekty viac ako tisícky neziskových organizácií, stoviek partnerských spoločností a start-upov. Spoluorganizujeme vzdelávacie projekty ako Akadémia programovania či Hodina kódovania, založili sme Študentské tréningové centrum. Dôležité je reflektovať potreby 21. storočia vo vyučovaní, zapája aj pedagógov. Centrom našej pozornosti v diskusii o digitálnej transformácii škôl je vždy učiteľ, lebo veríme, že škola uspeje v transformácii len ak učiteľ dokáže využívať technológie zmysluplne. Našou úlohou a cieľom podujatí ako EduDays je pomôcť nájsť učiteľom to najvhodnejšie pre ich školu či vyučovací proces.

Zdroj: nitra.sk

Rektorka SPU menovala emeritných profesorov

Z rúk rektorky doc. Klaudie Halászovej si 25. februára 2019 prevzali menovací dekrét o udelení čestného titulu „profesor emeritus“ štyria odborníci SPU v Nitre. Vedecká rada SPU schválila návrhy fakúlt na udelenie čestných titulov 11. decembra 2018. Do spoločnosti emeritných profesorov SPU v Nitre vstúpil a menovací dekrét si prevzal prof. RNDr. Milan Bežo, CSc., a prof. Ing. Otto Ložek, CSc., obaja odborníci z Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov, Dr.h.c. prof. Ing. Dušan Húska, PhD., z Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva a prof. Ing. Ladislav Nozdrovický, PhD., z Technickej fakulty. Ako sa vyjadrila rektorka doc. K. Halászová, čestný titul „profesor emeritus“ je výrazom uznania odborných a ľudských kvalít. Univerzita tak nestráca kontakt s odborníkmi, ktorých renomé šíri dobré meno školy. Pre nových emeritných profesorov je prevzatie menovacieho dekrétu výzvou k ďalšej spolupráci.

Zdroj: uniag.sk

Na UKF sa učili o umelej inteligencii

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre pripravila workshop, zameraný na spôsoby, akým je možné vyučovať informatiku a umelú inteligenciu na stredných školách. Podujatie s názvom Ultimate Survival Kit mladého človeka v dobe digitálnej pripravili katedra informatiky a občianske združenie eTeacher. Vo štvrtok 14. marca 2019 o 15. hodine sa účastníci na podujatí zamýšľali nad tým, čo by mali učitelia vedieť, aby boli pripravení na uplatnenie sa v podmienkach priemyselnej revolúcie 4.0 a dokázali vhodne učiť o umelej inteligencii na stredných školách. Ukázali si zaujímavé interaktívne aktivity online aj offline a preskúmajú, čo je to umelá inteligencia, aké má podoby a čo všetko už dnes vie, ako sa počítače učia a aké sú pri tom úskalia. Prednášajúcou na workshope bola Zuzana Tkáčová, ktorá sa umelou inteligenciou dlhodobo zaoberá. Ako učiteľka informatiky pôsobí už 18 rokov a v súčasnosti pracuje ako expert pre didaktické inovácie vo výučbe informatiky na základných a stredných školách v národnom projekte IT Akadémia – vzdelávanie pre 21. storočie. Venuje sa predovšetkým

creative computing, physical computing, umelej inteligencii a problematike aktivizujúcich techník vo výučbe informatiky.

Zdroj: ukf.sk

Materská škola na Ulici za humnami si pripomenula 40. výročie existencie

Štyridsať rokov je dostatočne dlhý časový priestor pre život človeka, a to platí aj v prípade predškolského zariadenia, akým je MŠ Za humnami v Nitre. Pedagógovia, ďalší zamestnanci, rodičia a deti navštevujúce nitriansku Materskú školu na Ulici Za humnami si 13. marca 2019 pripomenuli štyridsiate výročie existencie. Materská škola je v súčasnosti štvortriedna. Medzi rodičmi je toto predškolské zariadenie obľúbené aj vďaka svojmu zameraniu. Materská škola Za Humnami vznikla 13. marca 1979 ako spoločné zariadenie MŠ s detskými jasľami – jasličky tvorili tri triedy a ďalšie tri triedy navštevovali deti staršie ako trojročné. Prvou riaditeľkou tohto predškolského zariadenia bola Katarína Blašková, po nej v roku 1991 túto funkciu prevzala Mária Bordášová. V tom čase sa materská škola skladala celkom z piatich 5 tried spoločného zariadenia. V roku 1993 zrušili detské jasle a materská škola až dodnes pozostáva zo štyroch tried. „Materská škola sa v minulosti zapojila do projektu Zdravá škola so zameraním na výtvarnú a estetickú výchovu, v ktorom sa angažuje doposiaľ. Ako prvá sa začala venovať rozvíjaniu informačno-komunikačnej kompetencií detí prostredníctvom zariadenia počítačovej triedy. Pred siedmimi rokmi (v roku 2013) prešla budova MŠ kompletnou rekonštrukciou sociálnych zariadení a fasády. Od roku 2014 sa zmenilo vedenie a riaditeľkou sa stala PhDr. Renáta Klemanová, týmto sa zmenila aj profilácia materskej školy, zameraná na rozvíjanie prírodovednej a predčitateľskej gramotnosti detí. „Od tohto roku sme zaviedli interný projekt „Záhumníček skúma báda“ so zameraním na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti detí. Do projektu sú zapojené všetky materské školy z Chrenovej a jeho náplňou je oboznamovanie detí s magnetizmom, elasticitou, plávajúcimi predmetmi, statickou elektrinou a pod. V súčasnosti má materská škola 19 zamestnancov a 94 detí,“ prezradila súčasná riaditeľka MŠ Renáta Klemanová. Táto MŠ vždy napredovala. Bola medzi prvými lastovičkami s projektom Zdravá škola, žiaci chodili na pravidelné cvičenia do Športovej haly Olympia pod odborným vedením. Taktiež ako prví z nitrianskych MŠ chodievali na plávanie. MŠ bola zameraná na výtvarnú a estetickú výchovu. Deti viedli k výtvarným činnostiam a deti sa učiteľkám odmenili tým, že získavali množstvo diplomov a ocenení. Táto MŠ mala ako prvá v nitrianskom okrese počítačovú triedu so 16 počítačmi s primeranými programami určenými pre deti predškolského veku, na ktoré sme získali sponzora.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Študenti stredných škôl sa zapojili do tried v časticovej fyzike

Od 13. marca do 12. apríla 2019 sa na šiestich slovenských univerzitách a tiež aj na UKF v Nitre, konali Majstrovské triedy v časticovej fyzike (Masterclasses), na ktorých sa zúčastnili stovky stredoškolákov. Účastníci sa na jeden deň ponoriili do fascinujúcej oblasti časticovej fyziky. Vedci im predstavili svet najmenších častí hmoty a urýchľovače a detektory, ktoré ich študujú. Analýzou autentických údajov z Veľkého hadrónového urýchľovača (LHC) v Európskej organizácii pre jadrový výskum (CERN) študenti získajú predstavu o súčasnej fyzike. "Študenti sú programom nadšení. Majú radi interakciu s profesionálnymi vedcami a prácu s reálnymi dátami z LHC," hovorí časticový fyzik Ivan Melo, ktorý spolupracuje s CERN-om. Fyzika častíc je jednou z najdôležitejších oblastí vo vede. Objav Higgsovho bozónu na LHC v lete 2012 viedol k veľkému záujmu verejnosti o fyziku častíc. Základnou myšlienkou programu je nechať študentov, aby čo najviac pracovali ako skutoční vedci. Špičkové časticové experimenty sprístupnili experimentálne údaje na účely vzdelávania v rámci Masterclasses. "V priebehu dňa študenti porozumejú tomu, ako sa rodí vedecký objav," tvrdí Melo. Na konci každej Majstrovej triedy sa študenti zapoja do videokonferencie s fyzikmi z CERN-u spolu s ďalšími študentskými skupinami z rôznych krajín, aby diskutovali o svojich výsledkoch. "V našej oblasti výskumu pracujú na tom istom experimente tisíce vedcov na celom svete," hovorí Melo. To si vyžaduje neustálu komunikáciu prostredníctvom videokonferencie. Študenti sa môžu zoznámiť s týmto skutočným vedeckým pracovným prostredím na Masterclasses. Masterclasses na Slovensku sú súčasťou každoročného programu Medzinárodné majstrovské triedy. Vedci na viac ako 200 univerzitách a laboratóriách sú hostiteľmi Masterclasses v domácich inštitúciách. Masterclasses sa tento rok uskutočnia od 7. marca do 17. apríla vo viac ako 50 krajinách sveta.

Zdroj: teraz.sk

Gemológovia z UKF v Nitre spolupracovali na reštaurovaní šperkov v ČR

Gemologický ústav Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre spolupracoval na reštaurovaní súboru šperkov barónky Ulriky von Levetzowej, ktorý v Českej republike patrí k unikátom. K spolupráci ho prizval renomovaný český gemológ Radek Hanus. „Dôvodom bol fakt, že v šperku chýbalo sedem granátov, ktoré bolo treba v rámci reštaurovania doplniť. Reštaurovanie vyšlo na zhruba pol milióna českých korún, realizoval ho tím pod vedením Hanusa. Bolo veľmi striktne stanovené, kto a ako môže narábať so šperkami, ktoré s výnimkou jednej mimoriadnej situácie nesmeli opustiť múzeum. Úlohou slovenských odborníkov bolo overiť pravosť dokúpených siedmich českých granátov. Predložených sedem kameňov v podobe neopracovaných zŕn zanalyzoval klasickými gemologickými postupmi aj spektroskopicky Ján Štubňa z Gemologického ústavu UKF. Spolu s riaditeľkou ústavu Ľudmilou Illášovou následne vypracovali súdno-znalecké posudky, v ktorých konštatujú, že skutočne ide o české granáty. Reštauračné práce sa začali v polovici minulého roka, zreštaurované klenoty

mohla verejnosť za prísnych bezpečnostných opatrení vidieť v polovici marca v Oblastnom múzeu a galérii v Moste v Českej republike. Za špeciálnymi sklami boli vystavené náhrdelník, dva náramky, prsteň, náušnice a spona vyrobená zo zlata a českých granátov.

Zdroj: teraz.sk

Okresné oslavy Dňa učiteľov

Vo štvrtok 28. marca 2019 pripravil odbor školstva Okresného úradu v Nitre okresné oslavy Dňa učiteľov. Slávnostné podujatie sa konalo v aule Gymnázia na Párovskej ulici v Nitre, kde bolo ocenených 35 pedagogických zamestnancov. Ocenení boli títo pedagogickí zamestnanci gymnázií: PhDr. Mária Krištofičinová, Gymnázium, Golianova 68, Nitra, PhDr. Monika Bogyóová, Gymnázium, Školská 26, Vráble, Mgr. Mariana Dubranová, Gymnázium Ľudovíta Jaroslava Šuleka, Pohraničná 10, Komárno, Ing. Marián Otruba, Gymnázium, M. R. Štefánika 16, Nové Zámky. Ocenení boli títo pedagogickí zamestnanci stredných odborných škôl: Edit Kravčíková, Obchodná akadémia, Ul. Kálmána Kittenbergera 2, Levice, PaedDr. Slavka Lecká, Stredná odborná škola pedagogická, Ul. F. Engelsa 3, Levice, Ing. Renata Kleinová, Stredná priemyselná škola strojnícka a elektrotechnická, Ulica Fraňa Kráľa 20, Nitra, PaedDr. Peter Mizerák, Stredná priemyselná škola strojnícka a elektrotechnická, Ul. Františka Hečku 25, Levice, Ing. Tivadar Kányai, Stredná priemyselná škola strojnícka a elektrotechnická – Gépipari és Elektrotechnikai Szakközépiskola, Petőfiho 2, Komárno, PaedDr. Jana Bolečková, Spojená škola, organizačná zložka, Stredná priemyselná škola potravinárska, Slančíkovej 2, Nitra, PaedDr. Gabriela Bojnanská, Stredná odborná škola techniky a služieb, Cintorínska 4, Nitra, Ing. Viera Lisá, Stredná odborná škola potravinárska, Cabajská 6, Nitra, Mgr. Adrianna Tkáčová - Stredná odborná škola gastronómie a cestovného ruchu, Levická 4, Nitra, Ján Adamec, Stredná odborná škola stavebná, Nábrežie mládeže 1, Nitra, Mgr. Alexander Gábor, Stredná odborná škola technická, Kozmálovská cesta 9, Tlmače, RNDr. Eva Benešová, Stredná odborná škola gastronómie a služieb, Hviezdoslavova 55, Šurany, PaedDr. Anna Mikulská, Stredná odborná škola drevárska, Pílska 7 Topolčany, Bc. Milan Kováčik, Stredná odborná škola agrotechnická, Tovarnícka 1632 Topolčany, Mgr. Ľudmila Sarková, Stredná odborná škola technická, Ul. 1. mája 22, Zl. Moravce, Bc. Dana Magušinová, Stredná odborná škola obchodu a služieb Zlaté Moravce.

Zdroj: vlastný text z podkladov hovorkyne NSK Oľgy Prekopovej

Maturitné skúšky na nitrianskych gymnáziách a stredných školách

Viac ako 42 000 maturantov zo 704 stredných škôl v marci 2019 absolvovalo externú časť maturitnej skúšky. Znalosti si overovali nielen z materinského jazyka, ale aj matematiky a povinne aj jedného cudzieho jazyka. Najčastejšie si maturanti vybrali

anglický jazyk. Pozreli sme sa na to, ako sa darilo maturantom na školách v našom okrese. Najlepšími výsledkami externej maturitnej skúšky sa môže pochváliť Párovské gymnázium. Maturanti tu najlepšie napísali test zo slovenského jazyka a literatúry nielen spomedzi škôl v okrese Nitra, ale aj všetkých slovenských škôl. Z materinského jazyka získali najvyšší percentil 99,1 a patrí im prvé miesto v rebríčku. Zo slovenčiny sa druhým najlepším výsledkom v okrese môže pochváliť Gymnázium Golianova 68 v Nitre. Tretie je cirkevné Gymnázium sv. Cyrila a Metoda v Nitre. Matematiku najlepšie zvládli v nitrianskom okrese študenti Párovského gymnázia, nasleduje Gymnázium sv. Cyrila a Metoda v Nitre a tretie je Gymnázium Golianova 68. V anglickom jazyku úroveň C1 patrí v nitrianskom okrese prvenstvo Gymnázium Golianova 68. Z úrovne B2 najlepšie zmaturovali študenti Párovského gymnázia a z úrovne B1 najlepšie dopadli maturanti Hotelovej akadémie v Nitre. Zdroj: teraz.sk

Rebríček škôl v okrese Nitra podľa výsledkov maturity zo slovenčiny

Poradie	Názov školy	Adresa	Priemerná úspešnosť školy (%)
1.	Gymnázium	Párovská 1, Nitra	71,6
2.	Gymnázium	Golianova 68, Nitra	65,5
3.	Gymnázium sv. Cyrila a Metoda	Farská 19, Nitra	62,6
4.	Gymnázium	Školská 1232/26, Vráble	60,9
5.	Piaristické gymnázium sv. Jozefa Kalazanského	Piaristická 6, Nitra	57,8
6.	Stredná priemyselná škola stavebná	Cabajská 4, Nitra	54,7
7.	Spojená škola – Hotelová akadémia	Slančíkovej 2, Nitra	52,3
8.	Stredná zdravotnícka škola	Farská 23, Nitra	51,4
9.	Spojená škola – Športové gymnázium	Slančíkovej 2, Nitra	51
10.	Obchodná akadémia	Bolečkova 2, Nitra	49,8

Rebríček škôl v okrese Nitra podľa výsledkov maturity z matematiky

Poradie	Názov školy	Adresa	Priemerná úspešnosť školy (%)	
1.	Gymnázium	Párovská 1, Nitra	62,1	
2.		Gymnázium sv. Cyrila a Metoda	Farská 19, Nitra	59,8
3.		Gymnázium	Golianova 68, Nitra	57,4
4.		Stredná priemyselná škola	Cabajská 4, Nitra	52,2
5.		Piaristické gymnázium sv. Jozefa Kalazanského	Piaristická 6, Nitra	47,3
6.		Gymnázium	Školská 1232/26, Vráble	45
7.		Spojená škola – Športové gymnázium	Slančíkovej 2, Nitra	38,2
8.		SPŠ strojnícka a elektrotechnická	Fr. Kráľa 20, Nitra	36

Na Deň učiteľov ocenilo mesto 20 učiteľiek

Pri príležitosti Dňa učiteľov ocenilo mesto Nitra v piatok 29. marca 2019 dvadsať pedagógov zo základných a materských škôl a z Centra voľného času v Nitre. Medzi ocenenými bola riaditeľka ZŠ Škultétyho Henrieta Martincová. Ocenenie prevzala za výsledky v riadiacej práci, úspešný manažment zamestnancov pri výchovnom a vzdelávacom procese a za zapájanie školy do medzinárodného projektu. Uznanie získali aj riaditeľka MŠ Staromlynská Martina Vesel'ková, ktorá realizuje environmentálne projekty Zelená škola a zástupkyňa riaditeľky MŠ Nábřežie mládeže Dagmar Svoreňová za koordináciu experimentálneho overovania a proaktívny prístup k práci. Zástupkyňu riaditeľa ZŠ Fatranská Slavomíru Palkovú ocenili za aktívne zapájanie školy do projektov, zástupkyňu riaditeľky ZŠ Nábřežie mládeže Miroslavu Nosianovú za vytváranie kreatívneho prostredia a schopnosť viesť kolektív. Učiteľka zo ZŠ Benkova Marianna Štangová bola ocenená za úspešnú prípravu žiakov na súťaže v anglickom jazyku a za vybudovanie školskej knižnice a učiteľka ZŠ Cabajská Eva Gubová za organizovanie mimoškolskej činnosti žiakov. Učiteľku MŠ Hospodárska Moniku Hajtingerovú ocenili za dlhoročné koordinovanie medzinárodného projektu Ahoj kamarát, Evu Golasovú z MŠ Okružná za pedagogické majstrovstvo, učiteľka MŠ

Topoľová Nikoleta Fintová za integráciu digitálnych technológií do edukačného procesu, učiteľku MŠ Beethovenova Petru Findorovú za mimoriadne výsledky pri rozvíjaní zručnosti detí pri grafomotorike, matematike a pri práci s informáciami, učiteľku MŠ Čajkovského Máriu Šimunekovú za koordinovanie školského projektu Tvorivá dramatisácia, dramatická hra a improvizácia. Ďalšou z ocenených bola aj vychovávateľka Jana Valentová z CVČ Nitra, ktorá dlhé roky organizuje podujatia pre deti z marginalizovaných komún. Vychovávateľka ZŠ kráľa Svätopluka Miroslava Baracká prevzala ocenenie za presadzovanie pozitívnych pedagogických hodnôt a vychovávateľka ZŠ Tulipánová Oľga Krúpová za organizáciu školských projektov a reprezentáciu školy. Učiteľka MŠ Vansovej Marta Ďuriančíková prevzala ďakovný list za vynikajúce výsledky v pedagogickej činnosti a modernizáciu interiéru MŠ, učiteľka MŠ Benkova Tatiana Buchová za propagovanie inovačných krokov vo výchove, Nikola Fintová z MŠ Topoľová za aktivity zamerané na integráciu digitálnych technológií do edukačného procesu, Oľga Sekerková z MŠ Novomeského za rozvoj výtvarného nadania detí a Renáta Lacušková z MŠ Nábřežie mládeže za realizáciu medzinárodných projektov. Za všetky ocenené sa poďakovala Miroslava Luková, učiteľka zo ZŠ Na Hôrke, ktorá sa so zánietením venuje talentovaným žiakom. „Na istý čas som učiteľstvo zavesila na klinec nazdávajúc sa, že mi táto práca chýbať nebude. Po čase, keď sa mi o žiakoch začalo snívať, som prišla na to, ako veľmi som sa mýlila a k svojmu povolaniu som sa vrátila,“ vyznala sa zo vzťahu k povolaniu Miroslava Luková.

Zdroj: vlastný text

Nitriansky samosprávny kraj investoval do stredných škôl a gymnázií

Viac ako tri desiatky pedagógov stredných škôl si v pondelok 1. apríla 2019 prevzalo ocenenia, ktoré im boli udelené v rámci osláv Dňa učiteľov. Medzi ocenenými bolo prvýkrát aj 13 pedagógov, ktorých kraj odmenil za ich zásluhy pri rozvoji duálneho školstva. Predseda NSK Milan Belica vo svojom príhovore poďakoval všetkým pedagógom v Nitrianskom kraji, ktorí podľa jeho slov musia pracovať v neľahkých podmienkach. „Po roku 1989 sa celé tri desaťročia nepodarilo sformulovať základnú reformu školstva, reformu, ktorá by ho výrazne posunula dopredu. Vieme pri tom, že intelektuálny potenciál Slovenska je nesporný. Zmeny sú pri tom potrebné prakticky na všetkých úrovniach školstva, od základného cez stredné a vysoké školstvo až po vedu a výskum. Ich odkladanie spôsobuje, že tí najlepší a najtalentovanejší študenti nám odchádzajú do zahraničia,“ pripomenul Belica. NSK sa podľa jeho slov chce v budúcnosti zamerať predovšetkým na zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti absolventov stredných škôl na trhu práce. Ocenil pokrok, ktorý sa kraju podaril v rámci duálneho vzdelávania. V školskom roku 2018/2019 sa počet žiakov zapojených do tejto progresívnej formy odbornej prípravy zvýšil o 136 na súčasných 577. Súčasťou priorít NSK sú aj investície do škôl. Zo svojho rozpočtu pre ne vyčlenil 100.000 eur na spolufinancovanie projektov. Ďalších takmer 11 miliónov eur pôjde priamo na

modernizáciu škôl a viac ako 14 miliónov eur chce NSK získať pre školstvo z fondov Európskej únie. Celkom do škôl v krajskej zriaďovateľskej pôsobnosti smerovalo približne 25 miliónov eur.

Zdroj: teraz.sk

Univerzitné dni ponúkli množstvo kultúrnych aj športových podujatí

V dňoch 24. apríla až 10. mája 2019 sa v Nitre konal v poradí 17. ročník Nitrianskych univerzitných dní. Podujatie prinieslo kultúrny program spolu s vzdelávacími i športovými podujatiami, na ktorých sa stretli študenti Univerzity Konštantína Filozofa a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity. Program prvého dňa ponúkol Jarný beh Nitrou, Kynologický deň a Univerzitnú kvapku krvi. Počas ďalších dní sa študenti mohli zúčastniť na Gulášovici, absolvovať nočný výstup na Zobor, zabaviť sa na podujatí nazvanom „Karneval v Riu po slovensky“, čo je vlastne pochod mladých po meste. Súčasťou NUD boli aj Medziuniverzitné preteky vo vodnom slalome, odborné konferencie, divadelné predstavenia a množstvo ďalších aktivít. Súčasťou programu bolo aj podujatie Univerzity mestu. Vysokoškoláci v ňom 30. apríla ponúkli obyvateľom Nitry piknik v mestskom parku, karneval a na záver veľký koncert na Svätoplukovom námestí. Snahou vysokoškolákov bolo nadviazať na úspešné predchádzajúce úspešné ročníky NUD v rokoch 2003 až 2018 s cieľom prehĺbiť vzájomnú komunikáciu a spoluprácu oboch univerzít s mestom a Nitrianskym samosprávnym krajom.

Zdroj: ukf.sk

Mesto Nitra postaví novú MŠ na Hôrke

Mesto Nitra deklarovalo výstavbou materskej školy, ktorá vznikne úpravou nevyužitých priestorov v Základnej škole Na Hôrke. Mesto vypísalo verejné obstarávanie na dodávateľa stavby, predpokladaná hodnota zákazky je 235 440 eur bez DPH. Uchádzači môžu predkladať ponuky do 30. apríla. Podľa informácií z vestníka verejného obstarávania sú súčasťou projektu stavebné úpravy, ako sú búracie práce, výstavba nového exteriérového schodiska, inžinierske siete, nové podlahy, omietky a sanita. Starý nefunkčný výťah v budove vymenia za nový a pribudnú tiež nové chodníky z betónovej zámkovej dlažby. V areáli vznikne aj detské a dopravné ihrisko, ktoré bude slúžiť na výchovu detí ako účastníkov cestnej premávky. Mesto Nitra získalo na projekt 286-tisíc eur z Integrovaného regionálneho operačného programu. Materská škola Na Hôrke 30 bude mať kapacitu 45 miest. Budú v nej dve triedy, pričom v jednej bude 24 detí a v druhej 21. Zaškolenosť detí v materských školách v Nitre sa po výstavbe novej škôlky zvýši zo súčasných 83,10 percenta na 89,92 percenta.

Zdroj: nitra.sk

Žiaci základných škôl si vyskúšali prácu vedca

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre pripravila pri príležitosti Dňa Zeme podujatie určené pre deti zo základných škôl. V pondelok 15. apríla 2019 sa v priestoroch katedry ekológie a environmentalistiky konala Žiacka vedecká ekologická konferencia ŽIVEKO. Jej program potom pokračoval 30. apríla v priestoroch Správy Národného parku Malá Fatra vo Varíne. V poradí tretí ročník podujatia bol určený žiakom základných škôl, ktorí si vďaka nej vyskúšali prácu vedcov. Deti mali jedinečnú možnosť napísať a publikovať svoj prvý vedecký článok, ktorý prezentovali na podujatí. Žiacka vedecká konferencia ŽIVEKO ako jediná na Slovensku ponúkla žiakom prvého a druhého stupňa základných škôl možnosť prezentovať výsledky svojho výskumu. V úlohe mladých vedcov majú príležitosť zažiť skutočnú atmosféru vedeckej konferencie na univerzite a prácu v tíme. Konferencia bola originálnym spôsobom, ktorým UKF oslávil Deň Zeme, a zároveň poukázala na nevyhnutnosť zapojenia žiakov základných škôl a ich učiteľov do riešenia problémov životného prostredia. Projekt žiackej vedeckej konferencie bol súčasťou popularizácie vedy, prostredníctvom ktorej sa univerzita snaží vtiahnuť žiakov základných škôl do tajomstiev prírodných vied a vzbudiť v nich záujem o štúdium. Na podujatí sa zúčastnilo spolu 65 mladých vedcov z rôznych kútov Slovenska, 31 žiackych tímov na ňom bude prezentovali svoje vedecké články pred komisiami.

Zdroj: ukf.sk

Nitrianski vysokoškoláci Zlaté Štúrovo pero

V sobotu 13. apríla 2019 vyhodnotili vo Zvolene 25. ročník celoslovenskej novinárskej súťaže stredoškolákov a vysokoškolákov Štúrovo pero. Vyhodnotenie a odovzdanie cien bolo v sobotu v Krajskej knižnici Ľudovíta Štúra vo Zvolene. V kategórii vysokoškolákov jednotlivcov udelila porota hlavné ceny Literárneho fondu Matejovi Ondříšekovi a Monike Radošovskej z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Do tohto ročníka sa prihlásilo 69 stredoškolských a osem vysokoškolských časopisov a šesť elektronických magazínov. Novinárske príspevky zaslalo 50 stredoškolákov (celkom 123 prác) a 20 vysokoškolákov (47 prác). O Cenu Nadácie Slovenskej sporiteľne, za rubriky pomáhajúce zvyšovaniu finančnej gramotnosti na stredných školách sa uchádzalo 15 stredoškolských časopisov. Súčasťou dvojdnového (12. - 13. apríla) programu boli aj hodnotiace semináre s porotcami, tlačové besedy a diskusie s hosťami.

Zdroj: teraz.sk

Na SPU vznikol EIT Food Hub, jediný na Slovensku

Od 15. apríla 2019 zriadil Európsky inovačný a technologický inštitút na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre EIT Food Hub. Na Slovensku jediný EIT Food Hub - patriaci do kolokačného centra vo Varšave – začal šíriť informácie EIT Food na národnej úrovni s cieľom zaviesť nové kreatívne prístupy v oblasti potravín, rozvíjať kľúčové otázky a definovať nové zámery a praktické príklady bezpečnosti potravín, dizajnu potravín, výroby a spotreby, zdravia a rizikových faktorov potravinového reťazca. Hlavným prínosom programu je prispieť k programu pre potraviny na rok 2020, podporiť politiku Európskej únie (EÚ) v oblasti zdravia, potravín a poľnohospodárstva, prispieť k národným rozpočtom na výskum, stimulovať spoluprácu medzi výskumom a podnikmi a prispieť k znalostným a inovačným schémam v oblasti potravín a poľnohospodárstva. EIT podnecuje podnikateľský talent a podporuje nové nápady, sústreďuje popredné podniky, univerzity a výskumné centrá, ktoré tvoria dynamické cezhraničné partnerstvá nazývané inovačné spoločenstvá. Poslaním EIT je prispievať ku konkurencieschopnosti Európy, k jej udržateľnému hospodárskemu rastu a vytváraniu pracovných miest podporovaním a posilňovaním synergie a spolupráce medzi podnikmi, vzdelávacími inštitúciami a výskumnými organizáciami.

Zdroj: uniag.sk

SPU v rebríčku slovenských univerzít na piatom mieste

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre bola v tomto roku označená ako piata najlepšia slovenská vysoká škola. Vyplynulo to z aktuálneho rebríčka University Ranking, uverejneného koncom apríla 2019. V rebríčku Top univerzity na Slovensku 2019 je zahrnutých 34 slovenských univerzít. Lídrom je Univerzita Komenského v Bratislave, nasleduje Slovenská technická univerzita v Bratislave, Technická univerzita v Košiciach, Žilinská univerzita v Žiline a päťicu uzatvára SPU v Nitre. UniRank™ je popredným medzinárodným adresárom inštitúcií vyššieho vzdelávania a vyhľadávačom, ktorý obsahuje recenzie a rebríčky viac ako 13 600 oficiálne uznaných univerzít a vysokých škôl v 200 krajinách sveta. Cieľom University Ranking je poskytnúť globálne hodnotenie svetových univerzít a vysokých škôl na základe ich prezentovania a popularity na internete, a to z hľadiska odhadovanej návštevnosti, dôveryhodnosti a kvality internetových odkazov. Rebríček najlepších univerzít je vytvorený na základe platných, nezaujatých a neovplyvniteľných webových metrík poskytovaných nezávislými webovými spravodajskými zdrojmi, a nie na základe dát samotných vysokých škôl. Hlavným cieľom je pomôcť medzinárodným študentom a akademickým pracovníkom získať informácie o tom, ako populárna je konkrétna vysoká škola v zahraničí. V rebríčku 200 najlepších európskych univerzít Slovensko

nemá ani jednu. Ako sa vyjadrila rektorka SPU Klaudia Halászová, hodnotiace rebríčky sú pre univerzitu jedným z viacerých systémov spätnej väzby, pomáhajú nám zorientovať sa v náročnom konkurenčnom prostredí a zároveň sú motiváciou a výzvou do budúcnosti.

Zdroj: uniag.sk

Nitrianske univerzitné dni

Od 24. apríla do 7. mája 2019 Nitra už po 17-krát ožila Nitrianskymi univerzitnými dňami. Študentské podujatie pripravila Slovenská poľnohospodárska univerzita, Univerzita Konštantína Filozofa, mesto Nitra a NSK. Počas dvoch týždňov sa na pôde oboch univerzít a v uliciach mesta uskutočnilo viacero odborných, spoločenských, kultúrnych a športových podujatí. Neodmysliteľnou súčasťou NUD boli hudobné, umelecké a spoločenské podujatia. K tým tradičným patrí Karneval v Riu po slovensky s alegorickým sprievodom mestom, Gulášovica, nočný výstup na Zobor, Univerzitná kvapka krvi na SPU, či Piknik FZKI. Tohtoročnou novinkou bol 30. apríla SPUKFest s Gladiátorom, BijouTerrierom, Dorou a ďalšími účinkujúcimi. Uskutočnil sa na Svätoplukovom námestí. Okrem toho sa študenti mohli zúčastniť na University Open 2019 – turnaji v skladaní Rubikovej kocky a na popularizačné prednášky slovenských vedcov Science Talks. Zo športových podujatí ich najviac zaujal Jarný beh Nitrou a medziuniverzitné preteky vo vodnom slalome študentov.

Zdroj: uniag a ukf.sk

Nitra žila SPUKFestom, najväčším podujatím univerzitných dní

Hudobný festival s netradičným názvom SPUKFest, ktorý vznikol vďaka spolupráci oboch nitrianskych univerzít, mesta a župy, v utorok 30. apríla 2019 rozospieval a

roztancoval Svätoplukovo námestie. Išlo o najväčšie podujatie tohtoročných Nitrianskych univerzitných dní, ktoré aj napriek nepriazni počasia prilákalo zhruba 2500 návštevníkov. Organizátori sa pohrali s názvom podujatia, v ktorom môžeme vidieť spojenie skratiek oboch nitrianskych univerzít, ale aj Študentského parlamentu UKF. Program

odštartovala stredoškolská kapela Korytnačka, po ktorej pódium ovládla kapela Pull

Out the Monster so svojím alternatívnym hardrockom. Skupina Follow, podľa ktorej išlo o ich prvú verejnú akciu, zahrála známe slovenské i zahraničné skladby a kapela Dora roztancovala dav ľudovými piesňami prerobenými do rockovej verzie. Nasledovali hlavný hosť večera, skupina Gladiator, a hardcore punkrockový Bijouterrier. Ešte pred samotným začiatkom pritiahlo divákov na námestie sprievodné podujatie SPUKFestu, alegorický sprievod s názvom Karneval v Riu po slovensky. Študenti prechádzali na farebných vozoch od hlavnej budovy SPU cez Štefánikovu triedu až na Svätoplukovo námestie. Sprievod viedli nitrianske mažoretky a o hudobnú vložku a dobrú náladu sa postarala skupina Campana Batucada. Zúčastnili sa aj jednotlivé súbory oboch univerzít a záujmových združení Nitry.

Zdroj: uniag.sk

Univerzita Konštantína Filozofa rekonštruovala internáty

Na UKF v Nitre dlhodobo pretrvávali problémy s nedostatkom ubytovacích kapacít pre študentov. V akademickom roku 2018/2019 prevádzkovala len dva internáty s celkovou kapacitou 1592 lôžok. V roku 2018 dostala zo štátneho rozpočtu milión eur na rekonštrukcie a odstránenie havarijných stavov objektov študentských domovov. Sumu 760 000 eur využila UKF na komplexnú rekonštrukciu kotolne Študentského domova Brezový háj spolu s výmenou ústredného kúrenia, na rekonštrukciu vonkajšej areálovej kanalizácie a na opravu strechy nad hospodárskou časťou. Z vlastných zdrojov prispela univerzita k rekonštrukcii študentských domovov sumou 272 000 eur. V roku 2019 plánovala UKF pokračovať v rekonštrukcii Študentského domova UKF Brezový háj. Táto investičná akcia bola v roku 2018 schválená vládou SR, jej celková cena podľa stavebného zámeru stanovili na 6 556 821 eur. V roku 2019 bol plánovaný objem finančných prostriedkov vo výške 4 milióny eur. Rekonštrukcia internátu by mala trvať 2 roky. Brezový háj bude mať po rekonštrukcii kapacitu 381 lôžok. Na financovanie opráv chce univerzita využiť okrem vlastných zdrojov aj dotácie zo štátneho rozpočtu. Okrem toho sa UKF sa uchádza aj o projekt v rámci výzvy Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry.

Zdroj: ukf.sk

Viceprezidentom Slovenskej rektorskej konferencie sa stal Libor Vozár

V piatok 7. júna 2019 sa v Bratislave uskutočnilo spoločné zasadnutie Slovenskej rektorskej komisie a Českej konferencie rektorov. Za druhého viceprezidenta zvolili rektora Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre Libora Vozára. Novým prezidentom Slovenskej rektorskej konferencie sa stal rektor Technickej univerzity vo Zvolene Rudolf Kropil. SRK je podľa zákona o vysokých školách jedným z troch orgánov

reprezentujúcich vysoké školy v SR. Cieľom je koordinácia a podpora činnosti rektorov slovenských vysokých škôl v záujme utvárania vysokoškolskej politiky.

Zdroj: teraz.sk

Nové LED osvetlenie v materských školách

V priebehu júna vymenili svietidlá v materských školách, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitra. Nové LED svetlá sú energeticky úspornejšie a okrem toho aj šetrné voči zraku detí. Doteraz došlo k výmene zdrojov v desiatich škôlkach. Moderné LED svetlá sa nainštalovali aj v ďalších materských školách. Nové osvetlenie získajú počas leta,“ uviedla vedúca odboru školstva Mária Orságová. Nové žiarovky boli prednostne umiestňované v priestoroch na hranie a stravovanie, v ktorých deti trávajú najviac času. Mesto investíciou nadväzuje na predchádzajúce aktivity, ktoré boli zamerané na modernizáciu mestských predškolských zariadení. „Sme radi, že sa nám aj týmto spôsobom podarí zvýšiť komfort v škôlkach, pretože moderné LED žiarovky svojou svietivosťou najviac pripomínajú denné svetlo.

Zdroj: nitra.sk

NSK ocenil najúspešnejších študentov stredných škôl a gymnázií

Nitriansky samosprávny kraj ocenil v polovici júna 2019 najúspešnejších študentov gymnázií a stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja. Ocenenia si prevzalo 50 študentov z 32 škôl, z toho 16 gymnázií a 34 stredných odborných škôl. Ocenili najmä usilovnosť, pracovitosť, mimoriadne vedomosti, ale aj tvorivosť, fantáziu a zručnosť, vďaka ktorým študenti dosiahli vynikajúce výsledky a vzorne reprezentovali svoje školy i kraj. Medzi ocenenými sú majstri sveta, majstri Európy, víťazi celoslovenských i medzinárodných súťaží. Tradícia oceňovania najúspešnejších študentov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja vznikla pred 11 rokmi. Ocenení študenti patria k najlepším spomedzi viac ako 20 000 študentov, ktorí stredné školy a gymnáziá v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja navštevujú. Mimoriadne výsledky dosiahli v kategórii olympiád, stredoškolskej odbornej činnosti, odborných, umeleckých a športových súťaží.

Zdroj: teraz.sk

Nitrianska radnica ocenila talentovaných žiakov mestských ZŠ

Žiaci, ktorí počas školského roka žali úspechy na rôznych súťažiach, či už na Slovensku, alebo v zahraničí, si v stredu 26. júna 2019 prišli po ocenenie do Obradnej siene mesta Nitra. Čestné uznanie a knižný darček si prevzalo 31 jednotlivcov a 16 kolektívov. Na ocenenie ich navrhli jednotlivé riaditeľstvá mestských základných škôl,

Centra voľného času Domino a Základnej umeleckej školy Jozefa Rosinského v Nitre. Za šírenie dobrého mena Nitry sa týmto šikovným Nitranom poďakoval primátor Marek Hattas. „Chceme vás oceniť za to, že cibríte svoje talenty, posúvate sa dopredu a robíte dobré meno nášmu mestu,“ zdôraznil v príhovore k žiakom. V zozname defillovali víťazi celoslovenských a medzinárodných vedomostných, športových, tanečných, speváckych a iných súťaží v práve končiacom sa školskom roku 2018/2019. Z ocenenia sa tešili programátori – Šimon Olejník a Rudolf Tomáš Zach, obaja zo ZŠ Benkova a tiež Lukáš Šiška zo ZŠ kniežaťa Pribinu. Na ocenenie ich škola navrhla za reprezentáciu v celoslovenskej a medzinárodnej súťaži v programovaní. Pre diplom si hrdo odkráčali

šachisti, atléti, karatisti, vrhač guľou Filip Fleischhacker zo ZŠ Topoľová, ktorý získal prvé miesto na atletickej súťaži, Barbora Brodániová zo ZŠ Nábřežie mládeže za 1. miesto v celoslovenskej súťaži v behu cez prekážky a 3. miesto v sedemboji a tiež atlétka Paulína Bieliková zo ZŠ kráľa Svätopluka. Z ocenenia mala radosť aj

Barbora Štrbová, úspešná reprezentantka ZŠ Topoľová Nitra v orientačnom behu. Medzi ocenenými bola aj tanečníčka Jana Milová zo ZUŠ J. Rosinského. Najskôr sa venovala gymnastike, od ktorej prešla k tancu a začala zbierať medaily na rôznych tanečných súťažiach doma aj vonku. Na jeseň sa chystá reprezentovať ZUŠ a Nitru do Varšavy a Moskvy. Žiaci ZŠ Na Hôrke Richard Ňachaj a Ema Nagyová sa tešili z ocenenia za reprezentáciu školy v matematickej súťaži. Z ocenených kolektívov treba spomenúť družstvo mladších aj starších žiakov – futbalistov zo ZŠ Tulipánova, trojicu žiakov Hallo, Oravec a Šalka zo ZŠ Na Hôrke za prvé miesto v celoslovenskej súťaži v dizajne a konštrukcii automobilu, členov masmediálneho krúžku zo ZŠ Na Hôrke za 3. miesto v celoslovenskej súťaži vo filmovej tvorbe, tanečnú skupinu Eija Dance Crew za popredné miesta v medzinárodných súťažiach v modernom tanci., mažoretky I. NIMA za 2. a 3. miesto v medzinárodných súťažiach mažoretiek, FS Borinka a ľudová hudba a spevácka skupina FS Furmani. Na slávnosti nechýbali pedagógovia a rodičia, ktorí sa nemalou mierou pričínili o úspechy týchto šikovných malých Nitranov.

Zdroj: vlastný text, foto: Roman Oravec

Súťaž Nitra, moje mesto

V Synagóge v Nitre vyhodnotili 4. júna 2019 v poradí 28. ročník vedomostnej súťaže Nitra, moje mesto a odovzdali ceny víťazom v kategórii základných a stredných

škôl z Nitry. Súťaž bola aj tento rok zameraná na bližšie spoznávanie mesta a jeho slávnej histórie. Vznikla z iniciatívy pracovníkov Centra voľného času Domino v Nitre a už dlhé roky sa teší obrovskej pozornosti mladej generácie Nitranov. Pozostáva z troch častí – výtvarnej, literárnej a vedomostnej. V rámci vedomostnej súťaže musia súťažiaci absolvovať pomerne náročný kvíz a vypracovať projekt. „Súťaž sa po celé roky teší veľkej obľube, v rámci nej vzniklo mnoho hodnotných literárnych i výtvarných diel, ktoré mapujú pohľad školskej mládeže na to, ako sa im v Nitre žije,“ informovala Jana Valentová z CVČ Domino v Nitre. V rámci vedomostného kvízu pre ZŠ, SŠ a gymnáziá museli súťažiaci preukázať vedomosti z histórie, súčasnosti i prírody nášho mesta. V kategórii základných škôl si prvé miesto vybojovali žiaci Strednej športovej školy v Nitre, druhé miesto patrilo žiakom ZŠ na Hôrke v Nitre, z tretieho miesta sa tešili žiaci zo ZŠ na Benkovej ulici v Nitre. O štvrté miesto sa podelili žiaci zo ZŠ kráľa Svätopluka a 8-ročného gymnázia na Golianovej ulici. V kategórii stredných škôl a gymnázií sa najlepšie darilo družstvu Gymnázia Golianova, ktoré sa postavilo na najvyšší stupienok, druhé miesto patrilo SPŠ strojníckej a elektrotechnickej a tretia priečka patrila Strednej odbornej škole gastronómie a cestovného ruchu. Štvrté miesto obsadilo družstvo Strednej zdravotníckej školy v Nitre. Víťazi si odniesli putovné poháre primátora mesta.

Zdroj: vlastný text

Od septembra sa zvýšili platby za pobyt dieťaťa v materskej škole

Mesto Nitra od septembra 2019 zvýšilo viaceré poplatky na základných i materských školách. Najväčší nárast zaznamenali poplatky za MŠ, kde doteraz rodičia platili mesačne 14 eur, ale od septembra to bude 20 eur. Najväčší nárast pocítia obyvatelia z okolitých obcí, ktorí nemajú trvalý pobyt v Nitre a umiestňovali svoje dieťa v MŠ v Nitre. Títo budú od nového školského roka platiť za škôlku 65 eur. Za škôlkara, mladšieho ako trojročného, rodičia zaplatia 50 eur, tak ako doteraz. Zadarmo zostáva materská škola pre predškolákov. Títo mesačný poplatok platiť nebudú a to bez ohľadu na to, či sú z Nitry alebo nie. Podľa primátora Mareka Hattasa mesto takýmto spôsobom pokračuje v politike, ktorou chce zvýhodňovať svojich obyvateľov. „Pocitovo počet ľudí v Nitre stúpa, ale reálne nám obyvateľov s trvalým pobytom ubúda. Toto sú opatrenia na to, aby sa ľudom oplatilo ponechať si v Nitre trvalý pobyt. Je to dôsledok nešťastnej štátnej politiky, keď napríklad mesto Nitra je centrom celého regiónu, a preto dopláca na satelitné obce a dedinky, pretože preberáme mnohé ich sociálne služby na seba. Stojí nás to veľa peňazí, ktoré potom nemôžeme dať na naše výdavky, na infraštruktúru, na opravy a na ďalšie investície,“ vysvetlil primátor Hattas. Zároveň pripomenul, že vedenie mesta už starostov okolitých obcí o svojom postupe informovalo. „Predniesol som túto tému na Regionálnej rade ZMOS-u. Oznámil som starostom, že mesto Nitra bude mať takúto politiku a je to príležitosť aj pre nich, buď si zriadiť materskú školu, alebo doplniť jej kapacity. Je to zároveň aj o vzťahu

obyvateľov tých obcí a starostov. Občania si u starostu môžu vylobovať, aby im doplácal na túto službu, keď ju nie je schopný zabezpečiť vo svojej obci," povedal primátor mesta Nitry Marek Hattas. Mestu neustále rastú výdavky na školstvo bez ich dofinancovania zo strany štátu. „Naposledy sa poplatky menili v roku 2013. V roku 2014 sme na dofinancovanie potrebovali na jedno dieťa v MŠ 297,32 eura, v roku 2018 to už bolo 648,09 eura. Na ďalšie vybavenie jedální sme z dôvodu obedov zadarmo dali navyše 130.000 eur, ďalej sa na mzdy nepedagogických pracovníkov schválilo 164.000 eur, ďalších 270.000 eur šlo na materské školy a na investičné akcie šlo 1,94 milióna eur. Keď sa to zráta, je to naozaj slušná suma, ktorú mesto financovalo zo svojich vlastných zdrojov. Mesto okrem toho na začiatku roka zvýšilo financovanie škôl a školských zariadení o vyše milióna eur, keď zrovnoprávnilo financovanie mestských škôl so súkromnými a cirkevnými.

Zdroj: teraz.sk

Laboratory workshop day

Slovenská poľnohospodárska univerzita predstavila podnikateľom svoje Laboratórium spotrebiteľských štúdií. Počas podujatia Laboratory workshop day, ktoré sa na fakulte ekonomiky a manažmentu konal 18. júla 2019, sa firmy mohli zoznámiť so službami laboratória, ktoré im môžu pomôcť pri rozvoji podnikania. Laboratórium spotrebiteľských štúdií sa okrem iného zaoberalo modernými trendmi marketingu i správaním sa zákazníkov a spotrebiteľov. Išlo o originálny a neprevzatý koncept, zrealizovaný skupinou odborníkov a nadšencov, ktorých zaujímajú inovatívne výskumné riešenia s využitím najnovších technológií. Laboratórium sa stalo priestorom na prepojenie vedy, vzdelávania, základného, aplikovaného i komerčného výskumu v tom najmodernejšom ponímaní. Na podujatí, ktoré okrem univerzity zorganizovali i viaceré potravinárske komory a zväzy, bude laboratórium a jeho služby predstavené prostredníctvom viacerých praktických ukážok. Účastníci sa dozvedia najnovšie odborné poznatky o merchandisingu a správnom rozložení tovaru v predajniach a tiež o tom, ako prostredie a predajná plocha vplyva na správanie zákazníkov. Súčasťou workshopu budú aj ukážky testovania a ochutnávok potravín, hovoriť sa bude aj o moderných vizuáloch, reklame či správnom nastavení webových stránok. Pracovníci laboratória podnikateľom predstavia aj nový trend, takzvaný aroma marketing.

Zdroj: teraz.sk

Novou mládežníckou delegátkou OSN za Slovensko Petra Pauerová z UKF

V programe Mládežníckeho delegáta v OSN záujmy mladých ľudí zo Slovenska na rokovaní OSN zastupuje Petra Pauerová, študentka ruského jazyka v interkultúrnej

a obchodnej komunikácii a euroázijských štúdií na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. V júni tohto roku sa uskutočnili dve kolá výberového procesu, ktorého víťazkou sa stala Petra Pauerová. Aktívna je aj v medzinárodnej dobrovoľníckej organizácii AIESEC, najmä v oblasti marketingu či organizácie konferencií. Do prvého kola sa na základe verejnej výzvy zapojilo 26 kandidátov, ktorí okrem životopisu a popisu výkonu svojho mandátu museli preukázať líderské schopnosti, charakternosť a vedomosti o danom sektore v eseji na stanovenú tému. Do druhého kola postúpilo šesť najlepších uchádzačov. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Asociáciou krajských rád mládeže obnovilo projekt Mládežníckeho delegáta/delegátky v roku 2018 po päťročnej prestávke.

Zdroj: teraz.sk

Nitrianska letná univerzita

Nitrianska letná univerzita vyvrcholila v piatok 12. júla 2019 odpoľudnia slávnostnou promóciou v aule Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, na ktorej si 69 malých absolventov prevzalo certifikát s titulom Academicus Nitriensis Jr. Na promócií mesto Nitru zastupoval viceprimátor Miloslav Špoták. Ešte predtým navštívili malí vysokoškooláci mestský úrad. V rámci aktivity Mladý Nitran malých študentov privítal vo veľkej zasadačke, kde sa bežne konajú zasadnutia mestského zastupiteľstva, primátor mesta Marek Hattas. Na úvod sa im v krátkosti predstavil, načo ho malí vysokoškooláci zasypali úprimnými a všetečnými otázkami. Deti zaujímalo čo to znamená, keď je niekto v politike nezávislý, akému športu sa pán primátor venuje, aké je jeho najobľúbenejšie zvieratko, či plánuje pre deti postaviť v Nitre ihriská, odkiaľ berie tie peniaze, z ktorých sa potom v meste niečo stavia, čo je to vlastne ten hidepark, kedy vznikol tento úrad, prečo je taká drahá električka a voda...?Pýtal sa však aj primátor. Chcel vedieť, či poznajú meno nášho prezidenta, no deti sa nedali zaskočiť otázkou kladenou v mužskom rode a všetky kričali, že je to Zuzana Čaputová. Pýtal sa ich, kto z nich doma chová sliepky a tiež sa zdvihlo niekoľko desiatok rúk. Malí vysokoškooláci si v rámci návštevy mestského úradu pozreli Obradnú sieň mesta Nitry a navštívili kanceláriu primátora. Tu sa im opäť venoval primátor Marek Hattas. Obrovský záujem bol najmä o jeho podpis, ale aj o možnosť dostať sa do jeho tesnej blízkosti. Autogramiáda trvala hodnú chvíľu, chlapci aj dievčatá ňaťahovali k primátorovi ruky s papierikmi a on im trpezlivo písal osobné venovanie. Deti si mohli pozrieť pamätnú knihu mesta s podpismi významných osobností ako sú prezidenti, veľvyslanci, či mestom ocenené osobnosti kultúrneho, spoločenského či športového života. S veľkým záujmom si deti pozreli a oťažkali primátorské insígnie, ktoré si primátor zakladá na hrud' pri slávnostných udalostiach alebo pri vítaní významných návštev. Po návšteve úradu sa malí účastníci letnej univerzity pozreli na ukážky práce psovodov Mestskej polície v Nitre. Letné prázdniny sú skvelá príležitosť ako ich nenásilne nadchnúť pre získavanie vedomostí

hravou formou. Osvedčenou metódou je práve Nitrianska letná univerzita – denný tábor, ktorý deťom vo veku od osem do dvanásť rokov priniesla zaujímavé témy, kvalifikovaných vysokoškolských pedagógov a najmä príjemne strávený voľný čas. Detskí študenti sa vzdelávali v spolupráci s SPU a UKF, ktoré pre nich zabezpečili špičkových pedagógov zo svojich fakúlt. Počas dvoch týždňov absolvovali deti bohatý program, popretkávaný množstvom zaujímavých aktivít, plných informácií, zábavy i oddychu. Mali možnosť priučiť sa španielčine, alebo čínštine, vyskúšať si skúsiť prácu výskumníka, prírodovedca, fyziológa, archeológa, sokoliara, či remeselníka, vodiča, výtvarníka, pedagóga, či redaktora.

Zdroj: vlastný text

Nitriansku letnú univerzitu ukončilo promóciou 70 školákov

Slávnostná imatrikulácia 1. júla 2019 v aule Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre otvorila dvanásť ročník Nitrianskej letnej univerzity (NLU). Organizátormi boli okrem SPU aj Univerzita Konštantína Filozofa a mesto Nitra. Úspešný projekt umožňuje deťom vo veku od osem do 12 rokov zoznámiť sa hravou formou s akademickým prostredím. Promóciou v aule Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre ukončilo v piatok 12. júla 2019 svoje dvojtyždňové vzdelávanie 70 detí vo veku od osem do 11 rokov. Nitriansku letnú univerzitu organizovali ako svoj spoločný projekt Slovenská poľnohospodárska univerzita a Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre. Absolventi letnej univerzity sa hravou a tvorivou formou oboznámili s charakterom štúdia na univerzite a vybranými zaujímavými témami, ktoré predstavujú súčasť pestrej ponuky študijných programov obidvoch nitrianskych univerzít. Nitriansku letnú univerzitu organizujú už 12 rokov a od roku 2008 ju ukončilo už 500 detí. O štúdium pretrvávajúci obrovský záujem. Počas dvoch týždňov sa deti učia cudzie jazyky, v rámci kurzu mladý vodič si vyskúšali jazdu na traktore, na motorke, naučili sa čo-to o ľudskom tele, o včelách a tiež o mede.

Zdroj: teraz.sk

Rekonštrukcie v základných a materských školách

Počas prázdnin opravovali „havarovanú“ kanalizáciu v Základnej škole kniežaťa Pribinu na Šulganovej ulici v Nitre, v Materskej škole na Hôrke v Nitre. V MŠ na Štefánikovej triede taktiež opravovali havarovanú kanalizáciu. Náklady na rekonštrukciu dosiahli 16 500 eur. V ZŠ na Nábřeží mládeže museli vyriešiť zatekajúci blok na školskej budove, kde opravili strechu a vymenili ríny v hodnote 11 000 eur. Okrem toho inštalovali v školskej kuchyni lapač tukov v celkovej hodnote 8500 eur. V ZŠ kniežaťa Pribinu počas prázdnin vymenili rozvod plynu, náklady na túto investičnú akciu dosiahli 10 000 eur. V ZŠ kráľa Svätopluka sa počas prázdnin rekonštruovali jedáleň a kuchyňa.

Zdroj: teraz.sk

Počas letných prázdnin rekonštruovali základné a materské školy

Letné prázdniny využilo mesto Nitra na rekonštrukčné práce v základných a materských školách. Do modernizácie štyroch základných škôl a jednej materskej školy investovalo približne pol milióna eur. Okrem rekonštrukcií prebiehala výstavba novej šesťtriednej Materskej školy na Dobšinského ulici (v areáli zoborských kasární). Táto MŠ sa budovala z prostriedkov získaných v rámci operačného programu cez nenávratný finančný príspevok „Na zvýšenie kapacít infraštruktúry materských škôl“ v hodnote 2 612 509 eur s 5-percentným spolufinancovaním mesta. V rámci rekonštrukcií škôl sa zmodernizovali toalety, kuchyne a jedálne. V ZŠ na Škultétyho ulici zrekonštruovali školské toalety, v ZŠ kniežaťa Pribinu vymenili rozvody vody a inovovali príslušenstvo kuchyne. Rekonštrukciou prešla aj strecha malej budovy v ZŠ na Nábreží mládeže a výdajňa stravy v MŠ na Nedbalovej ulici v Nitre. Zo zrekonštruovanej kuchyne a jedálne sa po prázdninách tešili aj žiaci ZŠ kráľa Svätopluka. Táto škola mala doteraz veľmi malé stravovacie priestory, preto sme sa pustili do rozšírenia jedálne a rekonštrukcie kuchyne. Rozhodnutie rozšíriť kapacity jedálne a kuchyne na ZŠ kráľa Svätopluka bezprostredne súvisí aj s takzvanými obedmi zadarmo. S predpokladaným nárastom nových strávníkov sme museli do kuchyne zakúpiť novú techniku a zmodernizovať pôvodné rozvody vody, elektrickej energie a odpadov. Okrem nich kompletne rekonštruujeme aj osvetlenie. Jedáleň a kuchyňa v ZŠ kráľa Svätopluka sú v osobitnej budove. Doteraz bola jedálenská časť iba na pravej strane od chodby, po rekonštrukcii je časť jedálne aj na ľavej strane. Priestory dielne posunuli. Vybúraním priečok a zrušením pôvodných priestorov na odkladanie upratovacích pomôcok sa otvorili nové priestory na účely jedálne a kuchyne. Investícia do rozšírenia jedálne a kuchyne na ZŠ kráľa Svätopluka predstavovala 70-tisíc eur. Po rekonštrukcii jedálne a kuchyne bola bude zmodernizovaná kompletne celá škola. Mesto Nitra má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 14 základných škôl, do ktorých je predbežne zapísaných 6155 žiakov. Ku koncu júna 2019 bolo do prvých ročníkov zapísaných 686 prvákov.

Zdroj: teraz.sk

Riaditeľku Strednej odbornej školy veterinárnej v Nitre dvakrát schválila školská rada, kraj ju aj tak nevymenoval

Poslanci Nitrianskeho samosprávneho kraja vyslovili na svojom zasadnutí dňa 129. augusta 2019 nesúhlas s menovaním Edity Križanovej na post riaditeľky Strednej odbornej školy (SOŠ) veterinárnej v Nitre. Zastupiteľstvo tak na návrh predsedu NSK Milana Belicu rozhodlo aj napriek tomu, že Križanovú do funkcie dvakrát za sebou a s plným počtom hlasov schválila školská rada. Predseda Milan Belica návrh na vyslovenie nesúhlasu s menovaním staronovej riaditeľky do funkcie odôvodnil tým, že Križanová vo svojom predchádzajúcom funkčnom období umožnila vykonávanie stavebných prác na

škole aj napriek tomu, že so stavebnou firmou kraj ešte nemal podpísanú zmluvu. „Umožnila vstup na stavenisko bez právneho titulu. V tejto veci v súčasnosti prebieha aj konanie pred orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré nebolo doposiaľ právoplatne ukončené,“ zdôvodnil Belica svoj návrh. Pre situáciu, ktorá vznikla na SOŠ veterinárnej, už vyvodil zodpovednosť u príslušných pracovníkov na Úrade NSK a riaditeľka školy prišla o odmeny a funkčné príplatky. „Ja nemám žiadnu zášť ani nejaký mimoriadny hnev na pani riaditeľku, ale ja nerozhodujem o tom, kto pochybil, ako pochybil a prečo pochybil. To musí vyšetriť niekto iný. Došlo tam k tomu, že som nepodpísal zmluvu a stavebná firma tam už pracovala. Čo keby sa naozaj niečo stalo, keby na niekoho niečo spadlo, veď tam sa pohybovali študenti. Takže nebol to legitímny proces. Ak chcem mať právny štát, tak takéto problémy musím riešiť úplne transparentne,“ skonštatoval. Riaditeľka školy sa cíti byť nevinná, zároveň pripomenula, že rekonštrukciou školskej budovy zachránila majetok NSK. „Ja som mala informácie, že zmluva je podpísaná, bol vysúťazený aj stavebný dozor, aj bezpečnostný technik. Nepreverila som si dostatočne informácie, neviem, kde sa stal problém. Je to momentálne v šetrení na polícii, kde som bola dvakrát vypovedať v priebehu dvoch rokov. Nie je to uzatvorené a ja necítim nijakú vinu a už celkom odmietam tvrdenie, že som poškodila majetok NSK. Naopak, po tom, čo sa tam udialo, nám konečne nezateká do telocvične na novú palubovku, ani do jedálne a do spoločenskej miestnosti, to všetko sa vyriešilo,“ skonštatovala Križanová. Za riaditeľkou stojí aj školská rada, ktorá ju už plným počtom hlasov dvakrát potvrdila vo funkcii. „Sme s jej prácou spokojní a súhlasíme s tým, akým spôsobom riadi školu. Stojí za ňou aj minimálne 90 percent zamestnancov,“ uviedol predseda školskej rady na SOŠ veterinárnej v Nitre Marcel Polička. Po tom, ako školskou radou zvolená riaditeľka nebola ani po druhýkrát menovaná do funkcie, sa bude o riaditeľovi SOŠ rozhodovať tretíkrát. Tentoraz už však podľa zákona nebude o zvolení hlasovať školská samospráva, ale komisia, ktorú vymenuje predseda NSK.

Zdroj: teraz.sk

Otvorenie nového školského roka 2019/2020

V pondelok 2. septembra 2019 sa na nitrianskych základných školách začal nový školský rok 2019/2020. Do základných škôl v pôsobnosti mesta Nitra nastúpilo 6 422 žiakov. Do mestských materských škôl nastúpilo 2 631 detí a do troch tried mestských jasiel' prišlo 45 detí. Primátor Nitra Marek Hattas sa zúčastnil na slávnostnom otvorení na najväčšej nitrianskej základnej škole – ZŠ na Benkovej ulici. V laviciach tejto školy on sám strávil deväť rokov. Privítala ho riaditeľka Aneta Galová, ktorá si Mareka Hattasa pamätala ešte z jeho detských čias. Dva roky ho učila chémiu. ZŠ na Benkovej ulici navštevuje takmer tisíc žiakov. Prvákov rozdelili do siedmich tried. Škola pracuje aj s mimoriadne nadanými deťmi. Primátor Marek Hattas prešiel všetky prvácke triedy, navštívil šiestakov aj deviatakov. Najmenších povzbudzoval a tým najstarším

povedal, aby si pri voľbe strednej školy nebáli dať latku vysoko. Do nitrianskych mestských škôl dnes nastúpilo 6 422 žiakov, z toho 801 prvákov. Zdroj: teraz.sk

V Gymnáziu na Párovskej ulici rekonštruovali športový areál

V Gymnáziu na Párovskej ulici v Nitre rekonštruovali v letných mesiacoch ich športový areál. Revitalizácia by mala trvať 6 mesiacov. Súčasťou revitalizácie bola výstavba nového atletického oválu, futbalového ihriska, dvoch volejbalových ihrísk, jedného basketbalového ihriska. Pribudne nová tribúna, osvetlenie, ihrisko pre

petanque, chodník a umelá tráva. Atletický ovál: na existujúci asfaltový podklad bude umiestnený tartan červenej farby so 4 resp. 6 dráhami. Vo vnútornej časti bude umiestnené futbalové a dve volejbalové ihriska. Futbalové ihrisko: umelý trávnik na hracej ploche o rozmere 37x21m. Za brámkami budú ochranné siete, popri ihrisku 2 striedačky pre 10 hráčov. Okolo ihriska nebude chýbať osvetlenie. 2x volejbalové ihrisko: povrch umelý trávnik. Basketbalové ihrisko: povrch čierny tartan, rozmer ihriska 30,4x16,8m. Basketbalové koše budú vymenené. Tribúna: stará tribúna bude nahradená novou o celkovej dĺžke 78,9m. Sedenie bude zhotovené z opracovaných drevených dosiek. Ihrisko pre petanque: na ploche 9x15m pre 2-3 družstvá.

Zdroj: teraz.sk

Jednotný jedálny lístok v mestských materských školách

Mestské materské školy majú jednotný jedálny lístok. Zostavujú ho podľa receptárov vydaných ministerstvom školstva. V novom školskom roku 2019/2020 zaradili nové jedlá ako napríklad: kuracie prsia s cestovinou a špenátom, bulgur s francúzskou šošovicou a kuracím mäsom, karbonátok so zeleninou na tekvicovom bulgure, hydínové guľky v cuketovo-rajčinovej omáčke, farfalle s lososovou omáčkou, zeleninové lievance starej mamy, rezne so strukovín, tekvicové halušky s bryndzou a podobne. Aj vlani zaradili do jedálneho lístka nové jedlá. Boli to pallea s kuracím mäsom, losos s bylinkami, ryba so syrovo-bylinkovou kôrkou, syr z tofu s kyslou kapustou, placky z cukety. Ako prílohu k jedlám začali podávať šošovicové ragú, hráškové pyrė, bulgur (základom je pšeničné zrno) a kuskus (jednozrnná cestovina získavaná z odrody veľmi tvrdej pšenice). Deťom nechutil syr z tofu s kyslou kapustou,

preto ho z jedálneho lístka vyradili. Od roku 2019 prestali deťom v škôlkach podávať sirupovú vodu ako nápoj za jedlom. Používa sa sirup s 50-percentným podielom ovocnej zložky, bez umelých sladidiel, aróm a chemických konzervačných látok. Na uhasenie smädu sa uprednostňujú riedené 100-percentné ovocné šťavy, zeleninovo-ovocné nápoje a stolovú vodu. Pri obedoch zadarmo musia rodičia zaplatiť aj režijný poplatok vo výške 30 eur, z ktorého sa následne odpočítava suma za obed v prípade choroby dieťaťa, ak rodičia zabudli svoje dieťa odhlásiť zo stravy.

Zdroj: teraz.sk

Poplatky za pobyt v materských školách

Dieťa od troch rokov s trvalým pobytom v Nitre zaplatí za 20 dní v škôlke 53,30 eura. V sume je započítaný 20-eurový poplatok plus obedy a réžia. Dieťa ktoré nie je z Nitry zaplatí 98,30 eura. Predškoláci poplatok za MŠ neplatia obedy majú „zadarmo“. Štát prispieva na stravnú jednotku 1,20 eura na deň, rodič doplatí 34 centov. Strava na 20 dní vyjde 6,80 eur plus 2,50 eur tvorí réžia. Stravná jednotka sa zo zákona mení aj u školákov, aj v tomto prípade rozdiel doplatia rodičia. Zároveň mesto zvyšuje poplatok na režijné náklady na 5 eur. Strava na 20 dní vychádza u mladších žiakov 0,20 eur plus 5 eur. U starších žiakov zaplatia 2 eurá plus 5 eur.

Zdroj: teraz.sk

Do mestských ZŠ nastúpilo 6400 žiakov, z toho je 801 prvákov

U predškolákov aj školákov zaviedla radnica novinku – a to zábezpeku 30 eur na obedy. Platí sa len raz, na začiatku školského roka. Slúži pre prípad, že dieťa nepríde do školy a nebude odhlásené z obeda. Mesto naň v takýchto prípadoch nedostane dotáciu. Počas prázdnin sa zrekonštruovali kuchyne v ZŠ kráľa Svätopluka za 75 000 eur a ZŠ kniežaťa Pribinu za 55 000 eur. Výdajňa strany na ZŠ na Nedbalovej ulici sa zmenila na kuchyňu za 30 000 eur. Mesto investovalo aj do opravy rozvodov na ZŠ kniežaťa Pribinu za 210 000 eur, do opravy sociálnych zariadení na ZŠ Škultétyho 124 000 eur a do rekonštrukcie strechy na malej budove ZŠ na Nábřeží mládeže 12 000 eur. Prebieha tepelné zhodnotenie budov v MŠ Novomeského, Bazovského a Zvolenskej ulici a výstavba novej MŠ na Dobšinského ulici na Martinskom vrchu.

Zdroj: teraz.sk

Zrekonštruované priestory v Materskej škole na Nedbalovej ulici v Nitre

Škôlkari, ktorí nastúpili do MŠ Nedbalova, sa dočkali príjemného prekvapenia. Mesto Nitra počas prázdnin prerobilo priestory, kde sa jedlo iba vydávalo, na kuchyňu s jedálňou. Nanovo sa tu urobili rozvody, zakúpili sa spotrebiče a priestory sa upravili

na jedáleň. Denne sa tu vydá približne sto obedov. Škôlka má 83 prijatých detí, ďalších niekoľko obedov navaria pre zamestnancov.

Prerobenie výdajne na kuchyňu ocenil primátor Marek Hattas, podľa ktorého tento krok spríjemní pobyt škôlke nielen deťom, ale aj učiteľkám, ktoré už nebudú musieť čakať na dovozy obedov zo ZŠ Škultétyho. „Keď sme chceli niekam ísť s deťmi, boli sme závislí na tom, kedy nám šofér privezie stravu. Teraz sa vieme zariadiť podľa seba, keď budeme odchádzať na nejakú akciu,“ povedala Katarína Galová, riaditeľka škôlky. Novo-vybudovanú kuchyňu privítala aj poslankyňa

Anna Laurinec Šmehilová. „Táto škôlka si to zaslúži aj vzhľadom na peripetie, ktorými si v súvislosti s integráciou detí s diabetesom prešla,“ povedala poslankyňa. MŠ Nedbalova je pritom iba druhou škôlkou na Slovensku, ktorá integruje deti s cukrovkou. Na fotografii Romana Oravca vľavo: Materská škola na Nedbalovej ulici v Nitre. Na fotografii vpravo: vedúca odboru školstva Mária Orságová, poslanec František Hollý,

riaditeľka MŠ Katarína Galová, primátor Marek Hattas a poslankyňa Anna Laurinec Šmehilová.

Zdroj: nitra.sk

Škôlkári so špeciálnymi potrebami dostali od mesta zľavu

Mestská samospráva na svojom septembrovom zasadnutí schválila, že umožní mimonitrianskym deťom so špeciálnymi potrebami navštevovať škôlky za 20 eur mesačne a nie 65 eur. Návrh, ktorý predložil primátor Marek Hattas, schválili na septembrovom zastupiteľstve poslanci. V predchádzajúcom školskom roku platili všetci škôlkári bez ohľadu na trvalý pobyt 14 eur mesačne (okrem predškôľakov, ktorí sú od poplatku oslobodení). Od septembra radnica zvýhodnila svojich obyvateľov. Výnimkou sú spomínané deti z obcí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (majú poruchu zraku, sluchu, diabetes, celiakiu, mentálne problémy), pre ktoré má mesto zriadené špeciálne triedy. K 1. septembru ich bolo štrnásť. Poslanec Miloslav Hatala poukázal, že rozdiel 45 eur na mimonitrianske dieťa mesačne dopláca mesto Nitra v rámci sociálnej solidarity. „Mesto si túto sumu od rodičov s trvalým pobytom

mimo Nitry nenárokuje. Ale bolo by vhodné, keby sa obecné zastupiteľstvá nad tým zamysleli a refundovali túto čiastku mestu," dodal Hatala, ktorý je zároveň predsedom komisie pre školstvo, vzdelávanie a mládež. „Boli sme ako mesto nielen solidárni, ale aj veľkorysí. Samotní rodičia by sa mali dožadovať, aby starostovia zabezpečili doplatenie rozdielu," povedala poslankyňa Anna Laurinec Šmehilová. Navrhla, aby mesto zverejnilo výzvu pre obce na svojom webe.

Zdroj: teraz.sk

Rekonštrukcie kuchýň

Počas prázdnin sa zrekonštruovala kuchyňa v ZŠ kráľa Svätopluka za 75 000 eur a ZŠ kniežat'a Pribinu za 55 000 eur. Výdajňa strany v MŠ na Nedbalovej ulici sa zmenila na kuchyňu za 30 000 eur. Mesto investovalo aj do opravy rozvodov na ZŠ kniežat'a Pribinu za 210 000 eur, do opravy sociálnych zariadení na ZŠ Škultétyho 124 000 eur a do rekonštrukcie strechy na malej budove ZŠ na Nábřeží mládeže 12 000 eur. Mesto investovalo do zateplení budov v MŠ Novomeského, Bazovského a Zvolenská, čo sa týka ďalších investícií, radnica buduje novú MŠ na Dobšinského ulici na Martinskom vrchu v areáli bývalých kasární.

Zdroj: nitra.sk

V mestských MŠ majú jednotný jedálny lístok

Mestské materské školy majú jednotný jedálny lístok. Zostavujú ho podľa receptárov vydaných ministerstvom školstva. V novom školskom roku 2019/2020 zaradili nové jedlá ako napríklad: kuracie prsia s cestovinou a špenátom, bulgur s francúzskou šošovicou a kuracím mäsom, karbonátok so zeleninou na tekvicovom bulgure, hydínové guľky v cuketovo-rajčinovej omáčke, farfalle s lososovou omáčkou, zeleninové lievance starej mamy, rezne so strukovín, tekvicové halušky s bryndzou a podobne. Od začiatku minulého školského roka obohatili jedálny lístok o novinky: pallea s kuracím mäsom, losos s bylinkami, ryba so syrovo-bylinkovou kôrkou, syr z tofu s kyslou kapustou, placky z cukety. Inovácie vyskúšali aj pri prílohe k mäsovým pokrmom, podávajú hráškové pyré, šošovicové ragú, bulgur (základom je pšeničné zrno) a kuskus (jednozrnná cestovina z odrody tvrdej pšenice). Deťom nechutil syr z tofu s kyslou kapustou, z jedálneho lístka toto jedlo vyradili. Začiatkom tohto roka prestali škôlkarom dávať za jedlom sirupovú vodu, vymenili ju za sirup s 50-perc. podielom ovocnej zložky, bez umelých sladidiel, aróm a chemických konzervačných látok. Na uhasenie smädu uprednostňujú riedené 100-perc. ovocné šťavy, zeleninovo-ovocné nápoje a predovšetkým stolovú vodu.

Zdroj: mynitrasmes.sk

Strava pre deti v materských školách

Dieťa od troch rokov s trvalým pobytom v Nitre zaplatí za 20 dní v škôlke 53,30 eura. V sume je započítaný 20-eurový poplatok plus obеды a réžia. Dieťa ktoré nie je z Nitry zaplatí 98,30 eura. Predškôláci poplatok za MŠ neplatia obеды majú „zadarmo“. Štát prispieva na stravnú jednotku 1,20 eura na deň, rodič doplatí 34 centov. Strava na 20 dní vyjde 6,80 eur plus 2,50 eur tvorí réžia.

Zdroj: nitra.sk

Dotačné obеды zvýšili záujem o stravovanie školákov

Každý druhý žiak druhého stupňa základných škôl doteraz vôbec nechodil na obеды v školskej jedálni. Už od septembra sa v jedálňach základných škôl začali žiaci stravovať s dotáciou na stravu. Lenže rodičov avizované „obеды zadarmo“ zaskočili, keď im deti začiatkom roka priniesli domov „Žiadosti o prijatie žiaka na stravovanie v ZŠS pri ZŠ“ na zaplatenie tzv. zábezpeky. Obеды so štátnou dotáciou sú síce pekná myšlienka, no na nitriansku radnicu, do škôl a do školských jedální priniesla problémy, ktorých riešenie si vyžiadalo následné opatrenia aj preto, že od septembra sa zároveň zvýšili pásma na nákup potravín a mesto muselo po predpokladanom náraste stravníkov riešiť dofinancovanie zvýšenia počtu zamestnancov kuchýň a doplnenie zariadenie jedální a kuchýň. Primátor Nitry Marek Hattas uviedol, že chápe rozčarovanie rodičov detí, ktorí prišli zo školy domov so šekmi a zistili, že obеды tak celkom zadarmo nie sú. „Hovoríme o kauciách na obеды, ktoré nebudú prevzaté a krúčia hlavami nielen oni, ale aj my. Myšlienka bola dobrá. No s touto vládou je to tak, že dáva úlohy, ale nedáva financie na tieto úlohy. Na konci dňa tak máme paškvil obedov zadarmo,“ dodal primátor Marek Hattas. „Poskytnutá dotácia vo výške 1,20 eura nie je dostatočná,“ hovorí vedúca odboru školstva, mládeže a športu mestského úradu Mária Orságová. Stravná jednotka na školách totiž túto dotáciu prevyšuje. „Okrem toho treba uhradiť aj režijné náklady na prípravu stravy a prevádzku – energie, vodu, plyn, opotrebovanie riadu a spotrebičov,“ dodáva M. Orságová. Do úvahy je potrebné zobrať aj neustále zvyšovanie cien potravín a energií. Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny poskytlo dotáciu vo výške 1,20 eura na jeden obed, zároveň sa zmenili finančné pásma na nákup potravín na 1 obed 1,21 eura (pre deti od 6 do 11 rokov), 1,30 eura (pre deti od 11 do 15 rokov) a 1,54 za dieťa v MŠ. Čiže dotácia nepokryje ani náklady na potraviny. Rozdiel musí doplatiť rodič. Pri dotácii v sume 1,20 eura na žiaka v Nitre dopláca rodič za obed 1 cent za dieťa na 1. stupni ZŠ, 10 centov za dieťa na 2. stupni ZŠ a za predškôlaka v MŠ 0,34 centa. V školských jedálňach v minulom školskom roku bolo vydaných 4600 obedov. Od septembra počítame s nárastom stravníkov,“ hovorí vedúca odboru školstva mládeže a športu M. Orságová. Po skúsenostiach z predchádzajúcich školských rokov sa však podľa vedúcej

odboru školstva Márie Orságovej reálne počty prihlásených budú dať zistiť najskôr v októbri. Do mestských ZŠ nastúpilo 6400 žiakov, z toho je 801 prvákov. Pri dotovaných obedoch musia rodičia zaplatiť aj zábezpeku vo výške 30 eur, z ktorého sa následne odpočítava poplatok za neskonsumovaný obed v prípade ak sa dieťa nezúčastní výchovno vzdelávacieho procesu a to v prípade ak, rodičia zabudnú svoje dieťa odhlásiť zo stravy. Obed však pre dieťa bude uvarený. Mesto naň v takýchto prípadoch nedostane dotáciu. Zábezpeka sa platí len na jedno dieťa v rodine, ak sa s vyčerpá, bude rodič upozornený. V prípade, že nebude vyčerpaná, zvyšné peniaze budú rodičom na konci školského roka vrátené. Mesto zároveň zvyšuje poplatok na režijné náklady za mesiac na 5 eur v ZŠ a 2,50 eura v MŠ, ktoré budú slúžiť výlučne pre zariadenia školského stravovania. Reálne režijné náklady, vypočítané podľa Metodiky výpočtu režijných nákladov vydanéj MŠVVaŠ, sú 1,87 eur na jeden deň na jedno dieťa. (pri priemere 20 pracovných dní za mesiac je to suma vo výške 37,40 eur). Rozdiel dopláca mesto.

Zdroj: teraz.sk

Opatrenia mesta na zabezpečenie dotovanej stravy

Mesto jednorázovo vyčlenilo školám na zariadenie školského stravovania 130 000 eur a zvýšilo rozpočty škôl o 68 000 eur na kapitálové výdavky. Tieto peniaze slúžia výlučne na doplnenie zariadenia v jedálňach a kuchyniach. Ďalším opatrením je dofinancovanie zvýšeného počtu kuchárov a pomocných síl v ZŠS, na ktoré mesto vyčlenilo 164 000 eur. Ďalším opatrením je rekonštrukcia kuchýň. Počas prázdnin bola zrekonštruovaná kuchyňa v ZŠ kráľa Svätopluka za 75 000 eur a ZŠ kniežat'a Pribinu za 55 000 eur. Výdajňa strany v MŠ na Nedbalovej ulici sa zmenila na kuchyňu za 30 000 eur. Plánuje sa kompletná rekonštrukcia kuchyne a výdajne na ZŠ Škultétyho.

Zdroj: teraz.sk

Slovenská poľnohospodárska univerzita chce byť zelenou univerzitou

Areál Slovenskej poľnohospodárskej univerzity by mal byť zelenší a krajší. Univerzita pripravuje projekt za viac ako 420 000 eur, v rámci ktorého počíta s výsadbou nových rastlín a s osadením nového mobiliáru. Projekt s názvom Zelená infraštruktúra na zelenej univerzite financuje Európsky fond regionálneho rozvoja viac ako 402 000 eur, zvyšok rozpočtu bude tvoriť spolufinancovanie SPU. Jeho cieľom je budovanie prvkov zelenej infraštruktúry, prispôsobenie sa zmene klímy a zavádzanie prvkov, ktoré budú znižovať hluk a znečistenia ovzdušia. Okrem zlepšenia mikroklimy v mestskom prostredí pôjde aj o zachovanie biodiverzity, ekologickej stability a estetickú funkciu areálu. Podľa prorektora SPU pre investičný rozvoj Tomáša Tótha je už väčšina komunikácií, chodníkov a plôch v univerzitnom areáli v nevyhovujúcom

stave. Nový projekt rozčlení jeho plochu na protihlukovú vegetačnú bariéru, pobytové lúky s rekreačnou a športovou funkciou, okrasné pohľadové časti, spoločenskú zónu s odpočívadlami a tranzitné časti a komunikácie. Okrem toho sa v rámci projektu budú inštalovať aj nové prvky mobiliáru. Zrealizuje sa tiež úprava komunikácií a verejného parkového osvetlenia. Uskutoční sa aj líniová výsadba drevín pozdĺž frekventovanej pešej komunikácie. Zelené plochy okrem toho, že zvlhčia vzduch v priemere o päť až sedem percent, budú zachytávať aj prach a absorbovať cudzorodé látky z ovzdušia.
Zdroj: teraz.sk

Študentský kompostér má znížiť množstvo biologického odpadu na SPU

V areáli Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre vzniklo 20. septembra 2019 prvé študentské kompostovisko. Slúžiť bude pre obyvateľov neďalekých vysokoškolských internátov. S iniciatívou na jeho založenie prišla študentka fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva Zuzana Špuntová. „Zarazila ma skutočnosť, že vyše 50 percent zmesového komunálneho odpadu tvorí práve bioodpad. Napadlo mi, že naša univerzita, ktorá je lídrom v oblasti ekológie a životného prostredia a nesie prívlastok zelená, by mala byť príkladom a množstvo biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov v zmesovom komunálnom odpade znížiť. Počas realizácie projektu bolo treba premyslieť množstvo detailov, „Napríklad, ako bude kompostovisko správne a efektívne fungovať v komunite študentov, ako predísť jeho zničeniu alebo nesprávnemu využívaniu. Tak ako je to pri komunitných kompostoviskách, ktoré sa inštalovali napríklad v Bratislave, aj toto v areáli SPU je zabezpečené proti odcudzeniu, je uzamknuté a je pod ním inštalované ochranné pletivo proti hlodavcom. Kompostér s objemom 1100 litrov je umiestnený v areáli univerzity, neďaleko študentských domovov Antona Bernoláka a Nová doba. Jeho súčasťou je aj starší kompostér, ktorý bude slúžiť ako zásobník na uhlíkatý materiál pre vyvážené zloženie kompostu. „Pre študentov je pripravená informačná kampaň, ako sa do kompostovania môžu zapojiť. Informácie budú uverejnené aj na sociálnych sieťach jednotlivých fakúlt, v študentských skupinách, webových stránkach univerzity alebo formou plagátov na nástenkách. Vzniknutý kompost využije Botanická záhrada SPU, ktorá je neďaleko študentských domovov.

Zdroj: teraz.sk

Otvorenie nového akademického roka na SPU v Nitre

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre otvorila nový, v poradí 67. akademický rok. Počas neho bude na univerzite študovať 5621 študentov, ktorým SPU ponúka 92 študijných programov. Výučba potrvá do 7. mája budúceho roka. Hlavným zámerom univerzity je uľahčiť študentom vstup na trh práce alebo začiatky

podnikania, uviedla rektorka SPU Klaudia Halászová. „V oblasti vzdelávania sme v rámci Operačného programu Ľudské zdroje podali projekt s názvom Prepojenie vysokoškolského vzdelávania s potrebami praxe na SPU v Nitre, v rámci ktorého chceme pripraviť šesť profesijne orientovaných študijných programov - agromanažér, vinohradníctvo a vinárstvo, kvetinárske technológie a floristika, zakladanie a správa zelene, agromechatronik a procesný technik pre automobilovú výrobu,“ skonštatovala Halászová. Cieľom projektu je podľa jej slov aj vybudovanie poradenského centra SPU v Nitre, ktoré by študentom malo pomôcť nájsť si uplatnenie na trhu práce. Pred Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre zároveň stojí výzva súvisiaca s nevyhnutnosťou skvalitňovať celkové životné prostredie a budovať prvky zelenej infraštruktúry, pripomenula rektorka. „V minuloročnom celosvetovom prieskume udržiateľných univerzít SPU v rámci Slovenska obsadila prvé miesto a v rámci krajín V4 sa zaradila do top desiatky. Dosiahnuté výsledky posilňujú naše úsilie pri podpore trvalo udržiateľných riešení v rámci SPU a pri zlepšovaní podmienok pre pracovníkov, študentov, ale aj obyvateľov mesta.“ Filozofiu zelenej univerzity napĺňa aj nový projekt Zelená infraštruktúra na zelenej univerzite, ktorý SPU začala realizovať. Budovaním prvkov zelenej infraštruktúry, zavádzaním systémových prvkov znižovania znečisťovania ovzdušia, prašnosti, hluku, chce prispieť k zlepšeniu environmentálnych aspektov na verejnom priestranstve univerzity. „Okrem zlepšenia mikroklimy v mestskom prostredí pôjde aj o zachovanie biodiverzity, ekologickej stability a estetickej funkcie riešeného areálu. Univerzitný kampus, ktorý je dielom architekta Vladimíra Dedečka, skrýva v sebe obrovský potenciál, bol koncipovaný ako mesto v meste.

Zdroj: uniag.sk

Na súkromnej polytechnickej škole začali stavať tréningové centrum

Na Súkromnej strednej odbornej škole polytechnickej DSA v Nitre sa v pondelok 30. septembra 2019 začala výstavba Regionálneho tréningového centra. Hlavná hala, ktorá bude vybavená špičkovou technológiou, by mala byť študentom školy k dispozícii od septembra budúceho školského roka, ďalšie priestory pribudnú počas nasledujúcich dvoch rokov. Celková výška investícií dosiahne takmer 7 miliónov eur, z toho sú 3 milióny určené na nákup technologického vybavenia. „Pre nás sa začína nová etapa dobudovania centra odborného vzdelávania na oblasť CNC technológií, čo naša škola veľmi potrebuje. Chceme našich študentov čo najlepšie pripraviť na trh práce, v súčasnosti dosahujú naši absolventi 95-percentnú uplatniteľnosť v praxi,“ povedala riaditeľka školy Oľga Hodálová. Po dokončení výstavby bude môcť škola využívať až 32 moderných učební, tréningové plochy sa budú rozprestierať na rozlohe 4600 štvorcových metrov. Súčasťou tréningového centra budú tri odborné učebne na ručné spracovanie kovov, odborná učebňa na zváranie, kde bude k dispozícii 12 zváracích poloautomatov a robotická zváracia bunka. Pribudnú aj stroje na konvenčné

obrábanie, pracovisko na CNC programovanie strojov a zariadení, kde sa budú nachádzať vertikálne obrábacie centrá zamerané na sústruženie a frézovanie a taktiež CNC robotická bunka. Nové odborné učebne budú zamerané na automatizáciu, strojárstvo, programovanie CNC strojov a zariadení, CAD/CAM programovanie, hydrauliku a pneumatiku, dielne na slaboprúdovú a silnoprúdovú techniku. V strednej časti budovy budú vytvorené špeciálne robotické pracoviská na edukačné účely, vybavené robotmi. Na škole v súčasnosti študuje 430 študentov. V najbližších troch rokoch by sa mal ich počet zvýšiť nad 500 študentov. „Jediné, čo nás momentálne obmedzuje, je kapacita školy. V roku 2013 sme mali prelomový rok, inovovali sme obsah vzdelávania. Odvtedy nám enormne rastie počet žiakov, v tomto roku sme mali 208 záujemcov o štúdium, no mohli sme prijať len 118 prvákov. Priemerný prospech žiakov, ktorých sme prijali do prvého ročníka, predstavuje 1,97,“ skonštatovala Hodálová. Do systému duálneho vzdelávania je zapojených 40 žiakov, z nich 32 študuje v rámci spolupráce školy s automobilkou v Nitre. Nové tréningové centrum budú využívať všetci žiaci..

Zdroj: teraz.sk

Na konferencii EDUpoint predstavili moderné trendy vo vzdelávaní

V stredu 2. októbra 2019 sa na Mestskom úrade v Nitre uskutočnila konferencia EDUpoint Nitra, ktorá bola zameraná na nové trendy práce s deťmi a mládežou. Popoludní sa uskutočnilo päť workshopov na rôzne témy v oblasti výučby - a ďalších zručností - ako napríklad koučing vo vyučovaní, budovanie kritického myslenia u žiakov, rady pre riaditeľov, supervízie pre učiteľov, či „vychytávky“ v oblasti globálneho vzdelávania. Program konferencie sa momentálne finalizuje. Konferencia bola určená učiteľom a riaditeľom základných škôl. Cieľom projektu EDUpoint Nitra je prezentovanie inovatívnych metód v rámci vzdelávania a vyučovania s tým, že takéto prístupy pomôžu žiakom sprecizovať zručnosti nutné „pre prežitie“ v 21. storočí. „A rovnako tak predstaviť fungovanie škôl a organizácií, ktoré podporujú zavádzanie moderných a funkčných trendov vo vzdelávaní.

Zdroj: teraz.sk

Študentský Októberfestotvoril akademický rok na UKF

Na nitrianskom Amfiteátri sa v utorok 1. októbra 2019 večer uskutočnil už 17. ročník Októberfestu. Podujatie už tradične organizuje Študentský parlament Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre ako slávnostné otvorenie nového akademického roka. Podujatie sa začalo o 16.30 h. Študentov čakala zábava, vynikajúca hudba, dobré jedlo, pivo a skvelá atmosféra. O hudobný program sa postarajú skupiny Tribute to freedom, Ranná Nevoľnosť, Dora, Zoči Voči a headliner večera Medial Banana. „Nebudú

chýbať stánky s občerstvením a súťaže. Ako každý rok, aj tohto roku bol vstup na Októberfest voľný. Študentov UKF na podujatí pozdravil aj nitriansky primátor Marek Hattas.

Zdroj: teraz.sk

Fakulty ekonomiky a manažmentu SPU oslávila 60. výročie založenia

Pri príležitosti osláv 60. výročia založenia Fakulty ekonomiky a manažmentu SPU v Nitre sa 1. októbra 2019 v aule univerzity uskutočnilo slávnostné zhromaždenie. Zúčastnilo sa na ňom aj vedenie univerzity, predstavitelia a zástupcovia partnerských domácich a zahraničných univerzít a inštitúcií z praxe. Dekanka FEM prof. Elena

Horská priblížila históriu vzniku fakulty, jej poslanie, úspechy a priority. Šesťdesiatročná história akademickej pôsobnosti FEM sa začala písať 1. septembra 1959, keď vtedajšia Prevádzkovo-ekonomická fakulta začala vychovávať prvých poľnohospodárskych inžinierov - prevádzkových ekonómov. V roku 1997, po

zmene názvu univerzity, prijala fakulta súčasný názov. Doteraz FEM vychovala 22 894 absolventov, v súčasnosti na nej študuje 1780 študentov. Patrí medzi tri najlepšie ekonomické fakulty na Slovensku spomedzi 14 fakúlt ekonomického zamerania, pôsobiacich u nás. Rektorka SPU doc. Klaudia Halászová v pozdravnom príhovore poďakovala všetkým tým, ktorí fakultu založili, utvárali a doviedli ju k súčasnému postaveniu. Úspešný rozvoj fakulty však nie je samozrejmosťou, preto ambíciou je pre FEM inštitucionálne zakreditovať nosný odbor ekonómia a manažment. Súčasťou slávnostného programu bolo aj odovzdávanie ocenení za spoluprácu – ďakovného listu FEM - emeritným dekanom FEM, fakultám SPU, partnerským zahraničným inštitúciám a inštitúciám z praxe. Dekanka FEM udelila aj Pamätné imatrikulačné listy prvým absolventom fakulty. Do prvého ročníka ich nastúpilo tristo, diplom si z nich prebralo 162. Na slávnosti sa zúčastnilo 23 prvých poslucháčov (na fotografii). Keďže jubileá majú svoje právo na čas, spomínanie i zamyslenie, z dielne FEM vzniklo k 60. výročiu aj dielo - Pamätnica formou elektronickej kroniky.

Zdroj: uniag.sk

Nové outdoorové ihrisko v areáli Centra univerzitného športu

Projekt podpory lokálnych komunít, ktorý vypísala Nadácia COOP Jednota, priniesol ovocie. Vďaka grantu nadácie vo výške 6-tisíc eur v areáli Centra univerzitného športu (CUŠ) SPU v Nitre vytvorili športové ihrisko s vonkajšími fitness strojmi. Slávnostne ho otvoril 2. októbra 2019 generálny riaditeľ COOP Jednota Nitra Peter Šipčiak, prorektor SPU pre komunikáciu a prax Ivan Takáč a riaditeľ CUŠ Lubomír Urban, v prítomnosti zamestnancov CUŠ a študentov športovcov. Riaditeľ P. Šipčiak vyjadril nádej, že športové ihrisko prispeje k rozšíreniu možností efektívneho využívania voľného času a k posilňovaniu kondície všetkých záujemcov, aj z radov širokej verejnosti. „Verím, že športovci z SPU nás potešia aj nejakými skvelými športovými úspechmi v rámci Slovenska či Európy,“ adresoval našim mladým nádejam. Vedenie univerzity a CUŠ vyjadrilo poďakovanie COOP Jednote Slovensko za podporu. Nové fitness stroje si vyskúšali športovci z SPU, ktorí zúčastneným predviedli aj zložitejšie cviky ako výskok, rotáciu a pod. Adam Austera, študent 5. ročníka FAPZ, majster Slovenska v street workout, v súťaži freestyle v strednej váhovej kategórii, vysoko ocenil netradičné stroje s množstvom hrádz a rozličných variácií. Ako nás informoval, športu sa venuje od detstva. „Miloval som lezenie po stromoch, ktoré sú pre deti tie najlepšie ihriská. Čas, ktorý trávim vonku, v prírode, nám pomáha udržiavať zdravie a podporuje aj kognitívne funkcie.“ Možnosti, ktoré ponúka ihrisko, úsmevne prirovnal k novodobému lezeniu po stromoch. Moderné fitness stroje spolu s posilňovňou CUŠ plánuje využívať aj na profesionálnu prípravu pred súťažami. Richard Brišák z 3. ročníka FZKI a Adam Paguroko z 1. ročníka FBP sa zase tešia na využitie tohto multifunkčného ihriska v rámci svojho aktívneho oddychu a pre zlepšenie celkovej fyzickej kondície. „Určite ho budeme navštevovať tri – štyrikrát do týždňa,“ povedali študenti a podotkli, že aj ostatným odporúčajú kombinovať športové aktivity so sedením doma za počítačom, s telefónom či tabletom v ruke a s kamarátmi sa viac spájať v reálnom a nielen vo virtuálnom priestore.

Zdroj: coopjednota.sk

Lidl otvoril v Nitre druhú Retail Academy na Slovensku

Obchodný reťazec Lidl Slovenská republika nadviazal 1. októbra 2019 spoluprácu s Fakultou ekonomiky a manažmentu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Rozšírili svoj unikátny vzdelávací projekt v oblasti maloobchodu Retail Academy. Prví nitrianski študenti zasadli do lavíc Retail Academy 1. októbra 2019. Retail Academy približuje prax systematicky, počas celého semestra, je obsahovo ucelená, s možnosťou interakcie prednášajúci - študent. Retail Academy zapadá do nového konceptu fakulty skvalitňovať výučbu odborných predmetov a študijných programov práve prostredníctvom systematického a obsahovo zladeného zapojenia partnera z praxe. V

rámci Retail Academy poskytnú manažéri Lidla študentom rôzne prednášky na témy siahajúce od klasického obchodu, cez financie, marketingu, až po logistiku, PR a HR. Študenti budú môcť absolvovať aj otvorenú diskusiu s vrcholovým manažmentom diskontného reťazca a navštívia aj logistické centrum Lidla v Seredi. Ďalším benefitom bude možnosť spolupracovať s Lidlom na svojej záverečnej práci. „Prostredníctvom Retail Academy ukazujeme študentom ako maloobchod skutočne vyzerá v praxi a že nejde iba o konečný predaj, keďže tomuto kroku predchádza množstvo procesov," povedal Matúš Gála, generálny riaditeľ Lidl Slovenská republika, ktorý je sám absolvent FEM SPU. Ďalších 5000 € venoval Lidl na renováciu učebne, v ktorej bude Retail Academy prebiehať. Lidl už v roku 2015 otvoril Retail Academy v spolupráci s Obchodnou fakultou Ekonomickej univerzity v Bratislave. Doposiaľ ju absolvovalo 200 študentov, ktorí sa vo forme prednášok, cvičení, tímových projektov a diskusií oboznámili s fungovaním Lidla. Získali tak možnosť porovnať a prepojiť teoretické poznatky s praxou. Diskont sa dlhodobo angažuje aj v duálnom vzdelávaní stredoškolákov a aktuálne ponúka takúto možnosť na jedenástich školách. Vysokoškooláci majú možnosť absolvovať duálne vzdelávanie v Nemecku, na univerzite v Heilbronne. Lidl ponúka pracovné pozície aj pre študentov vyšších ročníkov vysokých škôl (stážisti) a čerstvých absolventov (trainee).

Zdroj: tlačová správa

SPU v Nitre začala spoluprácu s OECD

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre začala spoluprácu s Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD). Zástupcovia obidvoch strán podpísali v sídle OECD v Paríži Memorandum o spolupráci, ktoré vytvára rámec pre krátkodobé stáže študentov inžinierskeho a doktorandského štúdia na odborných direktoriátoch OECD. „Memorandum zakladá možnosti spolupráce najmä s Direktoriátom OECD pre obchod a poľnohospodárstvo (TAD), ktorý aj ako prvý privíta stážistu SPU. Naša univerzita je po Ekonomickej univerzite v Bratislave druhou slovenskou univerzitou disponujúcou takýmto nástrojom spolupráce," uviedol prorektor SPU pre strategický rozvoj Drahoslav Lančarič. Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU zároveň sprístupnila výstavu publikácií OECD, ktoré získala ako dar prostredníctvom Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Dar predstavuje 42 titulov publikácií, niektoré aj vo viacerých exemplároch. Sú zamerané najmä na problematiku poľnohospodárstva a životného prostredia. Výstava potrvá do konca októbra. „OECD ročne publikuje približne 500 titulov kníh, časopisov a online databáz. Kľúčové tituly publikuje v angličtine a francúzštine, štúdie zamerané na jednotlivé krajiny aj v jazyku krajiny, ktorá je predmetom štúdie," uviedla hovorkyňa SPU Renáta Chosraviová. Cieľom publikačnej politiky OECD je zvyšovať vplyv, relevantnosť a dostupnosť práce OECD v oblasti hospodárskych, environmentálnych a sociálnych otázok, v kľúčových

technických otázkach prerokovaných v rámci vlád, ako aj medzi nimi, a dostupnosť rozhodnutí a odporúčaní Rady OECD.

Zdroj: uniag.sk

Technická fakulta SPU pripravila za polstoročie na prax 9596 inžinierov

Technická fakulta Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre si na slávnostnom zasadnutí vedeckej rady vo štvrtok 10. októbra 2019 pripomenula 50. výročie založenia. Počas svojej existencie pripravila do praxe 9596 absolventov inžinierskeho štúdia. V súčasnosti študuje na fakulte 1150 študentov. „Jedným z našich cieľov je sústrediť sa na najbližšiu akreditáciu a na elimináciu nepriaznivého demografického vývoja, ktorý ovplyvňuje počet záujemcov o štúdium na fakulte,“ uviedol dekan Technickej fakulty SPU Roman Gálik. Technická fakulta sa počas svojej existencie zaradila v rebríčku hodnotenia záujmu zamestnávateľov o absolventov vysokých škôl medzi 20 najžiadanejších fakúlt slovenských vysokých škôl. Skladba študijných programov na fakulte sa postupne menila a mení sa podľa potrieb spoločenskej praxe. Na akademický rok 2020/2021 fakulta ponúka pre uchádzačov o štúdium 18 akreditovaných študijných programov. Fakulta mala v minulom akademickom roku uzatvorenú dohodu o spolupráci a zmluvu o praxi na dobu neurčitú s viac ako 30 podnikmi. Základy konštituovania technickej fakulty sa začali tvoriť už v roku 1946 pri zakladaní Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva (VŠPLI) v Košiciach, keď sa na nej vytvoril ústav strojnictva. V roku 1952 v rámci reorganizácie vysokých škôl vznikli z dvoch fakúlt VŠPLI v Košiciach dve samostatné vysoké školy – Vysoká škola poľnohospodárska (VŠP) v Nitre a Vysoká škola lesnícka a drevárska vo Zvolene. V tom istom roku po reorganizácii katedier na VŠP v Nitre vznikla katedra poľnohospodárskej mechanizácie a pôdoznalectva a po roku 1953 katedra mechanizácie poľnohospodárstva. S rozvojom poľnohospodárskej techniky a jej uplatnením v praxi sa vytvorili v rámci prevádzkovo-ekonomickej fakulty podmienky na nový študijný odbor mechanizácia poľnohospodárstva (1962). Následne v roku 1969 vznikla mechanizačná fakulta. Od roku 2008 nesie názov technická fakulta.

Zdroj: uniag.sk

UKF oslávila 60 rokov vysokoškolského vzdelávania

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre si pripomenula 60. výročie vysokoškolského vzdelávania. Počas šiestich dekád získalo na univerzite vysokoškolské vzdelanie takmer 76 000 absolventov. Oslavy výročia otvorila v stredu 16. októbra 2020 slávnostná svätá omša Veni Sancte v Bazilike sv. Emeráma. Oslavy pokračovali vo štvrtok 17. októbra 2020 slávnostným zasadnutím akademickej obce a stretnutím s

prvými absolventmi Pedagogického inštitútu v Nitre. Bodku za oslavami dá slávnostný koncert Katedry hudby Pedagogickej fakulty v koncertnej sále Župného domu. Pedagogický inštitút vznikol v roku 1959. V začiatkoch mal 316 študentov a 29 pedagogických pracovníkov, ktorí pôsobili na šiestich katedrách. Pod svojím názvom existoval do roku 1963, v rámci reformy vysokoškolského systému od roku 1964 pôsobil ako samostatná Pedagogická fakulta v Nitre. V roku 1992 sa zo samostatnej pedagogickej fakulty a vtedajšej Vysokej školy poľnohospodárskej prijatím zákona v Národnej rade SR vytvorila jedna vysoká škola univerzitného typu s názvom Nitrianska univerzita. Po zlúčení však spory o podobu a smerovanie univerzity, ktorá existovala iba desať mesiacov, nakoniec v tom istom roku vyústili do vzniku samostatnej Vysokej školy pedagogickej. Následné formovanie nových fakúlt, katedier, pracovísk a študijných odborov vyvrcholilo v roku 1996, keď sa škola premenovala na Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre. Jej existenciu schválila Národná rada SR 23. októbra. Slávnostná inaugurácia sa konala 13. februára 1997. Týmto aktom sa začala nová kapitola v dejinách univerzity. Aktuálne má UKF päť fakúlt, ktoré ponúkajú šesť akreditovaných jednopredmetových a 29 dvojpredmetových učiteľských študijných programov, 68 bakalárskych a 49 magisterských študijných programov a 37 vedeckých doktorandských študijných programov. Momentálne na univerzite študuje 7021 študentov, z čoho je 1825 prvákov bakalárskeho štúdia a 337 poslucháčov zo zahraničia, čím sa UKF stala šiestou najväčšou univerzitou Slovenska. Na škole pôsobí 908 zamestnancov, z čoho je 534 pedagogických pracovníkov.

Zdroj: ukf.sk

Gaudeamus Slovakia Nitra 2019

Siedmy ročník Európskeho veľtrhu pomaturitného a celoživotného vzdelávania Gaudeamus Slovakia Nitra 2019 sa tohto roku uskutočnil v novom termíne, v dňoch 5. a 6. novembra 2019 na výstavisku Agrokomplex Nitra v pavilóne M5. Veľtrh bol pre verejnosť otvorený každý deň od 9 do 15 hodiny. Veľtrh ponúkol rekordných 287 zastúpených univerzít, vysokých škôl, fakúlt a iných vzdelávacích inštitúcií. Študenti si mohli vybrať z viac ako 5500 študijných programov. Na veľtrhu boli zastúpené aj univerzity a vysoké školy zo zahraničia, predovšetkým z Českej republiky, Veľkej Británie, Dánska, Holandska, Kanady, Fínska a Nemecka. Študentom sa predstavilo celkovo 81 vzdelávacích inštitúcií zo zahraničia. Veľtrh poskytol stredoškolským študentom komplexné informácie, poradenstvo a maximálnu podporu pri ich kľúčovom životnom rozhodnutí, ktorým voľba štúdia po maturite bez pochyb je. Vďaka centrálnej polohe a dobrej dostupnosti zo všetkých slovenských krajov je návšteva veľtrhu v Nitre ľahko prístupná pre študentov z celého Slovenska. Súbežne s veľtrhom Gaudeamus Slovakia prebehla na výstavisku Agrokomplex výstava stredných odborných škôl s názvom Mladý tvorca. Návštevníci veľtrhu Gaudeamus mohli bez obmedzenia navštíviť aj túto výstavu. Veľtrh je výnimočný predovšetkým

širokou ponukou sprievodných programov, informačných zdrojov a poradenstva, ktoré môžu študenti pri voľbe vysokej školy využiť. Všetky sprievodné programy návštevníci veľtrhu našli priamo v pavilóne M5 a sú pre nich úplne zadarmo. Najvýznamnejším sprievodným programom boli prednášky vystavujúcich škôl.

Zdroj: agrokomplex.sk

NSK finančne podporil modernizáciu vzdelávania na stredných školách

Poslanci Nitrianskeho samosprávneho kraja schválili 170000 eur na spolufinancovanie projektov, ktoré sú zamerané na modernizáciu vzdelávania na stredných školách. Do programu zameraného na prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou sa zapojilo 13 škôl. Celkové výdavky na projekty majú hodnotu viac ako 3,37 milióna eur. Cieľom je zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy a zvýšiť ich prepojenie s praxou. Stredné školy peniaze z grantov využijú na tvorbu a modernizáciu vzdelávacích programov v rámci vyučovania jazykov, informačných technológií, ale aj pri zvyšovaní finančnej gramotnosti vrátane podnikateľských vedomostí. Aktivity výzvy sú zamerané na cieľové skupiny žiakov stredných škôl vrátane študentov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami i žiakov z marginalizovaných komunít.

Zdroj: tlačová správa NSK

Na Kariérnom dni sa študenti UKF stretli s možnými zamestnávateľmi

Študenti i pedagógovia Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre sa 23. októbra 2019 stretli v priestoroch UKF s predstaviteľmi firiem a zamestnávateľov na 5. ročníku Kariérneho dňa. Kariérny deň budú tento rok tvoriť dve podujatia. Dopoludnia to bude Business Breakfast, na ktorom sa stretnú zástupcovia firiem s pedagógmi a zástupcami študentov UKF. Stretnutie sa uskutočnilo na tému spolupráce firemných partnerov a UKF. „V rámci stretnutia vytvorili priestor nielen na diskusiu, ale aj na nadviazanie osobných kontaktov,“ uviedla Ľubica Lachká z Poradenského a servisného centra pre študentov – Job kontakt UKF. Druhú časť Kariérneho tvorilo podujatie Table Talking, počas ktorého firmy priamo študentom prezentovali svoje vzdelávacie programy ako aj možnosti brigád a zamestnania. Študenti získali informácie o tom, aké existujú možnosti na trhu práce, aké zamestnania sú pre nich vhodné a dozvedeli sa o spôsoboch odmeňovania.

Zdroj: tlačová správa

Vo finále Učiteľa Slovenska dvaja absolventi UKF

V tohtoročnej súťaži o ocenenie Učiteľ Slovenska mala Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre dve železka v ohni – a to v podobe svojich absolventov Stanislavy

Opátovej a Mareka Tótha. Celkovo sa zapojilo 70 pedagógov, ich príbehy a prihlášky posúdila odborná komisia, ktorej pri výbere finálovej desiatky pomohli kritériá svetového formátu Global Teacher Prize. Do národného kola druhého ročníka tohto ocenenia sa mohli prihlásiť učitelia základných a stredných škôl, učitelia na čiastočný úväzok, či školitelia v online kurzoch. Nominovať ich mohla tiež široká verejnosť. Učiteľku Stanislavu Opátovú poznajú na Orave ako propagátorku Hejného metódy vyučovania matematiky. Na ocenenie Učiteľ Slovenska bola nominovaná už vlni, vtedy sa dostala do top tridsiatky. Tento rok si už prihlášku ani nechcela podávať. „Prehovorila ma dcéra a kolegyne z Komenského inštitútu, o ktorých viem, že ma aj nominovali,“ hovorí. „Rozhodla som sa teda prihlášku vypísať, aby sa o učiteľoch nehovorilo len v negatívnom zmysle. Myslím, že na Slovensku máme množstvo kvalitných učiteľov, len o svojej práci nehovoria.“ Takýto prejav uznania ju veľmi potešil. Azda o to viac, že s „učiteľovaním“ doslova vyrastala – obaja jej rodičia boli učitelia. „O škole, deťoch a vyučovaní sa u nás hovorilo denne,“ spomína. „Po večeroch sme celá rodina vyrábali pomôcky hlavne na matematiku. Pôvodne som chcela ísť študovať matematiku, ale vhodná kombinácia sa neotvárala, tak som skončila na 1. stupni a dnes som za to vďačná. Prácu s malými žiakmi mám rada, sú úprimní, okamžite reagujú na moju prácu a dávajú spätnú väzbu na to, čo sa v triede deje.“ Deťom treba podľa nej ponúknuť primerané úlohy – výzvy, aby to zvládli, ale aby to nebolo ani veľmi ľahké a nenudili sa. Práve na toto je veľmi dobrá Hejného metóda vyučovania matematiky, ktorá má množstvo gradovaných úloh. Pomôže aj častá zmena činností, prípadne na matematike zmena prostredí, v ktorých deti pracujú.

Zdroj: tlačová správa

V duálnom vzdelávaní v Nitrianskom kraji je zapojených 760 žiakov

V systéme duálneho vzdelávania sa na stredných odborných školách v pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja v tomto školskom roku vzdeláva 721 žiakov. Zmluvy o duálnom vzdelávaní aktuálne uzatvorilo 91 zamestnávateľov s 18 strednými odbornými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK. Bol to obrovský nárast oproti školskému roku 2015/2016, keď bolo do duálneho vzdelávania zapojených 103 žiakov a zmluvy podpísalo 26 zamestnávateľov s ôsmimi strednými školami. Ďalších 39 žiakov je zapojených do duálneho vzdelávania na Súkromnej strednej škole polytechnickej v Nitre, celkovo sa tak v územnej pôsobnosti NSK vzdeláva v tomto systéme 760 žiakov. V aktuálnom školskom roku navštevuje stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK 19479 žiakov, čo je medziročný pokles o 5013 študentov. V porovnaní s predchádzajúcim školským rokom je zreteľný pokles počtu študentov vo všetkých okresoch kraja.

Zdroj: tlačová správa Úradu NSK

Okresný súd rozhodol, že budova internátu patrí SPU v Nitre

Okresný súd zamietol žalobu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, ktorá sa domáhala rozhodnutia, že vysokoškolský internát na sídlisku Chrenová je majetkom firmy Inpek, ktorá ho postavila. Budovu má na liste vlastníctva zapísanú univerzita, hoci za ňu nezaplatila. Chcela to zmeniť. Sudkyňa však poukázala, že Inpek staval internát od počiatku pre univerzitu a nikdy nemal úmysel ju vlastniť. Rozsudok nie je právoplatný. Právny zástupca SPU sa zatiaľ nevyjadril, či podajú odvolanie. Až keď bude tento spor právoplatne ukončený, bude pokračovať ďalší, ktorý sa začal na Okresnom súde v Nitre už pred rokmi. Žalobcom bola stavebná firma Inpek, ktorý žiada od univerzity vyše 4,58 milióna eur za internát. Firma a SPU podpísali zmluvu ešte v auguste 2008. Inpek mal dostať za novostavbu starý internát Pribina na Jesenského ulici v parku. Ak by náklady presiahli 2,98 milióna eur, mali zmluvné strany uzatvoriť dodatok, na základe ktorého malo prísť k rozšíreniu počtu nehnuteľností určených na zámenu. K tomu ale nedošlo. Súd neskôr rozhodli, že zmluva je neplatná, keďže ju bývalý rektor Mikuláš Látečka podpísal bez súhlasu správnej rady SPU. Nový internát na Chrenovej už roky využívajú študenti. Starý internát Pribina pri mestskom parku na Sihoti je prázdny a chátra. SPU s touto budovou nemôže až do ukončenia sporu nakladať. Avizovala, že ho chce opäť využívať a hľadá financie na jeho rekonštrukciu.

Zdroj: teraz.sk

Vedci a výskumníci si prebrali Ceny za vedu a techniku

Oceniť prácu vedecko-výskumných pracovníkov a pracovníčok za dosiahnuté úspechy a ich prínos v oblasti vedy, techniky či inovácií bolo cieľom udeľovania ocenení Cena za vedu a techniku. Slávnostné vyhlásenie výsledkov 16. ročníka sa uskutočnilo vo štvrtok 7. novembra 2019. Ceny oceneným odovzdala ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR Martina Lubyová. Udeľovanie cien býva už tradične vyvrcholením Týždňa vedy a techniky na Slovensku. Ceny za vedu a techniku sa začali odovzdávať v roku 2014, dovtedy sa udeľovali ako ceny ministra školstva. Cena za vedu a techniku pre slovenských vedcov a vedkyne za ich osobitý význam pre rozvoj spoločnosti sa udeľuje v piatich kategóriách. V kategórii osobnosť vedy a techniky ocenili prof. Ing. Miroslavu Kačániovú, PhD., z Katedry mikrobiológie, Fakulty biotechnológie a potravinárstva, Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre - za vynikajúce výsledky v oblasti výskumu a vývoja biologicky účinných a prírodných látok so zameraním na mechanizmy účinku týchto látok na antimikrobiálnu, antibiofilmovú a antikarcinogénnu aktivitu. V kategórii osobnosť vedy a techniky do 35 rokov bol ocenený Ing. Attila Tóth, PhD., z Katedry záhradnej a krajinskej architektúry Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva, Slovenskej

poľnohospodárskej univerzity v Nitre za mimoriadny prínos pre rozvoj vedy v oblasti krajinej architektúry prostredníctvom výskumu zelenej infraštruktúry, jej plánovania, tvorby a implementácie.

Zdroj: TS ministerstva školstva

Sto rokov Gymnázia na Golianovej ulici v Nitre

Vo štvrtok 7. novembra 2019 si Gymnázium na Golianovej ulici v Nitre pripomenulo slávnostným koncertom vo Veľkej sále Divadla A. Bagara v Nitre sté výročie svojho vzniku. Škole zagrataloval predseda NSK Milan Belica a primátor Nitry Marek Hattas. Predseda NSK Milan Belica odovzdal riaditeľke školy Zuzane Hurtovej osobný dar a pamätný list. Cenu primátora mesta Nitry za významný prínos gymnázia v oblasti vzdelávania mládeže a úspešnú reprezentáciu mesta odovzdal riaditeľke školy nitriansky primátor Marek Hattas. Gymnázium je dnes moderná stredná škola

s klasickou štvorročnou, päťročnou bilingválnou a 8-ročnou formou štúdia. Zriaďovateľom školy je Nitriansky samosprávny kraj. Škola má viac ako 750 študentov a 50 učiteľov. Nachádza sa v tichom prostredí sídliska Klokočina. Škola má v meste dobré meno a veľa známych a úspešných absolventov, ako napr. olympijského víťaza v chôdzi na 50 km Mateja Tótha z letnej olympiády v Londýne,

primátora Nitry RNDr. Jozefa Prokeša v rokoch 1998-2002 a súčasnú ministerku vnútra Denisu Sakovú a ďalších. História školy sa začala písať v roku 1919 vznikom samostatnej Československej republiky a a zavedením slovenského jazyka ako jazyka spisovného do škôl. Mnohí si ju pamätajú ako Gymnázium Eugena Gudernu v Nitre alebo Stredná všeobecno-vzdelávacia škola Eugena Gudernu a tí starší aj pod názvom Jedenásťročná stredná škola v Nitre alebo Dvanásťročná stredná škola v Nitre. Bohatá história školy je spracovaná v Pamätnici gymnázia, ktorú škola vydala a uviedla do života pri tejto príležitosti. Počas slávnostnej akadémie publikáciu spoločne pokrstili predseda NSK Milan Belica a majster sveta, olympijský víťaz v chôdzi na 50 km Matej Tóth. Na slávnosti sa zúčastnila ministerka vnútra SR Denisa Saková, ktorá je absolventkou jubilujúceho gymnázia, poslanci zastupiteľstva NSK a tiež poslanci Mestského zastupiteľstva v Nitre. Slávnosť pokračovala 25. benefičným koncertom na tému „Prechádzky storočím“, v ktorom žiaci gymnázia predviedli talent, kreativitu, ale aj znalosť z histórie svojej školy.

Zdroj: vlastný text

Pred školou sa spomínalo na tragicky zosnulých pri dopravnej nehode

V piatok 15. novembra 2019 o 8.00 hodine po tom, čo sa na Slovensku začal štátny smútok, sa uskutočnil pred Strednou odbornou školou (SOŠ) techniky a služieb v Nitre pietny akt. Táto škola patrí k tým, ktorých sa najviac dotkla tragická nehoda autobusu pri obci Malanta neďaleko Nitry, ktorá sa stala 13. novembra. Pri zrážke autobusu s nákladným autom zahynuli štyria študenti tejto školy, ďalší utrpeli zranenia. Vláda sa rozhodla vyhlásiť štátny smútok na piatok od 8.00 h do 20.00 h, aby si verejnosť uctila obeť nehody. „Keďže veľká časť obetí je zo strednej školy v Nitre, úzko komunikujeme s pani riaditeľkou, ale aj s ďalšími školami v Nitre, ktoré sú postihnuté v menšom rozsahu," poznamenala ministerka školstva Lubyová. Pripustila, že po pietnom akte by sa presunula aj na ďalšie dotknuté školy, kde sa bude osobne zaujímať o situáciu. „Zatiaľ sú v kontakte s našimi centrami psychologickej pomoci. Všetkým, aj deťom, ktoré sú v nemocnici, posielame aj detských psychológov, takže sa snažíme takto zmierniť tie straty," povedala Lubyová. Podľa nej bude teraz dôležitá práca so žiakmi na školách. "Reakcie nastupujú až po 48 hodinách, keď si uvedomia tie straty a čo sa stalo, a vtedy je dôležité ďalej pracovať individuálne aj kolektívne. Práve naši špecialisti z centier psychologicko-poradenskej pomoci sú od včera mobilizovaní, v úzkom kontakte so všetkými riaditeľmi a poskytujú im pomoc," uzavrela Lubyová. Dvanásť obetí, z toho štyri maloleté deti, si vyžiadala dopravná nehoda, ktorá sa stala v stredu (13. novembra) na zlatomoravskej ceste I/65 neďaleko Malanty pri Nitre.

Zdroj: teraz.sk

9. Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Slávnostné uvítania novorodencov

Už trinásť rokov organizuje mesto Nitra slávnostné uvítania uvítanie malých občanov do života. V ostatnom období sa spôsob pozývania na slávnostný obrad v súvislosti s novelizáciou zákona o ochrane osobných údajov do značnej miery skomplikoval. Rodičia musia udeliť mestu pri preberaní rodného listu na matrike súhlas so spracovaním osobných údajov dieťaťa. Až tak im z mestského úradu môže byť poslaná pozvánka na túto slávnosť. Ak sa tak z ich strany nestane, pozvánka im nemôže byť poslaná a rodičia sa pripravujú o možnosť získania jednorazového príspevku vo výške 85 eur, ktorý im patrí na základe smernice mesta Nitry. Jednou z podmienok na udelenie príspevku je trvalý pobyt aspoň jedného z rodičov v Nitre. Nárok na tento príspevok má okrem manželských párov aj rodič, ktorý žije v partnerskom vzťahu bez uzatvorenia manželstva, slobodné matky, ovdovelé matky a otcovia. Mesto Nitra udeľuje tento príspevok od roku 2007.

Zdroj: nitra.sk

Nové prístroje na oddelení onkológie Fakultnej nemocnice v Nitre

Humanitná spoločnosť Homo Nitriensis zavŕšila v januári 2019 päťročný projekt združovania finančných prostriedkov na prístroje slúžiace na liečbu onkologických ochorení metódou brachyterapie. Dobrovoľníčky z Homo Nitriensis odovzdali oddeleniu radiačnej a klinickej onkológie Fletcherovov štandardný CT/MR aplikátor a gynekologický aplikátor. Finančné prostriedky začali združovať na vianočných trhoch v roku 2013. Za päť rokov zrealizovali mnoho charitatívnych akcií, výťažok z ktorých putoval na tento účel. Podľa primára tohto oddelenia MUDr. Juraja Detvaya budú prístroje využívať na liečbu ochorenia krčka maternice.

Zdroj: FN Nitra

Zimná divadelná kvapka

V Divadle Andreja Bagara v Nitre sa v piatok 18. januára 2019 zišli darcovia na pravidelnej Zimnej divadelnej kvapke krvi. Spoločne s DAB organizuje podujatie aj Národná transfúzna služba Nitra a Územný spolok Slovenského Červeného kríža (SČK) Nitra. Podľa odborníkov je krv potrebná v každom období roka, preto je ochota dobrovoľných darcov krvi vždy vítaná. „Teraz po vianočných sviatkoch sa situácia o čosi zlepšila. Darcovia od 8. januára opäť chodia a zvlášť piatky bývajú na NTS silnejšie. Sme radi, že dnes prišli aj prvodarcovia. Vždy nás teší, ak sa mladí zapájajú a stávajú sa z nich nasledovníci starších darcov,“ skonštatovala predsedníčka Rady územného spolku SČK Mária Hegedúšová. Pracovníci SČK a NTS sa do nitrianskeho divadla vrátia aj v júni, keď

sa tu bude konať pravidelná Letná divadelná kvapka krvi. Najvzácnejšiu tekutinu je bolo možné darovať na pracoviskách transfúznej služby kedykoľvek.

Zdroj: dab.sk

Ocenili najlepších dobrovoľníkov za rok 2018

Nitrianske centrum dobrovoľníctva zaznamenáva v poslednom období prudký nárast dobrovoľníckej práce. Od roku 2010, kedy táto organizácia vznikla, vo svojej databáze eviduje zhruba štyri stovky dobrovoľníkov. Tohtoročné oceňovanie najlepších dobrovoľníkov mesta Nitry za rok 2018 sa uskutoční v stredu 30. januára v nitrianskej Synagóge. Chuť a silu do ďalších projektov dodáva dobrovoľníkom najmä pochvala a uznanie. Aj preto mesto Nitra v spolupráci s Nitrianskym centrom dobrovoľníctva každoročne koncom januára oceňuje najlepších a najiniciatívnejších spomedzi nich. Je tou ak aj preto, že NCD dlhodobo podporuje dobrovoľnícku činnosť na území mesta Nitry. K zviditeľneniu dobrovoľníckej práce prispieva aj podujatie Týždeň dobrovoľníctva, kde si mladí ľudia môžu overiť a na vlastnej koži skúsiť čo táto práca obnáša. Nitrianske centrum dobrovoľníctva v spolupráci s mestom Nitra ocenilo v uplynulých dňoch nitrianskych dobrovoľníkov za ich prácu v minulom roku. Nominácie na ocenenia mohli podávať organizácie, občianske združenia, kolektívy i jednotlivci. „Cieľom oceňovania je poďakovať sa za činnosť, námahu a spoločenskú angažovanosť všetkým dobrovoľníkom pôsobiacim na území mesta,“ povedala riaditeľka Nitrianskeho centra dobrovoľníctva Jana Andreasová. V ôsmom ročníku podujatia prijalo Nitrianske centrum dobrovoľníctva 29 nominácií od 20 organizácií so 75 menami dobrovoľníkov. Nominácie bolo možné podať v siedmich kategóriách. Nominovaní prevzali d'akovné listy, najiniciatívnejší sa mohli tešiť z keramického umeleckého dielka, znázorňujúceho Srdce na dlani. V kategórii sociálna a zdravotná oblasť získala Srdce na dlani Zlatica Žillová, nominovaná centrom poradensko-informačných služieb Budúcnosť, n. o., kde pomáha pri liečbe závislostí. Ocenenie v kategórii práca s deťmi a mládežou získali Antónia Koprďová s dcérami Evou Laukovou, Antóniou Machovou a Juliánou Koprďovou, ktoré nominovalo Materské centrum Klokanček. „Zapojili sme sa do pomoci pre Klokanček, ktorý každoročne organizuje podujatie Míľa pre mamu,“ hovorí Antónia Koprďová. V oblasti výchovy a vzdelávania získal ocenenie nominant občianskeho združenia KlauDIA Jozef Michálek, ktorý pravidelnými prednáškami a edukáciou napomáha pri edukácii ľudí nemocných na diabetes melitus. V oblasti umenia a kultúry ocenenie získal Juraj Novák. Nominovaný bol vo viacerých oblastiach dobrovoľníckej činnosti, Srdce na dlani získal za záchranu sochy Tibora Bartfaya, znovuinštalovanú do verejného priestoru na sídlisku Chrenová. Návrh na ocenenie poslala Základná umelecká škola Jozefa Rosinského v Nitre. Za ochranu životného prostredia získali ocenenie Eva a Viktor Nádlerovci, ktorí sa starajú o EKO priestor v Hydeparku. Ocenenie pre dobrovoľníkov do 18 rokov si prevzali Marco a Samuel Bojkovskí. Chlapci majú mamu, ktorá ich vedie k pomoci starším susedom

s onkologickým ochorením. Pomáhajú s domácimi prácami, nosia nákupy. Oblasť športu bola tohto roku zaradená po prvýkrát a možno aj preto žiadna nominácia neprišla. „Akákoľvek zmena v spoločnosti bez dobrovoľníkov nie je možná. Dobrovoľníctvo je veľká téma úradu,“ konštatoval pred odovzdávaním ocenení Srdce na dlani nitriansky primátor Marek Hattas. Mestská poslankyňa a predsedníčka sociálnej komisie Anna Šmehilová pred odovzdávaním ocenenia Srdce na dlani zdôraznila: „Dobrovoľníctvo má neskutočný vplyv na formovanie osobnosti človeka. Prinášate obete na úkor svojho voľného času. Za každú obeť a lásku si vytvárame pomyselné schody do neba. Ja vám želám, aby vám to bolo 100-násobne vrátené!“

Zdroj: vlastný text

Výstavba heliportu na streche Fakultnej nemocnice Nitra

Fakultná nemocnica Nitra nemala heliport – pristávaciu plochu pre vrtuľníky. Záchranárske vrtuľníky pristávali na asfaltovej ploche pri vstupe do areálu nemocnice zo strany Rázusovej ulice, odkiaľ musela pacientov previezť sanitka. Výstavba heliportu na streche chirurgického pavilónu Fakultnej nemocnice v Nitre sa začala v roku 2019. Výstavba trvala rok. Po zotmení alebo v zlom počasí tu navyše vrtuľníky pristávať nemôžu, pretože v posledných rokoch pribudli v okolí nemocnice nové budovy. V takých prípadoch musia využiť alternatívne prázdne plochy v Nitre. Predpokladané náklady na výstavbu heliportu sú vyčíslené na 1,4 milióna eur, presná suma bude známa po výbere dodávateľa verejnou súťažou. Autorom projektovej dokumentácie je česká firma LT PROJEKT, a.s. Je to v poradí už druhá firma, ktorá pre nitriansku nemocnicu zabezpečovala projektovú dokumentáciu na heliport. Prvú vypracovalo architektonické štúdio Atrium z Košíc, zmluvu s ním podpísala nemocnica na jeseň 2016, potom však od nej odstúpila. „Dielo malo viaceré nedostatky, ktoré neumožňovali jeho použitie na požadovaný účel. V zásade ide o nedodržanie záväzných letecko-prevádzkových podmienok a stavebno-technických podmienok pre tento špecifický druh stavby,“ zdôvodnila Timková. Architektonické štúdio to odmieta a nemocnicu žaluje o niekoľko desiatok tisíc eur. Fakultná nemocnica pôvodne získala na heliport dotáciu dva milióny eur, nestihla ju však vyčerpať do konca roka 2017 a prišla o ňu. O ďalšiu dotáciu sa nebudú uchádzať. Pôvodná dvojmiliónová dotácia bola schválená ako mimoriadna dotácia.

Zdroj: fnnitra.sk, Táňa Timková, hovorkyňa FN Nitra

Fakultná nemocnica prístavbami zvýšila úroveň poskytovania služieb

Fakultná nemocnica Nitra pripravila na rok 2019 dve veľké investície. Jednou je prístavba objektu urgentného príjmu a očnej kliniky, druhou prestavba a prístavba chirurgického pavilónu. Obe investície ukončili v decembri 2019. Odhadované náklady sú 12,5 milióna eur bez DPH, spresnené budú po štátnej expertíze. Po výbere dodávateľa

verejným obstarávaním by mala samotná realizácia stavby trvať dva roky. S prístavbou objektu urgentného príjmu a očnej kliniky s dvoma nadzemnými podlažiami sa počíta medzi chirurgickým pavilónom a existujúcim parkoviskom s vjazdom od Rázusovej ulice. Zaberie 37 existujúcich parkovacích plôch, zároveň sa však vybuduje 59 nových. Súčasné priestory urgentného príjmu sú už nevyhovujúce. Chirurgický pavilón postavili v rokoch 1992 až 1997 a je v ňom 6 kliník. V rámci druhej investície rozšíria v tomto pavilóne centrálnu operačnú sálu, kliniku anestéziológie a intenzívnej medicíny a jednotku intenzívnej starostlivosti chirurgického oddelenia. Zvýšenie počtu operačných sál skráti čakacie lehoty na plánované operácie. Okrem zvýšenia počtu operačných sál a lôžok intenzívnej starostlivosti je samozrejme cieľom aj zvýšenie kvality poskytovanej zdravotníckej starostlivosti a vybavenie zdravotníckym zariadením na súdobej technickej úrovni.

Zdroj: Táňa Timková, hovorkyňa FN Nitra

Nemocnica znovu používa pri pôrodoch epidurálnu analgéziu

Fakultná nemocnica v Nitre začala od januára 2018 po ôsmich rokoch opäť využívať epidurálnu analgéziu ako jednu z metód tlmenia pôrodných bolestí. Po ôsmich rokoch sa jej používanie vracia do nitrianskej nemocnice. Nitrianska fakultná nemocnica umožní rodičkám po osemročnej prestávke opäť využívať epidurálnu analgéziu. Ide o jednu z metód tlmenia pôrodných bolestí, ktorá je účinnou metódou pre matku a dieťa. Pri jej správnom načasovaní znižuje reakciu tela na bolesť, takže rodička je schopná viac spolupracovať s lekármi. „Tlmením pôrodného stresu sa znížia následky hyperventilácie a metabolickej acidózy. Práve preto sme sa opäť rozhodli poskytovať túto službu pri štandardných pôrodoch. Želanie rodičky posúdi pôrodník a na základe jeho odporúčenia bude žena vyšetrená na predoperačnej anestéziologickej ambulancii. V roku 2018 sa v nitrianskej nemocnici narodilo viac ako 1600 bábätiok, čo je v priemere päť novorodencov denne. Záleží nám na komforte rodičiek a každým dňom sa snažíme našu starostlivosť zdokonaľovať. V roku 2018 sme vytvorili neonatologické oddelenie, ktoré poskytuje starostlivosť o novorodencov na troch úrovniach. Podľa ich aktuálneho zdravotného stavu im nemocnica poskytuje pomoc na úseku rooming-in, na jednotke intenzívnej starostlivosti a jednotke resuscitačnej starostlivosti o novorodencov.

Zdroj: Táňa Timková, hovorkyňa FN Nitra

Nitrianska nemocnica zaviedla novú vyšetrovaciu metódu

Vo Fakultnej nemocnici v Nitre vykonali v januári 2018 zákrok, aký ešte na Slovensku nikto nerobil. Pomocou endoskopickej ultrasonografie pomohli pacientke, ktorá mala závažné komplikácie po zápale pankreasu. Zákrok prebehol len v analgosedácii a trval asi 25 minút. Predtým takéto prípady končili na chirurgickom stole. „Je to ukážka toho,

ako endoskopické metódy dokážu nahradiť chirurgické, ide o miniinvazívny prístup,“ povedal Jan Hajer, lekár z Prahy, ktorý zákrok viedol. Nová metóda sa vo svete využíva už niekoľko rokov. Kombinuje sonografiu a endoskopiou. Vyžaduje si technické vybavenie, ktoré si nitrianska nemocnica požičala. Zatiaľ ho mala k dispozícii do konca septembra. Do tela pacientky zaviedli endosonograf cez ústa. Pomocou neho v oblasti pankreasu lokalizovali dutinu vyplnenú tekutinou, ktorá tam vznikla po akútnom zápale.

Zdroj: Táňa Timková, hovorkyňa FN Nitra

Činnosť združenia STORM

Drogy, choroby, pomoc, liečba, rodina, práca – toto sú časté témy, s ktorými prichádzajú injekční užívatelia drog za terénymi a sociálnymi pracovníkmi združenia STORM. Práve tí sa často krát stávajú mostom medzi ulicou a ďalšou inštitucionálnou pomocou. V mnohých prípadoch sa im zdôveria klienti ako prvým, keď riešia zmenu svojho života či správania. Terénni pracovníci poskytujú svoju pomoc a podporu priamo na uliciach v Nitre, Seredi a Trnave. Ročne poskytnú viac ako 5950 poradenstiev, stretnú sa tvárou tvár s 270 klientmi. Zároveň v spolupráci s klientmi bezpečne zlikvidujeme viac ako 85 000 ks injekčných striekačiek ročne. Takto sa priamo zapájame do ochrany verejného zdravia. Prečo to robia a kam smeruje ich činnosť? Odpovedá Mgr. Pavol Ščasný – štatutárny zástupca „Naši klienti – najmä užívatelia drog, sú často odsudzovaní za svoje správanie a životný štýl. Našou úlohou v teréne alebo v kontaktnom centre je, poskytnúť im pomoc a podporu a učiť ich správať sa menej rizikovo k sebe i k svojmu okoliu. Učíme ich zodpovednosti za svoje rozhodnutia a samozrejme podporujeme ich v zmene k lepšiemu, zdravšiemu životu. „Výmena injekčných striekačiek, ošetrovanie, sprevádzanie na úrady, pomoc pri riešení liečby či splátok na zdravotnom poistení. Pracovníci riešia s klientmi všetky problémy, ktoré život prináša. V prípade, že si klient chce kúpiť niečo, čo mu zlepší životnú situáciu, má možnosť si na to zarobiť. Projekt 3P sa zameriava na poskytnutie pomoci a podpory formou práce. Drobné manuálne činnosti, ktoré naši klienti vykonávajú majú zaplatené. Nedostanú však financie na ruku, ale vždy všetky nákupy či stretnutia vybavujú s pracovníkom. Ten ich sprevádza a následne zaplatí. Takýmto spôsobom si môžu klienti odpracovať jedlo, hygienu či nocľah. Ale aj lieky alebo zaplatiť kolky na nový občiansky preukaz, ktorý je tak nevyhnutný pri zlepšení ich životnej situácie,“ upresňuje P. Ščasný. Združenie STORM patrí k ojedinelým organizáciám, ktoré sa venujú aktívnym užívateľom drog na báze tzv. nízkoprahovosti a harm-reduction. Majú najväčšie geografické pokrytie – poskytujú svoje služby v nitrianskom a trnavskom kraji. Okrem samotných terénnych služieb realizujú aj každoročne zber voľne pohodených striekačiek. Alebo ich môžu kontaktovať priamo obyvatelia, ak nejakú ihlu či striekačku nájdú. Ideálne je, ak nám človek napíše na facebook Združenia STORM a pridá aj fotku lokality s presným popisom, kde sa tento injekčný materiál nachádza. Veľmi nám to uľahčuje ich následnú likvidáciu. Terénne služby, poradenstvo i tieto zbory boli realizované aj v roku 2019.

Zdroj: Peter Ščasný

Mesto poskytuje novú službu – pomoc pri starostlivosti o dieťa

Mesto zaregistrovalo vo februári 2019 novú sociálnu službu – pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa. Poplatok je bez ohľadu na príjmy rodiny jednotný, je to 1,50 eura na hodinu. Suma je minimálne dvakrát nižšia v porovnaní s tým, čo bežne pýtajú opatrovatelky detí. Niektoré na webe vyčíslili svoje služby aj na päť či sedem eur na hodinu. Mestská služba však nie je určená každému. Dôvodom na zabezpečenie takejto služby je choroba, úraz alebo kúpeľná liečba rodiča či osoby, ktorá sa stará o zverené dieťa, ale aj pôrod matky alebo ženy, ktorá má takéto dieťa zverené do starostlivosti. Podmienkou bolo, že klient musel mať trvalý pobyt v Nitre a musel byť rodičom dieťaťa alebo mať dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu. V žiadosti musel uviesť aj dôvody, prečo sa o dieťa nemôžu starať príbuzní, čo samozrejme odbor preskúma. Služba bola zo zákona obmedzená na tridsať po sebe nasledujúcich dní za kalendárny rok. Pýtali sme sa, či ju mesto bude poskytovať aj cez víkendy či v noci. Posudzovanie bolo individuálne, od prípadu k prípadu, nakoľko sa to nedá generalizovať.

Zdroj: Nad'a Šimová, vedúca sociálneho odboru na MsÚ v Nitre

Zákaz návštev v nemocnici kvôli chrípke

Vo Fakultnej nemocnici v Nitre bolo v polovici februára 2019 hospitalizovaných jedenásť ľudí s chrípkou, respektíve s podozrením na toto ochorenie. Za prvých pätnásť februárových dní ich bolo už šesťnásť. Deväti boli na infekčnej klinike, ďalších dvoch koncom týždňa hospitalizovali na klinike anestéziológie a intenzívnej medicíny. Minimálne u jedného muža už bol potvrdený pandemický vírus chrípky A (H1N1) typu Michigan. „Je to vírus, ktorý migruje v populácii podľa epidemiológov už desať rokov,“ povedala hovorkyňa nemocnice Tatiana Timková. „Dnes koluje tento vírus v populácii ako bežná sezónna chrípka a existuje proti nej efektívne očkovanie,“ povedala regionálna hygienička Katarína Tináková. Počet ochorení na chrípku stúpa po celej Európe. V nitrianskej nemocnici mali za prvých pätnásť februárových dní hospitalizovaných šesťnásť pacientov s chrípkou, respektíve s podozrením na chrípku. V piatok v nitrianskej nemocnici vyhlásili zákaz návštev na klinike anestéziológie a intenzívnej medicíny, na detskej klinike, na jednotkách intenzívnej starostlivosti, na šestonedelí a neonatologickom oddelení. V rámci Nitrianskeho kraja evidovali za minulý týždeň 15 726 akútnych respiračných ochorení. Z toho bolo 3 966 chrípkových. Najviac pacientov bolo v skupine detí do päť rokov. Priebeh ochorení bol komplikovaný u 439 osôb, z toho bolo 47,4 percenta zápalov prínosových dutín, 21,9 percenta zápalov pľúc a 30,7 percenta zápalov stredného ucha.

Zdroj: Táňa Timková, hovorkyňa FN Nitra

V nitrianskej nemocnici zomrel pacient na chrípku

V nitrianskej nemocnici zomrel 17. februára 2019 pacient, ktorý bol hospitalizovaný s chrípkou. Podľa nášho zdroja bol u neho potvrdený pandemický vírus chrípky A (H1N1) typu Michigan. V nemocnici potvrdili, že evidujú úmrtie v súvislosti s chrípkou. Nebohý 60-ročný muž ležal na klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny. Zomrel cez víkend 17. februára 2019. Mali hospitalizovaných na KAIM troch pacientov s podozrením na chrípku a jedného pacienta s potvrdenou chrípkou. Na infekčnej klinike ležala jedna pacientka s podozrením na chrípku. Koncom januára ich tam mali deväť, ďalší dvaja boli na KAIM. Spomínaný pandemický vírus chrípky A (H1N1) typu Michigan sa objavil pred desiatimi rokmi. Podľa odborníkov vznikol mutáciou vtácej, prasacej a ľudskej chrípky. V roku 2009 vyvolal po celom svete paniku, ľudia hovorili aj o prasacej chrípke. Odvtedy mení svoju genetickú štruktúru. Príznaky sú podľa nej podobné ako pri bežnej sezónnej chrípke: Horúčka, kašeľ, bolesti hlavy, zimnica, triaška, celková slabosť, bolesti svalov a kĺbov. V piatok 15. februára v nitrianskej nemocnici vyhlásili zákaz návštev na klinike anestéziológie a intenzívnej medicíny, na detskej klinike, na jednotkách intenzívnej starostlivosti, na šestonedelí a neonatologickom oddelení. V roku 2018 bolo v celom Nitrianskom kraji na chrípku hospitalizovaných 111 pacientov. Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre nemal hlásené za rok 2018 žiadne úmrtie. Najúčinnnejšou prevenciou proti chrípke je podľa odborníkov očkovanie, plne ho hradia všetky zdravotné poisťovne. Vakcíny určené pre aktuálnu chrípkovú sezónu obsahujú aj spomínaný chrípkový kmeň Michigan.

Zdroj: *Táňa Timková, hovorkyňa FN Nitra*

Na Orechovom dvore plánujú postaviť komunitné centrum pre Rómov

Mesto Nitra plánuje výstavbu komunitného centra pre Rómov žijúcich v časti mesta Orechov dvor. Na základe výsledkov verejného obstarávania na dodávateľa stavby je zrejmé, že víťaznú cenovú ponuku v hodnote 337 204 eur predložila firma SMM, s.r.o. Trnava. Mesto Nitra získala na realizáciu projektu nenávratný finančný príspevok z eurofondov. Komunitné centrum pôsobí v lokalite Orechov dvor od roku 2009. Súčasný zariadenie sa nachádza v kontajnerových bunkách a nespĺňa kapacitné ani hygienické nároky a jeho prevádzka je energeticky náročná. Nový objekt vyrastie na mieste, kde stojí stará kôlna, ktorá je určená na zbúranie. Novostavba bude pozostávať z jedného nadzemného podlažia rozmerov 15 krát 19 metrov. V budove budú dve klubové miestnosti pre 44 detí vo veku 6 až 15 rokov. Súčasťou budovy bude kancelária, školiace priestory, sklad pomôcok, hygienické a technické priestory a kuchynský kút na výučbu varenia. V Komunitnom centre sa budú môcť školáci pripravovať na vyučovanie, či naplňovať svoj voľný čas v rámci záujmovej činnosti. V týchto priestoroch budú môcť sestričky vykonávať pastoračnú činnosť. Keďže Vďaka väčšiemu počtu

miestností ako doteraz budú môcť komunitní pracovníci súbežne pracovať s dospelými aj s deťmi.

Zdroj: nitra.sk

Kvapka krvi v Krajskej knižnici Karola Kmeťka

Kvapkou krvi odštartovali v pondelok 4. marca 2019 Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre sériu podujatí, ktoré pripravila v rámci Týždňa slovenských knižníc. Akcie určené detským i dospelým čitateľom potrvajú až do piatka 8. marca. K hlavným podujatiam patrila deň otvorených dverí, ktorý sa bude v nitrianskej krajskej knižnici konať v utorok 5. marca. Okrem možnosti bezplatnej registrácie ponúkne knižnica v tento deň aj besedu so včelárom, tréning pamäti pre seniorov či odbornú lekársku prednášku. Veľký generálny upomienkový pardon môžu čitatelia využiť v stredu 6. marca. Ako informovali organizátori, knižnica v tento deň okrem toho ponúkne aj autorskú besedu s Miroslavom Eliášom, zážitkové čítanie ľudových rozprávok i výstavu veľkonočných ozdôb členov Slovenského zväzu telesne postihnutých. Zvýhodnenú registráciu do knižnice, bábkovú dramatizáciu rozprávky O vznešenej zaľúbenej ježibabe a ďalšie podujatia ponúkne štvrtkový (7. marca 2019.) program Týždňa slovenských knižníc. Ten uzavrie v piatok 8. marca dramatizované čítanie rozprávky O Červenej čiapočke.

Zdroj: tlačová správa Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre

Kvôli chrípke zostali zatvorené desiatky škôl

Počet ochorení na chrípku v Nitrianskom kraji v tomto týždni mierne klesol. Napriek tomu však pre vysokú chorobnosť zostalo zatvorených takmer 50 školských zariadení. Okrem toho platí aj naďalej zákaz návštev na lôžkových oddeleniach vo fakultných nemocniciach v Nitre a Nových Zámkoch a v nemocnici Svet zdravia v Topoľčanoch. Podľa údajov z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva (RÚVZ) v Nitre bolo v siedmom kalendárnom týždni hlásených celkovo 15.563 akútnych respiračných ochorení. Z tohto počtu šlo o chrípku a chrípke podobné ochorenia v 3755 prípadoch. „Predstavuje to pokles chrípky o päť percent oproti predchádzajúcemu kalendárnemu týždňu. Najviac chorých bolo v skupine detí do päť rokov. Priebeh ochorení bol komplikovaný u 284 osôb. Z celkového počtu hlásených ochorení bolo 40,8 percenta zápalov prínosových dutín, 23,6 percenta zápalov pľúc a 35,6 percenta zápalov stredného ucha. Ochorenia hlásilo 72 percent praktických lekárov pre deti a dorast a 70 percent lekárov pre dospelých. Z dôvodu vysokého počtu ochorení na chrípku je v každom okrese Nitrianskeho kraja zatvorených niekoľko školských zariadení. Celkovo bolo pre vysokú chorobnosť prerušené vyučovanie v 29 materských školách, v 16 základných školách a v troch stredných školách.

Zdroj: teraz.sk

Osvetová Črevo tour Nezahod' svoj život

V dňoch 26. a 27. apríla 2019 sa v Obchodnom centre Mlyny uskutočnilo preventívne podujatie, ktoré pripravilo Ministerstvo zdravotníctva SR, patientska aliancia Nie rakovine a organizácia Europacolon Slovensko. Títo začali spoločnú podpornú informačnú kampaň k národnému skríningovému programu rakoviny hrubého čreva a konečníka Nezahod' svoj život - Urob si už dnes preventívny test. Ministerstvo zdravotníctva SR, patientska organizácia NIE RAKOVINE a združenie onkologických pacientov Europacolon prvý raz v histórii spojili spoločné úsilie v podpore prevencie rakoviny hrubého čreva a konečníka. Spolupráca odštartovali Šálkou kávy v makete hrubého čreva v átriu ministerstva zdravotníctva. Kampaň sprevádzala nová pieseň s videom Pri šálke kávy hovorme o zdraví. Informačná kampaň podporila aj sprievodná edukačná interaktívna road šou s názvom Nezahod' si svoj život. V rámci nej MZ SR a patientske organizácie spoločne od 15. marca do 11. mája pozývali ľudí v deviatich mestách Slovenska na interaktívnu Šálku kávy v hrubom čreve, kde sa mohli dozvedieť, ako môžu zostať zdraví vďaka testu skrytého (okultného) krvácania do stolice. Počas šou sa distribuoval aj leták s informáciami o národnom skríningovom programe.

Zdroj: tlačová správa OC Mlyny

NSK odmenil sociálnych pracovníkov ocenením Starostlivý anjel

Vo štvrtok 4. apríla 2019 sa v koncertnej sále Župného domu v Nitre uskutočnilo slávnostné oceňovanie najlepších pracovníkov v sociálnej oblasti v rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja. Ocenenia Starostlivý anjel odovzdal predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica už štvrtý raz pri príležitosti Svetového dňa sociálnej práce. Získali ich najlepší pracovníci zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK. Starostlivým anjelom za rok 2018 sa stalo 12 laureátov v kategóriách Manažment, Sociálny úsek, Zdravotnícky úsek a Ostatní pracovníci. Ďakovný list predsedu NSK si prevzalo 37 nominantov na toto ocenenie. „Želám si, aby toto ocenenie bolo aj určitou motiváciou k zvyšovaniu vašej odbornosti, cieľavedomosti i pracovného úsilia v prospech tých, ktorí sú na vašu prácu bytostne naviazaní,“ povedal Belica vo svojom príhovore k zamestnancom ZSS. Zároveň vyzdvihol prácu vrcholových manažmentov v 25 zariadeniach sociálnych služieb v pôsobnosti kraja. Vedenie NSK sa zasa na oplátku snaží zvyšovať úroveň materiálneho i technického vybavenia ZSS a podporuje neustále zvyšovanie odbornosti zamestnancov. Aj v roku 2018 kraj investoval do rekonštrukcie a technického vybavenia svojich ZSS viac ako dva milióny eur a jeden milión eur na ich opravy a údržbu. NSK je zapojený do projektu

deinštitucionalizácie sociálnych služieb a aj touto formou plánuje zvýšiť ich kapacitu, rovnako ako rozšírením a rekonštrukciou existujúcich zariadení. Kraj v priebehu roka 2018 niekoľkokrát zvyšoval rozpočet na mzdy zamestnancov ZSS, napríklad na motivačné odmeny pre pracovníkov, ktorí sú v priamom kontakte s prijímateľmi sociálnych služieb. Pripomenul tiež zvýšenie platov zamestnancov ZSS v priemere o 20 percent, ku ktorému došlo od 1. januára 2019. V kategórii manažment získali ocenenia Anna Šmehilová – EFFETA – stredisko Sv. Františka Saleského, Nitra, Mgr. Mária Ďuríková – „CLEMENTIA“, Zariadenie sociálnych služieb Kovarce, Katarína Martínková – „BARACHA“, Zariadenie sociálnych služieb Bardoňovo. V kategórii Sociálny úsek boli ocenené Mgr. Lýdia Lošonciová – EFFETA – stredisko Sv. Františka Saleského, Nitra, Magdaléna Schvarzová – „PERLA“, Zariadenie sociálnych služieb Želiezovce, Miroslava Košelová – „HARLEKYN“, Zariadenie sociálnych služieb Topoľčany. V kategórii Zdravotnícky úsek Mgr. Patrícia Ďurianová – „BORINKA“, Zariadenie sociálnych služieb Nitra, Bc. Katarína Sekerešová – „JESEŇ ŽIVOTA“, Zariadenie sociálnych služieb Levice, Eva Šupová – „PENZIÓN“, Zariadenie sociálnych služieb Topoľčany. V kategórii ostatní pracovníci boli ocenení Valent Jančich – „MÔJ DOMOV“, Zariadenie sociálnych služieb Topoľčany, Magdaléna Lénarthová – „PLATAN“, Zariadenie sociálnych služieb Lontov, Ján Finta – „VINIČKY“, Zariadenie sociálnych služieb Nitra.

Zdroj: Oľga Prekopová, hovorkyňa NSK

Kardiocentrum Nitra medzi kladne hodnotenými nemocnicami

Vo štvrtok 4. apríla 2019 zverejnili rebríček slovenských nemocníc. Išlo o výsledky prieskumu medzi pacientmi - poistencami Union zdravotnej poisťovne hospitalizovaných v roku 2018. V prieskume za rok 2018 dostali ústavné zdravotné zariadenia od poistencov priemernú známku 1,79, zatiaľ čo v roku 2017 ich hodnotili známku 1,65. Poistenci hodnotili anonymne a zdravotníckym zariadeniam dávali známky od 1 po 5. V roku 2018 najlepšie z prieskumu vyšli nemocnice v Žilinskom kraji, nasleduje Košický a Banskobystrický kraj. Na prvých troch priečkach medzi špecializovanými nemocnicami sa umiestnili Kardiocentrum Nitra. Poistenci Union zdravotnej poisťovne, ktorí boli v roku 2018 hospitalizovaní, boli spokojní len s dĺžkou hospitalizácie, ktorá bola podľa ich názoru primeraná k ich zdravotnému stavu. Podľa pacientov sú dlhodobé najväčšie nedostatky v kvalite stravy a ubytovania. Pacienti sú menej spokojní aj s informáciami od ošetrovúcich lekárov a sestier a ich celkovým správaním. Podľa dobrovoľne vyplnených komentárov poistencov v dotazníku sa na správaní zdravotníckych pracovníkov odzrkadľuje ich celkový nedostatok a prepracovanosť. Klesajúca spokojnosť pacientov a jej príčiny len akcentujú naliehavosť potreby realizovať stratifikáciu slovenských nemocníc. Projekt je pripravený s cieľom zvýšiť počet zdravotníckych pracovníkov na jedného pacienta i zdroje do nemocničnej infraštruktúry.

Zdroj: tlačová správa poisťovne Union

Autisti dostali nové priestory

V utorok 2. apríla 2019 odovzdali do užívania Zariadenie sociálnych služieb Lienka, ktoré rozšíri sieť ambulantných sociálnych služieb pre ľudí s autizmom. Nevyužívaný priestor v Nitre - Dolných Krškanoch poskytlo mesto Nitra. Za pomoci sponzorov zrekonštruovali klubovňu pre Klub autistických detí v Nitre. Aktivita klubu budú smerovať k posilneniu samostatnosti klientov, ktorých tu chcú naučiť aj praktickým veciam, aby sa vedeli orientovať v prostredí, dokázali nájsť poštu, či obchod, vedeli narábať s peniazmi, aby boli v rámci možností, čo najviac sebestační. Vedúcou zariadenia je Vlasta Klíbková. Klientom zariadenia bude poskytovaná aj sociálna rehabilitácia odbornými a kvalifikovanými pracovníkmi, ktorí majú skúsenosti s prácou s ľuďmi s autizmom. Na otvorení sa zúčastnila aj poslankyňa Petra Ajdariová, poslanec Štefan Štefek, vedúca odboru sociálnych služieb Nad'a Šimová a riaditeľka Správy zariadení sociálnych služieb Zuzana Jančovičová. S poskytovaním sociálnych služieb ambulantnou formou pre maximálne dvanásť osôb sa začalo od 1. mája, zariadenie bude určené najmä pre dospelých autistov.

Zdroj: nitra.sk

Nitriansky samosprávny kraj ocenil najlepších Zdravotníkov roka 2018

V stredu 17. apríla 2019 sa v koncertnej sále Župného domu v Nitre uskutočnilo slávnostné oceňovanie najlepších pracovníkov v zdravotníckej oblasti Zdravotník roka 2018 v rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja. v kategórii lekár - MUDr. Emilovi Jurkovičovi, vedúcemu lekárovi, konateľovi spoločnosti ESKAMED, s.r.o., Topoľčany, prof. doc. MUDr. Michaelovi Alemayehovi Habtovi, CSc., prednostovi urologickej kliniky, Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky, MUDr. Michalovi Korčekovi, primárovi urologického oddelenia z Fakultnej nemocnice v Nitre. V kategórii sestra udelili ocenenie Viktorovi Kamenickému, sestre oddelenia funkčnej diagnostiky, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n. o. Nitra, Hajnalke Hegedüsovej, diplomovanej sestre ambulancie pneumológie a ftizeológie z Komárna, PhDr. Gabriele Magyarovej, PhD., vedúcej sestre Neonatologickej kliniky, Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky. V kategórii iný zdravotnícky pracovník bol ocenený PharmDr. Marianovi Kelešimu, vedúcemu lekárne, Lekáreň Nádej, Nitra, Mgr. Eve Doležalovej, vedúcej laborantke OKB, Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky, Zuzane Dócziovej, vedúcej laborantke OKB, Nemocnica Komárno, s.r.o. Za celoživotný prínos v zdravotníctve prof. MUDr. Emilovi Bakošovi, CSc., chirurgovi BaMaMed, s.r.o., Nitra, MUDr. Ernestovi Bašternákovi, vedúcemu lekárovi JIS interného oddelenia Nemocnica Komárno, s.r.o., prof. MUDr. Mariánovi Karvajovi, PhD., MBA,

vedúcemu lekárovi koronárnej jednotky I. internej kliniky Fakultnej nemocnice s poliklinikou Nové Zámky. Udelenie Ďakovného listu predsedu NSK a Zlatej plakety NSK:MUDr. Ján Bernát – oftalmológ z Mestskej polikliniky v Šuranoch.

Zdroj: Oľga Prekopová, hovorkyňa NSK

O prepravnú službu – sociálny taxík majú občania záujem

Prostredníctvom príspevkovej organizácie Správa zariadení sociálnych služieb poskytuje mesto Nitra od roku 2007 prepravnú službu - sociálny taxík. Na prepravu osôb sú dispozícii dva automobily, ktoré sú vybavené zdvíhacou a nájazdovou plošinou, takže nastupovanie je uľahčené aj pre vozíčkárov. Túto možnosť prepravy využívajú denne ťažko zdravotne postihnutí ľudia, dôchodcovia, ale aj klienti umiestnení v zariadeniach sociálnych služieb. „Najčastejšie sa vozia do zdravotníckych zariadení, ale aj na úrady – ak potrebujú niečo vybaviť. Auto na nich počká a odvezie ich naspäť domov. O sociálne taxíky je enormný záujem, v priemere denne sa prepraví päť až sedem klientov. V minulom roku sa uskutočnilo približne 1350 jász, výdavky mesta za celý rok predstavujú takmer 32 000 eur. „Službu využíva približne 180 obyvateľov Nitry. Zabezpečujeme ju dvomi vozidlami, celkovo evidujeme približne 360 klientov. Služba sa poskytuje na základe telefonickkej objednávky. Klient sa musí objednať minimálne 24 hodín pred požadovanou hodinou prepravy,“ vysvetľuje Nad'a Šimová, vedúca odboru sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre. Prepravná služba bola do krajskej siete sociálnych služieb zaregistrovaná v roku 2011, ale mesto Nitra poskytuje tento druh prepravnej služby už od roku 2007 - teda trinásty rok. Nárok na poskytnutie služby má fyzická osoba s trvalým pobytom v Nitre. Záujemca musí podať na mestský úrad žiadosť. Po jej podaní sa preverí sociálny status žiadateľa, následne sa vydá žiadateľovi rozhodnutie o možnosti využívať prepravnú službu. Kto má na službu nárok? Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a fyzická osoba s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

Zdroj: vlastná text kronikárky

Nový urýchl'ovač vo Fakultnej nemocnici v Nitre

Skvalitniť radiačnú liečbu pacientov vo Fakultnej nemocnici v Nitre umožní nový lineárny urýchl'ovač. Ide o prvý prístroj zo 16, ktoré bude rezort zdravotníctva postupne odovzdávať do prevádzky v zariadeniach na Slovensku. Urýchl'ovač má zvýšiť presnosť ožarovania, v NOÚ bude pre pacientov k dispozícii od mája. Moderné lineárne urýchl'ovače majú nahradiť staršie typy týchto prístrojov. „Vieme šetrnejšie aj presnejšie ožiarit' určité ložisko v tele pacienta. Pritom sa významne šetria okolité

zdravé tkanivá," vysvetlila vo štvrtok primárka oddelenia radiačnej onkológie NOÚ Margita Pobijáková. Dodala, že vďaka moderným urýchľovačom budú môcť lekári realizovať ďalšie techniky, napríklad cielené ožarovanie malého ložiska veľkou dávkou. Lineárny urýchľovač slúži pacientom s nádorovým ochorením, ktorí potrebujú radiačnú liečbu určenú na postihnutú oblasť. „Jedno ožarovanie trvá síce desať minút, ale celkovo trvá liečba v priemere päť týždňov," dodala primárka. Toto je prvý lineárny urýchľovač zo 16, ktoré ministerstvo zdravotníctva kúpilo onkologickým klinikám a oddeleniam, a postupne ich budeme odovzdávať do prevádzky. Je to jeden z prvých troch, ktoré budú tu, v Národnom onkologickom ústave," uviedla ministerka zdravotníctva Andrea Kalavská (nominantka Smeru-SD) s tým, že vďaka prístrojovej obnove bude NOÚ jedno z najšpičkovejších pracovísk v Európe v rámci rádiologickej liečby pre onkologických pacientov. Ministerka Kalavská pripomenula, že vďaka elektronickej aukcii sa hodnota zákazky 16 prístrojov znížila z predpokladaných 99 miliónov eur na 35 miliónov eur, prvý urýchľovač v NOÚ stál 1,6 milióna eur. Išlo podľa nej o jedno z najväčších verejných obstarávaní v rezorte. „Ušetrili sme veľmi veľké finančné prostriedky, ktoré sme použili ďalej do obnovy alebo na nákup prístrojovej techniky do iných nemocníc a inej prístrojovej techniky. Ďalšie lineárne urýchľovače budú postupne dodávané do nemocníc v Nitre, Žiline, Trenčíne, Prešove, Banskej Bystrici, Martine a pribudnú tiež vo Východoslovenskom onkologickom ústave v Košiciach. Posledný prístroj má byť podľa ministerky odovzdaný do prevádzky v roku 2020.

Zdroj: teraz.sk

Pri operácii šedého zákalu lekári použili špičkovú techniku

Vo Fakultnej nemocnici operovali začiatkom mája 2019 šesť pacientov so šedým zákalom, pri ktorých použili najnovšiu špičkovú techniku. Prostredníctvom kamery videli zákroky v priamom prenose účastníci bilaterálneho Slovensko-českého oftalmologického sympózia, ktorí sedeli v Šamoríne. Zorganizovaním tohto kongresu bola po prvý raz poverená práve nitrianska Fakultná nemocnica. Na „live surgery“, čo v preklade znamená živá chirurgia, vybrali ťažké stavy šedého zákalu. Šiestich pacientov operovali na striedačku traja lekári: Dagmar Kutnárová z Nitry, Drahomíra Baráková z Prahy a Pavol Veselý z Bratislavy. Tri ďalšie operácie sietnice robili na očnej klinike v Bratislave, aj tie sa naživo prenášali do Šamorína. Pre kongres mali prístrojové vybavenie na svetovej úrovni, ktorým nitrianska očná klinika zatiaľ nedisponuje. Táto najnovšia technika lekárom uľahčuje prácu a znižuje riziko počas operácie aj pooperačné komplikácie. Použili najmä špičkový mikroskop s navigačným systémom, ktorý pomohol implantovať šošovku tak, aby chirurg dosiahol dokonalý refrakčný výsledok. V nemocnici majú mikroskop od tej istej firmy, ktorý je kvalitný, ale nemá navigačný systém. Pred operáciou si preto robia na oku značky manuálne – špeciálnou

fixkou. Českí kolegovia na kongrese spomínali, že keď ešte pracovali týmto spôsobom, mali za sebou aj pooperačné refrakčné chyby. Pacient má pri zákroku oko umŕtvené kvapkami, značkovanie na okraji rohovky podľa lekárov necíti. Fialové bodky po niekoľkých hodinách samé zmiznú. Ďalšou novinkou, ktorú v Nitre použili, bol najnovší typ fakoemulzifikačného prístroja.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Operovali nesprávne koleno – ministerka sa stretla s vedením nemocnice

Ministerka zdravotníctva Andrea Kalavská navštívila v utorok 14. mája 2019 vedenie Fakultnej nemocnice v Nitre, v ktorej lekár operoval pacientovi nesprávne koleno. Informovala, že odhliadnuc od prípadu v Nitre, pripravili novelu, týkajúcu sa bezpečnosti pacienta, ktorú schválil parlament. Pripravená je aj vyhláška ministerstva zdravotníctva o minimálnych požiadavkách na interný systém hodnotenia bezpečnosti pacienta, ktorá upravuje obsahovo postupy, aby sa predchádzalo podobným nežiaducim situáciám. Súbežne je v príprave materiál novelizujúci indikátory kvality, ktorý obsahuje i indikátory mapujúce oblasť bezpečnosti pacienta a kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti. Verím, že podobný prípad sa už pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti nezopakuje," povedala Kalavská. Vedenie Fakultnej nemocnice v Nitre si chce najskôr počkať na závery Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. „Aktuálne sme vyvodili personálnu zodpovednosť, odvolaný je primár kliniky úrazovej chirurgie a ortopédie, takisto hlavná sestra operačných sál, v súčasnosti prebieha ukončenie pracovného pomeru s hlavným operatérom. Bude vyhlásené nové výberové konanie na prednostu, bude vyhlásený aj nový konkurz na primára operačných sál," informovala generálna riaditeľka Fakultnej nemocnice v Nitre Jarmila Mikušová. Nemocnica takisto vyvodila dôsledky aj voči ďalším pracovníkom, ktorých sa prípad týkal. V súčasnosti je daná klinika pod zvýšeným dohľadom vedenia nemocnice, ako aj hlavného odborníka Ministerstva zdravotníctva SR pre ortopédiu. Ročne je vo Fakultnej nemocnici v Nitre zoperovaných 26 000 pacientov a robíme maximum pre to, aby každý pacient dostal kvalitnú zdravotnú starostlivosť.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Problémovým obyvateľom pomáhali komunitné centrá

Mesto Nitra začalo riešiť problémy s neprispôsobivými občanmi výstavbou komunitných centier. Situácia sa v posledných rokoch vyhrotila predovšetkým v mestských častiach Dražovce a Krškany, kde podľa občanov i mestských poslancov dochádza k mnohým problémom s marginalizovanými, prevažne rómskymi

komunitami. Náklady na výstavbu oboch centier sú vyčísľili na viac ako 500 000 eur, pričom pri zriadení komunitného centra v Dražovciach mesto počítalo so 401 000 eurami a v Krškanoch s nákladmi vo výške takmer 127 000 eur. Peniaze na zriadenie oboch zariadení chce radnica získať z fondov Európskej únie. V priestoroch komunitných centier chce mesto poskytovať novú službu, zameranú na podporu sociálneho začlenenia rómskych komunít. Centrum v Krškanoch má byť zriadené v priestoroch miestnej základnej školy, kde budú poskytované služby približne pre 30 klientov. Zariadenie bude využívané na skupinové i individuálne poradenstvo a vzdelávacie aktivity. Zároveň bude slúžiť na praktické ukážky a cvičenia pri príprave jedál či prania odevov. Jeho súčasťou budú aj sklad šatstva a ihrisko na voľno-časové aktivity detí. Aj v Dražovciach má byť komunitné centrum zriadené v priestoroch základnej školy. „Prevádzka centra bude v samostatne stojacom objekte takzvanej starej školy. Jeho vybavenie budú tvoriť kancelária komunitných pracovníkov, komunitná miestnosť, hygienické zariadenia, sklad šatstva, šatňa a vonkajšie priestory na voľno-časové aktivity. Mesto si naplánovalo, že v budúcnosti bude pomáhať znevýhodneným skupinám obyvateľov aj prostredníctvom ambasádora pre komunity. „Na túto pozíciu vypísali výberové konanie, pretože rómsku problematiku berieme naozaj vážne. Podľa prednostu mestského úradu je to vážny problém, pri ktorom mesto supluje štát.

Zdroj: teraz.sk

Dvadsiate výročie regionálnej pobočky Úsmev ako dar

Na koncerte Úsmev ako dar v Starom divadle Karola Spišáka v Nitre v nedeľu 5. mája 2019 si Regionálna pobočka Úsmev ako dar pripomenula svoju dvadsaťročnú existenciu a poďakovala sa priateľom, sponzorom a podporovateľom. Slová uznania a vďaky adresovali aj mestu Nitra a to za neoceniteľnú dlhoročnú podporu a pomoc rodinám a deťom v ťažkých životných situáciách. Ocenenie pre nitriansku radnicu prevzala Anna Šmehilová, poslankyňa mestského zastupiteľstva a predsedníčka komisie MZ pre sociálne veci, bývanie a podporu verejného zdravia. Odovzdal jej ho predseda Spoločnosti priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar Jozef Mikloško a predseda regionálnej pobočky Spoločnosti priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar v Nitre Roman Hajdák. Na Najmilšom koncerte roka sa predstavili deti zo šiestich centier pre deti a rodiny, jedného reedukačného centra a štyroch náhradných rodín. Účinkovali deti z nitrianskeho Centra pre deti a rodiny, z Centra pre deti a rodiny Topoľčany, z Centra pre deti a rodiny Levice, z Centra pre deti a rodiny Dedina Mládeže, z Centra pre deti a rodiny Kolárovo, z Centra pre deti a rodiny Štúrovo a z Reedukačného centra Vráble. Diváci si mohli vychutnať talenty týchto detí v oblasti spevu, tanca, prednesu poézie, prózy či dokonca rapu. Chvilky strávené na pódiu boli pre ne nezabudnuteľným zážitkom i odmenou za vynaložené úsilie, ktoré svojim

umeleckým vystúpeniam venovali. Koncertom sprevádzal moderátor Roman Juraško, mladé talenty prišla podporiť aj skupina DESmod, aby svojím vystúpením utvrdila deti v tom, že robiť umenie má zmysel. Oficiálne založenie pobočky iniciovali dobrovoľníci z Úsmevu, ako i samotné deti z detských domovov, ktoré už „úsmevákov“ poznali a predstava, že sa s nimi budú môcť stretávať častejšie a intenzívnejšie, ich nenechala ľahostajnými. Obojstranné nadšenie vyústilo v roku 1999 do vzniku regionálnej pobočky, ktorá pomáha už dvadsať rokov a stále s rovnakým nasadením plní svoje poslanie. Pobočka dnes rôznymi aktivitami a projektmi zastrešuje približne 500 detí s nariadenou ústavnou starostlivosťou v Nitrianskom kraji. Počas jej existencie sa podarilo zorganizovať mnoho športových, kultúrnych a iných rozvojových podujatí. Priniesli deťom so skúsenosťou odmietnutia od tých najbližších trvalú podporu a bezpečie priateľského vzťahu. Podieľajú sa na sanácii rodinného prostredia ohrozených detí aj tých, ktoré už z rodiny vyňaté boli, a pomáhajú tak zachovať to, čo je deťom najvlastnejšie – rodinu.

Zdroj: teraz.sk

Moderný endoskopický zákrok na odstránenie polypov

V Gastroenterologickej ambulancii Internej kliniky Fakultnej nemocnice v Nitre vykonali v máji 2019 po prvýkrát v histórii vykonali moderný spôsob miniinvazívnej endoskopической operácie polypov na hrubom čreve a konečníku. Lekári zrealizovali prvú endoskopickou submukóznou disekciou (ESD) polypu konečníka. Ide o moderný spôsob miniinvazívnej endoskopической operácie veľkých polypov v žalúdku a hrubom čreve. Tento endoskopický výkon zabezpečuje pacientovi rýchlejšie hojenie rany, skracuje dĺžku hospitalizácie a zachovanie orgánu, bez nutnosti jeho odstránenia. Takouto metódou sa dajú odstrániť aj veľké polypy. Tie bolo v minulosti potrebné riešiť v celkovej anestézii, a to pomocou otvorenej chirurgickej operácie.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Výstavba komunitných centier v Nitre-Dražovciach a Nitre-Krškanoch

Mesto Nitra rieši problémy s neprispôsobivými občanmi výstavbou komunitných centier. Situácia sa v posledných rokoch vyhrotila predovšetkým v mestských častiach Dražovce a Krškany, kde podľa občanov i mestských poslancov dochádza k mnohým problémom s marginalizovanými, prevažne rómskou komunitou. Náklady na výstavbu oboch centier sú vyčíslené na vyše 500.000 eur, pričom pri zriadení komunitného centra v Dražovciach počítá mesto so sumou 401.000 eur a v Krškanoch s nákladmi vo výške takmer 127.000 eur. Peniaze na zriadenie oboch zariadení chce radnica získať z fondov Európskej únie. V komunitných centrách bude mesto poskytovať novú službu, zameranú na podporu sociálneho začlenenia rómskych komunít. Centrum v Krškanoch

má byť zriadené v priestoroch miestnej základnej školy, kde budú poskytované služby približne pre 30 klientov. Zariadenie bude využívané na skupinové i individuálne poradenstvo a vzdelávacie aktivity. Zároveň bude slúžiť na praktické ukážky a cvičenia pri príprave jedál či prania odevov. Jeho súčasťou budú aj sklad šatstva a ihrisko na voľno-časové aktivity detí. Aj v Dražovciach má byť komunitné centrum zriadené v priestoroch základnej školy. Mesto chce v budúcnosti pomáhať znevýhodneným skupinám obyvateľov aj prostredníctvom ambasádora pre komunitu. „Na túto pozíciu sme už vypísali výberové konanie, pretože rómsku problematiku berieme naozaj vážne. Je to vážny problém, pri ktorom suplujeme štát,“ povedal prednosta mestského úradu Ján Odzgan.

Zdroj: teraz.sk

Špeciálne ocenenie Dobré srdce získala Anna Šmehilová staršia

Výsledky celonárodnej ankety o najlepších pracovníkov sociálnych služieb vyhlásili v pondelok 27. mája 2019 počas galavečera v bratislavskej Starej tržnici v Bratislave. Porota vyberala finalistov zo 135 prihlášok, ktoré posielali zamestnávateľi, nadriadení, ale aj klienti, prijímatelia sociálnych služieb, kolegovia, susedia, či príbuzní. V kategórii Opatrovateľka získala prvenstvo Viera Sečanská, ktorá venovala pomáhajúcim profesiám 54 rokov svojho života, najprv ako sestra v nemocnici a potom namiesto zaslúženého dôchodku išla robiť opatrovateľku do zariadenia sociálnych služieb NITRAVA, kde ako 72-ročná opatruje neraz mladších ľudí, než je ona sama. Špeciálne ocenenie za výnimočný prínos pre sociálne služby získala Anna Šmehilová. Zakladateľka a prezidentka OZ EFFETA - Stredisko sv. Františka Saleského so sídlom v Nitre svojim aktívnym celoživotným pôsobením významne prispela k vybudovaniu siete komplexnej starostlivosti, k rozvoju sociálnych služieb a inkluzívneho prostredia pre ľudí so sluchovým postihnutím a ich rodiny na Slovensku. Hlavným cieľom tejto súťaže je poďakovať sa všetkým ľuďom v sociálnych službách, ktorí za minimálne mzdy odvádzajú maximálnu prácu, maximálnu profesionálne, ale maximálnu aj ľudsky, pretože jej odovzdávajú aj kus dobrého srdca. Výsledky celonárodnej ankety DOBRÉ SRDCE o najlepších pracovníkov sociálnych služieb vyhlásili 27. mája 2019 počas galavečera v bratislavskej Starej tržnici.

Zdroj: teraz.sk

Výstava prác ľudí s mentálnym postihnutím

Výtvarné a ručné práce ľudí s rôznym stupňom postihnutia predstavila 12. júna 2019 výstava Dobrý deň, Nitra v Ponitrianskom múzeu v Nitre. Súčasťou výstavy boli predajné dielničky na pešej zóne pred múzeom. Deň krivých zrkadiel je dňom ľudí s

mentálnym postihnutím, dňom, keď rôznymi aktivitami prezentujú svoje schopnosti v oblasti umenia, ručnej práce i komunikácie. Na pešej zóne pred Ponitrianskym múzeom sa predpoludním predstavili so svojimi výrobkami, spevom, tancom i divadelnými scénkami ľudia s mentálnym postihnutím z Nitrianskeho kraja. Na predaj ponúkali drobné predmety, výšivky, batiky, ozdoby, výrobky z textilu i drôtu, ktoré si okoloidúci mohli kúpiť za symbolické ceny, čím mohli podporili nielen aktivity autorov prác, ale aj ich sebavedomie. Deň krivých zrkadiel vyvrcholil vernisážou výtvarných a ručných prác v Ponitrianskom múzeu, počas ktorej ocenili autorov najlepších prác. Výstava bola otvorená do 30.júna.

Zdroj: teraz.sk

Fakultná nemocnica v Nitre používala liečebnú endoskopickú metódu

Lekári nitrianskej Fakultnej nemocnice absolvovali v Moskve školenie a priniesli pod Zobor novú liečebnú endoskopickú metódu. Nová metóda sa využíva pri pacientoch s podvýživou a poruchami príjmu potravy a na Slovensku ju prvýkrát vyskúšali práve v Nitre. Ide o endoskopickú priamu punkčnú gastrostomiu (One-Step Percutaneous Endoscopic Gastrostomy Feeding Button Insertion). Túto metódu sa naučili na Dmitry Rogachev National Medical Research Center Of Pediatric Hematology, Oncology and Immunology v Moskve. Zárok prebieha tak, že gastroenterológ endoskopicky miniinvazívne zavedie tzv. výživový gombík cez prednú brušnú stenu do žalúdka a ten následne slúži na podávanie enterálnej (črevnej, pozn. redakcie) výživy a mixovanej stravy u pacientov, ktorý trpia podvýživou a poruchami príjmu potravy. Často išlo o onkologických ťažko podvyživených pacientov. Táto metóda v niektorých prípadoch nahrádza doteraz používané zavádzanie výživového PEGu. Je vhodná predovšetkým u podvyživených detí, nakoľko ide o jedнокrokovú procedúru. Je miniinvazívna, endoskopická, výkon i hojenie sú skrátené, je znížené riziko infekcie, vzhľadom k malej veľkosti gombíka je zlepšený komfort pacienta po výkone. Táto metóda vyžaduje pri výkone minimálne dvoch lekárov a tri endoskopické sestry.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

SČK sa viac ako 70 rokov venuje aktívnemu náboru darcov krvi

Slovenský Červený kríž (SČK) sa viac ako 70 rokov venuje aktívnemu náboru darcov krvi. Pri príležitosti Svetového dňa darcov krvi (14. 6.) upriamuje pozornosť verejnosti na týchto každodenných hrdinov, od ktorých závisia milióny ľudských životov. Krv sa doteraz nikomu nepodarilo umelo vyrobiť. Moderná medicína síce dokáže zázraky – vo väčšine prípadov by však bola úplne bezmocná bez ľudí ochotných nezištne krv darovať. Pracovníci a dobrovoľníci SČK organizujú stovky mobilných

odberov krvi pre verejnosť. Organizácia pripravuje celonárodné i lokálne kampane zamerané na prvodarcov i pravidelných darcov krvi a vychováva ich ďalšie generácie. „O tejto téme hovoríme s deťmi už v materských a základných školách. Vďaka tejto práci, aj z osobnej skúsenosti si plne uvedomujeme, ako sme pri darovaní krvi každý z nás úplne závislý na dobrej vôli každého zdravého jednotlivca, ochotného svoju krv darovať,“ zdôraznila Rosiarová. Pripomenula tiež, že viac ako 11.000 mnohonásobných darcov krvi každoročne získa ocenenie - plaketu prof. MUDr. Jana Janského a medailou prof. MUDr. Jána Kňazovického. Tohtoročný slogan "Bezpečná krv pre všetkých" apeluje na zvýšenie povedomia všeobecnej potreby bezpečnej krvi. Okrem vyjadrenia vďaka všetkým darcom tento ročník zdôrazňuje potrebu sústrediť pozornosť na zdravie darcov a kvalitu starostlivosti o nich ako rozhodujúcich faktorov pri získavaní ochotných a pravidelných darcov. Pri príležitosti Svetového dňa darcov krvi pripravila Národná transfúzna služba (NTS) SR na všetkých svojich odberových centrách Deň otvorených dverí, a to v Bratislave na Kramároch a v Ružinove, v Banskej Bystrici, v Košiciach, Nitra, Martine, Nových Zámkoch, Poprade, Prešove, Trenčíne, Trnave a Žiline v čase od 7.00 h do 17.00 h. Návštevníci na týchto pracoviskách môžu krv nielen darovať, ale zároveň sa oboznámiť aj s činnosťou NTS SR. Záštitu nad oslavami Svetového dňa darcov krvi na Slovensku prevzala ministerka zdravotníctva SR Andrea Kalavská.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Na autobusovej stanici kontajner na injekcie použité drogovu závislými

Na Autobusovej stanici v Nitre inštalovali 15. júla 2019 bezpečnostný verejný kontajner FIXPOINT na injekčné striekačky. O tento chvályhodný počín sa zaslúžilo nitrianske združenie STORM. „Stormisti“ sa prostredníctvom terénnej sociálnej práce celoročne snažia znižovať riziká vyplývajúce z injekčného užívania drog. „Som rád, že zástupcovia mesta Nitra nezatvárajú oči pred problematikou rizikového užívania drog v našom meste a nad ťažkosťami, ktoré s týmto javom súvisia“ uviedol štatutárny zástupca združenia STORM Pavel Šťastný, ktorý je zároveň členom komisie pre sociálne veci, bývanie a podporu verejného zdravia pri Mestskom zastupiteľstve v Nitre. Cieľom FIXPOINTU sa znížiť riziko náhodného prenosu krvou prenosných ochorení na majoritnú populáciu týmto dôvtipným spôsobom zberu a bezpečnej likvidácie injekčných striekačiek. Zostáva už len veriť, že užívatelia drog viac nebudú použité injekčné striekačky zahadzovať napríklad na detské ihriská, či pieskoviská, čo bývalo terčom kritiky a objektom strachu rodičov malých detí. Kontajner budú pravidelne kontrolovať pracovníci združenia. Vyberú z neho zahodené ihly, ktoré bezpečne zlikvidujú. Inšpiráciu a technológiu kontajneru združenie STORM získalo od partnerskej organizácie Progressive o.p.s.

Zdroj: nitra.sk

Ministerstvo ocenilo denný stacionár na Baničovej ulici

Ukážkové fungovanie denného stacionára zistila ministerská kontrola v mestskom zariadení sociálnych služieb – Správe sociálnych služieb na Baničovej ulici na Klokočine. Ministerstvo práce si v prvej polovici tohto roka posvietilo na denné stacionáre. Na Slovensku ich funguje vyše dvesto, kontrolóri navštívili štvrtinu z nich. Pre súkromné stacionáre sa kontroly neskončili dobre. Vo viac ako polovici našli nedostatky. Úradníci sa najčastejšie stretli s falšovaním dochádzky klientov, na ktorých poberajú od štátu dotácie, ale aj inými prechmatmi. Z celoslovenskej kontroly vyšiel pozitívne denný stacionár pre seniorov a zdravotne postihnutých, ktorý funguje jedenásty rok v Správe zariadení sociálnych služieb na Baničovej ulici. „Jeho celková kapacita je 45 klientov a rozdelená je pre tri cieľové skupiny: seniori, autisti a ľudia s mentálnym alebo zdravotným postihnutím,“ uviedla Zuzana Jančovičová, riaditeľka Správy zariadení sociálnych služieb v Nitre. Denne sem prichádzajú seniori zo sídliska Klokočina, nový zmysel života v ňom našli „dospelé deti“ z celej Nitry – osoby so zdravotným postihnutím, ktorí po skončení povinnej školskej dochádzky trávili svoj voľný čas väčšinou uzavreté medzi štyrmi stenami, i keď v kruhu rodiny a svojich opatrovateľov. Z iniciatívy učiteľov zo Špeciálnej školy, ale aj rodičov takto postihnutých detí, prišiel na radnicu návrh na zriadenie stacionára. Našiel priaznivú odozvu a podpora myšlienky vzniku denného stacionára bola na svete. „Možnosť tráviť voľný čas v dennom stacionári obohacuje klientov po každej stránke. Nenahraditeľný je pre nich sociálny kontakt a rozvíjanie zručností, čo im spestruje život. V stacionároch sú zamestnané aj opatrovateľky, ktoré sa im venujú, robia s nimi rehabilitačné cvičenia. Pobyt v stacionári im po každej stránke skvalitňuje život,“ uviedla Zuzana Jančovičová. Klienti tu majú okrem pestrej činnosti k dispozícii termo akupunktúrne masážne lôžko, či zdvíhacie zariadenie, vďaka ktorému sa môžu venovať rôznym aktivitám. Tieto zdravotné pomôcky im darovala nitrianska humanitná spoločnosť Homo Nitriensis. Finančné prostriedky získali z organizovania rôznych kultúrno-spoločenských podujatí. Denné stacionáre spadajú do originálnych kompetencií obcí, financuje a kontroluje ich priamo ministerstvo a samospráva mesta. Nitrianska radnica sa dlhodobo venuje sociálnej pomoci občanom Nitry, a to najmä v takých prípadoch, kde nie je v silách rodín postarať sa o svojich najbližších. Vychádza z Komunitného plánu sociálnych služieb na roky 2016 - 2020.

Zdroj: nitra.sk

Špecializovaná nemocnica na Zobore lieči choroby pľúc

Najviac ohrozuje pľúcne zdravie človeka fajčenie. Pľúca totiž komunikujú s vonkajším prostredím pľúcnymi mechúrikmi, ktorých plocha je asi 70 metrov

štvorcových. Plocha kože na ľudskom tele je pritom menej ako dva metre štvorcové. „Plocha pľúc je obrovská a všetko to, čo vdýchneme, musia pľúca nejakým spôsobom spracovať,“ hovorí pľúcny lekár Bohumil Matula zo Špecializovanej nemocnice sv. Svorada v Nitre. Najjednoduchšie preventívne opatrenie pre zdravšie pľúca je preto podľa neho nefajčiť, a snažiť sa vychovávať aj deti k tomu, aby nefajčili. Ďalšie faktory pľúcneho zdravia napríklad v práci či životnom prostredí sa podľa Matulu dajú ovplyvniť veľmi ťažko. Je to prašnosť prostredia, zmena štruktúry peľu a alergénov. Lekár však pripomína, že nárast počtu alergických ochorení dýchacích ciest môže byť zapríčinený aj tým, že deti niekedy vyrastajú v možno až príliš sterilnom prostredí. „Nevedia sa celkom vyrovnávať s bežnými peľmi a alergénmi, na ktoré by sme za normálnych okolností nemali reagovať, ale organizmus ich považuje za nepriateľov,“ tvrdí. Deti, ktoré vyrastajú v bytovkách, bez kontaktu so zvieratami môžu mať podľa neho vyššiu tendenciu k alergickým ochoreniam, zároveň je však už aj na vidieku veľa prachu, stavebných prevádzok a áut. Pripomína škodlivé látky typické pre vidiek ako napríklad plesne, exhaláty z maštalí, škodliviny zo živočíšnej a dokonca aj rastlinnej výroby, napríklad prach zo žatvy. Vždy je to súboj medzi tým, čo do seba človek dostáva z vonkajšieho prostredia a jeho obranyschopnosťou. Keď už je človek závislý na nikotíne, je ťažšie prestať fajčiť, no stále je to najjednoduchšie ovplyvniteľný rizikový faktor. Aj bývalí fajčiari sú podľa neho rizikovejší ako ľudia, ktorí nikdy nefajčili, no možné a užitočné je prestať kedykoľvek a v každom veku. Fajčenie totiž podľa Matulu preťažuje mechanizmy, pomocou ktorých pľúca spracovávajú to, čo vdýchnu, ako napríklad riasinky vylučujúce hlien. Keď sa preťažia, nie sú schopné zvládnuť to a musí sa to prejavovať nejakým ochorením. Veľmi často je to chronická obštrukčná choroba pľúc, ale môže to byť napríklad aj idiopatická pľúcna fibróza, pri ktorej pľúca reagujú nenormálnym spôsobom na drobné poškodenia a zjazvujú sa.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Zlepšili technické vybavenie oddelenia rádioterapie a klinickej onkológie

Občianske združenie NitraOnko pomohlo zlepšiť technické vybavenie oddelenia rádioterapie a klinickej onkológie Fakultnej nemocnice v Nitre. V utorok 30. júla 2019 darovalo tomuto oddeleniu transparentné ležadlo a dva nerezové infúzne stojany vrátane košíčkov na infúznú fľašu v celkovej hodnote 1300 eur. Finančné prostriedky poskytlo združeniu mesto Nitra.

Príspevok pochádza z výťažku Mestského reprezentačného plesu, ktorého

organizátormi boli mesto Nitra, Nitrianska humanitná spoločnosť HomoNitriensis a LionsClub. Organizácia Lions Club podporila združenie navyše sumou 700 eur, ktoré boli určené na zakúpenie siedmich nerezových infúzných stojanov vrátane košíkov na infúzne fľaše. Umiestnené boli na oddelení rádioterapie a klinickej onkológie pre aplikáciu cytostatík. Primár tohto oddelenia MUDr. Juraj Detvay, ktorý je zároveň riaditeľom občianskeho združenia NitraOnko povedal, že činnosť tohto združenia podporujú aj anonymní darcovia. Vďaka ich peňažnému daru vo výške 15 000 eur zakúpili na oddelenie chladiaci systém pre onkologických pacientov. *Autor fotografie lôžka Henrich Mišovič*

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa Fakultnej nemocnice v Nitre

Hodnotenie a situácia v Gynekologicko-pôrodníckej klinike - pôrodnici

V Gynekologicko-pôrodníckej klinike vo Fakultnej nemocnici v Nitre v roku 2018 zaznamenali 1674 pôrodov, z tohto počtu bolo 774 sekcií, t.j. cisárskych rezov. Za prvý polrok roku 2019 odvedli 810 pôrodov, z toho 355 sekcií. Tento počet sa môže zdať vysoký, čo hovorkyňa nemocnice zdôvodnila tým, že sú koncová krajská klinika, čo znamená, že sa sem vozia často komplikované pôrody rodičiek z Topoľčian, či Levíc. Nezomrela tu žiadna rodička, evidujú perinatálnu úmrtnosť 4,7 percenta, čo je jedno z najlepších čísiel v rámci celého Slovenska. V prípade cisárskych rezov je nitrianska nemocnica na druhom mieste v rámci Slovenska, čo odborníci hodnotia negatívne. Dôvodom však je, že rodí čoraz viac starších prvorodičiek – nad 35 rokov, pribúdajú rodičky po oplodnení metódami asistovanej reprodukcie a pribúdajú pôrody extrémne obéznych žien. V nitrianskej pôrodnici nie je možné objednať si pôrodníka. Dlhو nebolo možné požiadať o epidurálnu analgéziu, čo sa zmenilo v priebehu roka 2018, odkedy nastala čiastočná zmena - epidurálka však nie je poskytovaná 24 hodín denne, iba v čase od 7.00 do 15.00 hod. ak sa pôrod neskončí do 15.00 hod., anesteziológ zabezpečí starostlivosť až do konca pôrodu. Časové obmedzenie je zdôvodnené nedostatkom anesteziológov. Každý týždeň absolvujú pôrod s epidurálom priemerne dve rodičky. Chýbajúci personál je dôvodom absencie bondingu – matky kvôli tomu prichádzajú o možnosť stráviť prvé dve hodiny po pôrode so svojím dieťaťom. Po prvom ošetrení je novorodenec v starostlivosti neonatologického oddelenia, na tzv. observačnom boxe. Klinika je nositeľom štatútu Baby friendly hospital. Pavilón, v ktorom sídli pôrodnica, ktorá bola postavená v roku 1967 a kopíroval budovu švédskej pôrodnice a gynekológie. Rekonštrukciou prešla pred jedenástimi rokmi, t.j. v roku 2008. Podľa Miloša Mlynčeka má najlepší hygienický štandard na Slovensku. nadštandardné izby si môžu mamičky objednať na šesťnedeľ. Poplatky za jeden deň na izbe tohto roku stúpili na 25, 30 a 45 eur, v roku 2018 boli ešte nižšie – za 15, 22 a 35 eur.

Zdroj: Nitrianske noviny, 29. 7. 2019, str. 3.

Zubná pohotovosť v Nitre

V celom Nitrianskom kraji v súčasnosti fungujú iba dve ambulancie zubnej pohotovosti. Obe sa nachádzajú v Nitre, jedna vznikla začiatkom tohto roka – funguje na priame platby. Zaznamenali sme už obavy domácich, že budú na situáciu doplácať. „Evidujeme nárast pacientov približne o desať percent, no v júli a auguste je to bežné, lebo lekári dovoľujú. Pokiaľ by si to situácia vyžiadala, predĺžime ordinčné hodiny,“ povedala Lucia Pániková zo spoločnosti, ktorá už roky zabezpečuje zubnú pohotovosť na Špitálskej ulici v Nitre. Pacientov z iných okresov zatiaľ podľa nej veľa nie je. Myslí si, že úlohu zohráva aj diaľka. Z južných regiónov ľudia zvykli vycestovať za zubárom do Maďarska, kam to majú bližšie ako do Nitry. Pacientov z iných okresov evidujú aj v novej zubnej pohotovosti na Kocelovej ulici v Nitre. Posledná mimonitrianska zubná pohotovosť fungovala v Leviciach do konca júla. Ostatné zanikli v priebehu minulého a tohto roka. Podľa krajského lekára Ľubomíra Ševčíka nebol záujem pokračovať v činnosti. Podľa nariadenia vlády o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti má byť minimálne jeden poskytovateľ zubnej pohotovosti na 400-tisíc obyvateľov. V Nitrianskom kraji ich žije vyše 600-tisíc, v Nitre túto službu poskytujú dvaja. Pohotovosť na Špitálskej ulici je v pracovných dňoch otvorená od 16. do 19. hodiny, cez víkendy a sviatky od 8. do 13. hodiny. Pohotovosť na Kocelovej ulici bola pacientom k dispozícii v pracovnom týždni od 16. do 22. hodiny, cez víkendy a sviatky od 8. do 16. hodiny.

Zdroj: teraz.sk

Život na Orechovom dvore

Mesto Nitra uspelo so žiadosťou o dotáciu z Európskeho sociálneho fondu na pracovníkov komunitného centra, ktoré funguje na Orechovom dvore. Peniaze však začalo čerpať s oneskorením – 1. júna tohto roka. Prvá fáza projektu sa končí už 30. októbra. Mali problém s obsadením pozície odborného garanta a bez neho nebolo možné projekt realizovať. Na mzdy a odvody tak mesto vyčerpá len približne 19 700 eur. „Ide o tri podporované miesta: odborný garant, odborný komunitný pracovník a komunitný pracovník. Zatiaľ nie je rozhodnuté, či mesto pôjde do druhej fázy projektu. Zamestnanci momentálne pôsobia v starom Komunitnom centre Orechov Dvor a keď sa mesto Nitra rozhodne pokračovať v projekte, prejdú do priestorov nového komunitného centra, ktoré je aktuálne vo výstavbe. Aj na samotnú výstavbu centra získalo mesto peniaze z eurofondov. Práce sa začali v júni, ukončené boli do novembra. Od realizácie projektu sa očakáva podpora v sociálnej inklúzii osôb z marginalizovaných rómskych komunít, zmiernenie napätia medzi majoritou a minoritou, zvýšenie kvality poskytovaných sociálnych služieb pre osoby z MRK a v neposlednom rade aj personálne posilnenie komunitného centra hradené z iného zdroja.“

Zdroj: vlastný text

Mestský denný stacionár

Záujem verejnosti o opatrovateľskú službu v Nitre z roka na rok rástol. Mesto Nitra na túto požiadavku zareagovalo otvorením denného stacionára, určeného pre seniorov a zdravotne znevýhodnených občanov. Správa zariadení sociálnych služieb poskytuje pre seniorov a osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sociálnu službu v dennom stacionári na Baničovej ulici č. 12 v Nitre. Klienti v tomto zariadení netrávia 24 hodín. Prichádzajú len na časovo obmedzený čas – od 7. do 16. hodiny. Po uplynutí tohto času si ich rodinní príslušníci vezmú domov. „Sociálna služba nazvaná ako denný stacionár je ambulantná sociálna služba. Poskytujeme ju určitý čas počas pracovného dňa, a to od siedmej do šiestnastej hodiny. Naším cieľom je zabezpečiť odbornú službu, zodpovedajúcu potrebám prijímateľa sociálnej služby,“ vysvetľuje Zuzana Jančovičová, riaditeľka Správy zariadení a sociálnych služieb v Nitre a ďalej dodáva, že vďaka tejto službe vedú podporiť samostatnosť klientov, naučia sa tu istej forme kontaktov so spoločenským prostredím. Vďaka teoretickým a praktickým skúsenostiam našich odborných pracovníkov dokážeme u klientov aktivizovať a zlepšovať kvalitu ich života. V dennom stacionári vieme týmto ľuďom poskytnúť pomocnú ruku pri ich odkázanosti na pomoc inej osoby, zväčša ich najbližších. Okrem toho tu získajú sociálne poradenstvo, ale aj sociálnu rehabilitáciu. Počas svojho pobytu v stacionári majú zabezpečené stravovanie. Nezanedbateľný je rozvoj ich pracovných zručností a možnosť absolvovať rôznu záujmovú činnosť, vďaka čomu klienti nachádzajú nový zmysel života.“ Pre klientov je nenahraditeľný sociálny kontakt a rozvíjanie zručností, čo im spestruje život. V stacionári sú zamestnané aj opatrovateľky, ktoré sa im venujú, robia s nimi rehabilitačné cvičenia. Pobyt v stacionári im po každej stránke skvalitňuje život. „Jednoducho povedané, v dennom stacionári sú medzi seberovnými, nájdú si tu priateľov a je im veselšie,“ hovorí riaditeľka Jančovičová. Klienti tu majú okrem pestrej činnosti k dispozícii termo akupunktúrne masážne lôžko, či zdvíhacie zariadenie, vďaka ktorému sa môžu venovať rôznym aktivitám. Tieto zdravotné pomôcky im darovala nitrianska humanitná spoločnosť Homo Nitriensis. Klientom (prijímateľom sociálnej služby) sa venuje odborný personál, ktorý s nimi pracuje individuálne a to aj v rámci skupiny. Pravidelne pre nich organizujú muzikoterapiu, ako aj ďalšie podujatia, venujú sa spolu rôzne tvorivej a záujmovej činnosti, aby im čas plynul v tomto zariadení veselšie. K dispozícii majú aj oddychovú miestnosť. Kapacita denného stacionára aktuálne nie je úplne naplnená a Správa zariadení sociálnych služieb má voľné miesta pre záujemcov o tento druh sociálnej služby.

Zdroj: vlastný text

Prístroje na monitorovanie dychu novorodencov

Fakultnej nemocnici v Nitre odovzdali v stredu 25. septembra 2019 dvadsať nových prístrojov určených na monitorovanie dychu novorodencov. Získali ich formou daru od Nadácie Križovatka v rámci projektu Mamička, dýcham. Cieľom projektu je pomáhať vybaviť slovenské nemocnice a ich pôrodnice a novorodenecké oddelenia monitormi dychu Babysense. Ich snahou je, aby bolo monitorom dychu vybavené každé lôžko pre novorodencov a dojčatá. Druhou časťou poslanca projektu je zriaďovanie a prevádzka výpožičných miest pri novorodeneckých a pôrodnických oddeleniach nemocníc, kde si rodičia novonarodených detí môžu pri odchode domov monitor dychu požičať, aby aj doma mohli pokojne spať s vedomím, že dych ich dieťaťa stráži monitor dychu. Nadácia Križovatka je mimovládna nezisková organizácia, ktorá od roku 2008 šíri povedomie o syndróme náhleho úmrtia dojčiat (SIDS) a o možnostiach ochrany ohrozených detí. Vďaka darcom a sponzorom pomáha vybaviť slovenské nemocnice a pôrodnice monitorom dychu. Ten nielen stráži zástavu dychu, ale tiež apnoe pauzy a akékoľvek nepravidelnosti dychu dieťaťa a okamžite spustí alarm, aby privolal pomoc rodiča, ktorý môže v prípade potreby včas poskytnúť dieťaťu prvú pomoc. Nadácii sa vďaka sponzorom podarilo vyzbierať financie na zakúpenie 62 nových prístrojov na monitorovanie dychu novorodencov. V rámci Nitrianskeho kraja z nich pôjde 20 do novozámockej a ďalších 20 do nitrianskej nemocnice.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Fakultná nemocnica postupne vymieňa nemocničné lôžka

Začiatkom septembra 2019 dostala Fakultná nemocnica v Nitre najnovšie modely mechanických postelí aj vysoko špecializované elektrické lôžka. Prvých 438 nových lôžok priviezli okolo 10. septembra. Zaviezli ich na jednotky intenzívnej starostlivosti. Postele vysúťažilo ministerstvo zdravotníctva za 629 709 eur. Celkovo je v nemocnici 722 postelí, ostatné vyhovujú súčasným požiadavkám. Nové postele sú určené pre cievné oddelenie, očné, kliniku úrazovej chirurgie a ortopédie, centrálnu operačnú sálu, gynekologicko-pôrodný pavilón, urológiu, ORL, infekčné, rehabilitáciu, neurológiu a oddelenie urgentnej medicíny. Nemocnica dostala najnovšie modely mechanických postelí aj vysoko špecializované elektrické postele pre jednotky intenzívnej starostlivosti. Dostali aj tzv. bariatrické postele pre pacientov ťažších ako 200 kilogramov. Nemocnica plánuje kúpiť aj nové medicínske prístroje a zariadenia, obstaráť ich chce z eurofondov. Ide napríklad o mobilné a systémové operačné stoly, anesteziologické prístroje, monitorovacie systémy, infúziu techniku, sterilizátory, defibrilátory, endoskopickú, endosonografickú a RTG techniku či prístroj pre brachyterapiu pre onkologických pacientov.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Najlepšie hospodáriacou nemocnicou je Fakultná nemocnica Nitra

V pondelok 14. októbra 2019 vyhlásio INEKO najlepšie nemocnice tohto roka. V kategórii štátnych univerzitných a fakultných nemocníc sa najlepšie hospodáriacou nemocnicou ostáva už v minulom roku ocenená Fakultná nemocnica Nitra. Okrem nej sa všetky štátne nemocnice tento rok v hospodárení. Najlepšou nemocnicou v kategórii štátnych univerzitných a fakultných univerzít stala Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici a v kategórii všeobecných nemocníc Nemocnica Košice-Šaca, 1. súkromná nemocnica. Vyplýva to z piateho ročníka hodnotenia zdravotníckych zariadení Nemocnica roka, ktoré v pondelok zverejnil Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy (INEKO). Predstavitelom nemocníc zároveň odovzdali ocenenia. Cieľom vytvárania rebríčkov hodnotenia nemocníc je zvyšovanie kvality zdravotnej starostlivosti.

Zdroj: teraz.sk

Ocenili Krajskú knižnicu K. Kmeťka za pomoc seniorom

V piatok 18. októbra 2019 Klub Luna Senior Friendly a občianske združenie (OZ) Bagar už štvrtý raz udelili samosprávam, kultúrnym a vzdelávacím inštitúciám a spoločnostiam, ktoré svojimi aktivitami pomáhajú seniorom žiť kvalitnejšie a prispievajú k zmene prístupu k nim. V Zichyho paláci v Bratislave Čestné uznanie získala aj Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre. Odovzdávanie cien bolo spojené s medzigeneračným kultúrnym programom a vernisážou viacgeneračných fotografií Krásne spolu. Autori najlepších fotografií získali ocenenia. „Starnutie prináša mnoho špecifických životných zmien a zo strany spoločnosti si vyžaduje osobitný prístup a pozornosť. Aktívne starnutie vnímame ako dôležitý celospoločenský fenomén, ktorého význam narastá s perspektívou starnutia populácie. V piatok sa uskutočnila aj konferencia seniorských organizácií Aktívne starnutie a medzigeneračná spolupráca pod záštitou verejnej ochrankyne práv Márie Patakyovej. V sobotu sa konalo v Zichyho paláci podujatie Senior Friendly 50+ s programom pre seniorov, ich rodiny aj verejnosť. Jeho súčasťou bolo poradenstvo o pamäti a prevencii cievnej mozgovej príhody, prednášky a diskusie, komplexný redukčný program proti obezite, kozmetické poradenstvo v oblasti starostlivosti o pleť vo vyššom veku.

Zdroj: tlačová správa krajskej knižnice

Bubnovačka roka upozornila na dôležitosť ochrany detí pred násilím

Na dôležitosť ochrany detí pred násilím už po šiesty raz upozornila najväčšia bubnovačka roka na Slovensku. V Nitre a viacerých slovenských mestách sa bubnovalo 19. novembra 2019 v čase od 10.00 do 11.00 h. V hlasnom rytme bubnov znela myšlienka podujatia Aby bolo deti lepšie počuť. „Ticho deti pred násilím neochráni. Prevenciu násilia musíme začať riešiť na Slovensku nahlas, komplexne a koordinovane.

S deťmi je potrebné o témach násilia otvorene komunikovať, ideálne do veku sedem – osem rokov, kedy si vytvárajú prvé vzťahy mimo domova. Je dôležité, aby rozumeli emóciám, ktoré násilné správanie vyvoláva, aby vedeli na situácie správne zareagovať, a aby dokázali v prípade potreby požiadať o pomoc dospelého,” uviedla Mariana Kováčová, zakladateľka Centra Slniečko, n.o. v Nitre. Nezisková organizácia Centrum Slniečko, ktorá sa problematike násilia na deťoch venuje už vyše 20 rokov, rozbehla bubnovačku v roku 2014. V tomto roku spolupracuje s Národným koordináčnym strediskom pre riešenie problematiky násilia na deťoch, ktoré je organizačnou zložkou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. „Násilie na deťoch sa často vyskytuje bližšie, než sa môže zdať. A mnohokrát uniká našej pozornosti. Je potrebné zvyšovať informovanosť a citlivosť verejnosti na prejavy násilia páchaného na deťoch,” uviedla riaditeľka národného koordináčného strediska Mária Vargová. V uplynulých ročníkoch sa bubnovačiek zúčastnilo viac ako 24 000 detí a dospelých. Bubnovalo sa v triedach, telocvičniach, na školských dvoroch či na námestiach s použitím variev a hrncov, vedier a palíc či len dupotáním nôh.

Zdroj: teraz.sk

Transplantácia stolice môže zachrániť život

Fakultná nemocnica v Nitre hľadala začiatkom novembra 2019 darcov stolice. Na infekčnej klinike ju transplantujú do čreva pacientom, ktorí majú klostrídióvu infekciu a nepomáhajú im antibiotiká. Fekálna mikrobiálna transplantácia je pomerne nová metóda, v Nitre ju po prvý raz použili pred dvomi rokmi. „Zatiaľ sme touto metódou úspešne liečili piatich pacientov. Adeptov bolo oveľa viac, ale sme limitovaní množstvom darcov,” hovorí Ivana Tureková, lekárka z infekčnej kliniky. Darcov zatiaľ lekári hľadali vo svojom okolí, respektíve cez známych. Aktuálne rozšírili sieť na vysokoškolákov a informáciu zverejnili aj na webe nemocnice. Klostrídióva infekcia vzniká najčastejšie u starších ľudí trpiacich viacerými ochoreniami, po opakovanej liečbe širokospektrálnymi antibiotikami. Tie ničia črevnú flóru a črevo tak osídli baktérie, ktoré spôsobia zápal. Prejavuje sa početnými hnačkami, bolesťami brucha a teplotami, väčšinou je nutná hospitalizácia. Pacientovi najsôr nasadia antibiotiká. „Infekcia je však zradná v tom, že sa opakuje a medikamentózna liečba sa vyčerpá,” hovorí Ivana Tureková. Vtedy je ideálna transplantácia stolice od zdravého darcu. Keď o tejto metóde povie pacientom, zostanú prekvapení až šokovaní.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Mesto Nitra zriadilo miestne občianske poriadkové služby

Problémy v spolunažívaní väčšinového obyvateľstva s marginalizovanou menšinou v nitrianskych mestských častiach Dražovce a Krškany rieši mesto Nitra zriadením miestnych občianskych poriadkových služieb, komunitných centier a vytvorením pozície

ambasádorky. Prvé výsledky s pôsobením miestnych občianskych poriadkových služieb sú podľa poslanca za mestskú časť Dražovce Pavla Vargu pozitívne. „Občania sa spočiatku k zriadeniu hliadok stavali skepticky, ale vidíme prvé výsledky. Ide to síce pomalými krokmi, no musím priznať, že situácia sa o poznanie zlepšila. Rómovia tieto hliadky rešpektujú,“ povedal Pavol Varga. Dve dvojčlenné hliadky občianskej poriadkovej služby vznikli pred štyrmi mesiacmi. Po odbornom zaškolení Mestskou políciou v Nitre sú v súčasnosti nasadzované do lokalít, v ktorých majú trvalý alebo prechodný pobyt členovia marginalizovanej rómskej komunity. Podľa vedúcej odboru sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre Nade Šimovej získalo mesto na ich vytvorenie nenávratný finančný príspevok. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky poskytlo cez Operačný program Ľudské zdroje 93.240 eur, čo predstavuje 95 percent z celkových oprávnených výdavkov. Zvyšných päť percent spolufinancuje mesto Nitra z vlastných zdrojov. Hlavnou úlohou miestnych občianskych poriadkových služieb v rámci projektu spolufinancovaného Európskym sociálnym fondom je pozorovanie, vhodnou komunikáciou, poskytnutím základného poradenstva, prípadným operatívnym nahlásením a následným dokumentovaním či aktívnym prístupom alebo zásahom preventívne predchádzať eskalácii sociálnych problémov v lokalitách Dražovce a Krškany. Členovia hliadok sa však venujú aj odprevádzaniu školopovinných detí z Orechovho dvora do Základnej školy v Krškanoch. „Vezieme sa spolu s deťmi v autobuse a popritom dohliadame, aby vošli priamo do budovy školy, kde ich od nás prevezme učiteľka alebo asistentka. Túto úlohu máme aj v Dražovciach a na Borovej ulici v Nitre. Kontrolujeme aj dochádzanie detí do Špeciálnej školy na Mudroňovej ulici,“ uviedol člen hliadky Marek Lakatoš. Problémy s neprispôsobivými občanmi pomáhajú riešiť aj novovznikajúce komunitné centrá v Dražovciach a Krškanoch. Radnica začína pomáhať znevýhodneným skupinám obyvateľov aj prostredníctvom ambasádorky pre komunity. Problémy v nitrianskych mestských častiach Dražovce a Krškany sa pred časom vyhrotili do takej miery, že radnica začala hľadať spôsoby, ako situáciu normalizovať. Obyvatelia Krškán spísali v júni petíciu, pod ktorú sa podpísalo vyše tisíc občanov. Približne rovnaký počet občanov podpísalo podobnú petíciu v minulom roku v Dražovciach. Dôvodom boli krádeže, výtržnosti, záškoláctvo či neporiadok.

Zdroj: vlastný text

Fakultná nemocnica prijímala zranených z dopravnej nehody pri Malante

Fakultná nemocnica v Nitre zvládla náročnú situáciu v stredu 13. novembra 2019, kedy sa stala dopravná nehoda na Zlatomoraveckej ceste neďaleko Malanty, veľmi dobre. Informáciu o tragickej udalosti dostala od Krajského operačného strediska záchrannej zdravotnej služby približne o 14. hodine. V momente boli zastavené všetky operácie, ktoré boli naplánované, aby boli k dispozícii traumatológovia a chirurgovia. Okamžite boli zostavené operačné tímy. Vytvorené boli lôžka na jednotke intenzívnej

starostlivosti a na klinike anestéziológie a intenzívnej medicíny a taktiež v celom chirurgickom pavilóne. K dispozícii bolo aj RTG pracovisko s uvoľnením CT a MR prístrojov, samozrejme, aj s personálom. Cieľom je zabezpečiť, aby zranení účastníci nehody mohli dostať okamžitú diagnostiku ich zdravotného stavu. Vytvorili zónu pre príbuzných. Ihneď boli sprístupnené hlavné prístupové cesty do nemocnice a do pohotovostných ambulancií na prízemí chirurgického pavilónu, a tým bola zabezpečená absolútna priechodnosť. Nemohlo sa stať, aby v danom okamihu bol zablokován príchod sanitiek,“ dodala hovorkyňa. Pri privezení prvých pacientov nasledovalo triedenie - ako prví boli vyšetrovaní ľudia s ťažkými zraneniami a následne ľahšie stavy. Nemocnica myslela aj na rodiny pacientov: pri vstupe do chirurgického pavilónu pre nich vytvorila zónu. K dispozícii im boli klinickí psychológovia a psychiatri. „Pri vchode do pavilónu boli pripravené tri sestry, ktoré spisovali identifikačné údaje a odprevádzali príbuzných do zóny psychológov. Pre príbuzných bol zabezpečený pitný režim a infolinka fakultnej nemocnice. Pacienti, ktorí čakali na pohotovosti na ošetrovanie a ich stav nebol v ohrození života, boli lekármi oboznámení o mimoriadnej situácii a boli ošetrení neskôr. Týmto sa im vedenie nemocnice chce poďakovať, že rešpektovali naliehavosť situácie a boli v tomto čase tolerantní. V pohotovosti bola aj nemocničná lekáreň a sklad špecializovaného zdravotníckeho materiálu. Nemocnica zároveň komunikovala s krízovým centrom v Jelenci, s políciou a hasičmi. Do Jelenca bol vyslaný trojčlenný špičkový tím v zložení lekára a sestier. Do štandardného režimu prešla nemocnica okolo 18. hodiny, po ošetrení pacientov s ľahkými úrazmi a prijatí pacientov s ťažkými zraneniami. Pri mimoriadnej udalosti bolo celkovo nasadených 22 lekárov, 12 sestier, 8 sanitárov, 8 psychológov, 5 zamestnancov z hospodársko-technického odboru. Vo Fakultnej nemocnici v Nitre bolo ošetrovaných osem pacientov, traja boli s ľahkými zraneniami, ktoré nevyžadovali hospitalizáciu. Ostatní utrpeli úrazy hlavy, zlomeniny či tržné rany. Troch museli operovať. Všetci pacienti boli v stredu večer stabilizovanom stave. Dvaja boli prepustení do domácej starostlivosti. Pacientom, ktorí naďalej zostali v nemocnici, venujú lekári a zdravotnícky personál maximálnu zdravotnú starostlivosť. V najbližších dňoch podstúpili kontrolné vyšetrenia a postupne ich prepúšťali do domácej starostlivosti. Ešte popoludní 13. novembra prišla do nemocnice ministerka zdravotníctva Andrea Kalavská, ktorá sa informovala na zdravotný stav zranených a zvládnutie traumaplánu. V nočných hodinách dorazil aj premiér Peter Pellegrini. Fakultná nemocnica dokázala, že je schopná pri hromadných nešťastiach zabezpečiť komplexne neodkladnú zdravotnú starostlivosť na najvyššej odbornej úrovni.

Zdroj: teraz.sk

Slovenský Červený kríž ocenil darcov krvi plaketaami

Slovenskému Červenému krížu sa darí získavať dobrovoľných darcov krvi. Výhodou sú najmä mobilné odbery v obciach, školách a nákupných centrách. Ľudia si chvália, že nemusia chodiť do nemocnice a nechýbajú v práci. Bezpríspevkových darcov krvi

z okresu Nitra za obdobie prvého polroka 2019 ocenili koncom novembra v Synagóge v Nitre. V spolupráci s mestom slávnosť pripravil nitriansky Územný spolok Slovenského Červeného kríža. „Pozvali sme dnes 223 darcov krvi z Nitry a okolitých obcí. Odovzdali sme im 36 zlatých plakiet, 65 strieborných a 114 bronzových plakiet prof. Jánskeho. „Všetkým darcom veľmi pekne ďakujeme a ich obetavosť si veľmi ceníme,“ povedala Beáta Miškovičová, riaditeľka Územného spolku SČK v Nitre. Pre najvzácnejšiu medailu MUDr. Kňazovického si prišli traja darcovia. Za 80-násobné darovanie krvi ju získala Jana Zabáková z Jarku a za 100-násobné darcovstvo Ľubomír Straňák z Nitry a Ivan Kozár z Mojmíroviec. Diamantové plakety prevzali Miroslav Abrhan z Nitry, Roman Ács z Vrábľa, Zdenko Luterančík z Nitrianskych Hrnčiaroviec, Dušan Ťažár z Nitry a Andrea Žitná z Nitry. SČK sa darí v poslednom období pri získavaní darcov, ale aj prvodarcov darí. Horšie sú iba letné mesiace, keď sú ľudia po dovolenkách a na darovanie krvi nemyslia,“ povedala riaditeľka Územného spolku SČK Beáta Miškovičová.

Zdroj: vlastný text

Na Klokočine pribudol nový bezpečnostný kontajner na injekčné striekačky

Na sídlisku Klokočina na Petzwalovej ulici v Nitre osadili v stredu 20. novembra 2019 nový bezpečnostný kontajner Fixpoint na injekčné striekačky. „Práve tu sa našlo najviac pohodených použitých injekčných striekačiek v meste, takmer osemdesiat,“ povedal Pavol Ščasný zo združenia Storm, ktoré sa dlhodobo venuje sekundárnej

prevencii drogovej závislosti formou terénnej práce s užívateľmi drog. Nádoba na Klokočine je druhou v meste, prvú osadilo združenie STORM v júli 2019 na autobusovej stanici. „Mesiac po jej osadení sme v nej našli 18 injekčných striekačiek,“ skonštatoval Ščasný. Nádoba je určená pre injekčných užívateľov drog, ktorí nechcú nosiť pri sebe použité injekčné striekačky, ale zároveň ich nechcú len tak odhodiť na

trávnik alebo na pieskovisko. Cieľom osadenia bezpečnostného kontajnera je znížiť riziko náhodného prenosu krvou prenosných ochorení na majoritnú populáciu týmto spôsobom zberu a bezpečnej likvidácie injekčných striekačiek. Kontajner pravidelne kontrolujú pracovníci združenia. Vyberú z neho zahodené ihly, ktoré bezpečne zlikvidujú. Na fotografii viceprimátor Nitry Miloslav Špoták a Pavol Ščasný zo združenia STORM.

Zdroj a foto: Andrej Jančovič, odbor komunikácie a propagácie, MsÚ v Nitre

Vo Fakultnej nemocnici odovzdali do prevádzky nový lineárny urýchľovač

Skvalitnenie liečby a zníženie čakacej doby na vyšetrenie umožní nový lineárny urýchľovač, ktorý vo štvrtok 21. novembra 2019 oficiálne uviedli do prevádzky v nitrianskej fakultnej nemocnici. Nemocnica získala nový prístroj v rámci celoslovenského programu obnovy rádioterapeutických pracovísk. Podľa slov generálnej riaditeľky nemocnice Jarmily Mikušovej patrí nový urýchľovač do najvyššej triedy. Vďaka tejto technike je možné zdokonaľiť rádioterapeutickú liečbu prostredníctvom dávky vysokoenergetického žiarenia s lepšou presnosťou do miesta nádoru, pričom je menej zaťažené okolité tkanivo. Pracovisko rádioterapie v Nitre sa tak dostáva svojou kvalitou na svetovú úroveň. Pri spúšťaní prvého lineárneho urýchľovača už začínali so stavbou bunkra pre druhý urýchľovač, ktorý by mal byť uvedený do prevádzky na prelome rokov 2020 a 2021. Nový lineárny urýchľovač stál spolu s päťročným servisom takmer dva milióny eur. Ministerstvo zdravotníctva celkovo nakúpilo do slovenských nemocníc 16 takýchto prístrojov. Úspora na nákladoch predstavuje vďaka centrálnemu obstarávaniu a elektronickej aukcii 21,7 milióna eur. Do Nitry sa kúpili dva lineárne urýchľovače. Už sme jeden spustili v Národnom onkologickom ústave v Bratislave, v Košiciach a toto je náš tretí prístroj určený pre rádiologické pracoviská. Mnohé naše prístroje v nemocniciach sú zastarané a máme tu veľký technický dlh. Preto sme si dali ako prioritu obnoviť prístrojové vybavenie koncových nemocníc," povedala ministerka zdravotníctva Andrea Kalavská. Nový lineárny urýchľovač dokáže využívať moderné terapeutické techniky, má možnosť vizualizácie a zamerania objemu pomocou obrazu, ktorý môže byť v 2D, 3D i v 4D formáte, v ktorom zobrazuje aj časový priebeh. „Bude slúžiť pacientom z celého Nitrianskeho kraja a okolia. Chcel by som zdôrazniť, že naša kapacita sa tým zvýši približne na 1200 novodiagnostikovaných pacientov. Tento prístroj je lepší, je presnejší a bude slúžiť všetkým našim pacientom, ktorí prídu na oddelenie rádioterapie a klinickej onkológie fakultnej nemocnice v Nitre," dodal primár Oddelenia radiačnej a klinickej onkológie Juraj Detvay.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Fakultná nemocnica získala nový prístroj na vyšetrenie pečene

Nový prístroj určený na posúdenie stavu pečene pribudol 2. decembra 2019 v hepatologickej ambulancii nitrianskej Fakultnej nemocnice. Vďaka modernej technológii tak pacienti v mnohých prípadoch nebudú musieť podstupovať biopsiu, pri ktorej sa tkanivo z príslušného orgánu odoberá ihlou. Nový prístroj FibroScan pri posúdení elasticity, respektíve tuhosti tkaniva pečene využíva mechanický signál. „Dôležitú informáciu dáva meranie CAP, ktoré poskytuje presné meranie množstva tuku v pečeni a slúži na diagnostiku pečeňovej steatózy. V kombinácii s ultrazvukovým prístrojom poskytujú uvedené merania komplexnú informáciu potrebnú pre diagnostiku chorôb pečene v rámci skríningu, určovaní štádia a pri monitorovaní efektov liečby," vysvetlil

hepatológ Marek Rác. V porovnaní s invazívnou biopsiou ponúka neinvazívne meranie elasticity jednoduchú a bezpečnú alternatívu potrebnú pri posudzovaní ochorení pečene. „Ide o neinvazívne posúdenie stavu pečene pri širokom spektre chorôb, akými sú metabolická tuková choroba pečene, alkoholová choroba pečene či vírusová hepatitída,“ uviedol Rác. Meranie je podľa jeho slov časovo nenáročné a poskytuje potrebné informácie priamo na hepatologickej ambulancii v priebehu niekoľkých minút. „Vyšetrenie prístrojom nepredstavuje pre pacienta žiadne bezpečnostné riziko,“ dodal Rác. Podľa jeho slov je v súčasnosti na Slovensku evidovaný dramatický nárast počtu ochorení pečene. Spája sa s nárastom výskytu obezity a cukrovky a konzumáciou alkoholu. „Rastie počet postihnutých cirhózou a rakovinou pečene. Prudko vzostupný trend je alarmujúci. Nedostatok fyzickej aktivity, nesprávne stravovacie návyky a konzumácia alkoholu predstavujú zdravotnú hrozbu pre celé Slovensko,“ upozornil Rác.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Najrozšírenejšie drogy sú marihuana, pervitín a kokaín

Najrozšírenejšími a najužívannejšími drogami na Slovensku boli marihuana, metamfetamín (pervitín) a kokaín. Ten bol na Slovensko dovážaný zo zahraničia medzinárodnými zločineckými skupinami zo západnej Európy a zločineckými skupinami z krajín západného Balkánu. Vyplýva to z informácie o realizácii protidrogovej politiky v SR v rokoch 2017 až 2018 v súlade s Národnou protidrogovou stratégiou Slovenskej republiky na obdobie rokov 2013 až 2020 z dielne Ministerstva zdravotníctva SR. Cieľom Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2013 až 2020 je chrániť a zvyšovať blaho spoločnosti a jednotlivcov, chrániť verejné zdravie, poskytovať vysoký stupeň bezpečnosti pre širokú verejnosť a zabezpečiť multidisciplárny, integrovaný, vyvážený a faktami podložený prístup k drogovej problematike. „Rozšírilo sa domáce pestovanie marihuany outdoorovým spôsobom v južných a indoorovým spôsobom v severných častiach SR. Zvýšil sa počet internetového predaja nielen drog, najmä extázy, ale aj nelegálnych liekov a liečiv. Každoročne rastie počet prípadov tzv. farmaceutickej kriminality, protiprávna činnosť bola v kybernetickom priestore páchaná dlhodobým organizovaným spôsobom s prepojením nielen na členské štáty Európskej únie. Na čiernom trhu bol zaznamenaný predaj fentanylových náplastí, vo zvýšenej miere sa užívali anabolické látky, naďalej bol zaznamenaný zvýšený záujem o lieky obsahujúce ketamín. V istých skupinách pokračoval trend predaja a konzumácie nových psychoaktívnych látok, ktoré boli dovážané prioritne z Poľska, Maďarska a Českej republiky alebo boli zasielané z krajín východnej Ázie. V oblasti drogovej trestnej činnosti sa v najbližších rokoch neočakáva výrazná zmena pri výrobe a distribúcii omamných a psychotropných látok. Predpokladá sa však zvýšenie objemu pestovanej marihuany v predaji v SR a dovoz metamfetamínu a marihuany z Českej republiky. Zároveň sa predpokladá ďalší výskyt syntetických kanabinooidov, najmä v prostredí

sociálne slabších vrstiev, ako aj pokračovanie presúvania obchodovania s drogami do kybernetického priestoru.

Zdroj: teraz.sk

Nové Komunitné centrum na Orechovom dvore získalo nové vybavenie

Komunitné centrum, ktoré na Orechovom dvore v Nitre pracuje s marginalizovanými skupinami obyvateľov, získalo v decembri 2019 nové vybavenie. Modernizáciu umožnila dotácia z ministerstva vnútra. Na Orechovom dvore žije viac ako tristo, najmä rómskych občanov, s ktorými zamestnanci komunitného centra pracujú už viac ako desať rokov. „Mesto sa snaží pomáhať tým, ktorí na Orechovom dvore žijú aj pracujú. Koncom októbra tohto roku sa tu dokončila nová budova, ktorej výstavba bola podporená cez Operačný program Ľudské zdroje. Nová budova však zostala bez vybavenia, preto mesto požiadalo ministerstvo vnútra o dotáciu. Na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity mesto získalo 8000 eur na interiérové vybavenie pre komunitné centrum Orechov dvor. Vďaka dotácii mohli byť v polovici decembra komunitné centrum vybavené kancelárskym nábytkom i zariadením do klubovne. „Pri práci zamestnancov centra sú tiež dôležité počítače. Na výučbu rómskych detí a zdokonalenie ich vedomostí a zručností je zasa nutnosťou kvalitná interaktívna tabuľa. Toto vybavenie sa tiež do centra zakúpilo. Súčasťou novej budovy je toaleta s WC, sprchovým kútom a umývadlom, školiaca, odkladacia a technická miestnosť s práčkou a tiež kuchyňa s kompletným vybavením.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

Fakultná nemocnica v Nitre patrí k najlepšie hospodáriacim

Fakultná nemocnica v Nitre bola aj v roku 2019 s prehľadom najlepšie hospodáriacim zariadením v kategórii štátnych fakultných nemocníc. Najväčšie nemocnice sú v konštantných dlhoch. Konštatovala to bývalá ministerka zdravotníctva Andrea Kalavská. Súvisí to s tým, že v týchto nemocniciach končia medicínsky najťažšie prípady. Náklady podľa zvyšuje aj výučba a prevádzkové náklady, nakoľko sú to väčšinou staré budovy, často pavilónového typu. „Začali sme platby podľa DRG, ale nie je to ešte vycizelované, čiže sú platené podľa prospektívneho rozpočtu. No je to len dočasný stav. Po zavedení platieb podľa DRG môžeme očakávať, že platby od poisťovní budú reálne. Lebo treba povedať, že v súčasnosti reálne nie sú,“ konštatovala ministerka zdravotníctva Andrea Kalavská. Ako v októbri 2019 informoval Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy INEKO, Fakultná nemocnica v Nitre zostáva s prehľadom najlepšie hospodáriacim zariadením v kategórii štátnych fakultných nemocníc.

Zdroj: Tatiana Timková, hovorkyňa FN Nitra

10. Duchovný a náboženský život

Evanjelický farár Ivan El'ko odišiel z Nitry na post generálneho biskupa

Na Službách božích v nedeľu 13. januára 2019 sa rozlúčil so svojím nitrianskym pôsobiskom doterajší farár Ivan El'ko, ktorý v Nitre pôsobil od roku 1999. Bol však zvolený za nového generálneho biskupa Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (ECAV) na Slovensku na nasledujúcich šesť rokov. Stalo sa tak v októbri m. r. na zasadnutí Synody ECAV na Slovensku, ktorá je najvyšším orgánom cirkvi. V druhom kole volieb na generálneho biskupa kandidát Ivan El'ko získal 50,3 % hlasov, jeho protikandidát Marián Kaňuch 41,07 %. Viac ako 8 % hlasov bolo neplatných. Ivan El'ko sa podieľal na dostavbe a zariaďovaní nového Evanjelického kostola Svätého Ducha v Nitre. V roku 2018 bol zvolený za konseniora Dunajsko-nitrianskeho seniorátu.

Zdroj: ecav.sk

Evanjelická cirkev si pripomenula 100. výročie smrti M. R. Štefánika

Evanjelická cirkev augsburského vyznania zorganizovala tohto roku viacero aktivít pri príležitosti stého výročia tragickej smrti Milana Rastislava Štefánika. Ďalším podujatím bola inštalácia generálneho biskupa ECAV na Slovensku Ivana El'ka, biskupa Západného dištriktu Jána Hroboňa a uvedenie generálneho dozorca ECAV Jána Brozmana, ktorá sa konala 2. marca 2019 v Evanjelickom kostole vo Zvolene. Druhá historická udalosť, ktorú si evanjelici v tomto roku pripomenuli bolo 70. výročie piešťanského manifestu. ECAV si v novembri pripomenulo aj 30. výročie novembrových udalostí.

Zdroj: ecav.sk

Na Lukovom dvore pribudol nový dom duchovného centra

Na Lukovom dvore v Nitre otvorili v nedeľu 24. marca 2019 nový dom miestneho duchovného centra. Požehnaný bol počas v nedeľu, slávnostnú svätú omšu v kaplnke novopostaveného Domu Kána celebroidal nitriansky biskup Viliam Judák. Pod'akoval sa misionárom, ktorí poskytujú duchovnú pomoc viacerým ľuďom i komunitám, za ich prácu pre Nitru i celú diecézu. Misionári pôsobia na Lukovom dvore 21 rokov. Doteraz jediná budova bývalého kaštieľa, Dom Srdca Ježišovho, kapacitne nestačila a nedávala centru šancu ďalej sa rozvíjať. Provinciálna rada v novembri 2016 rozhodla, že postaví na Lukovom dvore aj druhý dom. Nový Dom Kána sa nachádza v areáli parku a jeho fungovanie bude prepojené s Domom Srdca Ježišovho. Kapacita nového objektu je 10 dvojposteľových izieb, zahŕňa bývanie pre novú komunitu Congregatio Jesu. Jeho súčasťou je aj kaplnka a dve pustovne. V okolí dvoch budov je veľký park s chodníkmi, kaplnkou, krížovou cestou a ihriskom. Duchovné centrum vedú misionári

Najsvätejšieho Srdca Ježišovho spolu so sestrami Našej milej Matky Najsvätejšieho Srdca Ježišovho z Kiribati.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Diecézne stretnutie mládeže

V dňoch 5. až 7. apríla 2019 sa v Nitre stretli mladí kresťania na Diecéznom stretnutí mládeže P.S. 2019 – Pretvárame svet. Aktivity boli sústredené najmä do nitrianskych kostolov v centre mesta a časť aj do Divadla Andreja Bagara. Sväté omše, modlitby, adorácia, svedectvá, hudobné vstupy, osobné rozhovory a workshopy sa konali v Piaristickom kostole svätého Ladislava, v kostolíku svätého Michala Na Vršku, v kláštornej kostole na Farskej ulici a v katedrále na Nitrianskom hrade. V divadle si v sobotu 6. apríla pozreli divadelné predstavenie Spomeň si na mňa, ktoré im predviedli žiaci miestneho cirkevného Gymnázia svätého Cyrila a Metoda. Okrem toho sa zúčastnili na evanjelizačnom večere s názvom Pretvárame Svet 2019 alebo Priamo do Srdca. Záštitu nad podujatím prevzal nitriansky biskup Viliam Judák, ktorý strávil v spoločenstve mladých kresťanov celý víkend. V nedeľu 7. apríla stretnutie mladých kresťanov vyvrcholilo v Katedrále – Bazilike svätého Emeráma svätou omšou.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Biskup Judák posvätil zrekonštruovaný kostol Navštívenia Panny Márie

Po viac ako 150 rokoch svojej existencie bol konsekrovaný Farský kostol Navštívenia Panny Márie v Nitre. Obrad vykonal na štvrtú pôstnu nedeľu 31. marca 2019 nitriansky biskup Viliam Judák. Počas svätej omše posvätil aj nový pevný oltár z talianskeho a španielskeho mramoru, do ktorého vložil relikvie mučeníkov svätého Vincenta a svätej Krescencie. Farský kostol má obnovené celé presbytérium. Okrem oltára pribudla v jeho priestoroch aj nová ambona, dlažba a krstiteľnica. Farský kostol Navštívenia Panny Márie v Nitre poznajú miestni obyvatelia pod označením kláštor. Chrám dal postaviť biskup Imrich Palugyay, s výstavbou začal v roku 1852 podľa vlastného projektu staviteľ František Částka. Po jeho smrti pokračoval v stavbe viedenský staviteľ Ján Szmatos, no dokončil ju až nitriansky staviteľ Anton Herwerth v roku 1861. Novorománsky trojlodový kostol s troma emporami má hlavnú loď krytú hviezdnicovou klenbou. Celej stavbe dominuje neogotická veža, vysoká 48 metrov. Pôvodne bola vyššia a zdobená neogotickými prvkami, no počas bombardovania Nitry v druhej svetovej vojne sa časť veže zrútila spolu so stropom. Pod kostolom sa nachádza krypta, v ktorej boli pochovávané rehoľné sestry Spoločnosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul. Vincentky pôsobili v kláštornej komplexe do roku 1950, ich poslaním bolo vzdelávanie mladých dievčat. Zo všetkých kostolov v Nitre patrí Navštívenia Panny Márie medzi najnavštevovanejšie.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Postavia kostol pre pravoslávnych veriacich

Pod Kalváriou na Rázusovej ulici v Nitre chce Pravoslávna cirkevná obec Nitra postaviť prvý pravoslávny chrám v Nitre. Pozemok s rozlohou 3 000 m² cirkvi prenajalo mesto v roku 2018, teraz požiadala o vydanie územného rozhodnutia. Pravoslávna cirkev pôsobí v Nitre deväť rokov, počas ktorých vystriedala troje náhradné bohoslužobné priestory, z toho boli dve kancelárie a momentálne sa veriaci stretávajú v kaplnke na mestskom cintoríne. Tá však už kapacitne nepostačuje, pretože pravoslávnych veriacich v Nitre pribúda aj v súvislosti s príchodom automobilky Jaguar Land Rover – sú to najmä ľudia z východného Slovenska, Ukrajinci, Srbi či Rusi. Začiatkom apríla sa začalo územné konanie, v ktorom sa píše, že budova chrámu je navrhnutá podľa kánonov pravoslavia – má centrálny štvorcový pôdorys so vstupom orientovaným na západ a s apsidou orientovanou na východ. Vstupnými dverami prekrytými strechou podopretou stĺpmi sa bude vchádzať do predsieň chrámu. Obradná miestnosť je navrhnutá v strede chrámu, po jej stranách sú odchodza a spoločenský priestor. V objekte budú aj dve sakristie, spovednica a sociálne priestory. Vonkajšia architektúra je poňatá v klasickom pravoslávnom štýle s prvkami byzantského charakteru. Chrám bude mať dominantnú pozlátenú kupolu a štyri menšie vežičky. Prenájom parcely pod Kalváriou schválili mestskí poslanci v apríli 2018. Pravoslávni najprv žiadali iné pozemky, tento navrhla radnica. Pravoslávna cirkevná obec Nitra si ho prenajme maximálne na dva roky od stavebného povolenia za 100 eur ročne. Po výstavbe chrámu z vlastných zdrojov bude povinná odkúpiť zastavanú časť pozemku za kúpnu cenu stanovenú mestským zastupiteľstvom. Pravoslávny kňaz Lukáš Nováček na zastupiteľstve v apríli 2018 povedal, že náklady na výstavbu by mali byť do 300-tisíc eur. Nitriansky chrám bude mierne upravenou kópiou chrámu, ktorý stojí v Holíči. Pri poslednom sčítaní obyvateľstva v roku 2011 sa v Nitre prihlásilo k pravoslávnej viere 260 ľudí.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Sviatok Božieho tela sprevádzajú aj procesie na námestiach

Katolícki veriaci si v nedeľu 20. júna 2019 pripomenuli prostredníctvom procesií slávnosť Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi, známeho ako Božie telo. Prikázaný sviatok pripadol na štvrtok 20. júna, avšak procesie pri tejto príležitosti sa konali v niektorých mestách v nedeľu po tomto sviatku. V Kostole sv. Ladislava v Nitre v nedeľu 23. júna celebroid svätú omšu nitriansky diecézny biskup Viliam Judák spolu s kňazmi z nitrianskych farností. Po skončení omše prešla procesia s Najsvätejšou sviatosťou oltárnou, ktorá viedla z Piaristického kostola po Farskej ulici až ku Kostolu sv. Michala.

Sviatok Božie telo už oddávna sprevádza tradícia procesií. Veriaci na čele s kňazom a biskupom kráčajú ulicami miest a dedín s monštranciou a kúskom premeneného chleba a symbolicky oznamujú svetu tajomstvo Ježišovho tela a krvi, na ktoré sa pri každej omši premieňa chlieb a víno. Sprievod sa postupne zastavuje pri štyroch oltároch symbolizujúcich štyri svetové strany. Deti na znak úcty a lásky k Bohu rozsypajú na cestu lupene kvetov.

Zdroj: Konferencia biskupov Slovenska, kbs.sk

Sviatok Najsvätejšieho Kristovho tela

Aj katolícki veriaci z nitrianskych farností sa 28. júna 2019 pripojili k veriacim v ďalších mestách na Slovensku, v ktorých spoločne slávili sviatok Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi konaním sv. Omši na verejných priestranstvách spojených s procesiami. Sv. omša sa v Nitre v tomto roku na rozdiel od minulosti konala v majestátnom a vynovenom Kostole sv. Ladislava, zvanom aj Piaristický kostol. Spolu s farármi nitrianskych farností ju celebroidal nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák za účasti veriacych zo všetkých mestských, ale aj okolitých farností. Prítomné boli aj deti, zvlášť chlapci a dievčatá s košíkmi plnými ružových lupeňov, ktorí v tomto období po prvýkrát prijali Eucharistického Ježiša Krista. Mons. Judák povzbudil veriacych k tomu, aby Ježiš Kristus v Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej neostal zatvorený len v bohostánkoch, ale sa stal každodennou súčasťou ich života, a aby sa oni stali cestami, po ktorých bude môcť On prichádzať všade kde žijú, kde pôsobia, lebo to má veľký význam pre človeka a pre jeho život na zemi, ale aj vo večnosti. Napriek tomu, že už v týždni v deň sviatku absolvovali nitrianski veriaci procesie aj pri svojich farských chrámoch, prišli aj v nedeľu v hojnom počte. Rehoľné sestry a veriaci z farnosti Nitra – Dolné mesto obetavo pripravili a vyzdobili jednotlivé oltáre po trase procesie. Počasie však v nedeľu v Nitre nebolo priaznivé, a tak nitrianski veriaci v tomto roku oslávili dar Eucharistie bez mestskej procesie.

Zdroj: biskupstvo – nitra.sk

Najmladšia farnosť v Nitre na Zobore získala vlastnú farskú budovu

Najmladšia farnosť v Nitre, ktorej patrónom je patrón vinohradov a vinohradníkov svätý Urban, sa po desiatich rokoch provizórneho pôsobenia miestneho farára v prenájme dočkala začiatkom júla 2019 vlastnej farskej budovy. S jej výstavbou sa začalo v roku 2018, stavba vznikla na základoch staršej schátratej budovy. Novú farskú budovu s pastoračným centrom posvätil v nedeľu 30. júna 2019 nitriansky diecézny biskup Viliam Judák. Územie farnosti sa rozprestiera na úpätí vrchu Zobor a rovnomennej mestskej časti. Biskup vo svojej homílii povzbudil zoborských veriacych pripomenutím starobylej histórie Zobora a územia, na ktorom sa dnes ich farnosť

rozprestiera, vyzdvihol význam a zmysel každej farnosti pre život veriacich a cirkvi. Zároveň posvätil aj nový omšový kalich, ktorý kostolu venoval Imrich Točka, autor publikácie, ktorú zostavil k desiatemu výročiu zriadenia farnosti. Výstavba novej farskej budovy trvala takmer 18 mesiacov. Jej interiér dnes tvoria nielen kancelárske a ubytovacie priestory, ale aj spoločenské priestory na činnosť farského pastoračného centra. Stavbu podporili Nitrianske biskupstvo, ale aj samotní členovia farského spoločenstva a dobrodinci tak po finančnej, ako aj materiálnej stránke či osobnou účasťou na stavebných prácach.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Cyrilo-metodská národná púť

Hlavný program mestských slávností Nitra, milá Nitra otvorila v piatok 5. júla 2019 celonárodná cyrilo-metodská púť, na ktorej sa už tradične zišli pútnici z celého Slovenska. Tohtoročnú omšu venovali spomienke na 1150. výročie od smrti sv. Konštantína-Cyrila, a 150. výročie od smrti banskobystrického biskupa Štefana Moyzesa, ktorý zomrel 5. júla roku 1869. Okrem iného sa zaslúžil aj o to, že sviatok sv. Cyrila a Metoda slávime 5. júla. Hlavným celebrantom slávnostnej svätej omše bol Mons. František Rábek, ordinár Ordinariátu Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR. Pripomenul, že tohto roku si pripomíname 1150. výročie smrti sv. Cyrila a zároveň výročie vymenovanie sv. Metoda za arcibiskupa pre Panóniu a Veľkú Moravu a kňazského svätenia sv. Gorazda. „Cyrilo-metodské dedičstvo je chrbtovou kosťou nášho národa, našej vlasti, pomocou ktorej dokážeme čeliť všetkému, čím sa v živote stretieme. Obsah tohto cyrilo-metodského dedičstva sa stalo a je akýmsi srdcom, ktoré rozohrieva náš rozum aj našu vôľu,“ zdôraznil Mons. Rábek. Na záver omše odovzdal nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák hlavnému celebrantovi sv. omše Mons. Františkovi Rábekovi pri príležitosti jeho životného jubilea pamätnú medailu k 1150. výročiu smrti sv. Konštantína. Cyrila a výtlačok z limitovanej edície Proglasu v slovenčine, staroslovienčine a angličtine. Veriaci, ktorí do Nitry prišli na cyrilo-metodskú púť sa mohli v popoludňajších hodinách vybrať na Nitriansky hrad, kde program celonárodnej púte pokračoval Hradným dňom otvorených dverí, záhrad a dvorov. Návštevníci si mohli pozrieť priestory Biskupského paláca, vstúpiť do Katedrály – Baziliky sv. Emeráma, či navštíviť expozície Diecézneho múzea. Počas celého dňa sa v areáli hradu konal bohatý sprievodný kultúrny program. Vďaka tomu ožil celý areál Nitrianskeho hradu. Záujem návštevníkov vzbudila aj výstava obrazov a ikon na tému sv. Cyrila a Metoda a ich učeníkov výtvarníčky Beáty Krasňanskej v Katedrále – Bazilike sv. Emeráma pod názvom Slávni otcovia.

Zdroj: teraz.sk

Pohľad na pútnikov – účastníkov sv. omše na Svätoplukovom námestí. Foto: Roman Oravec

Biskupstvo oživilo tradíciu púte na Zobor

Nitrianske biskupstvo tohto roku oživilo tradíciu púte na Zobor pri príležitosti spomienky na pustovníkov sv. Andreja Svorada a Beňadika, diecéznych patrónov. Tradičná púť obyvateľov mesta z nitrianskych farností k ruinám Zoborského kláštora sa uskutočnila v stredu 17. júla 2019. Procesia prešla z parkoviska pri Zimnom štadióne po Kláštorskej ulici k Zoborskému kláštoru, kde sa v areáli Špecializovanej nemocnice sv. Svorada na Zobore, pri ruine Kostola sv. Jozefa, uskutočnil slávnostná svätá omša. Celebroval nitriansky diecézny biskup Viliam Judák. Po skončení svätej omše si veriaci uctili ostatky sv. Andreja Svorada, patróna mesta. Tradícia pútí na Zobor siaha do začiatku 18. storočia. „Keď mesto nivočil mor a viac ako tretina obyvateľov zahynula, naši predkovia sa utiekali k patrónovi mesta a prosili, aby orodoval u Všemohúceho Boha za milosrdenstvo. V predvečer slávnosti prisľúbili pôst a v samotný deň slávnosti púť na Zobor, kde sa mali konať bohoslužby na jeho počesť,“ vysvetlil históriu pútí biskup Judák. Za takmer 300 rokov sa však na prisľub pozabudlo a púte na Zobor prestali. Biskup Judák povedal, že aj keď sa zvlášť v posledných rokoch bohoslužby na Zobore tešili hojnejšej prítomnosti pútnikov, predsa by chceli oživiť aj starobylú tradíciu a obnoviť púť na Zobor spojenú s duchovnou prípravou.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Mariánska púť na Kalvárii s bohatým programom

Počas troch dní – od 16. do 18. augusta 2019 sa na nitrianskej Kalvárii konala tradičná púť k Matke Božej. Pre veriacichz Nitry a okolia organizátori pripravili zaujímavý duchovný program, ktorý vyvrcholil v nedeľu 18. augusta o 10. hodine slávnostnou svätou omšou, ktorú celebroval nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák. Na Mariánskej púti sa veriaci modlili aj pod špeciálnym misijným krížom. Ten je symbolom 52. eucharistického kongresu, ktorý sa uskutoční v roku 2020 v Budapešti. V kríži, ktorý osobne požehnal pápež František, sú uložené relikvie 27 svätcov z nedávnej minulosti i z pradávnych období. „Svätí nepochádzajú len z Maďarska, ale z celého bývalého východného bloku. Medzi nimi sú aj svätí košickí mučeníci Štefan Pongráč, Melichar Grodecký a Marek Križin, blahoslavená Sára Salkaháziová a blahoslavená Anna Kolesárová. Tradícia púte na Kalvárii siaha do 18. storočia, kedy nitriansky biskup Ján Gustíni zaviazal obyvateľov Nitry listinou z roku 1765, aby sa každoročne 15. augusta uskutočnila procesia na sviatok Nanebovzatia Panny Márie. Platná je tiež tradícia, že slávnostné bohoslužby na Kalvárii vedie nitriansky biskup. Mariánska púť sa počas augusta v Nitre koná viac ako 250 rokov. Úcta k Panne Márii má však ešte dlhšiu tradíciu, ktorá bola medzi veriacich etablovaná prostredníctvom prvých kresťanských misionárov už počas obdobia Veľkej Moravy. Aj tento rok je pre veriacich pripravený bohatý program. Misionári Verbisti a farnosť Nanebovzatia Panny Márie v Nitre pozývajú na púť k Matke Božej na Nitriansku Kalváriu. Liturgické slávenia v slovenskom i maďarskom jazyku bude dopĺňať bohatý duchovný a formačný program pre deti a rodičov.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Tridentské sv. omše v Nitre

V Kostole sv. Michala Na vršku v Nitre sa po letných prázdninách opäť začali sláviť latinské sv. omše v mimoriadnej forme Rímskeho obradu, ľudovo známe ako tridentské. Pre veriacich, ktorí sa na takejto svätej omši zúčastnili, boli pripravené texty so slovenským prekladom. Sväté omše bývajú každú sobotu o 18.30 hodine s nedeľnou platnosťou a tiež v predvečer sviatkov.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Nový zborový farár evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Nitre

Po odchode Ivana El'ka na funkciugenerálneho biskupa Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (ECAV) na Slovensku sa novým zborovým farárom evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Nitre stal Mgr. Ivan Boženík. Do Nitry pricestoval spolu

so svojou manželkou a tromi deťmi. Okrem zborovej činnosti sa začal venovať aj vyučovaniu evanjelického náboženstva na jednotlivých nitrianskych školách v školskom roku 2019/ 2020.

Zdroj: ecav.sk

V Duchovnom centre na Lukovom dvore sa školili kňazi

Od 29. septembra do 26. októbra 2019 ponúkali misionári Najsvätejšieho Srdca Ježišovho v Duchovnom centre na Lukovom Dvore tzv. „Mesiac pre kňazov: oddych – zastavenie sa – obnovenie“. Program im ponúkol možnosť duchovného sprevádzania a kultúrnych podnetov v Nitrianskom kraji. Centrum sa nachádza dva kilometre od Nitry smerom na obec Jarok. Centrum Lukov Dvor vedú misionári Najsvätejšieho Srdca Ježišovho s komunitou sestier FNDSC z Kiribati a komunitou sestier Congregatio Jesu. Keďže od vzniku centra kurzy neustále pribúdali a kaštieľ so svojimi 12 dvojposteľovými izbami nedával centru šancu pre ďalší rozvoj, provinciálna rada v roku 2016 rozhodla, že na Lukovom Dvore sa postaví aj druhý dom s názvom Kána. Aj ten sa nachádza v areáli parku a jeho fungovanie je prepojené s Domom Srdca Ježišovho. Kapacita domu je 10 dvojposteľových izieb, poskytuje bývanie pre novú komunitu Congregatio Jesu a jeho súčasťou je aj kaplnka. Dňa 23. marca 2019 dom Kána požehnal nitriansky diecézny biskup Mons. Viliam Judák.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Sviatok Sedembolestnej Panny Márie

Veriaci na Slovensku si Sedembolestnú Pannu Máriu, patrónku Slovenska, tradične uctievať aj Národnou púťou do Šaštína, ktorá bola v tomto roku stanovená na 13. - 16. septembra. Sviatok Sedembolestnej Panny Márie, 15. september, je v Slovenskej republike dňom pracovného pokoja. V liturgickom kalendári je sviatok Sedembolestnej Panny Márie zaznamenaný ako záväzná spomienka, len na Slovensku ako v jedinej krajine na svete je ustanovený za slávnosť. Úctu k Sedembolestnej Panne Márii schválil v roku 1727 pápež Benedikt XIII. a ustanovil jej sviatok. Pápež Pius VII. na znak vďačnosti za šťastný návrat z Napoleonovho zajatia zvýšil v roku 1814 liturgický stupeň sviatku a jeho slávenie rozšíril na celú cirkev. Veriaci si v tento sviatok pripomínajú sedem bolestí Matky Božej, a to: Simeonovo proroctvo o osude jej syna v jeruzalemskom chráme na 40. deň po narodení Božieho syna; útek Márie a Jozefa s dieťaťom Ježišom do Egypta pred kráľom Herodesom; hľadanie 12-ročného Ježiša v chráme v Jeruzaleme; stretnutie Márie so synom na krížovej ceste. Piatou bolesťou bol pohľad Márie na pribíjanie a zomieranie Ježiša na kríži, šiestou prijatie mŕtveho Ježiša do matkinho náručia a siedmou uloženie Ježiša do hrobu. Skutočnosť, že na Slovensku je sviatok Sedembolestnej Panny Márie ustanovený za slávnosť, vyplýva z dávnej tradície uctievania Matky Božej, najmä

Sedembolestnej Panny Márie, ku ktorej sa veriaci na Slovensku po stáročia utiekali najmä v ťažkých časoch. Tradíciou sviatku sa stala aj Národná púť do Šaštína. Začiatok putovania veriacich do Šaštína na západnom Slovensku siaha do roku 1564, keď Angela Bakičová, manželka grófa Imricha Cobora, dala zhotoviť sochu Sedembolestnej ako splnenie sľubu za záchranu manželstva. O pomoc prosila práve pri jej obraze. Symbolom, prostredníctvom ktorého slovenskí veriaci vyjadrujú úctu Sedembolestnej Panne Márii, sa stala šaštínska pieta - socha sediacej Matky Božej s mŕtvym Kristom v náručí. Úcta k Sedembolestnej Panne Márii nadobudla na Slovensku takú intenzitu, že pápež Pius XI. pri príležitosti 200. výročia ustanovenia sviatku Sedembolestnej za celocirkevný sviatok (v roku 1722) vydal úradný dokument o vyhlásení Sedembolestnej Panny Márie za patrónku Slovenska aj Slovákov žijúcich v zahraničí. V roku 1964 pápež Pavol VI. vyhlásil slovenskú národnú svätyňu v Šaštíne za menšiu baziliku (basilica minor).

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

V relikviári sv. Vincenta de Paul bola aj časť srdca

Do Nitry priviezli relikviár sv. Vincenta de Paul, ktorý putoval po Slovensku od štvrtka 26. septembra tohto roka. Bola v ňom aj časť jeho srdca. Relikviár v životnej veľkosti s ostatkami svätca putoval po Slovensku do 15. decembra. Cieľom putovania bolo oboznámiť verejnosť so životom a dielom tohto francúzskeho svätca zo 17. storočia. Okrem toho tiež priniesť jeho orodovanie a vyprosené milosti k ľuďom, ktorí to najviac potrebujú a ktorí o ne prosia. Relikvie svätca boli vystavené najskôr v Bratislave (26. - 28. septembra). Z hlavného mesta sa presunú do Trnavy. Neskôr ich veriaci uvidia napríklad aj v Šuranoch, Nitre, Oščadnici, Žiline, Trenčíne, Kútoch, Skalici, Banskej Bystrici, Martine, Trenčíne, Rožňave, Košice, Krupine, Pavlovciach nad Uhom, Bardejove, Kežmarku, Námestove či v Spišskej Kapitule. Poslednou zastávkou bolo opäť hlavné mesto, kam sa relikvie vrátili 15. decembra 2019.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Koledníci z akcie Dobrá novina sa stretli na vysielacích svätých omšiach

Koledníci, ktorí sa zapojili v tomto roku do koledníckej akcie Dobrá novina, sa v sobotu 14. decembra a v nedeľu 15. decembra 2019 stretli na vysielacích svätých omšiach s biskupmi jednotlivých diecéz. Kolednícku novinu organizovalo eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí. V sobotu 14. decembra sa konali omše v Banskej Bystrici, Bratislave, Lučenci, Tvrdošíne, Veľkej Lomnici, Trnave a Oščadnici. V nedeľu 15. decembra v Prešove, Strážskom, Nitre a Ľutíne. Tradičnú kolednícku akciu Dobrá novina organizovalo eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí v spolupráci s katolíckymi farnosťami v približne 1260 mestách a obciach na celom Slovensku. V predchádzajúcom 24. ročníku sa do Dobrej noviny zapojilo 23.778 koledníkov v 2512 skupinkách, ktorí spolu navštívili 64585 rodín.

Zdroj: biskupstvo-nitra.sk

Adventné mestečko na Nitrianskom hrade

Nitriansky hrad sa v predvianočnom období zmenil na adventné mestečko. V čase od 13. do 22. decembra 2019 našli návštevníci medzi jeho hradbami výzdobu zo svetielok, lampášov, adventného venca a starožitných saní. Vďaka Farme svätého Vendelína na Hrade pribudli ovečky. Na juhovýchodnom nádvorí vo Vazulovej veži opäť rozvoniavali tradičné vianočné jedlá a koláče. Vystavili tu vzácne staré betlehemy, ktoré požičali zo zbierky Bratislavského hradu. V rámci sprievodných podujatí sa uskutočnili prehliadky hradu s lampášikmi, súčasťou prehliadky bol i výstup na katedrálnu vežu. Prehliadky sa konali počas dvoch víkendov (14. - 15. decembra. a 20. - 21. decembra) od 10.00 do 20.00 h. Počas víkendov sa konali adventné trhy a vyhrávala živá hudba. V sobotu 14. decembra 2019 sa v hradnej pivnici uskutočnila adventná ochutnávka vín spojená s vianočným pečením. V nedeľu 15. decembra sa uskutočnil adventný organový koncert v Katedrále sv. Emeráma. Advent na Nitrianskom hrade zorganizovalo Nitrianske biskupstvo spolu s Nitrianskou organizáciou cestovného ruchu a neziskovou organizáciou Castellum.

Zdroj: Castellum a NOCR

11. Cestovný ruch

Turistické označníky pomáhajú pri lepšej orientácii návštevníkov po meste

Mesto Nitra pripravilo na tohtoročnú letnú turistickú sezónu množstvo zaujímavostí. Pre lepšiu informovanosť a komfort turistov v spolupráci s Nitrianskou organizáciou cestovného ruchu pokračovalo inštalovanie turistických označníkov. Tieto sú plne v súlade s novým jednotným turistickým dizajnmanuálom, schváleným pre územie celého mesta Nitry. Turisti oceňujú, že v Nitre pribudli označníky pri turistických lokalitách. Pomáhajú pri rýchlej orientácii v intraviláne a extraviláne mesta. Hodnotný je ich vizuálny vzhľad, ktorý vo verejnom priestore nepôsobí rušivo a ľudia ich nevnímajú ako vizuálny smog, ale ako dôležitú informáciu.

Slúžia na samostatný pohyb turistov po historických pamiatkach mesta. Najnovšie boli v extraviláne mesta osadené tri bodové označenia. Tabule sú vyrobené z agátového dreva a avizujú cestu ku Kostolu sv. Michala Archanjela v Nitre-Dražovciach, ako aj samotnú pamiatku. Navrhnuté boli spôsobom, aby nepôsobili ako päť na oko a čo najviac korešpondovali s prírodným prostredím. Na tabuli je názov kultúrnej pamiatky, piktogram a logo, v spodnej časti sú na drevo nanesené tieto texty vypálením. Texty sú aplikované na kovový lem, ktorý je ukotvený skrutkami v zadnej časti panelu. Celý kmeň agátového stromu sa zapustil do terénu, aby v lese nepôbil umelo. Autorom dizajnmanuálu je spoločnosť Animagraf a výrobcom samotného označníka spoločnosť Rau Nitra. Za jeden drevený označník mesto zaplatilo 237 eur bez DPH. Layout hlavného panelu sa skladá z mapy a textového popisu lokality. Informačný nosič je vyrobený zo skla, text a logo zo špeciálnej samolepiacej fólie. Spomínaný sklený panel sme inštalovali Na Vříšku. Sú na ňom informácie o Kaplnke sv. Michala, o historickej komunikácii s mestskou studňou, o soche Sedembolestnej Panny Márie a o Kostole navštívenia Panny Márie. Viac informácií získa turista využitím QR kódu, ktorý odkazuje na ďalšie informácie z webstránky Turistického informačného centra.

Ďalšie dva panely boli osadené na Cyrilometodskom (pred piaristickým Kostolom sv. Ladislava) a Svätoplukovom námestí. Realizátorom je Saint-Gobain Construction Products, s. r.o., divízia Glassolutions Nitrasklo Nitra. Cena jedného informačného systému je 699 eur bez DPH aj s dopravou a montážou do terénu. V roku 2018 pribudli označníky pred nákupným a zábavným centrom Mlyny a na Pribinovom námestí. Tento rok sa osadili dva na Kalvárii a na Chrenovej – priamo pri Chrenovskom moste. V tomto roku mesto osadilo ďalšie dva turistické označníky, a to v areáli Martinského vrchu, kde sa nachádza Archeopark, kasárne, archeologická lokalita Martinský vrch.

Zdroj: tlačová správa AÚ SAV

Nová turistická sezóna na Nitrianskom hrade

Od apríla sa začala na Nitrianskom hrade letná sezóna, ktorá trvala do konca septembra. S hlavnou turistickou sezónou nastala zmena otváracích hodín. Oproti zimným mesiacom sa otváracie hodiny predĺžili. Dlhšie bol otvorený aj hradný areál - od pondelka do nedele od 6.00 do 19.00 h. Diecézne múzeum Nitrianskeho biskupstva bolo otvorené od utorka do nedele od 10.00 do 18.00 h. Posledný vstup bol možný o 17.45 hod. Po zime otvorili svoje brány kazematy i Katedrálna veža. V rovnakom čase ako Diecézne múzeum sprístupnili kazematy a Katedrálnu vežu. Katedrála – Bazilika sv. Emeráma v Nitre bola otvorená v pondelok až sobotu od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 18.00 hod. a v nedeľu od 10.00 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 h.

Zdroj: Castellum.sk

Za jazdu turistickým vláčikom aj lístok do autobusu

Mestské zastupiteľstvo schválilo viac okruhov turistickým vláčikom aj úpravu tarify pre turistický vláčik. Ceny sa viac prispôbia bežným komerčným cenám, výhodou ale bolo, že lístok z vláčika platil aj na mestskú autobusovú dopravu. Zvýšenie počtu okruhov vychádza z veľkého minuloročného záujmu. Dôvodom zvýšenia ceny je že, celkové tržby nedokázali pokryť ani polovicu nákladov prevádzkovateľa služby. Dôvodom bol vysoký podiel cestujúcich zdarma – a tiež tých, ktorí cestovali za zl'avnenú sumu. Cestujúci za jazdu po tzv. „malom okruhu“ sa za euro odviezli deti do 6 rokov a ťažko zdravotne postihnuté osoby. Cestujúci od 7 rokov, vrátane seniorov zaplatili dve eurá. „Veľký okruh“ bol pre občanov s preukazom ZŤP a deti do 6 rokov za dve eurá, pre cestujúcich od 7 rokov o euro viac.

Zdroj: arriva.sk

Turistický vláčik začal premávať od začiatku apríla

Od pondelka 1. apríla do konca októbra 2019 po Nitre premával turistický vláčik Arriva. Podľa cestovného poriadku vyrazil na cestu každú hodinu a to v čase od 12. do 16. hodiny, počas hlavnej turistickej sezóny premával každú hodinu od 10. do 17. hodiny. Cez víkendy počas júna až septembra posilnil prevádzkovateľ Arriva Nitra frekvenciu spojov na Zobor, a to dvakrát denne o 10. a 14. hodine. Mestské zastupiteľstvo rozhodlo o zmene názvu zastávky Zoborský kláštor na Zobor, aby okrem kláštora upriamilo pozornosť aj na ďalšie pamätihodnosti v okolí. Ďalšou zmenou oproti roku 2019 je aj vynechanie zastávky na Dobšinského ulici. Novinkou pre turistov zo zahraničia bol cestovný lístok s cudzojazyčným sprievodom a jednorazovými slúchadlami, ktorý si záujemcovia mohli kúpiť u vodiča. Sprievodcovský výklad bol k dispozícii v anglickom a francúzskom jazyku, v priebehu sezóny pridali aj maďarskú a nemeckú verziu. Návštevníci Nitry si mohli užiť jazdu, dozvedieť sa o pamiatkach prostredníctvom audionahrávky, pričom informácie získali priamo ko tých

pamätihodnostiach, okolo ktorých vláčik prešiel. Od tohtoročnej sezóny platil cestovný lístok na turistický vláčik na veľký Zoborský okruh v deň zakúpenia aj na tie autobusové spoje Mestskej autobusovej dopravy v Nitre, ktoré vedú zo Zobora do centra mesta. Okrem štandardných jazdných časov zostal turistický vláčik k dispozícii pre školy, škôlky, kluby dôchodcov a tiež aj pre ďalších záujemcov, ktorí si mohli jazdu vláčikom objednať dopredu.

Zdroj: nitra.sk

Zoborský kláštor sprístupnili virtuálnym spôsobom

Virtuálna realita návštevníkom umožnila, aby sa poprechádzali po dome mnícha Cypriána a videli, ako bol dom zariadený v 17. storočí. Súčasťou novej virtuálnej prehliadky boli informačné tabule, ktoré umožnia prezentáciu ruín kláštora prostredníctvom virtuálnej reality. V praxi to znamená, že s pomocou aplikácie uvidí návštevník vo svojom tablete alebo smartfóne, ako ruina vyzerala v dávnej minulosti. Takýmto spôsobom sa dalo sledovať premenu obydlija mnícha Cypriána, ktorý v kláštore pôsobil, pričom virtuálna realita umožnila návštevníkom, aby sa v jeho dome mohli poprechádzať a vnímať ho, ako bol zariadený v 17. storočí. V rámci projektu vybudujú prístupový chodník od prameňa svätého Svorada ku kláštoru, osadia mostík, vyhotovia a osadia značenie a informačné tabule a zhotovia IT systém využívajúci virtuálnu realitu. Tú plánujú použiť aj na ďalšie objekty, ako je kláštorňú kostol, vodovod, Kaplnka svätého Svorada a Benedika, Rákocziho altánok a postupne v závislosti od finančných prostriedkov prezentovať celý areál. Zoborský skrášľovací spolok uchádza o dotáciu 4 000 eur v rámci grantového programu Mením Moje Mesto, ktorý vypísala Nitrianska komunitná nadácia a mesto Nitra. Zoborský kláštor je významná národná kultúrna pamiatka. Na mieste barokového Kláštora svätého Jozefa rehole kamaldulov zo 17. a 18. storočia stál predtým benediktínsky Kláštor svätého Hypolita. Ten vznikol pravdepodobne už v deviatom storočí a je najstarším historicky doloženým kláštorom na našom území. Jeho existenciu dokladá niekoľko písomných prameňov, najstaršie zachované sú Zoborské listiny z rokov 1111 a 1113.

Zdroj: predseda Zoborského skrášľovacieho spolku Ján Kratochvíl

Historické Putovanie do Nitavy

Ukážky zo života v dobových táboroch, ochutnávky historických jedál a rôzne dobrodružstvá ponúklo turistom nové zážitkové podujatie v sobotu 18. mája 2019. Turisti sa mohli od 12.30 h do 17. hodiny vybrať na cestu, kde zažili, že pútnici kedysi nemali pred sebou práve jednoduchú cestu, pretože sa im počas putovania môže prihodiť všeličo, napríklad prepadnutie, nečakané ocitnutie sa uprostred trhu s otrokmi, vyjednávanie s kupcami aj vyberanie mýta. Zážitkové putovanie

veľkomoravským obdobím bolo určené pre deti aj dospelých, pre cyklistov i peších, pre milovníkov histórie a turistiky. Pútnici vyrazili od dražovského Kostola sv. Michala cez Zoborský kláštor až po archeopark na Martinskom vrchu v areáli bývalých kasární. Na začiatku cesty dostali pútnický pas a ak absolvovali celú trasu, na záver im udelili certifikát pútnika. „Na trase pochodu boli rozložené dobové trhy, zajať si mohli dobové jedlá za symbolickú cenu a čajom sa osviežili vo svojráznych jurtách. Pútnici si oddýchlí v táboroch, ktoré verne zobrazili, ako to kedysi po ceste do Nitravy fungovalo. Na jednotlivých zastávkach púte im o histórii rozprávali sprievodcovia v dobových kostýmoch. Putovanie do Nitravy bolo po podujatí Pribinova Nitrava ďalšou akciou, ktorou sa mesto Nitra rozhodlo budovať imidž Nitry ako turisticky a zážitkovo atraktívneho miesta na vytváraní medzinárodnej Cyrilo-metodskej kultúrnej ceste. A keďže Cyrilo-metodská cesta spája zaujímavé miesta spojené s cyrilo-metodskou tradíciou z viacerých štátov, napadlo nám, že by nebolo zlé urobiť zážitok i z toho samotného cestovania, aj keď len na malom úseku. Týmto putovaním prepojili tri autentické miesta spojené so životom v danom období, kostolík sv. Michala v Dražovciach, pôvodný benediktínsky kláštor na Zobore a veľkomoravskú osadu s kostolom v archeoparku na Martinskom vrchu. Na týchto stanovištiach dostali pútnici pečiatku do pasu pútnika:

- **Dražovce – Kostol sv. Michala** – stretnutie so sv. Cyrilom a Metodom (prehliadka kostolíka s výkladom, výdaj pútnických pasov)
- **Rázcestie pod Plieškou** – zážitkové stretnutie so stredovekom (mýtna stanica s mestskou strážou, dobovou kuchyňou a kupcami, družina lúpežného rytiera)
- **Zoborský kláštor** – stretnutie s mníchom Filipom (prehliadka kláštora s výkladom)
- **Martinský vrch** – stretnutie s Veľkou Moravou (prehliadka archeoparku s výkladom, ochutnávka dobových jedál, dobový tábor, udeľovanie certifikátov)

Zdroj: nitra.sk

Leto v Zoborskom kláštore

Koncerty, tvorivé dielne, prednášky i slávnostné sväté omše sa uskutočnili počas leta v Zoborskom kláštore. Séria podujatí odštartovala v piatok 14. júna 2019. Do tajov života niekdajších obyvateľov kláštora návštevníkov zasvätili odborníci z Archeologického ústavu SAV v Nitre. Počas prezentácie sa turisti dozvedeli okrem iného aj podrobnosti o stravovaní kamaldulských mníchov. Súčasťou otváracieho podujatia bol koncert, tvorivé dielne, prehliadka pozostatkov kláštora a mníšskeho príbytku. Počas celomestských osláv Nitra, milá Nitra sa Zoborský kláštor stal 7. júla jednou zo zastávok pútnickej cesty, ktorá viedla od Kostola sv. Michala v Dražovciach až do Archeoskanzenu na Martinskom vrchu. Pútnici sem opäť prídu 19. júla na slávnostnú omšu k sviatku sv. Svorada. Letný

program uzavrela turistická prehliadka Zoborského kláštora 28. septembra počas osláv Svetového dňa cestovného ruchu.

Zdroj: vlastný text

Po novootvorenom úseku Svätajakubskej cesty prešli prví pútnici

Prví svätajakubskí pútnici absolvovali začiatkom júli úsek Svätajakubskej cesty - Camino de Santiago prechádzajúci územím Nitrianskej diecézy. Pútnici putujú z Banskej Štiavnice až do Viedne pod vedením koordinátora putovania Castora Enrique Sancheza Rodrigueza. V rámci podujatia sa uskutoční aj otvorenie záverečného úseku slovenskej vetvy Svätajakubskej cesty z Trnavy do Bratislavy až na hranicu s Rakúskom. Do Nitry ku kostolu sv. Michala v Dražovciach dorazia pútnici vo štvrtok 18. júla. Nitriansky úsek Svätajakubskej cesty je rozdelený do šiestich etáp. Ich celková dĺžka je zhruba 129 kilometrov, ktoré by mali pútnici prejsť za približne 38 hodín. Úsek prechádza zväčša po existujúcich značených turistických chodníkoch prírodným prostredím pohoria Tribeč a Zoborských vrchov. Na trase sa nachádzajú významné sakrálne a kultúrno-historické pamiatky, ktoré sú prístupné. Úsek spĺňa kritériá, ktoré ponúka Svätajakubská cesta po trasách v celej Európe. Vďaka nim môže každý pútnik prehlbovať svoje duchovno, spoznávať históriu a obdivovať krásy prírody. Centrálnym bodom úseku, prechádzajúcim územím Nitrianskej diecézy, bolo aj mesto Nitra, kde si pútnici mohli v mestskom Turistickom informačnom centre kúpiť pútnický bedeker, kredenciál a kde získali pútnické pečiatky. Úsek cesty otvorili 21. októbra 2018, značenie v spolupráci s Klubom slovenských turistov ukončili v tomto roku. V Nitre boli ako súčasť značenia pred vybranými chrámami do dlažby osadené bronzové mušle symbolizujúce Svätajakubskú cestu. Na Svätoplukovom námestí inštalovali bronzovú pamätnú tabuľu na mieste, kde v minulosti stál bývalý farský kostol zasvätený sv. Jakubovi.

Zdroj: Tibor Ujlacký, hovorca Nitrianskeho biskupstva

Oslavy Svetového dňa cestovného ruchu

Mesto Nitra v spolupráci s Katedrou manažmentu kultúry a turizmu Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Nitrianskou organizáciou cestovného ruchu oslávili Svetový deň cestovného ruchu. Témou tohtoročných osláv bolo motto „Nitra na siedmich pahorkoch“. Tie tvoria panorámu Nitra, kde sa týčia vrch Zobor, Nitriansky hrad, Vršok, Kalvária, Borina, dražovský kopec spolu s Martinským vrchom. Oslavy sa uskutočnili 27. až 30. septembra 2019 a vzájomne sa prepojili s Dňami európskeho kultúrneho dedičstva a festivalom Divadelná Nitra. Podujatie sa začalo v piatok 27. septembra 2019 na Svätoplukovom námestí a pešej zóne tvorivými dielničkami pre deti. V rámci otváracieho koncertu sprievodného programu Divadelnej Nitra otvorila výstavu, ako aj mobilnú aplikáciu Nitra na siedmich pahorkoch. V sobotu

28. septembra 2019 sa uskutočnila cykloprehliadka, počas ktorej sa záujemcovia spoločne so sprievodcom povozili na bicykloch po niektorých zo siedmich pahorkov. Súčasťou osláv bolo sprevádzanie po Zoborskom kláštore, novinkou tejto sezóny bola virtuálna prehliadka, ktorá prostredníctvom aplikácie priblížila príbytok mnícha. Pondelok 30. septembra patrila cestovateľským a odborným prednáškam v študentskom domove UKF v Nitre.

Zdroj: vlastný text

Cez virtuálnu realitu pohľad do minulosti

Návštevníci ruín Zoborského kláštora v Nitre sa mohli od septembra 2019 ponoriť do minulosti a vidieť, ako kedysi žili mnísi na Zobore. Umožňuje im to nová aplikácia. Turisti sa môžu poprechádzať ruinami jedného z domov mníchov z obdobia baroka a v tablete vidieť, ako jednotlivé miestnosti vyzerali. Informácie sa dozvedia z nahovoreného komentára, ako aj od sprievodcu. Rozšírená realita užívateľovi poskytuje okno do minulosti. „Keď sme sem prišli, boli tu len múry do výšky 30 – 40 centimetrov, nezachovala sa ani dobová dokumentácia toho, ako táto eremitka – príbytok mnícha – vyzerala, vychádzali sme teda z analógie z podobných stavieb z rovnakého obdobia, prípadne z archeologických výskumov,“ uviedol pre architekta Ivan Málek, autor 3D modelu pre aplikáciu. Technické riešenie pripravil Ivan Zelenay. Eremitka pozostávala zo štyroch miestností oddelených chodbou. Bola tu kaplnka s oltárom, spálňa, pracovňa a sklad. „Predpokladáme, že sa tam nachádzala aj latrína alebo suché WC. Pred eremitkou sa ešte nachádzala bylinková záhrada,“ doplnil Málek. V kláštore bolo okolo 20 samostatných mníšskych domčekov. Aplikácia bude počas leta k dispozícii v soboty a nedele, keď je v Zoborskom kláštore prítomný sprievodca, ktorý s tabletom prevedie návštevníkov domom mnícha. „Pri príležitosti osláv Svetového dňa cestovného ruchu bude 28. septembra spustená aplikácia Sedem pahorkov Nitry a odvtedy si už turista bude môcť pozrieť príbytok mnícha hocikedy aj počas individuálnej návštevy vo svojom vlastnom mobile či tablete,“ povedal Ján Kratochvíl, predseda Zoborského skrášľovacieho spolku, ktorý sa stará o záchranu a prezentáciu ruín Zoborského kláštora. Aplikáciu, ktorá predstaví sedem nitrianskych pahorkov, pripravuje Turistické informačné centrum Nitra. Okrem Zobora bude zahŕňať aj hradný kopec, Kalváriu, Vršok, Borinu, Martinský vrch a dražovský kopec. V roku 2018 sa podarilo nad zakonzervovanými ruinami mníšskeho príbytku postaviť železnú konštrukciu a strechu. Tento rok pribudne opláštenie, mesto Nitra na investíciu poskytlo dotáciu 12-tisíc eur. Nedávno sa skončila aj sanácia ruín tzv. Rákocziho altánku. „V týchto miestach bola pravdepodobne kaplnka svätého Svorada a Benedikta, ktorú dal vystavať biskup Selepeční v roku 1663. V roku 1710 v jednej z terás kláštora vybudovali altánok, ktorý mal oktagonálny tvar. Do altánku pritekala vody zo Svoradovho prameňa, ktorá bola potom ďalej rozvádzaná po kláštore a končila v rybníku pod kláštorom v miestach dnešného parkoviska,“ priblížil históriu tohto miesta Kratochvíl.

Zoborský skrášľovací spolok vznikol v roku 2013. Od roku 2014 získal na záchranu Zoborského kláštora dotácie a dary v sume približne 200-tisíc eur. Okrem iného sa mu podarilo sanovať ruiny kláštorného Kostola svätého Jozefa, v ktorých sa v máji 2017 konala po viac ako 200 rokoch svätá omša. „Dnes môžem hrdo konštatovať, že sa zakonzervovali všetky ruiny, ktoré boli

viditeľné nad zemou. Návštevníci sa naučili chodiť do kláštora, k dispozícii majú informačné centrum počas víkendu i so sprievodcom,“ skonštatoval Kratochvíl. Celý priestor sa mení na lesopark s lavičkami, stolmi, odpadkovými košmi, v jednej časti sa nachádza zážitková expozícia s ponukou aktivít pre deti.

Zoborský kláštor je významná národná kultúrna pamiatka. Na mieste barokového

Kláštora svätého Jozefa rehole kamaldulov zo 17. a 18. storočia stál predtým benediktínsky Kláštor svätého Hypolita. Ten vznikol pravdepodobne už v deviatom storočí a je najstarším historicky doloženým kláštorom na našom území. Jeho existenciu dokladá niekoľko písomných prameňov, najstaršie zachované sú Zoborské listiny z r. 1111 a 1113.

Súčasná podoba zrekonštruovaného zoborského kláštora. Foto: L. Synaková

Nitru navštívili turisti z Malajzie, Japonska aj Emirátov

Nitra sa aj v roku 2019 stala vyhľadávanou mestskou turistickou destináciou. Turistická sezóna trvala od mája do konca septembra, ak je príjemné počasie aj dlhšie, čo bol aj prípad tohto roka, tak aj do konca októbra. Čo sa týka počtu prenocovaní, rok 2017 bol zlomový, kedy od januára do augusta nahlásili hotely, penzióny a ostatné ubytovacie zariadenia v Nitre celkom 189 580 prenocovaní, čo predstavovalo takmer 28-percentný nárast oproti roku 2016. Svoj vplyv mala na rozvoj cestovného ruchu mala výstavba automobilky Jaguar Land Rover. Od roku 2018 Nitra zaznamenáva zvýšený počet obchodných klientov, ktorí navštevujú Nitru, hlavne kvôli pracovným povinnostiam, zaujímavým výstavám na národnom výstavisku Agrokomplex, ale aj kvalitným službám kongresového cestovného ruchu. Pre bežného návštevníka či turistu boli dôvodom pre návštevu Nitry aj rôzne kultúrne podujatia a festivaly, ako napríklad Festival chutí Nitrianskeho kraja, mestské slávnosti Nitra, milá Nitra, či medzinárodný festival Divadelná Nitra. Zaujímavým turistickým miestom sa v poslednom čase stal zoborský kláštor, do ktorého si mnohí návštevníci zašli popri výstupe na vrch Zobora. Určitým kritériom záujmu turistov o mesto je aj návštevnosť Turistického informačného centra (TIC), ktoré sídli na začiatku pešej zóny. Od začiatku mája do konca októbra ho navštívilo takmer deväťtisíc návštevníkov. Väčšinou to boli domáci turisti zo Slovenska, zahraniční návštevníci tvorili 28,1 %. Najviac ich pricestovalo z Českej republiky, Nemecka, Poľska, Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Írska, Španielskeho kráľovstva, ale aj z Malajzie, Spojených arabských emirátov, Kolumbie, či Japonského cisárstva. V tomto roku pribudla rozšírená aplikácia o Nitre o audiosprievodcu Horným a Dolným mestom v slovenskom a anglickom jazyku. Mnohí návštevníci využili aj túto možnosť. Zároveň bola v septembri spustená v spolupráci s Nitrianskou organizáciou cestovného ruchu nová aplikácia s názvom „Nitra na siedmich pahorkoch“, ktorá dáva návštevníkom možnosť objaviť a spoznať Nitru z nového pohľadu a zároveň ponúka množstvo informácií a navigáciu na jednotlivé vršky. Turistické informačné centrum poskytlo počas hlavnej turistickej sezóny svoje služby viac ako 12-tisíc zákazníkom, ktorí si žiadali informácie osobne, telefonicky alebo mailom. Pretrvával záujem o prehliadku mesta so sprievodcom. Dvadsaťjeden sprievodcov, s ktorými turistické centrum spolupracuje, previedlo po meste 1773 návštevníkov, ktorým poskytli výklad v slovenskom, maďarskom, nemeckom a anglickom jazyku. Návštevníci mali záujem o prehliadky po Hornom meste, vrátane Nitrianskeho hradu, ale tiež po Dolnom meste, ktoré je atraktívne vďaka kostolom.

Zdroj: vlastný text

12. Životné prostredie

Na Kalvárii odhalili najdlhšiu jaskyňu pohoria Tríbeč

V Nitre na Kalvárii sa podarilo objaviť najväčšiu a najdlhšiu jaskyňu pohoria Tríbeč. Podľa doterajších meraní a odhadov môže dosahovať dĺžku okolo 400 metrov. Najhlbším miestom je hladina podzemného jazierka v hĺbke 41,5 metra pod povrchom zeme. Priestory jaskyne boli vytvárané tektonickými pohybmi pravdepodobne v štvrtohorách. V januári 2019 speleológovia jaskyňu dôkladne skúmali a dokumentovali. Jaskyňa má vertikálny charakter, menej skúsení lezci sa do nej dostanú len po lane a priestory sú veľmi úzke. Sintrová výzdoba je veľmi rozmanitá a vzhľadom na polohu v intraviláne mesta výnimočná. Nachádzajú sa tu kvaple rôznych farieb a typov. Jaskyňa sa vyznačuje aj atypicky vysokou vnútornou teplotou. „Vzhľadom na prírodné pomery blízkeho okolia je objav jaskyne takéhoto rozsahu výnimočný. Jaskyňa Dezidera Horváta dostala meno podľa otca Anzelmy Hlôškovej, ktorá sa zaslúžila o znovuoobjavenie jaskyne. V roku 2010 napísala do časopisu Krásy Slovenska článok o tom, ako jej otec v roku 1948 náhodne objavil jaskyňu pri ťažbe vápenca v lome a v roku 1950 pozval do Nitry jaskyniara Jána Majku, ktorý tu urobil prvý prieskum. Majko sa dostal do hĺbky 30 metrov, nepodarilo sa mu však zistiť jej celý rozsah. Jaskyňa časom upadla do zabudnutia. Anzelma Hlôšková je jediná žijúca osoba, ktorá si na ňu pamätá a vlastní čiernobielu fotografiu z roku 1950, ktorá ju zachytáva ako 12-ročnú aj so sestrou pri vstupe do jaskyne. Halama začal po jaskyni pátrať v roku 2014. Keďže jaskyňu nedokázala presne lokalizovať, začal zháňať ďalšie informácie v archíve Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva. Vchod do jaskyne sa napokon speleológom podarilo nájsť geofyzikálnym prieskumom a sondážnymi výkopovými prácami. Odkryli ho v júni 2018. Z jaskyne museli vytiahnuť množstvo stavebného odpadu, sutiny a odpadkov. Najprv sa dostali do dĺžky 60 metrov. Až neskôr zistili, že jaskyňa je v skutočnosti oveľa dlhšia. Nové priestory pod závalmi na dne Veľkej siene objavili v decembri 2018. Pri prieskume pomáhali jaskyniarske skupiny Strážovské vrchy a Tríbeč, ako aj domáci nadšenci najmä z radov nitrianskych horolezcov. Podľa predsedu Speleoklubu Trnava Alexandra Lačného jaskyňa napriek svojej jedinečnosti nikdy nebude prístupná verejnosti. Je to z dôvodu, že nemožno zabezpečiť bezpečnosť návštevníkov. Sú tam mnohé závalové časti a extrémne riskantné úseky.

Zdroj: Anzelma Hlôšková, dcéra objaviteľa jaskyne

Výstava orchideí v Botanickej záhrade SPU

V dňoch 13. až 27. februára 2019 sa v Botanickej záhrade Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre uskutočnila výstava, ktorá predstavila krásu orchideí. Súčasťou výstavy bola aj večerná prehliadka skleníkov, floristický seminár pod vedením

Roberta Bartolena a odborný-dobrodružný seminár Milana Mišáka z expedície po Latinskej Amerike. V dvoch skleníkoch Botanickej záhrady SPU sa nachádza 75 rodov, 210 druhov a množstvo hybridov orchideí. Orchidey u nás kvitnú od októbra do februára, návštevníkov postupne prekvapuje farebná aj druhová rozmanitosť kvetov. Orchidey sú najrozšírenejšou čeľaďou - hlavnou zónou ich výskytu sú trópy Ameriky, Ázie a Afriky, rastú však aj v oblastiach mierneho pásma na južnej i severnej pologuli. Čeľaď zahŕňa 800 až 1000 popísaných rodov a približne 30.000 druhov. Okrem botanických druhov je známych viac ako 100.000 rôznych kultivarov a hybridov. „Orchidey rastú všade, s výnimkou púští a oblastí večného ľadu. U nás rastie až 79 druhov, sú to najmä zástupcovia tzv. zemných orchideí mierneho pásma,“ povedala riaditeľka Botanickej záhrady SPU Erika Mňahončáková. Prvá zmienka o pestovaní orchideí pochádza z 12. storočia z Číny, do Európy sa dostali začiatkom 17. storočia z Ameriky a neskôr z Ázie. Prežil iba zlomok rastlín a prvým pestovateľom chýbali skúsenosti, preto boli veľmi vzácne a drahé. Koncom 19. storočia už boli podmienky na ich pestovanie pomerne známe a darilo sa im aj v domácnostiach. Na začiatku 20. storočia sa rozšírili po celej Európe a začali sa predávať ako rezané kvety.

Zdroj: vlastný text

Jarné čistenie Zobora

Všetkým, ktorým záleží na čistej prírode, je adresovaná táto pozvánka na 11. ročník Jarného čistenia Zobora. Tradičné podujatie, ktoré pravidelne pritiahne do krásnej zoborskej prírody mnoho milovníkov prírody, organizuje v sobotu 13. apríla so začiatkom o 9.00 hod. Nitriansky horský spolok v spolupráci s mestom Nitra a Správou Chránenej krajiny oblasti Ponitrie. Dobrovoľníci sa aj tohto roku s plným nasadením vyberú na turistické chodníky, aby vyzbierali všetky odpadky a nečistoty medzi Zoborom, Dražovcami a Žibricou, ktoré na týchto miestach zostanú po nedisciplinovaných návštevníkoch. Nadšenci a milovníci prírody sú odhodlaní zlikvidovať aj prípadné nelegálne skládky. Zraz účastníkov bude pred Špecializovanou nemocnicou sv. Svorada Zobor (bývalým liečebným ústavom). Ak vás táto pozvánka zaujala, radi vás na tejto dobrovoľníckej akcii privítame. Stačí si priniesť odhodlanie a dobrú náladu. K dispozícii budú pre vás ochranné pracovné rukavice, ako aj občerstvenie, o ktoré sa postará mesto Nitra a sponzori. Odvoz a likvidáciu vyzbieraného odpadu budú mať na starosti Nitrianske komunálne služby.

Zdroj: vlastný text

Meteorológovia upozorňovali na vysokú koncentráciu smogu v ovzduší

Slovenský hydrometeorologický ústav vydal 20. februára 2019 pre Nitru upozornenie na vysokú koncentráciu smogu v ovzduší. Namerala ju monitorovacia

stanica na Štúrovej ulici v Nitre. Vysoké emisie pevných a kvapalných častíc vo vzduchu pochádzajú z vykurovania pevným palivom, priemyslu, dopravy a ďalších lokálnych zdrojov znečistenia. SHMÚ v súvislosti s koncentráciou smogu v ovzduší radil obyvateľom obmedziť pobyt vonku, skrátiť vetranie obytných miestností a obmedziť fyzickú námahu vonku. Znečistené ovzdušie najhoršie vplývalo na starých ľudí, osoby s ochoreniami dýchacej a srdcovocievnej sústavy, alergikov, astmatikov, veľmi malé deti a tehotné ženy. Akútne účinky sa môžu prejavovať vo forme dráždenia očí, nosa a hrdla, pocitov tlaku na prsiach, kašľa a bolesti hlavy. U astmatikov môže vyvolávať záchvaty a príznaky z dráždenia dýchacích ciest.

Zdroj: SHMÚ

Mestský park na Sihoti je obľúbené miesto oddychu obyvateľov mesta

Nitriansky park je vyhladávanou zelenou oázou uprostred mesta. Jeho najstaršia časť vyrástla na zamokrenom ostrove Sihot'. História nitrianskeho mestského parku siaha do prvej polovice 19. storočia. Park sa rozprestiera na ploche približne 20 hektárov a je vytvorený z troch častí z rôznych časových období. Najstaršou je Starý park – Sihot', z maďarského Sziget, čo znamená ostrov. Spojovací park pokračuje okolo mestského letného kúpaliska. Tretia časť zvaná Nový park sa rozkladá od dnešného Parku kultúry a oddychu až po rieku Nitra. Dnes už skrotená rieka sa kl'ukatila okolo Župného domu, rameno sa volalo Nitrička. Na ramene rieky pod hradom bolo prírodné kúpalisko, do Horného mesta sa dalo vstúpiť suchou nohou len po moste. S úpravami rieky Nitra, ktorá obieha mesto z troch strán, sa začalo v roku 1928. Práce rozčlenené do viacerých úsekov trvali desať rokov. Z mŕtveho ramena rieky vznikli aj tri vodné plochy v parku, Malá a Veľká Hangócka, ktoré spája potôčik a jazero Sihot'. Ponad malé jazero prechádza drevený oblúkový most. Veľká Hangócka je vyhladávaným miestom rybárov. Od roku 2018 je fontána uprostred jazera opäť v prevádzke. K najznámejším historickým prvkom mestského parku patrí Žabia fontána od sochára Júliusa Bártfaya z roku 1935. Súčasťou parku je už vyše 80 rokov, no posledné roky bol pohľad na ňu žalostný. Výrazne ju na začiatku roka 2018 poškodili popadané konáre zo susedného stromu. Podarilo sa ju však zachrániť. Doprostred fontány sa vrátil aj vodník Žblnko so svojou paličkou. Súčasťou fontány nebol vždy. Pribudol až v roku 1999. Jeho autorom je Jaroslav Košš.

Zdroj: bulletin o mestskom parku

Mesto reaguje na klimatické zmeny vypracovaním stratégie

Mesto Nitra reagovalo na klimatické zmeny súvisiace s globálnym otepľovaním vypracovaním východiskového dokumentu Stratégia adaptačných opatrení na zmenu

klímy pre mesto Nitra. Zhotoviteľom strategického dokumentu bola spoločnosť Slovholding. V prvej prípravnej fáze, urobili analýzu súčasného stavu klimatických podmienok v meste. V ďalšom procese tvorby zapracovali zeleň, kvety, byliny, kríky, ale najmä vhodné stromy. V pláne boli aj riešenia strešnej, vertikálnej a mobilnej zelene. „Aplikovanie strešnej zelene v meste by pomohlo znížiť emisie oxidu uhličitého, ale zelené strechy by mali prispieť aj k lepšiemu odparovaniu vlhkosti a viazaniu prachu. Dôležité je aj to, že vegetačné strechy spomaľujú odtok dažďovej vody, neuvolňujú teplo, čím obmedzujú prehrievanie budov a vzduchu. Po záplavách, ktoré za posledné roky zasiahli viaceré mestské časti, bude podstatný aj návrh riešenia zadržiavania prívalových dažďov s identifikáciou kritických oblastí. Súčasťou projektu bude aj doplnenie infraštruktúry tieniacich zariadení. Spracovaný bude monitoring netienených plôch v meste s tým, že pri samotných tienidlách budú využívané najmä prírodné biotické materiály. Výsledná podoba dokumentu bude pozostávať z máp, tabuliek a textovej časti. Dokument bude kompatibilný s Geografickým informačným systémom mesta. Tvorba strategického materiálu bude financovaná z finančných prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu. Náklady na jeho vypracovanie predstavujú takmer 24.000 eur. Dokument by mal byť hotový v roku 2020.

Zdroj: nitra.sk

Vodu zo Svoradovho prameňa považovali ľudia za zázračnú

Liečivé, až zázračné účinky na ľudský organizmus ľudia už pred mnohými stáročiami pripisovali vode, ktorá vyteká pod vrcholom Zobora. Nitrania zdroj kvalitnej pitnej vody poznajú pod názvom Svoradov prameň. Meno získal podľa svätca a pustovníka Svorada, ktorý mal podľa legendy obývať jaskyňu. Tá sa nachádza iba niekoľko desiatok metrov nad vyvierajúcou vodou. Ako uvádzajú turistickí sprievodcovia, už v časoch existencie Zoborského kláštora boli známe zdroje pitnej vody, ktoré sa nachádzali v jeho blízkosti, neďaleko dnešného liečebného ústavu. Podľa údajov z nitrianskeho turistického informačného centra sa kvalitná voda z prameňa už v 11. storočí zachytávala do studní a potrubím viedla do kláštora. Zvyšky vodovodu, ktoré sú technickým unikátom, boli objavené pri archeologickom výskume. V súčasnosti je vodou zo zoborského prameňa zásobovaná upravená studnička, známa pod názvom Svoradov prameň. Vode zo Svoradovho prameňa boli pripisované zázračné vlastnosti. Preto ju už od dávna vyhľadávali aj chorí a starí ľudia. Psychotronici vode z tohto žriedla prisudzujú vysokú energetickú hodnotu a priaznivý účinok na ľudský organizmus. Svoradov prameň je stále považovaný za zdroj mimoriadne kvalitnej vody vhodnej aj pre dojčatá. Práve pre jej kvalitu si sem vodu chodia do kanistier naberať ľudia z celej Nitry. Kvalita vody v studničke je preto pravidelne monitorovaná a vyhodnocovaná. Informácie o nameraných hodnotách sú

uverejnené v blízkosti prameňa. V minulosti analýzy vzoriek viackrát ukázali, že v stanovených ukazovateľoch prameň nevyhovuje požiadavkám na vodu určenú pre ľudskú spotrebu. Najčastejšie tu dochádzalo k prekročeniu limitov v mikrobiologických parametroch. Podľa údajov z odboru komunálnych činností a životného prostredia na mestskom úrade, aj posledná analýza z júla 2018 ukázala, že voda zo Svoradovho prameňa momentálne nie je vhodná na pitie. Okrem Svoradovho prameňa vyviera voda na úpätí Zobora aj z prameňov na Kláštorskej, Martinskej a Pivonkovej ulici, a tiež na Šindolke a na Buganke.

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre

Osadili búbky pre dravcov

V týždni od 4. do 8. marca 2019 osádzali zástupcovia Ochrany dravcov na Slovensku v spolupráci so spoločnosťou Západoslovenská distribučná na elektrické stožiare búbky pre okoly myšiare. Cieľom je zvýšenie rozmanitosti intenzívne využívané krajiny a tzv. biologická ochrana polí. Sokoly sa živia hrabošom poľným, ktorý je škodcom plodín. Práve tým, že dostanú sokoly na polia, pomôžu znížiť ich množstvo. Inštalovaním búdok sa v spolupráci s Katedrou ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnil aj monitoring dynamiky hraboša. Celkovo inštalovali na poliach v okolí Siladíc 20 búdok a v území doplnili aj tzv. barličky pre vtáky. Na celom Slovensku je takýchto búdok približne sto. Pri preukázaní pozitívnych výsledkov je možné minimalizovať chemické prípravky používané na elimináciu hlodavcov a tým získať zdravšiu úrodu. Pre sokola myšiara rozhodol aj fakt, že na Slovensku je pomerne rozšírený a hniezdi tu 3000 až 5000 párov. Premnoženia umelo vytvorenými podmienkami sa nemusíme obávať. Sokol totiž kopíruje svojou početnosťou populáciu hrabošov. Keď bude nadbytok hrabošov, sokoly budú početnejší, keď hrabošov ubudne, bude menej aj týchto dravcov. Búbky sú veľkosťou prispôsobené pre sokola myšiara tak, aby sa do nich nenast'ahovali väčšie dravce. Do búdok sa nast'ahujú takmer výlučne tieto sokoly. Lokalizácia je takisto prispôsobená tomuto druhu. V zahraničí sa vo výnimočných prípadoch stalo, že sa do búdky nast'ahovala myšiarka ušatá, druh sovy. Ak by sa tak náhodou stalo, boli by sme ako ochranári radi a z pohľadu potravy by sa nič nemenilo, keďže ich potravu tvoria takisto na 90 percent hlodavce.

Zdroj: ukf.sk

Triedenie odpadu v Nitre

Občania Nitry nie sú celkom informovaní, ako majú správne triediť komunálny odpad. Ak má byť odpad odovzdaný správne, je potrebné triedenie podľa farby smetnej nádoby. V centre mesta a na sídliskách sú umiestnené žlté nádoby na plasty

a modré na papier, ktoré sa vyprázdňujú dvakrát za týždeň. Zelené nádoby na sklo sú vyvážané jedenkrát v dvojtyždňovej periodicite. V rodinných domoch je možnosť odovzdať odpad do vriec, do žltých sa odovzdáva plastový odpad, do modrých papier. Do hnedých smetných nádob zase bioodpad zo záhrad. Občania mesta tiež môžu štyrikrát ročne (ak majú zaplatené smetné) odovzdať odpad na zberných dvoroch. Sú na Zobore, Janíkovciach, Čermáni, Krškanoch a v sídle Nitrianskych komunálnych služieb na Nábřeží mládeže. Veľkoobjemový odpad, ktorý sa nezmestí do komunálu môžu občania odovzdať do kontajnerov v rámci jarného a jesenného upratovania. Aj na základe takmer 45 % vytriedeného odpadu v minulom roku bola znížená sadzba za vývoz na skládku komunálneho odpadu na 7 eur/ za tonu. Ak budú občania naďalej separovať minimálne tak ako v minulom roku, opäť ušetria mestu finančné prostriedky a zlepšia aj stav životného prostredia.

Zdroj: nitra.sk

Dobrovoľníci čistili okolie rieky Nitry a zoborské lesy

Dobrovoľníci čistili prírodu od odpadkov. V rámci jarných podujatí sa skrášlili okolie rieky Nitry. Prvé podujatie sa konalo v sobotu 9. marca 2019. Dobrovoľníci sa stretli pri Trafačkea odtiaľ sa vybrali vyzbierať odpadky popri brehu rieky pozdĺž Bratislavskej cesty. Vrecia na zber budú zabezpečené, stačí si priniesť vlastné rukavice. V apríli sa konalo pravidelné podujatie Jarné čistenie Zobora. Priprail ho Nitriansky horský spolok v spolupráci s Mestom Nitra a Správou Chránenej krajiny oblasti Ponitrie začínajú v týchto dňoch prípravy na čistenie lesných chodníkov a čistiniiek. Toto tradičné podujatie, ktoré pravidelne pritiahne do krásnej zoborskej prírody mnoho milovníkov prírody, sa uskutoční v polovici apríla.

Zdroj: teraz.sk

Svetový deň vody v Nitre

Západoslovenská vodárenská spoločnosť, odštepny závod Nitra pripravila 22. marca 2019 oslavy Svetového dňa vody (SDV). V Nitre sa podujatie uskutoční od 9.00 do 12.00 hod. na Svätoplukovom námestí. Vodári budú prezentovať techniku, slúžiacu na zabezpečenie dodávky pitnej vody, odkanalizovanie odpadových vôd - špeciálne vozidlá MAN – hydročistič, CAV - Tatra 815, JCB, monitorovacie, vyhľadávacie a prevádzkové vozidlá. Pre veľký záujem z minulých ročníkov budú aj tento rok pracovníci laboratórií ZsVS, a.s. priamo na Svätoplukovom námestí robiť bezplatné orientačné vyšetrenie prinesených vzoriek vody z domových studní na celkovú tvrdosť a dusičnany. Na vyšetrenie je potrebné priniesť 500 ml vody v čistej polyetylénovej fľaši, opláchnutej odoberanou vodou. Pred samotným odberom vody je potrebné nechať vodu odtiecť do ustálenej teploty. „Zámerom tohtoročnej témy SDV „Voda pre

všetkých“ je poukázať na fakt, že právo na vodu má každý. Dáva si za cieľ zabezpečiť dostupnosť a udržateľný manažment vody a sanitárnych opatrení pre všetkých. Západoslovenská vodárenská spoločnosť prostredníctvom svojich odštepných závodov organizuje pre občanov a školy oslavy, ktorých významom je pripomenúť si význam pitnej vody ako kvalitného a zdraviu prospešného nápoja a zároveň viesť deti a mládež k ochrane životného prostredia a vodných zdrojov,“ konštatuje Margita Kršáková, riaditeľka Odštepného závodu Nitra. Svetový deň vody bol na 22. marca vyhlásený v roku 1922 Valným zhromaždením OSN na konferencii v Rio de Janeiro. Je jedinečnou príležitosťou pripomenúť si mimoriadnu dôležitosť vody pre zachovanie prostredia a rozvoj ľudskej spoločnosti.

Zdroj: Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Nitra

Jarné upratovanie mesta

Jarné upratovanie mesta sa začalo 8. apríla 2019 v mestskej časti Krškany a trvalo desať týždňov. Veľkoobjemové kontajnery boli od 12. do 20. hodiny postupne umiestnené vo všetkých mestských častiach. Občania sa mohli zbaviť nadrozmerných a nepotrebných vecí ako sú skrine, stoly, posteľe, umývadlá, a podobne, ktoré sa nezmestia do klasických smetných nádob. Zakázané bolo vyhadzovať organický odpad ako napríklad lístie, konáre, drevo a elektrozariadenia – televízory, práčky či chladničky. Odpad mohli občania odovzdať zadarmo, bez platenia. Po predložení občianskeho preukazu, ktorým obyvatelia preukážu trvalý pobyt v Nitre a po predložení dokladu o zaplatení poplatku za smetné, ľudia môžu odovzdať odpad z domácností aj na zberných dvoroch. Urobiť tak môžu kedykoľvek, a teda aj mimo termínov jarného upratovania.

Zdroj: nitra.sk

Sto dobrovoľníkov vyzbieralo zo Zobora dva plné kontajnery odpadu

Viac ako sto dobrovoľníkov, turistov, milovníkov prírody, žiakov a študentov sa po dvoch rokoch stretlo v sobotu 13. apríla 2019 na nitrianskom Zobore na 11. ročníku Jarného čistenia Zobora. Dobrovoľníci dostali pracovné rukavice a vrecká na odpad. Postupne vyčistili od nahromadeného odpadu turistické chodníky a ich okolie medzi Dražovcami, Pyramídou, Zoborom a Žibricou. Podujatie zorganizoval Nitriansky horský spolok (NHS) v spolupráci s mestom Nitra a Správou Chránenej krajiny oblasti Ponitrie. Zámerom organizátorov bola aj asanácia nelegálnych skládok na území prírodnej rezervácie Lupka a nad mestskou časťou Dražovce, kde sa každoročne hromadí veľa odpadu. „Nelegálne skládky sú dlhodobým problémom, práve z nich pochádza väčšia časť z vyzbieraného odpadu,“ povedal predseda NHS Patrik Együd. Počas uplynulých desiatich ročníkov akcie bolo vyzbieraných zhruba 28 ton

odpadu, v tomto roku sa podarilo vyzbierať ďalšie dva veľkokapacitné kontajnery plné odpadu. Jeho likvidáciu zabezpečí mesto prostredníctvom spoločnosti Nitrianske komunálne služby. Organizátori sa zhodli na tom, že problémom znečistenia Zoborských vrchov sú blízkosť veľkého mesta, ľahká dostupnosť tohto územia a nezodpovednosť ľudí. Odpad namiesto zberových dvorov, kde sa dá odovzdať, vyvážajú do prírody, prípadne prázdne obaly z potravín, ktoré si vzali na túru, neznesú dole do mesta, ale vyhodia ich v prírode.

Zdroj: Rado Baláž

Nitrianske pramene

Z prameňov nachádzajúcich sa na území mesta Nitra vyhovela začiatkom apríla 2019 požiadavkám na kvalitu pitnej vody len voda z prameňa Šindolka. Potvrdili to laboratórne vyšetrenia vzoriek vody, ktoré odobrali zamestnanci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Nitre v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou v apríli tohto roka. Odoberaté boli vzorky vôd zo Svoradovho prameňa, z prameňa Šindolka a prameňa na Pivoňkovej ulici. Vzorka vody z Puškinovho prameňa nebola odoberatá z dôvodu nulovej výdatnosti. Laboratórnymi vyšetreniami bolo zistené, že vzorky vody odoberaté 9. apríla zo Svoradovho prameňa a z prameňa na Pivoňkovej ulici v stanovených ukazovateľoch nevyhovujú požiadavkám vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou. Vzorka vody odoberatá z prameňa na Pivoňkovej ulici nevyhovuje pre prekročenie limitu v mikrobiologických ukazovateľoch koliformné baktérie a kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 stupňoch Celzia. Pre prekročenie limitu v mikrobiologickom ukazovateli koliformné baktérie nevyhovuje ani vzorka vody odoberatá zo Svoradovho prameňa. Vzorka vody odoberatá z prameňa Šindolka požiadavkám vyhlášky vyhovuje.

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Nitre

Pred nárazmi chránia vtáky bezpečnostné prvky

Celkom 4500 bezpečnostných prvkov, tzv. odkloňovačov, bolo v rámci projektu Life Energia nainštalovaných na 43 kilometroch najrizikovejších úsekov častých stretov vtákov s elektrickým vedením na území Chránenej krajinnej oblasti (CHKO) Ponitrie. Ekologizácia nebezpečných úsekov elektrických vedení, ktorá sa začala v roku 2014, dosahuje takmer 100-percentnú úspešnosť, informovala o tom Michaela Dobošová, hovorkyňa Západoslovenskej distribučnej. CHKO Ponitrie je jednou z 13 nížinných oblastí v rámci chránených vtáčích území na Slovensku, na ktoré sa projekt zameria. Západné Slovensko je špecifické v tom, že sa tu nachádza jadrová populácia labute

veľkej u nás. Je to veľký, ťažký vták, usposobený na pomalé prelety po krajine. Labute sa často koncentrujú do krdľov, v ktorých aj prelietavajú. V početnej skupine sú však ich reakcie oneskorené, hlavne u posledných jedincov, a ich manévrovacía schopnosť je horšia," poukázal na to Marek Gális z Ochrany dravcov na Slovensku. Ako dodal, následkom stretu však nie je len úhyn vtáctva, ale sú ním i výpadky elektrickej siete. Projekt Life Energia zachráni ročne viac ako 600 vtákov a predíde tak spôsobeniu škody na prírode v hodnote jeden a pol milióna eur, uvádzajú realizátori. V rámci projektu sa tiež zakúpilo vybavenie pre osem rehabilitačných staníc v pôsobnosti Štátnej ochrany prírody SR (Bratislava, Malacky, Dunajská Streda, Nitra, Banská Štiavnica, Brzotín, Rimavská Sobota, Trebišov), v Rozhanovciach pri Košiciach bola kompletne zrekonštruovaná aj rehabilitačná stanica Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach.

Zdroj: teraz.sk

V areáli Jaguar Land Rover vznikli centrá biodiverzity

Zástupcovia automobilky Jaguar Land Rover a dekan Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre František Petrovič podpísali 10. júna 2019 pri príležitosti Medzinárodného dňa životného prostredia zmluvu o spolupráci pri biomonitoringu a ochrane biodiverzity v areáli závodu. Experti z fakulty v ňom budú pravidelne robiť biomonitoring vybraných druhov drobných živočíchov. Zároveň tu vznikne takzvaná zelená zóna zložená z ekologických plôch, ktoré by mali prispieť k prilákaniu a ochrane vybraných druhov živočíchov. Závod Jaguar Land Rover sa nachádza v blízkosti Zoborských vrchov, prírodnej rezervácie Lupka a rieky Nitra, ktoré sú významnými zdrojmi biodiverzity. V jeho okolí žijú živočíšne druhy typické pre takýto pahorkatinový a otvorený typ krajiny. Pripravované ekologické plochy v závode budú zložené z pôvodných druhov krov, lúčnych bylín a tráv, ktoré vytvoria biotopy pre hmyz a drobné stavovce. Ich súčasťou budú aj vodné plôšky - napájadlá pre vtáky a obojživelníky, ako i špeciálne kamenné kopy určené pre plazy. Zelená zóna, ktorá takto vznikne, zvýši biodiverzitu územia, vytvorí pre tieto živočíchy optimálne podmienky pre úkryt, rozmnožovanie a prirodzený život. „Pri podnikaní zohľadňujeme podmienky prostredia, v ktorom stoja naše výrobné závody. Vážime si spoluprácu s odborníkmi z Univerzity Konštantína Filozofa, ktorých expertíza bude cenným prínosom pri podpore podmienok priaznivých pre pôvodnú faunu aj flóru. Ďalším prínosom projektu bude podpora hniezdenia dravých vtákov a sov. Dravce sú úplne prirodzeným a biologicky bezpečným spôsobom ochrany areálu. Vo vonkajších priestoroch závodu budú inštalované drevené barličky v tvare písmena T, ktoré im umožnia výhľad a priestor pre lov najmä malých hlodavcov,“ vysvetlil zoológ z Katedry ekológie a environmentalistiky UKF Ivan Baláž, pod ktorého vedením sa projekt počas nasledujúcich dvoch rokov uskutoční. Automobilka otvorila svoj závod v Nitre 25. októbra 2018, teda dva roky od poklepania základného kameňa. Investícia dosiahla 1,4

miliardy eur. Jaguar Land Rover je najväčší britský výrobca automobilov. V roku 2018 predal v 128 krajinách sveta 592 708 vozidiel. Výrobu sústreďuje v Spojenom kráľovstve a v ďalších závodoch v Číne, Brazílii, Indii, Rakúsku a na Slovensku.

Zdroj: ukf.sk

Horúčavy v uliciach zmierňovali osviežovače

Letné horúčavy v Nitre zmierňovali vodné osviežovače i fontánky s pitnou vodou. Počas posledných horúcich dní sa teploty predovšetkým v centre mesta vyšplhali na vysoké hodnoty, väčšina zariadení na rozstrekovanie chladnej vodnej pary bola preto umiestnená práve tam. Na pešej zóne inštalovali štyri osviežovače vzduchu, jeden sa nachádzal v Mestskom parku na Sihoti. Všetky zariadenia boli vyčistené a ošetrené tak, aby boli funkčné. Určite by sme vedeli využiť osviežovače vzduchu aj v ďalších lokalitách mesta, ale zatiaľ na ich nákup neboli v mestskom rozpočte vyčlenené peniaze. Ak ich zastupiteľstvo schváli, doplnia sa do ulíc podľa požiadaviek výborov mestských častí. Na osvieženie počas teplých dní slúžili aj fontánky s pitnou vodou. Umiestnili ich v mestskom parku, na Župnom námestí, Pribinovom námestí, na pešej zóne, na Vršku, ale aj na sídlisku Klokočina.

Zdroj: nitra.sk

Zrenovovali Mestský park na Sihoti v Nitre

Mestský park na Sihoti podstúpil tohto roku rekonštrukciu. Radnica získala na realizáciu tohto projektu nenávratný finančný príspevok za viac ako 629-tisíc eur zo zdrojov Integrovaného regionálneho operačného programu. Cieľom projektu je budovanie a revitalizácia prvkov zelenej infraštruktúry časti Nového a Spojovacieho parku v Nitre. Autorom projektu je záhradný architekt Zoltán Balko. Projekt rieši ošetrovanie pôvodnej stromovej vegetácie, výsadbu nových drevín (stromov a krov), výsadbu trvalkových záhonov a kvetinovej lúky. V mestskom parku by mali pribudnúť autorské výtvarné diela, vymenená bude časť mobiliáru, lavičky a drobné odpadové nádoby. Zrekonštruovaná bude aj časť verejného osvetlenia. V parku pribudne náučný chodník s informačnými tabuľami, zameranými na ekológiu, prostredníctvom ktorých získajú návštevníci parku informácie o hmyze, rastlinách a živočíchoch žijúcich v tejto lokalite. Okrem novej výsadby ošetrili 300 pôvodných stromov. Tisíce eur investovali do nového osvetlenia. V parku pribudli lavičky, hojdačky a rôzne umelecké diela (plastiky). V parku pribudli aj nové záhony kvetov.

Zdroj:teraz.sk

Komunálne služby rozdáajú domácnostiam nádoby na zber plastov

Nitrianske komunálne služby koncom júla 2019 rozniesli domácnostiam v mestskej časti Krškany 800 nádob na plastový odpad. Doteraz mali obyvatelia rodinných domov na zber plastových odpadov k dispozícii žlté vrecia, ktoré postupne nahrádzajú 120-litrové žlté nádoby. Minulý rok začali v Nitre-Dražovciach, pretože v tejto časti nie je zberný dvor. Na tieto nádoby majú Nitrianske komunálne služby veľké požiadavky od občanov. Občania majú o nádoby záujem, a preto NKS plánujú, že do konca roka umiestnia ďalších tisíc nádob aj v iných mestských častiach. V prípade, ak sa ľudom nádoby naplnia, môžu k nej položiť aj plastový odpad v žltých vreciach, ktoré pracovníci komunálnych služieb pri zvoze plastového odpadu odstránia. V horúcich dňoch sa množstvo plastového odpadu výrazne zvyšuje. Pijeme oveľa viac nápojov ako zvyčajne, takže produkuje oveľa viac odpadu v podobe plastových fliaš. Do žltých nádob môžu občania dávať PET fľaše z minerálok a z nealko nápojov, obaly od aviváží, tekutých pracích práškov, kozmetiky, hygienických potrieb, ale aj tetrapaky z džúsov, mlieka a smotany zbavené nečistôt.

Zdroj: nitra.sk

Žatvu na poliach SPU ovplyvnilo sucho a extrémne vysoké teploty

Tohtoročnú žatvu na poliach Vysokoškolského poľnohospodárskeho podniku Slovenskej poľnohospodárskej univerzity (SPU), s.r.o., Kolíňany ovplyvnili nedostatok vlhky a dlhotrvajúce extrémne vysoké teploty. Napriek tomu hodnotí konateľ podniku Ján Lajda výsledky žatevných zberových prác ako veľmi dobré. V porovnaní s minulosťou je žatva v súčasnosti jednoduchšia, poľnohospodárov však čoraz častejšie skúšajú nepriaznivé výkyvy počasia, ktoré majú významný vplyv na každoročnú úrodu,“ skonštatoval Lajda, ktorý na záver žatvy symbolicky odovzdal žatevný veniec rektorke SPU Klaudii Halászovej. Pracovníci Vysokoškolského poľnohospodárskeho podniku SPU ukončili žatvu hustosiatych obilnín a zber repky na výmere takmer 1000 hektárov. Úrodu obilnín a repky v tomto roku najviac ovplyvnil nedostatok vlhky v ich rozhodujúcich fázach rastu. Po suchom marci a apríli síce v máji padli potrebné zrážky, ale extrémne horúci jún bez zrážok sa postaral o nízke úrody plodín. Najlepšie výsledky podnik dosiahol v pestovaní pšenice ozimnej s úrodou 6,47 tony z hektára. Podstatne horšie dopadla pšenica tvrdá s úrodou 4,42 tony z hektára. Výnosy jačmeňa jarného s výbornou sladovníckou kvalitou predstavovali 5,69 tony z hektára. Výnosy repky olejnej nesplnili očakávania pestovateľov, úroda sa pohybovala na úrovni 3,14 tony z hektára.

Zdroj: uniag.sk

Polopodzemné kontajnery sa rozšírili aj do ďalších mestských častí

Systém polopodzemných kontajnerov na odpad sa v Nitre postupne rozširuje. Najnovšie pribudli nové odpadové nádoby na Štiavnickej ulici a na Triede Andreja Hlinku na sídlisku Chrenová, kde až 90 percent odpadového hospodárstva zabezpečujú Nitrianske komunálne služby práve prostredníctvom polopodzemných kontajnerov. Ďalšie takéto nádoby sú umiestnené na sídlisku Klokočina a v Starom meste. Polopodzemné kontajnery budú postupne pribúdať aj v ostatných mestských častiach Nitry. Z hľadiska logistiky a ekonomiky sú pre Nitrianske komunálne služby ideálnym riešením. Prvé polopodzemné kontajnery začalo mesto Nitra osádzať v roku 2014, v súčasnosti je na 34 stojiskách umiestnených 230 nádob na odpad. Všetky sú bezbariérové, kontajnery si ľahko otvoria aj vodiči. Nádoby sú vybavené senzormi, ktoré uľahčujú a zefektívňujú zber odpadov. Senzor je uchytený v ráme kontajnera zhora. Vysiela lúč, ktorý sa odráža od odpadu a takto odmeria výšku odpadu. Údaje o naplnenosti nám kontajnery posielajú štyrikrát za deň. Senzory sa osvedčili hlavne pri odvoze separovaného odpadu, dispečing vďaka nim presne vie, kam a kedy poslať zberové vozidlá. Občania si môžu naplnenosť kontajnerov pri svojich domoch overiť cez aplikáciu, ktorú si môžu stiahnuť do mobilu. Výhodou polopodzemných kontajnerov je z ekonomického hľadiska 30-percentný pokles nákladov na vývoz separovaného odpadu. Za kratší čas sa vyvezie väčšie množstvo odpadu. Vytratilo sa prehrabávanie odpadkov neprispôsobivými obyvateľmi, pretože v hĺbke 2,5 metra na odpadky nedosiahnu. Vymizol aj zápach, ktorý je cítiť pri otvorení veľkého veka na klasických 1100-litrových kontajneroch s komunálnym odpadom. Nitrianske komunálne služby zaznamenali aj vymiznutie hlodavcov. V minulosti sa stalo, že závozníkov pri zbere odpadu pohrýzli potkany. Ak sa teraz potkany medzi odpadkami objavajú, so závozníkmi pri vývoze odpadu neprídu do kontaktu.

Zdroj: Ladislav Peniaško, riaditeľ NKS

Mesto Nitra sa stará o ovocný sad

Mesto založilo v roku 2018 na jeseň ovocný sad. Nachádza sa areáli Agrokomplexu. Zatiaľ je väčšina veľkého pozemku prázdna, len v jeho zadnej časti rastú malé stromčeky. Väčšinou ide o jablone, ktoré už zarodili prvé plody. Kým pustia verejnosť do ovocného sadu, prejde ešte niekoľko rokov. Zatiaľ po ňom behajú poľné zajace a bažanty. Z pozemku je výhľad na Kalváriu, vidieť kostolík na konci krížovej cesty aj misijný dom. „Na jeseň tu bolo vysadených sto stromov – šesťdesiat jabloní, dve oskoruše, osemnásť orechov a dvadsať liesok. Asi 10 -15 percent z nich bohužiaľ vyschlo. O sad sa stará Stredisko mestských služieb spolu so Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou. Nerobili sa žiadne postreky chemikáliami, o sad sa starali v biomóde. Pozemok bol zatiaľ iba kosený a stromčeky sa polievali. Vodu vozila

cisterna, na pláne bolo vykopanie studne. Ďalšia pôvodne plánovaná výsadba na jar nepribudla.

Zdroj: vlastný text

Mesto Nitra sa pripravuje na zmenu klímy

Klimatickým zmenám sa postupne prispôsobuje aj život v mestách. Práve zatrávnené strechy by mali byť prínosom pre životné prostredie. Téma zmeny klímy je jednou z priorít Nitry. „Pristupujeme k nej s „chladnou hlavou“, nie pod tlakom súdobých módných trendov. V rámci koncepcných riešení mesto v súčasnej dobe obstaráva z fondov EÚ dokumenty „Mestská adaptačná stratégia na zmenu klímy“ a „Generálny plán zelene“. Dané dokumenty v krátkodobom i strednodobom horizonte v rámci Nitry riešia systematický prístup k opatreniam v oblasti minimalizácie teplotných ostrovov v meste, manažmentu zrážkovej vody, ako i výsadby zelene (výber vhodných druhov, technické riešenia a podobne), s cieľom úpravy mikroklimy mestského prostredia v prospech pritienenia, nižšej teploty a zvýšenej vzdušnej vlhkosti. Mesto chce promovovať aj myšlienku budovania vegetačných striech s tzv. vodozadržnou vrstvou. „Chceme upraviť celkovú energetickú bilanciu stavieb (novostavieb a rekonštruovaných budov). Príkladom je v súčasnej dobe snaha vybudovať extenzívne vegetačné strechy napríklad na budove Mestského úradu v Nitre. Zelenú strechu by mohli mať aj iné budovy v meste. V ďalšom období chce mesto hospodárne nakladať so zrážkovou vodou v rámci jej zadržania a následného využívania na zálievku u striech iných mestských objektov, napríklad zimného štadióna, mestskej športovej haly a podobne. To, ktoré mestské objekty sú vhodné na vodozadržné opatrenia a ktoré plochy a verejné priestranstvá sú vhodné na výsadbu nových stromoradií a alejí majú ukázať spomínané strategické dokumenty.

Zdroj: nitra.sk

Biodiverzitné lúky pod Zoborom

V Nitre by už čoskoro mali vzniknúť biodiverzitné lúky. Radnica sa týmto pridáva k mestám, v ktorých sa časť mestskej zelene bude spravovať spôsobom šetrným k prírode. „V rámci projektu zvažujeme výber desiatich až pätnástich lokalít tak, aby boli zastúpené v každej mestskej časti. Tu sa bude kosiť menej intenzívne,“ informovala iniciátorka zámeru, mestská poslankyňa Jarmila Králová, ktorá je predsedníčkou komisie pre životné prostredie, verejný poriadok a komunálne činnosti pri mestskom zastupiteľstve. „Ide o projekt, v rámci ktorého sa na vybraných lokalitách vysejú lúčne porasty. Na nich nájdú útočisko rôzne druhy hmyzu, ktoré v nízko kosených trávnikoch neprežijú a tiež drobné vtáctvo a najmä vymierajúce opel'ovače – čmeliaky a včely. Lúčne porasty sa budú kosiť menej často ako trávniky. Lepšie tak budú zvládať vysoké teploty,

po ktorých často kosený trávnik vysychá. Biodivezitné lúky nestrácajú schopnosť zadržiavať zrážkovú vodu a pomôžu pri ochladzovaní okolitého prostredia,” vysvetlila poslankyňa Jarmila Králová. „V rámci komisie zriadime pracovnú skupinu, ktorá sa bude systematicky zaoberať témou biodiverzity lúk v mestskej zeleni. Skupina, pozostávajúca z odborníkov, vyberie vhodné lokality na výsadbu lúčnych porastov a určí stratégiu vzniku takýchto lúk v Nitre. Všetkému bude prechádzať osvetová kampaň a diskusie s občanmi Nitry, ktorú začíname od septembra,” zdôraznila poslankyňa Králová. „Na diskusiách budú odborníci z radov alergológov, klimatológov, vodohospodárov a včelárov vysvetľovať celkový prínos - so všetkými plusmi, mínusmi a rizikami. Privítame všetky dobré nápady a pripomienky občanov,” dodala Jarmila Králová. Biodiverzitná plocha pôsobí nielen dekoratívne, ale prispieva aj k ochrane biodiverzity. Poskytuje potravu včelám, motýľom a inému hmyzu. Môžu na nej rásť rozmanité kvitnúce byliny. Biodiverzitné lúky môžu počas horúceho leta prispieť k ochladzovaniu prostredia vo vyššej miere ako bežne kosený trávnik, zadržiavajú vlahu, obsahujú menej alergénnych druhov a chránia biodiverzitu. Biodiverzitné lúky priamo v meste, vrátane sídlisk a vnútroblokov, sú jedným z dôležitých prvkov adaptácie mesta na klimatické zmeny. „Výber plôch pre biodiverzitné lúky bude podmienený ich nekonfliktnosťou z pohľadu prevádzky, funkcie, dostupnosti a umiestnenia v lokalite. Určite nie je v záujme veci, aby nevhodný výber negatívne ovplyvnil verejnú mienku. Skôr naopak, projekt sa bude uchádzať o podporu verejnosti otvorenou komunikáciou, verejnými diskusiami a pozitívnou argumentáciou,” dodal Štefan Lančarič z útvaru hlavného architekta. Vzhľadom na meniacu sa klímu, musí samospráva reagovať a prinášať riešenia v prospech kvality života obyvateľov. Radnica plánuje vysadiť lúky. Má už vytypovaných prvých desať až pätnásť lokalít. Vyjadriť sa k nim môže aj verejnosť. Diskusia je plánovaná na koniec septembra. Poslankyňa Jarmila Králová na nej avizuje účasť odborníkov, napríklad alergológa či klimatológa. Biodiverzitné lúky majú pribudnúť v každej mestskej časti, pomôžu zmierniť negatívne dopady klimatických zmien v meste. „Lúčne porasty sa budú kosiť menej často ako trávniky. Zadržia zrážkovú vodu a pomôžu pri ochladzovaní prostredia. Pôjde o malé plochy. Keď sa osvedčia, rozšírime ich na viaceré miesta,” naznačila. Lúky majú byť v Brezovom háji, na veľkom kruhovom objazde na Štúrovej, na ploche medzi Židovským a Párovským cintorínom, pri skateparku, pri viacerých cestách. Medzi vytypované lokality patria ulice Murániho, Novomeského, Mikovíniho, Tokajská, Kremnická, Topoľová, Dlhá či Nábrežie mládeže.

Zdroj: vlastný text

Zmena klímy zhoršuje životné prostredie

Niektoré časti Nitry sú v lete vyprahnuté a so zmenou klímy sa to ešte zhoršuje. Patrí k nim okrem Svätoplukovho námestia, ktoré ide mesto upraviť, napríklad aj časť Štefánikovej triedy oproti bývalému Tesco. Nie je tu ani kúsok zelene, ktorá by poskytla

tieň. „Predmetné územie je jednou z priorít zvyšovania kvality verejných priestranstiev v prospech pobytovosti, prívetivosti a mestskej kvality. Jedným z najvýznamnejších výrazových architektonických prvkov bude zeleň v podobe alejí stromov a kvetinových výsadiieb. Lokalít, ktoré majú ozelenieť, je viac. Mesto má interný názor na problematiku, ktorý bude overený prostredníctvom spracovávaného strategického dokumentu Adaptačnej stratégie na zmenu klímy. Dokument má byť hotový v roku 2020, mesto Nitra na dokument získalo peniaze z eurofondov. Pribudnúť by mali nové alejové výsadby s cieľom pritienenia peších koridorov a ťahov. Výsadba stromov bude súvisieť aj s úpravou druhovej skladby v prospech rýchlorastúcich drevín. Rýchlym riešením je tiež využitie konštrukcií s popínavými rastlinami ako tieniacich prvkov.

Zdroj: nitra.sk

Jesenné upratovanie v Nitre

Jesenné upratovanie sa v Nitre začalo 23. septembra 2019 a trvalo do konca novembra. Organizovali ho Nitrianske komunálne služby. Občania mohli všetky nepotrebné veci do kontajnerov zahodiť vo všetkých mestských častiach. Kontajnery boli na jednotlivé ulice privezené vždy napoludnie, o 12. hodine, občania mohli do nich odpad dávať do 20. hodiny. Do veľkoobjemových kontajnerov mohli občania vyhadzovať najmä veľkorozmerný komunálny odpad - rozobraté skrine, stoly, WC misy. Na organický odpad - konáre, drevo, lístie a elektrozariadenia – televízory, či chladničky boli určené zberné dvory. Po predložení občianskeho preukazu, ktorým obyvatelia preukážu trvalý pobyt v Nitre - a po predložení dokladu o zaplatení poplatku za smetné, mohli ľudia bezplatne odovzdať odpad z domácností aj na zberných dvoroch. Urobiť tak môžu kedykoľvek, aj mimo termínov jesenného upratovania. Zberné dvory sú v Janíkovciach, na Čermáni, na Nábřeží mládeže, pri NKS, na Braneckého ulici a Zoborských kasárňach a tiež v Krškanoch, kde je aj kompostáreň.

Zdroj: nitra.sk

Mestský úrad sa zapojil do celosvetového klimatického štrajku

Mestský úrad v Nitre sa v piatok 20. septembra 2019 zapojil do klimatického štrajku. Pracovníci úradu symbolicky na 15 minút prerušili prácu a podporili tak myšlienku zmiernenia klimatických zmien. „Túto chvíľu sme využili na to, aby sme sa všetci spoločne zhromaždili pred budovou radnice a pripomenuli si náročný boj proti klimatickým zmenám. Pripájame sa tak k mladým ľuďom po celom svete, ktorí v tento deň vyjdú do ulíc, aby požadovali rúzne kroky na vyriešenie klimatickej krízy, ktorá môže vyvrcholiť narušením biodiverzity a celkovým kolapsom planéty,“ uviedol primátor Nitry Marek Hattas. Na Slovensku sa klimatický štrajk konal okrem Nitry aj

v Bratislave, Žiline, Banskej Bystrici a Košiciach. Pridala sa k nemu aj Únia miest Slovenska, ktorá sa práve v tento deň stretla na rokovaní prezídia. Predstavitelia Únie miest Slovenska na 15 minút prerušili schôdzu a zapoja sa do štrajku.

Zdroj: vlastný text

Primátor Marek Hattas (vľavo). Primátor Trenčína Richard Rybníček (v strede) a nitriansky primátor Marek Hattas.

Foto: Roman Oravec

Účastníci klimatického štrajku boli aj primátori 20 slovenských miest, ktorí sa práve v tento deň boli v Nitre na zasadnutí Únie miest Slovenska.

Foto: Roman Oravec

Účastníci Agrofilmu diskutovali o téme plytvania s potravinami

Dokumenty z oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, vedy, výskumu, ale aj o tom, ako udržať a zachovať využitie zdrojov pre ďalšie generácie, ponúkal 35. ročník medzinárodného filmového festivalu Agrofilm. Festival sa začal v pondelok 30. septembra 2019 v priestoroch Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho

centra (NPPC) v Lužiankach. Súťažná prehliadka filmových dokumentov s tematikou poľnohospodárstva, potravinárstva, ochrany prírodných zdrojov a života na vidieku informovala laickú i odbornú verejnosť o najnovších poznatkoch vedy a výskumu v oblastiach, ktoré ovplyvňujú kvalitu života a naše zdravie, informoval spoluorganizátor festivalu Ján Škorňa. Návštevníci Agrofilmu si pozreli 102 dokumentárnych filmov z 28 krajín sveta. Medzinárodná porota zložená z filmárov a vedeckých poľnohospodárskych pracovníkov ohodnotila 42 súťažných filmov tohto ročníka. Tradičné diskusné fórum v stredu 2. októbra venovali aktuálnej téme - plytvaniu potravinami. Účastníci sa pokúsili odpovedať na otázku, či musia potraviny končiť v koši. Diváci si aj pozreli filmy s touto tematikou, diskutovali s vedeckými odborníkmi, ale aj s ľuďmi, ktorí vystúpili v dokumentoch. Zároveň mohli ochutnať potraviny, o ktorých sa hovorí. Po skončení diskusného fóra sa v priestoroch NPPC konala vernisáž diel autorov zo Združenia výtvarníkov nitrianskeho regiónu N'89. Agrofilm sa skončil 4. októbra.

Zdroj: vlastný text

Mesto Nitra získalo ocenenie v súťaži Enviromesto 2019

V utorok 1. októbra 2019 na X. ročníku medzinárodnej konferencie Životné prostredie miest a environmentálna regionalizácia SR, ktorá sa uskutočnila v Žiline, ktorá sa konala v Žiline, vyhlásili výsledky súťaže Enviromesto 2019.. Dvojdnňová konferencia bola zameraná na predstavenie inšpirácií a riešení pre skvalitňovanie životného prostredia miest a na zdôraznenie významu lokálnych environmentálnych dát pre lepšie rozhodovanie samospráv. Cieľom podujatia bolo poskytnúť odporúčania a návody pre skvalitnenie mestského životného prostredia a výmena skúseností so zavádzaním zaujímavých environ-mentálnych riešení do praxe. Mesto Nitra získalo prvenstvo za sériu opatrení a projektov, ktoré zrealizovalo v poslednom období. Mesto v rámci súťaže predstavilo viacero pripravovaných, alebo realizovaných projektov, jedným z nich je „Stratégia adaptačných opatrení na zmenu klímy pre mesto Nitra.“ Dôležitosť dokumentu je hlavne v smerovaní mesta vo verejnom priestore, plánovaní vhodnej výsadby zelene, či oblasti zadržiavania zrážkových vôd a ich lepšieho využitia. „Je to úspech a ocenenie viacerých aktivít odborných pracovníkov. Treba v nich pokračovať, správne ich nasmerovať a aplikovať, nakoľko sú pre obyvateľov mesta prínosné,“ povedal primátor Miloslav Špoták po prevzatí diplomu od pracovníčok Slovenskej agentúry životného prostredia. „Cenu sme dostali aj za projekt inštalácie desiatich monitorovacích staníc, ktorý je v predfinálnej realizačnej fáze. Stanice pomôžu zmerať kvalitu ovzdušia, ale aj zrážky, hlučnosť, prašnosť, či teplotu. Dáta z nich pomôžu rôznym subjektom adresnejšie zlepšiť situáciu v meste v oblasti životného prostredia,“ doplnil Štefan Lančarič z mestského úradu. V ďalšom procese zlepšovania klímy v meste sa plánuje účinnejšie zapracovanie zelene, či už kvetov, bylín, kríkov - ale hlavne - vhodných stromov. K zmierneniu dopadov klímy je

mimoriadne dôležitá spomínaná zeleň, nakoľko tá už neplní iba estetickú, sociálnu a rekreačnú funkciu, ale aktuálne musí mať najmä klimatické plusy súvisiace s ochladzovaním, tienením a zachytávaním oxidu uhličitého.

Zdroj: nitra.sk

Súťaž o najkrajší balkón a predzáhradku

Mesto Nitra ocenilo v stredu 9. októbra 2019 aktivity občanov pri starostlivosti o balkóny a predzáhradky pri bytových domoch. S výsledkami súťaže, vyhlásenej odborom komunálnych činností a životného prostredia Mestského úradu v Nitre, oboznámili členovia hodnotiacej komisie občanov, pozvaných na slávnostné vyhodnotenie. Súťaž oslovuje najmä starších občanov, ktorým nie je ľahostajné ich životné prostredie. Viacerí z nich sa v rámci voľno-časových aktivít venujú záhradkám pri svojich bytových domoch a na svojich balkónoch pestujú muškáty, petúnie, či iné rastliny. Sídľisková zeleň je atakovaná rôznymi spôsobmi - od poveternostných vplyvov až po rôzne zvieratá, ktoré žijú spolu s nami na sídliskách. Hodnotiaca komisia konštatovala, že víťazi sa určovali veľmi ťažko. Autormi najkrajších predzáhradiek sú manželia Látečkovci z Javorovej, manželia Mackovci z Jánskej, Margita Košťálová z Jedlíkovej ulice, ale aj ďalší aktívni občania, ktorí svoj voľný čas venujú dobrovoľníckej práci.

Zdroj: vlastný text

V Botanickej záhrade zakvitli nové druhy orchideí

V Botanickej záhrade Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre zakvitli v novembri nové druhy orchideí. Jedným zo vzácných je druh *Dracula bella*, ktorá dostala pomenovanie vďaka svojej nezvyčajnej farbe. Meno *Dracula* doslovne znamená malý drak a vychádza z postavy v mnohých upírskych románoch a filmoch. Dôvodom je jej krvavočervená farba kvetov u niekoľkých druhoch. Zaujímavý je aj neobvyklý kvet *Draculy*, ktorý pozostáva z troch veľkých zaoblených okvetných lístkov. Novým druhom v zbierke Botanickej záhrady SPU je aj *Bulbophyllum Wilbur Chang*. Známy je svojou nepríjemnou vôňou kvetov, ktorá pripomína zápach zhnitého mäsa. „Touto vôňou si láka opel'ovačov. Rod *Bulbophyllum* je pravdepodobne najväčším rodom medzi orchideami s viac ako 2000 druhmi. Centrum rozmanitosti tohto druhu sa nachádza v lesoch Montane v Papue-Novej Guinei, kde botanici zaznamenali viac ako 600 druhov. Botanická záhrada SPU v Nitre eviduje vo svojich zbierkach 78 rodov, 220 druhov a veľké množstvo hybridov - šľachtencov od pôvodných druhov.

Zdroj: uniag.sk

Výskumníci UKF majú projekt proti premnoženiu hraboša poľného

Výskumníci Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre pod vedením profesora Ivana Baláža pripravili a 21. novembra 2019 zverejnili projekt, ktorým chcú zintenzívniť monitoring hraboša a prispieť tak k zníženiu jeho obrovskej populácie. Projekt podľa Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) v konečnom dôsledku pomôže aj samotnej prírode, keďže poľnohospodári nebudú musieť bojovať s extrémne premnoženým škodcom chemickými prípravkami. Pokiaľ dostanú nitrianski odborníci na projekt zelenú, fungovať začne od 1. júla 2020. Mimoriadne premnožený hraboš poľný len v tomto roku spôsobil škody na poľnohospodárskych plodinách za viac ako 11 miliónov eur na výmere 54 tisíc hektárov. Taký je výsledok veľkého, celoslovenského monitoringu škôd, ktorý na jeseň urobila SPaPK. Tento rok nie je pritom podľa SPPK prvým, kedy poľnohospodári počítajú straty na úrode spôsobené hrabošmi. Kalamita bola aj v roku 2014, vtedy hraboš spôsobil škody najmä na území Trnavského kraja. Od roku 2015 preto Regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora v Trnave robí práve v spolupráci s Katedrou ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre cielený monitoring hraboša poľného. Obrovské škody na poliach a finančná náročnosť monitoringu inšpirovali v tomto období nitrianskych výskumníkov k vypracovaniu projektu „Inovatívny systém prevencie rizík v agrárnej krajine“, ktorým už po tretíkrát reagujú na výzvu Agentúry na podporu výskumu a vývoja. Jeho autori dúfajú, že členovia Rady pre pôdohospodárske vedy podporia systémové riešenie hraboša poľného a ich projekt schvália. „Projekt rieši riziká v poľnohospodárskej krajine – hraboša poľného a eróziu pôdy. Cieľom je vytvorenie inovatívneho systému prevencie rizík v krajine použitím metód fotogrametrie a diaľkového prieskumu Zeme. Odborníci práve vďaka projektu budú môcť presnejšie určiť, ako sa vyvíja populácia hraboša v konkrétnych slovenských regiónoch, kde sú hlavné ohniská jeho výskytu a aké sú účinné spôsoby ochrany plodín, či biologické alebo chemické,“ uviedol riaditeľ Regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory v Trnave Jozef Šumichrast. Miliónové škody v prírode tak podľa SPPK jednoznačne potvrdzujú, že hraboš poľný potrebuje systematický plošný monitoring, čo je práve v čase meniacich sa klimatických podmienok aj na našom území obzvlášť podstatné a žiaduce.

Zdroj: uniag.sk

Radnica vysadila v centre mesta nové dreviny

Na Svätoplukovom námestí a pešej zóne v centre Nitry pribudli začiatkom decembra 2019 nové dreviny. Brestovec západný má pomôcť pri vytváraní tieňa predovšetkým počas horúcich letných mesiacov. Drevina je známa skôr z krajín južnej Európy. „K výsadbe tohto typu stromu nás tlačí hlavne počasie, ktoré je už v lete porovnateľné so stredomorskými krajinami. Mohutný listnatý strom pomôže výborným tienením a je

odolný aj v znečistenom prostredí. Dorastá do výšky a šírky asi 20 metrov. Celkovo bude vysadených 48 stromov, z nich bude dvadsaťsedem na samotnej pešej zóne a ďalších dvadsaťjeden pri budove Divadla Andreja Bagara. „Mesto sa aj týmto krokom snaží dobehnúť zameškané. Mesto Nitra týmto nadviazalo na trend, ktorý je v Európe samozrejmosťou, že funkcia zelene by mala mať aktuálne hlavne klimatické plusy súvisiace s ochladzovaním, tienením a tiež zachytávaním oxidu uhličitého. Výsadba takmer päťdesiatky stromov v centre by mala významne pomôcť zlepšiť nevyhovujúcu situáciu v centre mesta, kde v lete teploty neraz prekračujú 40 stupňov Celzia. Radnica bude v aktivitách dopĺňania vhodnej zelene pokračovať. A to nielen v centre mesta, ale aj na sídliskách.

Zdroj: nitra.sk

Stromy vysadili v časti pešej zóny na Štefánikovej triede a tiež aj v parčíku pri Divadle Andreja Bagara v Nitre.

Foto: Roman Oravec

13. Bezpečnostná situácia a požiarovosť

V roku 2019 príslušníci Mestskej polície v Nitre zistili celkovo 13467 priestupkov. Z toho väčšia časť boli dopravné priestupky. Dôvodom bol hlavne počet platených úsekov komunikácii, prehustenosť dopravy v centre mesta (spôsobená celkovým nárastom počtu vozidiel, využívaním individuálneho druhu dopravy a so začatím výroby v automobilke Jaguar Land Rover), ale aj pretrvávajúci nedostatok parkovacích miest hlavne na sídliskách, na sídlisku Klokočina zóna zákazu stáť pre vozidlá a jazdné súpravy dlhšie ako 5 m, využívanie aj iných miest na parkovanie, ako sú na to určené (parkovanie na verejnej zeleni a chodníkoch). Z celkového počtu priestupkov bolo riešených priamo na mieste zistenia 93,5 % všetkých priestupkov, 6,5 % priestupkov bolo postúpených na objasnenie. Priemerná výška uloženej blokovej pokuty je približne vo výške 20 eur. MsP v Nitre má zriadený priestupkový referát, ktorého základnou úlohou pri objasňovaní priestupkov je obstaranie podkladov potrebných na rozhodnutie správneho orgánu najmä o tom, či sa skutok stal a je priestupkom, tento skutok spáchala podozrivá osoba, sa uloží sankcia za priestupok, uloží páchatel'ovi priestupku povinnosť uhradiť spôsobenú škodu.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Oblasť verejného poriadku

V oblasti verejného poriadku riešila Mestská polícia v Nitre v r. 2019 celkom 2 612 priestupkov (2343 priestupkov v roku 2018). Priestupky odhalené na tomto úseku sa na celkovom počte všetkých priestupkov podieľali 19,4 % (18,3% v roku 2018). Mestská polícia, ako poriadkový útvar mesta aktívne pripravila a realizovala opatrenia na zabezpečenie verejného poriadku pokojného stavu obyvateľstva 24 hodín denne. Podľa druhu priestupkov na úseku verejného poriadku boli v najvýraznejšej miere zastúpené priestupky požívania alkoholu na zakázaných miestach, znečisťovanie verejného priestranstva, nerešpektovanie zákazu fajčenia na zastávkach MHD a rušenie nočného pokoja. V roku 2019 bola v oblasti verejného poriadku naďalej pozornosť zameraná na oblasť Mostnej ulice, jej blízkeho okolia a vnútroblokov, hlavne pre schádzanie sa mladých ľudí z dôvodov vyhľadávania zábavy v početných nočných podnikoch. Aj napriek stálej prítomnosti hliadok mestskej polície a Policajného zboru SR, ich pomerne častým zákrokom, pri ktorých ešte v prvopočiatku eliminujú protiprávne konania, nedochádza k úplnému zabráneniu narúšania verejného poriadku, znečisťovania verejného priestranstva a rušenia nočného pokoja, nakoľko sa zväčša ide o prvopriestupcov. Tieto osoby prichádzajúce zo širokého okolia Nitry, nedisponovali základnými vedomosťami o všeobecne záväzných nariadeniach mesta, upravujúcich ochranu verejného poriadku, hlavne v súvislosti so zákazom konzumácie alkoholických nápojov na verejnom priestranstve.

V priebehu roka 2019 robila Mestská polícia v Nitre dokumentáciu vrakov a dlhodobo nepojazdných vozidiel. Zaevidovala 410 takýchto vozidiel. Svojou aktívnou činnosťou, vyhľadávaním, dokumentovaním a apelom na majiteľov vrakov bolo z verejného priestranstva odstránených 318 dlhodobo nepojazdných vozidiel a vrakov. Na príslušné oddelenie MsÚ v Nitre bolo oznámených 42 vozidiel. Z verejného priestranstva bol daný pokyn z príslušného oddelenia MsÚ na odtiahnutie 23 vozidiel. MsP pokračovala v kontrolnej činnosti majiteľov psov, so zameraním na prihlasovanie psov do evidencie mesta, kontrolu spôsobu venčenia a odstraňovania exkrementov z verejných priestranstiev. Za rok 2019 bolo vykonaných celkovo 1416 takýchto kontrol. V sledovanom období bolo na útvár mestskej polície nahlásených 79 prípadov straty zvierat a 506-krát dostali oznam o nájdení zvierat alebo jeho voľnom pohybe na verejnom priestranstve. V týchto prípadoch sa hliadky priamo na mieste snažia zistiť ich majiteľov, prípadne zabezpečili odchyt týchto zvierat. Od občanov prijali 139 podnetov o uhynutom zvierati. V týchto prípadoch policajti zabezpečili odstránenie týchto zvierat cez zmluvného veterinára.

Za hodnotené obdobie bol zabezpečený verejný poriadok a dopravná situácia na akciách celoslovenského a medzinárodného významu ako napríklad Agrokomplex - poľnohospodárska výstava, Výstava nábytok a bývanie, Medzinárodný strojársky veľtrh, Aquatherm, Gardenia, Svetový deň vody, Medzinárodná výstava psov, Autosalón Nitra, Cyrilo-metodské slávnosti a mestské slávnosti Nitra, milá Nitra, Nitrianske hody a dožinky 2019, Nanebovzatie Panny Márie, Divadelná Nitra 2019, Autosalón 2019, konanie prezidentských volieb, voľby do europarlamentu 2019.

V pozornosti MsP bol bezproblémový priebeh akcií lokálneho alebo regionálneho významu ako napríklad: športové a kultúrne podujatia v Mestskej hale, športové podujatia na zimnom štadióne, zabezpečovanie verejného poriadku, akcia Ľadové medvede, vyklistické preteky mládeže, vykloprehliadka, Chrenovský jarmok, Klokočinský jarmok, Nitriansky OktóberFest, Sviatok všetkých svätých, kvalifikácia na ME vo volejbale, strelecké preteky zo vzduchových zbraní, Noc bojovníkov, turnaj v zápasení, Večerný beh Nitrou 2019, hokejový zápas medzi univerzitami UKF - SPÚ, Fan Zóna počas hokejových zápasov MS 2019, La Fiesta Cubana, Vínná cesta, verejné zhromaždenie za pracujúcich ľudí, Fašiangy, Karneval v Riu po slovensky, Amfik paráda, Svätourbánske slávnosti, Zoborské slávnosti, Svättojánska vatra, Raňajky v tráve, Dražovce „Obecné slávnosti, Dražovce „Vatra zvrchovanosti, Festival chutí, Svätá omša a Eucharistická procesia, Kráľovská Nitra, Street Food Fest, Putovanie do Nitravy, Tryzna za obete holokaustu, PYM 2019 - akcia detí z Piaristických gymnázií, Bažant kinematograf, Slížovica, Welcome Summer 2019, Capana fest, Koncert Habera Team 2019 Tour, Bažant Majáles, Noc kostolov, Nitránsky Rínek, Nanebovzatie Panny Márie, Čaro Vianoc, Pietna spomienka 1.výročie vraždy J. Kuciaka a M. Kušnírovej, Kladenie vencov pri pamätníku pri príležitosti výročia SNP, Podzoborské

vinobranie, Mestský ples, Hoj Vlast' moja, Štefánik(ova) žije, Bažant Majáles 2019, Deň krivých zrkadiel, Amaro Fest, koncert Kandráčovci, Modlitbový deň, Guláš Cup, SPUK Fest, oslavy MDŽ v Mestskej hale, MDD v mestskom parku, stretnutia predstaviteľov mesta s občanmi, majálesy, rôzne mítingy, zhromaždenia a ostatné akcie súvisiace so zabezpečením života v meste, kde široká verejnosť vždy ocenila prítomnosť príslušníkov mestskej polície. V každodennom výkone služby bola pozornosť zameraná na odhaľovanie nedostatkov a porúch na majetku a zariadení mesta ako napr. chýbajúce alebo poškodené dopravné značenie, vysoký trávnatý porast, potreba opílenia drevín, výtlky na komunikáciách, poškodené chodníky, dlažby, schody, prvky drobnej architektúry, preplnené smetné nádoby, nedočistené stojiská kontajnerov, chýbajúce poklopy, nefunkčné verejné osvetlenie a pod. Zistených a nahlásených bolo 824 nedostatkov jednotlivým oddeleniam MsÚ a organizáciám mesta.

Zdroj: správa o činnosti MsP

MsP v Nitre kontrolovala reštaurácie, bary a pohostinské zariadenia

Za obdobie od 1. januára do 31. decembra 2019, bolo okrem každodenných kontrol vykonávaných v okolí pohostinských zariadení, vykonaných ďalších 2504 kontrol zameraných prednostne na dodržiavanie ustanovení v zmysle VZN č.26/2007 o podnikateľskej činnosti a určení pravidiel času predaja v obchode a času prevádzky služieb na území mesta Nitra. Každé zistené porušenie príslušného VZN (9x), MsP písomne predložila na vedomie referátu obchodu, služieb a podnikania MsÚ v Nitre. V rámci kontrolnej činnosti je pozornosť mestskej polície zameraná na dodržiavanie zák. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. Konkrétne podoba spočíva v určení hliadok na realizáciu oprávnení na zastávkach autobusov, pričom bolo vykonaných 1863 kontrol. Na úseku ochrany nefajčiarov bolo celkovo zistených 420 priestupkov a uložené blokové pokuty v hodnote 4 260 €.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Oblasť dopravy

Na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky príslušníci mestskej polície zistili 10 852 priestupkov (10 374 priestupkov v roku 2018). Priestupky v doprave tvorili, tak ako v predchádzajúcich rokoch, najfrekvencovanejšiu kategóriu zistených priestupkov a na ich celkovom objeme sa podieľali 80 % (81 % v roku 2018), bolo uložených 7 011 pokút (7 004 v roku 2018) v celkovej výške 142 755 € (144 585 € v roku 2018). Najčastejšími priestupkami v tejto oblasti bolo nerešpektovanie dopravného značenia „Platené parkovanie“ 1 591 priestupkov (1 187 priestupkov v roku 2018), „Zákaz vjazdu“ v 1 518 prípadoch (1 316 priestupkov v roku 2018),

„Zákaz zastavenia“ v 923 prípadoch (877 priestupkov v roku 2018), „státie na chodníku“ v 1161 prípadoch (1133 priestupkov v roku 2018). Technický prostriedok na zabránenie odjazdu motorového vozidla z dôvodu neprítomnosti vodiča, bol v sledovanom období použitý 8 v 5 201 prípadoch. V rámci dohľadu pri rešpektovaní dopravného značenia označujúceho vyhradené miesta pre osoby s ťažkým zdravotným postihnutím bolo zistených a riešených 844 priestupkov (802 priestupkov v roku 2018) a uložili blokové pokuty vo výške 25 475 € (23 880 € v roku 2018). Aj naďalej pretrváva vysoký podiel priestupkov v oblasti dopravy. Dôvodom je najmä pretrvávajúci nedostatok parkovacích miest, nerešpektovanie dopravných predpisov, rozšírenie počtu platených úsekov komunikácii a následné nezaplatenie poplatku za parkovanie, z pohodlnosti občanov, ktorí odmietajú svoje vozidlo zaparkovať na vzdialenejšom parkovisku, ale taktiež aj z dôvodu častých podnetov občanov poukazujúcich na nesprávne parkovanie. Deficit parkovacích miest je zrejmý najmä na miestach s intenzívnou zástavbou (sídliisko Klokočina) a je zhoršovaný stále zvyšujúcim sa stupňom motorizácie. Za značné riziko považujeme výstavbu nových objektov, prípadne rekonštrukciu už jestvujúcich budov a následnú zmenu v účele ich užívania, bez povinnosti vybudovania príslušného počtu parkovacích miest. Ďalším problémom, ktorý spôsobuje zníženie počtu parkovacích miest je státie služobných motorových vozidiel - hlavne dodávkových vo vnútroblokoch na sídliskách. Z toho dôvodu bola na sídlisku Klokočina vytvorená zóna zákazu státia pre vozidlá a jazdné súpravy dlhšie ako 5 m. V období od 1. januára 2019 do 31. decembra 2019 riešili príslušníci mestskej polície celkovo 163 vodičov týchto vozidiel (214 v roku 2018). Z toho uložili 69 pokút v sume 1 380 € (v roku 2018 119 pokút v sume 2 320 €). Z uvedeného je zrejmé, že aktívnou činnosťou príslušníkov mestskej polície sa darilo znižovať počty tých vozidiel, ktoré na sídliskách nemajú čo robiť.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Platené parkovanie

K 31. decembru 2019 je približne 1 902 parkovacích miest na 45 platených parkoviskách. Tieto údaje pramenia z fyzického spočítania parkovacích miest na parkoviskách s plateným státím príslušníkmi mestskej polície. V roku 2019 bolo zistených a následne riešených 1 591 dopravných priestupkov na úseku - platené parkovanie (1 187 priestupkov v roku 2018), čo je približne 11,8 % z celkového počtu priestupkov a 14,66 % z celkového počtu dopravných priestupkov. Z toho 1002 bolo v blokovom konaní čo je 63 % vo výške 18 700 € (v roku 2018 to bolo 787 blokových pokút vo výške 15 090 €). V roku 2019 mesto Nitra pokračovalo vo využívaní elektronického systému platieb za služby spojené s dočasným parkovaním na území mesta Nitry prostredníctvom mobilného telefónu a systému SMS. Cieľom služby je poskytnúť vodičom, parkujúcim v zóne s plateným státím, možnosť zaplatiť za parkovanie pomocou mobilného telefónu a to zaslaním SMS na skrátené číslo 2200.

Služba je prístupná pre všetkých zákazníkov, ktorí využívajú ako paušálne, tak aj kreditné - predplatené služby operátorov pôsobiacich na Slovensku. Od 1. januára 2019 do 31. decembra 2019 vodiči zaslali viac ako 178 000 SMS platieb čo predstavovalo viac ako 229 000 platených hodín. Najviac vyťažené dni boli v období od 10. decembra 2019 do 21. decembra 2019.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Rizikové lokality a problémové skupiny osôb

Na základe zistení mestskej polície a z hlásení občanov boli v oblasti občianskeho spolunažívania, verejného poriadku a škôd na majetku najviac problémové mestské časti Dražovce, Horné a Dolné Krškany. V mestskej časti Dražovce, vzhľadom na neustále sa opakujúce problémy s rómskym etnikom, vyvstala potreba pravidelných kontrol hliadkami mestskej polície. Išlo hlavne o narúšanie susedských vzťahov, neustáleho obťažovania občanov maloletými Rómami, krikom, hlasnou hudbou a podobne. V miestnom kultúrnom dome bol zriadený „okrsok“ a v mestskej časti hliadkujú príslušníci mestskej polície v dvoch zmenách. Boli vytipované lokality s najväčšími problémami, ktoré následne premietli do priebežných úloh. Pre ilustráciu je to kontrola odchodov a príchodov autobusov MAD, okolia potravín, areálu základnej školy, okolie Dobrotky pre narastajúce skládky odpadu, okolie kostola pred omšou.

V mestskej časti Dolné a Horné Krškany vzhľadom na neustále sa opakujúce problémy s rómskym etnikom ako aj s ubytovanými cudzincami, vystala potreba pravidelných kontrol hliadkami mestskej polície. Príslušníci mestskej polície v mestskej časti hliadkujú v dvoch zmenách. Ich činnosť bola zameraná na narušovanie občianskeho spolunažívania, kontrolu dodržiavanie verejného poriadku, dopravných predpisov.

V priebehu roka vykonali príslušníci MsP celoplošnú kontrolu prihlásenia psov v uvedenej mestskej časti. V oblasti verejného poriadku medzi rizikové lokality z pohľadu mestskej polície naďalej zostávajú miesta, kde sa schádzajú mladí ľudia z dôvodov vyhľadávania nočnej zábavy. Išlo najmä o Mostnú ulicu a jej blízke okolie a vnútrobloky. Skupinky migrujúcich zabávajúcich sa ľudí a hlučnosť v nočných hodinách v predmetných lokalitách vyvolávajú nespokojnosť trvalo žijúceho obyvateľstva. Vnímajú túto skutočnosť ako zníženie kvality života a komfortu bývania. Mestská polícia v týchto lokalitách i naďalej pokračuje v posilňovaní služieb počas priebehu diskoték, dôsledne zasahuje proti narušeniam verejného poriadku, znečisťovaniu verejného priestranstva, výtržnostiam a prejavom vedúcim k rušeniu nočného klúdu obyvateľov a konzumácie alkoholických nápojov na verejnom priestranstve. Za účelom minimalizovania týchto nežiaducich problémov pokračovala v úzkej spolupráci s príslušnými oddeleniami PZ SR vo forme prítomnosti stálych hliadok v problémových dňoch a časoch. Na základe vlastných analýz boli vytipované

rizikové miesta, ktoré boli prioritne monitorované mestským kamerovým systémom. V rámci projektu „Smart City“ bolo na ulici Mostná a Kmet'kova namontovaných 40 stacionárnych kamier, 2 otočné kamery a 17 SOS tlačidiel. Na základe zistených skutočností musíme konštatovať, že daný systém je občanmi využívaný v minimálnej miere a ani v jednom prípade nebolo SOS tlačidlo použité na záchranu života, privolanie pomoci alebo oznámenie protiprávneho konania.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Znečisťovanie verejného priestranstva

Skládky, vyberanie odpadu z kontajnerov a znečisťovanie verejného priestranstva Mestská polícia zistila a riešila za obdobie od 1.januára 2019 do 31.decembra 2019 celkom 25 prípadov založenia skládok, respektíve uloženia veľkoobjemového odpadu smetným nádobám. Tieto skládky boli zistené hlavne na sídlisku Klokočina, Diely, Mlynárce, Dolné Krškany, Dražovce, Chrenová, Kalvária. Najčastejšie zloženie skládok bolo: nábytok, bytové jadrá, stavebná suť, kartóny, koberce, haluzina a rastlinný odpad. Aj keď sa úplne nepodarilo zabrániť vytváraniu nelegálnych skládok, možno konštatovať, že vplyvom kontrolnej činnosti, vo výraznej miere už nebol odpad ponechávaný voľne na rôznych verejných miestach, ale pri stojiskách kontajnerov. Priebežnú kontrolnú činnosť MsP vykonávala za účelom zamedzenia opätovného vytvorenia nelegálnych skládok hlavne pri spevnenej účelovej ceste na Golianovej ulici, v okolí vodného zdroja na Borine, v mestskej časti Dražovce, na Súľovskej ulici na Kalvárii, v okolí rieky Nitry pri Vodnej ulici, v okolí rieky v Horných a Dolných Krškanoch. Na tento účel sú využívané fotopasce, ktoré sa operatívne umiestňujú v problémových lokalitách. V sledovanom období hliadky Mestskej polície v Nitre uložili sankcie za znečistenie verejných priestranstiev, verejnoprospešných zariadení, ukladanie odpadu mimo smetných nádob, vyberanie odpadu z kontajnerov a neodstránenie psích exkrementov v celkovej výške 3 500 €. Riešených bolo 944 priestupkov, pričom v 186 prípadoch bola uložená bloková pokuta.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Používanie donucovacích prostriedkov na motorové vozidlá (tzv. papúč)

Počas roka 2019 príslušníci MsP Nitra použili 5 206 donucovacích prostriedkov. Technický prostriedok na zabránenie odjazdu motorového vozidla tzv. papuča bol použitý v 5 201 prípadoch. V 5 prípadoch boli použité ostatné donucovacie prostriedky. Všetky donucovacie prostriedky boli náčelníkom MsP vyhodnotené ako opodstatnené a zákonné.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Mestský kamerový systém

Mestský kamerový systém (MKS) disponoval 55 otočnými kamerami a 51 stacionárnymi kamerami (31 kamier na Mostnej ulici, 9 kamier na Kmeťkovej ulici a 1 kamera na Mlynskej ulici), 1 kamera Cintorínskej ul., 2 kamery na Popradskej ul., 2 kamery na Ulici Jána Zelenáka, 5 kamier na Telgártskej ulici). Staré mesto sleduje 29 otočných kamier a 42 statických kamier, na sídlisku Chrenová je celkom 8 otočných kamier, sídlisko Klokočina má 10 otočných kamier a 2 statické kamery, v mestskej časti Dolné Krškany je jedna otočná kamera, mestská časť Dražovce má 7 otočných kamier a 2 statické kamery, v Mlynárčiach je 5 statických kamier. V roku 2019 sa kamerový systém mesta rozšíril celkom o 15 kamier a to tri kamery na Popradskej ulici na monitorovanie skateparku, päť kamier na Telgártskej ulici a sedem kamier v mestskej časti Dražovce. Kamery v mestskej časti Dražovce boli realizované z dotácie Rady vlády pre prevenciu kriminality schválením predloženého projektu „Spolužitie majoritného a minoritného obyvateľstva v Dražovciach“. Kamery na Popradskej a Telgártskej ulici boli zakúpené a inštalované z rozpočtu mesta. Počas roka 2019 operátori mestského kamerového systému pri MsP Nitra zaznamenali spolu 813 udalostí. Podľa ulíc najviac udalostí bolo zaznamenaných: na ul. Radlinského – 177 udalostí, na ul. Štefánikova trieda - 95 udalostí, ďalej na ul. Farská - 90 udalostí, ul. Štúrova - 81 udalostí, ul. Mostná - 58 udalostí, ul. Palárikova - 54 udalostí, ul. Skalná - 37 udalostí a ul. Staničná - 33 udalostí.

Z celkového počtu udalostí bolo 603 udalostí zo statickej dopravy. Najexponovanejšie ulice z hľadiska statickej dopravy: Radlinského ul. 177 udalostí, Farská ul. 86 udalostí, Štefánikova trieda 71 udalostí, Štúrova ul. 57 udalostí, Palárikova ul. 55 udalostí. Z verejného poriadku sa udalosti týkali hlavne znečisťovania verejného priestranstva, zaberania verejného priestranstva, pitia alkoholu na zakázaných miestach. Pomocou MKS boli zaznamenané prípady týkajúce fyzického napadnutia (35), ako aj rôzne konflikty medzi jednotlivcami a skupinami osôb, najviac na ulici Mostná (29).

Osobitne na žiadosť Policajného zboru SR a hliadok MsP, operátori MKS prezreli alebo záložovali celkom 261 prípadov. Z tohto počtu bolo 241 prípadov zálohovaných a poskytnutých na dátových nosičoch orgánom Policajného zboru SR. Pri prezeraní alebo poskytnutí záznamov išlo zväčša o priestupky či porušenia zákona v oblasti verejného poriadku, krádeží, výtržností, ďalej dopravné nehody v počte 78, skládky odpadu a podobne. Najviac poskytnutých záznamov bolo z ulice Štefánikova trieda v počte 34, Mostná v počte 36, Štúrova v počte 23, Trieda Andreja Hlinku v počte 17, Staničná v počte 17.

Na Mostnej a Kmeťkovej ulici je zriadených 40 stacionárnych kamier, z toho 31 na ul. Mostná a 9 na ul. Kmeťkova. V tomto systéme sú zabudované aj SOS hlásky (celkom 16 hlások), z ktorých môžu občania v prípade núdze zavolať na mestskú

políciu o pomoc. V roku 2019 nebolo ani v jednom prípade z týchto hlások opodstatnené volanie o pomoc.

Mestský kamerový systém obsluhujú šiesti zamestnanci so zdravotným postihnutím, ktorí sa striedajú v 5 hodinových pracovných zmenách. Z toho dvaja zamestnanci so zdravotným postihnutím, vzhľadom na to, že boli v minulosti príslušníkmi mestskej polície, vypomáhajú na operačnom pracovisku. Monitorovanie operátormi MKS je zabezpečené v čase od 7.00 hod. do 22.00 hod. V dňoch stredu, piatku a soboty, kedy sú na ul. Mostná otvorené nočné prevádzky s diskotékou a dochádza k zvýšenému narušaniu verejného poriadku, na kamerovom systéme sú operátori aj v nočných hodinách a to hlavne od 23.00 hod. do 04.00 hod. Mestský kamerový systém sa priebežne rozširuje podľa aktuálnych požiadaviek a podľa schválenia finančných prostriedkov mestským zastupiteľstvom. V kamerovom systéme je ešte stále 10 kamier, ktoré sú po životnosti a ich technológia nezodpovedá súčasným požiadavkám (analogový systém). Na ich obnovu neboli schválené finančné prostriedky. Priestory, v ktorých sa v súčasnosti nachádza dispečing vrátane serverovne monitorovacieho kamerového systému mesta, sú už nepostačujúce. V súčasnosti je uvažované o vytvorení nového priestoru pre kamerový systém stavebnou úpravou v garážovom priestore. Na realizáciu bude však potrebné vyčleniť finančné prostriedky.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Školiace a výcvikové stredisko Mestskej polície Nitra

Učebňa Školiaceho a výcvikového strediska (ŠVS) bola zriadená na útvare Mestskej polície v Nitre. ŠVS využívala a mala k dispozícii strelnicu v Kaštieli Mojmírovce, prednáškovú učebňu s didaktickými a elektronickými pomôckami, špecializovanú IT učebňu v spolupracujúcej ZŠ Benkova, posilňovňu s pomôckami na výcvik sebaobrany a rozvoja svalstva. Po ukončení odbornej prípravy vykonali skúšku odbornej spôsobilosti príslušníkov obecnej polície pred komisiou Prezídia Policajného zboru SR. Úspešný absolvent získal osvedčenie o odbornej spôsobilosti príslušníka obecnej polície. Odbornej príprave školiaceho strediska výrazne pomáhala dohodnutá spolupráca s Krajským riaditeľstvom Policajného zboru SR v Nitre v oblasti lektorstva v odbornopolicajných témach. Obciam, mestským a obecným políciám v Slovenskej republike boli zaslané ponuky o organizovaní odbornej prípravy príslušníkov obecnej polície a skúšky odbornej spôsobilosti, ktorá pozostávala z teoretickej časti v rozsahu 340 vyučovacích hodín a praktickej časti v rozsahu 80 vyučovacích hodín. Pre skvalitnenie výučby bola zrealizovaná dohoda o spolupráci s Krajským policajným riaditeľstvom v Nitre vo forme zabezpečenia lektorov na hodiny odbornopolicajnej prípravy v rozsahu 82 vyučovacích hodín. V roku 2019 ŠVS zorganizovalo štandardne dva kurzy, prvý od 18. marca do 31.

mája 2019, druhý od 23. septembra do 3. decembra 2019. Celkovo sa na kurzoch zúčastnilo 55 frekventantov.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Spolupráca s občanmi a prevencia kriminality v roku 2019

V roku 2019 na núdzovú linku MsP 159 zavolalo, prípadne cez internetovú stránku MsP oznámilo porušovanie právnych predpisov, celkom 6 475 občanov. Priemerný príchod na sťažnosť za rok 2019 je približne 9 minút.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Preventívne aktivity

Prevencia sociálno-patologických javov u detí a mládeže zahŕňa predovšetkým aktivity v oblastiach prevencie násilia, šikanovania, záškoláctva, kriminality, obchodovania s ľuďmi, vandalizmu a iných foriem násilného správania, xenofóbie, rasizmu, intolerancie a antisemitizmu, drogových závislostí (vrátanie alkoholu a fajčenia), a patologického hráčstva, diváckeho násilia, sexuálneho zneužívania detí, syndrómu týraných a zneužívaných detí. Preventívne aktivity Mestskej polície v Nitre na úseku prevencie kriminality v roku 2019 sú pokračovaním aktivít realizovaných vpredchádzajúcom období. Tieto aktivity boli realizované najmä formou interaktívnych prednášok, rád, besied, stretnutí, poradenstva a súťaží.

Zdroj: správa o činnosti MsP

Požiarovosť na území mesta Nitry

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru (OR HaZZ) v Nitre zaevidovalo v roku 2019 na území mesta Nitry 112 požiarov. Tieto požiare spôsobili materiálne škody vo výške 277 500 eur. Uchránené hodnoty predstavovali 1 706 800 eur. Pri týchto 112 požiaroch prišli o svoje životy dve osoby a jedna osoba sa zranila. V porovnaní s rokom 2018 bolo o 15 požiarov menej. Avšak priame škody, spôsobené požiarom boli vyššie o 161 250 eur. Najčastejšie horelo v apríli a to 21-krát, vo februári a marci zhodne jedenásťkrát, v auguste, októberi a decembri desaťkrát. Najčastejšími príčinami požiarov bolo úmyselné zapálenie neznámou osobou (53 prípadov) a fajčenie (11 prípadov). Čo sa týka lokality, najčastejšie horelo v Starom meste 29-krát, na sídlisku Chrenová (16-krát), na sídlisku Klokočina 14-krát a v Nitre-Dražovciach 13-krát.

Zdroj: riaditeľ OR HsZZ pplk. Ing. Oto Mišún

14. Šport a telesná kultúra

Medzi najúspešnejšími športovcami SGF za r. 2018 aj Xénia Kilianová

Slovenská gymnastická federácia vyhlásila 2. januára 2019 za najúspešnejších športových gymnastov v roku 2018 Barboru Mokošovú a Slavomíra Michňáka. V modernej gymnastike získala ocenenie Xénia Kilianová, v športovom aerobiku Anita Lamošová. Najúspešnejší športovci SGF za rok 2018 - moderná gymnastika - seniorky: Xénia Kilianová (ŠK ŠOG Nitra), juniorky: Petra Horváthová (ŠK ŠOG Nitra). V športovom aerobiku - medzi žiačkami dominuje Tajana Solárová (Klub ŠA Nitra).

Zdroj: teraz.sk

Nitriansky volejbal si zaspomínal na staré časy

V športovej hale SPU sa v januári 2019 stretli volejbaloví veteráni, ktorí po palubovke behali ešte v minulom storočí. Na stretávku, ktorá sa uskutočnila pri príležitosti 55.výročia založenia Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, prijalo pozvanie viac ako 70 bývalých volejbalistov. Nechýbali medzi ani niekdajší aktívni hráči - primátor Nitry Jozef Dvonč a rektor SPU Mikuláš Látečka. Stretnutie sa uskutočnilo vďaka dvojici hlavných organizátorov, ktorými boli Ing. Jozef Benčo a PhDr. Štefan Szalay. História vysokoškolskej telesnej výchovy a športu sa traduje od začiatku 20-teho storočia. Od tohto obdobia prešla telesná výchova na vysokých školách dlhodobým vývojom po stránke organizácie a obsahu. Na Vysokej škole poľnohospodárskej teraz SPU dominovali viaceré športy - jedným z najznámejších a najúspešnejších bol volejbal. Jeho história sa začala písať v roku 1952, keď sa vysoká škola presťahovala z Košíc do Nitry a následne s tým vznikla aj TJ Slávia SPU Nitra. Najväčšiu zásluhu na vzniku mal Ing. Ján Paška, vtedy poslucháč IV. ročníka. V tomto období družstvo mužov pôsobí v najvyššej súťaži na Slovensku, v ktorej zaznamenáva aj výborné výsledky a to v podobe celkového 4. miesta. Vplyvom reorganizácie súťaže sa mužstvo dostáva do nižšej súťaže, ale svojím umiestnením do 3. miesta sa automaticky kvalifikovalo do novootvorenej Moravsko – Slovenskej volejbalovej ligy. Po úspešnom vystúpení v súťaži dochádza k spojeniu dvoch miestnych volejbalových klubov a to Slovana a Slávie s cieľom úspešnej reprezentácie a zotrvaní v súťaži. Toto obdobie ako každé iné bolo tiež poznačené mnohými odchodmi hráčov, čo napokon vyústilo do prepustenia svojho miesta v súťaži ČH Nitra. Po vzájomných rokovaníach oba kluby dospeli k dohode a ČH prepustila svoje miesto v súťaži v prospech Slávie. V tomto období sa stretávame s menami ako: Paška, Lietava, Majko, Morháč, Antal, Hluchý, Gazárek, Pollák, Puffler, Vrba, Massanyi, Husenica, Čaplovič, Veselský, Kačáni, Valo, Erben, Koleni, Eviak, Čierny, Kečkeš, Félix, Čanaky a ďalší. V šesťdesiatych rokoch sa volejbal na škole formoval pod vedením Zdenka Belaja a znova začal zaznamenávať úspechy a dostával sa do povedomia ľudí v meste a širokom

okolí. Vysokoškolský volejbal sa začal znovu zapisovať do análov športu na VŠP. Svojím dielom prispeli hráči Slezák, Kulich, Zoborský, Antalík, Richter, Štuller, Feješ, Bležo, Balaži, Boroš, Belaj, Cehula, Matejbus, Feriančík, Čižmár, Vavrek, Polonyi, Priatka a ďalší.
Zdroj: mynitra.sme.sk

Druhá etapa 1962 – 1972. V roku 1963 trénerské žezlo preberá

Štefan Szalay, ktorý svojou tvorivou prácou dokázal pozdvihnúť úroveň volejbalu, sa podpísal pod ďalšiu etapu histórie volejbalu v Nitre. Družstvo bojovalo najprv v krajskom prebore, potom v krajskom majstrovstve. V roku 1967 zanikol mestský volejbalový klub AC Nitra a do Slávie VŠP prišli hráči Kečkeš, Šuba, Felix. V roku 1968 družstvo mužov postupuje do 1. Slovenskej národnej ligy. Po dvoch rokoch úspešného účinkovania v tejto súťaži postupuje do najvyššej československej volejbalovej súťaže – extraligy. I keď z nej po ročnom účinkovaní vypadlo, bol to veľký úspech celého realizačného kolektívu. Toto obdobie sa spája s menami Bološ, Furješ, Klimko, Ris, Maruniak, Nemčok, Látečka, Valent, Hano, Borsuk, Pavlov, Sýkora, Pospíšil, Polonyi. Po rozlúčke s extraligou prichádza k dopĺňaniu družstva novými hráčmi, ktorí nastupujú štúdium na VŠP. Prichádza Topolčany, Vodrody, Janec, Ferenc, Salanci, neskôr Zatko, Vacek, Benko, Benčo, Kálman a ďalší. Okrem prvého družstva v tomto období súťaží aj druhé mužstvo v II. SNL, kde sú hráči: Vicena, Rendek, Tománok, O. Ris, Kamenár, Brezovský, Kottek, Škrada, Žitňanský, Mlynek, Pories a ďalší. Táto generácia volejbalistov bojovala so striedavými úspechmi. V 80-tych rokoch sa formuje veľmi silný kolektív hráčov, ktorí nadväzujú na predošlé úspechy volejbalového oddielu a bojujú na špici v najvyššej slovenskej súťaži. Tieto roky sú spojené s menami Dobák, Benčo, Rajt, Ďurica, Cagáň, Rus, Mackovič, Mikula, Kološta, Kažimír, Folkman, Andreutti, Zentko, Straňák, Šuba, Jarotta, Hukel, Podstupka, Patrik, Pytel, Kopka, Dvonč, Kanasz, Zapletal, Trnka, Korčok, Matlák, Hukel, Stumpel, Kraščenič, Pavlík, Hoták, Brož, Lešánek, Humeník, Kalman, Karas, Viazanička, Kanás, K. Richtárik. V rokoch 1986 až 1989 pod vedením trénera Maruniaka družstvo mužov dosahuje veľmi pekné úspechy a to v r. 1987 – víťazstvo I. SNL, kvalifikácia na majstrovstvá ČSSR, r. 1988 – 2. miesto I. SNL, r. 1989 – víťazstvo I. SNL, kvalifikácia o postup do extraligy Slávia VŠP – Gottwaldov. Nové spoločenské podmienky po roku 1989 silne ovplyvňujú aj volejbalovú činnosť na akademickej pôde. Predovšetkým finančné prostriedky majú determinujúci charakter. Do športového sveta pristupujú sponzori a majitelia klubov a s nimi aj komercia volejbalu. Tento fenomén silne ovplyvňoval a ovplyvňuje samotný hráčsky káder volejbalového oddielu. Toto obdobie môžeme charakterizovať ako obdobie hľadania ciest, vytvárania čo najlepších podmienok pre činnosť. V ročníku 1991/92 družstvo mužov pod vedením trénera Benča dosahuje ďalší výrazný úspech, keď priamo postupuje do Československej extraligy. O tento úspech sa pričínili hráči Lipták, Dobák, Hukel, Rus, Richtárik, Stumpel, Farkaš, Kraščenič T., Látečka, Kanás K., Trnka, Zapletal. Sezónu v extralige ročník 1992/93 vedie skúsený tréner z Ukrajiny Andrejenko.

Pomohol vychovať viacero kvalitných hráčov, ktorí sa neskôr presadzovali aj v iných kluboch a tiež v reprezentácii Slovenska. V roku 1993/94 v prvom ročníku samostatnej Slovenskej extraligy družstvo dosiahlo 5.miesto. s týmto úzko súvisia športové výsledky, ktorú sú stagnujúce a nezodpovedajú tradícii, ktorá predchádzala. V ďalšom období je príslubom napredovania stabilizácia hráčov. V tomto období sa vynárajú nové športové mená, ktoré dopĺňajú zoznam hráčov, ako sú Látečka, Holla V., Bíro, Kučera, Bystrický, Polín, Henček, Dianiška, Chudík, Paška, Kožík, Klimek, Uszkay, Šnek, Haba, Lipták, Jaško, Drlík. Od roku 1994 sa družstvo vplyvom reorganizácie najvyššej súťaže dostalo do nižšej časti A2. Tu pôsobilo do leta 1999. V ročníku 1999/2000 sa družstvo prebojovalo do I.Slovenskej ligy. Jeho hlavnou prioritou bolo postúpiť do najvyššej slovenskej súťaže. V sezóne 2003/2004 si družstvo vybojovalo 1.miesto v lige a následne v PLAY-OFF svoju extraligovú príslušnosť. Pričinili sa o to hráči Mikula, Kanás, Paška, Križan, Cehuľa, Zentko, Toman, Šalata, Drlík, Farkaš, Kostka, Hukel. Najlepšie umiestnenie dosiahlo v ročníku 2006/2007, keď v PLAY-OFF vypadlo s neskorším víťazom extraligy Novým Mestom nad Váhom a obsadilo konečné 5.miesto. Vedenie VK vsadilo na vlastných odchovancov a celá táraha v súťaži je na mladých hráčoch. V extraligovom družstve pôsobí 9 hráčov, ktorí ešte v minulej sezóne hrali v družstve juniorov a 6 z nich je ešte v súčasnosti v juniorskem veku. Okrem aktívnych hráčov v dlhej histórii volejbalu v Slávii VŠP, zabezpečovala úspešný športový život i početná plejáda trénerov a organizačných pracovníkov. Volejbalisti Slávie VŠP reprezentovali v mnohých krajinách sveta – Taliansku, Maďarsku, Ukrajine, Rumunsku, Poľsku, Juhoslávie, Libanone, Belgicko, Francúzsku, Tunise a v Rakúsku. Počas existencie volejbalu sa stretávame s hráčmi, ktorí v minulosti reprezentovali Slovensko, resp. Československo ako sú Boľoš, Furješ, Látečka st., Látečka ml. a v súčasnosti s reprezentantmi v mládežníckych kategóriách Száraz, Hukel Jakub, Krajčík, Hukel Matej, ale predovšetkým s desiatkami akademických reprezentantov.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Zomrel bývalý futbalista Slovana Nitra Dušan Koník

V sobotu 19. januára 2019 vo veku 87 rokov poslednýkrát vydýchol Ing. Dušan Koník, bývalý stredopoliar tímu Slovan Nitra. Dušan Koník sa narodil 26. novembra 1931 v Kráľovej pri Senci, neskôr sa s rodičmi presťahoval do Svätého Jura. Futbal hral doma aj v Bratislave počas vysokoškolských štúdií, počas vojenčiny v Brezne vtedajšiu najvyššiu súťaž. V rokoch 1959 až 1963 obliekal dres Slovana Nitra vo federálnej lige. Po hráčskej kariére pôsobil ako funkcionár a tréner doma v Jure pri rôznych kategóriách - od žiakov po mužov. Absolútne najväčšie úspechy nitrianskeho futbalu sa datujú do rokov 1961 a 1962. Nitra postúpila do celoštátnej prvej ligy v roku 1959. Tretia sezóna priniesla najlepšie umiestnenie v histórii - druhé miesto za Duklou Praha (1961/62). Zostava v tomto ročníku bola vybraná z tohto kádra: Padúch, Kubačka - Ištók, Staník, Dobai, Oslica, Putera, Halás, Černák, Navrátil, Koník, Borovský, Pucher,

Hrnčár, Bachratý, Gyurek, Benedik, Barát, Fojtík, Kisý, Dinga, Čmarada, Nagy, Kopecký. V lete 1961 Slovan Nitra reprezentoval Československo v Stredoeurópskom pohári. Nitra vyhrala skupinu, kde za ňou skončili FC Turín, SVS Linz a ČH Bratislava. V semifinále vyradila Udinese po výhre 4:3 doma a remíze 2:2 vonku. Finále s Bolognou sa tiež hralo dvojkolovo. Doma Nitra remizovala 2:2, vonku prehrala 0:3, hoci jej kvalitnú hru chválila aj talianska tlač.

Zdroj: mynitra.sme.sk

PP Invest Cup dorastu

Počas víkendu 26. a 27. januára 2019 na 21. ročníku futbalového turnaja PP Invest Cup zápolilo v Mestskej hale na Klokočine v Nitre 28 mužstiev. Na halový turnaj PP Invest Cupsa prihlásilo 28 účastníkov z okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa. V sobotu 26. januára bola na programe kvalifikácia, kde sa predstavilo 15 celkov, ďalších 13 tímov bolo priamo nasadených do hlavného dňa turnaja, ktorý sa konal v nedeľu 3. februára. Jeden zápas sa hral 15 alebo 20 minút. Z baráže postúpili do hlavného dňa víťazi troch skupín. Turnaj zorganizovala redakcia MY Nitrianske noviny pod záštitou Oblastného futbalového zväzu v Nitre.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Chodkyňa Mária Katerinka Czaková získala zlatú medailu

V atletickej hale Elán v Bratislave sa v nedeľu 27. januára 2019 uskutočnili súboje chodcov o slovenské tituly v medzinárodnej konkurencii. Odchovankyňa nitrianskej atletiky Mária Katerinka Czaková (Dukla B. Bystrica) triumfovala na 3 km medzi ženami výkonom 12:36 min, čo bol druhý najlepší tohtoročný svetový výkon. Sedemnásťročný Daniel Kováč (ŠK ŠOG Nitra) obsadil na 5 km trati v mužskej konkurencii štvrté miesto za tromi zahraničnými pretekármi, keď zvíťazil Ír Wright. Zverenec trénera Petra Mečiara získal svoj prvý seniorský titul majstra Slovenska a navyše jeho čas 20:43,87 min. bol druhým najlepším slovenským juniorským výkonom histórie.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Majstrovstvá Slovenska veteránov v ľadovom hokeji

Od piatka 8. februára do soboty 9. februára 2019 sa uskutočnil v Nitre 3. ročník majstrovstiev Slovenska veteránov v ľadovom hokeji. V minulosti sa turnaj konal v Banskej Bystrici a v Liptovskom Mikuláši. Do Nitry prišli na turnaj zaujímavé hokejové osobnosti, bývalí reprezentanti i majstri sveta. Nitra sa z prvenstva tešila počas oboch ročníkov. Za Nitru hrali títo hráči: Stanislav Petrík, Roland Gabaš – Juraj Dujíček, Dušan Milo, Daniel Socha, Michal Barto, Miroslav Ďurák, Erik Marinov, Peter Slovák – Marcel

Ozimák, Jozef Stümpel, Ivo Tománek – Juraj Štefanka, Miroslav Štefanka, Garip Saliji – Dag Bajtala, Tomáš Chrenko, Ondrej Bober. Na tomto 3. ročníku MS mohli štartovať hokejisti ročníka 1981 a starší, jedinou výnimkou boli brankári narodení v r. 1986 a mladší.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Veteráni HK Nitra sa po štvrtýkrát stali majstrami SR

Víťazmi hokejových majstrovstiev Slovenska veteránov sa štvrtýkrát v sérii stali hráči Nitry. Vo finále domáceho turnaja zdolali, rovnako ako v roku 2018, hráčov Liptovského Mikuláša (3:1). Najproduktívnejším hráčom turnaja sa stal Tomáš Chrenko s 11-timi bodmi. Vo finále si Nitra zahrala s Liptovským Mikulášom 5:1 (2:0, 3:1). Góly dali Barto, M. Štefanka, Stümpel, Bajtala, Poljaček – za L. Mikuláš Pleva. Za najlepšieho útočníka : Miroslav Štefanka z Nitry a najproduktívnejším hráčom bol vyhlásený Tomáš Chrenko z Nitry.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Štefan Mészáros - majstrom EÚ federácie WKN

V piatok 22. februára 2019 na galavečere Boj o Bratislavu Nitran Štefan Mészáros porazil poľského šampióna a získal titul majstra EÚ federácie WKN. Po dvojmesačnej tvrdej príprave sa postavil kickboxer Štefan Mészáros (z klubu Scorpio fight gym Nitra) do súťažného ringu. Jeho súperom bol poľský šampión Premyslaw Kierpacz. Večer pod názvom Boj o Bratislavu zaplnil halu v Dome kultúry Zrkadlový háj do posledného miesta. Mészáros musel odboxovať všetkých päť kôl (po 3 minúty), aby sa tešil z víťazstva na body v kategórii do 69,9 kg. Zverenec trénera Patrika Matejku sa tak teší z titulu profesionálneho majstra EÚ organizácie WKN v kickboxe.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Šesť zlatých medailí pre atletický dorast

V nedeľu 24. februára 2019 sa v bratislavskej hale Elán uskutočnili majstrovstvá Slovenska dorastencov. Na stupne víťazov sa postavili aj atléti z nitrianskych klubov. ŠK ŠOG Nitra získal 7 medailí (4-2-1), AC Stavbár 4 kovy (1-3-0). Šprintérka Viktória Forster si odniesla dve zlaté a jednu striebornú medailu. Výsledky ŠK ŠOG Nitra - dorastanky - 60 m: 1. Forster 7,80, 4. Húsková 7,95, 200 m: 2. Forster 25,56, 3. Húsková 26,40, 6. Holešová 27,39, 400 m: 1. Švecová 57,52, 7. Broďániová 64,94, 3000 m: 6. Šuleková 12:09,14, 60 m pr.: 2. Holešová 8,93, 4x200 m: 1. Švecová, Húsková, Holešová, Forster 1:45.80, guľa: 7. Králiková 11,55. Dorastenci - 400 m: 1. Ručka 52,61, 1500 m: 4.

Hruška 4:38,29. Výsledky AC Stavbár Nitra - dorastenky - 60 m pr.: 6. Miklová 9,37, 1500 m: 2. Záhradníčková 5:07,89, žrd': 4. Miklová 240, guľa: 1. Ďurovská 13,90. Dorastenci - 60 m pr.: 6. Labuda 8,86, 4x200 m: 2. Svoreň, Laca, Čery, Labuda 1:37.35, žrd': 2. Labuda 340, diaľka: 9. Laca 566. V skoku do diaľky dominovala Renáta Vodnyanzská (Megy Sport Dun. Streda) výkonom 567 cm.

Zdroj: atletika.sk

Stephanie Deszatová z FC Nitra medzi najlepšimi futbalovými obrankyňami roka

V nedeľu 24. februára 2019 vyhlásili na slávnostnom galavečere Grassroots futbalu v Senci 22 individuálnych kategórií, vyhodnotili tiež najlepší projekt roka, aktivitu roka a najlepšiu ženskú ligovú jedenástku 2017/2018. Ženská ligová jedenástka roka pozostáva výlučne z hráčok najvyššej slovenskej domácej súťaže. O výsledkoch ankety rozhodovali tréneri, resp. zástupcovia prvoligových klubov. Stephanie Deszatová z FC Nitra bola v Ženskej ligovej jedenástke 2017/2018 vyhlásená medzi najlepšimi obrankyňami.

Zdroj: teraz.sk

Tibor Špánik a Adam Brat majstrami Európy v stolnom tenise

V portugalskom Gondomase sa 9. – 10. marca 2019 konali majstrovstvá Európy mužov a žien v stolnom tenise do 21 rokov. Jedinú medailu pre slovenskú výpravu (hrali 3 muži a 3 ženy) získali vo štvorhre mužov Tibor Špánik a Adam Brat pod vedením trénera Jaromíra Truksu. Do deblovej súťaže sa zapojilo 32 párov. Slovenská dvojica vyhrala päť zápasov v rade, v semifinále vyradila aj súperov z Ruska. Vo finále boli nakoniec nad ich sily Slovinci. Špánik pochádza z Mojmíroviec, je odchovancom ŠK ŠOG Nitra, momentálne pôsobí v Havířove. Adam Brat je z Limbachu, hrával v Nemecku, ale aktuálne je bez klubu. Striebro z ME U21 v Portugalsku je pre bývalého hráča Nitry najväčším úspechom v kariére.

Zdroj: aktuality.sport.sk

Primátorikrajských miest diskutovali na hokeji o financovaní športu

Prvý play off zápas Nitry s Trenčínom sledovali na zimnom štadióne aj primátori oboch miest - Marek Hattas a Richard Rybníček. Zápas priniesol krásne gólové akcie, vyhrala nakoniec Dukla 3:2. Šéf trenčianskej radnice prišiel na zápas na základe pozvania viceprimátora Daniela Balka, ktorý spresnil aj informácie k téme, o ktorej diskutovali: „Neformálnu návštevu sme využili aj na diskusiu o financovaní športu a zaujímali sme sa ako to riešia v Trenčíne.“Čo sa týka financovania športu v meste pod

Čákovým hradom, ten vrcholový dostáva podporu v tradičných a divácky populárnych disciplínach. Tými sú v Trenčíne hokej, futbal, hádzaná a florbal. Samozrejmosťou je tiež výrazná podpora pohybových aktivít všetkých vekových kategórií – od detí, až po seniorov. Nová koncepcia športu sa pripravuje aj v Nitre. „Pripravíme nové podklady k prerozdeleniu dotácií na ďalšie roky, aby peniaze do športu boli pridelené spravodlivejšie, adresnejšie a na základe jasných kritérií. Dôraz kladieme na podporu mládeže, v čom by sme chceli naďalej pokračovať,“ uviedol na sociálnej sieti predseda omisie športu Oliver Pravda.

Zdroj: aktuality.sport.sk

Ivana Galáta odvolali z funkcie trénera FC Nitra

Futbalisti FC Nitra 11.marca 2019 prehrali vo štvrtfinále Slovenského pohára v Senici vysoko 5:1 a vypadli zo Slovnaft Cupu. Jedným z ich cieľov pred jarnou časťou bolo pokúsiť sa zabojsť o účasť vo finále tejto súťaže, ktoré sa bude hrať v máji 2019 v Nitre. Futbalový klub FC Nitra v pondelok 11. marca 2019 oznámil na svojom facebooku: „Vedenie klubu FC Nitra dnešným dňom uvoľňuje hlavného trénera A-mužstva Ivana Galáda na čerpanie dovolenky do 30. marca 2019. Vedením mužstva bol zároveň poverený doterajší asistent trénera Michal Kuruc.“ Predseda predstavenstva FC Nitra Marián Valenta povedal, že harné výsledky sú také, aké sú, aj pohár zle dopadol.Ivan Galád pôsobil v Nitre už trikrát. S jeho menom je spojených niekoľko úspechov v histórii klubu. Keď prišiel k mužstvu naposledy v januári 2017, bolo na 4. mieste v II. lige. Za jarnú časť 2017 mužstvo pod jeho vedením prehralo iba jeden zápas (v nadstavbe s tímami z východu ani jeden), v konečnej tabuľke II. ligy obsadilo 2. miesto. Vďaka tomu, že VSS Košice nesplnili licenčné podmienky, postúpila Nitra do Fortuna ligy. Neskôr v nováčikovskej sezóne boli Nitrania do 8. kola na čele tabuľky. V zimnej prestávke aktuálnej sezóny prišlo mužstvo o štyroch hráčov základnej zostavy (Hroššo, Križan, A. Fábry, Taiwo). Na jar 2019 mužstvo nesplnilo cieľ vybojsť si účasť v prvej šestke, keď zo štyroch zápasov získalo len dva body. Pôsobenie Ivana Galáda v Nitre: Prehľad účinkovania FC Nitra pod vedením Ivana Galáda: * 2004/05: Nitra vyhrala II. ligu, * 2005/06: 5. miesto v I. lige v nováčikovskom roku, * 2006/07: 6. miesto v I. lige2009/10 4. miesto v I. lige, * 24. 11. 2010: Galád v Nitre skončil, keď bol tím na 9. mieste v tabuľke 12-člennej I. ligy. * Jar 2017: postup do I. ligy, * 2017/18: 7. miesto v I. lige v nováčikovskom roku, * December 2018: 6. miesto v tabuľke po 18 kolách.

Zdroj: aktuality.sport.sk

Vyhlásili anketu o najlepšieho športovca roka 2018

Slávnostné vyhlásenie 29. ročníka ankety o najlepšieho športovca roka sa uskutočnilo v piatok 29. marca 2019 v Synagóge v Nitre. Reprezentantov prvýkrát oceňoval nový primátor mesta Nitry Marek Hattas. Kluby a oddiely z Nitry navrhli svojich športovcov, z tohto zoznamu potom organizačná komisia určila užší výber. Najúspešnejším seniorským športovcom Nitry za rok 2018 sa stala taekwondistka Dominika Holicová, dvojnásobná majsterka Európy. Medzi juniormi najvyšší piedestál patrí úspešnej atlétke Emme Zapletalovej. Ostatní jednotlivci aj kolektívy boli ocenení bez poradia.

Jednotlivci - seniori

Dominika Holicová (taekwondo - KBU Taekwon-do UKF Nitra) - 2x majsterka SR (najúspešnejšia seniorka na M-SR), 2x 1. miesto na ME (technické zostavy a športový boj).

Olívia Čambalová (fitnes, Ivetfit Nitra) - 1. miesto M-SR, 2. miesto ME, 9. miesto MS.

Andrej Fábry (futbal, FC Nitra) - opora mužstva, reprezentant SR do 21 rokov.

Matej Homola (karate, ŠK Farmex Nitra) - majster SR, účastník ME, MS a Svetového pohára, 5 medailí na medzinárodných turnajoch, 1. miesto Polish open.

Xénia Kilianová (mod. gymnastika, ŠK ŠOG Nitra) - 1. miesto M-SR vo viacboji, účastníčka MS.

Michal Krištof (hokej, HK Nitra) - 3. miesto v extralige, reprezentant SR, účastník ZOH a MS.

Daniela Ledecká (atletika, ŠK ŠOG Nitra) - majsterka SR 400 m pr., 8. miesto na ME 4x400m, držiteľka slov. rekordu do 23 rokov 400 m pr.

Alex Lukáč (natur. kulturistika, bez klubovej príslušnosti) - majster SR, 1. miesto MS juniorov, 2. miesto ME dospelých.

Marek Malina (volejbal, VKP Bystrina SPU muži) - 2. miesto v extralige.

Ivan Molnár (zápasenie, TJ AC Nitra) - 1. miesto M-SR vo voľnom štýle, 1. miesto M-SR v gréckorímskom štýle, 13. miesto ME U23, účasť MS U23.

Cyril Pažitný (kickbox, Scorpio Fight Gym Nitra) - profesionálny majster Európy organizácie WKN, 3. miesto v rebríčku najlepších kickboxerov SR.

Matúš Strnisko (box, BC Stavbár Nitra) - majster SR, bronz na SP, bronz na otvorených M-EÚ.

Kolektívy - seniori

Atléti - muži AC Stavbár Nitra - 1. miesto v slovenskej lige.

Boxeri BC Stavbár Nitra - víťaz Medzinárodnej ligy boxu 2018 v konkurencii 22 klubov, od r. 2006 družstvo vyhráva najvyššiu slovenskú súťaž.

Hokejisti HK Nitra - 3. miesto v extralige 2017/2018.

Volejbalisti VKP Bystrina SPU Nitra - 2. miesto v extralige.

Jednotlivci - juniory

1.Emma Zapletalová (atletika, ŠK ŠOG Nitra) - 5. miesto MSJ na 400 m pr., 8. miesto ME dospelých na 4x400 m, 6-násobná majsterka SR v r. 2018, držiteľka nového slovenského juniorského rekordu na 400 m pr.

Vivien Ballayová (taekwon-do, KBU Taekwon-do UKF Nitra) - 3x 1. miesto M-SR, 2x 1. miesto ME junioriek.

Bianca Behúlová (tenis, TK Slávia SPU Nitra) - 5 medailí z M-SR dorastu (1-1-3), 2. a 3. miesta na medzinárodných turnajoch, členka extraligového družstva žien TK Slávia SPU Nitra.

Viktória Forster (atletika, ŠK ŠOG Nitra) - 6-násobná majsterka SR v r. 2018, účastníčka ME U18 Győr, účastníčka OH mládeže (14. m.).

Jaroslav Greguš (atletika, AC Stavbár Nitra) - viacnásobný majster SR (disk, guľa), 11. miesto ME U18.

Marián Chobot (futbal, FC Nitra) - reprezentant SR do 21 rokov.

Miroslava Jedináková (box, BC Stavbár Nitra) - majsterka SR, 5. miesto MEJ, 5. miesto MSJ.

Andrej Kollár (hokej, MMHK Nitra) - 2. miesto v extralige juniorov, účastník MS do 20 rokov.

Tomáš Kósa (karate, ŠK Farmex Nitra) - majster SR, víťaz Slov. pohára, 2. miesto ME juniorov, účastník OH mládeže.

Daniel Kováč (atletika, ŠK ŠOG Nitra) - 9. m. ME U18 v chôdzi, majster SR v hale.

Lenka Kovačovicová (atletika, ŠK ŠOG Nitra) - 12. miesto ME U18 na 100 m, účastníčka OH mládeže, majsterka SR.

Laura Pálinskášová (karate, ŠK Farmex Nitra) - majsterka SR, dvakrát 3. miesto na Svetovom pohári, 3. miesto MEJ.

Tomáš Peciar (plávanie, ŠK Delfín Nitra) - 11x majster SR juniorov, 2x majster SR seniorov, víťaz Českej plaveckej ligy, 8. miesto na MEJ v štafetách, účastník ME seniorov v diaľkovom plávaní.

Richard Škoda (zápasenie, TJ AC Nitra) - 1. miesto M-SR vo voľnom štýle, 8. miesto ME juniorov.

Zuzana Trepáčová (hádzaná, UDHK Nitra) - majsterka SR s tímom ml. dorasteniek, účastníčka MS do 18 rokov (najlepšia strelkyňa tímu SR).

Peter Žáčik (triathlon, SMTA Nitra) - 1. miesto M-SR juniorov v šprint triatlone, 3. m. M-SR mužov, 1. miesto v SP juniorov.

Kolektívy - juniori

Atléti - chlapci ŠK ŠOG Nitra - 1. miesto M-SR, 8. miesto na PEM B-kategoríe.

Boxeri - mladší dorastenci BC Stavbár Nitra - víťaz medzinárodnej ligy boxu, 7 reprezentantov, na medzinár. akciách 2018 v rámci reprezentácie SR vybojovali 25 medailí (12-5-8).

Hádzanárky - mladšie dorastenky UDHK Nitra - 1. miesto v slovenskej lige.

Hokejisti - juniori MMHK Nitra - 2. miesto v extralige.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Arabeska úspešná na Svetových letných hrách Špec. olympiád v Abú Zabí

Mimoriadny úspech dosiahli koncom marca 2019 nitrianske gymnastky zo združenia Arabeska. Gizela Billíková a Dominika Radojevská si zo Svetových letných hier Špeciálnych olympiád v Abú Zabí priviezli niekoľko zlatých medailí. Svojím víťazstvom si uctili všetkých športovcov s mentálnym postihnutím, ktorí skvelými výkonmi búrajú spoločenské bariéry a stereotypy a otvárajú cestu k sociálnej inklúzii. Za individuálne zostavy v modernej gymnastike získala Gizela Billíková dve zlaté a dve strieborné medaily a jednu zlatú za viacboj. Bronzovú medailu získala za klasický balet. Dominika Radojevská získala za individuálne zostavy zlato, striebro, bronz, šieste miesto a za viacboj krásne piate miesto. Prezidentkou Občianskeho združenia Arabeska je Emília Billíková. Majstrovstvá Európy Špeciálnych olympiád v modernej gymnastike budú historicky po prvý raz na Slovensku – v Nitre v sobotu 7. septembra 2019.

Gizela Billíková (prvá zľava) a Dominika Radojevská (druhá sprava) si zo Svetových letných hier Špeciálnych olympiád v Abú Zabí priviezli niekoľko zlatých medailí. Na fotke s prezidentkou OZ Arabesky Emíliou Billíkovou (druhá

zľava) a Máriou Billíkovou (prvá sprava).

Foto: Arabeska Zdroj: arabeska.sk

Najlepšia vytrvalkyňa za rok 2018 Veronika Zrastáková

V piatok 5. apríla 2019 ocenili v Bratislave na galavečere Running Gala 2018 najlepších vytrvalcov. Laureátov slávnostne vyhlásili v rámci 14. ročníka ČSOB Bratislava Marathon za účasti čestného hosťa bratislavského mestského maratónu Hughu Jonesa, víťaza Londýnskeho maratónu 1982. V kategórii Najlepšia vytrvalkyňa triumfovala Veronika Zrastáková (ŠK ŠOG Nitra).

Zdroj: sport.aktuality.sk

Hokejisti Banskej Bystrice zdolali HK Nitra 6:2 a získala titul

Hokejisti HC'05 iClinic Banská Bystrica zvíťazili v piatom zápase v utorok 16. apríla 2019 finále Kaufland play off Tipsport Ligy 2018/2019 a získali tretí titul po sebe. Triumfovali na domácom ľade nad HK Nitra 6:2 a celú sériu vyhrali 4:1 na zápasy. O triumfe v piatom zápase rozhodli presilové hry, Bystričania využili päť, z toho tri v

prvej tretine. Nitra za stavu 1:0 ešte dokázala odpovedať vyrovnávajúcim gólom, potom to už bola jasná záležitosť "baranov". Stretnutie sledovalo 2841 divákov, po prvý raz v sezóne bolo pod Urpínom vypredané. V histórii najvyššej slovenskej súťaže získali tri tituly v sérii iba Košice v rokoch 2009, 2010 a 2011. Banská Bystrica si ako víťaz

najvyššej slovenskej súťaže zabezpečil aj miestenku v budúcej sezónnej edícii Ligy majstrov. Po zápase vypukli priamo na ľade majstrovské oslavy, kapitán Tomáš Surový si z rúk predsedu spoločnosti Pro-Hokej Richarda Lintnera prebral pohár Vladimíra Dzurillu. Hokejistov Nitry za striebornú medailu ocenil primátor Nitry Marek Hattas. Ako sa už v Nitre stalo dobrým zvykom, po úspešnej sezóne sa fanúšikovia mohli tešiť na tradičnú autogramiádu. Tá sa odohrala v utorok 23. apríla 2019 v nákupnom centre N-Centro. Naši hokejisti majú za posledných sedem rokov v zbierke jedno zlato, tri striebra a tri bronz.

Zdroj: sport.aktuality.sk, foto: Nitra24.sk

Volejbalisti Nitry tretí

Volejbalisti VKP Bystrina SPU Nitra sa umiestnili na treťom mieste a získali bronzové medaily. O víťaznom ukončení sezóny rozhodli v troch súbojoch so Svidníkom. Kľúčom k úspechu bola výborná obrana, kvalitné bloky a precízne

i nápadité kombinácie s presným zakončením. „Vyhrali sme po dobrom výkone, to ma veľmi teší a dnes sme videli najlepší zápas v celej sérii. Prvé dva zápasy boli veľmi vyrovnané, ale vidina tretej priečky nás dnes poriadne nakopla. Dobrým servisom sme Svidník dostali pod tlak a spoľahlivo sme bránili ich útoky,“ konštatoval po zápase tréner Nitry Ľuboslav Šalata. Bronzovou medailou nadviazali nitrianski volejbalisti na predošlé úspechy, ktorými nepochybne boli najmä majstrovské tituly v rokoch 2016 a 2017, v roku 2018 skončila Nitra druhá.

Zdroj: sport.aktuality.sk

Najlepší športovci Nitrianskeho kraja za rok 2018

Vo štvrtok 25. apríla 2019 sa v Koncertnej sále Župného domu uskutočnilo slávnostné oceňovanie najúspešnejších športovcov, trénerov, športových kolektívov a športových osobností Nitrianskeho kraja. Najúspešnejším športovcom za rok 2018 sa stal šalienský naturálny kulturista Erik Tóth. Cenu za celoživotný prínos v oblasti športu prevzal Ondrej Gajdáč z Klubu vodného póla Komárno, Ivan Ivanov zo Športového klubu polície Topoľčany, Ivan Janko z Plaveckého klubu SPU Nitra, Anton Kretter z Atletického klubu Nové Zámky, in memoriam Ján Novota, čestný klub Západoslovenského tenisového zväzu zo Zlatých Moraviec, František Tóth z Atletického oddielu TJ Slovan Duslo Šaľa, Jozef Vidra st., Futbal Levice. V kategórii jednotlivci – juniori získali ocenenie: Martin Benko ml., Filip Bleho, Lukáš Fernéza, Dávid Koczkás, Damian Miklovics, Elena Sklenárová a Emma Zapletalová. V kategórii jednotlivci – seniori ocenili Mariána Dragúňa, Dominiku Holicovú, Andreu Podmaníkovú, Martinu Valentíkovú a Veroniku Zrastákovú. Z juniorských kolektívov ocenili Box club Stavbár Nitra – mladší dorast, mladšie žiačky Hádzanársky klub Slovan Duslo Šaľa – mladšie žiačky, Hokejový klub AGRO Topoľčany – družstvo starších dorastencov, Jazdecký klub pri Národnom žrebčine Topoľčianky – juniori, Kajak a Kanoje klub juniori Komárno, MHC Štart – mladší žiaci Nové Zámky a Tanečná škola UNLIMITED Levice. Najlepšími seniorskými športovcami za rok 2018 sú Atletický club STAVBÁR Nitra - družstvo mužov, Basketbalový klub Levický patriot – basketbal – muži, Hádzanársky klub Slovan Duslo Šaľa – hádzaná ženy, HK AGRO Topoľčany - hádzaná muži a Mestský basketbalový klub Komárno – basketbal – muži. Zo zdravotne oslabených športovcov sa z ocenenia tešili Gizela Billíková – Arabeska nitra – moderná gymnastika, Maroš Kudlík – Black Grosssgym Komárno – Spartan Race a Miroslav Šidlo – Slovenský zväz telesne postihnutých – plávanie, Levice. Najlepšími trénermi za rok 2018 sú Pavol Hlavačka ml., Box club Stavbár Nitra, Ľubomír Hurtaj ml., Hokejový klub HC Topoľčany, Marek Jurík, ŠBK Junior Levice, Michal Knihár, Plavecký oddiel Delta klub Komárno, Boris Kodak, Jazdecký klub pri Národnom žrebčine Topoľčianky, Mikuláš Kucsera, MHC Štart Nové Zámky, Andrea Šalatová, Hádzanársky klub Slovan Duslo Šaľa – ženy.

Zdroj: sport.aktuality.sk

Reprezentanti Slovenska prehrali v Nitre s Českom 0:2 v prípravnom zápase

V sobotu 27. apríla 2019 slovenskí hokejoví reprezentanti prehrali aj v druhom prípravnom zápase s Českom v rámci série Euro Hockey Challenge. Po piatkovej prehre 1:3 v Trenčíne nestačili na súperu ani v sobotu v Zimnom štadióne Nitre podľahli mu 0:2. Pre zverencov trénera Craiga Ramsaya to bola piata prehra v záverečnej príprave na MS, z toho tretia na domácej pôde. Slovenskí hokejisti prehrali predtým so Švédskom v Topolčanoch 0:4 a v Nemecku s domácim výberom 1:2 a 1:3. Triumfovali v dvoch stretnutiach v Rakúsku 5:1 a 2:1 po nájazdoch. Záverečné dva zápasy pred štartom domácich MS odohrajú Slováci 4. mája v Poprade proti Veľkej Británii a 7. mája v Michalovciach proti Nórsku. Slovensko - Česko 0:2 (0:2, 0:0, 0:0). Góly: 3. Zaťovič, 18. Tomášek (Kolář). Rozhodovali: Stano, Müllner - Šefčík, Gegán, vylúčení: 5:6 na 2 min, presilovky a oslabenia: 0:0, 3600 divákov. Družstvo SR: Čiliak - Čajkovský, Sekera, Ďaloga, Fehérváry, Grman, Rosandič, Štajnoch, Koch - Pánik, Sukel', Buček - Studenič, Kytnár, Nagy - Lantoši, Zigo, Lunter - Svitana, Buc, Bondra.

Zdroj: sport.aktuality.sk

Veronika Zrastáková majsterkou SR v behu na 10 000 m

Na majstrovstvách Slovenska v Kysuckom Novom Meste v sobotu 27. apríla 2019 sa Veronika Zrastáková zo ŠOG Nitra stala časom 36:01,11 min. majsterkou Slovenska v behu na 10 000 m. Získala svoj druhý tohtoročný majstrovský titul po polmaratóne v Bratislave. Napriek zlepšeniu osobného rekordu o 75 sekúnd nebola prehnane spokojná. „Bežala som celé preteky sama, nebolo to ono, keď som sa nemala s kým potiahnuť. Z titulu sa teším, ale očakávala som trochu lepší čas. Počasie bolo ideálne, ale musím povedať, radšej mám cestné behy ako ovál,“ povedala zverenka trénera Marcela Matanina po odbehnutí 25 okruhov na tartane.

Zdroj: sport.aktuality.sk

Nitra spočítala škody na štadióne po futbalovom finále

V stredu 1. mája 2019 zažila Nitra futbalový sviatok v podobe finále Slovenského pohára. Zároveň však zažila aj to, prečo sa organizovanie podobných zápasov stretáva so zmiešanými pocitmi obyvateľov dotknutých miest. Na jednej strane inak prázdne centrum Nitry vo sviatočný deň ožilo, terasy sa zaplnili trnavskými fanúšikmi, ktorí si krátili čas aj občasnými popevkami a skandovaním, ale bez nejakých problémov. Pokojne - vďaka asistencii polície - prešiel aj predzápasový tisícový pochod trnavských fanúšikov. No zápas ukázal aj druhú tvár trnavského fansu, keď rozvášnený dav

výtržníkov začal ničiť nový nitriansky štadión. Logicky tak vystala otázka, či cena za niekoľkohodinové oživenie centra mesta nebola privysoká, či to vôbec stálo za to. „Škody na našom štadióne dosiahli výšku 50 000 eur. Fanúšikovia vytrhali sedadlá a zničili zábrany. Zničili – prinesenou pyrotechnikou vypálili nový trávnik. Slovenský futbalový zväz ako usporiadateľ finále zobral za všetky pochybenia zodpovednosť na seba a sľúbil všetky škody uhradiť. „Nechceme skúmať, ako sa prepašovala pyrotechnika na zápas, prečo indivíduá v maskách neboli vytiahnuté z davu a súdené za porušenie zákona, ako je možné, že tisícový dav vtrhol na ihrisko medzi hráčov. Vieme, že nič z toho sa nemalo stať,“ povedal viceprimátor Daniel Balko. V západnej Európe sa návštevy športových zápasov stali v poslednom desaťročí úspešným produktom turizmu.

Zdroj: sport.aktuality.sk

Hádzanárky ŠK Elite Nitra triumfovali na turnaji Masters World Cup

V chorvátskych mestách Split a Omiš sa konal cez víkend 11. a 12. mája 2019 hádzanársky turnaj Masters World Cup. Tím bývalých hádzanárok ŠK Elite Nitra triumfoval v kategórii nad 40 rokov, v ktorej hralo šesť tímov z piatich krajín. V semifinále Nitrianky porazili tím Morava HBH (Česká republika) a vo finále družstvo Evergreens z Prešova. Nitriansky si odniesli aj všetky tri individuálne ceny, získali ich Soňa Valentová (titul najlepšia brankárka), Katarína Papaneková (najlepšia hráčka) a Katarína Hanakovičová (najlepšia strelkyňa). Za Nitru hrali Papaneková, Smilková, Hanakovičová, Sasinová, Zámočníková, Vykoukalová, Jablonická, Valentová, Medová, Kolářová, Zajasenská, Sláviková, Kollárová, Jašíková.

Zdroj: sport.aktuality.sk

HK Nitra nahradil trénera Stavjaňu Andrej Kmeč

Hokejistov HK Nitra viedol od mája 2019 v sezóne 2019/2020 v pozícii hlavného trénera Andrej Kmeč. Jeho asistentom sa stal Dušan Milo, ako tréner brankárov pokračoval Stanislav Petrík. Andrej Kmeč nahradil dlhoročného trénera Antonína Stavjaňu, ktorý po striebornej sezóne 2018/2019 odišiel do Zlína. V trénerskom tíme Nitry sa tak zopakovala situácia pred sezónou 2016/2017, keď po vtedajšom Stavjaňovom odchode do Českých Budějovic nastúpil do pozície hlavného trénera Andrej Kmeč. Na nitriansku striedačku sa ako asistent vrátil Dušan Milo, v pozícii trénera brankárov pokračoval Stanislav Petrík. HK Nitra odštartovala spoločnú letnú prípravu 15. mája.

Zdroj: sport.aktuality.sk

Nitrianski kulturisti a fitnessky úspešné na majstrovstvách Českej republiky

V českom Bruntáli sa cez víkend 11. - 12. mája 2019 uskutočnili medzinárodné majstrovstvá Českej republiky v naturálnej kulturistike a fitnese. Úspešní na nej boli aj pretekári z nitrianskeho regiónu, ktorých združuje Slovenská asociácia naturálnej kulturistiky (SANK). Nitrianka Mária Levická (bez klubovej príslušnosti) obsadila tretie miesto v kategórii fitness figura. Jej trénerom je Erik Tóth, majster sveta zo Šale. Ďalšiu štvoricu úspešných športovcov vedie tréner Miloš Šnajdr, pôsobiaci v Nitre. Viktor Kollár obsadil 1. miesto v kulturistike do 180 cm. Dalimír Fridrich získal bronz v kategórii mr. physique open. Obaja súťažili za Briela sport klub. Viktória Kováčiková z Veľkého Zálužia, ale reprezentuje Power Gym Zlaté Moravce. Získala bronzovú medailu v súťaži bikini fitness do 170 cm. Levičanka Kitty Babošová pridala striebro v kategórii fitness model open. Háji farby klubu WP Comp Bratislava. Na súťaži sa predstavili aj ďalšie tri dámy, ktoré vedie trénerka Zuzana Valachová z Nitry. Katarína Kompasová z Cabaja-Čápora (súťaží za Power Gym Zlaté Moravce) obsadila 2. miesto v kategórii bikini fitness do 170 cm. Eva Jenisová z Nitry (bez klubovej príslušnosti) získala bronz v kategórii bikini fitness do 164 cm a pridala 4. miesto v kategórii šport model. Monika Ferkovičová z Radošiny (za klub Power Gym Zlaté Moravce) sa umiestnila v kategórii šport model na 5. mieste.

Zdroj: aktualita.sport.sk

Mesto Nitra zvýšilo vstupné na športoviská

Mesto Nitra zmenilo vstupné na svojich športoviskách. Materiál, na základe ktorého sa zdvihnú ceny vstupov, na svojom rokovaní 30. mája 2019 schválili mestskí poslanci. Magistrát zvyšuje ceny aj za prenájom telocviční a ihrísk na základných školách. Zvýšenie vstupného je nutné, aby sa aspoň o niečo zrealnilo financovanie športovísk. „Máme až štrnásťnásobne vyššie náklady na prevádzku športovísk v porovnaní s peniazmi, ktoré sa získajú za ich prenájom. Kým v roku 2018 mesto na svoje športoviská vynaložilo 1.508.853 eur, z prenájmu športových areálov sme získali iba 105.390 eur. Primátor Marek Hattas upozornil, že cena vstupného sa v Nitre nemenila 12 rokov, zatiaľ čo náklady na energie či mzdy pracovníkov neustále rastú. „Takže pre mňa je to súčasť veľkého upratovania vo fungovaní tohto mesta. Je to upratovanie od nevýhodných zmlúv, súdnych sporov, ktoré tu máme a zrealňovanie finančnej situácie, v ktorej sa mesto nachádza. Dlhé roky sa tu nič nerobilo a teraz je čas si povedať, že chceme ponúkať našim obyvateľom kvalitné služby, chceme mesto rozvíjať a potrebujeme financie jednoducho skonsolidovať. Podľa viceprimátora Daniela Balka mesto nemá v pláne na športoviskách zarábať, alebo ich prenajímať s vyrovnanými nákladmi a tržbami. Vyžadujú si investície za 2,3 milióna eur, plus 1,5 milióna eur nás stojí prevádzka. Ak chceme naše športoviská udržať v nejakom prevádzkovateľnom stave, musíme zrealniť ceny vstupného, aby sme postupne mohli dobíhať ten

investičný dlh. Toto je naozaj len riešenie 12 rokov odkladaného problému a robíme len to, čo sa tu roky nerobilo.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Oslavy storočnice volejbalu na Slovensku sa konali v Nitre

V dňoch 5. až 10. júna 2019 sa Nitra stala centrom veľkých osláv storočnice volejbalového života na Slovensku. Na úvod víkendu nabitého volejbalom hrali slovenské reprezentantky so Švédskom, ktoré po výbornom výkone prehrali 3:0. Slovenky bavili divákov výbornými akciami, tí sa im odvdáčili mohutnou podporou. Nitriansku volejbalovú šou obohatila aj unikátna exhibícia legend. V prestávke medzi zápasmi Zlatej európskej lige halu zabávali mená ako R. Nemec, P. Diviš, Marčeková, Koválik-Rimovský, Kardoš, Kohút, Pistovič, Sopko, Červeň či Chochol'ák. Pridal sa aj prezident SVF Martin Kraščeníč, maskot Harvy, či moderátor Slavo Jurko.

Sto rokov slovenského volejbalu sme oslávili vo veľkom štýle. Foto: Radovan Stoklasa, Lukáš Jaseňák

Sobotňajší večer na Klokočine uzavrel duel našich chlapcov s Turkami. Výborný výkon súpera nám nedovolil pomýšľať v tomto stretnutí na

úspech, domáci tím však na palubovke bojoval zo všetkých síl. V nedeľu nastal čas vymeniť dresy za šaty a obleky. Na galavečere spojenom s vyhlásením výsledkov tradičnej ankety nemohli chýbať naše najlepšie hráčky. Nitrianske Divadlo Andreja Bagara sa utešene zaplňalo, zastúpené bolo celé volejbalové Slovensko - od najmenších cez rodičov, reprezentantov, trénerov až po funkcionárov. Pozvanie na oslavu storočnice s radosťou prijali aj významné osobnosti športového, spoločenského a kultúrneho života. Čestným hosťom bol prezident Európskej volejbalovej konfederácie (CEV) Aleksandar Boričič, ktorý odovzdal prezidentovi SVF Martinovi Kraščeníčovi dar na pamiatku tohto významného jubilea. Osláviť míľnik slovenského volejbalu prišiel do Nitry aj bývalý dlhoročný prezident SVF a v súčasnosti čestný prezident SVF, viceprezident CEV Ľubor Halanda a ďalší viceprezidenti CEV Özkan Mutlugil z Turecka, Maris Pekalis z Lotyšska, členovia správnej rady CEV Zdeslav Barač z Chorvátska (viceprezident MEVZA), Dancho Lazarov z Bulharska (prezident Bulharskej volejbalovej

federácie), ďalej sa zúčastnili Ferencz Kovács (prezident Maďarskej volejbalovej federácie), Zsolt Ludvig (generálny sekretár Maďarskej volejbalovej federácie), Deko Grigorov (viceprezident Bulharskej volejbalovej federácie), Karl Hanzl (prezident MEVZA) a Českú volejbalovú federáciu zastupoval medzinárodný sekretár Ivan Iro. Galavečer okrem skvelého moderátora Slava Jurka obohatili svojimi vystúpeniami aj známi umelci - Robo Opatovský, Andrea Zimányiová, Bystrík Banda, tanečná skupina Ladylicious či Bratislavský chlapčenský zbor. Počas galavečera sme spoznali aj najlepších z najlepších na palubovkách i piesku za rok 2018 - víťazmi hlavnej ankety Volejbalista roka sa stali Nikola Radosová a Emanuel Kohút.

Zdroj: svf.sk

Zomrel Dušan Šrámek, bývalý futbalista AC Nitra

V pondelok 17. júna 2019 dotýklo športové srdce. Dušan Šrámek odišiel z tohto sveta práve na zlyhanie srdca. Narodil sa v Nitre v roku 26. apríla 1944. Zamiloval si futbal, obliekal dres AC Nitra ako stredopoliar. V roku 1971 bol v tíme, ktorý vybojoval postup do federálnej ligy, s Dominkom či Rapanom, Ternénym. Trénerom bol Michal Pucher. Volali ho „Klapka“. Neskôr hrával aj za Prievidzu a Brezno. S manželkou Annou vychovali tri deti a všetky sa aktívne venovali športu. Syn Dušan hral futbal, dcéry Janka a Zuzka hádzanú za Plastiku Nitry. Janka Šrámeková sa dostala aj do reprezentácie Slovenska. Športové gény zdedil aj vnuk Filip Titka. Je trojnásobným majstrom sveta v hokejbale. Posledná rozlúčka bola v piatok 21. júna o 13.00 h na Mestskom cintoríne na Cabajskej ceste v Nitre.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Novým trénerom FC Nitra sa stal Marián Sütto

Novým trénerom futbalistov FC Nitra sa od 20. júna 2019 stal Marián Sütto, ktorý v uplynulej sezóne pôsobil vo fortunaligovom klube ako športový riaditeľ. Pod jeho vedením sa mužstvo zišlo vo štvrtok 20. júna 2019 predpoludním na štarte letnej prípravy pred novou sezónou. Väčší prievan v kabínach odniesol menej výkonných hráčov. Všetkým sa zmluvy skončili 30. júna. FC Nitra v minulej sezóne skončila na deviatom mieste tabuľky najvyššej slovenskej súťaže.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Nitran Ivan Gajdoš v tíme majstrov sveta v hokejbale

Slovenskí hokejbaloví reprezentanti splnili misiu, s ktorou vstupovali do majstrovstiev sveta v Košiciach. Hoci v základnej skupine zakopli s Čechmi, napokon po víťazstvách v play-off nad Talianskom (3:2), Kanadou (6:1) a finálovom triumfe s Fínskom (4:3) spečatili titul majstra sveta, ktorý získali už štvrtýkrát za sebou. Členom víťazného tímu bol aj jeden hráč Nitrianskych Rytierov, 18-ročný obranca Ivan Gajdoš. Nastúpil vo všetkých zápasoch SR na MS a pripísal si jednu asistenciu. „Bol som najmladší hráč tímu, ďalší chalani mali 21 rokov. Športovec je študentom Gymnázia Cyrila a Metoda v Nitre a v septembri nastúpi ešte len do štvrtého ročníka. V minulosti hral aj za mládežnícke reprezentácie Slovenska.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Buček aj Lantoši najlepšími útočníkmi ligy

Na slávnostnom galakoncerte, ktorý sa konal pri príležitosti 90. výročia hokeja na Slovensku v nedeľu 23. júna 2019 v Bratislave, bodovali aj bývalí nitrianski hráči – Samuel Buček a Róbert Lantoši. Obaja útočníci sa umiestnili v najlepšej šestici Tipsport ligy. Samuel Buček bol vyhodnotený najlepším strelcom ligy, Lantoši sa stal najproduktívnejším hráčom mužstva. Aj ich góly a nahrávky pomohli tomu, že hokejisti HK Nitra skončili na výbornom druhom mieste. A aj keď v klube v ďalšom ročníku pôsobiť nebudú, hokejisti chcú „hrať atraktívne a pre divákov“ aj v ďalšej sezóne, čo potvrdil aj prezident HK Nitra Miroslav Kováčik: „Filozofia nášho klubu sa nemení, chceme hrať atraktívny a ofenzívny hokej, dať priestor perspektívnym mladým hráčom, z ktorých môžu vyrásť reprezentanti.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Nitra opäť privítala cyklistické talenty

V júni 2019 sa v Nitre a v blízkom okolí predstavili nádejní cyklisti. Medzinárodné preteky mládeže – Regiónom Nitrianskeho kraja napísali tento rok už trináste pokračovanie. Preteky tvorili tri krátke etapy. Prvá etapa bola zároveň Memoriálom Ing. Jána Vanča, mala štart v Mestskom parku na Sihoti a finiš v kopci - na Zobore - pri Špecializovanej nemocnici Sv. Svorada. Časovka z Tajnej do Nevidzian riadne preverila technickú pripravenosť a kondíciu cyklistov a cyklistiek, v záverečnej etape účastníci pretekov absolvovali kritérium na skoro 1,5- kilometrovom okruhu vo Vrábl'och, kde sa rozhodlo o víťazoch. Najúspešnejším klubom v počte etapových víťazstiev a celkových prvenstiev sa stala Akadémia Petra Sagana, z domácich pretekárov sa najviac darilo kadetovi Jakubovi Vlčákovi, ktorý skončil celkovo na deviatom mieste. Cyklistické merania síl takmer všetkých mládežníckych kategórií zhodnotil predseda CK Dynamax

Nitra a riaditeľ pretekov Vladimír Došek, ktorý, okrem iného, konštatoval: „Už niekoľko rokov sú to jediné domáce etapové preteky organizované pre viaceré vekové kategórie mládeže. Mali sme opäť veľký počet štartujúcich. Samozrejme, chceme poďakovať všetkým, ktorí prispeli k tomu, že mladí cyklisti mohli pretekať a bojovať o jednotlivé dresy v etapách v Nitre, Tajnej a vo Vrábl'och.“

Zdroj: mynitra.sme.sk

HK Nitra na 108. mieste v poradí európskych klubov

Najlepším európskym hokejovým klubom je CSKA Moskva. Zo slovenských klubov sa najlepšie umiestnil majster Tipsport Ligy z Banskej Bystrice, ktorý je na 97. mieste. Rebríček 250 najlepších klubov vypracoval francúzsky hokejový server passionhockey.com na základe výsledkov dosiahnutých v základnej časti, play off a v Lige majstrov, pričom body sú udeľované aj na základe kvality jednotlivých líg. „Barani“ si pohoršili o 10 priečok, no ešte väčší prepad zaznamenal Slovan Bratislava, ktorý klesol o 18 pozícií na 101. miesto. Zo slovenských klubov si svoju pozíciu vylepšili Košice (+2), Poprad (+13), Nové Zámky (+35), Detva (+30) a Michalovce (+30). Poradie najlepších klubov v Európe: 1. CSKA Moskva 63,64 bodov, 2. SKA Petrohrad (oba Rus.) 59,71, 3. Kärpät Oulu (Fín.) 55,71, 4. Frölunda (Švéd.) 53,66, 5. SC Bern (Švajč.) 51,35, 6. Avtomobilist Jekaterinburg (Rus.) 50,44, 7. Färjestad (Švéd.) 49,64, 8. Adler Mannheim (Nem.) 48,92, 9. Zug (Švajč.) 48,78, 10. Avangard Omsk (Rus.) 48,68, ... 97. HC '05 Banská Bystrica 19,01, 101. Slovan Bratislava 18,30, 108. HK Nitra 17,25, 110. HKM Zvolen, 117. HC Košice 15,35, 118. HK Poprad 14,95, 137. HK Dukla Trenčín 13,24, 147. HC Nové Zámky 12,37, 187. HC 07 Detva 9,56, 210. MHK 32 Liptovský Mikuláš 8,58, 217. HK Dukla Michalovce 8,08, 239. MsHK Žilina 7,37.

Zdroj: teraz.sk

Slovenské kluby spoznali súperov v Challenge Cupe

Slovenské volejbalové kluby spoznali v stredu 26. júna 2019 súperov v európskej pohárovej súťaži CEV Challenge Cup. Víťaz parfems.sk extraligy žien Slávia EU Bratislava sa v 16-finále stretne s tureckým Beylikdüzü Voleybol Istanbul, bronzový tím VTC Pezinok-Bilíkova bude o postup do 16-finále bojovať v novembrovom 2. kole so slovinským SIP Šempeter. Jediný mužský zástupca, bronzový tím uplynulej sezóny Edymax extraligy VKP-SPU Nitra vyzve v 16-finále čiernohorského súpera Budućnost Podgorica. Žreb sa uskutočnil v sídle Európskej volejbalovej konfederácie (CEV) v Luxemburgu. CEV Challenge Cup je tretia najprestížnejšia pohárová súťaž po Lige majstrov a CEV Cupe. Slávia EU vstúpi do súťaže doma, favorizované Turkeyne privíta v Bratislave 3.-5. decembra. Odveta v Istanbule je na programe tesne pred Vianocami 17.-19. decembra. Pezinok odštartuje boje v 2. kole na palubovke Sloviniek (5.-7.

novembra), doma sa predstaví o dva týždne neskôr 19.-21. novembra. V prípade postupu narazí v 16-finále na fínsky tím Pölkky Kuusamo. Nitrania sa v prvom zápase 16-finále predstavili v Čiernej Hore 10.-12. decembra, pod Zoborom privítajú Podgoricu o týždeň neskôr 17.-19. decembra. ŽREB CEV CHALLENGE CUPU 2019/2020: MUŽI - 16-finále (10. - 12. 12. - 17. - 19. 12. 2019): Budućnost Podgorica (Č. Hora) - VKP-SPU Nitra.

Zdroj: teraz.sk

Zomrel hokejbalista, spoluorganizátor Stümpel Cupu - Marek Strápek

Vo veku 38 rokov zomrel začiatkom júla 2019 hokejbalista Marek Strápek. Už dlhší čas ho trápili zdravotné problémy, ktoré boli napokon preňho osudné. Marek Strápek sa už ako tínedžer pohyboval v nitrianskom hokejbale. Vtedy sa ešte hrávala liga na ihrisku za Dominom. V roku 2010 bol hlavným iniciátorom založenia tímu HbK Nitrianski Rytieri. Vďaka nemu sa pod Zoborom hrala hokejbalová extraliga. Pritiahol do mužstva kvalitných hráčov a spolu s nimi sa tešil z piatich majstrovských titulov po sebe (2011-2015)! Rytieri získali aj Česko-slovenský pohár. Na ich zápasy chodil veľký počet fanúšikov. V Nitre rozbehol Rytierov a vďaka tomu sa naštartoval celý slovenský hokejbal, pretože všetky kluby začali inak pracovať, aby sa na nás dotiahli. Z Nitry vyšlo veľa reprezentantov, ktorí sa potom tešili aj zo zlata na MS. Bol hlavným sponzorom, staral sa o réžiu klubu. My sme mu to mohli splatiť len tými titulmi. Vďaka nemu sme zažili na športoviskách aj mimo nich obrovské množstvo zážitkov. Marek Strápek bol aj dlhoročným spoluorganizátorom Stümpel Cupu. Vďaka tomu mohli fanúšikovia športu v Nitre vidieť vynikajúcich hokejistov i hokejbalistov. Pred hokejbalom sa angažoval aj v ženskom futbale v Nitre a v Šali. Pôsobil v podnikateľskej sfére. Zostal po ňom syn Simon a ďalší blízki. Všetkým pozostalým vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Zomrel motoristický pretekár Peter Ruisl

Vo veku 63 rokov po krátkej a ťažkej chorobe zomrel motoristický pretekár, niekoľkonásobný majster Slovenska v pretekoch do kopca, naposledy z roku 2011, Nitran Peter Ruisl. Narodil sa 19. januára 1956, zomrel 3. júna 2019 v Nitre. Bol jednou z popredných osobností slovenského motoristického športu. Rýchlosť a vôňa benzínu mu bola blízka od malička. Na športové výsledky sa dostal ešte v minulom storočí. Do roku 1986 tvorili dvojicu s formulou MTX 1-03. Bola to éra, na ktorú často spomínal. Zmena prišla pre Petra Ruisla v roku 1987. Nikto vtedy nevedel, že najbližších 5 rokov bude naháňať časy na formule BL 1-FM. Už pred pádom režimu sa zúčastnil medzinárodného seriálu IADC a Nemeckých majstrovstiev v pretekoch do vrchu, kde sa umiestnil v desiatke najrýchlejších. Najobľúbenejšia 122-ka zdobila zadné krídlo jeho

monopostu aj na mnohých iných súťažiach. Po zmene režimu sa otvorili rôzne možnosti aj v pretekaní. Peter tieto možnosti využil vo viacerých smeroch. Novou spoločníčkou na kopcoch sa mu stala Estonia 25LR. Štartoval aj na zahraničných podujatiach, no napriek tomu ho mohli diváci vidieť hlavne na domácich tratiach. A ako domáce nikdy nebral iba tie slovenské. Domovom mu vždy ostalo Československo. Svoju aktívnu jazdeckú kariéru ukončil na vozidle Lucchini P3-95M, v ktorom strávil sezóny 1998 - 2004.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Zomrel podpredseda TJ AC Nitra Vladimír Humay

Vo veku 54 rokov zomrel Vladimír Humay, ktorý bol podpredsedom zápasníckeho oddielu TJ AC Nitra a istý čas podpredsedom celej TJ AC Nitra. Okrem zápasenia aktívne podporoval aj ďalšie športy v Nitre. Vladimír Humay bol spolumajiteľom spoločnosti Hagard:Hall, ktorá takisto podporovala viaceré športové kluby v Nitre. Rodina a blízky sa so zosnulým rozlúčili vo štvrtok 11. júla 2019.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Na majstrovstvách SR sa športovci z Nitry nestratili

V sobotu 27. júna 2019, počas prvého dňa na 72. atletických majstrovstvách SR na Mestskom štadióne v Dubnici nad Váhom ani jeden z víťazov bežeckých disciplín limit na MS v Dohe nesplnil. Nitranom sa však darilo a priniesli niekoľko medailí. V behu na 100 m prekážky dobehol ako tretí Marek Halmo (ŠK ŠOG Nitra) 16,42 m, v žrdi najviac hodil a to 460 m Tomáš Kajňák (ŠK ŠOG Nitra). Druhé miesto patrilo Dominikovi Labudovi z AC Stavbár Nitra, ktorý hodil 420 metrov. Do diaľky skončil najviac a to 695 metrov Ján Šuba z AC Stavbár Nitra. V hode diskom sa najviac darilo Nitranovi Samuelovi Kováčovi z AC Stavbár Nitra, ktorý kladivo hodil do 48,21 m, pričom ako tretí skončil Nikolas Broš (ŠK ŠOG Nitra), keď hodil 47,70 m. V hode kladivom vyhral Marcel Lomnický, pôvodom z Nitry, ktorý štartuje za ŠK Dukla o.z. Banská Bystrica, keď hodil 72,62 m. Ženy beh na 100 m: 1. Monika Weigertová (AK Slávia UK Bratislava) 12,12, 2. Daniela Ledecká (ŠK ŠOG Nitra) časom 12,71. V behu na 400 m - kluby patrila tretia priečka družstvu Takácsová, Lackovičová, Ištvánová, Nováková (ŠK ŠOG Nitra). 50,54 m.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Hádzanárky ŠK Elite Nitra bronzové na turnaji v Turíne

Bývalé nitrianske hádzanárky si užili atmosféru veľkého európskeho podujatia. Spolu s ďalšími krajankami vytvorili tím ŠK Elite Slovakia a zúčastnili sa na súťaži v Turíne.

Základ družstva tvorili hráčky Nitry (Katarína Hanakovičová, Jana Jablonická, Jana Jašíková, Jana Vykoukalová, Soňa Kolářová), doplnili ich Bratislavčanky (Katarína Gilbert, Blanka Šišová, Alžbeta Hanáková), hráčky z Nového Mesta nad Váhom (Alžbeta Smilková, Martina Sláviková). Pomohla aj brankárka z Močenka Vladimíra Lenčesová, družstvo viedla Katarína Papáneková. V kategórii nad 43 rokov súperilo sedem družstiev z piatich krajín. Nitrianky sa napokon tešili z bronzu, keď v súboj o 3. miesto porazili Roma Handball 13:8. Pred nimi skončili len dve maďarské družstvá. Európske majstrovské hry sú medzinárodné športové podujatie, ktoré sa koná každé štyri roky pre športovcov starších ako 30 rokov. Poradie: 1. Angyalok, 2. ETO XXL Győr, 3. ŠK Elite Slovakia, 4. Roma Handball (Tal.), 5. Lynge Uggeloese (Dán.), 6. Istanbul veterans (Tur.), 7. San Saba graffiti (Tal.).

Zdroj: mynitra.sme.sk

Letné kúpalisko patrí k obľúbeným miesta oddychu Nitranov

Rekreačný areál pod hradom ponúka šesť bazénov. Na kúpalisko sa zmestí viac ako tritisíc návštevníkov. Návštevníci kúpaliska si počas tohto leta mierne priplatia, no aj napriek tomu vychádza kúpanie na Letnom kúpalisku v Nitre najlacnejšie v širokom okolí. Tí, čo si chcú zaplávať, využívajú 50 metrový plavecký bazén, v ktorom hĺbka dosahuje maximálne 150 cm, ďalšie dva bazény majú dĺžku 37,5 m a 27 m a vodu vyhrievanú na približne 25 stupňov. Rodičia malých detí privítali, že v novej kúpacej sezóne ich deti nie sú vystavené priamemu slnečnému žiareniu, pretože detský bazén je prekrytý plachtami upevnenými na kovových stojanoch. Voda v detskom bazéne, kde voda dosahuje maximálne 90 cm, je tiež ohrievaná. Deti sa na kúpalisku môžu vyšantiť na šmykdlách, alebo na tobogane s dĺžkou dráhy 83 m, končiacom v dojazdovom bazéne. Ďalšími vylepšením je, že priestor medzi rekreačným a detským bazénom vydláždili, čím sa prostredie skultúrnilo. Návštevníci, ktorí sa radi opaľujú, sa iste potešili ďalším dokúpeným ležadlám. Mestské kúpalisko sa nachádza v tichej lokalite mestského parku s atraktívnym výhľadom na siluetu Nitrianskeho hradu. Prevádzkuje ho mesto Nitra prostredníctvom spoločnosti Službyt Nitra. „Stretol som sa s názorom, že na našom kúpalisku je studená voda! To nie je pravda. Sú ľudia, čo na kúpalisku neboli niekoľko rokov a netušia, že vodu zohrievame!“ konštatuje Miloš Dovičovič zo Službytu v Nitre. Okrem kúpania a opaľovania poskytuje rozľahlý areál aj možnosti športovania. Návštevníci si môžu zahrať plážový futbal, bedminton, či nohejbal. Otvorené je každý deň, vpondelok od 12.00 h do 19.30 h, od utorka do nedele od 10. h do 19.30 h. Vstupné na kúpalisko sa tohto roku zvýšilo. Dospelý návštevník s trvalým pobytom v Nitre zaplatí 3,50 eura, mimo nitrianski návštevníci majú vstup za 4 eurá, dieťa do 15 rokov zaplatí 2 eurá, postihnuté dieťa a dieťa do 3 rokov má vstup zadarmo, dôchodca a zdravotne postihnutý dospelý platia 2 eurá. Občan, ktorý sprevádza postihnutého dospelého môže ísť na kúpalisko zadarmo. Požičanie ležadla a slnečníka je za 2,50 eura. Zvýšený príjem zo vstupného sa použije na ďalšie

skultúrnenie prostredia a celkové zlepšenie služieb poskytovaných na kúpalisku. Mesto Nitra podporuje športové aktivity občanov, športovať môžu aj v iných zariadeniach, a to na tenisových kurtach na Ďumbierskej ulici na Chrenovej, Mestskej hale na Dolnočermánskej ulici na Čermáni, či na multifunkčných ihriskách, ktoré sú v každej mestskej časti. *Zdroj: nitra.sk*

Nad mestom sa vznášali historické vetrone

Nad Nitrou sa začiatkom augusta 2019 vznášali historické vetrone. V rámci podujatia Oldtimer Pribina Star si pripomínali nielen históriu bezmotorového lietania, ale aj storočnicunitrianskeho letiska. Piaty ročník tohto podujatia potrvál do soboty 10. augusta 2019. Lietajúce veterány zastúpilo desať účastníkov zo Slovenska a z Českej republiky. Súťažili historické klzáky a repliky drevenej alebo zmiešanej konštrukcie s použitím dreva na značnej časti klzáku, celokovové klzáky a všetky ostatné vetrone vyrobené alebo skonštruované pred rokom 1970. K najzaujímavejším historickým vetroňom, ktoré sa stretli na nitrianskom letisku, patrili lietadlo LG-125 Šohaj2, nemecké lietadlo Ka6 Cr a SF-27A, nemecký drevený stroj z 50. rokov minulého storočia. Oblohu však brázdili aj LG-425 Šohaj, lietadlá kovovej konštrukcie Blaníky, ale aj moderné VSO-10 „Osa“, ktoré má nosnú časť drevenú. Najstaršiu repliku vetroňa Zlín 23 Honza z roku 1947. Účastníci stretnutia lietajú najmä pre radosť a zábavu, čomu zodpovedali aj súťažné disciplíny. Vetrone lietal na vytrvalosť letu, kto sa najdlhšie udrží vo vzduchu, vyhráva. Lietali sa aj štandardné trate, otočné body na vzdialenosť, rýchlosť preletov, čiže kto určitú vzdialenosť preletí v najkratšom čase, má najkratšiu preletovú rýchlosť, ten dostáva najviac bodov. Rozdiel vo výkonnosti medzi historickými a súčasnými modernými vetroňmi je markantný. Organizátorom podujatia bol Igor Ott.

Zdroj: teraz.sk

Nočnú cyklojazdu ulicami mesta absolvovalo rekordných 210 cyklistov

Rekordných 210 cyklistov absolvovalo vo štvrtok 1. augusta 2019 nočnú cyklojazdu ulicami Nitry. Priaznivci večernej cyklistiky sa stretli po druhý raz v tomto roku, aby spoločne absolvovali 11 kilometrov dlhú trasu. Prvú tohtoročnú nočnú jazdu absolvovalo 195 cyklistov, vlani sa maximálny počet účastníkov nočných cyklojázď Critical Mass Nitra vyšplhal na 156 cyklistov. Cieľom bolo, aby krásy nočnej Nitry aktívne, na dvoch kolesách, absolvovalo viac ako 200 cyklistov. Nenáročnú jazdu odštartovali cyklisti zo Svätoplukovho námestia, odkiaľ sa presunuli na Kupeckú ulicu, pokračovali po Palárikovej ulici a cez Wilsonovo nábrežie zamierili na Chrenovský most. Po chrenovskom okruhu sa peletón presunul cez Univerzitný most a Štúrovu ulicu cez Párovce na Farskú a Samovu ulicu. Druhú nočnú cyklojazdu ukončilo viac ako dve stovky nadšencov cyklistiky na Námestí Jána Pavla II. na Nitrianskom hrade.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Hokejista Jozef Stümpel bude hrať v HK MŠK Žiar nad Hronom

Slovenský hokejový útočník Jozef Stümpel si predĺžil bohatú kariéru v tretej najvyššej slovenskej súťaži. V ročníku 2019/2020 začal obliekať dres nováčika HK MŠK Žiar nad Hronom. Skúsený útočník odišiel z profesionálneho hokeja po sezóne 2016/2017, ktorú odohral v tipsportligovom Liptovskom Mikuláši. V uplynulých dvoch ročníkoch nastupoval za HK 96 Nitra v tretej najvyššej súťaži. V nej si bude v nasledujúcom ročníku obliekať dres ambiciózneho tímu, ktorý bude hrať domáce zápasy na novom štadióne. V tlači sa písalo, že majster sveta prichádza do Žiaru, aby pomohol k veľkému návratu hokeja a naplneniu cieľa, ktorým je postup do 1. ligy.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Karatistka Kuklová má bronz zo Záhrebu

Cez víkend 10. až 11. augusta 2019 sa v Záhrebe v Chorvátsku uskutočnilo veľké podujatie EUSA European University combat championship, na ktorom medzi sebou zápolilo 1300 účastníkov v štyroch športoch – karate, taekwondo, judo a kickbox. Nitrianska karatistka 21-ročná Hana Kuklová si vybojovala v kategórii kumite do 55 kg zlatú medailu. Svoje kvality si overila s 35 pretekárkami. Kuklová je odchovankyňou ŠK Kachi Nitra, aktuálne reprezentuje AC Uniza Žilina.

Zdroj: teraz.sk

Nitrianky na majstrovstvách sveta v modernej gymnastike junioriek v Moskve

Po prvýkrát v histórii modernej gymnastiky juniorov sa v júli 2019 uskutočnili v hale Lužnik v Moskve majstrovstvá sveta junioriek. Slovenská gymnastická federácia nominovala na toto prestížne podujatie sedem reprezentantiek Slovenska, ktoré súťažili ako tím. V individuálnom programe mal zastúpenie aj oddiel modernej gymnastiky ŠK ŠOG (Športový klub Športového gymnázia) Nitra vďaka juniorke Petre Horváthovej, ktorú trénuje Ľubov Kilianová. Petra Horváthová dosiahla spomedzi 61 súťažiacich najlepšie výsledky v zostave s kužeľom, švihadlom a loptou. V spoločnom hodnotení tímov sa dievčenský tím umiestnil na 24. mieste.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Stavbári obhájili titul v atletickej lige, ženy skončili druhé

V sobotu 30. augusta 2019 zorganizoval AC Stavbár Nitra finále slovenskej atletickej ligy na domovskom štadióne na Chrenovej. Predstavilo sa šesť mužských a sedem ženských družstiev. Finále ligy sa po prvýkrát konalo v Nitre. Lákadlom pre divákov boli lúčiac sa sestry Veldákové v drese Dukly B. Bystrica, z toho klubu aj trojskokár Veszelka či kladivár Lomnický v hode kladivom. Najväčším ťahákom istotne bol štart Jána Volka (hostoval v stavbárskom drese) na 100 a 200 m. Muži AC Stavbár Nitra dominovali a obhájili minuloročný titul. Finále atletickej ligy vyhrali už po šiestykrát. Kľúčom k úspechu sa stali ich víťazstvá v individuálnych disciplínach. „Stavbári“ brali všetky prvenstvá v bežeckých disciplínach. Od najkratšej stovky, až po päťkilometrovú trasu. K titulu Nitre pomohol aj majster Európy Ján Volko, ktorý stovku vyhral za 10,57 sekundy a dvestovku za 20,70 sekundy. V ženskej súťaži napokon zvíťazili „vojačky“ z Dukly Banská Bystrica, ktorým výrazne pomohla vo vrhačských disciplínach univerzálna Martina Hrašnová a sestry Veldákové v skokanských súťažiach. Nitriansky klub ŠK ŠOG Nitra zase ťahali bežkyne Forster, či Ledecká, celkový však triumf našim atlétkam tesne ušiel. Prvé miesto mužov a druhé miesto žien Nitru zaradilo medzi slovenské kluby s najlepšimi atlétmi.

Zdroj: teraz.sk

Nitra hostila majstrovstvá Európy Špeciálnych olympiád

V Mestskej hale na Klokočine sa v piatok 6. septembra a sobotu 7. septembra 2019 po prvý raz v histórii uskutočnili majstrovstvá Európy Špeciálnych olympiád v modernej gymnastike. Súťaž v piatok dopoludnia otvorila ministerka školstva Martina Lubyová. Na sobotňajšom finále sa zúčastnili primátor Marek Hattas. Športovkyne s intelektuálnym znevýhodnením z 11 krajín bojovali o titul majsterky Európy v piatich disciplínach s náčiním (lopta, švihadlo, obruč, stuha, kužele). Na európskom šampionáte v modernej gymnastike športovcov s intelektuálnym znevýhodnením v JNitre vybojovali slovenské reprezentantky Gizela Billíková a Romana Trízňová vo svojich vekových a výkonnostných divíziách každá 5 najvzácnejších kovov. Na podujatí štartovalo 50 gymnastiek z 12 krajín, Slovensko zastupovalo 6 reprezentantiek a 3 unifikované športovkyne. Všetky športovkyne boli rozdelené do výkonnostných a vekových divízií a súťažili v 5 disciplínach s náčiním. Našimi najúspešnejšími gymnastkami sa jednoznačne stali Gizka Billíková a Roman Trízňová zo ŠK Arabeska, ktoré si zlato vybojovali v nasledovných disciplínach. Gizka s loptou, švihadlom, kuželami, stuhou a Romanka so švihadlom, obručou, loptou a stuhou. Obe získali zlato aj vo viacboji vo svojej vekovej a výkonnostnej divízií. Na majstrovstvách mala premiéru aj unifikovaná gymnastika, kde spolu cvičili športovkyne s aj bez intelektuálneho znevýhodnenia. V disciplíne spoločnej skladby s obručou obsadili prvé miesto Billíková a Trízňová a unifikované partnerky Eva Sofia Vargová a Nela Billíková.

Majstrovstvá zorganizovali Špeciálne olympiády Slovensko z poverenia SO Euroazia. Arabeska je partnerom SO Slovensko a preto bola poverená k spoluorganizovaniu tejto súťaže v Nitre, najmä preto, že ako jediná organizácia na Slovensku už 19 rokov zastrešuje tento šport s nemalými úspechmi našich reprezentantiek z národných súťaží a zo Svetových hier špeciálnych olympiád. Zásahu na tom mala Emília Billíková, ktorá pôsobí vo funkcii prezidentky občianskeho združenia Arabeska. Chut' víťazstva chceli aj na domácej pôde zažiť nitrianske gymnastky zo združenia Arabeska Gizela Billíková a Dominika Radojevská, ktoré si v marci tohto roku priviezli zo Svetových letných hier Špeciálnych olympiád v Abú Zabí niekoľko zlatých medailí. Gizela bodovala v cvičeniach so stuhou a kuželami a vo viacboji, Dominika sa v rámci svojej úrovne tešila z víťazstva v cvičeniach so stuhou, obručou, švihadlom a takisto vo viacboji.

Zdroj: tlačová správa z podujatia

Prvá liga sa zmenila na Slovenskú hokejovú ligu

Druhá najvyššia hokejová súťaž prešla pred novou sezónou 2019/2020 viacerými zásadnými zmenami. S novým názvom Slovenská hokejová liga (SHL) a novým logom prišla aj nová koncepcia a nový generálny partner. Tým sa stal Slovenský zväz ľadového hokeja (SZLH), ktorý vyčlenil prvoligovým klubom sumu v celkovej výške pol milióna eur, no len v prípade, že budú využívať mladých slovenských hráčov. Dotácia bola približne 4000 eur na jedného hráča. Kluby môžu mať v kádri až sedem hráčov do 23 rokov, z toho dvoch do 20 rokov, aby z projektu ťažila aj juniorská reprezentácia, na ktorých sa vzťahuje dotácia. Samozrejme, do zápasov môžu nasadiť aj viac mladíkov nad rámec zmluvy so SZLH. „Celková dotácia vo forme rôznych príspevkov a aj s marketingovými právami bola približne 50.000 eur na jeden klub. V druhej najvyššej súťaži sa v novej sezóne predstavilo desať tímov - MsHK DOXXbet Žilina, HK Martin, HC Topoľčany, HK Skalica, MHK Dubnica nad Váhom, Bratislava Capitals, Trnava Gladiators, HK Spišská Nová Ves, HK'95 Považská Bystrica a HK Levice, ktoré vystupovali ako farma Nitry a nemôžu postúpiť. Okrem desiatky klubov v lige pôsobil aj projekt slovenskej reprezentácie do 18 rokov, ktorá sa pripravovala v Piešťanoch a s každým tímom sa stretne raz doma a raz vonku. Kluby si v základnej časti navzájom zmerajú sily systémom dvakrát doma, dvakrát vonku. Hracími dňami boli väčšinou streda a piatok. Po odohraní 36 kôl sa liga po 17. januári rozdelila na dve časti. V A-skupine sa predstavilo prvých šesť tímov v 10 kolách, v „béčku“ odohrali dvanásť kôl tímy na siedmej až desiatej priečke, pričom najlepšie dva postúpili do play off k prvej šestke. Štvrtfinále vyradovacej časti odštartuje 4. marca 2020, víťaz Slovenskej hokejovej ligy bude známy najskôr 6. a najneskôr 12. apríla 2020 a automaticky postúpi do Tipsport Ligy. V play off sa odohrajú všetky série na štyri víťazné zápasy. Posledný tím po nadstavbovej časti nevypadne, o rok sa súťaž rozšíri o víťaza II. hokejovej ligy. Zápas hviezd SHL sa odohrá 11. januára 2020.

Zdroj: aktuality.sport.sk

Beh Zoborskou lesostepou

Sviatočná nedeľa 15. septembra 2019 ponúkla vyznávačom behu 10. ročník Behu Zoborskou lesostepou, ktorý organizuje ŠK pre radosť. Štart a cieľ podujatia bol pri dražovskom kostolíku. V hlavných kategóriách (na 9,5 km alebo 14 km) sa zapojilo 214 mužov a žien zo širokého okolia, okrem nich súťažili aj desiatky detí na kratších tratiach. Moderátorskú taktovku mal pod palcom Dušan Harangozó, jeden z organizátorov. Na kratšej trati sa zrodili dva nové traťové rekordy. Postarali sa o ne Marek Štefanka zo Šípkového (okres Piešťany) a Katarína Bátovská z Tlmáča. Víťazmi na 14 km sa stali Pavol Žáčik (SMTA Nitra) a Lýdia Števuliaková, ktorá prišla až z Oravy. Triatlonista Pavol Žáčik nadviazal na vlnajšie víťazstvo jeho brata (dvojčky) Petra. Až v záverečnej časti predbehol Karabu z Dolného Kubína. Katarína Bátovská z Tlmáča zavŕšila zlatý hetrik na 9 km trati – triumfovala v rokoch 2017 až 2019. Vyhrala systémom štart - cieľ.

Zdroj: behy.sk

Deň športu v Nitre

V piatok 20. septembra 2019 sa v Mestskom parku na Sihoti uskutočnil Deň športu, na ktorom sa rôznymi súťažami prezentovali športové kluby. Dopoludňajší program Dňa športu bol určený hlavne pre žiakov základných škôl a pre deti z materských škôl. V odopoludňajších hodinách sem prišla široká verejnosť. Všetky kluby mali v parku svoje stanovišťa, niektoré si pripravili prezentáciu svojej činnosti na javisku. Každý účastník podujatia, ktorý navštívil osem stanovišť a vyskúšal si ním vybrané športy, získal do kartičky pečiatky a môže získať medailu. Všetky vyplnené kartičky s pečiatkami boli zaradené do zberovania a zaujímavé ceny. Deň športu zorganizovalo mesto Nitra ako súčasť podujatí organizovaných v rámci Európskeho týždňa mobility a jeho hlavným cieľom bolo zaktivizovať najmä deti a mládež k športovej činnosti. Účastníci podujatia sa dozvedeli o činnosti týchto športových klubov: Gymgol klub – fitness, Nitriansky šachový klub – šach, Box club stavbár – box, HK Nitra – hokej, N Dance Company – tanec, Nitrianska šachová akadémia – šach, ŠK karate Kachi – karate, Mládežnícky cyklistický klub – cyklistika, Dart Club Nitra – šípky, Tornado Team Nitra – karate, BKM Junior UKF Nitra – basketbal, BKM SPU Nitra – basketbal, ŠK Karate Farmex – karate, TJ AC Nitra – zápasenie, Aikido Nitra, Nitra Knights – americký futbal, HK Titani Nitra – hokej, ŠK Slávia SPU DFA Nitra – floorbal, Taekwon-do Nitra, Korfbalový klub SPU Nitra – korfbal, Chiqui – pole dance, FC Nitra – futbal, Akadémia tanca – tanec a HBK Nitrianski rytieri – hokejbal.

Zdroj: nitra.sk

V Dolných Krškanoch pribudlo nové exteriérové fitness ihrisko

V nitrianskej mestskej časti Dolné Krškany otvorili v sobotu 21.septembra 2019 nové ihrisko s rôznymi exteriérovými fitness strojmi. Za jeho vznikom stálo občianske združenie (OZ) Krškany 2020, ktoré naň získalo peniaze prostredníctvom grantového programu 'Mením moje mesto'. Projekt získal vo verejnom hlasovaní viac ako 400 hlasov a celková suma grantu sa vyšplhala na 4000 eur. Nové športovisko vzniklo aj vďaka množstvu dobrovoľníckej práce.

Zdroj: nitra.sk

Basketbalisti Nitry štartovali novú sezónu

Prvá októbrová nedeľa znamenala pre nitrianskymužský basketbal štart druhej sezóny v 1. Ligemužov. Nové družstvo trénera Petra Semanavstupuje do ročníka so smelými ambíciami.Sezóna 2018/2019 sa pre seniorský mužský basketbal niesla v znamení premiéry v 1.lige mužov. Takzvaný „otúkavací“ ročník nedopadol po ročnej pauze pre Nitranov výsledkovo najlepšie.Zranenia pivotov, chýbajúca skúsenosť, neúspech na palubovkách rivalov i kvalita súperov, to všetko sa podpísalo na konečnom umiestnení vtedajšieho družstva Ľubomíra Urbana v ligovej tabuľke. Vedenie klubu však neskladá zbrane. Od konca sezóny aktívne pracuje na tom, aby sa hra spod deravých košov opäť dostala dopovedomia nitrianskych športových priaznivcov.S podporou mesta Nitra zorganizoval klub 1.ročník letnej basketbalovej exhibície športový deň.Od augusta absolvovali zverenci nového trénera Petra Semana letnú prípravu, do ktorej sa aktívne zapojili aj nitrianski junióri. Posilnená spolupráca medzi mužmi a juniormi smeruje podľa slov vedenia basketbalovej akadémie k tomu, aby domáci hráči po skončení pôsobenia v mládežníckych kategóriách mali záujem pokračovať s basketbalom na seniorskej úrovni. I naďalej tvoria kostru družstva študenti oboch nitrianskych vysokých škôl. Klub BKM SPU Nitra pracoval s myšlienkou, že záujem fanúšika zvýšia hlavne priaznivé výsledky.

Zdroj: bkmspunitra.sk

Kmeč abdikoval na funkciu trénera HK

Tréner hokejistov HK Nitra Andrej Kmeč abdikoval 30.septembra 2019 na svoju funkciu. Stalo sa tak po domácej prehre v nedeľňajšom zápase 7. kola Tipsport Ligy s HC Košice 0:9. Vedenie klubu jeho rozhodnutie prijalo a pracovalo na obsadení trénerského postu. Kmeč sa do pozície hlavného trénera posunul po tom, čo po striebornej sezóne 2018/2019 odišiel Antonín Stavjaňa do Zlína. Tím odohral pod Kmečovým vedením v sezóne 2019/2020 7 zápasov, v ktorých získal 8 bodov a priebežne mu patrí 11. priečka. „Corgoni“ mali sľubný štart do sezóny, keď z prvých

štyroch zápasoch tri vyhrali, no potom prišli tri nepríjemné prehry. V 5. kole podľahli na ľade Popradu 0:5, následne prehrali doma s Detvou 3:5 a po zahanbujúcej domácej prehre s Košicami 0:9 sa Kmeč rozhodol abdikovať. Pre 42-ročného kormidelníka bol materský klub doteraz jediný, v ktorom pôsobil ako tréner. Kmečov koniec bol zároveň prvou trénerskou zmenou v tipsportligovej sezóne 2019/2020.

Zdroj: HK Nitra

Na 96. ročníku víťazkou polmaratónu Veronika Zrastáková z Nitry

V nedeľu 6. októbra 2019 sa v Košiciach bežal po 96-krát Medzinárodný maratón mieru. Triumfoval na ňom Keňan Hillary Kibiwott Kipsambu, ktorý do cieľa prišiel s výrazným náskokom pred druhým Shumetom Akalnewom Mengistom z Etiópie. Preteky sme mali možnosť sledovať v priamom prenose na televíznych obrazovkách. Nevľúdne počasie sprevádzalo 96. ročník najstaršieho európskeho maratónu. Zamračená obloha, silný severný vietor a sotva 10 °C znepríjemňovali život maratóncom aj bežcom v ostatných kategóriách. Triumfoval na ňom Keňan Hillary

Kibiwott Kipsambu, ktorý do cieľa prišiel s výrazným náskokom pred druhým Shumetom Akalnewom Mengistom z Etiópie. Okrem maratónu sa bežal aj polmaratón. V súťaži žien sa najlepšie tri Slovenky dostali v jedných pretekoch pod 1:18 h, čo sa ešte nikdy nestalo. Víťazný hetrik na MMM zaznamenala Veronika Zrastáková (ŠK ŠOG Nitra), ktorá časom 1:17:17 h o 30 sekúnd predstihla dvojnásobnú olympioničku Katarínu Pejpkovú (Berešovú)

vracajúcu sa po materskej prestávke. Veronike jej čas stačil na 16. miesto v absolútnom poradí. Rovnako ako pri vlaňajšom triumfe na MMM, aj tentoraz si vylepšila svoje osobné maximum.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Nový tréner HK Nitra Marián Bažány

Novým trénerom hokejistov HK Nitra sa 10. októbra 2019 stal Marián Bažány. Vo funkcii nahradil Andreja Kmeča. Premiéru absolvoval v zápase proti Dukle Trenčín. Štyridsaťštyriročný Bažány si v minulosti obliekal drese Slovana Bratislava, skúsenosti má aj z Nemecka, v ktorom pôsobil okrem iného i ako asistent trénera Uweho Kruppa v Eisbären Berlín. Jednu sezónu strávil v Krefelde a uplynulý ročník bol súčasťou trénerského tímu účastníka švajčiarskej NLA SC Rapperswil. Okrem toho absolvoval aj stáž v rozvojovom kempu v tíme NHL Los Angeles Kings. Doterajší tréner

Kmeč rezignoval po zápase 7. kola Tipsport Ligy, keď Nitra na vlastnom ľade utrpela debakel od Košíc 0:9.

Zdroj: hknitra.sk

Nitrianski hasiči druhí v medzinárodnej súťaži hasičov

V piatok 4. októbra 2019 sa hasiči z troch krajín zišli na nitrianskom Agrokomplexe, aby si zmerali sily v rámci krajskej súťaže vo vyslobodzovaní zranených osôb z havarovaných vozidiel. Stupienok víťazov obsadili hasiči z českého mesta Svitavy. Druhé miesto obsadili hasiči z Nitry, na bronzovej priečke sa umiestnili hasiči z Topoľčian. V súťažnom zápolení si zmeralo sily 12 družstiev zo Slovenska, Česka a Maďarska. Úlohou súťažiacich bolo za čo najkratší čas a správnym spôsobom vyslobodiť figurantov z havarovaných áut. Takéto súťaže majú veľký význam, pretože v súčasnosti až 60 percent všetkých výjazdov profesionálnych hasičov smeruje práve k dopravným nehodám.

Zdroj: minnv.sk

Moon Run – nočný beh

V nedeľu 13.októbra 2019 sa pod Nitrianskym hradom stretli rekreační bežci na atraktívnom podujatí Moon Run.Na nočný beh po pekných zákutiach okolo rieky a hradu vybehlo približne 500 nadšencov - 298 mužov a 183 žien. Bola pred nimi trať dlhá 7,2 km.Po 200 metroch sa bežci najskôr cítili ako sardinky, keď sa pretláčali cez úzky most a potom sa už mohol každý rozbehnúť „svojím“ tempom. Zlatým klincom bol záverečný výbeh zo Župného námestia k hradu. Ako prvý dobehol do cieľa Marek Lenčéš z Bratislavy, ktorý mal pod Zoborom premiéru.Najrýchlejšou ženou bola Lenka Lomnická z ŠK Achilles Handlová. O 7 sekúnd za ňou dobehla Angelika Béberová.

Zdroj: behcity.sk

Tréner Marián Süttö skončil na trénerskom poste

Marián Süttö od 27. októbra 2019 už nie je tréner fortuniligového klubu FC Nitra. Vedenie klubu ho odvolalo po sobotňajšej (26.októbra) prehre 0:1 na pôde FC ViOn Zlaté Moravce-Vráble. Nitra po piatej prehre v rade patrí v tabuľke predposledná 11. priečka. Tím dočasne do 6. novembra povedie doterajší asistent Gergely Geri. Nový tréner bude potom známy po valnom zhromaždení. „Mužstvo poznám veľmi dobre z pozície asistenta. Nakoľko v rýchlom slede bude nasledovať pohárový zápas s Liptovským Mikulášom (30. októbra) a v sobotu 2. novembra fortuniligový zápas s Trnavou, tak nie je priestor na veľké zmeny. Mužstvo musí byť plne koncentrované a preto sa budem snažiť, aby mali chalani čisté hlavy a plne sa sústredili na hru," uviedol

42-ročný Geri. Ten predtým trénersky pôsobil v Podbrezovej, Zvolene, či Rimavskej Sobote.

Zdroj: fcnitra.com

Pohár federácie športového aerobiku

Klub športového aerobiku v Nitre v dňoch 19. až 20. novembra 2019 zorganizoval Mestskej hale na Klokočine 3. kolo Pohára Federácie športového aerobiku v kategóriách dospelí, juniori a žiaci. Na turnaji sa zúčastnilo 15 klubov zo Slovenska a Česka v zastúpení 225 súťažiacich. Medailové úspechy neobišli ani domáci klub KŠA Nitra. Prvé miesto medzi mužmi získal Patrik Šarkozi. V kategórii žiačok si prvenstvo odnieslo trio Tajana Solárová, Ela Farkašová a Hana Adámeková. V kategórii starších žiačok si pekné tretie miesto medzi jednotlivkyňami vybojovala Tajana Solárová a v súťaži dance staršie žiačky získali druhé miesto Krajancová, Blisková, Kršiaková, Solárová, Adámeková a Farkašová. Akciu podporili mesto Nitra, Spojená škola Slančíkovej 2 a Slovenská gymnastická federácia.

Zdroj: mynitra.sme.sk

Športové kluby sa uchádzali o dotácie, mesto Nitra pripravilo nové pravidlá

Športové kluby a organizátori športových podujatí v Nitre sa koncom roka 2019 uchádzali od radnice o dotácie. Radnica vypísala výzvy, v rámci ktorých podporila takzvané strategické športy, športové kluby i konkrétne podujatia. Mesto v rámci svojej dotačnej politiky vytvorilo nový systém. Súčasťou zmien bolo aj vytvorenie troch grantových schém. Čerpať dotácie z výzvy pre strategické športy mohli kluby, ktoré mali národnú zväzovú príslušnosť, robili olympijský šport, museli minimálne dva roky pôsobiť v najvyšších súťažiach a v prípade kolektívnych športov museli mať aspoň 100 členov v kategórii detí a mládeže. Športový klub musel splniť povinnosť, že v Nitre pôsobí minimálne päť rokov a musí mať zriadený transparentný účet. V súčasnosti v Nitre pôsobí 10 takýchto strategických športových klubov. Zmeny pri získavaní dotácií sa dotkli aj ostatných športových klubov. Prioritou mesta bola podpora úspešných klubov, ktoré vychovávajú aj detských a mládežníckych športovcov. Mesto malo záujem podporiť najmä športovanie detí. V prípade strategických klubov muselo byť minimálne 50 % dotácie použité na športovanie detí.

Zdroj: nitra.sk

Olympionikom Danovi Karabínovi a Júliusovi Strniskovi odhalili pamätné tabule

V pondelok 28. októbra 2019 boli slávnostné odhalené pamätné tabuľky olympionikov navštevujúcich Základnú školu Tulipánová v Nitre. Takéto tabule tu majú Július Strnisko a Dan Karabín. Dan Karabín sa narodil 18. februára 1955 v Nitre. Je slovenský zápasník, voľnoštýliar, ktorý ako 14-ročný prišiel s kamarátom do telocvične, ale bol vylúčený kvôli dlhým vlasom (odmietal si ich ostrihať). Chvíľu sa potom venoval hokeju, ktorý mu však veľmi nešiel. Po ukončení základnej školy a prijímačkách na učebný odbor autoklampiar si vlasy ostrihal a začal svoju úspešnú zápasnícku kariéru. Na letných olympijských hrách v roku 1980 v Moskve získal ako reprezentant Česko-Slovenska bronzovú medailu. Druhým olympionikom, pochádzajúcim z nášho mesta je Július Strnisko (6. 8. 1958, Nitra - 20. 9. 2008, Nitra). Získal olympijskú medailu na hrách XXIV. olympiády 1988 v Soule – vyradený v skupine - voľný štýl do 100 kg. Na odhaľovaní tabuľky ho zastúpila sestra. Július Strnisko zápasnícky vyrastal v rodnej Nitre pod vedením trénera Jozefa Svitača v oddieli AC Nitra. Krátko po dosiahnutí plnoletosti odišiel za lepšími podmienkami do Rudej hviezdy Praha. Na európskych šampionátoch si vybojoval dva bronzové kovy – vo Varne v roku 1982 a v Budapešti o rok neskôr. Reprezentačnú kariéru končil ako tridsaťročný v roku 1988 na olympiáde v Soule. Tam sa jeho účinkovanie skončilouž v skupine, keď mu v jednom súboji „vyhodilo“ rameno. Po skončení kariéry sa vrátil do Nitry, kde pravidelne chodieval do telocvične, a ako hobby viedol tréningy mladých adeptov zápasenia.

Zdroj: oknitra.webnode.sk

Nové vedenie FC Nitra predĺžilo mandát trénerovi Gerimu

Futbalistov Nitry viedol do konca tejto sezóny Fortuna ligy trénerská dvojica Gergely Geri – Henrich Benčík. Rozhodlo o tom nové vedenie klubu. Geri mal viesť mužstvo iba dočasne. Vo funkcii nahradil Mariána Süttöa po prehre v Zlatých Moravciach 0:1. V stredu 6. novembra 2019 na valnom zhromaždení FC Nitra a.s. sa rozhodlo aj o novom zložení predstavenstva klubu a taktiež dozornej rady. Do funkcie predsedu predstavenstva zvolili Milana Červeňa, ktorý bude mať na starosti ekonomickú stránku klubu, podpredsedom sa stal Martin Práznovský, zodpovedný za právne veci v klube a za člena predstavenstva zvolili Miloša Šimončíča, ktorý bude mať na starosti športové záležitosti. Členmi dozornej rady sa stali Jiří Magyar, Tomáš Seko, Jozef Kotula, Stanislav Bečica a Jozef Chudý.

Zdroj: fcnitra.com

Na MSR v Nitre dominovali voľnoštyliari ZK Košice

V sobotu 9. novembra 2019 sa v Mestskej hale v Nitre konali majstrovstvá Slovenska vo voľnom štýle. Najviac titulov si odniesli zápasníci ZK Košice 1904, ktorí triumfovali v šiestich kategóriách. V kategórii mužov do 61 kg sa darilo Ivanovi Molnárovi z AC Nitra. Reprezentačný tím slovenskej asociácie naturálnej kulturistiky vycestoval na majstrovstvá Európy do Bukurešti v Rumunsku. Podujatie bolo úspešné aj pre slovenský tím, v ktorom dominovali borci z Nitry Alex Lukáč a Viktor Piroš. Deväť zlatých, 11 strieborných, 8 bronzových, štyri štvrté miesta a tri piate miesta. Medzi viac ako dvesto pretekármi si Alex Lukáč vybojoval prvé miesto v kategórii juniorov aj mužov. Zahanbiť sa nedal ani Viktor Piroš, ktorý obsadil prvé miesto v kategórii Men s Physique over 178 cm.

Zdroj: zapasenie.sk

Nitrianski zápasníci oslávili 110. Výročie

Zápasnícky šport má v Nitre bohatú tradíciu. Prvé zmienky sa datujú od roku 1909, keď bol založený Hasičský športový spolok, ktorý združoval 4 športy: futbal, atletiku, plávanie a zápasenie. Jeho zakladateľom bol Oskar Roncheti. Tohto roku má klub 150 registrovaných ligových členov, z ktorých 100 je registrovaných v Slovenskom zápasníckom zväze. Na čele súčasného ZK Corgoň Nitra je už štvrtý rok Peter Kmeť a schádzajú sa v telocvični ZŠ na Benkovej ulici v Nitre. Klub sa každoročne zúčastňuje na 40 súťažiach a podujatiach, ku ktorým patria aj sústredenia, kondičné tréningy s kvalifikovanými trénermi. Klub sa angažuje v Projekte talentovanej mládeže. Na MS v r. 2015 získali tri tituly, v r. 2016 dva tituly, v r. 2017 štyri tituly, z toho dve prvé miesta, dve druhé a jedno tretie. Ženy skončili celkovo na 3. mieste.

Zdroj: zapasenie.sk

Volko druhýkrát vyhral anketu Atlét roka: „Len to ukazuje našu robotu“

V sobotu 16. novembra 2019 vyhlásili šprintéra Jána Volka druhýkrát v kariére za Atlétu roka na Slovensku. V tohtoročnej ankete triumfoval vďaka zisku 720 bodov pred kladivárkou Martinou Hrašnovou a trojskokanom Tomášom Veszelkom. Volko sa stal na HME v Glasgowe v behu na 60 m prvým Slovákom v histórii s individuálnym zlatom v šprinte na európskych šampionátoch. Volko si zopakoval víťazstvo v ankete z roku 2017. Najvýraznejší výsledok dosiahol začiatkom roka, keď sa v Glasgowe stal druhým slovenským atletickým halovým majstrom Európy v ére samostatnosti a piatym v histórii. V hale utvoril najlepšie slovenské výkony histórie na 150 m (15,89) aj 300 m (33,76). Pripravuje sa pod vedením dvojice Nad'a Bendová, Róbert Krest'anko, ktorá dostala ocenenie v kategórii Tréner dospelých. Atlétom roka – patrilo 9. miesto

Nitrianke Márii Katerinke Czakovék (ŠK Dukla o. z. Dukla B. Bystrica, chôdza) 206. V kategórii Atlét roka – mládež obsadila 3. miesto Viktória Forsterová (ŠK ŠOG Nitra, šprinty), v kategórii Objav roka bola druhá Daniela Ledecká (ŠK ŠOG Nitra, 400 m prekážky), v kategórii Veterán roka patrilo prvé miesto Miroslavovi Bajnerovi (AC Stavbár Nitra, žrd').

Zdroj: aktuality.sk

Na MSR v modernej gymnastike bola Natália Majzlíková z Nitry druhá

V Liptovskom Mikuláši sa 18. novembra 2019 konali majstrovstvá Slovenska v modernej gymnastike. Pri neúčasti vlaňajšej šampiónky sa novou majsterkou Slovenska v modernej gymnastike stala Kristína Semanová. Na MSR v Liptovskom Mikuláši hodnotili aj tri neutrálne medzinárodné rozhodkyne z Česka. Vysokú organizačnú úroveň podujatia, napojeného na sobotný 24. ročník medzinárodnej súťaže o Pohár Liptova (Memoriál Vlasty Fialovej), nepodčiarkla účasť v hlavnej kategórii. Štartovali v nej len tri gymnastky. Na MSR víťazná Kristína Semanová získala v štvorboji celkovo 55,400 b. Druhé miesto za pretekárkou Slávie STU Bratislava obsadila Natália Majzlíková z ŠOG Nitra (49,500). Tituly za jednotlivé náčinia si rozdelili Majzlíková (obruč a kužeľ) a Semanová, ktorá okrem suverénnej stuhu predviedla aj najlepšie hodnotené cvičenie súťaže, keď za loptu získala 15,700 b. Titul vo viacboji junioriek si vybojovala Petra Horváthová zo ŠOG Nitra (60,200) a triumfovala aj s tromi náčiniami (kužeľ, lopta, švihadlo).

Zdroj: mynitra.sme.sk

Moderné gymnastky sa stretli na FIG Christmas Nitra – Vianočnej Nitre

Slovenská moderná gymnastika zažila počas víkendu 23.-24. novembra 2019 skutočný športový sviatok. Trojrozmerný festival pod Zoborom priniesol prvú elitnú medzinárodnú súťaž pod názvom FIG Christmas Nitra, 20-ročnú tradíciu podujatia Vianočná Nitra a na záver aj majstrovstvá Slovenska nesólových formátov. Najúspešnejšou modernou gymnastkou hlavnej kategórie prvého ročníka FIG Christmas Nitra 2019 sa stala Ruska Arina Tkačuková. V nedeľu uspela s tromi náčiniami, s loptou, obručou i stuhou a iba kužeľ sa stali korisťou Rumunky Denisy Stoianovej. Obe pretekárky triumfovali pri sérii zlyhaní Ukrajinky Jelizavety Lopatinovej, ktorá v sobotu triumfovala v štvorboji. Tesne zdolala práve Tkačukovú, tretia skončila Stoianová. Slovenská reprezentantka Kristína Semanová (Slávia STU Bratislava) skončila šiesta. Na jednotlivých náčiniach bola na druhý deň najbližšie k pódiu štvrtými miestami s kuželami a loptou. Kristína Semanová sa prebojovala do finále všetkých štyroch náčiní, v troch z normálneho a v jednom z redukovaného poradia. V hlavnej kategórii 20. ročníka medzinárodnej súťaže Vianočná Nitra 2019 sa

pod Zoborom z víťazstva tešila domáca gymnastka Natália Majzlíková (ŠOG Nitra). Druhá skončila Ukrajinka Julija Dumenková a tretia Lotyška Denize Androneová. V dvojiciach/trojiciach sa hlavné majstrovské tituly udelili v juniorkách, lebo na úrovni dospelých neboli tri súťažiace družstvá. Vyhralo duo Sofia Anna Dudošiková, Tamara Martikánová (ŠK L. Mikuláš I.) so známku 7,10 za jedno cvičenie so stuhou. Druhá z víťaznej dvojice je dcéra medailového superolympionika, vodáka Michala Martikána. Druhé skončili gymnastky Rapidu Bratislava (6,200 za švihadlo) a tretie so stuhou oddielové kolegyně víťaziek s druhou zostavou (5,800). V spoločných skladbách dostali hlavnú majstrovskú trofej staršie nádeje KMG eS-Art Bratislava. Päťica Michaela Bilíková, Berenika Bujňačeková, Liana Horváthová, Ivana Machová, Svetlana Polónyová získala za choreografiu s loptou 11,800 a 13,250 celkovú známku 25,050. Druhé prevedenie malo vôbec najvyššie hodnotenie celého šampionátu. Druhé miesto obsadili s loptou gymnastky Juventy Bratislava (23,050) a tretie boli pretekárky ŠK ŠOG Nitra s kuželami (20,600).

Zdroj: sport.aktuality.sk

Víťazkou FIG Christmas Nitra Ukrajinka Lopatinová

Ukrajinka Jelizaveta Lopatinová sa v sobotu 23. novembra 2019 stala absolútnou víťazkou hlavnej kategórie prvého ročníka FIG Christmas Nitra 2019 v modernej gymnastike. V štvorboji dosiahla 68,850 b., svoj triumf oprela v obruči najlepšou známku súťaže (18,300 b.). Tesne zdolala Rusku Arinu Tkačukovú (68,650), tretia skončila Rumunka Denisa Stoianová (62,950). Slovenská reprezentantka Kristína Semanová (Slávia STU Bratislava) skončila šiesta (60,050). V hlavnej kategórii 20. ročníka medzinárodnej súťaže Vianočná Nitra 2019 sa pod Zoborom z víťazstva tešila domáca gymnastka Natália Majzlíková (ŠOG Nitra), ktorá za štyri náčinia nazbierala 57,400 b. Druhá skončila Ukrajinka Julija Dumenková (56,150) a tretia Lotyška Denize Androneová (56,000). Prvé podujatie s licenciou Medzinárodnej gymnastickej federácie (FIG), elitné vo svetovom meradle, prinieslo mimoriadne vysokú úroveň v juniorskej kategórii. Víťazná Ruska Vladislava Šaronovová dominovala sú súhrnnou známku 71,450 a vďaka vyrovnaným výkonom s obručou, stuhou a kuželmi. Rozhodujúce rozdielové body oproti súperkám získala skvelým prevedením zostavy s loptou, za toto cvičenie získala najvyššiu známku celého večera (18,600). Trofeje za sólové náčinia sa však budú udeľovať v nedeľu večer po finálových prevedeniach.

Zdroj: sport.aktuality.sk

Slovenské reprezentantky modernej gymnastiky súťažili vo finále

Významné športové podujatie FIG Christmas Nitra 2019 sa cez víkend 7.- 8. decembra 2019 zapísalo do dejín slovenskej gymnastiky ako jedna z najprestížnejších

súťaží v modernej gymnastike. Slovenské gymnastky mali možnosť ukázať svoj talent za účasti medzinárodnej konkurencie a zároveň sa prezentovať pred domácim publikom. Licenciu FIG získala Slovenská gymnastická federácia pri príležitosti 20. výročia tradičného medzinárodného podujatia Vianočná Nitra. Moderná gymnastika sa tak popri športovej gymnastike a športovom aerobiku stala treťou gymnastickou disciplínou s prestížnou súťažou FIG, ktorá sa odohráva na Slovensku. Do súťaže sa zapojili gymnastky z 24 krajín sveta, ktoré súťažili v juniorskej a seniorskej kategórii. Vo finále so stuhou obsadila Nina Dzurošková 8. miesto, juniorka Ingrid Valková a seniorka Kristína Semanová rovnako krásne 4. miesto v zostavách s loptou a kuželami. Pretekárky z Ruska si po náročných a výborne prevedených zostavách odniesli domov 5 zlatých medailí. V seniorskej kategórii viedli vyrovnaný súboj o medaily pretekárky z Ruska a Ukrajiny. Naša seniorská reprezentantka Kristína Semanová obsadila vo finálovej súťaži pri silnej medzinárodnej konkurencii úctyhodnú, šiestu priečku. Okrem, kvalitných športových výkonov, získalo podujatie vysoký kredit aj vďaka účasti významných hostí FIG, čo nebýva na podobných podujatiach zvykom ani vo svete. SGF poskytla možnosť všetkým domácim aj zahraničným trénerom a rozhodcom účasť na workshope s prezidentkou technickej komisie FIG Nataliou Kuzminou. Tohtoročný 1. ročník FIG Christmas Nitra 2019 bol podľa organizátorov pripravený na najvyššej úrovni. Športový klub v Nitre a Slovenská gymnastická federácia zvládli organizáciu náročnej súťaže aj vďaka šikovnosti dobrovoľníkov, ktorý sa zapojili vo veľkom počte.

Zdroj: aktualita.sport.sk

Odhalenie pamätných tabúl pre olympionikov Júliusa Strniska a Dana Karabína

Koncom októbra sa v priestoroch Základnej školy na Ulici Janka Kráľa (Tulipánová) v Nitre odhalené pamätné tabuľky olympionikov, navštevujúcich v minulosti túto školu. Svoje tabule tu majú zápasník a voľnoštyliar Dan Karabín, ktorý je nositeľom bronzovej olympijskej medaily z Letných olympijských hier v roku 1980 v Moskve a zápasník Július Strnisko, ktorý si vybojoval zlatú olympijskú medailu na hrách XXIV. Letnej olympiády 1988 v Soule.

Zdroj: zapasenie.sk

Odhalenie tabúl olympionikom Zuzanej Rehák Štefečekovej a Matejovi Tóthovi

V pondelok 2. decembra 2019 boli slávnostné odhalené pamätné tabuľky olympionikov, navštevujúcich Základnú školu Nábřežie mládeže v Nitre. Svoje vlastné tabuľky si prišli osobne odhaliť olympijskí víťazi Zuzana Štefečeková a Matej Tóth. Chodec Matej Tóth triumfoval v roku 2015 na 50 km trati na OH v Rio de Janeiro a získal zlatú medailu pre Slovensko na Hrách XXXI. Letnej olympiády. „Na tabuľkách sú okrem mien uvedené ich medailové úspechy. „Mali by pripomínať ich víťazstvá a zároveň týmto

motivovať žiakov, aby pokračovali v ich šľapajach," povedala riaditeľka školy Katarína Vargová. Viceprimátor Nitry Daniel Balko obom olympionikom zagrataloval: „Som presvedčený, že obyvatelia mesta sú pyšní na úspechy svojich rodákov - olympionikov. To, že budú tabuľky s ich menami osadené vo vestibuloch základných škôl, bude pre žiakov týchto škôl motivujúce.“ S myšlienkou ako špeciálnou formou zvečniť športové úspechy slovenských olympionikov prišiel Slovenský olympijský výbor. Celkovo ich bude v základných školách po celom Slovensku inštalovaných 85," informoval Miroslav Mlynek, zástupca predsedu Olympijského klubu Nitra. Obaja nitrianski olympionici už vyrástli z malých školákov na dospelákov, no dnes sa opäť vrátili do svojej základnej školy. Zaspomínali si aj na svojich učiteľov a zážitky, ktoré ich spájajú so základnou školou.

Zdroj: vlastný text kronikárky

Mesto Nitra bude každoročne prispievať na hokej sumou 150 000 eur

Mesto Nitra podporilo činnosť hokejového klubu HK Nitra sumou 150 000 eur ročne. Zmluvu, na základe ktorej boli vyplatené tieto financie, schválili na mestskom zastupiteľstve, ktoré sa konalo 12. decembra 2019. Zmluva bude platiť štyri roky – do roku 2024, ale iba v prípade, že sa klub udrží v najvyššej hokejovej lige. HK Nitra sa okrem toho zaviazal zverejňovať informácie o svojich príjmoch a umožní predstaviteľom mesta účasť na rokovaní klubu i nazerať do podkladov o jeho financovaní. Podľa primátora Mareka Hattasa zmluva medzi mestom a HK Nitra umožní transparentné financovanie hokeja. „Treba povedať, že hokej tu bol doteraz financovaný rôznymi nepriamymi dotáciami, keď klub nikdy nevedel, koľko peňazí vlastne dostane. Teraz je jasne povedané, že prevádzka klubu pôjde z peňazí mesta. Nie je to žiadna novinka, mestá bežne spravujú štadióny, aj keď u nás je to trošku inak. My sme si povedali, že pre nás je efektívnejšie, keď štadión spravuje HK Nitra. Zmluva prináša stabilitu pre klub. Je v nej jasne povedané, že budú dostávať peniaze a že to majú zaručené na štyri roky," uviedol primátor Nitry Marek Hattas. Viceprimátor Daniel Balko pripomenul, že mesto hľadalo vhodný spôsob financovania hokeja niekoľko mesiacov. „Po viac ako pol roku príprav máme vyriešený problém, ktorý sme pred sebou tlačili. Tento rok sa nám podarilo zásadným spôsobom nastaviť dotácie na šport. Musíme ešte urobiť zmeny v nájomných zmluvách a táto zmluva s HK Nitra môže byť do určitej miery vzorová," povedal viceprimátor mesta Nitry Daniel Balko. Na zimnom štadióne ich pôsobí 13, pričom chod celého štadióna aj pre tieto kluby zabezpečoval zo svojich zdrojov HK Nitra. Mesto okrem toho prispieva na chod zimného štadióna aj preplácaním nákladov na energie. Klub HK Nitra sa tiež môže zapojiť aj do športovej dotačnej schémy mesta, kde môže na základe bodovacieho systému získať ďalšiu dotáciu, ktorá by mohla presiahnuť sumu 100 000 eur.

Zdroj: nitra.sme.sk

Zoborský silvestrovský beh venovali Ladislavovi Korčekovi

V utorok 31. decembra 2019 sa uskutočnilo tradičné podujatie Zoborský silvestrovský beh. Bežci vybehli na nitriansku Pyramídu už po 32-krát. Tak ako každý rok, aj tentoraz bola pre nich pripravená takmer 3,5 kilometrová trať s 262 metrovým prevýšením. Do strmého kopca vybehli nielen Nitrania, ale aj bežci z okolitých dedín, či zahraničia. Tohtoročný beh bol výnimočný aj tým, že organizátori i bežci si pripomenuli významnú osobnosť nitrianskej atletiky – profesora Ladislava Korčeka. Na pamiatku tejto významnej osobnosti nitrianskej atletiky sa nezisková organizácia Čakanka, n. o., rozhodla nazvať Zoborský silvestrovský beh jeho menom. Je to prejav úcty a zároveň vďaka jeho všestrannej a charismatickej osobnosti, jeho trénerskému úsiliu. Pre Nitru vychoval viacerých významných atlétov a svojich zverencov vždy viedol k šľachetnosti, pravde a spravodlivosti. Najlepší čas mal Peter Ursíny, ktorý zabehol náročnú trať za 17:24 minúty. Najlepší ženský výkon mala dorastenka Jana Mácsaiová s časom 22:20 minúty. Bežali aj veteráni, najstarším bol František Špánik v kategórii nad 85 rokov s výborným výsledkom pod 50 minút, či Alojz Podolák, v kategórii nad 80 rokov s časom tesne cez jednu hodinu. Rekreačných športovcov prišiel povzbudiť i nitriansky viceprimátor Daniel Balko a dcéra nestora nitrianskej atletiky Mária Demeterová Korčeková.

Zdroj: behy.sk

15. Mimoriadne udalosti a zaujímavosti

Bohatá snehová nádielka skomplikovala dopravu

V utorok 8. januára 2018 bolo po výdatnom snežení do ulíc nasadených 20 kusov techniky a 60 ľudí. Do zimnej údržby v uliciach Nitry mesto nasadilo všetku dostupnú techniku a pracovníkov. Stredisko mestských služieb zapojilo aj ľudí, ktorí sa bežne zimnej údržbe nevenujú. Zjazdnosť zabezpečovali aj externé dodávateľské firmy. Zabezpečený bol najkvalitnejší posypový materiál, a to takým spôsobom, aby bol sneh na komunikáciách spoľahlivo rozpustený. V spolupráci s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny SR zapojilo mesto do zimnej údržby aj 52 aktívnych pracovníkov. Prioritou zimnej údržby bolo zabezpečenie zjazdnosti ciest. Hneď v druhom rade nasledovala údržba chodníkov. Vďaka takzvanej chodníkovej novele sa mesto muselo postarať o 250 km chodníkov a na to nemalo dostatočnú kapacitu - zamestnaneckú ani mechanizačnú. Mesto sa prostredníctvom Správy mestských služieb snažilo urobiť maximum pre to, aby boli schodné aspoň veľké frekventované úseky a okolie zastávok MHD. Radnica evidovala viaceré podnety i sťažnosti občanov na stav chodníkov, a preto vedenie mesta hľadalo operatívne riešenia.

Zdroj: nitra.sk

Zimná údržba ciest a chodníkov

So zimnou údržbou pomohol radnici Ústav na výkon trestu odňatia slobody. Sneh z chodníkov pomohlo odpratať desať mužov vo výkone trestu. Na chodníky radnica nasadila aj 52 aktívnych pracovníkov z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre, ktorí sa starali najmä o chodníky na frekventovaných miestach, priechodoch pre chodcov a zastávkach MHD. Okrem manuálnej pracovnej sily bola nasadená aj technika, spolu s externými dodávateľmi odpratávalo sneh z chodníkov 19 strojov. Údržbu štátnych ciest na starosti Regionálna správa ciest Nitra. V meste išlo dôležité hlavné ťahy ako sú Štefánikova trieda v smere od obchodného centra Mlyny, Trieda Andreja Hlinku, Dlhá ulica, Chrenovská cesta, Jelenecká ulica, Cabajská ulica, Novozámocká ulica, Jarocká cesta a časť Trnavskej ulice.

Zdroj: nitra.sk

V kauze Mariatchi vypovedala pred súdom trojica poškodených

Na Okresnom súde v Nitre sa 16. januára 2019 začalo hlavné pojednávanie v kauze Mariatchi. Päť rokov po bitke v tomto bare vypovedali pred súdom poškodení, ktorých mala skupinka útočníkov v októbri 2013 napadnúť a kopať na zemi. Celý incident nasnímal kamera mestskej polície. Obžalovaní boli piati muži, Dušan V. z prečinu

výtržníctva a ďalší štyria Boris H., Martin B., Michal P. a Peter Š., čelili aj obžalobe zo zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu. K bitke došlo po hádke v bare, traja ľudia pri nej utrpeli rôzne zranenia. Majiteľ podniku Radovan Richtárik, ktorý sa podľa jeho výpovede snažil situáciu upokojiť, utrpel stratu vedomia po kopanci do hlavy. Po útoku mu zostali rôzne podliatiny. Ďalší poškodený, ktorý vypovedal pred súdom, utrpel zranenie oka, zlomeninu nosa, prsta a otras mozgu. Tretí poškodený pri útoku upadol do bezvedomia po tom, ako ho jeden z útočníkov kopol do hlavy. Na súdnom pojednávaní, na ktorom sa obžalovaní vzdali účasti, popísali poškodení v pozícii svedkov priebeh incidentu z ich pohľadu. Ďalšie pojednávanie bolo odročené na 15. februára. Vypovedať na ňom budú ďalší svedkovia i znalci. Na súde sa premietal aj záznam bitky zaznamenaný kamerou mestskej polície.

Zdroj: teraz.sk

Otužilci plávali v Hangócke

Tradičné plávanie otužilcov na Veľkej Hangócke v nedeľu 20. januára 2019 sprevádzalo krásne slnečné počasie. Ľadovú teplotu vody to však veľmi neovplyvnilo. Užiť si ju prišlo 232 odvážlivcov z celej krajiny. Na deviatom zraze otužilcov mal vzduch 1,5 stupňa Celzia a voda jazera mrazivých 2,2 stupňa Celzia. Hladina voda bola zamrznutá a cestu k vode si museli prebiť cez ľadový pancier. Ľad mal tri až päť centimetrov a nedalo sa naň postaviť. Museli ho píliť z člna. Podujatie organizoval Marek Pozdech z Občianskeho združenia Ľadové medvede spod Zobora v spolupráci s mestom Nitra a Slovenským rybárskym zväzom v Nitre.

Zdroj: vlastný text

Zatmenie mesiaca

V pondelok 21. januára 2019 mali obyvatelia astronomický zážitok. Hlavnú úlohu v ňom zohral Mesiace, ktorý sa zahalil do tieňa. Na to, aby sme toto nebeské divadlo mohli sledovať, sme si museli privstať, pretože sa odohrávalo od 5.00 do 7.30 hod. Zatmenie Mesiaca je astronomický úkaz, pri ktorom tieň Zeme dopadá na povrch Mesiaca. Nastáva v čase okolo splnu, keď sa Mesiace počas svojho orbitálneho pohybu dostane do blízkosti predĺženej spojnice Slnko – Zem a vstúpi do tieňa Zeme. Nie je to však tieň zemského povrchu, tzv. geometrický tieň, ale tieň ovplyvnený atmosférou Zeme.

Zdroj: teraz.sk

GR zrušila obvinenie voči nitrianskemu poslancovi Ing. Štefanovi Štefekovi

Generálna prokuratúra SR zrušila 29. januára 2019 obvinenie nitrianskeho mestského a krajského poslanca Ing. Štefana Štefeka z nepriamej korupcie. Ing. Štefeka zatkli

policaisti z NAKA 24. septembra 2018 počas kampane pred komunálnymi voľbami, v ktorej kandidoval za nitrianskeho primátora. V ten istý deň bol po približne 12 hodinách prepustený na slobodu. Štefek podal ešte v septembri 2018 sťažnosť voči svojmu obvineniu, ktorá však bola v polovici októbra 2019 zamietnutá. Koncom októbra podal na Úrad špeciálnej prokuratúry návrh na zrušenie obvinenia. „Generálny prokurátor 12. decembra 2018 rozhodol, že bol porušený zákon v môj neprospech a obvinenie zrušil. Toto uznesenie mi bolo doručené 21. decembra," povedal v utorok Ing. Štefan Štefek. Generálny prokurátor v zdôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že na vznesenie obvinenia neboli splnené zákonné podmienky a v konaní obvineného absentoval úmysel žiadať úplatok. V uznesení spomenul aj nezákonný postup orgánov prípravného konania, ktoré začali konať až s príliš dlhým časovým odstupom. Štefek je presvedčený, že za jeho obvinením i zadržaním bola snaha o diskreditáciu jeho osoby počas predvolebnej kampane. „Som presvedčený, že mi to vo voľbách ublížilo, ale napriek tomu výsledok volieb rešpektujem," skonštatoval Ing. Štefek. Ako však pripomenul, od štátu si za nezákonný postup bude pýtať uhradenie majetkovej ujmy a preplatenie nákladov právneho zastupovania a tiež nemajetkovú ujmu na hornej hranici, ktorá je do 23.000 eur. „Nemôžem to nechať len tak, že ma polícia príde zobrať a potom povedia pardon," uviedol Štefek. „K zadržaniu môže dôjsť vtedy, ak sú dôvody na väzbu. V tomto prípade to tak nebolo a určite to nevrhá dobré svetlo na orgány činné v trestnom konaní," skonštatoval Štefekov právnik Dušan Ivan. Vyšetrovateľ Ing. Štefeka obvinil v septembri minulého roka z nepriamej korupcie. Mal sa jej dopustiť tým, že ako niekdajší technicko-investičný riaditeľ v Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti (ZaVS) mal od zvolenského podnikateľa Jozefa H. pýtať cez reklamnú zmluvu peniaze pre futbalový klub FC Nitra. Podnikateľ si mal takýmto spôsobom zaistiť výhody pri získavaní zákaziek zo ZaVS. Štefan Štefek už krátko po svojom obvinení zdôrazňoval, že všetky peniaze z reklamnej zmluvy medzi zvolenským podnikateľom a FC Nitra boli riadne zdokumentované a zaevidované a žiadneho trestného činu sa nedopustil.

Zdroj: teraz.sk

Podvodník obral dôchodkyňu o 10 000 eur

Neznámemu mužovi nitrianska dôchodkyňa odovzdala 10 000 eur. Muž v utorok 5. februára 2019 zatelefonoval 79-ročnej pani Lídiu a vystupoval ako jej syn. Do telefónu jej povedal, že súrne potrebuje peniaze. Aj keď sa dôchodkyni zo začiatku nepozdával hlas v telefóne, údajný syn ju ubezpečil, že je iba prechladnutý. Pani Lídia z domu zobrala 2200 eur, zvyšných 7800 eur vybrala v banke. Peniaze na dohodnutom mieste odovzdala neznámej osobe. Neznámy muž jej následne povedal, že suma nebude stačiť a bude potrebné vybrať ešte 10.000 eur, ktoré si večer vyzdvihne. Dôchodkyňa išla opäť do banky, kde vybrala ďalšie peniaze. Vzápätí sa rozhodla, že ich synovi zanesie osobne. Až u syna doma zistila, že bola podvedená, pretože syn o ničom nevedel.

Zdroj: OR PZ Nitra

O korunku Miss Slovensko bojovala aj Natália Hrušovská z Nitry

Do finálovej dvanástky v súťaži krásy Miss Slovensko 2019 sa prebojovala aj 21-ročná Natália Hrušovská z Nitry, študentka medzinárodných vzťahov a diplomacie na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vo voľnom čase sa venuje modelingu, vďaka ktorému už precestovala viacero krajín. K jej záľubám patrí joga, zdravé varenie, ale aj krížovky, ktoré nosí všade so sebou. Medailové umiestnenie vo finále nezískala.

Zdroj: TV Markíza

Mimoriadny spln Mesiaca

Výnimočný charakter mal spln Mesiaca, ktorý nastal v utorok 19. februára 2019 v popoludňajších hodinách stredoeurópskeho času. Supermesiac – ako sa tomuto úkazu hovorí nastáva pravidelne, keď sa Mesiac nachádza v blízkosti Zeme, teda v perigeu a zároveň v tom čase nastáva spln. Mesiac sa na svojej dráhe nachádzal najbližšie k Zemi o 16:53 SEČ.

Zdroj: aktuality.sk

Zosúval sa hradný kopec, ohrozená Podzámska ulica

Na hradnom kopci v Nitre sa od 27. februára 2019 začal zosúvať svah. K erózii došlo pred niekoľkými dňami na konci Samovej ulice, odkiaľ sa pôda zosunula smerom na Podzámsku ulicu. Zosuv spôsobila porucha vody. Prúd vody tu vymyl val zeminy a tá sa zosunula do dvorov domov na Podzámskej ulici. Nitrianske biskupstvo, na pozemku ktorého k poruche došlo, sa snažilo zabrániť ďalšiemu zosuvu pôdy a poškodeniu domov na Podzámskej ulici. Problém riešili so Západoslovenskou vodárenskou spoločnosťou a mestom Nitra. Dňa 1. marca 2019 Západoslovenská vodárenská spoločnosť zabezpečila odtrhnutú časť cesty na hradnom kopci v Nitre a následne dala vypracovať hydrogeologický prieskum. Prasknuté potrubie, ktoré spôsobilo nehodu, v dôsledku ktorej sa svah na hradnom kopci zosunul, zostane natrvalo odstavené. Na ďalšom postupe riešenia situácie sa dohodli zástupcovia ZsVS, biskupského úradu, krajského pamiatkového úradu a mesta Nitra. Prvotné zabezpečenie miesta nehody vykonalo mesto v deň zosunu. „Dohodli sme sa na ďalších konkrétnych úlohách, ktoré budú najmä v rézii Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti,” povedal viceprimátor Nitry Daniel Balko. Stavebný úrad na zaistenie bezpečnosti vydal na územie hradného kopca stavebnú uzáveru. Na mieste nehody pribudli zátarasy. ZsVS sa zaviazala, že v priebehu jedného mesiaca vykoná dočasné zabezpečenie odtrhnutej časti cesty na Samovej ulici. „Dáme vypracovať hydrogeologický prieskum na území dotknutom poruchou vodovodného potrubia a následne pristúpime k odpratávaniu priestorov,” povedala riaditeľka odštepného závodu ZsVS Nitra Margita Kršáková. Podľa nej

samotné odpratávanie spadnutej zeminy potrvá nejaký čas, pretože musí najprv vyschnúť, aby sa predišlo prípadnému ďalšiemu uvoľneniu pôdy. Len čo dostaneme od statika zelenú, môže prísť k spevneniu svahu a odpratávaniu. Podľa statika Alojza Bojdu budú miesto zabezpečovať vankúšovou metódou, čiže miesto sa zasype zeminou a prekryje fóliou. V prvej fáze sa zabezpečí a dá do pôvodného stavu miesto zosuvu. Následne sa pristúpi k prieskumu širšieho okolia a určia sa prípadné ďalšie rizikové plochy. Táto druhá fáza by mala trvať približne pol roka.

Zdroj: hovorca Nitrianskeho biskupstva Miroslav Lyko, Margita Krškáková, riaditeľka OZ ZsVS Nitra

Podvodníci oslovovali seniorov s ponukami na kúpu

Dňa 22. februára 2019 polícia upozornila najmä seniorov na podvodné praktiky ľudí, ktorí práve túto vekovú kategóriu oslovujú pod rôznymi zámienkami v ich rodinných domoch. Tieto osoby sa neštítia prísť do dvora a usilujú sa odlákať pozornosť domácich. Pýtajú sa ich, či nemajú na predaj hydinu alebo čokoľvek, za čo by im mohli ponúknuť peniaze. Vždy bývajú viacerí, jeden sa rozpráva na dvore s domácimi a zabáva ich, ďalšia osoba sa pritom nepozorovane dostane do domu, kde kradne. Dva prípady sa stali v predchádzajúcich dňoch v okrese Levice. Do dvora 64-ročnej dôchodkyne prišiel pod zámienkou kúpy husí neznámy muž. V tomto prípade domáca zareagovala pohotovo aj preto, že svoj dom neobýva sama, a nevítaného host'a z dvora vypoklonkovala. V druhom prípade sa s nepozvaným návštevníkom v kuchyni svojho domu stretla 67-ročná dôchodkyňa. Páchateľ sa dostal až do vnútorných priestorov domu, kde prehľadal izby a porozhádzoval veci. Po stretnutí s majiteľkou z domu vybehol a ušiel. Polícia obidva prípady vyšetrovala ako prečin porušovania domovej slobody, v druhom prípade aj ako prečin krádeže v štádiu pokusu. Kriminalisti z Levíc na základe operatívnych informácií zistili, že podozrivými zo spáchania týchto skutkov sú dvaja muži vo veku 46 a 21 rokov. Voči staršiemu z dvojice už bolo vznesené obvinenie.

Zdroj: OR PZ v Nitre

Vo Fakultnej nemocnici v Nitre zomrel pacient hospitalizovaný s chrípkou

Vo Fakultnej nemocnici v Nitre zomrel 25. februára 2019 pacient, ktorý bol hospitalizovaný s chrípkou. Bol u neho potvrdený pandemický vírus chrípky A (H1N1) typu Michigan. V nemocnici potvrdili, že evidujú úmrtie v súvislosti s chrípkou. Nebohý 60-ročný muž ležal na klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny. Zomrel cez víkend 16. a 17. marca 2019. Nemocnica mala hospitalizovaných na KAIM troch pacientov s podozrením na chrípku a jedného pacienta s potvrdenou chrípkou. Na infekčnej klinike ležala ešte jedna pacientka s podozrením na chrípku. Koncom februára ich mali deväť,

d'alší dvaja boli na KAIM. Spomínaný pandemický vírus chrípky A (H1N1) typu Michigan sa objavil pred desiatimi rokmi. Podľa odborníkov vznikol mutáciou vtácej, prasacej a ľudskej chrípky. V roku 2009 vyvolal po celom svete paniku, ľudia hovorili aj o prasacej chrípke. Odvtedy mení svoju genetickú štruktúru. V tomto období koloval tento vírus v populácii ako bežná sezónna chrípka a existuje proti nej efektívne očkovanie. Príznaky sú podobné ako pri bežnej sezónnej chrípke: Horúčka, kašeľ, bolesti hlavy, zimnica, triaška, celková slabosť, bolesti svalov a kĺbov. V nitrianskej nemocnici vyhlásili zákaz návštev na klinike anestéziológie a intenzívnej medicíny, na detskej klinike, na jednotkách intenzívnej starostlivosti, na šestonedelí a neonatologickom oddelení.

Zdroj: FN Nitra

Desiatky lekárov obvinili z podvodu

Polícia vo februári 2019 obvinila desiatky lekárov z podvodu. Mali zarábateľ na obchodovaní s náplastami na vlhké krytie, ktoré sa používajú na otvorené rany. Boli medzi nimi aj známe mená z Nitry a Nitrianskeho kraja – trestné stíhanie niektorých bolo medzitým zrušené. Kauza siahala do rokov 2014 – 2015 a upozornila na ňu jedna zo zdravotných poisťovní. Štátna poisťovňa to riešila vo vlastnej réžii. Prípado riešil vyšetrovateľ zo Špecializovaného súdu v Banskej Bystrici. Trestnú vec nazvali po podnikateľovi, ktorého mali odpočúvať. Týždenník Plus 7 dní pred časom napísal, že polícia zaznamenala telefonát, v ktorom podnikateľ hovoril, ako ho nezaujíma hojenie rany, ale ziskovosť. Desiatky lekárov po celom Slovensku mali za províziu predpisovať náplasti pre ľudí, ktorí ich nedostali, respektíve ich dostali menej. Pluska pred niekoľkými týždňami informovala, že obvinených bolo až 59 lekárov. Následne prebiehalo rozhodovanie o sťažnostiach podaných obvinenými proti rozhodnutiu o vznesení obvinenia, preto sa nedalo vyjadriť aktuálne k počtu obvinených.

Zdroj: týždenník Plus 7 dní

Rodičia chceli predať 12-ročné dievča za 1500 eur

V piatok 1. marca 2019 chceli rómski rodičia, podľa svojich zvykov, predať 12-ročné dievča na sobáš a mali zaň dostať 1500 eur. Vyšetrovateľ v tomto prípade obvinil dve ženy a dvoch mužov z Nitry a Zlatých Moraviec zo zločinu obchodovania s ľuďmi. Marek R. a Mária R. (37 a 36 rokov) sa na tom mali dohodnúť so Slavomírom K. a Adrianou K. (obaja 39-roční) a dať im za kúpu dievčaťa 1500 eur. Všetkým štyrom hrozil trest odňatia slobody na sedem až 12 rokov, stíhaní sú na slobode. Prípado sa zaoberala Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii Úradu hraničnej a cudzineckej polície koncom februára.

Zdroj: FB polícia SR

Štvrtá obeť chrípky

Ťažký akútny respiračný syndróm (SARI) si vyžiadal v piatok 1. marca 2019 už štvrtú obeť v nitrianskom regióne. Podľahla mu len 26-ročná žena z okresu Nitra. Niekoľko dní predtým zabil aj 36-ročnú ženu, matku troch detí. V celom kraji bolo doteraz hlásených sedem prípadov SARI, zaznamenali sme štyri úmrtia. V troch prípadoch bol laboratórne potvrdený vírus chrípky A/H1pdm09, v jednom prípade bol výsledok negatívny. Spomínaný vírus je známy ako Michigan, vznikol mutáciou ľudskej, prasacej a vtácej chrípky. V populácii koluje desať rokov. Nitrianska Fakultná nemocnica v piatok oficiálne potvrdila tri úmrtia v súvislosti s chrípkou. Ide o 59-ročného muža a dve ženy vo veku 70 a 36 rokov. Na klinike anesteziológie a intenzívnej medicíny zomreli traja ťažko chorí, imunokompromitovaní pacienti, u ktorých bol okrem iných nálezov potvrdený aj vírus chrípky. Všetci traja zomreli vo februári, mali ťažké respiračný syndróm a u všetkých podľa epidemiológov potvrdili chrípkový vírus Michigan.

Zdroj: Fakultná nemocnica v Nitre

Odhalili nelegálny biznis so psami

Začiatkom februára 2019 polícia odhalila, že organizovaná skupina priekupníkov z Nitry a Talianska nelegálne obchodovala so zvieratami v Taliansku. Nitky zaviedli políciu až do Nitry, odkiaľ psov vyvážali na predaj s falošnými dokumentmi a bez očkovaní. Policajné zložky zasahovali v Nitre začiatkom februára 2019. Prezidiálni pátrači z cieľového pátrania úradu kriminálnej polície zasahovali v utorok (5. februára 2019) skoro ráno počas policajnej akcie LUXURY DOG v Nitre. Európsky zatýkací rozkaz vydali talianske justičné orgány v Rimini. Na základe toho slovenskí policajti zadržali dvoch občanov Slovenska. V Taliansku ich podozrievali z toho, že ako organizovaná skupina aj s ďalšími osobami nelegálne obchodovala s domácimi zvieratami. Podľa informácií talianskych kolegov mali falšovať pôvod zvierat a potom ich nelegálne predávať v Taliansku. Za jedno predané zviera malo dochádzať v zločineckej skupine k obohateniu o 1500 až 2000 eur. Podľa talianskej tlačovej agentúry Ansa bol v tejto veci zadržaný aj 64-ročný Talian. Ako uviedla talianska agentúra, priekupníci mali šteniatka predávať na internete so ziskom približne jeden milión eur ročne. V putách skončili dve osoby z Nitrianskeho kraja. Bezprostredne po zadržaní osôb boli v spolupráci s policajtní Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Nitre vykonané ďalšie procesné úkony požadované talianskou prokuratúrou. Obe zadržané osoby, Alena O. (54 rokov) a Ján S. (33 rokov), boli umiestnení do cely predbežného zaistenia.

Zdroj: Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre

Alena Zs. vyše šiestich hodín vypovedala na NAKA, akúkoľvek vinu popiera

Viac ako šesť hodín vypovedala v stredu 13. marca 2019 na NAKA v Nitre Alena Zs., ktorá bola obvinená v prípade vraždy novinára Jána Kuciaka. Ako informoval jej obhajca Štefan Neszméry, Alena Zs. vypovedala k prípadu vraždy exprimátora Hurbanova Lászlóa Basternáka, v ktorom takisto figuruje ako obvinená. Podľa obhajcu odmietla akúkoľvek účasť na vraždách a vinu a nemá žiadnu vedomosť o tom, kto si ich objednal. Obhajca Aleny Zs. uviedol, že jeho klientka pozná z obvinených vo vražde Jána Kuciaka iba Zoltána A., pričom sa s Tomášom Sz. ani s Miroslavom M. nikdy nestretla a nevidela. Podľa obhajcu Alena Zs. netušil, prečo ju Zoltán A. označil za objednávateľku vraždy. Označil viacerých páchatel'ov, jedným z nich je moja klientka. Nevie pochopiť prečo, pretože boli blízki priatelia, pomáhali si, navštevovali sa, takže to nevie pochopiť. Chcem ešte povedať, že deň predtým mala informáciu o tom, že zadržali Zoltána A. Ak by mala spojitosť s tým prípadom, tak prečo neutiekla. Dostala SMS správu od účtovníčky pána Zoltána A., že zadržali Zola. Od začiatku predpokladali, že ide o jeho ekonomickú trestnú činnosť, takže si moja klientka normálne vybavovala svoje bežné každodenné veci.

Zdroj: teraz.sk

Kriminalisti objasnili viacero prípadov krádeží vlámaním v Nitre

Nitrianski kriminalisti objasnili 13. marca 2019 viacero prípadov krádeží vlámaním. Stojí za nimi dvojica mladých mužov, ktorí už boli obvinení v šiestich prípadoch z trestných činov krádeže vlámaním, poškodzovania cudzej veci a porušovania domovej slobody. V nitrianskej mestskej časti Kynek sa 26-ročný Patrik a 27-ročný Martin v čase od 26. a 27. decembra 2018 vlámali do rodinného domu. Odcudzili z neho finančnú hotovosť 68000 eur a osobné auto Mercedes Benz. Do novostavby rodinného domu na ulici Pod Novosadmi v Nitre sa dvojica vlámala dvakrát. Prvýkrát spôsobili majiteľom škodu za viac ako 1800 eur, pri druhom pokuse o vlámanie poškodili okná a dvere na terasu, pričom vznikla škoda za približne 1700 eur. V zmysle Trestného zákona hrozí za tieto trestné činy trest odňatia slobody na tri až desať rokov.

Zdroj: facebook Polícia SR

Po nitrianskom sídlisku Klokočina pobehovala zebra

Vo štvrtok 22. marca 2019 pobehovala podvečer po nitrianskom sídlisku Klokočina zebra. Zviera ušlo z cirkusu. Na svojich potulkách si nespôsobilo žiadne zranenie, ani nikomu neublížilo. Medzi množstvom zaparkovaných áut poškodila jednu modrú Škodú Fabia. Majiteľka sa na úhrade škody dohodla s riaditeľom cirkusu. Policajným

hliadkam sa podarilo v spolupráci s nitrianskou mestskou políciou a majiteľmi dostať zviera do bezpečia. Okolnosti, za akých zviera opustilo chránený priestor, polícia preveruje.

Zdroj: Mestská polícia Nitra

Nitrania protestovali proti cirkusu so zvieratami

Skupina ľudí v Nitre protestovala v Nitre 27. marca 2019 proti cirkusu so zvieratami. Hôrka občanov sa zišla na sídlisku Klokočina v blízkosti cirkusu, ktorý tam bol v tomto období rozložený. Na proteste zazneli také slogany ako napríklad: „Zvieratá nie sú klauni“ či „legálne neznámená správne“. Hoci sa na prvom proteste zúčastnilo približne iba 30 ľudí, aktivisti chcú zorganizovať ďalší. Snahou organizátorov zhromaždenia bolopokojne a slušne vyjadriť názor, že cirkus môže existovať aj bez zbytočného utrpenia zvierat. Klauni, artisti, žongléri, hudobníci dokážu vyskladať program, ktorý dokáže osloviť divákov.

Zdroj: Mestská polícia Nitra

Neznámy páchatel' pomal'oval fasádu Starého divadla

Neznámy páchatel' 15. januára 2019 pomal'oval fasádu budovy, ale aj vchodové dvojkrídlové dvere, dvere a rampu na bezbariérový vstup na Starom divadle Karola Spišáka v Nitre, čím vznikla škoda za 2000 eur. Polícia prípad riešila ako prečin poškodzovania a znehodnocovania kultúrnej pamiatky a pracuje s rôznymi získanými informáciami. Budova je národnou kultúrnou pamiatkou a vzťahuje sa na ňu aj zákon o ochrane pamiatkového fondu. Postavená bola v roku 1928 podľa projektu architekta Františka Krásného a po II. svetovej vojne prešla rekonštrukciami súvisiacimi s nutnosťou adaptácie priestoru na potreby profesionálneho divadelného súboru.

Zdroj: teraz.sk

Odstraňovanie následkov zosuvu hradného kopca

Mesto Nitra odstraňovalo následky zosuvu časti hradného kopca, ku ktorému došlo ešte vo februári 2019, keď sa pre poruchu na vodovodnom potrubí zrútila časť svahu do dvorov rodinných domov na Podzámskej ulici. Západoslovenská vodárenská spoločnosť mala k dispozícii výsledky hydrogeologického prieskumu, ktorý bol vykonaný priamo na hradnom kopci. Vodári výsledky prieskumu predložili statikovi, ktorý spracoval projektovú dokumentáciu na trvalé odstránenie vzniknutej trhliny a stabilizáciu svahu. Po vypracovaní projektovej dokumentácie mesto oslovilo spoločnosť, ktorá je odborne spôsobilá na vykonanie prác. Územie pod zosunutým svahom na Podzámskej ulici monitorované. Statik sledoval vysychanie zeminy aj jej

prípadný posun. Mesto komunikovalo aj s dotknutými vlastníkmi nehnuteľností. Samotné odstraňovanie zeminy začalo až po stabilizácii hornej časti svahu.

Zdroj: sme.sk

Na Podzámskej ulici našli bombu z II. svetovej vojny

V nitrianskom podhradí sa 2. apríla 2019 našla nevybuchnutá bomba z druhej svetovej vojny. Bola za záhradou rodinného domu na Podzámskej ulici na mieste, kde sa koncom februára zosunul svah. Všimli si ju pracovníci vodární. Pyrotechnici ju odpálili „Pyrotechnik po prehliadke miesta nálezu uviedol, že ide o leteckú bombu z druhej svetovej vojny s hmotnosťou 50 kilogramov ruskej výroby. Bomba bola odistená a pyrotechnici ju previezli na najbližšie bezpečné miesto, kde ju odpálili. Muníciu bez problémov zlikvidovali za mestskou časťou Janíkovce. O náleze bomby informovala vináreň v podhradí na sociálnej sieti: „Na okraji sutiny, ktorá sa spadnutím časti kopca zosunula na našu novú prevádzku a susedný dom, bola objavená nevybuchnutá bomba z druhej svetovej vojny. Bomba bola pozostatkom ničivého bombardovania z 26. marca 1945, jedného z najhorších v histórii Slovenska.“ Zástupcovia Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti, mesta Nitra, Biskupstva Nitra a Krajského pamiatkového úradu v Nitre sa pred časom zhodli na tom, že svah hradného kopca sa spevní pod dohľadom statika. Prasknuté vodovodné potrubie, ktoré zosuv spôsobilo, zostane natrvalo odstavené. Po spevnení svahu a odprataní spadnutej zeminy bude nasledovať prieskum širšieho okolia, ktorého cieľom bude identifikovať prípadné ďalšie rizikové plochy. Stavebný úrad vydal na územie hradného kopca stavebnú uzáveru.

Zdroj: sme.sk

Talianski karabinieri zachránili stovky psov pašovaných zo Slovenska

Talianska Vojenská polícia podnikla 15. apríla 2019 zásah proti zločineckej organizácii, ktorá pašovala do tejto krajiny psy zo Slovenska, aby ich predávala s vysokým ziskom. Obchodníkom odobrala celkove 237 psov rôznych plemien, z ktorých väčšina patrí v súčasnosti k tým najvyhľadávanejším. Operácia tzv. karabinierov, ktorá bola zavŕšená ešte v utorok, niesla príznačný názov Crudelia, čo je meno ženy nepriateľskej ku psom, vystupujúcej v talianskej verzii známeho amerického filmu 101 dalmatíncov. Podľa portálu bola „Crudeliou“ v tomto prípade 29-ročná Češka žijúca v severotalianskom meste Reggio Emilia, ktorá stála na čele zločineckej skupiny spolu so svojím 37-ročným manželom pochádzajúcim z Neapola. Do nezákonného obchodovania s čistokrvnými psami bol zapojený aj otec spomínanej ženy s bydliskom v Česku. Skupina sa informovala na internete o cenách, za ktoré sa predávajú psy obľúbených plemien, a následne si zaobstarala zodpovedajúce zvieratá v Nitre. Psy

vrátane mnohých šteniat prepravovala do severného Talianska v tých „najnedôstojnejších“ podmienkach. V krajine určenia psy predávali koncovým zákazníkom prostredníctvom veľkoobchodníkov. V záujme zvýšenia ceny psom okrem iného vystavovali falošné rodokmene. Priekupníci týmto spôsobom zarobili za rok približne pol milióna eur. Karabinieri začali svoje vyšetrovanie v roku 2017 po tom, ako pri cestných kontrolách zhabali dokopy 129 šteniat. Ďalších 108 psov odobrali pri následných domových prehliadkach. Voči spomínanej dvojici boli vznesené obvinenia z rôznych trestných činov vrátane vytvorenia zločineckej skupiny na účely nezákonného obchodovania s domácimi zvieratami. Vyšetrovatelia začali konanie aj voči ďalším 11 osobám s bydliskom v talianskych mestách Bergamo, Monza, La Spezia, Piacenza, Ravenna a Grosseto. Po otcovi obvinenej Česky, ktorý sa zdržiava na neznámom mieste, bolo vyhlásené pátranie.

Zdroj: aktuality.sk

Polícia bombu v areáli automobilky Jaguar Land Rover nenašla

Neznámy mužský hlas nahlásil vo štvrtok 18. apríla 2019 na tiesňovú linku o 7.31 hodine, že v automobilke Jaguar Land Rover je umiestnená bomba. Muž volal z telefónu bez sim karty. Polícia okamžite vykonala prehliadku priestorov firmy. Na miesto boli vyslané všetky dostupné policajné hliadky, služobní kynológovia so psami špeciálne cvičenými na vyhľadávanie výbušnín a pyrotechnici. Vedenie automobilky dostalo informácie o nahlásení bomby od polície. Spoločnosť podnikla všetky kroky pre zabezpečenie bezpečnosti zamestnancov, ktorých evakovali mimo areálu firmy, kde im spoločnosť zabezpečila pitný režim. Polícia riešila prípad ako podozrenie z trestného činu šírenia poplašnej správy. Polícia priestory automobilky prezrela, žiadny nástražný výbušný systém nebol nájdený.

Zdroj: hovorkyňa spoločnosti Jaguar Land Rover Miroslava Remenárová

Muž zaútočil na policajta

V pondelok 3. júna 2019 krátko popoludní došlo v Nitre na Nábřeží mládeže pred budovou Okresného riaditeľstva Policajného zboru k útoku na verejného činiteľa. Tak bolo kvalifikované konanie vtedy neznámeho muža, ktorý hodil na parkovisku zapálenú sklenenú fľašu s výbušninou priamo na služobné autá polície. Fľaša dopadla na VW Golf označený nápisom POLÍCIA a odrazila sa medzi zaparkované vozidlá. Muž pokojne vkráčal do budovy polície a hneď z nej vyšiel a ušiel. Krátko po čine už smerovali kriminalistami získané informácie k jednej osobe. 45-ročného muža 6. júna 2019 obvinil vyšetrovateľ PZ z trestného činu útoku na verejného činiteľa. Vyšetrovateľ dal podnet na návrh na väzobné trestné stíhanie obvineného, čomu súd vyhovel. Obvineného muža umiestnili do Ústavu na výkon väzby Nitra.

Zdroj: Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre

Tragická smrť lekára Františka Kuzmu a frontmana kapely Dr. Zetor

Život 51-ročného MUDr. Františka Kuzmu, lídra hudobnej skupiny Dr. Zetor a zároveň primára Psychiatrickej kliniky Fakultnej nemocnici v Nitre, vyhasol vo štvrtok 13. júna 2019 po tragickej dopravnej nehode. Nešťastie sa stalo odpoludnia okolo 15.30 hodine v Nitre neďaleko Hlohoveckej cesty smerom na výjazd na rýchlostnú cestu R1. Tento 51-ročný František Kuzma mal ísť na bicykli, keď došlo k zrážke s nákladným autom. Známy lekár a hudobník v jednej osobe podľahol na následky vážnych zranení. František Kuzma bol frontmanom kapely Dr. Zetor. Zároveň ho poznali stovky pacientov z pôsobenia v nitrianskej nemocnici, kde zastával pozíciu primára Psychiatrickej kliniky.

Zdroj: sme.sk

Poslanci mali piknik s obyvateľmi mesta priamo pred budovou radnice

Obyvatelia Starého mesta sa v nedeľu popoludní 23. júna 2019 stretli s mestskými poslancami na pikniku priamo pred mestským úradom. Podujatie zorganizovali poslanci za mestskú časť Staré Mesto. Spolu grilovali, piknikovali a hlavne diskutovali a zapisovali podnety a nápady na zlepšenie života v Starom Meste. Pred budovou mestského úradu boli stoličky, ležadlá, gril i stolíky s občerstvením. Okrem trávnatých plôch sa piknikovalo aj na parkoviskách pred mestským úradom. Deti si mohli pozrieť divadelné predstavenie s názvom Ministerstvo nápadov.

Zdroj: nitra.sk

V krajských mestách pre znečistené ovzdušie zomrú tisíce ľudí

Znečistené ovzdušie si v slovenských krajských mestách každoročne vyžiada viac než 4000 predčasných úmrtí. Tvrdili to experti z Centra pre trvaloudržateľné alternatívy, ktorí analyzovali údaje Slovenského hydrometeorologického ústavu (SHMÚ) o množstve prachových častíc a oxidov dusíka v ovzduší. V Bratislave podľa analýzy pre znečistené ovzdušie každý rok predčasne zomrie 1580 ľudí, v Košiciach 990. Nasledujú Prešov (410), Banská Bystrica (340), Žilina (310), Trnava (240) a Trenčín (190). Počet úmrtí pre Nitru analýza neuvádza. Ekonomické škody týchto úmrtí sú podľa expertov viac než 10 miliárd eur. Nepočítajú pritom s liečebnými nákladmi, práceneschopnosťou ani škodami na poliach a v lesoch. Predseda CEPTA Daniel Lešínský výsledky považuje za zarážajúce. Bolo by vhodné zaviesť účinné opatrenia regulácie dopravy a emisií z lokálnych kúrenísk, podporiť bezimisnú dopravu, ukončiť výnimky a zaviesť v priemysle a energetike najlepšie dostupné

technológií. Podľa CEPTA patrí Slovensko spolu s Poľskom, Českom a Maďarskom ku krajinám s najviac znečisteným ovzduším v EÚ.

Zdroj: teraz.sk

Čiastočné zatmenie mesiaca

V utorok 16. júla 2019 sa zraky nadšencov astronómie upierali k hviezdnej oblohe. Počas splnu sa z nášho územia dalo pozorovať čiastočné zatmenie Mesiaca. Astronomický úkaz ľudia pozorovali aj v Nitrianskej hvezdárni, ktorá bola pri tejto príležitosti otvorená od 22. do 01.00 hodiny. Mesiac 16. júla vyšiel o 20.40 hodine. Nebeské divadlo sa začalo minútu po 22. hodine. Čiastočné zatmenie sa začalo o 22 hodine 01 minúte, maximálna fáza zatmenia, počas ktorej tieň Zeme zakrýval 65 percent mesačného kotúča nastal o 23 hodine 31 minúte. Mesiac vyšiel z tieňa Zeme o 00 hodine 59 minúte. Úplné zatmenie Mesiaca sme pozorovali začiatkom tohto roka, 21. januára.

Zdroj: teraz.sk

Na priecestí v Nitre-Dolných Krškanoch sa zrazil osobný vlak s nákladným autom

V Nitre-Dolných Krškanoch sa na železničnom priecestí na Dvorčianskej ulici zrazil v pondelok 15. júla 2019 osobný vlak s nákladným autom. Nehoda sa stala krátko po 7.30 hodine. Vlak po zrážke ťahal nákladné auto približne 100 metrov. Následkom nárazu sa vlaková súprava vykoľajila. Pri nehode utrpel vodič nákladného auta zranenie, z 236 cestujúcich vo vlaku nebol nikto zranený. Vodiča s poranením hlavy a ruky transportovali záchranári do Fakultnej nemocnice v Nitre. Nehoda sa stala tak, že 42-ročný vodič nákladného vozidla s prívesom pravdepodobne vošiel na priecestie napriek červenémusvetelnému znameniu. Alkohol v dychu vodičov policajti nezistili. Materiálne škody prevýšili 120 000 eur.

Zdroj: FB krajskej polície

Lekár za úplatky predpisoval Rómom opiátové lieky

Vyšetrovateľ národnej protikorupčnej jednotky NAKA v spolupráci s národnou protidrogovou jednotkou NAKA obvinil lekára z Nitry z trestného činu prijímania úplatku. Lekára zadržali policajti v akcii Algéna v súvislosti s nadmerným predpisovaním liekov opiátového typu pre občanov rómskej komunity za úplatky. Za tento trestný čin mohol dostať tri až osem rokov za mrežami. Národná protidrogová jednotka v spolupráci s národnou protikorupčnou jednotkou už dlhší čas sledovala organizovanú skupinu osôb, ktorá dlhodobo obchodovala s opiatovými liekmi. Tie im za úplatok v nadmernom množstve predpisoval lekár ambulancie pre liečbu chronickej

bolesti. Vyšetrovateľ v tejto súvislosti obvinil už 13 osôb zo závažnej drogovej trestnej činnosti.

Zdroj: teraz.sk

Ľuboša F. prepustili z vyšetrovacej väzby, v ktorej bol pre lúpež

Ľuboša F., ktorého považujú za bosa nitrianskeho podsvetia, prepustili v piatok 26. júla 2019 z vyšetrovacej väzby z Ústavu na výkon väzby v Ilave. Vo väzbe bol sedem mesiacov pre lúpež, ktorej sa mal dopustiť koncom roka 2018 v Želiezovciach v okrese Levice. Napriek tomu, že ho prepustili, zostal obvinený. Pôvodné informácie hovorili o tom, že Ľuboša F. prepustia z väzby v utorok. Predtým Okresný súd Levice predĺžil lehotu trvania väzby obvineného do 30. októbra tohto roka. Proti tomuto uzneseniu podal obvinený sťažnosť. Krajský súd v Nitre napadnuté uznesenie Okresného súdu Levice zrušil a návrh okresného prokurátora zamietol, pretože neboli zistené zákonné dôvody na predĺženie lehoty väzby u obvineného. Ľuboš F. bol obvinený zo zločinu lúpeže, ktorá sa podľa polície stala v noci na 30. decembra 2018 v Želiezovciach. Obvinený mal spolu s ďalšími dvoma mužmi prepadnúť posádku taxíka a žiadať s nožom peniaze a mobil. Ľuboš F. sa obhajuje tým, že išlo o ľudí, ktorí robili výtržnosti v erotickom salóne a jeho majiteľ ho požiadal o pomoc. Ľuboš F. bol považovaný za bosa podsvetia v Nitre aj za posledného bosa starej gardy žijúceho na slobode. V minulosti stál v rozličných kauzách pred viacerými súdmi. Aktuálne spolu s ďalšími osobami čelil na Okresnom súde Bratislava I obžalobe z vraždy zakladateľa skupiny sýkorovcov Miroslava Sýkoru. Vo výkone trestu odňatia slobody bol od druhej polovice mája 2013, keď bol predtým právoplatne odsúdený Krajským súdom v Nitre na tri roky v kauze cukrovaru. Takzvaná kauza cukrovar sa ťahala od roku 1997. Z väzenia ho prepustili na začiatku októbra 2015. Ľuboš F. čelil viac razy obžalobe v kauze tzv. piťovcov 2. Vo februári 2018 ho oslobodili spod obžaloby. Meno Ľuboša F. sa spomínalo aj v súvislosti s rekordnou krádežou vo VÚB v Nitre a v kauze podvodu s diaľničnými nálepkami. Napokon ho súdy spod obžaloby právoplatne oslobodili. Ľuboš F. v minulosti sa pred novinármi ohradzoval pred označovaním za bosa nitrianskeho podsvetia.

Zdroj: teraz.sk

Veterná smršť rozbila historický vetroň, strhla strechu z hangára letiska

Stretnutie historických vetroňov na letisku v Nitre-Janíkovciach narušila veterná smršť, ktorá sa prehnała mestom v noci zo stredy 7. augusta na štvrtok 8. augusta 2019. Silný vietor odtrhol približne tretinu strechy z hangára na letisku, zostali po ňom popadané stromy. Tri české transportné vozy, do ktorých sa dávajú vetrone, poškodil vietor, rovnako ako jedno súkromné motorové lietadlo. Najhoršie dopadlo bezmotorové historické lietadlo Blaník, ktoré odtrhlo od kotiev, preletelo 150 metrov ponad karavany a skončilo totálne rozbité. Obrovským šťastím bolo, že smršť spôsobila len materiálne

škody, ale nikto nebol zranený. Na stretnutí historických vetroňov sa v rámci podujatia Oldtimer Pribina Star stretlo desať účastníkov zo Slovenska a Českej republiky. K najzaujímavejším historickým vetroňom, ktoré sa na podujatí zúčastnili, patrili lietadlo LG-125 Šohaj2, nemecké lietadlo Ka6 Cr a SF-27A, nemecký drevený stroj z 50. rokov minulého storočia. Oblohu nad Nitrou brázdili aj LG-425 Šohaj, lietadlá kovovej konštrukcie Blaníky, ale aj moderné VSO-10 „Osa“, ktoré má nosnú časť drevenú, či najstaršia replika vetroňa Zlín 23 Honza z roku 1947.

Zdroj: teraz.sk

V mestskom parku uhynul daniel škrvnitý

Vo zvernici v nitrianskom Mestskom parku na Sihoti uhynul daniel. Mŕtve zviera našiel v nedeľu 8. septembra 2019 pracovník, ktorý sa o zvernicu stará. Mesto už podalo trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a. Za smrť daniela zrejme môže plastová páska, ktorá trčala zvieraťu z papule. Rovnakými páskami bola v parku označená trať detských cyklistických pretekov. Tie podľa svedkov strhla partia tínedžerov, ktorí zničili celé vytýčenie trasy. Potrhané kusy pásky sa následne dostali aj do voliéry so zvieratami. Hodnotu daniela vyčíslili na 380 eur. Mesto ešte ani neuhradilo faktúru, mali sme ho tu len približne týždeň. Žiaľ, pre nezodpovedné konanie niekoľkých pochybých osôb tu daniel rýchlo uhynul.

Zdroj: teraz.sk

Pacient vyskočil z okna Fakultnej nemocnice v Nitre

Pacient bol hospitalizovaný na Jednotke intenzívnej starostlivosti na Neurologickej klinike. Do nemocnice – na Oddelenie urgentnej medicíny ho priviezla posádka Rýchlej zdravotnej pomoci pre náhlu zmenu komunikácie a chôdze, čo si všimli jeho spolupracovníci v práci. Pacient sa správal nepokojne a negativisticky. Doktori pacientovi odporučili psychiatrickú konzultáciu, ktorú mal absolvovať na ďalší deň, avšak ten vyskočil 12. septembra 2019 z okna. Stalo sa to tak, že počas rannej vizity využil situáciu, keď sa zdravotný personál presúval od lôžka k lôžku a vrhol sa k oknu. Zostal visieť na externých žalúziách, zdravotný personál ho rukami držal na nohy, pričom mu dohovárať, aby to nerobil a snažil sa ho zachrániť. Pacient na dohováranie nereagoval, rukami sa odrazil od parapetu a vrhol sa dolu na zem. Lekári JIS okamžite utekali dole za pacientom. Pri páde narazil na dopravnú značku, vzdialenú asi päť metrov od pavilónu, ktorá mu amputovala pravú nohu, mal zlomené dva hrudné stavce. Pacienta hospitalizovali v nemocnici na Klinike anestéziológie a intenzívnej medicíny a musel podstúpiť operáciu.

Zdroj: FB Polícia SR

Botanická záhrada vystavila menej známe druhy ovocia a zeleniny

Príchod jesene privítala Botanická záhrada Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre výstavou menej známych druhov ovocia a zeleniny. Návštevníci mohli od 24. septembra do 6. októbra 2019 vidieť, ako sa pestuje ryža či bavlna, ale aj niekoľko desiatok kilogramov vážiace tekvice rôznych tvarov. K najzaujímavejším patrili mimoriadne veľké tekvice Pink Jambo Banana a Lunga Dina Poli či zaujímavé odrody z rodu Lagenaria, ktoré sa požívajú aj ako hudobné nástroje i nádoby na vodu. Súčasťou expozície bola najväčšia kolekcia čili papričiek na Slovensku a pravdepodobne aj v strednej Európe. Návštevníci mohli v skleníkoch Botanickej záhrady SPU vidieť približne 170 odrôd z celého sveta, okrem Antarktídy. Medzi bola aj „čakateľka na zápis do Guinnessovej knihy rekordov“ - paprička Dragons Breath (dračí dych) s páliivosťou 2,48 milióna Scovilleho jednotiek páliivosti (SHU), ktorú vypestovali v Anglicku, prekonalá doterajšiu rekordérku Carolinu Reaper, ktorá má 2,20 milióna SHU. Pre porovnanie, bežne dostupné čili papričky dosahujú páliivosť 50 SHU.

Zdroj: teraz.sk

Spadla stíhačka MiG-29

V sobotu 28. septembra 2019 spadlo do poľa pri obci Nové Sady lietadlo – stíhačka MiG-29. Pilot stíhačky sa stihol katapultovať a dopadol v priestore obce Podhorany, odkiaľ si aj s pomocou miestneho občana privolal sanitku. Zostatky havarovaného lietadla vrátane munície by sa mohli začať transportovať už v priebehu pondelka. Obidve stíhačky vzlietli o 20.10 h, lietalí spolu. Keďže sa rapídne zhoršilo počasie, vrátili sa na letisko v Sliači. Jednému lietadlu sa ešte podarilo pristáť, druhé to už nestihlo a pokračovalo na záložné letisko v Bratislave. Nehoda sa stala približne o 21.30 h. Havarované stíhacie lietadlo začalo po páde horieť, na mieste zasahovalo 12 hasičov z Nitry. Minister potvrdil, že havarované lietadlo vzlietlo s ostrou muníciou. Miestni obyvatelia počuli po páde stíhačky výbuchy. Išlo o cvičný let lietadiel s výzbrojou. Niektorá munícia mohla vybuchovať a aj vybuchovala. Všetko sme však dohľadali, nebezpečenstvo ďalších výbuchov nehrozí.

Zdroj: FB Polícia SR

Nárazy vetra dosahovali ojedinele do 90 kilometrov za hodinu

V pondelok 30. septembra dosahovali nárazy vetra miestami 50 až 70 kilometrov za hodinu, ojedinele až do 90 kilometrov za hodinu. Na Slovensku sa po prechode studeného frontu rozfúkal veľmi silný juhozápadný až západný vietor. Ojedinele sme zaznamenali dokonca búrlivý vietor – priemerná rýchlosť bola vyššia ako 61 kilometrov za hodinu, konkrétne na letisku v Bratislave, Nitre a na Sliači. Prudký vietor

(priemerná rýchlosť 50 až 61 kilometrov za hodinu) zaznamenal SHMÚ aj inde, napríklad v Piešťanoch, Dolnom Hričove, Poprade, Liesku či Telgárte. SHMÚ vydal výstrahu druhého stupňa pred vetrom na horách pre okresy Poprad, Liptovský Mikuláš a Tvrdošín, ktorá platí do 21.00 h. V týchto okresoch sa miestami očakáva výskyt vetra, ktorý dosiahne v nárazoch rýchlosť 70 až 85 kilometrov za hodinu. Rovnako pre okresy Poprad, Liptovský Mikuláš, Bratislava, Senec, Pezinok, Trnava, Piešťany, Hlohovec, Nitra, Galanta a Dunajská Streda platí výstraha druhého stupňa pred vetrom. Ten môže v nárazoch dosiahnuť rýchlosť 70 až 85 kilometrov za hodinu. Výstraha prvého stupňa pred vetrom platí vo zvyšných okresoch Slovenska.

Zdroj: SHMÚ

Pre silný vietor Mortimer zasahovali hasiči

Pre silný vietor zasahovalo 30. septembra 2019 počas 24 hodín celkovo 280 hasičov pri viac ako 200 výjazdoch. Najviac výjazdov zaznamenali v Nitre a Nitrianskom kraji. Silný nárazový vietor, ktorý v pondelok zasiahol územie Slovenska, si za posledných 24 hodín vyžiadal celkom 234 výjazdov hasičov. Počas noci sa situácia upokojila a od 21.00 h stúpol počet výjazdov len minimálne. Zasahovali najviac pri odstraňovaní spadnutých stromov zo štátnych ciest, miestnych komunikácií a zaparkovaných vozidiel a pomáhali pri strhnutých strechách z bytových a rodinných domov. V súvislosti s nepriaznivou poveternostnou situáciou zasahovali hasiči najviac v Nitrianskom kraji, a to 57-krát, najmä v okresoch Nitra, Nové Zámky a Komárno. V Trnavskom kraji mali hasiči 47 výjazdov, v Banskobystrickom 45, v Bratislavskom kraji 44, v Trenčianskom kraji 12 a v Košickom a Prešovskom kraji po 7 výjazdov. Obrovská tragédia! V Nitre sa včera okolo obeda zrútil na nič netušiacich školákov mohutný strom. Jeden chlapec zomrel, jeho traja spolužiaci sú zranení. Za všetko môže búrlivý víchor Mortimer, ktorý prináša do Európy zmenu počasia. Žiaľ, už po pár hodinách spôsobil ničivú drámu a narobil veľké škody.

Zdroj: SHMÚ

Silný vietor zabil v Nitre 14-ročného chlapca a zranil ďalšie deti

Silný vietor, v dôsledku ktorého sa odlomil zo stromu obrovský konár, zabil v pondelok 30. septembra 2019 v Nitre 14-ročného chlapca a zranil ďalšie dve deti. Tragédia sa stala na cyklistickej ceste na nábreží rieky za futbalovým štadiónom pod Zoborom, žiaci Základnej školy na Topolovej ulici z Nitry tam boli na brannom cvičení. Na miesto nehody okamžite prišli záchranári, hasiči, polícia i psychologický intervenčný tím. Zasahujúci hasiči pomohli vyslobodiť tri deti spod spadnutého stromu. Dve utrpeli zranenia rôzneho charakteru a jedno, žiaľ, utrpelo zranenia nezlučiteľné so životom. Zranené deti previezli do nemocnice. Záchranná zdravotná

služba prijala o 12.12 h na tiesňovú linku 155 výzvu o pomoc, podľa ktorej zavalil strom maloleté osoby a jedna z nich nejavila známky života. Dve zranené deti, ktoré zasiahol spadnutý strom v Nitre, boli mimo ohrozenia života. Nemocnica bližšie nešpecifikovala, aké zranenia deti po zásahu padajúcim stromom utrpeli. Podľa informácií od lekárov si zranenia jedného z detí vyžiadali operačný zákrok. Druhé muselo podstúpiť ešte niekoľko vyšetrení. Dôležité však bolo, že obe deti boli mimo ohrozenia života. Deti z nitrianskej Základnej školy na Topolovej ulici zasiahol strom v pondelok po 12. hodine, počas prechádzky popri rieke Nitre, neďaleko futbalového štadióna. Strom, ktorý spadol pod vplyvom silného nárazového vetra, zasiahol tri deti. Jedno z nich – chlapec – utrpel smrteľné zranenia.

Zdroj: FB polícia SR

Pekári oslávili Svetový deň chleba upečením rekordného vianočného stromu

Takmer dvojmetrovým vianočným stromčekom z chlebového cesta oslávili v stredu 16. októbra 2019 nitrianski pekári tohtoročný Svetový deň chleba. Na príprave rekordného stromčeka s 18 poschodiami, vysokého 188 centimetrov a širokého 142 centimetrov, pracovalo 14 pekárov 32 hodín. Darčeky, ktoré nechýbali pod stromčekom, venujú pekári z Penam Slovakia nitrianskemu Centru Slniečko. Nezisková organizácia pomáha deťom a obetiam domáceho násillia. Pekárski majstri spotrebovali na prípravu stromčeka 154 kilogramov múky, tri kilogramy soli, 1,8 kilogramu droždia, 2,8 kilogramu kvasu a 99 litrov vody. Cesto v najväčšej forme kyslo 90 minút a jednotlivé časti sa upiekli v peci za 90 minút. Svetový deň chleba pripadá každoročne na 16. októbra. Nitrianski pekári si päť rokov ako jediní na Slovensku pripomínajú tento deň rekordom. Týmto spôsobom si chceli pripomenúť verejnosti tradíciu slovenského chleba. Pekári zo spoločnosti Penam Slovakia ho ročne upečú viac ako 25,5 milióna kusov. Skupina patriaca koncernu Agrofert s piatimi pekárňami a tromi mlynmi dáva prácu dovedna 1250 ľuďom. Do modernizácie mlynov a pekární investovala za 13 rokov pôsobenia na slovenskom trhu viac ako 27 miliónov eur.

Zdroj: teraz.sk

Tragická nehoda pri Nitre si vyžiadala 12 obetí, z toho štyri deti

Pri tragickej nehode autobusu a nákladného auta, ku ktorej došlo v stredu 13. novembra 2019 popoludní pri obci Malanta neďaleko Nitry, previezli do okolitých nemocníc viacerých zranených ľudí. Zahynulo 12 ľudí, z toho štyri maloleté deti. Ďalších 17 ľudí bolo zranených, traja ťažko.

Informovali o tom ministerky vnútra a zdravotníctva Denisa Saková a Andrea Kalavská, ktoré išli na miesto nešťastia. Zranených rozviezli do okolitých nemocníc v kraji.

Zranení boli vodič autobusu aj nákladného auta. V autobuse sa viezli prevažne mladí ľudia, ktorí sa vracali zo škôl. Evidujeme 12 mŕtvych, z toho sú štyria maloletí, 17 zranených. Na mieste je 30 zasahujúcich hasičov z Nitrianskeho, Trnavského, Bratislavského a Banskobystrického kraja. Sú tu štyri hasičské sanitky, zasahuje 15 policajtov," opísala Saková. Kalavská doplnila,

že traja ľudia zo 17 zranených majú ťažké zranenia a nie sú mimo ohrozenia života. Na mieste zasahovali dva záchranné vrtuľníky, sedem vozidiel záchranej zdravotnej služby. Nemocnice nápor zranených zvládali. Zranených previezli do nemocníc v Nitre, Nových Zámkoch, Topolčanoch a Leviciach. V Jeleni zriadili intervenčné centrum. Nachádzalo sa v ňom 16 psychológov od hasičov, desať psychológov z Policajného zboru (PZ) a duchovná služba Policajného zboru SR. Podľa predbežných informácií nehodu zrejme spôsobilo preťažené nákladné auto, ktoré schádzalo dolu kopcom, pod váhou nákladu sa rozkývalo a narazilo do protiidúceho autobusu. Zasiahlo ho v zadnej časti a autobus vletel do jarku. V autobuse sa viezli prevažne mladí ľudia, ktorí sa vracali zo škôl. Išlo o linku prímestského autobusu na trase Nitra – Jelenec s časom odchodu autobusu z Nitry o 12.50 h, linka 403431, spoj číslo 5. Väčšina z cestujúcich bola po zásahu záhnanárov a zdravotníkov v stabilizovanom stave, niektorí už z nemocnice odišli domov. V nitrianskej Fakultnej nemocnici skončilo osem zranených ľudí. „Traja už boli prepustení do domáceho liečenia, päť pacientov zostalo v starostlivosti našich lekárov. Do topolčianskej nemocnice prevezení dvaja zranení ľudia. Ďalší zranení boli prevezení do nemocnice v Leviciach. „Išlo o jedného ťažko zraneného pacienta a dvoch s menej závažnými zraneniami. Traumatologický plán bol vyhlásený aj v nemocnici v Zlatých Moravciach, kam však zatiaľ nebola privezená žiadna z obetí nehody. V prípade potreby sú však lekári nemocnice pripravení pomáhať,“ uviedla hovorkyňa spoločnosti Agel Martina Pavlíková. Leteckí záchranári okrem toho previezli jedného 15-ročného chlapca v kritickom stave do nemocnice v

Nových Zámkoch. Ďalšieho 61-ročného pacienta s podozrením na poranenie hlavy previezli v stabilizovanom stave záchranárskym vrtuľníkom do Fakultnej nemocnice F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici.

Zdroj: TASR

Ministerstvo obrany poskytlo pozostalým obetí nehody vojenských psychológov

Ministerstvo obrany SR poskytlo pozostalým obetí dopravnej nehody, ktorá sa stala v stredu 13. novembra 2019 vojenských psychológov. Vojenská polícia zároveň pomáhala pri regulácii dopravy na základe požiadaviek Krajského dopravného inšpektorátu Nitra. „V prípade ďalších požiadaviek na techniku ozbrojených síl alebo personál, sme pripravení okamžite pomôcť. Sme absolútne súčinní rezortu vnútra a záchranárskym zložkám,“ poznamenal minister obrany Peter Gajdoš. Pri tragickej nehode autobusu a nákladného auta na zlatomoravskej ceste I/65 neďaleko Malanty pri Nitre zahynulo 12 ľudí, z toho štyri maloleté deti. Ďalších 17 ľudí je zranených, traja ťažko. Podľa predbežných informácií nehodu zrejme spôsobilo preťažené nákladné auto, ktoré schádzalo dolu kopcom, pod váhou nákladu sa rozkývalo a narazilo do protiúceho autobusu. Zasiahol ho v zadnej časti a autobus vletel do jarku. V autobuse sa viezli prevažne mladí ľudia, ktorí sa vracali zo škôl.

Zdroj: teraz.sk

Pomoc Strednej odbornej školy techniky a služieb, ktorej sa najviac dotkla nehoda autobusu

Nitriansky samosprávny kraj poskytol všetku dostupnú pomoc a podporu Strednej odbornej škole (SOŠ) techniky a služieb v Nitre. Práve táto škola patrí k tým, ktorých sa najviac dotkla tragédia, ku ktorej došlo 13. novembra 2019 pri nehode autobusu pri obci Malanta neďaleko Nitry. Zo žiakov SOŠ zahynuli pri zrážke autobusu s nákladným autom štyria študenti, ďalší utrpeli zranenia rôzneho rozsahu, iní zažívajú rodinné tragédie. Predseda NSK Milan Belica bol vo štvrtok 14. novembra osobne vyjadriť ľútosť nad úmrtím mladých ľudí riaditeľke školy Dane Kročkovej. „Prijal od nej zdrvivú informáciu, že okrem štyroch priamych obetí z radov školy zahynuli aj obaja rodičia žiačky, ktorá sama leží v nemocnici s ľahšími zraneniami. Ďalší žiak bol hospitalizovaný s ťažkými zraneniami a jeden študent vyviazol s ľahšími zraneniami,“ uviedla hovorkyňa predsedu NSK Oľga Prekopová. V SOŠ, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK, sú zabezpečení psychológovia. „Pani riaditeľke, ktorá je touto tragédiou rovnako hlboko zasiahnutá, som prisľúbil pre školu v tejto ťaživej situácii materiálnu aj finančnú pomoc,“ povedal po stretnutí Belica. Súčinnosť pri zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti o zranených účastníkov dopravnej nehody ponúkol bezprostredne po tragickej udalosti lekár NSK Ľubomír Ševčík. Viacerí

zamestnanci Úradu NSK vyjadrili svoju solidárnosť s obeťami nehody darovaním krvi.
Zdroj: teraz.sk

Slovensko si uctilo obeť nehody autobusu štátnym smútkom

Slovensko si v piatok 15. novembra 2019 uctilo obeť nehody autobusu pri Nitre štátnym smútkom. Smútok trval od 8.00 do 20.00 hodiny. Rozhodla o tom vo štvrtok 14. novembra 2019 vláda SR na mimoriadnom rokovaní. Premiér Peter Pellegrini pre tragédiu predčasne ukončil návštevu Cypru a navštívil osobne miesto nehody. „Táto dopravná nehoda patrí k najhoršou v našej novodobej histórii, a preto si myslím, že vyhlásenie štátneho smútku na piatok, aby sme si takto uctili obeť dopravnej nehody, je na mieste," povedal predseda vlády Peter Pellegrini. V čase od 8.00 do 20.00 h boli štátne vlajky spustené na pol žrde. Nehoda, ktorá sa stala v stredu (13. novembra) na zlatomoravskej ceste I/65 neďaleko Malanty pri Nitre, patrí medzi najtragickejšie v histórii Slovenska. Zrazili sa pri nej autobus plný cestujúcich a nákladné auto. Doteraz si vyžiadala 12 obeť vrátane detí. Do nemocníc previezli ďalších 20 ľudí. Prezidentka SR Zuzana Čaputová a premiér Peter Pellegrini zapália sviečku na Strednej odbornej škole techniky a služieb v Nitre a Gymnáziu na Párovskej ulici v Nitre. Potom sa presunuli do obce Kolíňany, odkiaľ pochádzalo najviac obeť.

Zdroj: teraz.sk

Zuzana Čaputová a Peter Pellegrini si uctili obeť tragickej nehody pri Nitre

Na Strednej odbornej škole techniky a služieb v Nitre sa v piatok 15. novembra 2019 ráno konal pietny akt, na ktorom si žiaci i učitelia uctili pamiatku študentov, ktorí zahynuli v stredu (13. 11.) pri zrážke autobusu s nákladným autom. Vzdať úctu obeť nehody priamo na školu prišla prezidentka SR Zuzana Čaputová, premiér Peter Pellegrini (Smer-SD) a aj ministerka školstva Martina Lubyová (nominantka SNS). SOŠ patrí ku školám, ktorých sa tragédia dotkla najviac. V autobuse zahynuli štyria z jej študentov, ďalší utrpeli zranenia a jedna zo zranených žiačok prišla o oboch rodičov. Vzdať úctu obeť nehody priamo na školu prišla aj prezidentka Zuzana Čaputová a premiér Peter Pellegrini. Obaja navštívili aj neďaleké Gymnázium Párovska, ktorého žiak takisto zahynul pri nehode. Neskôr sa presunuli do krízového centra v neďalekých Kolíňanoch, pretože deväť z 12 obeť nehody bolo práve z tejto obce.

Zdroj: teraz.sk

Za erotický chat získali vydierači v kraji minimálne 44.550 eur

Polícia v Nitrianskom kraji zaevidovala v roku 2019 pätnásť prípadov vydierania, ktorému predchádzala erotická konverzácia na sociálnych sieťach. Vydierači žiadali

viac ako 108.000 eur, poškodení im na rôzne zahraničné účty a do bitcoinových peňaženiek poslali 44.550 eur. Vydieraniu zvyčajne predchádzala erotická komunikácia na sociálnych sieťach, ktorá viedla k zaslaniu intímnych fotografií. Následne boli komunikáciechtivé osoby kontaktované vydieračmi, ktorí sa tvárili ako vzorní rodičia a tvrdili, že intímne fotky alebo videá prišli do mobilov ich detí. Žiadali odškodné, inak vec oznámia polícii alebo fotografie zverejnia. V inom prípade zasa zavolať fiktívny policajt, ktorý chcel celú vec urovnať za slušnú sumu peňazí. Polícia zaznamenala aj prípady, keď sa poškodený pridal prostredníctvom videochatu do skupiny, kde sa konala erotická konverzácia. Tá mala iba jediný cieľ, vyprovokovať obeť na obnaženie sa. Keď sa tak stalo, komunikácia sa náhle prerušila a vydierač bol na linke. Vyhrážal sa zverejnením videa, ak zaň poškodený nezaplatí.

Zdroj: facebook.com/policiaslovakia

16. Počasie

Počasie v januári 2019

V piatok 4. januára 2019 napadlo v Nitre asi 10 centimetrov snehu. Prvý mrazivý deň nastal v pondelok 7. januára. Skoro ráno sme zaznamenali -7 °C. No už štvrtok 17. januára možno charakterizovať ako najteplejší deň po novom roku 2019. Teplo bolo najmä na juhozápade, v Nitre takmer 10 °C. Mrazivé počasie sa vrátilo počas piatkovej noci 18. januára 2019, keď teplota vzduchu klesla na -11 °C. Chladné ráno bolo aj v sobotu 19. januára 2019, v pondelok 21. januára 2019 bolo v Nitre -11 °C a v stredu -9,5 °C.

Zdroj: SHMÚ a vlastné pozorovanie kronikárky

Na Slovensku padali rekordy, namerali najvyššiu teplotu v zimnom období

Posledný februárový deň - 28. február 2019, priniesol popri viacerých nameraných rekordných teplotách aj absolútne najvyššiu dennú teplotu nameranú na Slovensku počas zimného obdobia. Na stanicích SHMÚ na južnom Slovensku vystúpila ortuť teplomera až na 20,6 °C, čo je vôbec najvyššia nameraná teplota v zimnom období, teda od začiatku decembra do konca februára. V Nitre namerali 19,5°C. Mimoriadne oteplenie v závere februára podporila aj skutočnosť, že na väčšine Slovenska - s výnimkou stredných a vysokých horských polôh - chýba snehová pokrývka. Vzostup teplôt tiež zvýraznil silný juhozápadný vietor. Neobvykle vysoké boli 28. februára 2019 aj priemerné denné teploty. Neobvykle teplý záver februára ovplyvnil aj priemerné teploty pre celý mesiac. V porovnaní s priemerom rokov 1981 – 2010 predstavuje + 1,8 °C, keďže už tieto tri desaťročia boli teplejšie než predchádzajúce obdobie. Ale napriek tomu, aj v porovnaní s týmito 'teplejšími' rokmi sú kladné odchýlky pre tohtoročnú zimu veľmi výrazné. Rovnako je pozoruhodné, že spomedzi posledných piatich zím od roku 2013/2014 boli všetky teplé s výnimkou zimy 2016/2017. Tá jediná sa zaraďuje skôr medzi priemerné, a to najmä vďaka obdobiu silných mrazov v januári 2017.

Zdroj: SHMÚ

Na celom Slovensku koncom jari pršalo, v máji aj mrzlo

Po dlhej a suchej jari sa koncom apríla 2019 konečne rozpršalo. Výdatný dážď prišiel v nedeľu 5. mája, keď pršalo počas celého dňa. V noci z utorka na stredu 7. na 8. mája 2019 na našom území mrzlo – bol jeden stupeň pod nulou. Na celom Slovensku pršalo aj vo štvrtok 9. mája 2019 pršalo, úhrn zrážok dosiahol v priemere 10 milimetrov. Napršalo viac ako 20 milimetrov. Ďalšia vlna zrážok prišla 11. – 12. mája 2019.

Zdroj: SHMÚ a vlastné pozorovanie kronikárky

Silný vietor lámal konáre, jeden zasiahol odstavené auto

Hasiči v Nitrianskom kraji museli v priebehu pondelka 13. mája 2019 viackrát zasahovať pri škodách, ktoré narobil silný vietor. Hovorca Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Nitre Michal Varga informoval, že hasiči absolvovali štyri výjazdy. Vo všetkých prípadoch zasahovali pri popadaných konároch, ktoré zlomil prudký vietor. V Nitre absolvovali tri technické výjazdy. Silný vietor našťastie nespôsobil žiadne väčšie škody. Jednu škodu spôsobil odlomený konár, ktorý spadol na auto odstavené pod stromom. Našťastie, vo vozidle nikto nesedel, takže sa nič nestalo.

Zdroj: hovorca KR Hasičského a záchranného zboru v Nitre Michal Varga

Výstrahy pred teplom, teplota vzduchu dosiahla až 34 stupňov Celzia

Slovensko a Nitru nevynímajúc zasiahli v stredu 26. júna 2019 horúčavy. Teplota vzduchu miestami dosiahla 33 až 34 °C, na juhu a na západe krajiny sa teplota vyšplhala až na 35 stupňov Celzia. Slovenský hydrometeorologický ústav preto vydal na stredu 26. júna aj na štvrtok 27. júna 2019 výstrahu 1. a 2. stupňa. Horúce dni trvali do štvrtku 27. júna, kedy teploty vystúpili na 34 °C. V noci zo štvrtka 27. na piatok 28. júna 2019 sa ochladilo na 18 °C, ľudia si pochvalovali, že sa dalo lepšie vyspať. V piatok 28. júna sa trochu „ochladilo“ – najvyššia teplota v tento deň dosiahla 28 °C.

Zdroj: Slovenský hydrometeorologický ústav

Historicky najteplejší jún

Tohtoročný jún bol historicky najteplejším júnom v histórii meteorologických meraní a pozorovaní na Slovensku, čo potvrdili nielen hodnoty priemernej mesačnej teploty vzduchu, ale na mnohých meteorologických staniciach aj extrémne vysoké počty letných až tropických dní. V priebehu júna sme na Slovensku zaznamenali dve výrazné vlny horúčav (prevažne od 10. do 16. júna 2019, resp. od 24. do 27. júna 2019) a v prvom letnom mesiaci rekordný počet tropických dní. V najkrajnejších prípadoch mala nadpolovičná väčšina dní júna hodnotu maximálnej dennej teploty vzduchu minimálne 30 °C, napríklad v Žihárči bolo takýchto dní až 19, v Podhájskej 18 a v Dudinciach 16. Niekoľko meteorologických staníc malo v tohtoročnom júni všetky dni letné, stalo sa to v Hurbanove, v Sliači, v Topolčanoch a v Žihárči. Toto sa v júni v histórii meteorologických meraní na Slovensku ešte nestalo. Rekordy pre jún boli zaregistrované aj v počte tropických nocí a najzaujímavejšie je to, že sa tropické noci vyskytli aj v severných, resp. severovýchodných častiach Slovenska. Premiéru v júni mali napríklad na letisku v Dolnom Hričove a v Medzilaborciach, pričom v Dolnom Hričove sa vyskytli

až 2 tropické noci. Mimoriadne až extrémne teplo bolo aj v oblastiach a v polohách, ktoré patria medzi chladnejšie časti Slovenska. Príkladom je maximálna denná teplota vzduchu na Lomnickom štíte, ktorá dosiahla 26. júna 2019 až 17,5 °C. Mimoriadny bol jún 2019 aj z hľadiska atmosférických zrážok, ktoré boli vplyvom búrok priestorovo veľmi rozdielne. Výrazne v nich dominovali zrážky, ktoré mali pôvod v prehánkach a búrkach. Takže, v niektorých lokalitách sme zaznamenali rekordne nízke mesačné úhrny za jún. Príkladom bola meteorologická stanica Bratislava-Koliba, kde spadlo v priebehu tohto mesiaca len 16,7 mm zrážok. Ešte menej však spadlo na staniciach Kuchyňa-letisko (6,5 mm) alebo Bratislava-Mlynská dolina. Ochladenie prišlo v 28. týždni, keď nazápadnom Slovensku bolo prevažne oblačno a s prehánkami. Najnižšie ranné teploty vyšli na 13 až 10 stupňov a najvyššie denné boli 21 až 24 °C.

Zdroj: SMHÚ a vlastné pozorovanie kronikárky

Počasie na začiatku augusta malo menej stabilný charakter

Počasie na začiatku augusta malo na Slovensku menej stabilný charakter. Kratšie obdobia horúčav sa striedali s prechodnými ochladeniami. V týždni na rozhraní júla a augusta dosiahla teplota vzduchu v jeho júlovej časti na najteplejších miestach Slovenska viac ako 33 °C. V priebehu prvého augustového víkendu bola prestávka v horúčavách, v sobotu (3. augusta) bolo najteplejšie v Dudinciach (27,5°C) a v nedeľu (4. augusta) v Podhájskej (28,4 °C). Na najchladnejších miestach nedosiahla maximálna denná teplota vzduchu ani 20 stupňov Celzia, v sobotu bolo v Telgárte 17,7 °C a v nedeľu, 19,7 °C. Relatívne chladné bolo pondelkové ráno, keď v kotlinách a v údoliach klesla minimálna prízemná teplota vzduchu na niektorých miestach pod 5 °C a aj v dvoch metroch nad zemským povrchom bolo napríklad v Nitre iba 10,8 °C. Atmosférické zrážky, ktoré boli zaznamenané v poslednom júlovom týždni, prispeli k zmierneniu sucha.

Zdroj: SHMÚ

Nitrou sa prehnala búrka

V noci zo stredy na 7. augusta na štvrtok 8. augusta 2019 sa Nitrou prehnala búrka so silným vetrom, ktorý v nárazoch dosahoval 90 kilometrov za hodinu. Mnohé obce, ale aj časť mesta Nitra boli bez dodávky elektrickej energie.

Zdroj: vlastné pozorovanie kronikárky

Vysoké teploty potrápili ľudí

V sobotu 10. augusta a nedeľu 11. augusta 2019 vystúpila teplota vzduchu na 35 °C, mimoriadne horúco bolo aj v pondelok 12. augusta 2019. Slovenský hydrometeorologický ústav vydal pre riziká, spojené s vysokými teplotami meteorológovia, pre južné a západné Slovensko výstrahy s platnosťou od 14.00 do 18.00 h. Najteplejšie bolo v okresoch Bratislava, Malacky, Senec, Dunajská Streda, Galanta,

Nitra, Levice, Nové Zámky, Komárno a Šaľa. Tu všade platila výstraha 2. stupňa. Podvečer sa Nitrou prehnala búrka. V utorok 13. augusta 2019 prišla zmena počasia. Od rána bolo zamračené, na našom území sa cez poludnie rozpršalo. Teplota vzduchu klesla na 24 °C.

Zdroj: SHMÚ

Teplo vystriedal chlad, aj v rekordnej hodnote

Kým na začiatku 38. týždňa (16. - 23. septembra 2019) bolo na Slovensku pomerne teplo a napríklad v pondelok 16. septembra dosiahla teplota v Rimavskej Sobote 28 °C, v druhej polovici sa vyskytla séria studených rán, ktoré okrem prízemných mrazov priniesli i rekordne nízku teplotu. V klimatologickom zhodnotení 38. týždňa na to upozornil Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ). Vo štvrtok (19. septembra) minimálna prízemná teplota vzduchu (5 cm nad zemským povrchom) väčšinou neklesla pod - 3 °C, no napríklad v Telgárte namerali - 3,5°C. Prízemný mráz bol na niektorých miestach aj v nížinách, napríklad v sobotu 21. septembra 2019 ráno v Nitre (- 0,3 °C). SHMÚ poukázal i na rekordne nízke teploty na niektorých staniciach. Napríklad v Dudinciach dosiahla minimálna denná teplota vzduchu minulý štvrtok a v piatok rekordne nízku hodnotu pre 19., respektíve 20. september, konkrétne 0,3, resp. 0,7 °C.

Zdroj: SHMÚ

Posledný letný víkend priniesol chladné počasie

Posledný letný víkend bol 30. augusta a 1. septembra 2019. Už v pondelok 2. septembra v ranných hodinách pršal hustý dážď, čo znepríjemnilo školákovi nástup do školy. Studený front priniesol veľkú oblačnosť aj zrážky, ktoré boli lokálne a výdatné. Súčasne k nám aj naďalej prúdil chladný vzduch od severozápadu, a tak boli aj v nasledujúcich dňoch teplotné maximá veľmi nízke v porovnaní s uplynulými dňami. Teplota vystúpila väčšinou od 11 °C do 23 °C. Počas ďalších prvých septembrových dní sa sformovala tlaková výš. Cez deň sa trochu oteplilo, avšak noci už boli chladné. Zmenu počasia priniesla nočná búrka z nedele 8. septembra na pondelok 9. septembra 2019. Veľa ľudí sa sťažovalo, že im počasie nedovolilo v noci pokojne spať, zobudili ich „hromy-blesky“ a výdatný dážď, ktorý zaplavil Autobusovú stanicu v Nitre. Pondelňajšie ráno prinieslo pomerne veterné a chladné počasie, ktoré pretrvávalo počas celého dňa. V dopoludňajších hodinách ho sprevádzal intenzívny dážď. Teplota vzduchu o 6.00 h bola 13 °C, cez deň počas dažďa 11 stupňov, popoludní 21 °C.

Zdroj: SHMÚ

Prvá polovica septembra bola slnečná

Prvá polovica septembra bola pomerne slnečná, väčšina staníc zaznamenala aspoň 100 hodín trvania slnečného svitu. Na niektorých miestach sa tiež objavili veľké teplotné rozdiely. S vlhcou v pôde to bolo horšie. Na väčšina územia Slovenskej republiky zatiaľ pôdne sucho nehrozilo, väčšinou je vlhky dokonca nadbytok.

Zdroj: SHMÚ

V polovici septembra prišiel studený front, ochladilo sa a bol prízemný mráz

V stredu 18. septembra 2019 bolo o niečo chladnejšie ako počas uplynulých dní, ktoré boli v tzv. letnom režime. Dovtedy bolo cez deň príjemne teplo s teplotami okolo 25 až 28 °C, aj keď nočná teplota bola 10 až 12 °C ráno bývalo aj 7 °C. Teplota nedosiahla ani 20 stupňov Celzia. Dôvodom bol studený front, ktorý v noci prešiel cez územie Slovenska. Studený front priniesol arktický vzduch. Vytvorili sa aj prehánky, a klesala aj hranica sneženia. V horských oblastiach okolo 1200 metrov nad morom sme zaznamenali snehové prehánky. Ranná teplota vzduchu v stredu 18. septembra sa pohybovala v rozmedzí okolo 8 až 9 °C a do 18 °C na juhu Slovenska. Vo štvrtok 19. septembra už bolo ráno iba 5 °C, cez deň iba 17 °C. Najchladnejšie ráno bolo v piatok 20. septembra – a to iba 3 °C. Na niektorých vyššie položených miestach v Nitre sme zaznamenali prízemný mráz. Na konci pracovného týždňa sa oteplilo.

Zdroj: SHMÚ

Prvá mrazivá októbrová noc a nástup babieho leta

Prvá mrazivá noc bola z pondelka 7. októbra na utorok 8. októbra 2019. Teplomer ukazoval -1 °C. Počas ďalších dní pršalo. V nedeľu 6. októbra museli pre dážď zrušiť šarkaniádu na Kalvárii, ktorá sa presunula na ďalšiu nedeľu 13. októbra. Počas týchto dní sa oteplilo. Ľudia si užívali krásne babie leto, ktoré prišlo približne 9. októbra.

Zdroj: SHMÚ a vlastné pozorovanie počasia

Lámali sa teplotné rekordy

Na Slovensku nás v pondelok 21. októbra 2019 prekvapilosnečné a mimoriadne, na viacerých miestach, až rekordne teplé počasie. V nižších polohách meteorológovia ojedinele zaznamenali aj letný deň, teda teplotu maximálne 25 a viac °C, a na niekoľkých meteorologických staniciach bol prekonaný rekord maximálnej dennej teploty vzduchu pre 21. október. Prekonaný rekord zaznamenali meteorológovia napríklad v Prievidzi, kde namerali maximum teploty 25,3 °C, pričom doterajší rekord z roku 2012 mal

hodnotu 24 °C. Rekordne teplo bolo aj v Telgárte, na Sliači, v Tisinci, na Skalnatom plese, v Trebišove a v Poprade. Významné teplotné maximum zaznamenali aj v Hurbanove, kde namerali 25,7°C, čo je druhé najvyššie maximum teploty vzduchu namerané počas druhej polovice októbra. Len o jednu desatinu teplejšie tam bolo 17. októbra v roku 2017.

Zdroj: SHMÚ a vlastné pozorovanie počasia

Extrémne teplé babie leto

Tohtoročné „babie leto“, ktoré sa v našich klimatických pomeroch zvykne prejavovať veľmi teplým, málo veterným a suchým počasím, tento rok prekvapilo svojim nie celkom štandardným počasím. Od pondelka, 14. októbra 2019, sme zaznamenali prekonanie rekordov maximálnej a minimálnej dennej teploty vzduchu, pričom v rámci operatívnej siete meteorologických staníc SHMÚ, k najvyššiemu počtu prekonaní došlo v období od pondelka do štvrtka tohto týždňa (21. – 24. októbra 2019). Napríklad v utorok, 22. októbra 2019, bol rekord dennej najvyššej teploty vzduchu prekonaný na viac ako 32 meteorologických staniciach (deň predtým, v pondelok, to napríklad bolo „len“ na 14 staniciach). Najteplejším dňom uvedeného obdobia bol štvrtok, 24. októbra 2019, kedy maximálna denná teplota vzduchu v Kráľovej pri Senci bola až 27,3 °C. Na mnohých meteorologických staniciach na západnom Slovensku sme pritom zaznamenali aj zatiaľ najneskorší výskyt letného dňa v histórii meraní. V tohtoročnom októbri sa striedali teplotne podnormálne a teplotne nadnormálne obdobia, pričom rozdiely medzi nimi sú veľmi výrazné. Trochu proti logike vývoja charakteru počasia v priebehu jesene je aj poradie týchto období. V prvých dvoch dňoch októbra v tomto roku boli na niektorých miestach Slovenska zaregistrované ešte letné hodnoty teploty vzduchu. V ostatných dňoch prvej dekády októbra 2019 bolo potom krátke, ale veľmi zreteľne studené obdobie, kedy sa vyskytli u nás aj mrazy. V druhej dekáde tohto centrálného jesenného mesiaca sa oteplovalo a 14. a 15. októbra 2019 sa opäť na niektorých meteorologických staniciach vyskytli letné hodnoty teploty vzduchu (napríklad Hurbanovo 25,5 °C a Prievidza 25,1 °C).

Zdroj: SHMÚ

17. Kalendár výročí osobností a udalostí

Súčasťou zápisu do kroniky mesta Nitry je zoznam jubilujúcich osobností so vzťahom k Nitre, t. j. narodili sa tu, pôsobili, zomreli, sú tu pochované, alebo ho významným spôsobom ovplyvnili v roku 2019 sme si pripomennuli ich výročie. Pri každej osobnosti sú uvedené základné biografické údaje s charakteristikou - meno a priezvisko, rok narodenia a úmrtia (ak sú známe), povolanie a vzťah k regiónu (rodák, pôsobenie, úmrtie, pochovaný, príp. štúdium). Usporiadanie tejto časti je chronologické, podľa dátumu výročia jubilujúcej osobnosti, to znamená podľa mesiaca a dňa výročia jubilanta. Druhú časť tvoria významné udalosti a výročia udalostí, ktoré ovplyvnili život v Nitre.

JANUÁR

FEDOR, Viliam - 105. výročie narodenia

3. január 1913 Smolník - 28. november 1979 Bratislava

Hudobný pedagóg, zbormajster. V rokoch 1966-1978 vedúci Katedry hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre. Venoval sa metodike vyučovania hudby a hudobnej výchovy. Autor štúdií a viacerých metodických príručiek a učebníc z oblasti metodiky hudobnej výchovy.

GERLEI (Hrdlička), Matej - 105. výročie úmrtia

23. február 1840 Jacovce - 4. január 1913 Nitra

Organista, hudobný skladateľ, učiteľ. V rokoch 1870-1902 pôsobil ako organista a učiteľ vo Vrábl'och. Autor niekoľkých omší, pochodov a tancov, smútočných a rozlúčkových piesní.

KASALA, Ján - 85. výročie úmrtia

13. december 1872 Pol'ný Kesov - 5. január 1933 Horné Vestenice

Kňaz, cirkevný pedagóg, sociálny organizátor. Študoval a pôsobil v Nitre ako špirituál a profesor základnej i špeciálnej dogmatiky. Od roku 1898 správca farnosti v Horných Lefantovciach, od 1907 hlavný bibliotekár Diecéznej knižnice v Nitre. Ľudomil a vedúci predstaviteľ kresťansko-demokratického hnutia v Nitre i v diecéze. Zakladateľ Kresťanského robotníckeho spolku (1905) a Kresťanského murárskeho spolku (1906).

DUALSKÝ, Ján - 210. výročie narodenia

6. január 1808 Senica - 22. marec 1881 Nitra

Regionálny historik, cirkevný hodnostár, národovec. Študoval na gymnáziu v Nitre, kde v roku 1830 absolvoval i štúdium teológie. Od roku 1871 sídelný kanonik v Nitre a hradniansky archidiakon. Zaoberal sa miestnymi dejinami a v roku 1875 vydal knihu

"Nytira vár és város történelmi vázlata" (Historický náčrt hradu a mesta Nitry), v ktorej podal stručné dejiny hradu i mesta a profily viacerých svätcov.

REPKOVIČ, Marek - 260. výročie úmrtia

1694 Častá - 6. január 1758 Nitra

Hudobný pedagóg a skladateľ, františkán. V rokoch 1753-1754 magister chori v bratislavskomfrantiškánskom kláštore, do Nitry prišiel pravdepodobne okolo roku 1756. Autor, kopista cirkevných skladieb, kt. zapísal v zbierke Symphonia coelestis sive Liber sacrorum.

BOŠNÁK, Rudolf - 100. výročie narodenia

9. január 1918 Bučany - 28. jún 2009 Nitra

Cirkevný hodnostár, publicista, prekladateľ, trpiteľ za vieru. Študoval v Nitre a pôsobil ako kaplán, v rokoch 1991-1996 rektor kňazského seminára v Nitre, potom správca fary Beckov. So svojimi úvahami prispieval do viacerých kresťanských periodík a prekladal z nemčiny.

SATIN, Jozef - 105. výročie narodenia

9. január 1913 Nitra - 29. marec 1956 Hamilton (Kanada, pochovaný v Clevelande). Akademický maliar. V rokoch 1937-1939 študoval na Akadémii výtvarných umení v Prahe a na Kráľovskej akadémii vied a umení v Ríme. Venoval sa sakrálnemu umeniu, maľovaniu portrétov, figurálnych kompozícií a krajínok. Od roku 1946 žil v USA.

MELICHER, Jozef - 10. výročie úmrtia

20. marec 1929 Hronské Kláčany - 9. január 2008 Nitra

Literárny historik a kritik, prozaik, folklorista, bibliograf, vysokoškolský pedagóg. V rokoch 1966-1973 a od roku 1990 až do odchodu do dôchodku pôsobil na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. V rokoch 1973-1979 pracoval v Bytovom podniku v Nitre. Ako knihovník Archeologického ústavu SAV v Nitre spracoval desať ročníkov Bibliografie slovenskej archeológie. Celý svoj tvorivý život sa zaoberal literárnym regionalizmom, interpretáciou folklórnych textov a zamlčovanou literatúrou, najmä katolíckou modernou. K jeho najznámejších dielam patria Tekovské povesti, Poézia katolíckej moderny, Zamlčovaná literatúra, Hontianske povesti, Požitavské povesti, Od Zobora po Sitno, Literárne stopy pod Zoborom, Literárne stopy pod Slovenskou bránou. Ako spoluautor sa podieľal na publikáciách Nitra, naša Nitra a Významné osobnosti Nitry.

HORVÁT, Pavol (Pavel) - 105. výročie narodenia

10. január 1913 Banská Štiavnica - 18. február 1995 Nitra

Výtvarný pedagóg, maliar. Ako pedagóg pôsobil na školách rôzneho typu, od roku 1947 na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre. Venoval sa komornej maľbe - krajinomaľbe v technike oleja a akvarelu.

OLÁH (Olahus), Mikuláš - 525. výročie narodenia

450. výročie úmrtia

10. január 1493 Sibiu (Rumunsko) - 14. jún 1568 Trnava

Humanistický vzdelanec, krajinský a cirkevný hodnostár. Ako cirkevný hodnostár zastával funkcie kráľovskej kancelárie, v roku 1542 sa stal kancelárom Ferdinanda I. Bol prvým predstaviteľom protireformačného hnutia na území Uhorska. V Trnave usídlil rád jezuitov a založil seminár prevýchovu kňazov. Podarilo sa mu rekatolizovať asi 300 rodín najmä na Žitnom ostrove a okrem iných aj v Šali.

ŠEDIVÝ, Vladimír - 130. výročie narodenia

35. výročie úmrtia

17. január 1888 Pačejov (Česká republika) - 7. marec 1983 Praha (Česká republika)

Jazykovedec, spisovateľ, stredoškolský učiteľ. V rokoch 1919-1932 pôsobil na gymnáziu v Nitre. Zostavovateľ cvičebnice slovenčiny, učebnice slovenskej a francúzskej gramatiky, redaktor divadelnej kultúrnej rubriky v novinách, autor dobrodružných kníh pre mládež.

OZÁBAL, Jozef - 65. výročie úmrtia

10. september 1880 Moravský Ján - 18. január 1953 Cífer

Pedagóg, osvetový pracovník, didaktický spisovateľ. V rokoch 1919-1923 školský inšpektor v Nitre, 1923-1939 v Zlatých Moravciach. Zakladateľ Miestneho odboru Matice slovenskej v Nitre a v Zlatých Moravciach, dirigent speváckeho zboru tekovských učiteľov Žitavan. Organizátor prvéhoslovenského divadelného predstavenia po 1918 v Nitre.

ZATHURECKÝ, Ladislav - 105. výročie narodenia

20. január 1913 Nové Sady - 9. júl 2000 Bratislava

Farmaceut, vedecký pracovník, profesor. Študoval na gymnáziu v Nitre a na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Priekopník a zakladateľ štúdia farmácie na Slovensku. V rokoch 1942-1957 vedúci Katedry galenickej farmácie na Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského, 1957-1963 pracovník Chemického ústavu SAV v Bratislave. Autor publikácií, vedeckých statí a článkov, prednášok na domácich a medzinárodných kongresoch, 4 zlepšovacích návrhov a 1 vynálezu.

DÓCZY, Jozef - 5. výročie úmrtia

19. november 1929 Nitra - 21. január 2013 Nitra.

Divadelný a filmový herec, zaslúžilý umelec. Niekoľko rokov bol divadelným ochotníkom, v rokoch 1956-1992 člen umeleckého súboru Divadla Andreja Bagara v Nitre, jedna z jeho najvýraznejších hereckých osobností. Účinkoval vo viacerých filmoch a v mnohých televíznych inscenáciách. V N-rádiu moderoval obľúbenú reláciu Hráme jubilantom. Čestný občan mesta Nitry.

HULJAK, Peter Andrej - 240. výročie narodenia

22. január 1778 Rajec - 17. august 1811 Nitra

Piarista, stredoškolský profesor, básnik. Do Rehole piaristov vstúpil v Trenčíne, rehoľné sľuby zložil v Nitre. Filozofiu študoval vo Vacove, teológiu v Nitre. V roku 1811 pôsobil ako stredoškolský profesor v Nitre. Autor príležitostných básní, niektoré vyšli v tlači.

BÁTOVSKÝ, Ľubor - 20. výročie úmrtia

5. február 1925 Starý Tekov - 22. január 1998 Tlmače

Spisovateľ, básnik, novinár. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Leviciach a v Zlatých Moravciach, tri roky študoval na Vysokej škole politických a sociálnych vied v Prahe. Začas bol dôstojníkom z povolania, potom pôsobil ako úradník, 1958-1960 šéfredaktor literárneho mesačníka Rozkvet v Nitre, odbytový referent v Tlmačoch. Vydal dve knižky veršov pre deti, venoval sa zbieraniu ľudovej slovesnosti z tekovského regiónu.

MALÝ, Vincent - 10. výročie úmrtia

3. september 1922 Čierne Kl'ačany - 26. január 2008 Nitra, pochovaný v Čiernych Kl'ačanoch.

Cirkevný hodnostár, vysokoškolský pedagóg, náboženský spisovateľ. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, teológiu absolvoval v Bratislave. Ako kaplán pôsobil v Pribete, v Leviciach ako administrátor farnosti v Bratislave-Trnávke, v Trnave na Kopánke, od roku 1969 v Lužiankach. V rokoch 1990-1999 pôsobil na Cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Od roku 1991 bol šéfredaktorom časopisu Liturgia, autor a spoluautor mnohých liturgických kníh a príspevkov.

TOČÍK, Anton - 100. výročie narodenia

28. január 1918 Krásno nad Kysucou - 15. jún 1994 Nitra

Archeológ. Od roku 1952 pôsobil v Archeologickom ústave SAV v Nitre, v rokoch 1953-1970 ako jeho riaditeľ. Vedec svetového formátu, autor mnohých monografických prác, štúdií a článkov publikovaných doma i v zahraničí. Zaoberal sa výskumom pohrebísk a sídlisk z doby bronzovej na Slovensku.

HOLLÝ, Juraj - 200. výročie úmrtia

13. február 1760 Púchov - 28. január 1818 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, zberateľ cirkevných piesní, bernolákovec. Od roku 1776 študoval v Nitre, v rokoch 1790-1795 a od 1814 pôsobil ako profesor

pastorálky a morálky nateológii. Od roku 1814 riadny kanonik, aktívny člen Pobočného stánku Slovenského učeného tovarišstva v Nitre. Je autorom diela Náboženské katolícke pesničky (1804), ktoré biskup František Fuchs ako notovaný spevník nariadil používať v celej Nitrianskej diecéze.

DESEŇ, Dezider - 125. výročie narodenia

30. január 1893 Báb-Veľký Báb - 12. máj 1967 Budapešť (Maďarsko)

Lekár-biológ. Študoval na gymnáziu v Nitre, medicínu na univerzite v Budapešti. Autor mnohých článkov z teoretickej a praktickej biológie.

KRÁLIK, Štefan - 35. výročie úmrtia

8. apríl 1909 Závodie (teraz súčasť Žiliny) - 30. január 1983 Bratislava

Spisovateľ, dramatik, lekár, zaslúžilý umelec, národný umelec. V rokoch 1919-1927 študoval na gymnáziu v Nitre, 1927-1933 na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Významný predstaviteľ modernej slovenskej dramatickej tvorby. Autor 17 hier, televíznych poviedok a memoárových próz.

FEBRUÁR

BEŇADIK, Ján Kamil - 45. výročie úmrtia

18. júl 1912 Nedožery-Brezany - 1. február 1973 Nedožery-Brezany

Pedagóg, publicista, kultúrny pracovník. V rokoch 1933-1961 pôsobil ako učiteľ v Nitre a v Zlatých Moravciach, potom pracoval ako ekonóm v Združených službách obce Veľké Zálužie, 1966-1970 plánovač v podniku Zeleninárstvo a kvetinárstvo mesta Nitry. Venoval sa literárnej a osvetovej práci. Propagátor matičného hnutia, spoluorganizátor Miestneho odboru Matice slovenskej v Nitre v r. 1968.

BIJACOVSKÝ (Biatzovský), Ján - 170. výročie úmrtia

1772 Spišské Bijacovce - 2. február 1848 Nitra

Ľudovýchovný pracovník, lekár. Pôsobil v Hlohovci, od roku 1825 v nemocnici na oddelení nakažlivých chorôb v Nitre, hlavný lekár Nitrianskej stolice. Z jeho iniciatívy stoličný úrad postavil župnú nemocnicu, pre ktorú vypracoval prevádzkový poriadok a dozeral na jej činnosť. Autor spisu o spôsobe liečenia cholery.

BELÁK (Čučo), Jozef - 85. výročie narodenia

3. február 1933 Nové Zámky - 31. december 2014 Nitra

Športovec, futbalista. Študoval a pôsobil v Nitre. Pracoval v Okresnom útvare územného plánovania v Nitre. V 50. rokoch 20. storočia bol známym nitrianskym futbalistom a československým futbalovým reprezentantom. Prešiel celou futbalovou školou a v každej vekovej triede reprezentoval bývalú Československú republiku.

MĚRKA, Vojtech - 130. výročie narodenia

5. február 1888 Vřesovice (Česká republika) - 24. december 1974 Ostrava (Česká republika). Hudobný skladateľ, pedagóg, publicista, prekladateľ. V rokoch 1931-1938 riaditeľ Obchodnej akadémie v Nitre, kde založil a viedol študentský orchester. V Nitre založil Juhoslovanskú knižnicu, prvú slovenskú edíciu juhoslovanských literatúr, v ktorej vydával preklady aj svoje literárnovedné práce. Mal bohatú prednáškovú, prekladateľskú, publikačnú a edičnú činnosť.

ERDÉLYI, Ignác - 190. výročie narodenia

8. február 1828 Žihárec - 15. august 1885 Čína

Misionár, publicista. Teologické štúdiá absolvoval v Ostrihome a v Ríme. Dvadsaťpäť rokov bol misionárom v Číne. Jeho dopisy z Číny uverejnili viaceré cirkevné a literárne časopisy a denníky ako sú Magyar Sion, Új Magyar Sion, Egyházi lapok a iné.

HUDEC, Ján - 105. výročie narodenia, 30. výročie úmrtia

8. február 1913 Zlaté Moravce - 17. jún 1988 Bratislava

Dramatik. Po štúdiách pracoval ako úradník, neskôr ako elektromontér v Bratislave. Autor mnohých rozhlasových, televíznych a divadelných hier. V historických hrách spracovával tematiku našich národných dejín, v rozhlasových hrách čerpal námety zo súčasnosti.

ČÁNKY, Viliam - 85. výročie narodenia

9. február 1933 Cabaj-Čápor - 27. október 1992 Bratislava

Filmový technik. Študoval na gymnáziu v Nitre a na FAMU v Prahe. V rokoch 1954-1959 vedúci výroby v Čs. televízii, 1960-1992 v štúdiu hraných filmov Slovenského filmu v Bratislave. Pri výrobe filmov najčastejšie spolupracoval s režisérmi V. Bahnom, M. Hollým, J. Jakubiskom, J. Lihositom, P. Solanom, M. Ťapákom a i., pričom sa zúčastnil na budovaní základného fondu klasickej slovenskej kinematografie.

PETROVIČ, Jozef - 205. výročie narodenia, 175. výročie úmrtia

12. február 1813 Dolná Krupá - 13. február 1843 Turá Lúka (dnes súčasť Myjavy)

Básnik, spolupracovník J. Hollého. V rokoch 1837-1840 pôsobil ako kaplán vo Veľkom Záluží. Osobný priateľ a žiak Jána Hollého, iniciátor, poradca i spolupracovník pri vydávaní jeho súborného diela, osnovovateľ jeho životopisu. Písal príležitostné básne, venoval sa prekladateľskej činnosti.

MILOV (Milo), Ján - 105. výročie narodenia, 40. výročie úmrtia

13. február 1913 Veľké Janíkovce - Nitra - 9. marec 1978 Zvolen

Básnik, dramatik, prekladateľ, historik, kňaz. Základnú školu navštevoval vo Veľkých Janíkovciach, gymnázium a bohoslovecký seminár absolvoval v Nitre. Príslušník

katolíckej moderny, člen literárnej skupiny postupistov. Okrem poézie je autorom viacerých zborníkov a pamätníc, prekladov z latinčiny, nemčiny, francúzštiny a poľštiny.

MANKOVECKÝ, Peter - 50. výročie narodenia, 5. výročie úmrtia

16. február 1968 Zlaté Moravce - 2. máj 2013 Bratislava

Herec, režisér, dramaturg, hudobný skladateľ, pedagóg. Vyrastal v Zlatých Moravciach. Od svojich 20 rokov žil v Bratislave a vyštudoval herectvo na Vysokej škole múzických umení. Tri sezóny pôsobil v Divadle SNP v Martine, od roku 1995 pôsobil ako umelec v slobodnom povolaní. Bol tiež doktorandom, pedagógom hereckej tvorby a neskôr vedúcim katedry herectva na Divadelnej fakulte Vysokej školy múzických umení v Bratislave.

HOLZSCHUCH, František - 205. výročie narodenia

20. február 1813 Banská Štiavnica - 17. január 1871 Veľké Chyndice

Hudobný skladateľ, kňaz. Pôsobil ako kaplán v Štiavnických Baniach a v Banskej Štiavnici, od roku 1843 farár vo Vysokej, neskôr vo Veľkých Chyndiciach. V chudobnej obci Dekýš, ktorý je filiálkou Vysokej, s pomocou farníkov postavil kostol. Venoval sa hudobnej kompozícii a bol autorom viacerých chrámových skladieb.

MORVAY, Gyula - 20. výročie úmrtia

2. október 1905 Tvrdošovce - 21. február 1998 Pécs (Maďarsko)

Básnik, pedagóg. Ako učiteľ pôsobil v roku 1929 v Tešedíkove, potom v Rimavskej Sobote. Od roku 1940 žil v Maďarsku. Bol členom hnutia Šarló. Vydal tri básnické zbierky a spracoval dejiny obce Tvrdošovce.

KOREC, Rudolf - 15. výročie úmrtia

13. február 1921 Klíž - 23. február 2003 Trenčín, poch. v Zlatých Moravciach

Lekár, zakladateľ experimentálnej diabetológie. V rokoch 1932-1940 študoval na Gymnáziu Janka Kráľa v Zlatých Moravciach. Bol zakladateľom a čestným predsedom Slovenskej diabetologickej spoločnosti a členom významných odborných komisií. Vedecky sa orientoval na oblasť experimentálnej patológie a fyziológie.

LEVÝŇ, Alexander - 30. výročie úmrtia

1914 - - 23. február 1988 Nitra

Pedagóg, hudobný skladateľ- amatér. Popri svojej pedagogickej práci sa venoval hudobnej tvorbe. Komponoval a upravoval piesne. Vytvoril celý rad skladieb, ktoré interpretovali najmä žiacke súbory.

FRAKNÓI, Viliam - 170. výročie narodenia

27. február 1843 Urmín (Mojmírovce) - 20. november 1924 Budapešť (Maďarsko)

Historik, cirkevný hodnostár, člen Uhorskej akadémie vied. Študoval na gymnáziu v Nitre. Venovala sa problematike uhorských dejín 15. - 18. storočia, najmä cirkevných a diplomatických. Vydal vyše 60 historických prác, článkami prispieval do odborných i náboženských časopisov.

ERDÉLYI, Július Ladislav - 150. výročie úmrtia

2. marec 1868 Žihárec - 16. august 1947 Zalavár (Maďarsko)

Historik, vysokoškolský profesor, príslušník benediktínskej rehole. R. 1905 člen korešpondent Uhorskej akadémie vied. Zaoberal sa dejinami benediktínskej rehole, sociálnymi, kultúrnymi a cirkevnými dejinami stredovekého Uhorska. Od roku 1898 redaktor a spoluautor 12-zväzkov Dejín benediktínskej rehole a jej kláštorov v Uhorsku, autor 5-zv. histórie pannohalmského opátstva, vydal prehľadné dejiny Uhorska, prispieval do náboženských a odborných časopisov.

ANTALÍK, Jozef - 120. výročie narodenia

3. marec 1898 Cabaj - 1989 ?

Ľudový umelec, gajdoš, výrobca gájd. V rokoch 1899-1976 žil vo Veľkom Záluží. Bol vynikajúci gajdoš, tanečník a interpret gajdošských piesní a tancov z okolia Nitry. Hral na štvorhlasných gajdách, ktoré si sám vyrobil. Počas svojho života vyrobil okolo 30 týchto hudobných nástrojov.

RÉVAL, Anton - 300. výročie narodenia, 235. výročie úmrtia

6. marec 1718 Turčianska Štiavnička - 26. december 1783 Močenok, pochovaný v Nitre
Cirkevný hodnostár. Od roku 1780 nitriansky biskup. Funkciu nitrianskeho župana, ktorú od 14. storočia zastávali nitrianski biskupi neprijal. Bol milovníkom umenia. V Nitre založil školu - morálku.

HAŠA, Jozef - 130. výročie narodenia, 50. výročie úmrtia

9. marec 1888 Skalica - 27. máj 1968 Pezinok

Pedagóg, verejný činiteľ, účastník protifašistického odboja. Od roku 1919 profesor, 1937-1955 riaditeľ gymnázia v Nitre. Ako spoluzakladateľ Strany slovenskej obrody zastával viaceré verejné funkcie. V rokoch 1946-1968 bol predsedom a podpredsedom Miestneho národného výboru v Nitre, poslancom Slovenskej národnej rady a Krajského národného výboru.

BOLEČEK, Michal - 35. výročie úmrtia

23. október 1897 Zemianske Sady - 9. marec 1983 Solčany, poch. v Dvorníkoch pri Hlohovci
Kňaz, pedagóg, redaktor, publicista, prekladateľ. V rokoch 1925-1936 pôsobil ako špirituál malého seminára, katechéta a väzenský duchovný, 1932-1940 riaditeľ Rímsko-katolíckeho ženského učiteľského ústavu v Nitre, 1940-1950 farár na farnosti Nitra - Dolné mesto. Zaslúžil sa o postavenie Chrámu sv. Cyrila a Metoda v Nitre -

Mlynárciach, o zreštaurovanie kostolov vo farnosti Nitra -Dolné mesto. V Nitre založil, redigoval a vydával časopis Úsvit, Naša nedeľa, Svornosť. Vydal informačnú brožúru Karita v Nitre (1944) a iné.

HUSÁR, Matej - 240. výročie narodenia, 175. výročie úmrtia

1778 Chrást'any - Malé Chrást'any - 10. marec 1843 Oradea (Rumunsko)

Vodohospodár, zememerač, geodet a kartograf. Popredný predstaviteľ uhorskej geodézie v 1. Polovici 19. stor. Autor návrhu triangulácie Dunaja 1824 - 1826. Mnohé jeho mapy zostali v rukopise.

SZONDI, Leopold - 125. výročie narodenia

11. marec 1893 Nitra - 27. január 1986 Zürich (Švajčiarsko)

Lekár, významný vedec v odbore psychológie a psychiatrie. Študoval a pôsobil v Budapešti a v Zürichu, kde z jeho iniciatívy v roku 1958 vzniklo medzinárodné vedecké centrum pre analýzu osudu a v roku 1969 nadačný ústav "Szondiho inštitút". Popri Freudovi, Jungovi a Adlerovi patrí zakladateľom modernej psychiatrie.

MIKLÓSY, Zoltán - 135. výročie narodenia

12. marec 1883 Golianovo - 18. február 1962 Budapešť (Maďarsko)

Historik, archivár. Študoval na gymnáziu v Nitre. V roku 1913 mestský archivár v Banskej Štiavnici, od 1918 pracovník Krajinského archívu v Budapešti.

RAJČÁNI, Ján - 285. výročie úmrtia

23. jún 1671 Nitra - 12. marec 1733 Trnava

Univerzitný profesor, teológ, spisovateľ, filozof. Od roku 1688 príslušník jezuitskej rehole. Organizátor všestrannej podpory obyvateľstvu Sedmohradska počas hladomoru, mecén. V Kluži dal postaviť trojičný stĺp a zaslúžil sa o vybudovanie kostola Sv. Trojice. Autor teologicko-filozofických prác venovaných hl. katolíckej vierouke a polemike s protestantskými učeniami.

TATARKA, Dominik - 105. výročie narodenia

14. marec 1913 Plevník - Drienové - 10. máj 1989 Bratislava

Spisovateľ, redaktor, prekladateľ. Študoval na gymnáziách v Nitre a v Trenčíne. Jeden z najvýznamnejších predstaviteľov slovenskej literatúry a kultúry 20. storočia. Jeho prvotinou boliprózy Cesty a Záchvevy duše, ktoré vyšli v stredoškolskom časopise Svojeť. V roku 1942 vyšlo jeho prvé knižné dielo s názvom V úzkosti hľadania. Prekladal z francúzštiny.

TAGÁNYI, Karol - 160. výročie narodenia

19. marec 1858 Nitra - 9. september 1924 Budapešť (Maďarsko)

Archivár a historik. Študoval na gymnáziu v Nitre. Autor diela o dejinách pôdneho spoločenstva v Uhorsku a zbierky dokumentov o minulosti lesníctva. Napísal viacero prác z oblasti hospodárskych dejín a sprievodcov po uhorských archívoch. Od 1897 člen Maďarskej akadémie vied.

VRABLEC, Jozef - 15. výročie úmrtia

4. marec 1914 Závod - 19. marec 2003 Nitra, poch. v Závode

Teológ, univerzitný profesor, náboženský spisovateľ, homiletik, cirkevný hodnostár. Študoval pôsobil v Nitre ako kaplán, 1945-1948 riaditeľ meštianskej školy, 1948-1952 profesor Obchodnej akadémie a biskupského seminára v Nitre. Od roku 1959 profesor, neskôr dekan Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty UK, 1973 generálny vikár a kanonik nitrianskej kapituly, 1979 veľprepoš, 1990 pápežský prelát. V rokoch 1943-1945 pôsobil ako kaplán a riaditeľ meštianskej školy v Močenku. Autor viacerých monografických diel a článkov publikovaných v časopisoch.

ONDREJKOVIČ, Ján - 205. výročie narodenia

20. marec 1813 Kláštor pod Znievom - 16. september 1895 Ostrihom (Maďarsko)

Náboženský spisovateľ. Študoval v Nitre, ako kaplán pôsobil v Zlatých Moravciach a Opatovciach nad Žitavou. R. 1880 člen hronskobeňadického hodnoverného miesta a sudca stolice arcibiskupských predialistov vo Vrábľoch. Písal homiletickú literatúru.

KOVÁČOVÁ, Margita - 25. výročie úmrtia

17. jún 1901 Nižná - 22. marec 1993 Trnava, poch. v Pate. Spisovateľka pre deti a mládež, prozaička, učiteľka. Pôsobila ako úradníčka v Nitre. Svoje prózy uverejňovala v časopisoch, spolupracovala s detským časopisom Priateľ dietok. Z príspevkov, publikovaných v rokoch 1919-1920 v časopise J. Bodnára Knižnica školákov, vydala roku 1923 realisticko-fantastické rozprávky pre mládež i dospelých Drobné poviedky.

MALOVEC, Jozef - 85. výročie narodenia, 20. výročie úmrtia

24. marec 1933 Hurbanovo - 7. október 1998 Bratislava

Hudobný skladateľ. Stredoškolské štúdiá absolvoval v Nitre. Kompozíciu študoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a na AMU v Prahe. Pôsobil ako redaktor a dramaturg v Čs. rozhlasoch Bratislave. Patril k významným osobnostiam slovenskej Novej hudby, komponoval elektroakustickú hudbu, vytvoril symfónie, filmovú a scénickú hudbu, hudbu k poézii.

TYRŠEL, Ľudovít - 145. výročie narodenia

25. marec 1873 Skalica - 17. október 1925 Nitra

Kníhtlačiar, redaktor, verejný činiteľ. Od roku 1920 bol majiteľom kníhtlačiarne v Nitre. Bol zodpovedným redaktorom, majiteľom a vydavateľom týždenníka Nitrianske

noviny, autor pravopisnej príručky slovenčiny. Bol verejne činný, aktívne pracoval vo viacerých slovenských kultúrnych a živnostenských spolkoch. Bol členom kuratória Štátnej obchodnej školy v Nitre, zástupcom obchodnej a priemyselnej komory v Bratislave.

DATEL (Gyattel), Anton - 285. výročie narodenia

25. marec 1733 Bánovce nad Bebravou - 8. marec 1806 Nitra

Cirkevný hodnostár, mecén. Študoval a pôsobil v Nitre od roku 1770 ako kanonik nitrianskej kapituly, 1771-1781 riaditeľ kňazského seminára a predseda konzistória, 1782 generálny vikár, od 1803 veľprepošť sídelnej kapituly. Podporoval bernolákovské hnutie a bol spoluzakladateľom a vedúcou osobnosťou nitrianskeho pobočného stánku Slovenského učeného tovarišstva. V roku 1781 založil v Nitre národnú školu.

FOLTÁN, Ľubomír - 70. výročie narodenia

26. marec 1948 Partizánske - 10. december 2014 Nitra

Novinár, redaktor, publicista. Profesionálnu dráhu novinára začal ako redaktor okresných novín Nitriansky hlas, neskôr pôsobil ako šéfredaktor podnikového časopisu Plastikár a potom ako redaktor - spravodajca Tlačovej agentúry SR v Nitre. Popri novinárskej práci sa nepretržite venoval literárnej tvorbe. Svoje poviedky, fejtóny a príbehy publikoval v denníkoch Sme a Pravda, v Literárnom týždenníku, v rakúskej literárnej revue Klub, na internete, v Almanachu Nitra, v zborníkoch literárnych súťaží, regionálnych týždenníkoch a podobne.

BORGULA, Michal - 20. výročie úmrtia

16. január 1902 Poľný Berinčok (Mezőberény, Maďarsko) - 27. marec 1998 Nitra-Horné Krškany. Národno-politický pracovník, historik, ľudový spisovateľ. Od roku 1958 žil v Nitre - Horných Krškanoch. Venoval sa matičnému hnutiu a publikačnej činnosti o dejinách Slovákov na Dolnej zemi. S Ladislavom Švihranom vydal dokumenty z čabianskej oblasti Tu sa usadíme (1979) a dielo Rozprávania z Dolnej zeme (1988). V spolupráci s Bartolomejom Urbancom vytvoril rozhlasové hudobno-literárne pásmo Dolná zem spieva a rozhlasovú dramatizáciu Posolstvo potomkov.

KLUCH, Jozef - 270. výročie narodenia

30. marec 1748 Kláštor pod Znievom - 31. december 1826 Močenok, poch. v Nitre

Cirkevný hodnostár. Trnavský, od roku 1808 nitriansky biskup, mecén chudobných. Podporoval bernolákovcov, venoval sa rozvoju školstva a obnove cirkevných stavieb. Inicioval vydanie slovenského prekladu Biblie.

APRÍL

NEHÉZ, Imrich - 285. výročie narodenia, 235. výročie úmrtia

3. apríl 1733 Dyčka (Dicske) - 22. jún 1783 Nitra

Cirkevný hodnostár. Pôsobil v Nitre na biskupskom dvore ako ceremoniál, od roku 1764 farár v Skačanoch, 1766 v Nitre, 1772 kanonik, potom katedrálny archidiakon v Nitre. Napísal prácu „Rečna chválu Svätého Jozefa Kalazanského, zakladateľa zbožných škôl“, ktorá bola prednesená v Nitre roku 1769 pri príležitosti jeho zápisu medzi svätých a v roku 1772 tlačou vyšla v Trnave.

SARTÓRIUS, Štefan Ladislav - 325. výročie narodenia, 265. výročie úmrtia

1693 Nitra - 3. apríl 1753

Kňaz, ľudovýchovník pracovník. Pôsobil ako kaplán v Nitre, roku 1730 mestský farár, 1741 kanonik. Dosiahol hodnosť trenčianskeho hlavného opáta. Bol výborným kazateľom a mecénom. Počas moru v Nitre (1738) navštevoval chorých, utešoval, povzbudzoval a pomáhal aj materiálne.

VONTORČÍK, Jozef - 5. výročie úmrtia

13. január 1937 Orávka - 3. apríl 2013 Nitra

Polnohospodársky inžinier, pedagóg. Študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Krátkopracoval ako zootechnik na JRD v Orávke a Lozorne, od roku 1965 pôsobil ako odborný pracovník, v rokoch 1967-2004 riaditeľ Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre a Nitrianskej poľnej železnice. Od roku 1990 pôsobil ako externý pedagóg na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre. Autor mnohých publikácií, odborných článkov, expozícií a výstav.

CSARADA, Ján - 95. výročie úmrtia

16. máj 1850 Nitra - 4. apríl 1923 Budapešť (Maďarsko)

Právnik, pedagóg. Študoval na gymnáziu v Nitre. Od roku 1881 prednášal na univerzite v Budapešti. Venoval sa najmä medzinárodnému právu a právnej filozofii. Autor monografií, učebníc, prispieval do domácich i zahraničných odborných časopisov.

VAŠKO, Alexander - 40. výročie úmrtia

24. február 1901 Budapešť (Maďarsko) - 5. apríl 1978 Sarnia (Kanada)

Spisovateľ, prozaik, dôstojník slovenskej armády. V Nitre študoval na gymnáziu pôsobil ako dôstojník v delostreleckom pluku. Od roku 1934 pôsobil ako učiteľ v Kostol'anoch pod Tribečom (Gýmešské Kostol'any) a vo Voderadoch. Od roku 1968 žil v Kanade. Najproduktívnejší autorslovenskej sci-fi. Okrem detektívno-dobrodružných próz pre dospelého čitateľa vydal viacerodobrodružných románov pre mládež.

GRIESBACH, Štefan - 20. výročie úmrtia

30. apríl 1915 Vinodol - 5. apríl 1998 Nitra

Lekár - urológ. Od roku 1948 pôsobil v nemocnici v Nitre, v rokoch 1963-1981 prednosta urologického oddelenia. Pod jeho vedením sa nitrianske urologické oddelenie vypracovalo na jedno z popredných slovenských zdravotníckych pracovísk. V roku 1972 mu švédske ministerstvo zdravotníctva udelilo plaketu Alfréda Nobela, v roku 1996 mesto Nitra Čestné občianstvo.

FRANCISCI,

Ľudovít - 85. výročie úmrtia

25. september 1862 Podhorany-Sokolníky - 6. apríl 1933 Nitra

Politik, cirkevný hodnostár, spisovateľ, pedagóg. Študoval a pôsobil v Nitre ako kaplán a učiteľ náboženstva na dievčenskej strednej škole, profesor hebrejčiny a gréčtiny na bohosloveckom učilišti v Nitre. Od roku 1911 nitriansky kanonik, rektor seminára, správca diecéznej knižnice, 1915 titulárny prepošt. Autor cestopisu z pobytu v Palestíne, prispieval do náboženských a miestnych novín, 1906-1933 vydával a redigoval noviny Nyitramegyei Szemle.

ŠČASNÝ (Scsaszny), Jozef - 205. výročie narodenia

10. apríl 1813 Borský Peter (súčasť Borského Mikuláša) - 1. december 1889 Bratislava
Národný pracovník, bernolákovec, mecén. Študoval a pôsobil v Nitre, v rokoch 1847-1850 farár v Dražovciach, 1850-1868 v Močenku, kde dal v roku 1852 vybudovať Kalváriu. Priateľ Ľudovíta Štúra, člen Tatrína, Spolku miernosti, Hanuljakovho spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej, zakladajúci člen Matice českej (1846) a Matice slovenskej (1863).

BARTAKOVIČ (Bartakovics), Jozef - 255. výročie úmrtia

19. marec 1722 Podhorany-Sokolníky - 15. apríl 1763 Košice

Veršovník, dramatik, univerzitný profesor, jezuita. Študoval na gymnáziu v Nitre, na univerzite v Košiciach a v Gruzii. Pôsobil ako učiteľ rétoriky a poetiky na jezuitských školách. Autor veršovanej rozpravy o baniach na zlato a striebro a hier pre mládež, písaných na biblické námety.

DOLINSKÝ, Jozef - 95. výročie narodenia

18. apríl 1923 Nitra - 22. júl 1987 Bratislava

Polnohospodársky odborník, včelár, vysokoškolský učiteľ. Študoval a pôsobil na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, v rokoch 1953-1956 odborný asistent na Katedre mechanizácie VŠP, 1960-1978 vedúci Katedry základov priemyselnej výroby na Pedagogickej fakulte v Nitre. Autor monografických prác a vysokoškolských učebných textov, odborných a metodických článkov.

VRBA, Karol - 30. výročie úmrtia

4. november 1932 Nové Mesto nad Váhom - 19. apríl 1988 Bratislava, pochovaný v Nitre. Hydinársky odborník. V rokoch 1952-1957 študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Pracoval v Jednotnom roľníckom družstve Dolné Krškany a Veľký Cetín a na Štátnom majetku Nitra-Čermáň. Zakladateľ a v rokoch 1971-1986 riaditeľ podniku Branko v Nitre. Článkami prispieval do odborných časopisov.

KUNST, Teodor - 120. výročie narodenia, 55. výročie úmrtia

20. apríl 1898 Lefantovce - Horné Lefantovce - 28. august 1963 Bratislava

Prozaik, spisovateľ pre deti a mládež, učiteľ. Študoval na učiteľskom ústave v Nitre. V rokoch 1939-1950 pôsobil ako učiteľ v Zlatých Moravciach, 1951-1952 pracovník hospodárskeho odboru Krajského národného výboru v Nitre. Autor poviedok, próz a rozprávkových hier pre detské ochotnícke súbory a pre bábkové divadlo.

SLAVKOVSKÝ, Benedikt- 335. výročie narodenia, 270. výročie úmrtia

20. apríl 1683 Banská Bystrica - 11. september 1748 Krupina

Básnik, dramatik, hudobný skladateľ, pedagóg. Bol profesorom na gymnáziu v Nitre a od roku 1727 aj jeho riaditeľom. Predstaviteľ piaristickej barokovej literatúry, autor veršovaných drám, ku ktorým skladal aj hudbu a latinských oslavných básní.

HODÁL, Juraj- 130. výročie narodenia, 55. výročie úmrtia

21. apríl 1888 Nedašovce - 8. máj 1963 Bratislava, poch. v Nedašovciach

Literárny historik, stredoškolský profesor. V rokoch 1900-1908 študoval na gymnáziu v Nitre, teológiu v Nitre a v Budapešti a na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pôsobil ako kaplán na rôznych miestach, v rokoch 1922-1926 bol tajomníkom Spolku sv. Vojtecha, od roku 1926 pôsobil ako stredoškolský profesor v Bratislave. Zaoberal sa slovenskými, osobitne cirkevnými dejinami veľkomoravského a po veľkomoravského obdobia. Funkcionár Slovenskej ligy, zakladajúci člen a člen výboru Slovenskej historickej spoločnosti. Autor monografických prác, článkov a štúdií v odborných časopisoch a denníkoch.

FARMADY, Martinián Juraj- 185. výročie narodenia

23. apríl 1833 Nitra - 27. august 1900 Nitra

Pedagóg, prírodovedec, rehoľný predstavený. V rokoch 1856-1870 pôsobil v Trnave na učiteľskom ústave, 1871-1875 riaditeľ katolíckeho nižšieho gymnázia, súčasne od 1872 predstavený kláštora Nových Zámok, od 1876 uh. mariánskej františkánskej provincie v Bratislave, neskôr kláštora v Trnave a generálny vizitátor. Riadny člen Uhorskej kráľovskej prírodovednej spoločnosti a Viedenskej zoologickej a botanickej spoločnosti.

DERKAY, Juraj - 415. výročie narodenia, 340. výročie úmrtia

24. apríl 1608 Šaľa - 23. september 1678 Trnava

Misionár, člen jezuitského rádu. Po dlhoročnej pastoračnej a misijnej činnosti v Sedmohradsku a v Turecku pôsobil ako riaditeľ jezuitského kolégia v Užhorode, 1670-1673 hlavný predstavený rehoľného domu jezuitov pri Spišskej Kapitule. Napísal viacero nábožensko-moralistických prác, venoval sa aj prekladateľskej činnosti.

MILO, Štefan- 20. výročie úmrtia

18. apríl 1924 Nitra - Janíkovce - 24. apríl 1998 Nitra - Janíkovce

Pedagóg, publicista, regionálny historik. Študoval a pôsobil v Nitre, v rokoch 1953-1954 najedenásťročnej strednej škole, 1954-1961 na Krajskom pedagogickom ústave, v rokoch 1961-1989 na Pedagogickej fakulte. Zaoberal sa dejinami rodných Janíkovci, vydal zbierku ľudových piesní nitrianskeho regiónu, najmä Janíkovci a okolia, zborník o janíkovských futbalistoch, napísal publikáciu Janíkovský kostol jubiluje. Autor a spoluautor pedagogických knižných publikácií, autor odborných štúdií a populárnych článkov.

KAPSZ, Viktor Karol- 155. výročie narodenia

25. apríl 1863 Nitra - 15. december 1926 Nitra

Tlačiar. Vyučil sa v tlačiarňi Anny Neugebauerovej v Nitre. V rokoch 1902-903 s Viliamom Kramárom spolumajiteľ a 1903-1909 spoluvedúci býv. Reichelesovej tlačiarne, do roku 1918 zamestnanec tlačiarne Corvin v Nitre, potom pracoval u statkára na Pustom Chotári. Tlačil knihy nitrianskych a iných autorov, drobné tlače a maďarské časopisy.

UŽOVIČ, Ján- 170. výročie úmrtia

17. máj 1791 Kynek (mestská časť Nitry) - 25. apríl 1848 Ostrihom (Maďarsko)

Právnik, stoličný hodnostár. V rokoch 1825-1832 prvý podžupan, 1832 miestodržiteľský radca Nitrianskej stolice, 1836-1846 miestodržiteľ Ostrihomskej stolice, od 1837 riaditeľ právnickej akadémie v Pešti, 1841-1848 tabulárny sudca. Od roku 1825 poslanec uhorského snemu.

JARÁBEK, Karol- 30. výročie úmrtia

17. január 1921 Modra - 25. apríl 1988 Nitra, pochovaný v Hronskom Beňadiku. Vysokoškolský pedagóg. Pôsobil na základných školách v Rišňovciach, Hronskom Beňadiku, vo Veľkých Vozokanoch, na Pedagogickej škole v Zlatých Moravciach i v Leviciach. V rokoch 1961-1981 pôsobil na Pedagogickej fakulte v Nitre. Zaoberal sa otázkami pedagogickej teórie a praxe, postgraduálnemu štúdiu učiteľov a dejinám pedagogiky. Autor odborných článkov a štúdií uverejňovaných v pedagogických periodikách a spoluautor učebnice Teória vyučovania.

HAŠKO, Ladislav- 240. výročie narodenia

27. apríl 1778 Nitra - 16. november 1844 Krupina

Učiteľ, veršovník. Študoval teológiu a ako profesor humanitných predmetov v rokoch 1813-1818 pôsobil v Nitre. Autor latinských príležitostných básní.

GRESNÁRYK (Gresznárik), Ladislav- 45. výročie úmrtia

21. november 1881 Bojnice - 29. apríl 1973 Šaľa

Pol'ovnícky kynológ. Po stredoškolských štúdiách pracoval ako úradník Živnostenského úverného ústavu v Šali. Ako poľovník sa už pred 1. svetovou vojnou na Žitnom ostrove venoval chovu a výcviku poľovných psov. V roku 1923 založil chovnú stanicu Šaľa, v ktorej postupne choval takmer všetky plemená poľovných psov. Pravidelne publikoval v poľovníckych časopisoch, najmä v Kárpáti Vadász.

BELICOVÁ, Marína - 95. výročie narodenia, 45. výročie úmrtia

30. apríl 1923 Zlaté Moravce - 24. máj 1973 New York (USA).

Hudobníčka, speváčka, klaviristka. Už ako študentka konzervatória bola členkou speváckeho tria Včielka, vystupovala v Československom rozhlas v Bratislave, koncertovala v mnohých mestách na Slovensku i v zahraničí, najmä vo Viedni. Roku 1948 emigrovala do Buffala v USA.

MÁJ

ZEMANOVIČ, Koloman- 15. výročie úmrtia

7. marec 1934 Machulince - 1. máj 2003 Topoľčianky

Výtvarník, pedagóg. Študoval na Vyššej škole umeleckého priemyslu v Bratislave a na Pedagogickej fakulte v Nitre. V rokoch 1957-1994 pôsobil ako učiteľ výtvarnej výchovy na Základnej škole v Topoľčiankach. Bol členom výtvarného krúžku pri Závodnom klube odborov Calex. Jeho práce získali mnohé ocenenia na výstavách doma i v zahraničí.

STRUHÁR, Alojz- 50. výročie úmrtia

29. apríl 1892 Zohor - 4. máj 1968 Šaľa

Maliar, grafik, pedagóg. Študoval na učiteľskom ústave v Modre a na Vysokej škole výtvarného umenia v Budapešti. Dlhé roky učil na strednej škole, od roku 1941 pôsobil na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, od 1962 v Šali, v rokoch 1977-1988 na Pedagogickej fakulte v Nitre. Popri pedagogickej práci sa intenzívne venoval umeleckej činnosti. Napísal učebné texty Náuka o farbách, Kreslenie stromov a Kreslenie aktu.

KOSPER, Andrej- 230. výročie narodenia

5. máj 1788 Nitra - 5. január 1841 Trenčianske Teplice (Teplička nad Váhom)

Ľudovýchovný pracovník, šľachtiteľ, propagátor ovocinárstva a včelárstva, pedagóg. Teológiu študoval pravdepodobne v Nitre a neskôr pôsobil ako profesor teológie v

biskupskom lýceu v Nitre. Bol farárom v Trenčianskej Teplej a zároveň tabulárnym sudcom Trenčianskej stolice. Zaoberal sapestovaním a šľachtením pšenice, propagátor ovocinárstva a včelárstva. Organizoval nedeľnéprednášky a večerné školenia, šírili slovenskú tlač a usporadúval divadelné predstavenia.

MERREL, Štefan - 120. výročie narodenia, 85. výročie úmrtia

8. máj 1898 Podhorany-Sokolníky - 1. január 1933 Bratislava, poch. v Podhoranoch-Sokolníkoch. Redaktor, politický dejateľ. Stredoškolské štúdiá absolvoval v Nitre, v 1. svetovej vojne bojoval na rumunskom fronte. Aktívny činiteľ politického diania v burž. ČSSR, hl. tajomník Krajinskej kresťansko-socialistickej strany, v rokoch 1922, 1930-1933 zodpovedný redaktor jej tlačového orgánu Vôľa ľudu.

PARTOS, Alexander- 120. výročie narodenia

10. máj 1898 Šurany - 18. október 1937 Nitra

Lekár, vedecký pracovník. Medicínu vyštudoval v Budapešti a vo Viedni. V rokoch 1920-1923 pôsobil na viedenskej klinike, potom až do roku 1937 v nitrianskej nemocnici. Okrem lekárskej praxe sa vedecky zaoberal biológiou, chemickou terapiou, liečbou cukrovky. Napísal približne 180 odborných prác a o výsledkoch svojich výskumov prednášal na viacerých svetových lekárskech kongresoch v Berlíne, v Paríži, v Budapešti, v Ríme.

ŠPALDON, Emil- 100. výročie narodenia

12. máj 1918 Čadca - 16. september 2015 Nitre

Agrobiológ, vysokoškolský profesor, akademik ČSAV a SAV. V rokoch 1947-1951 a 1952-1985 bol vedúcim Katedry rastlinnej výroby, v rokoch 1952-1958 dekan Agronomickej fakulty, 1958 – 1966 rektor Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Vo vedecko-výskumnej činnosti sa zaslúžil o presadzovanie biologickej koncepcie rastlinnej výroby. Autor odborných publikácií a vedeckých, odborných a vedecko-popularizačných článkov. V roku 2008 ho ocenili udelením Ceny mesta Nitry.

SCHLIESZTER (Schlister), Alojz - 195. výročie úmrtia

1746 - 12. máj 1823 Prievidza

Hudobný skladateľ, regenschori, fráter u piaristov. V rokoch 1777-1781 žil v piaristickom kláštore v Nitre. Zastával funkciu "institutor musices", od 1780 regenschori nitrianskeho piaristického kostola. Komponoval sakrálnu skladbu, omše, antifóny, hymny, litánie a offertória.

HLBINA, Pavol Gašparovič- 110. výročie narodenia

13. máj 1908 Veľké Kršteňany - 21. október 1977 Bobot, poch. vo Veľkých Kršteňanoch. Kňaz, básnik, prekladateľ, literárny kritik. Výrazný predstaviteľ slovenskej katolíckej moderny. V rokoch 1922-1929 študoval na gymnáziu v Nitre, v

rokoch 1929-1934 teológiu v Prahe. Už počas štúdia v Nitre prispieval básňami do študentských časopisov. Významný literárny kritik a teoretik, autor mnohých časopisecky publikovaných príspevkov. Prekladal z francúzštiny.

DEÁK, Jozef - 135. výročie narodenia, 65. výročie úmrtia

13. máj 1883 Paňa - 1953 Budapešť (Maďarsko)

Tlačiar, novinár. Po skončení gymnázia od 1904 redaktor týždenníka Nyitramegyei Független Hírlap a vydavateľ časopisu Nyitrai Ujság, 1909-1916 majiteľ tlačiarne Hermes v Nitre, 1910-1911 redaktora vydavateľ denníka Nyugatmagyarországi Napló. Tlačil po maďarsky drobné tlače, týždenníky Miava a Nyitra, časopis Magyar Népoktatás, niekoľko čísel divadelného časopisu Színházi Újsági týždenník Nyitramegyei Közlöny.

KNAPP, Jozef Armín- 175. výročie narodenia

14. máj 1843 Nitra-Dolné Krškany - 31. marec 1899 Viedeň (Rakúsko)

Prírodovedec, botanik, múzejník. Študoval na gymnáziu v Pešti a v Nitre a na univerzite vo Viedni a Rostocku. Od roku 1890 pracovník botanického oddelenia Dvorského múzea vo Viedni. Prírodovedec - výskumník svetového mena, skúmal faunu v rozličných častiach sveta. Preskúmal ajrastlinstvo Zobora, Šindolky, Kalvárie, Krškán a širšieho okolia mesta a vydal štúdiu o flóre mesta Nitry a jej okolia (1836). Autor vedeckých publikácií, odborných štúdií a článkov.

MAŤAŠOVSKÝ (Mattyašovský), Ladislav- 375. výročie narodenia

17. máj 1643 Liptovské Matiašovce - 10. máj 1705 Viedeň (Rakúsko)

Krajinský a cirkevný hodnostár, mecén. V rokoch 1696-1705 bol nitrianskym biskupom a županom, uhorským kancelárom a vnútorným tajným radcom. V roku 1702 založil v Nitre piaristické gymnázium a kňazský seminár. Ochranca umelecko - historických pamiatok, zakladateľ spolkov sporivosti a miernosti.

BARÁTH, Ján- 105. výročie narodenia

18. máj 1913 Jelšovce - 11. február 1977 Nitra

Pol'nohospodársky odborník, šľachtiteľ. Študoval a pôsobil v Nitre, v rokoch 1948-1951 šľachtiteľ Štátneho majetku v Nitre-Chrenovej. Zaoberal sa pestovaním a spracovaním liečivých rastlín, šľachtením zeleniny a obilnín. Od roku 1952 člen Čs. akadémie poľnohospodárskej.

HÖLLRIGL, Jozef- 65. výročie úmrtia

19. marec 1879 Nitra - 26. máj 1953 Budapešť (Maďarsko)

Pedagóg, historik umenia, zberateľ. Po absolvovaní gymnázia v Nitre študoval v ústave stredoškolských učiteľov kreslenia v Budapešti. V rokoch 1904-1919 pôsobil ako profesor kreslenia gymnáziu v Nitre. Už počas štúdia sa venoval štúdiu

umeleckých pamiatok a ich ochrana zberateľskej činnosti. Spoluzakladateľ župného múzea v Nitre. V rokoch 1919-1937 pôsobil v Národnom múzeu, v rokoch 1937-1939 v umelecko-priemyselnom múzeu v Budapešti. Autor monografií a štúdií v odborných časopisoch.

KAZÍK, Rudolf- 10. výročie úmrtia

18. január 1931 Topoľčianky - 26. máj 2008 Topoľčianky

Dramaturg, dramatik. Debutoval veselohrou Chvost v Krajevom divadle v Nitre (1955), knižne podnázvom Na chvoste. Pôsobil v Slovenskej televízii v Bratislave ako dramaturg a spolupracoval so Slovenským rozhlasom. Písal poviedky, rozhlasové hry detektívneho žánru, ale aj historickodokumentárne relácie. Celé tvorivé obdobie prežil v Bratislave, na dôchodok sa vrátil späť do Topoľčianok.

ESE, Tomáš- 310. výročie úmrtia

1666 Tarpa (Rumunsko) - 27. máj 1708 Nitra

Kurucký veliteľ. Popredný predstaviteľ ľudového odboja proti Habsburgovcom. Na čele povstaleckých oddielov bojoval medzi Tisou a Dunajom, 1705-1707 v Sedmohradsku, 1704-1705 a 1707-1708 na území Slovenska, 1707 veliteľ brigády. V roku 1708 bol povýšený do šľachtického stavu. Zahynul pri bojovom stretnutí dvoch kuruckých oddielov.

FORIŠ, Anton- 220. výročie úmrtia

1745 Neverice - 28. máj 1798 Trstín

Náboženský spisovateľ, katolícky kňaz. Ako kaplán pôsobil v Bzovíku i v Gajaroch, ako farár v Plaveckom Petre, od 1778 v Trstíne. Príslušník generácie bernolákovcov, 1793-1798 člen Slovenského učeného tovarišstva. Okrem niekoľkých kázní zanechal rozsiahle náboženské dielov troch zväzkoch.

OROS, Ján- 95. výročie narodenia

30. máj 1923 Podlužany - 28. júl 1995 Nitra

Riadiaci pracovník. Zaslúžil sa o vybudovanie dvoch najväčších priemyselných závodov v Nitre – Plastiky Nitra a strojárskeho závodu Elitex, od roku 1985 Elektrotechnické strojárne.

MARSINA, Alojz - 130. výročie narodenia, 60. výročie úmrtia

30. máj 1888 Žilina - 17. február 1958 Rajec, poch. v Žiline

Kňaz, publicista. V rokoch 1903-1907 študoval na gymnáziu, 1907-1911 na bohosloveckom seminári v Nitre. Úvahy, krátke prózy s nábožensko - výchovným zameraním a články o kultúrnych a sociálnych aktualitách uverejňoval najmä v cirkevných časopisoch a periodikách. Angažoval sa v odborových robotníckych organizáciách, v katolíckom hnutí a v mládežníckych spolkoch.

BARTAKOVIČ, Vojtech- 145. výročie úmrtia

9. apríl 1792 Lefantovce-Horné Lefantovce - 30. máj 1873 Eger (Maďarsko), poch. v Dolných Lefantovciach.

Náboženský spisovateľ, cirkevný hodnostár. Pôsobil ako kaplán v Šali, 1844-1850 rožňavský biskup, od 1850 arcibiskup v Jágri (Eger). Podporoval šírenie bernolákovskej slovenčiny. Autor náboženských prác, hlavne kázní. Skutočný tajný radca, nositeľ veľkokríža Radu sv. Štefana.

CHLEBO, Ján- 95. výročie narodenia

31. máj 1923 Kokava nad Rimavicou - 31. máj 1996 Nitra

Fotograf, kultúrny pracovník, spolupracovník nitrianskych periodík. Pôsobil v Krajevom divadle v Nitre, bol tajomníkom v Československej spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých poznatkov, správcom Osvetovej besedy na MsNV pri odbore školstva a kultúry v Nitre, pracovníkom Parku kultúry a oddychu a učiteľom fotografie v Ľudovej škole umenia v Nitre. Autor množstva fotografií uverejnených najmä v okresných novinách Nitriansky hlas a ďalších nitrianskych periodikách i v ústrednej tlači.

JÚN

JOHANIDES, Ján- 10. výročie úmrtia

18. august 1934 Dolný Kubín - 5. jún 2008 Šaľa

Prozaik, esejista. Popredný predstaviteľ modernej slovenskej prózy. Debutoval v roku 1963 zbierkou piatich noviel Súkromie. Písal tiež publicistiku pre tlač, rozhlas i televíziu, rozhlasové hry, televíznej filmové scenáre. Nejaký čas žil v Martine, Trnovci nad Váhom a od roku 1972 v Šali. Čestný občan mesta Šaľa in memoriam.

KRAMÁR, František - 90. výročie narodenia, 45. výročie úmrtia

9. jún 1928 Vieska nad Žitavou - 1. máj 1973 Bratislava

Redaktor. V rokoch 1934-1940 navštevoval ľudovú školu vo Vieske nad Žitavou, 1940-1948 študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V rokoch 1953-1955 propagačný pracovník, referent pre prácu s filmom, 1955 redaktor Filmových noviniek, potom tlačový redaktor Slovenskej požičovne filmov v Bratislave. Prispieval do časopisov Kino, Film a divadlo, Film a doba a Výtvarníctvo, fotografia, film.

FILO, Elemír- 35. výročie úmrtia

26. marec 1919 Veselé - 11. jún 1983 Bratislava, poch. v Nitre

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ. Študoval na gymnáziu a bohosloveckom seminári v Nitre. R. 1954 ceremoniár, 1956-1970 tajomník

Biskupského úradu v Nitre, 1970 generálny riaditeľ Ústrednej charity na Slovensku a správca Kostola sv. Ladislava v Bratislave, 1977 nitriansky kanonik, 1980 riaditeľ Spolku svätého Vojtecha v Trnave. Sprevádzal nitrianskeho biskupa E. Nécseyho nazasadnutiach Druhého vatikánskeho koncilu a vydal knihu o koncilových rokovaníach. Prispieval do cirkevných časopisov, venoval sa aj filozoficko-estetickým problémom, recenzoval diela nemeckých mysliteľov.

TÓTH, Viliam- 120. výročie úmrtia

28. máj 1832 Seceani (Rumunsko) - 14. jún 1898 Ivanka pri Nitre

Advokát, politik. V rokoch 1860-1863 hlavný notár Nitrianskej župy. Majiteľ kúrie v Ivanke pri Nitre. Od 1861 poslanec uhorského parlamentu za Nitriansku župu. V tlači vyšlo niekoľko jeho parlamentných prejavov.

HOZLPEK, Ignác František - 310. výročie narodenia, 260. výročie úmrtia

16. jún 1708 Skalica - 12. august 1758 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ. V roku 1741 tajomník a ceremoniár nitrianskeho biskupa Imricha Esterháziho, 1746 titulárny, 1748 nitriansky kanonik, 1758 titulárny prepoš. Autor niekoľkých náboženských a vieroučných článkov, úvah a kázni. Autor slovenskej pohrebnej kázne o nitrianskom podžupanovi Štefanovi Huňadym, ktorú predniesol vo farskom kostole sv. Ladislava v Urmíne (Mojmírovciach) roku 1744.

ŠEMBERA (Schembera), Jozef- 230. výročie narodenia, 160. výročie úmrtia

17. jún 1788 Heřmanice (Česká republika) - 23. apríl 1858 Nitra

Stredoškolský pedagóg, tlačový cenzor. V rokoch 1821-1832 profesor teológie na piaristickom gymnáziu, 1846-1847 riaditeľ rehoľného domu piaristov, konzultor provincie piaristov v Nitre. V roku 1852 vicerektor, 1853-1857 rektor v Nitre. Bol poverený úlohou cenzora kníh.

NÉCSEY, Eduard- 50. výročie úmrtia

9. február 1892 Oslany - 19. jún 1968 Nitra

Cirkevný hodnostár. Študoval a od roku 1921 pôsobil v Nitre ako špirituál veľkého seminára, od 1922 profesor teológie na bohosloveckom seminári, tajomník a riaditeľ biskupskej kancelárie, 1931 kanonik, 1940 pápežský prelát, 1941 generálny vikár, 1943 titulárny biskup, 1949 apoštolský administrátor nitrianskej diecézy, 1968 titulárny arcibiskup. Bol ústredným riaditeľom misijných spolkov na Slovensku. Patril k účastníkom 2. vatikánskeho koncilu a podieľal sa na príprave koncilových dekrétov. Autor štúdií s duchovnou tematikou.

CHREN, Stanislav- 20. výročie úmrtia

21. máj 1935 Melek - 21. jún 1998 Bratislava

Divadelný, kultúrny a matičný pracovník, úradník. Od roku 1956 pôsobil v Martine, od roku 1978 tajomník Zväzu divadelných ochotníkov na Slovensku, od 1990 tajomník Miestneho odboru Maticeslovenskej. Zakladateľ divadelnej prehliadky Bábkarsky Martin.

VAGNER, Jozef- 185. výročie narodenia

23. jún 1833 Mojmirovce (Urmín) - 6. november 1910 Nitra

Cirkevný hodnostár, historik. Študoval na gymnáziu a na kňazskom seminári v Nitre. Pôsobil ako kaplán v Močenku a v Nitre, pracoval v diecéznej kancelárii, farár v Oponiciach, 1871 čestný kanonik, 1872 správca farnosti Nitra - Dolné mesto, 1875 nitriansky sídelný kanonik, 1879 titulárny prepoš, 1901 pápežský prelát. V roku 1879 sa stal prvým správcom Diecéznej knižnice v Nitre. Prispieval do časopisov, vydal viaceré knižné publikácie a jeho dve práce zostali v rukopise.

BÁBI, Tibor- 40. výročie úmrtia

30. október 1925 Báb - 23. jún 1978 Bratislava

Básnik, spisovateľ, prekladateľ, redaktor. Od roku 1951 pôsobil ako redaktor časopisov v Bratislave. Člen skupiny maďarských básnikov v ČSR, kt. vstúpila do literatúry po skončení druhej svetovej vojny. Písal aj prózu, umeleckú reportáž, autor literárno-kritických a literárno-historických článkov. Prekladal do maďarčiny najmä českú a slovenskú poéziu. V rokoch 1961-1964 tajomník maďarskej sekcie Zväzu slovenských spisovateľov.

TRUHLÍKOVÁ, Viola - 45. výročie úmrtia

17. február 1921 Leopoldov - Mestečko - 29. jún 1973 Bratislava

Spisovateľka pre deti a mládež, redaktorka. V rokoch 1936-1938 študovala na Odbornej škole pre ženské povolania v Nitre. Členka tvorivej skupiny okolo časopisu Rozvoj.

JÚL

DEVÍNSKY, Fraňo - 120. výročie narodenia

9. júl 1898 Bratislava - 28. september 1946 Bratislava

Operný spevák, divadelný organizátor, sólista opery Slovenského národného divadla v Bratislave, zakladateľ a v rokoch 1939-1945 riaditeľ Slovenského ľudového divadla v Nitre. Iniciátor rozvoja slovenského divadelníctva ľudového typu (najmä na slovenskom vidieku), predovšetkým v organizačnej, ale i v umeleckej sfére.

JURÍK, František - 95. výročie narodenia

10. júl 1923 Obyce - 11. júl 2006 Bratislava

Akademický maliar, výtvarný pedagóg. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, v rokoch 1946-1950 na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave, 1956-1963

na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pôsobil ako akademický maliar a profesor v Bratislave. Často písal aj básne, ktoré neskôr uverejňoval v katalógoch pri výstavách svojich obrazov.

POLÓNYOVÁ - ŽALUDOVÁ, Ružena - 110. výročie narodenia

11. júl 1908 Příbram (Česká republika) - 11. jún 1966 Nitra

Hudobná pedagogička. Hudobné vzdelanie získala vo svojom rodisku, neskôr študovala hru na klavíri, organe a husliach na Štátnom konzervatóriu v Prahe. V roku 1945 sa usadila natrvalo v Nitre. Vyučovala na učiteľskom ústave, v rokoch 1959-1966 pôsobila ako odborná asistentka Katedry hudobnej výchovy na Pedagogickom inštitúte v Nitre. Autorka viacerých odborných štúdií, spoluautorka učebníc a metodických príručiek hudobnej výchovy pre základné školy a skript pre pedagogické inštitúty.

SOLÁR, Štefan - 105. výročie narodenia, 50. výročie úmrtia

14. júl 1913 Vráble - 12. jún 1968 Komárno

Učiteľ, zberateľ ľudových piesní. Študoval a po absolvovaní učiteľského ústavu sa stal učiteľom meštianskej školy vo Vrábľoch. Zbieral ľudové piesne, zapisoval históriu, zvyky a tradície mesta a okolia. Pripravil rukopis Stručné dejiny Vrábel' od dôb najstarších do roku 1938. Po roku 1938 pôsobil na gymnáziu v Šuranoch, od 1948 na strednej škole v Komárne.

DUDEK, Ján - 160. výročie narodenia

22. júl 1858 Zlaté Moravce - 19. apríl 1916 Budapešť (Maďarsko)

Náboženský spisovateľ, univerzitný profesor. Študoval v Leviciach a v Nitre, teológiu v Budapešti. Pôsobil ako kaplán v Bánovciach nad Bebravou, učiteľ v kňazskom seminári, 1900 riaditeľ dievčenskej školy v Nitre, od 1906 profesor teológie v Budapešti. Autor knižných prác teologického charakteru, prispieval štúdiami a článkami do cirkevných a miestnych časopisov, redigoval Nyitramegyei Szemle, od 1906 Religió.

PALUCKÝ (Palugyay), Imrich - 160. výročie úmrtia

31. október 1780 Palúdzka (súčasť Liptovského Mikuláša) - 23. júl 1858 Nitra

Cirkevný hodnostár. Od roku 1838 biskup v Nitre, 1849 skutočný vnútorný tajný radca. Ako známy mecén a podporovateľ chudobných v Nitre vybudoval "Ústav pre výchovu dievčat", "Inštitúciu pre podporu chudobných a prestárlych", „Malý cirkevný seminár“, v Močenku kaštieľ. Bol tiež literárne činný a svoje úvahy a novely uverejňoval v slovenských časopisoch a v ľudových publikáciách.

CHRENÓCI - NAGY, Jozef - 200. výročie narodenia

25. júl 1818 Nitra - 11. február 1892 Nitra

Prírodovedec, lekár. Študoval na gymnáziu v Nitre, medicínu v Pešti a vo Viedni. Úradný župný, od 1848 hlavný lekár Nitrianskej župy. Zakladateľ a prvý predseda Lekársko-lekárnického spolku Nitrianskej župy, člen Uhorskej prírodovednej a geologickej spoločnosti. V rokoch 1856-1858 spolus nitrianskym lekárnikom Adolfom F. Langom založil a redigoval jeden z prvých prírodovedeckých časopisov v Uhorsku Priateľ prírody Uhorska. Autor prác o zdravotnom stave obyvateľstva, liečení epidemických chorôb ako i príručiek z humánnej a veterinárnej medicíny.

KALINA, Jozef - 110. výročie narodenia

28. júl 1908 Branovo - 20. apríl 1995 Nitra

Keramikár, reštaurátor. Od roku 1970 žil a pôsobil v Nitre. Vo svojom ateliéri reštauroval umelecké pamiatky a venoval sa keramikárskej tvorbe. Pracoval aj ako modelár v leteckej továrni. V 80. a 90. rokoch 20. storočia sa začal venovať vlastnej maliarskej a sochárskej tvorbe. Pričinil sa o záchranu predrománskeho kostolíka sv. Juraja z 11. storočia v Kostol'anoch pod Tribečom a zachránil mnohé sakrálné pamiatky v Nitre.

KORBELL, Tibor - 35. výročie úmrtia

17. jún 1935 Tekovské Nemce - 28. júl 1983 Bratislava

Redaktor, publicista. Pôsobil ako kultúrny referent v Jednote – Ľudovom spotrebnom družstve v Leviciach, redaktor Našej univerzity, humoristického časopisu Roháč, od 1975 pracovník redakcie zábavy v Československom rozhlas v Bratislave. Tvorca humoresiek, rozhlasových pásiem a televíznych seriálov. Od roku 1962 člen Zväzu slovenských novinárov.

VALENT, Štefan - 111. výročie narodenia

29. júl 1908 Nitra - 10. december 2007 Nitra

Výtvarný teoretik, právnik, športovec. Zakladateľ a v rokoch 1965-1979 riaditeľ Krajskej galérie v Nitre. Popri právnickom povolaní sa venoval športu a výtvarnému umeniu. Hokej hral v Skiclube Bratislava a AC Nitra. Jeho meno je zlatými písmenami zapísané v Hokejovej sieni slávy – ako zakladateľ a šíriteľ niekdajšieho bandy hokeja (ľadového hokeja). V období medzi svetovými vojnami bol aj najlepším tenistom v Nitre. Čestný občan mesta Nitry, v roku 2003 prevzal vyznamenanie Spravodlivý medzi národmi.

INFNER, Štefan - 30. výročie úmrtia

15. jún 1919 Vráble - 30. júl 1988 Vráble

Robotník, generálmajor. Študoval na Gymnáziu v Zlatých Moravciach, pracoval ako tlačiarenský robotník a kníhviazač vo Vrábl'och. Pôsobil v ilegálnom protifašistickom hnutí. Príslušník 1. čs. samostatného poľného práporu v Buzuluku, osvetový dôstojník 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. Od roku 1956 pracovník vojenskej prokuratúry, od 1968 vyšší vojenský prokurátor, 1975 generálmajor.

AUGUST

TOPOLČIANSKY - Turkobijec, Ján - 420. výročie úmrtia

1565 Topolčianky - 1. august 1598, poch. v Topolčiankach

Zemepán, lúpežný rytier, tekovský župan, turkobijca. Významne sa podieľal na obrane krajiny proti Turkom. Stál na čele vlastných bojovníkov pri Nových Zámkoch, pri Komárne a v mnohých ďalších bitkách. Starú topolčiansku pevnosť zbúral a postavil novú s ústredným nádvorím, starú tehelníčku rozšíril a vybavil novými pecami, dal postaviť kasárne, ubikácie pre dôstojníkov a hontiansky potok previedol od terajšieho poľovníckeho zámočku asi o 200 m na východ tak, ako tečie dnes.

RUTKAI, Štefan - 215. výročie narodenia

3. august 1803 Sláňany - 3. september 1869 Sláňany

Župný hodnostár, statkár. V revolučnej armáde 1848-1849 dosiahol hodnosť pplk. a bojoval i v obliehanom Komárne až do jeho kapitulácie. Hospodáril na majetku v Sláňanoch.

KUBOLKA, Aurel - 5. výročie úmrtia

14. február 1946 Slovenská Ľupča - 3. august 2013 Šaľa

Propagátor skautingu, chemik. Od roku 1972 žil a pôsobil v Šali. Pracoval v podniku Duslo, a.s. Šaľa, potom na Strednom odbornom učilišti chemickom. Bol dlhoročným vedúcim Slovenského skautingu, sedemnásť rokov pripravoval a realizoval skautské tábory, uskutočňoval a mal záštitu nad šírením Betlehemského svetla, organizoval poznávacie expedície do zahraničia. Písal reportáže a články, uskutočňoval výstavy o činnosti skautingu či z expedícií.

KOZUMPLÍK, Július - 40. výročie úmrtia

20. marec 1920 Nitra - 3. august 1978 Bratislava

Elektrotechnický inžinier, vynálezca. Študoval na gymnáziu v Nitre, na Elektrotechnickej fakulte ČVUT v Prahe a na SVŠT v Bratislave. V roku 1950 bol spoluzakladateľom Výskumného ústavu káblov a izolantov v Bratislave. Vo svojej činnosti sa zamerával na výskum a vývoj lakovaných vodičov, oznamovacích vodičov a káblov. Predložil niekoľko vynálezov, z ktorých mu šesť patentovali.

EGRI, Anton - 135. výročie úmrtia

28. marec 1802 Buková - 3. august 1883 Nitra-Horné Krškany

Ovocinár, hostinský. Majiteľ hostinca v Jablonici, dozorca ovocnej škôlky Aponiovcov. Autor ovocinárskej publikácie o základoch škôlkarstva, štepenia, výsadby, tvarovania, oberania, uskladnenia a sušenia ovocia.

BARTO, Miroslav - 60. výročie narodenia, 40. výročie úmrtia

4. august 1958 Nitra - 22. apríl 1978 Bratislava

Športovec, futbalista. Člen a hráč futbalového oddielu Plastika Nitra, od 1976 Slovan CHJZDBratislava. Reprezentant dorasteneckých a juniorských reprezentačných družstiev ČSSR.

DOŠEK, Ján - 110. výročie narodenia, 40. výročie úmrtia

5. august 1908 Smolinské - 27. marec 1978 Nitra

Básnik, učiteľ, úradník. V rokoch 1955-1971 pracovník Slovenskej knihy v Nitre. Svoje básne publikoval v Slov. smeroch, Eláne, Kultúrnom živote, Pravde a okresných novinách Hlas Nitrianskeho kraja.

RIŠŇOVSKÝ, Ján - 145. výročie narodenia

6. august 1873 Nitra - 8. február 1954 Pohranice, poch. v Nitre

Kníhtlačiar. Tlačiarstvo sa vyučil u F. Neugebauera v Nitre, typograf u Š. Huszára v Nitre. V rokoch 1906-1918 spolumajiteľ, 1918-1919 majiteľ, v rokoch 1919-1943 zamestnanec tlačiarne Corvin v Nitre. Tlačil noviny, časopisy, knihy regionálnych autorov a pod.

BEZÁK, Štefan - 180. výročie narodenia

6. august 1838 Chynorany - 11. október 1920 Trnava, poch. v Malženiciach

Básnik, kultúrny a spolkový pracovník. Študoval na gymnáziu v Nitre, filozofiu v Trnave, teológiu v Ostrihome. Ako kňaz pôsobil v Šali, Budmericiach, v Bukovej i v Malženiciach, v rokoch 1917-1920 správca Kostola sv. Jozefa v Trnave. Od roku 1901 podpredseda, 1906-1918 predseda Spolku sv. Vojtecha v Trnave, člen Matice slovenskej a Muzeálnej slovenskej spoločnosti. Prispieval do katolíckych novín a časopisov.

STRNISKO, Július - 60. výročie narodenia, 10. výročie úmrtia

6. august 1958 Nitra - 20. september 2008 Nitra

Zápasník, športový inštruktor. Bol členom zápasníckeho oddielu TJ AC Nitra. Po skončení aktívnej športovej činnosti sa venoval mládeži ako asistent trénera. Viacnásobný majster Slovenska a ČSSR, na majstrovstvách Európy v rokoch 1982 a 1983 získal bronz a na olympijských hrách v roku 1980 v Moskve bronz.

SCHRONK, Alojz - 135. výročie narodenia

8. august 1883 Plavecký Mikuláš - 21. marec 1966 Nitra

Hudobník, učiteľ, organista, osvetový pracovník. Pôsobil ako učiteľ na ľudových školách v Jelšovciach, 1908-1926 vo Vrábl'och. Zakladateľ a dirigent vrábel'skej dychovky, autor drobných skladieb.

TÓTHOVÁ - KAŇOVÁ, Teodora - 75. výročie narodenia, 5. výročie úmrtia

10. august 1943 Palúdzka, súčasť Liptovského Mikuláša - 10. marec 2013 Nitra

Poetka, pedagogička. Študovala a pôsobila v Nitre. Ako učiteľka pôsobila v Špeciálnej škole internátnej v Poľnom Kesove, potom do roku 2010 v Špeciálnej škole internátnej na Čermáni v Nitre. Autorka siedmich básnických zbierok. Základnou témou jej básnických zbierok je láska ako najvyšší hodnotový stupeň.

SOUCHES, Louis Rattuit - 410. výročie narodenia, 335. výročie úmrtia

16. august 1608 La Rochelle (Francúzsko) - 6. september 1683 Brno (Česká republika)
Generál, poľný maršál. V službách rakúskeho cisára Leopolda I. bol vymenovaný za hlavného veliteľa cisárskych vojsk v Hornom Uhorsku. Zabránil rozširovaniu tureckej moci na území Slovenska. V roku 1664 oslobodil od Turkov mesto a hrad Nitru i mesto Levice.

TÓTH, František - 285. výročie narodenia

17. august 1733 Nitra - 24. september 1796 Rakúsko
Inžinier, cestopisec. Autor prvého projektu Suezského prieplavu. Ideový tvorca návrhu navýbudovanie Suezského prieplavu.

BUCHINGER, Emanuel - 65. výročie úmrtia

15. máj 1875 Nitra - 18. august 1953 Budapešť (Maďarsko)
Politik, kníhviazač. Základnú a meštiansku školu vychodil v Nitre, za kníhviazača sa vyučil v Budapešti, kde aj pracoval. V rokoch 1905-1918 tajomník Sociálno demokratickej strany Uhorska, 1919-1920 a 1930-1944 Maďarskej sociálno-demokratickej strany, 1920-1929 žil v emigrácii vo Viedni. Vedúci predstaviteľ strany, ktorý zastupoval i na medzinárodných fórach a v II. internacionále. V rokoch 1931-1939 a 1953 poslanec maďarského parlamentu. Publicisticky činný, vydával samostatné publikácie, písal články do časopisov.

JANICS, Kálmán - 15. výročie úmrtia

29. december 1912 Kráľová nad Váhom - 20. august 2003 Kráľová nad Váhom
Lekár, spisovateľ, publicista, verejný činiteľ. Medicínu študoval na Univerzite Komenského v Bratislave. Pôsobil ako lekár v Komárne, Trenčíne a v Jelšave. Po napísaní knihy A hontalanságevei musel zanechať zamestnanie lekára. V roku 1978 sa presťahoval do rodnej obce. Pracoval ako skladník v Hydrostave, neskôr ako lekár v Hydrostave a v Dusle Šaľa. Po rehabilitácii v roku 1989 pokračoval v publikačnej činnosti. Zakladateľ Maďarskej kresťansko-demokratickej strany, člen parlamentu.

KÜHNOVÁ, Katina - 75. výročie narodenia

22. august 1943 Turčiansky sv. Martin - 12. november 2014 Nitra
Speváčka, hudobná pedagogička, dirigentka. Študovala na Pedagogickej fakulte v Nitre. Pôsobila ako hudobná pedagogička na Základnej umeleckej škole Jozefa Rosinského v Nitre. Od roku 1979 bola 16 rokov sólistkou dychového orchestra Nitranka, ktorý

pôsobil pri Parku kultúry a oddychu v Nitre. Takmer 20 rokov spolupracovala so Zborom pre občianske záležitosti mestského úradu v Nitre, spievala pri občianskych obradoch a slávnostných príležitostiach. Bola presbyterkou Cirkevného zboru ECAV v Nitre, od roku 1997 dirigentkou Nitrianskeho evanjelického spevokolu. V roku 2013 ocenená Cenou primátora mesta Nitry za významný prínos v oblasti kultúry.

FIELES, Henrich - 105. výročie narodenia

22. august 1913 Košice - 5. január 2000 Nitra

Výtvarník, vysokoškolský pedagóg. Od roku 1960 pôsobil ako odborný asistent na Katedre výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty v Nitre, kde vyučoval technické a praktické disciplíny. Popri krajinomalbe sa venoval i portrétnej tvorbe. Patril k najvýznamnejším výtvarným dokumentaristom kultúrno-historických pamiatok Nitry.

BEDNÁRIK, Jozef - 5. výročie úmrtia

17. september 1947 Zeleneč - 22. august 2013 Bratislava

Herec, režisér, zaslúžilý umelec. Po štúdiu herectva v rokoch 1971-1981 herec, do roku 1992 režisér Divadla Andreja Bagara v Nitre. Ako herec na doskách nitrianskeho divadla účinkoval takmer v štyroch desiatkach inscenácií a ako režisér vytvoril desiatky významných inscenácií v Československej televízii a tiež muzikály na doskách Divadla Andreja Bagara.

MARKOVIČ, Karol - 40. výročie úmrtia

10. január 1912 Michal nad Žitavou - 23. august 1978 Šurany

Kňaz, historik, pedagóg, redaktor, publicista. Pôsobil ako kaplán vo Vrábl'och a súčasne pôsobil ako profesor náboženstva na gymnáziu v Šuranoch. V rokoch 1968-1970 bol šéfredaktorom Katolíckych novín. Venoval sa najmä cirkevným dejinám, spracoval najstaršie dejiny zoborského kláštora, napísal štúdiu k Nitrianskemu evanjeliáru z 11. storočia.

BRESTOVSKÝ, Juraj - 55. výročie narodenia

28. august 1963 Nitra - 21. august 2016 Nitra

Športovec, bedmintonista, športový funkcionár. Získal vyše štyridsať titulov majstra SR v bedmintoni a piate miesto na európskom šampionáte. Ako funkcionár zastrešoval v roku 1995 v Nitre majstrovstvá Európy.

UHRÍN, Jozef - 105. výročie narodenia, 35. výročie úmrtia

25. august 1913 Dolné Krškany (dnes súčasť Nitry) - 29. august 1983 Bratislava, poch. D. Krškany. Teológ, redaktor, náboženský publicista, vysokoškolský profesor. Študoval na gymnáziu v Nitre a v Banskej Bystrici, teológiu v Banskej Bystrici. V rokoch 1968-1970 bol správcom farnosti v Lapáši pri Nitre, 1973 čestný banskobystrický kanonik. V

rokoch 1976-1983 šéfredaktor Duchovného pastiera, dejateľ hnutia Pacem in terris. Autor monografických prác, úvah a teologických štúdií.

VARGA, Augustín - 105. výročie narodenia, 50. výročie úmrtia

31. august 1913 Dolné Rykynčice - 30. november 1968 Nitra

Pedagóg. V rokoch 1954-1957 riaditeľ Krajského ústavu pre ďalšie vzdelávanie učiteľov v Nitre, 1959-1964 vedúci Katedry pedagogiky na Pedagogickom inštitúte, od 1964 na Vysoké škole poľnohospodárskej v Nitre. V roku 1959 spoluzriaďovateľ Pedagogického inštitútu v Nitre. Autor i spoluautor monografických prác.

AMBRÓZY - MIGAZZI, Štefan - 85. výročie úmrtia

5. marec 1869 Nice (Francúzsko) - 31. august 1933 Tana, poch. v Jeli (Maďarsko)

Veľkostatkár, dendrológ a botanik. Študoval na viedenskom Tereziáne, na univerzitách vo Viedni, v Louvaine, Budapešti. Hospodáril na veľkostatku v Tesárskych Mlyňanoch, kde v roku 1892 založil do roku 1914 budoval park cudzokrajných stále zelených rastlín (dnes Arborétum Mlyňany – Ústav dendrológie SAV), zakladateľ a spoluzakladateľ ďalších botanických záhrad a parkov v Maďarsku, Rumunsku a v Čechách.

SEPTEMBER

ŠVELLA, Ladislav - 65. výročie narodenia, 15. výročie úmrtia

2. september 1953 Nitra - 20. marec 2003 Nitra

Sochár. V rokoch 1972-1976 študoval na Katedre výtvarnej výchovy na Pedagogickej fakulte v Nitre. Pôsobil ako odborný pracovník v nitrianskej galérii, ako grafik v podniku Plastika Nitra, učiteľ na Základnej umeleckej škole, napokon pracovník Divadla A. Bagara v Nitre. Venoval sa sochárskej tvorbe, voľnej a úžitkovej grafike.

LATKÓCI, Imrich - 170. výročie narodenia, 110. výročie úmrtia

4. september 1848 Nitra - 23. október 1908 Lassnitzhöhe (Rakúsko)

Verejný činiteľ, právnik. Študoval na gymnáziu v Nitre, právo v Pešti a v Bratislave. V rokoch 1870-1894 pôsobil ako advokát v Nitre, od 1884 poslanec uhorského snemu za nitriansky volebný okres. V roku 1906 skutočný tajný radca.

STEER, Martin František - 220. výročie narodenia

6. september 1798 Trnava - 5. máj 1879 Nitra

Lekár, univerzitný profesor, podnikateľ. Štúdium medicíny skončil v roku 1824 vo Viedni, od 1848 pôsobil ako praktický lekár v Nitre. Zaoberal sa infektológiou, najmä vo vzťahu k cholere. V Nitre sa popri lekárskej praxi venoval aj chovu hodvábnika.

TURČIANSKY (Thuróczy), Viliam - 175. výročie narodenia

11. september 1843 Nitra - Dolné Krškany - 8. jún 1921 Ivanka pri Nitre, poch. v Dolných Krškanoch.

Verejný činiteľ, právnik. V rokoch 1867-1869 podnotár a advokát, od 1869 hl. slúžny Nitrianskej župy, neskôr sudca, predseda súdu a súdnej stolice, v rokoch 1904-1906 hlavný župan Nitrianskej župy. Po 1918 hospodáril na rodinnom veľkostatku v Ivanke.

ĎURČEK, Ján - 205. výročie narodenia, 135. výročie úmrtia

12. september 1813 Orechové (pri Trenčíne) - 26. október 1883 Nitra

Kňaz, národovec. Študoval v Nitre a od roku 1838 pôsobil ako študijný prefekt a vicerektor seminára, od roku 1841 profesor morálnej a pastorálnej teológie. Od roku 1860 sídelný kanonik Nitrianskej kapituly a zároveň rektor seminára, 1864 titulárny opát.

DEDEK - CRESCENS, Ľudovít - 85. výročie úmrtia

19. jún 1862 Nitra - 12. september 1933 Ostrihom (Maďarsko)

Historik, cirkevný hodnostár. Študoval na gymnáziu v Nitre, po teologických štúdiách v Budapešti savenoval cirkevnej histórii. Zameriaval sa na dejiny reholí pôsobiach na území Uhorska. Spracoval dejiny Nitrianskej stolice, prispieval do rôznych náboženských a historických časopisov.

PULLMANN, Ján - 100. výročie úmrtia

10. máj 1841 Trenčín - 12. september 1918 Čápor, dnes Cabaj-Čápor

Kňaz, cirkevný pedagóg, funkcionár Spolku sv. Vojtecha. Študoval v Nitre na gymnáziu, teológiu na univerzite v Budapešti. V roku 1865 vysvätený za kňaza v Nitre, od roku 1866 prefekt nitrianskeho seminára a profesor bohosloveckého učilišťa. Od roku 1879 farár v Čápure, od 1908 čestný nitriansky kanonik.

DIDI, Ľudovít - 5. výročie úmrtia

16. január 1931 Púchov - 15. september 2013 Vrábľe

Pedagogický pracovník, spisovateľ, prvý slovenský tvorca autentického rómskeho románu. Vyštudoval Vysokú školu pedagogickú v Nitre. Pôsobil ako učiteľ, v rokoch 1966-1974 vedúci vychovávateľ Osobitnej školy vo Vrábľoch, 1990-1998 riaditeľ Detského domu v Kolíňanoch pri Nitre. Autor románov Príbehy svätené vetrom, Cigánkina veštba, Čierny Róm a biela láska. Vo Vrábľoch bol predsedom mestskej organizácie Zväzu Cigánov, v roku 1971 tu založil prvý cigánsky súbor v kraji "ROMO". V roku 2014 mu bola udelená Cena mesta Vrábľe In memoriam za literárnu tvorbu, celoživotný občiansky postoj a dôstojnú reprezentáciu mesta Vrábľe.

PÉTERFFY, András - 325. výročie úmrtia

? Šal'a - 15. september 1693 Trnava

Cirkevný hodnostár. Pochádzal zo šalianskej zemianskej rodiny. Študoval v generálnom ústave prevýchovu kňazov. V roku 1666 bratislavský kanonik a farár v Štvrtku na Ostrove, 1668 člen ostrihomskej kapituly, 1674 tekovský dekan, 1676 opát v Szekszárde a gemerský dekan, 1679 prepoš, 1691 veľprepoš, ostrihomský biskup a člen kráľovskej tabule.

VALACH, Michal - 50. výročie úmrtia

17. november 1891 Psiare (Hronský Beňadik) - 17. september 1968 Čaradice

Kňaz. Od roku 1934 pôsobil v Tekovských Nemciach, od 1958 na dôchodku v Čaradiciach. Zaslúžilsa o prestavbu a rozšírenie kostola, postavení nového oltára, výstavbe budovy Potravinového družstva, postavení novej školy. Za jeho pôsobenia bol postavený nový kostol v Čaradiciach.

MAJOR, Štefan - 55. výročie úmrtia

13. december 1887 Vráble - 19. september 1963 Bratislava

Učiteľ, politik, diplomat, publicista. Ako učiteľ pôsobil na viacerých miestach južného Slovenska. Pôsobil na dedinských školách v Nevidzanoch, v roku 1920-1923 Malých Chyndiciach a v Branči. Spoluorganizátor štrajku vo Vrábl'och a okolí v decembri 1920. V rokoch 1945-1951 riaditeľ tlačiarne Pravda, 1951-1957 československý veľvyslanec v Maďarsku. Funkcionár najvyšších straníckych orgánov a spoločenských organizácií.

SOPÓCI, Ján - 120. výročie narodenia

23. september 1898 Sila - 1945 Dachau (Nemecko)

Robotník, protifašistický odbojár. Účastník prvej svetovej vojny. Od 1. augusta 1925 pôsobil ako zriadenec na Mestskom dome v Nitre, neskôr bol vykonávateľom (exekútorom) až do 18. Októbra 1944, keď ho priamo v práci zaistilo gestapo. Spolu s Vojtechom Vlasákom organizoval až do zaistenia pomoc politickým a rasovo prenasledovaným utečencom.

WEIL, Shraga - 100. výročie narodenia

24. september 1918 Nitra - 20. február 2009 Haogen (Izrael)

Významný izraelský umelec, maliar, grafik, sochár, ilustrátor. V Nitre prežil svoje detstvo a mladosť. Študoval na Umeleckej priemyselnej škole v Prahe odbor sochárstvo. Po druhej svetovej vojne savyst'ahoval do Izraela (1947) a usídlil sa v kibuci Haogen. Jadrom jeho tvorby sú grafické práce, vytvoril aj mnoho knižných ilustrácií a monumentálnych projektov. V priestoroch synagógy v Nitre je inštalovaná stála výstava jeho grafických listov. Čestný občan mesta Nitry.

GALGÁNEK, Teodor - 95. výročie narodenia, 30. výročie úmrtia

28. september 1923 Nitra - 3. apríl 1988 Nitra

Športový dejateľ a funkcionár, pôvodným povolaním dôstojník ČSLA. Dlhoročný funkcionár ACNitra a Plasty Nitra, najmä v oblasti futbalu, ale i hokeja a zápasenia. Autor knihy "70 rokov futbalu v Nitre" a príspevkov do športových, najmä futbalových bulletinov.

BÁRTFAY, Július- 130. výročie narodenia

28. september 1888 Nitra - 25. august 1979 Bratislava

Akademický sochár. Zakladateľská osobnosť slovenského sochárstva v medzivojnovom a povojnovom období. Navštevoval ľudovú školu v Nitre a v Székesfehérvári, 1902-1905 sa vyučil v dielni umeleckého stolára Antona Kökoviho v Nitre. V rokoch 1920-1930 absolvoval výtvarné štúdiá v Paríži a v Ríme. Okrem študijných pobytov v zahraničí trvalo žil a tvoril v Nitre, kde sú inštalované viaceré jeho diela.

MARKO, Mikuláš- 55. výročie narodenia, 15. výročie úmrtia

29. september 1963 Nitra - 22. marec 2003 Nitra, poch. v Novej Vsi nad Žitavou

Fotograf. Profesionálny fotograf z Vrábľ, ktorý sa podieľal na vydaní troch publikácií o meste Vrábľ: Vrábľ - kultúrne a historické pamiatky (1993), Vrábľ (1994) a Vrábľ na prelome tisícročí (2001). Vyfotografoval niekoľko tisícok záberov mesta Vrábľ a ako prvý fotograf fotil Vrábľ a Novú Ves nad Žitavou z vtáčej perspektívy. Vydal viacero pohľadníc mesta Vrábľ.

.

BABIAK, Tomáš - 35. výročie úmrtia

11. marec 1949 Nitra - 29. september 1983 Starý Smokovec - Vyšné Hágy

Športovec, oštepár, tréner. V rokoch 1982-1983 člen oddielu Stavbár Nitra. V roku 1967 získal v hode oštepom dorastenecký a v roku 1970 juniorský čs. rekord, 1972-1982 reprezentant ČSSR na medzinárodných podujatiach (spolu 22-krát), 1976 vytvoril osobný rekord v Budapešti hodom 84,72 m, v rokoch 1979 a 1981 majster ČSSR. Popri aktívnej pretekárskej činnosti sa venoval trénovaniu dorastencov. Roku 1980 Majster športu.

SAMASSA, Jozef- 190. výročie narodenia

30. september 1828 Zlaté Moravce - 20. august 1912 Eger (Maďarsko)

Pedagóg, cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ. Študoval na gymnáziu v Nitre, Leviciach, v Ostrihome, teológiu študoval vo Viedni. Pôsobil na gymnáziu v Trnave, na seminári v Pešti a v Ostrihome, od 1861 na univerzite v Pešti. V roku 1869 odborný radca ministerstva kultúry a výučby, titulárny opát, ostrihomský kanonik, spišský biskup, egerský arcibiskup a skutočný tajný radca, 1888 pápežský prelát, 1905 kardinál. V rokoch 1869-1871 poslanec Uhorského snemu za mesto Zlaté Moravce. V roku 1892 vyznamenaný veľkokrížom Radu sv. Štefana.

OKTÓBER

CSŐSZ, Michal Imrich - 180. výročie narodenia

1. október 1838 Kecskemét (Maďarsko) - 31. máj 1916 Zrenjanin (Srbsko a Čierna Hora). Stredoškolský profesor, historik školstva, piarista. Od roku 1864 profesor, v rokoch 1870-1886 riaditeľ gymnázia v Nitre. Autor okolo 80 knižných publikácií a niekoľko desiatok prekladov. Významné sú jeho práce o dejinách piaristického školstva na Slovensku a v Nitre a životopisy piaristov pôsobiacich na slovenskom území.

NÉČEI (Nécsey), Valentín - 145. výročie úmrtia

11. február 1809 Oslany - 2. október 1873 Nitra

Kňaz, národný dejateľ. Filozofické štúdiá absolvoval na seminári v Nitre, teologické na univerzite v Pešti. Od roku 1860 sídelný kanonik v Nitre. Svoju pastoračnú aktivitu zameral na mládež, organizoval nábožensko-kultúrne programy, zúčastňoval sa na mnohých národných aktivitách.

DAVIDEK - Dežő, Adolf - 130. výročie úmrtia

1852 Frýdlant nad Ostravicí (Česká republika) - 9. október 1888 Nitra

Bibliotekár, pedagóg. Študoval v Nitre a od roku 1878 pôsobil v nitrianskom seminári, prednášal filozofiu, viedol katedru cirkevného práva a cirkevných dejín, bol duchovným moderátorom bohoslovcov a ich špirituálom. Od roku 1885 bibliotekár v Diecéznej knižnici v Nitre.

PROHÁZKA (Prohászka), Otakar - 160. výročie narodenia

10. október 1858 Nitra - 2. apríl 1927 Budapešť (Maďarsko)

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, verejný činiteľ. Študoval na bohosloveckom seminári v Ostrihome, teológiu a filozofiu v Ríme. Od roku 1884 profesor teológie v Ostrihome, od 1904 v Budapešti, 1905 biskup v Stoličnom Belehrade. Člen Maďarskej akadémie vied a ďalších akademických inštitúcií a literárnych spoločností. V rokoch 1920-1922 poslanec maďarského parlamentu.

URBANOVSKÝ, Ján - 205. výročie úmrtia

12. apríl 1761 Maršová-Urbánová (dnes Maršová-Rašov) - 10. október 1813 Zbehy

Kňaz, bernolákovec. Teológiu študoval v generálnom seminári v Bratislave. Pôsobil v Balážskych Ďarmotách, Budíne, v Hornom Trhovišti, od roku 1807 špirituál Seminára sv. Štefana v Trnave a profesor na arcibiskupskom lýceu v Trnave, od 26.6.1811 farár a dekan v Zbehoch. Bol podporovateľom bernolákovcov a bernolákovským kazateľom.

GROSSMANN, Izrael - 130. výročie narodenia

11. október 1888 Radvanka (Rusko) - 1942 Nemecko

Kníhtlačiar. V rokoch 1916-1941 spolumajiteľ tlačiarne Hermes v Nitre, 1942 deportovaný do koncentračného tábora, kde zahynul.

BARTOSIEWICZ, Dominik - 15. výročie úmrtia

21. apríl 1912 Hlohovec - 11. október 2003 Beckov, poch. v Nitrianskych Hrnčiarovciach
Kňaz, vysokoškolský pedagóg, trpiteľ za vieru, sudca cirkevného súdu, pápežský prelát.
Študovala v rokoch 1938-1953 pôsobil v Nitre, od roku 1964 správca farnosti v Nitrianskych Hrnčiarovciach, zároveň vysokoškolský pedagóg na Teologickom inštitúte pri kňazskom seminári v Nitre, od roku 1990 člen Slovenskej liturgickej komisie. Autor viacerých teologických článkov.

CHOMKOVIČ, Gregor - 50. výročie úmrtia

19. apríl 1891 Przegonina (Poľsko) - 11. október 1968 Trenčín

Zootechnik, vysokoškolský profesor, člen korešpondent SAV, poľnohospodársky odborník. V rokoch 1952-1968 profesor na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre, 1956-1958 jej rektor. Vo vedeckovýskumnej činnosti sa zaoberal hydínarstvom, výživou a kŕmením ošípaných a hovädzie dobytky. Napísal vyše 300 vedeckých prác z odboru biológie a typológie hospodárskych zvierat, autor učebných textov a odborných článkov.

SABÓ (Szabó), Alojz - 200. výročie narodenia

14. október 1818 Neded - 13. marec 1904 Budapešť (Maďarsko)

Veterinárny lekár, univerzitný profesor. Od roku 1846 adjunkt honvédskeho práporu v Jászkunságu a školiteľ vojenských podkúvačov koní a felčiarov v Pešti, potom vyslanec lekárskeho zboru na školení lekárov a zverolekárov v Soprone, od 1851 univerzitný profesor v Pešti, 1876-1901 riaditeľ a učiteľ verejnej školy a výchovného ústavu v Pešti. Napísal dielo o besnote, od 1856 vydával časopis Magyar Néplap a založil časopis Századunk. Vyznamenaný krížom Františka Jozefa a titulom kráľovský radca.

ADAMOVSÁ (Mitická), Liliana - 80. výročie narodenia, 40. výročie úmrtia

14. október 1938 Žilina - 9. november 1978 Nitra

Múzejníčka, poľnohospodárska odborníčka. V rokoch 1955-1960 študovala na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Ako učiteľka pôsobila na Poľnohospodárskej majstrovskej škole vo Vrábl'och a na Strednej poľnohospodárskej technickej škole v Beladiciach, v rokoch 1961-1973 odborná pracovníčka Slovenského poľnohospodárskeho múzea v Nitre. Venovala sa štúdiu pôvodu, vývoja i úrovne šľachtenia a pestovania rozličných odrôd pšenice na Slovensku, histórie meteorologických pozorovaní v Gemerskej župe do r. 1881 a i. Výsledky vedeckej práce publikovala v odborných periodikách Agrikultúra a Sborník poľnohospodárskeho múzea v Nitre.

JENIS, Július- 80. výročie narodenia

18. október 1938 Nitra - 14. júl 2006 Nitra

Bábkoherec. Od roku 1960 člen Bábkového divadla v Nitre. Od počiatku svojho pôsobenia na javisku bol predstaviteľom drsných a tvrdých, zväčša záporných typov, neskôr sa predstavil aj v komediálnych až klaunovských postavách.

LÖGER, Gustáv- 120. výročie úmrtia

1827 Sobotište (dnes okres Senica) - 19. október 1898 Nitra

Fotograf, etnograf, kultúrny pracovník, podnikateľ. V Nitre fotografoval už od 60. rokov 19. storočia. Venoval sa portrétom i krajinkám. Vydal 28 kolorovaných fotografií ľudových krojov Nitrianskej župy, ktoré boli publikované v župnej monografii v roku 1899. K ďalším jeho aktivitám patrilo divadelníctvo. Lögerova činoherná a operetná spoločnosť vystupovala v Piešťanoch od roku 1869 pravidelne každý rok počas letnej kúpeľnej sezóny a pokračovala v predstaveniach v Nitre v hostinci U zlatého jeleňa (okolo rokov 1873-1874).

KUSENDA, Ján - 15. výročie úmrtia

16. september 1924 Bošáca - 19. október 2003 Zvolen, poch. v Nitre - Mlynárčiach

Herec. Od roku 1950 účinkoval v martinskom divadle a od roku 1956 člen Divadla Andreja Bagara v Nitre. Vytvoril vyše stodvadsať postáv. Pôsobil aj v televízii a vo filme.

ŠPÁNIK (Spányik), Michal Glycér - 235. výročie narodenia

20. október 1783 Neverice - 28. november 1850 Pešť (Maďarsko)

Kňaz, stredoškolský profesor, historik. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Nitre, filozofické a teologické štúdiá absolvoval vo Vacove a v Nitre. Pôsobil na gymnáziách v Podolínci, Debrecíne, Pešti a vo Vacove, v rokoch 1829-1832 riaditeľ gymnázia v Segedíne, potom predstavený rehoľného domu, asistent rehoľnej kapituly a asesor školského odboru miestodržiteľskej rady. Je autorom učebnice Compendium historiae regni Hungariae 1-2 (Príručka dejín Uhorského kráľovstva, Budapešť 1816-1840), diela Historia practica regni Hungariae (Pragmatické dejiny Uhorského kráľovstva, Budapešť 1820) a Doctrina educationis (Pedagogická veda, Budapešť 1835).

SZITÁS, Daniel - 40. výročie úmrtia

28. december 1910 Nitra - 20. október 1978 Bzince pod Javorinou, poch. v Svätoplukove.

Kňaz, redemptorista. Študoval na gymnáziu a vo Veľkom seminári v Nitre. Pôsobil ako kaplán v Novákoch, ako administrátor farnosti v Lehote pod Vtáčnikom. V roku 1945 vstúpil do noviciátura redemptoristov. Pôsobil v Bratislave v kaplnke sv. Cyrila a Metoda, zastával úrad prokurátora viceprovincie, bol kaplánom na Starých Horách. Po zrušení kláštorov, od roku 1960 pracoval na družstve vo Svätoplukove a v Pozemných stavbách v Nitre, od roku 1967 ako kaplán v Krakovanoch, 1971 farár v Bzinciach pod Javorinou.

KLÚČOVSKÝ, Štefan - 35. výročie úmrtia

31. december 1887 Nové Mesto nad Váhom - 31. október 1983 Nitra, poch. v Bratislave. Právnik, verejný činiteľ, nestor nitrianskych vinohradníkov a ovocinárov. Od roku 1920 pôsobil v Nitre. Bol posledným richtárom Horskej obce Zobor, založil a dlhé roky viedol Vinohradníckya ovocinársky spolok. Z jeho iniciatívy založili Mestský okrášľovací spolok (1928), ktorý sa zaslúžilo pretvorenie Sihote na mestský park.

KROBOT, Ján - 185. výročie úmrtia

3. september 1770 Banská Štiavnica - 31. október 1833 Nitra

Prírodovedec, univerzitný profesor. V rokoch 1790-1794 študoval teológiu v Nitre. Potom pôsobil akobiskupský tajomník a do roku 1801 profesor prírodných vied a matematiky diecezálneho seminára v Nitre. Neskôr učil v Bratislave a v rokoch 1816-1818 a 1824-1833 bol dekanom, začas i rektorom Kráľovskej univerzity v Pešti. Od roku 1825 nitriansky kanonik, 1827 titulárny opát a od 1830 kráľovský radca.

NOVEMBER**TERLANDAI, Ján - 310. výročie narodenia**

3. november 1708 Chynorany - 8. január 1770 Nitra

Náboženský spisovateľ, básnik, cirkevný hodnostár. Filozofiu a teológiu študoval v seminári v Nitre, ako chovanec Pázmanea na univerzite vo Viedni a v Trnave. Krátko pôsobil ako kaplán v Trenčíne, v rokoch 1734-1748 farár v Púchove, 1748-1753 v Ilave, roku 1749 titulárny kanonik. Roku 1753 sa stal kanonikom kapituly v Nitre, 1757 biskupský vikár a titulárny päťkostolský prepošt, 1764 biskup. Usporiadal Diecéznu knižnicu v Nitre, podporoval rozvoj cirkevného školstva. Bol literárne činný, uverejňoval príležitostné oslavné reči, kázne aj satirické básne.

VÁCI, Ján Tadeáš - 195. výročie úmrtia

18. jún 1780 Nitra - 5. november 1823 Trenčín

Učiteľ, básnik. V rokoch 1814-1815 vyučoval v Nitre, od roku 1821 pôsobil ako profesor humanitných predmetov v Trenčíne. Literárne činný, autor príležitostnej latinskej poézie, ovládal niekoľko jazykov, bol obľúbeným kazateľom.

VÁJLOK, Sándor - 105. výročie narodenia

7. november 1913 Diakovce - 31. december 1991 Budapešť (Maďarsko)

Literárny kritik, publicista. Gymnázium absolvoval v Komárne, vysokú školu v Bratislave, Prahe a v Tatabányi. Od svojich študentských čias bol členom krúžku Prohászka. Pôsobil ako učiteľ v Košiciach, neskôr v Budapešti na ministerstve kultúry, 1942-1948 na ministerstve zahraničných vecí, od 1949 úradník, potom podnikový inžinier v Országos Érc- és Ásványbányáknaál (Štátne rudné a minerálne banické závody).

KRUTÝ, Rudolf - 20. výročie úmrtia

23. marec 1915 Nové Zámky - 7. november 1998 Nitra

Lekár. Študoval na gymnáziu a Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V rokoch 1948-1985 riaditeľ Odborného liečebného ústavu tuberkulózy a respiračných chorôb Nitra-Zobor. Významná osobnosť slovenskej i európskej pneumoftizeológie. Bol riešiteľom mnohých výskumných úloh, napísal množstvo odborných prác, vrátane dvoch kníh, prednášal na odborných školeniach.

PÁSZTOR, Ján - 30. výročie úmrtia

27. január 1912 Prievidza - 8. november 1988 Nitra

Cirkevný hodnostár, publicista, právnik. Teológiu študoval na Bohosloveckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. V rokoch 1934-1936 pôsobil ako kaplán v Močenku, 1954-1961 farár v Nitre-Dolnom meste a v rokoch 1955-1961 zároveň riaditeľ Biskupského úradu v Nitre, 1968-1973 generálny vikár biskupa Eduarda Nécseyho a zároveň sídelný kanonik, od roku 1973 nitriansky biskup.

URBANEC, Bartolomej - 100. výročie narodenia, 35. výročie úmrtia

12. november 1918 Krompachy - 2. júl 1983 Bratislava

Hudobný skladateľ, dirigent. Hudobné vzdelanie získal na Štátnom konzervatóriu v Bratislave a v Prahe. Pôsobil ako dirigent Lúčnice, SLUKU a Symfonického orchestra Čs. rozhlasu, riaditeľ Novej scény v Bratislave, tajomník Zväzu slovenských skladateľov. Venoval sa úpravám ľudových piesní, skladateľskej tvorbe pre spevácke zbory, scénickej a filmovej hudbe. Je autorom piesní, komorných skladieb, symfonickej a koncertnej hudby a oper. Od roku 1964 pôsobil v Nitre a výrazne ovplyvnil rozvoj hudobného života.

ROSINSKÝ, Jozef - 45. výročie úmrtia

5. december 1897 Bánovce nad Bebravou - 12. november 1973 Nitra

Hudobný skladateľ, pedagóg, regenschori, zbormajster. Hudbu študoval a krátko pôsobil ako učiteľ hudby v Taliansku. V roku 1925 sa vrátil na Slovensko a od roku 1926 sa natrvalo usadil v Nitre, kde pôsobil ako profesor hudby, zbormajster a regenschori v Nitrianskej katedrále. Jeho tvorba bola veľmi bohatá a všestranná - skomponoval spolu 269 diel svetských a 542 diel cirkevných skladieb. Svojou aktívnou činnosťou sa zaslúžil o rozvoj hudobného a kultúrneho života v Nitre. V roku 1968 ocenený Cenou mesta Nitry.

FRAJKA, Ondrej - 40. výročie úmrtia

7. máj 1900 Zlaté Moravce - 12. november 1978 Topoľčianky

Robotník, zakladateľ komunistickej strany v Topoľčiankach, účastník protifašistického odboja, niekoľkokrát väznený. Pracovník Ponitrianskych tehelní v Zlatých Moravciach. Vyznamenaný Radom práce v roku 1960.

FERÉNYI, Juraj - 120. výročie narodenia

14. november 1898 Trenčianska Teplá - 15. september 1972 Nitra

Strojní inžinier-hydromechanik, vysokoškolský profesor, pedagóg. V rokoch 1916-1924 študoval strojnú a elektrotechnickú inžinierstvo na ČVUT v Prahe. V rokoch 1951-1958 pôsobil v Nitre ako hlavný inžinier Spojených cukrovarov, 1960-1968 učiteľ základov strojárskych výroby na Gymnáziu E. Gudernu v Nitre. Venoval sa hydromechanike a technológii výroby cukru. Autor monografií, odborných článkov a štúdií.

GRUBY, Dávid - 120. výročie úmrtia

20. august 1810 Nitra - 14. november 1898 Paríž (Francúzsko)

Lekár, prírodovedec. Študoval medicínu v Budapešti a vo Viedni. Od roku 1841 pôsobil ako lekár v Paríži. Prednášal v mnohých európskych krajinách, venoval sa výskumu v oblasti medicíny. Objavil skupinu Trichophyton tonsurans, vyvolávajúcu kožné choroby. Osobný lekár H. Heineho, V. Huga, F. Chopina, F. Liszta i ďalších známych umelcov. Autor viacerých odborných štúdií, spoluzakladateľ a podporovateľ sociálnych ústavov.

DODEK, Andrej - 85. výročie úmrtia

14. február 1866 Levice - 14. november 1933 Budapešť (Maďarsko)

Kňaz. Pôsobil ako kaplán v Častej, v rokoch 1893-1898 farár v obci Dubová pri Modre, 1898-1933 v Tekovských Nemciach. V Nemciach účinkoval na poli ľudovýchovnom, propagátor a organizátor družstevných myšlienok. Výsledkom jeho práce bolo založenie Úverového družstva v roku 1905 a Potravinového družstva v roku 1917. Zaslúžil sa o rozvoj ochotníckej divadelnej činnosti. Článkami prispieval do viacerých náboženských časopisov.

ETHEY, Gyula - 140. výročie narodenia

18. november 1878 Dömös (Maďarsko) - 3. október 1957 Čachtice

Historik, statikár. Študoval na gymnáziu, právo na univerzitách v Budapešti a v Kluži. Krátko župný úradník, potom hospodáril na rodinnom statku v Slázanoch, po 1945 žil v Čachticiach. Autorknižných publikácií z dejín okolia Nitry a Nového Mesta nad Váhom, štúdie a články publikoval v odborných časopisoch a novinách.

PATKA, Andrej - 110. výročie narodenia

15. výročie úmrtia

19. november 1908 Nemšová - 1. október 2003 Nitra, poch. v Nemšovej

Kňaz, apoštolský protonotár, publicista. Študoval a pôsobil v Nitre, v rokoch 1934-1937 ako archivár na Biskupskom úrade, 1941-50 notár, od roku 1990 riaditeľ Biskupskej kancelárie v Nitre. V rokoch 1954-1956 pôsobil ako kaplán v Sládečkovciach (dnes Močenok). V roku 1996 ocenený Cenou mesta Nitry.

ESTERHÁZI, Imrich - 255. výročie úmrtia

4. máj 1685 Szombathely (Maďarsko) - 19. november 1763 Nitra

Cirkevný hodnostár, verejný činiteľ, mecén, kráľovský radca. Od roku 1741 nitriansky biskup a župan. V nitrianskej diecéze pokračoval v rekatolizačnom úsilí svojich predchodcov. Dal vybudovať kostol v Žiranoch a v Močenku, pred vchodom do Biskupského hradu v Nitre dal postaviť prvú umeleckú sochu Nepoškvrneného počatia Panny Márie a opraviť poškodenú klenbu nitrianskej katedrály.

LIESKOVSKÝ, Andrej - 105. výročie narodenia

22. november 1913 Hlohovec - 18. marec 1995 Bratislava

Hudobník, hudobný skladateľ. Základnú školu a v rokoch 1928-1932 reálne gymnázium absolvoval v Nitre. Na nitrianskej hudobnej škole získal základy v hre na hudobných nástrojoch i v hudobnej teórii. Už v roku 1930 založil v Nitre svoj prvý orchester Jazz Band. Účinkoval v rôznych poloprofesionálnych a profesionálnych hudobných telesách. Od roku 1950 bol redaktorom zábavnej atanečnej hudby Československého rozhlasu. Zložil vyše 170 tanečných piesní, väčšina vyšla na gramoplatniach a hrala sa v rozhlase.

LÓWY, Anton - 85. výročie úmrtia

24. december 1852 Hlohovec - 22. november 1933 Nitra

Kníhtlačiar, knihár. Od 1900 majiteľ tlačiarne v Nitre. Tlačil knihy regionálnych autorov a spolkov, merkantilné a drobné tlače, kalendáre, noviny a časopisy.

SZLÁVY (Slávy), József - 200. výročie narodenia

23. november 1818 Győr (Maďarsko) - 8. august 1900 Nová Ves nad Žitavou

Politik a štátnik, banský inžinier, statkár. Študoval na Baníckej a lesníckej akadémii v BanskejŠtiavnici. V roku 1865 župan Biharskej župy, 1869 štátny tajomník pre veci vnútorné, 1870-1872 minister poľnohospodárstva, priemyslu a obchodu, 1872-1874 a 1880-1882 ministerský predseda uhorskej vlády, zároveň i minister financií, 1873 skutočný vnútorný tajný radca, 1882 strážca uh. koruny. Začiatkom 80. rokov žil na svojom majetku v Novej Vsi nad Žitavou. Roku 1873 vyznamenaný veľkokrížom Leopoldovho radu, 1882 veľkokrížom Radu sv. Štefana.

LANG (Láng), Adolf František - 155. výročie úmrtia

1795 Budapešť-Pešť (Maďarsko) - 23. november 1863 Nitra

Prírodovedec, lekárnik. V rokoch. 1832-1858 majiteľ lekárne v Nitre. Zastával viaceré funkcie v mestskom magistráte i župe. Venoval sa botanike a zoológii. V Nitre založil rozsiahlu prírodovedeckú zbierku, ktorá obsahovala 60 000 domácich i cudzozemských rastlín. Z oblasti zoológie venoval mnoho úsilia štúdiu slimákov a lastúr. Spoluzakladateľ Bratislavského lekársko-prírodovedného spolku. V roku 1848 založil, vydával a redigoval v Nitre prvý lekárnický časopis v Uhorsku, Gyógyszerészeti

Hírlap, 1856-1858 spolu s nitrianskym lekárnikom dr. Chrenóci-Nad'omredigoval časopis pre prírodné vedy, medicínu a veterinárstvo Magyarhoni Természetbarát – Der Naturfreund von Ungarn. Člen mnohých vedeckých spoločností a spolkov doma i vo svete.

KUBRANSKÝ, Ladislav - 335. výročie narodenia

280. výročie úmrtia

24. november 1683 Prievidza - 28. október 1738 Nitra

Provinciál, pedagóg, básnik. Už v čase filozofických a teologických štúdií vyučoval na piaristických školách. Najdlhšie pôsobil v Nitre, v roku 1702 vyučoval gramatiku, v rokoch 1712-1738 prefekt školy, profesor filozofie, rektor rehoľného domu, provinciálny asistent. Roku 1726 generálny komisár rehole piaristov. V rokoch 1727-1730 a od roku 1737 provinciálny predstavený Uhorskej rehoľnej provincie piaristov. V rokoch 1724, 1730, 1736 sa zúčastnil v Ríme na generálnej kapitule piaristov.

BATTHYÁNY (Baťán), Viliam - 95. výročie úmrtia

14. marec 1870 Zalaszentgrót (Maďarsko) - 24. november 1923 Güssing (Rakúsko)

Cirkevný hodnostár, publicista. Študoval na univerzite v Innsbrucku a v Ríme, doktor kanonického práva. Pôsobil v cirkevnej správe, 1900 nitriansky kanonik, 1904 koadjútór nitrianskeho biskupa. Bendeho s právom nástupníctva, 1906-1918 nitriansky biskup.

SVOBODOVÁ, Etela - 115. výročie narodenia

25. november 1903 Banská Štiavnica - 3. august 1986 Trnava

Spisovateľka pre deti a mládež, prozaička, dramatička, pedagogička. Študovala na učiteľskom ústave v Bratislave a v Trnave. V rokoch 1954-1960 pôsobila na Strednej všeobecno-vzdelávacej škole v Šali. Na dôchodku žila v Šali, od 1972 v Trnave. Zostavovateľka výberu Nedel'né besiedky pre ľudové meštianske školy (1927), ktoré zhudobnil M. Schneider-Trnavský. Písala umelé rozprávky, ktoré uverejňovala v detských časopisoch Orlik a Priateľ dietok i v detských rubrikách periodík Kultúra a Slovenka.

GRIESBACH, Augustín - 145. výročie narodenia

26. november 1873 Trnava - 8. október 1950 Vinodol

Učiteľ, ovocinár. Pôsobil vo Vinodole. Tvorca cyklu ovocinárske prednášky o prácach v obecných školách, výsadbe, štepení, chorobách, škodcoch, spracovaní a speňažovaní ovocia, ktorý usporiadal Hospodársky spolok údolia Nitry.

VURUM (Warum, Wurum), Jozef - 255. výročie narodenia

180. výročie úmrtia

27. november 1763 Trnava - 2. máj 1838 Močenok, poch. v Nitre

Cirkevný hodnostár, národno-kultúrny činovník, historik, mecén, verejný činiteľ. Teológiu študoval v Trnave, v Nitre a vo Viedni. Pôsobil ako biskupský tajomník a profesor cirkevného práva a dejín v Nitre. V rokoch 1827-1838 nitriansky biskup. V rokoch 1792 spoluzakladateľ pobočného stánku Slovenského učeného tovarišstva v Nitre, mecén Spolku milovníkov reči a literatúry slovenskej. Venoval sa histórii a archívnictvu.

DECEMBER

MAAR, Karol - 205. výročie narodenia

140. výročie úmrtia

1. december 1813 Želiezovce - 22. február 1878 Bratislava

Náboženský spisovateľ. V rokoch 1830-1832 študoval filozofiu v Trnave, 1832-1837 teológiu vo Viedni. Od 1837 rímsko-katolícky kaplán v Strede nad Váhom, Šali a v Bratislave. Od roku 1843 administrátor, 1853 farár v Kostole sv. Trojice, 1854 pápežský komorník v Bratislave. Autor príležitostných kázní.

JAVOR, Pavol - 95. výročie úmrtia

3. december 1923 Hontianske Nemce - 13. apríl 2002 Nitra

Vysokoškolský pedagóg, folklorista, choreograf, etnograf, etnomuzikológ, upravovateľ ľudových piesní, režisér. V roku 1967 založil pri vtedajšej Ľudovej škole umenia v Nitre prvú detskú ľudovú hudbu, detskú cimbalovku Nitran. Pôsobil ako umelecký vedúci vysokoškolského folklórneho súboru Ponitran pri PF v Nitre. Zbieral informácie zo všetkých oblastí ľudovej kultúry, ľudové piesne, zvyky, obyčaje, tance v regiónoch Ponitria, Tekova, Hontu, Gemera i u Slovákov žijúcich v zahraničí, najmä v rumunskom Bihore a Benáte.

GÁBRIŠ, Július - 105. výročie narodenia

5. december 1913 Tesárske Mlyňany - 13. november 1987 Trnava, poch. v Tesárskych Mlyňanoch. Cirkevný hodnostár, historik, pedagóg. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach, od roku 1933 v biskupskom seminári v Trnave. Teologické štúdiá dokončil na Bohosloveckej fakulte a v rokoch 1940-1944 získal doktorát prírodných vied na Slovenskej univerzite v Bratislave. V roku 1973 titulárny biskup dekoriánsky, 1978 apoštolský administrátor trnavskej arcidiecézy, biskup Trnavskej diecézy. Angažoval sa v rámci združenia Pacem in terris, od konca 70. rokov sa dostával do určitej opozície voči totalitnému štátu a výraznejšie sa zastával záujmov veriacich.

ČÁDY, Pavol - 40. výročie úmrtia

9. august 1911 Nitra - 5. december 1978 Bratislava

Hudobný skladateľ, textár a libretista, učiteľ. Do roku 1933 študoval na reálnom gymnáziu v Nitre. Základné hudobné vzdelanie získal u vojenského kapelníka S. Koubka

v Nitre, súkromneštudoval aj kompozíciu, hru na husliach a klavíri. Spoluzakladateľ modernej slovenskej tanečnej hudby, najmä neskoršieho obdobia tzv. slovenského tanga, autor textov k vlastným skladbám, ako aj na hudbu iných skladateľov, operety a rozhlasových hier.

ŠVEC, Marián - 10. výročie úmrtia

4. september 1946 Nitra-Dolné Krškany - 7. december 2008 Prešov

Spisovateľ, publicista. Študoval na Pedagogickej fakulte v Nitre. Po ročnom pôsobení ako učiteľpracoval v rokoch 1969-1973 v Okresnom osvetovom stredisku v Nitre, neskôr ako vedúci účelového zariadenia pre mimoškolskú a mimopracovnú činnosť študentov a zamestnancov Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Autor románov Skúška (1978), Skúsenosť (1981) a Tichá teplá vôňa zeme (1985).

LITOBORSKÝ, Bohumil - 60. výročie úmrtia

4. október 1882 Praha (Česká republika) - 11. december 1958 Trenčín

Český hudobník, vojenský kapelník. Pôsobil v Nitre od roku 1920 ako dirigent posádkovej hudby, v rokoch 1929-1934 riaditeľ Mestskej hudobnej školy v Nitre. Organizoval náročné symfonické koncerty pre nitriansku verejnosť.

TURBA, Ján - 100. výročie narodenia

12. december 1918 Nitra - 30. apríl 1991 Nitra

Verejný činiteľ. Od roku 1957 podpredseda a člen Rady Mestského národného výboru, v rokoch 1963-1971 predseda Mestského národného výboru v Nitre. Zaslúžil sa o novodobú výstavbu mesta, pričom kládol dôraz na zlepšenie životného prostredia a na skvalitnenie služieb obyvateľstvu. Za zásluhy o rozvoj mesta mu bola v roku 1969 udelená Cena mesta Nitry.

LACA, Ján - 90 výročie narodenia

12. december 1928 Tajná - 3. február 2009 Nitra, poch. v Tajnej

Dramaturg. Študoval na Obchodnej škole v Nitre a na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Pôsobil na Novej scéne v Bratislave, v rokoch 1955-1991 dramaturg Divadla Andreja Bagara v Nitre. Venoval sa prekladom divadelných hier z maďarčiny, ruštiny a češtiny. Dlhoročný organizačný pracovník festivalu Májová divadelná Nitra, redaktor festivalových bulletinov.

FRAŠTACKÝ, Štefan - 35. výročie úmrtia

6. december 1900 Beluša - 13. december 1983 Nitra

Lekár-chirurg. Od roku 1935 pôsobil v Nitre ako prednosta chirurgického a gynekologicko-pôrodnického oddelenia nitrianskej nemocnice. Zaslúžil sa o výstavbu nových objektov a budovaní nových oddelení nemocnice, inicioval nové chirurgické

metódy. Ako jeden z prvých na svete uskutočnil náhrady orgánov brušnej dutiny s použitím transplantátu a zaviedol vnútornú drenáž žlčových ciest.

PAULIČKA, Pavel - 100. výročie narodenia, 40. výročie úmrtia

14. december 1918 Nadlice - 29. marec 1978 Turček, poch. v Nitre. Zootechnik, organizátor poľnohospodárskej veľkovýroby. Študoval na stredných poľnohospodárskych školách v Nitre a Martine, v rokoch 1953-1958 na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Od roku 1967 pôsobil ako riaditeľ v Plemenárskom podniku v Topoľčiankach, v rokoch 1972-1978 generálny riaditeľ Majetku stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy v Nitre. Spoluautor viacerých odborných prác o šľachtení a produkcii mäsových typov ošípaných.

HAVETTA, Jonáš - 90. výročie narodenia

14. december 1928 Veľké Vozokany - 24. december 2007 Veľké Vozokany
Včelár, režisér - amatér. Vo Veľkých Vozokanoch prežil celý svoj život. Ochotníckemu divadlu sa venoval od mladosti, najskôr ako herec, potom ako režisér. Každý rok nacvičil divadelnú hru. Pri výbere hier sa zameriaval na slovenských autorov a väčšinou to boli hry z dedinského prostredia. Včelárstvu sa venoval od mladosti až do konca života. Venoval sa začínajúcim včelárom, radil im a pomáhal.

SCOLARI, Ignác - 210. výročie narodenia

15. december 1808 Banská Bystrica - 4. marec 1887 Tesárske Mlyňany (Tesáre)
Katolícky kňaz. Od roku 1868 pôsobil v Tesárskych Mlyňanoch. Patril medzi prvých členov Matice slovenskej.

DUŠINSKÝ, Leopold - 185. výročie narodenia

15. december 1833 Letohrad (Česká republika) - 12. júl 1911 Nitra
Hudobný skladateľ, pedagóg. Študoval hru na organe u K. Fr. Pitscha v Prahe. Učiteľ a organistav Bánovciach nad Bebravou, od 1863 regenschori a zbormajster biskupskej katedrály v Nitre a súkromne vyučoval hru na klavíri a na husliach. Autor početných sakrálnych skladieb a upravovateľ viacerých ľudových piesní najmä z okolia Nitry. Zaslúžil sa o rozvoj hudobného života v Nitre.

KOSOVÍČ, Karol - 215. výročie narodenia

16. december 1803 Ivanka pri Nitre - 19. jún 1841 Ivanka pri Nitre
Právnik. Študoval na gymnáziu v Nitre a na Kráľovskej akadémii v Bratislave. V rokoch 1825-1827 snemový pisár vyslancov Nitrianskej stolice, 1827-1837 podnotár Nitrianskej stolice.

RYBÁNY, Oliver - 170. výročie narodenia

21. december 1848 Trnava - 25. september 1929 Tešedíkovo

Prekladateľ, kňaz. Študoval na gymnáziu v Trnave, teológiu na seminári v Ostrihome. Pôsobil akokaplán v Nedede, od 1907 v Tešedíkove. Prekladal z francúzskej a nemeckej literatúry do maďarčiny romány a novely, ktoré uverejňoval v časopisoch.

KOVÁČ, Ján - 100. výročie narodenia

21. december 1918 Nová Ves nad Žitavou - 3. apríl 1977 Bojnice, pochovaný v Novej Vsi nad Žitavou. Historik, múzejník. Študoval na gymnáziu v Zlatých Moravciach a na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave odbor dejepis a slovenčinu. Pôsobil ako stredoškolský profesor vo Zvolene, v rokoch 1944-1946 profesor gymnázia v Nitre, potom v Košiciach. V roku 1952 prešiel pracovať na úsek múzejníctva. Bol riaditeľom Krajského múzea v Banskej Bystrici, od roku 1961 pracovník Vlastivedného múzea v Bojniciach. Autor štúdií a článkov z dejín Prievidze a Handlovej, zostavil monografiu o Bojniciach, zredigoval zborník Horná Nitra a pod.

KALIX, Eugen - 120. výročie narodenia

22. december 1898 Nitra - 7. september 1950 Maracaibo (Venezuela)

Hudobný pedagóg a skladateľ, klavírny virtuóz. Brat Vojtecha K. Pochádzal z hudobne podnetného prostredia. Svoj talent rozvíjal najprv v súkromnej škole v Nitre, potom v Budapešti a Prahe. Vynikajúci klavírny umelec, koncertoval po celej Európe. Po vojne sa presťahoval do Venezuely.

KMEŤKO, Karol - 70. výročie úmrtia

12. december 1875 Dolné Držkovce-Veľké Držkovce - 22. december 1948 Nitra

Cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ, národovec. Študoval na gymnáziu v Nitre, teológiu v Budapešti. Od roku 1921 nitriansky biskup, od 1944 titulárny arcibiskup. V rokoch 1918-1922 poslanec Národného zhromaždenia, v roku 1918 signatár Deklarácie slovenského národa. Venoval sa budovaniu cirkevného školstva a rozvoju misionárskej práce, charite. Autor publikácií a článkov v cirkevných periodikách.

CSETE (Čete), Štefan - 370. výročie narodenia, 300. výročie úmrtia

25. december 1648 Šaľa - 18. marec 1718 Sopron (Maďarsko)

Náboženský spisovateľ, učiteľ, jezuita. V rokoch 1673-1675 profesor na rehol'ných školách v Užhorode a v Trnave, 1683-1700 na jezuitskej akadémii v Kluži, Székesfehérvári i v Trnave, maďarský kazateľ v Győri a v rokoch 1707-1709 v Trnave, 1710-1718 zástupca rehol'ného provinciála, napokon predstavený kláštora v Šoprone. Autor vyše 1 600 kázní, zväčša v rukopisoch, časť vyšla posmrtné.

VAVRICA, Ján - 80. výročie úmrtia

6. apríl 1891 Nitra - 28. december 1938 Trenčín

Politický pracovník, funkcionár robotníckeho hnutia, úradník. Základnú a meštiansku školu vychodil v Nitre v rokoch 1897-1905. Pracoval ako stolársky pomocník, stolár,

neskôr v Budapešti ako obchodný cestujúci, v rokoch 1923-1933 úradník Okresnej nemocenskej poisťovne v Nitre. Člen Sociálno demokratickej strany Uhorska, v roku 1918 predseda jej organizácie v Nitre. Bojoval v Červenej armáde, v roku 1919 ľudový komisár vojenstva tzv. Slovenskej republiky rád.

ŠAFAROVÍČ, Anton Daniel - 215. výročie úmrtia

21. júl 1741 Slopná - 31. december 1803 Nitra

Cirkevný hodnostár, historik, bernolákovec. Od roku 1765 pôsobil v Nitre ako kaplán, v roku 1787 titulárny, od 1797 skutočný nitriansky kanonik v Jarku. Člen a mecén nitrianskej pobočky Slovenského učeného tovarišstva. Autor dejín nitrianskej diecézy, napísal niekoľko latinských filozofických diel.

KONŠTANTÍN Preslavský - 1155. výročie narodenia

863 pravdepodobne Macedónia - 915 Preslav

Učeník vierozvestov, biskup. Na naše územie prišiel spolu s vierozvestmi Konštantínom Cyrilom a Metodom i s ďalšími šíriteľmi kresťanstva. V nitrianskej a považskej doline sa podieľal na pastorácii ľudu a patrila k vzorným učeníkom a učiteľom. Po rozpustení nitrianskeho zoborského učilišťa musel aj on odísť z Nitry, usadil sa v Preslavi.

MERCADER, Kamil - 155. výročie narodenia

1863 Nitra - 1906 Philadelphia (USA), poch. 7. 10. 1906 v Nitre

Strojní inžinier, vynálezca. Študoval na gymnáziu v Nitre, hlavný inžinier americkej oceliarskej spoločnosti Carnegie-Steel. V Nitre mal manufaktúru na výrobu mydla a sviečok.

MARKHOT, Július (Gyula) - 100. výročie úmrtia

1857 Veľké Janíkovce - 1918 Ivanka pri Nitre

Verejný činiteľ, úradník. V roku 1906 nitriansky župan. Založil župný výbor na ochranu ústavy. V rokoch 1905-1906 prestaval ivanský kaštieľ na reprezentačné rodové sídlo.

FARKAŠ, Jozef - 170. výročie úmrtia

koniec 18. stor. Vlková - 1848 Budapešť (Maďarsko)

Rytec, maliar. Pôsobil v Pešti a v Bratislave. Zhotovoval pečate, venoval sa ocelo- a medirytectvu. Okrem grafík a ilustrácií ku knihám vyryl tri grafiky : Nitra kedysi, Nitra dnes (podľa kresby Jozefa Wiesnera) a roku 1835 erb nitrianskeho biskupa do knihy *Episcopatus Nitriensis eiusque praesulum Memoria ...* (Bratislava 1835). Grafika Pohľad na Bratislavský hrad (podľa Miletzovej kresby) je v knihe *Vilma Almanach* (Budapest 1835).

17.1 Kalendár výročí udalostí

- Z roku 1113 - pochádza prvá písomná zmienka o obci Dražovce (r. 1975 pričlenená k Nitre); - 905. Výročie
- 26. mája 1878 – 26. mája bolo otvorené Župné múzeum v Nitre; - 140. Výročie
- 1883- bolo postavené prvé divadlo v Nitres kapacitou 360 miest. Budova stála na mieste terajšej hlavnej pošty a bola zničená počas druhej svetovej vojny; - 135. výročie
- 23. júna 1923 bola zriadená Mestská verejná knižnica v Nitre, dnes Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre; - 95. Výročie
- 26. júna 1948 bolo zriadené prvé ftizeologické pracovisko v Nitrev kaštieli v Lefantovciach, dnesje z nej Špecializovaná nemocnica sv. Svorada na Zobore; - 70. výročie
- v roku 1953 - bol založený Archeologický ústav SAV, vedecké pracovisko SAV pre prehistorickú, protohistorickú a historickú archeológiu so sídlom v Nitre. Pracoviská má v Košiciach a Bratislave; - 65. výročie
- v roku 1953 - vznikol v NitreOkresný dom osvetu, dnes Krajské osvetové stredisko v Nitre; - 65. výročie
- v roku 1953 - sa začala písať v Nitre história vzniku Centra voľného času Domino v Nitre; - 65. výročie
- v roku 1973 - sa konal prvý medzinárodný poľnohospodársky a potravinársky veľtrh Agrokomplex v Nitre (Národné výstavisko agrokomplex, š.p. v Nitre); - 45. výročie

Zdroj: Krajská knižnica Karola Kmeťka, edičná činnosť knižnice

18. Index

JANUÁR 2019

- V utorok **1. januára** sa v piaristickom Kostole sv. Ladislava v Nitre uskutočnil novoročný koncert.
- V nedeľu **6. januára**, na slávnosť Troch kráľov, sa na Nitrianskom hrade uskutočnil Trojkráľový koncert.
- V januári tohto roka zainštalovali do Veľkej sále Mestského úradu v Nitre tri kamery, dve snímajú poslancov, jedna je zacielená na predsednícky stôl, za ktorým sedí primátor a obaja viceprimátori, prednosta, hlavná kontrolórka, vedúca právneho a organizačného odboru. S odstupom času prenos zo zasadnutia „zavesili“ na mestskom webe.
- V utorok **8. januára** bol za prednostu mestského úradu menovaný Mgr. Ján Odzgan z Bratislavy.
- Vo štvrtok **17. januára** sa v Synagóge uskutočnilo podujatie Peter Michalica predstavuje talenty Nitry.
- V nedeľu **14. januára** sa na Veľkej Hangócke v Mestskom parku na Sihoti uskutočnil zraz ľadových medved'ov – otužilcov.
- Vo štvrtok **17. januára** sa v nitrianskej Synagóge uskutočnilo podujatie Peter Michalica predstavuje talenty Nitry. Na koncerte sa predstavili hudobné nadané deti, navštevu-júce nitrianske umelecké školy.
- V dňoch **18. - 19. januára** na výstavisku Agrokomplex knala svadobná výstava s názvom Svadobné dni a Beauté 2019.
- V piatok **18. januára** sa v Štúdiu Divadla Andreja Bagara v Nitre konala premiéra hry s názvom Meno.
- V piatok **25. januára** sa v Parku kultúry a oddychu uskutočnil Mestský reprezentačný ples.
- V stredu **30. januára** v nitrianskej Synagóge ocenili Srdcom na dlani najlepších dobrovoľníkov mesta Nitry za ich aktivity v kalendáriom roku 2018.

FEBRUÁR 2019

- Prvým veľvyslancom, s ktorým sa novozvolený primátor mesta Nitry Marek Hattas od nástupu do funkcie oficiálne stretol, bol mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Maltézskeho rádu na Slovensku J. Ex. Alfréd Schönborg von Hartenstein. Rokovali spolu **1. februára**.
- Dňa **4. februára** prijal primátor mesta Nitry Marek Hattas veľvyslankyňu Írskej repub-liky Hildu Ó Riain. Po spoločnom rokovaní si írsky ambasádorka pozrela Nitriansky hrad, katedrálu a Diecézne múzeum.

- Dňa **12. februára** zavítal do Nitry Henk van der Kwast, veľvyslanec Holandského kráľovstva v SR.
- V dňoch **14. až 15. februára** navštívila delegácia mesta Nitry na čele s primátorom Marekom Hattasom partnerské mesto České Budějovice. Návšteva sa konala pri príležitosti 25.výročia nadviazania spolupráce Nitry s Č. Budějovicami.
- Vo štvrtok **21. februára** večer sa zišlo pred Filozofickou fakultou UKF v Nitre na tichej pietnej spomienke na prvé výročie vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej.
- Výstava pre rybárov, poľovníkov a včelárov sa uskutočnila **od 23. do 24. februára** na výstavisku Agrokomplex v Nitre.
- Primátor mesta Nitry Marek Hattas udelil dňa **23. februára** Cenu primátora mesta Nitry Folklórnemu súboru FURMANI za zachovávanie, rozvíjanie a šírenie hodnôt tradičnej ľudovej kultúry a za úspešnú reprezentáciu Nitry v domácom i medzinárodnom meradle.
- V nedeľu **24. februára** sa uskutočnilo valné zhromaždenie členov Nitrianskej kráľovskej vínnej cesty v priestoroch Reštaurácie OKO na Ulici Fraňa Mojtu v Nitre.

MAREC 2019

- V sobotu **2. marca** sa na pešej zóne a na Svätoplukovom námestí uskutočnili Nitrianske fašiangy – celodenné zábavné podujatie, v rámci ktorého účinkovali rôzne hudobné skupiny, po pešej zóne prešiel sprievod a v zmysle ľudových tradícií sa pochovávala basa.
- V pondelok **5. marca** sa v Krajskej knižnici Karola Kmeťka v Nitre uskutočnilo slávnostné otvorenie celoslovenských Dní slovenských knižníc.
- V piatok **8. marca** a v sobotu **9. marca** sa v Divadle Andreja Bagara uskutočnila premiéra inscenácie Hlava XXII.
- V piatok **8. marca** bola v Starom divadle Andreja Bagara premiéra inscenácie Prízraky.
- V dňoch **5. – 10. marca** sa na výstavisku Agrokomplex uskutočnila 29. ročník veľtrhu Nábytok a bývanie, Fórum dizajnu a Moderné drevodomy.
- V stredu **12. marca** bola v Synagóge otvorená výstava Pod krídlami anjela.
- V stredu **13. marca** si zamestnanci, učitelia, rodičia a deti navštevujúce Materskú školu Za humnami pripomenuli 40. výročie vzniku tejto predškolskej ustanovizne.
- V pondelok **18. marca** prijal primátor Nitry Marek Hattas mimoriadnu a splnomocnenú veľvyslankyňu Turecka pani Hatice Aslıgül Üğdül, s ktorou sa primátor Marek Hattas zúčastnil na kladení vencov na cintoríne obetí 1. svetovej vojny v Nitre-Mynárčiach.

- V utorok **19. marca** dopoludnia prijal primátor Marek Hattas mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Poľskej republiky na Slovensku Krzysztofa Strzałku.
- Okrúhlu 80. reprízu divácky mimoriadne obľúbeného muzikálu Povolanie pápež si **19. marca** do Nitry prišiel pozrieť veľvyslanec Poľskej republiky Krzysztof Strzałka. Po stretnutí s vedením Divadla Andreja Bagara (DAB) v Nitre využil aj možnosť stretnúť sa s hercom Jánom Gallovičom, ktorý stvárňuje pápeža Jána Pavla II. a v krátkom príhovore pozdravil aj divákov Divadla Andreja Bagara.
- V utorok **19. marca** odpoľudnia prijal primátor Marek Hattas mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Indie.
- Vo štvrtok **21. marca** od 8.00 hodiny pokračovalo druhým dňom 3. zasadnutie mestského zastupiteľstva.
- Vo štvrtok **21. marca** sa na Mestskom úrade v Nitre uskutočnila primátorská kvapka krvi.
- Vo štvrtok **21. marca** sa koncertom Slovenského komorného orchestra otvorili v Synagóge v Nitre 46. ročník Nitrianskej hudobnej jari 2019.
- Vo štvrtok **21. marca** sa na Svätoplukovom námestí v Nitre uskutočnila slávnosť pri príležitosti Dňa vody.
- V dňoch **19. - 20. marca** sa v kinosálach Mlyny Cinemax uskutočnil medzinárodný filmový festival Ekotofilm – Envirofilm.
- V Divadle Andreja Bagara v Nitre sa v nedeľu 24. marca uskutočnil benefičný koncert Gymnázia na Golianovej ulici.
- V dňoch **26. až 30. marca** sa na výstavisku Agrokomplex uskutočnil 7. Ročník medzinárodného poľnohospodárskeho veľtrhu Afgrosalón.
- V utorok **26. marca** o 15.00 hodine sa na Mestskom cintoríne v Nitre uskutočnil pietny akt kladenia vencov na pamiatku obetí bombardovania Nitry - v deň 74. výročia bombardovania Nitry v roku 1945. Zahynulo vtedy 345 Nitranov, ktorí sú pochovaní v dvoch hrobách na Mestskom cintoríne.
- V stredu **27. marca** zavítal na návštevu Nitry Christophe Léonzi, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Francúzskej republiky v SR so sídlom v Bratislave.
- V stredu **27. marca** sa v sále Spojenej školy na Ulici Boženy Slančíkovej uskutočnil medzinárodný gastronomický festival.
- V stredu **27. marca** sa v sále Ponitrianskeho múzea v Nitre uskutočnila beseda so spisovateľom Jozefom Banášom z Bratislavy, autorom viacerých kníh.
- Vo štvrtok **28. marca** usporiadal okresné oslavy Dňa učiteľov odbor školstva Okresného úradu v Nitre. Slávnostné podujatie sa konalo v aule Gymnázia na Párovskej ulici v Nitre, kde bolo ocenených 35 pedagogických zamestnancov.
- Slávnostným zhromaždením a položením vencov k Pamätníku víťazstva pred budovou Okresného úradu v Nitre si v piatok **29. marca** pripomenuli obyvatelia Nitry 74. výročie oslobodenia mesta spod fašistickej okupácie.

- V piatok **29. marca** dopoludnia sa v Synagóge uskutočnili mestské oslavy Dňa učiteľov, na ktorých boli ocenení učitelia nitrianskych základných a materských škôl, Centra voľného času a ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre.
- V piatok **29. marca** podvečer sa v Synagóge konalo slávnostné vyhlásenie najlepších športovcov mesta Nitry.
- V sobotu **30. marca** sa konalo druhé kolo volieb prezidenta Slovenskej republiky. Za prezidentku SR bola zvolená Zuzana Čaputová.
- V nedeľu **31. marca** bol po viac ako 150 rokoch svojej existencie bol konsekrovaný Farský kostol Navštívenia Panny Márie v Nitre. Obrad vykonal na štvrtú pôstnu nedeľu nitriansky biskup Viliam Judák.

APRÍL 2019

- V pondelok **1. apríla** o 11. hodine sa v spoločenskej miestnosti v Spojenej škole na Slančíkovej ulici 2 v Nitre uskutočnili krajské oslavy Dňa učiteľov. Na podujatí predseda NSK Milan Belica ocenil pedagógov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK aj riaditeľov stredných škôl, v ktorých najúspešnejšie aplikujú systém duálneho vzdelávania.
- V piatok **5. apríla** sa v Strednej odbornej stavebnej škole na Nábreží mládeže konala medzinárodná súťaž praktických zručností a odborných vedomostí v učebnom odbore Murár 2019 – vyhodnotenie súťaže spojené s prehliadkou súťažných prác.
- V utorok **9. apríla** navštívil primátora mesta Mareka Hattasa zástupca kanadskej ambasády John von Kaufmann.
- V stredu **10. apríla** prijal primátor Nitry Marek Hattas veľvyslanca Španielskeho kráľovstva Luisa Belzuza de los Ríosa.
- V dňoch **11. a 12. apríla** sa konal v Študentskom domove Bernolák uskutočnil v poradí XXXVI. Zoborský deň a XVII. Bitterov osteologický deň.
- V sobotu **15. apríla** sa v Banskej Bystrici uskutočnil celoslovenský kongres mimoparlamentnej strany Šanca. Zástupca primátora mesta Nitry daniel Balko bol na sneme zvolený za podpredsedu tejto mimoparlamentnej strany.
- V dňoch **16. a 17. apríla** sa na výstavisku Agrokomplex konal 8. ročník veľtrhu pracovných príležitostí Job Expo.
- Vo štvrtok **18. apríla** prijal primátor mesta Nitra Marek Hattas veľvyslanca Gruzínskej republiky Georgija Robakidzeho.
- Vo štvrtok **18. apríla** sa v Župnom dome konalo slávnostné odovzdanie ocenení Starostlivý anjel.
- V dňoch **25. - 28. apríla** sa na výstavisku AX konala predajná výstava pre záhradkárov Gardenia, stavebná výstava Dom Expo a výstava bonsajov Bonsai Gallery.

- V dňoch **24. apríla až 10. mája** sa v Nitre konal v poradí 17. ročník Nitrianskych univerzitných dní.
- Vo štvrtok **25. apríla** sa v koncertnej sále Župného domu v Nitre konalo slávnostné oceňovanie najúspešnejších športovcov Nitrianskeho kraja za rok 2018.
- Dňa **26. apríla** zomrel vo veku 84 rokov zomrel nositeľ Ceny mesta Nitry - doc. PhDr. Zdenko Belaj, CSc., bývalý dlhoročný pedagóg na Katedre telesnej výchovy, tréner a športový funkcionár.
- V dňoch **25. až 28. apríla** sa na výstavisku Agrokomplex uskutočnil 23. ročník medzinárodnej predajnej výstavy pre záhradníctvo, záhradkárov, priateľov bonsajistov a životného prostredia GARDENIA.
- V nedeľu **28. apríla** sa v Nitre uskutočnil 12. ročník medzinárodného organového festivalu ARS ORGANI Nitra. Festival sa skončil 28. mája.
- V pondelok **29. apríla** v synagóge odovzdal primátor mesta Marek Hattas grantové šeky participatívneho rozpočtu Mením Moje Mesto.
- V pondelok **29. apríla** sa začala výstavba polyfunkčného objektu Orbis Premium na Štefánikovej triede. Zároveň sa začal oficiálny predaj bytov.

MÁJ 2019

- V stredu **1. mája** sa v mestskom parku na Sihoti v Nitre konali oslavy Sviatku práce.
- V piatok **3. mája** sa v Starom divadle Karola Spišáka v Nitre uskutočnil slávnostný koncert FS Ponitran pri príležitosti Nitrianskych univerzitných dní.
- V piatok **3. mája** sa v pavilóne na výstavisku Agrokomplex uskutočnil benefičný koncert Keď hudba a krása pomáhajú, ktorý zorganizovala speváčka Brigita Tarinová.
- V sobotu **4. mája** sa na Svätoplukovom námestí uskutočnil v poradí 28. zraz historických vozidiel – veteránov.
- V sobotu **4. mája** sa v centre Nitry pri príležitosti 100. výročia úmrtia M. R. Štefánika uskutočnilo podujatie **Štefánik(ova) žije**.
- V nedeľu **5. mája** sa v Starom divadle uskutočnil koncert Úsmev ako dar.
- V utorok **7. mája** navštívil mesto Nitru prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska. Po prijatí predsedom NSK Milanom Belicom v Župnom dome, ho prijal primátor Nitry Marek Hattas. Podvečer sa prezident Andrej Kiska stretol s osobnosťami mesta Nitry a Nitrianskeho kraja.
- V stredu **8. mája** sa v Synagóge uskutočnil koncert pri príležitosti Dňa Európy a 15. výročia vstupu SR do Európskej únie.
- Vo štvrtok **9. mája** sa pred Pomníkom osloboditeľa uskutočnilo verejné zhromaždenie pri príležitosti 74. výročia oslobodenia našej republiky.
- V piatok **10. mája** sa v Bratislave a Košiciach začali majstrovstvá sveta v hokeji a pri tejto príležitosti bola na Svätoplukovom námestí otvorená FUN zóna, kde fanúšikovia sledovali jednotlivé zápasy na LED obrazovke.

- V piatok **10. mája** sa v Dome Matice slovenskej v Nitre na Čermáni uskutočnilo podujatie Čermánske červené.
- V sobotu **11. mája** sa v Mestskom parku na Sihoti v Nitre uskutočnilo zábavné podujatie Míľa pre mamu.
- Na Okresnom úrade v Nitre otvorili v máji 2019 informačnú kanceláriu pre obeť trestných činov a ich blízkych.
- V dňoch **9., 11., 12. a 16. mája** sa v jednotlivých mestských častiach uskutočnili oslavy Dňa matiek, ktoré zorganizovalo mesto Nitra.
- Divadlo Andreja Bagara v Nitre pripravilo v dňoch **16. až 19. mája** druhý ročník prehliadky najatraktívnejších divadelných titulov z Českej republiky a zo Slovenska – Made in Czechoslovakia.
- Vo štvrtok **16. mája** sa v sále Domu Matice slovenskej uskutočnilo podujatie Kultúrne potulky, v rámci ktorého pozvali organizátori – študenti katedry kulturológie významnú slovenskú herečku Emíliu Vášáryovú.
- V piatok **17. mája** sa konalo podujatie Welcome Summer.
- V sobotu **18. mája** sa v Nitre uskutočnila Noc múzeí a galérií.
- V sobotu **18. mája** sa konalo nové podujatie Putovanie do Nitravy. Novodobí pútnici prešli trasu od kostolíka v Dražovciach až do ARCHEO parku v bývalých Zoborských kasárňach.
- V nedeľu **19. mája** sa v mestskom parku konal Deň rodiny.
- V pondelok **20. mája** boli v Synagóge vyhlásené výsledky projektov podaných v rámci participatívneho rozpočtu - MENÍM MOJE MESTO.
- V Koncertnej sále Župného domu v Nitre sa **23. mája** konalo slávnostné oceňovanie najlepších zamestnancov kultúrnych organizácií Nitrianskeho samosprávneho kraja Nitrianska Lunica 2018.
- V piatok **24. mája** prijal primátor mesta Nitry Marek Hattas na mestskom úrade veľvyslanca Japonského kráľovstva.
- V piatok **24. mája** sa v Divadle Andreja Bagara v Nitre uskutočnila premiéra inscenácie Drotár.
- V piatok **24. mája** oslávili v poradí 17. narodeniny združenia STORM.
- V sobotu **25. mája** sa v celej republike uskutočnili voľby do európskeho parlamentu.
- V dňoch **21. – 26. mája** sa na výstavisku Agrokomplex NÁRODNÉ VÝSTAVISKO uskutočnil Medzinárodný strojársky veľtrh v Nitre.
- Od piatka **25. mája** do nedele **26. mája** sa pri reštaurácii Artin na Zobore uskutočnili Svätourbanské zoborské slávnosti.
- V piatok **24. mája** sa v rámci mesta Nitry uskutočnila Noc kostolov. Zapojilo sa do nej 11 kostolov.
- V stredu **24. mája** sa na Atletickom štadióne v Nitre uskutočnili okresné atletické majstrovstvá ZŠ okresu Nitra.

- V sobotu **25. mája** sa na Svätoplukovom námestí uskutočnil Nitriansky rínek – celoslovenské stretnutie remeselníkov, organizátorom ktorého bol Pavol Obertáš.
- V pondelok **27. mája** počas galavečera v bratislavskej Starej tržnici vyhodnotili celonárodnú anketu o najlepších pracovníkov sociálnych služieb. Špeciálne ocenenie za výnimočný prínos pre sociálne služby získala Anna Šmehilová - zakladateľka a prezidentka OZ EFFETA - Stredisko sv. Františka Saleského so sídlom v Nitre, ktorá svojim aktívnym celoživotným pôsobením významne prispela k vybudovaniu siete komplexnej starostlivosti, k rozvoju sociálnych služieb a inkluzívneho prostredia pre ľudí so sluchovým postihnutím a ich rodiny na Slovensku
- Vo štvrtok **30. Mája** vo veľkej zasadačke Mestského úradu v Nitre zasadali poslanci mestského zastupiteľstva.

JÚN 2019

- V sobotu **1. júna** sa na Svätoplukovom námestí a v priľahlých uličkách uskutočnil Festival chutí Nitrianskeho kraja, ktorého súčasťou bolo otvorenie Letnej turistickej sezóny. Jeho súčasťou bol festival bubnov a perkusí ...drumpoint.
- V nedeľu **2. júna** v mestskom parku na Sihoti pripravila radnica zábavné popoludnie pri príležitosti Medzinárodného dňa detí.
- V utorok **4. júna** uviedli v nitrianskej Synagóge výstavu Milan Rastislav Štefánik - astronóm a diplomat. Výstavu si návštevníci mohli pozrieť do 23. júna.
- V sobotu **8. júna** sa uskutočnil v Divadle Andreja Bagara Deň otvorených dverí. Súčasťou dňa bola autogramiáda hercov.
- Od piatka **7. júna** do nedele **9. júna** sa v multikine Cinemax v zábavno-obchodnom centre Mlyny uskutočnila celoštátna prehliadka amatérskej filmovej tvorby CINEAMA 2019.
- V sobotu **8. júna** sa na amfiteátri v Nitre účinkovali Alexandrovci v rámci svojho európskeho turné.
- V sobotu **8. júna** sa na sídlisku Diely po prvýkrát uskutočnil Susedský deň – burza, ktorú pripravilo mesto Nitra.
- V stredu **12. júna** sa na Atletickom štadióne TJ Stavbár v Nitre uskutočnila olympiáda detí materských škôl.
- Vo štvrtok **13. júna** navštívil mesto Nitru veľvyslanec Malty J. E. Anthony Licari.
- Vo štvrtok **13. júna** uviedlo Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre premiéru výpravného eposu s pesničkami Trója.
- V piatok **14. júna** zverejnila zástupkyňa primátora Michaela Hefková na svojom facebookovom profile informáciu, že sa vzdáva funkcie zástupkyne primátora aj mandátu poslankyne mestského zastupiteľstva.

- V piatok **14. júna** sa v ruinách zoborského kláštora uskutočnilo podujatie s názvom Popoludnie v zoborskom kláštore, v rámci ktorého zazneli zaujímavé prednášky archeológov a v kultúrnom programe spieval spevák Pavol Hammel.
- V piatok **14. júna** sa v Obradnej sieni mestského úradu uskutočnilo mestské zastupiteľstvo. Jediným bodom programu bol zákaz herní v Nitre.
- V piatok **14. júna** sa na Amfiteátri na výstavisku Agrokomplex na sídlisku Chrenová konal koncert speváčky Márie Čírovej s kapelou pri príležitosti otvorenia Nitrianskeho kultúrneho leta.
- V sobotu **15. júna** otvorili pre verejnosť Mestské kúpalisko v Nitre.
- V sobotu **15. júna** sa v Nitre uskutočnili medzinárodné etapové mládežnícke cyklistické preteky regióny.
- V nedeľu **16. júna** sa v piaristickom Kostole sv. Ladislava v Nitre uskutočnil otvárací koncert medzinárodného festivalu sakrálnej hudby Musica Sacra 2019.
- V utorok **18. júna** sa v sále Župného domu v Nitre uskutočnila konferencia Prístupnosť mesta pre všetkých - aj hendikepovaných.
- Od štvrtka do soboty **20. - 23. júna** sa na Svätoplukovom námestí uskutočnil Street Food Fest. Podujatie organizovalo o. z. Nitrafiesta.
- Mesto Nitra sa na slávnostnom sneme, ktorý sa konal **21. júna** v Bratislave, stalo členom Únie miest Slovenska.
- V sobotu **22. júna** sa na nitrianskom Amfiteátri uskutočnil veľký koncert Pavla Haberu, speváka a skladateľa, momentálne žijúceho v Prahe.
- V utorok **25. júna** boli v Synagóge slávnostne odovzdané pamätné plakety absolventom Základnej umeleckej školy Jozefa Rosinského v Nitre.
- V stredu **26. júna** sa v Obradnej sieni mesta Nitry uskutočnilo slávnostné oceňovanie najúspešnejších žiakov základných škôl, centra voľného času a Základnej umeleckej školy J. Rosinského v Nitre v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitry.
- Vo štvrtok **27. júna** zasadalo Mestské zastupiteľstvo v Nitre. Na úvod zložil poslanecký sľub Mgr. Miroslav Špoták, ktorý nastúpil na uvoľnený poslanecký mandát po odstúpení poslankyni a viceprimátorke Mgr. Michaela Hefkovej.
- Vo štvrtok **27. júna** otvorili z v priemyselnom parku Sever závod Gestamp, ktorý bude dodávať súčiastky pre automobilku Jaguar Land Rover.
- V nedeľu **30. júna** sa uskutočnil prvý ročník Dražovského pikniku. Podujatie nadviazalo na tradičný piknik Raňajky v tráve, ktorý sa organizoval pri Kostole sv. Michala Archanjela v Nitre – Dražovciach. Organizácie podujatia sa vzdali pôvodní organizátori Emília Domanová a ujal sa ho nový organizátor (7. ročník).

JÚL 2019

- V pondelok **1. júla** nastúpil do funkcie viceprimátora mesta Nitry 44-ročný projektový manažér Miloslav Špoták, ktorý zložil poslanecký sľub na zasadnutí MsZ vo štvrtok 27. júna.
- V Ponitrianskom múzeu v Nitre otvorili **1. júla** výstavu Nové predmety v zbierkach Ponitrianskeho múzea v Nitre.
- Od piatka **5. júla** do nedele **6. júla** sa uskutočnili mestské slávnosti „Nitra, milá Nitra“, Cyrilo-metodské a Pribinove slávnosti. Mesto Nitra a jej obyvatelia oslávili svoju bohatú históriu a pripomenuli si odkaz svätcov Cyrila a Metoda.
- Vo štvrtok **4. júla** sa vo dvorane Ponitrianskeho múzea uskutočnila vedecká odborná konferencia Kultúrne a duchovné dedičstvo Konštantína - Cyrila.
- V piatok **5. júla** sa na Svätoplukovom námestí konala Cyrilo-metodská púť.
- V piatok **5. júla** a v sobotu **6. júla** popoludní sa v podhradí uskutočnil historický festival stredovekého života - Pribinova Nitrawa.
- V piatok **5. júla** popoludní sa na Nitrianskom hrade uskutočnil Hradný deň otvorených dverí.
- V sobotu **6. júla** bola na dve hodiny v suteréne Župného domu sprístupnená verejnosti historicky vzácna Nitrianska stredoveká brána.
- Od pondelka **8. júla** do stredy **11. júla** sa na pešej zóne pri Ponitrianskom múzeu uskutočnilo diskusné podujatie hackathon, na ktorom sa odborná aj laická verejnosť vyjadrovala k otázkam súvisiacim s pešou zónou a námestím. Nitrania odpovedali na otázky, čo im chýba na pešej zóne, čo im tu prekáža, alebo prečo vôbec chodia na toto miesto. Organizátori hackathonu prostredníctvom dotazníkov skúmali pocity obyvateľov.
- V piatok **12. júla** prijal primátor mesta Nitry Marek Hattas školákov, ktorí počas prázdnin absolvovali letnú univerzitu na UKF v Nitre.
- V dňoch **12. - 20. júla** sa v Strednej odbornej škole veterinárnej uskutočnila Letná škola esperanta.
- V piatok **13. júla** sa v areáli zoborského kláštora uskutočnila svätá omša k patrónovi mesta – k svätému Andrejovi Svoradovi.
- V stredu **17. júla** prijal primátor Nitry Marek Hattas veľvyslanca Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Andrewa Johna Gartha.
- V stredu **17. júla** osadili na Autobusovej stanici v Nitre FIXPOINT – verejný kontajner na použité injekčné striekačky po aplikácii drog.
- V nedeľu **29. júla** sa v Kultúrnom dome v Nitre - Dražovciach uskutočnila slávnosť Sviatok nového chleba, ktorej súčasťou bola svätá omša, prehliadka kostolíka, dražovského domčeka a kultúrny program v kultúrnom dome.

AUGUST 2019

- Na Kalvárii v Nitre bola v dňoch **17. až 19. augusta** púť k Matke Božej.

- V sobotu **17. augusta** zorganizovalo mesto Nitra po prvýkrát podujatie Nitrianske hody a dožinky. Po pešej zóne - Štefánikovej triede prešiel dožinkový sprievod. Na Svätoplukovom námestí boli stánky s miestnymi špecialitami.
- V sobotu **17. augusta** bola v zadnej časti Národného výstaviska agrokomplex otvorená oddychová zóna, ktorú vybuďovalo riaditeľstvo AX na čele s riaditeľom Branislavom Borsukom.
- V sobotu **17. augusta** sa v mestskej časti Párovské Háje uskutočnilo podujatie Hájovský kotlík, kde sa súťažne varili guláše.
- V utorok **20. augusta** odovzdal dopravca ARRIVA Nitra po rekonštrukcii a modernizácii do užívania Autobusovú stanicu v Nitre.
- Od štvrtka **22. augusta** do nedele **25. augusta** sa na národnom výstavisku Agrokomplex konala poľnohospodárska a potravinárska výstava Agrokomplex.
- Fakultnej nemocnici v Nitre odovzdali v stredu **25. septembra** dvadsať nových prístrojov určených na monitorovanie dychu novorodencov.
- Od piatka **23.** do soboty **24. augusta** sa na priestranstve pri obchodnom centre Lipa uskutočnilo podujatie Chrenovské stánky. Išlo o 14. ročník akcie s meniacim sa názvom aj priestorom konania. Prvý ročník sa konal v roku 2007 – pod názvom Chrenovské trhy.
- V utorok **27. augusta** sa občania Nitry poklonili pamiatke hrdinov Slovenského národného povstania, ktorého 75.výročie sme si tento rok pripomenuli.
- Od utorka **27. augusta** sa novým prezidentom Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) sa stal Pavol Nereča, ktorý doteraz pôsobil ako krajského riaditeľa HaZZ v Nitre.
- V priestoroch výstaviska Agrokomplex sa v stredu **28. augusta** konal 8.ročník hudobného festivalu Slížovica. Prvýkrát bol na výstavisku Agrokomplex, ktorý organizuje kapela Horkýže Slíže a je spojený s oslavou jej narodenín.
- V stredu **28. augusta** o 5.30 hodine sa uzavreli z jednej strany Univerzitný most, ktorý je spojniciou medzi centrom mesta a Triedou Andreja Hlinku. Počas prvých dní cestu regulovali príslušníci dopravnej polície PZ SR.
- V pondelok **27. augusta** sa občania mesta Nitry poklonili hrdinom Slovenského národného povstania. Slávnostné zhromaždenie sa konalo pred Pomníkom víťazstva na námestíčku pred Okresným úradom v Nitre.
- Na otvorenom priestranstve nad Mikovíniho ulicou na sídlisku Klokočina v Nitre sa konal od štvrtka **29. augusta** do soboty **30. augusta** v poradí 18. ročník Klokočinského jarmoku.

SEPTEMBER 2019

- Počas víkendu **31. augusta** a **1. septembra** si Nitra historickým festivalom s názvom Kráľovská Nitra pripomenula udelenie výsad slobodného kráľovského mesta.

- V pondelok **2. septembra** sa na nitrianskych základných školách uskutočnilo slávnostné otvorenie nového školského roka 2018/2019.
- Vo Veľkej zasadačke mestského úradu sa vo štvrtok 5. septembra uskutočnilo v poradí 9. riadne zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre. Priamy prenos z tohto zasadnutia mohli občania naživo sledovať cez internet na youtube kanáli.
- V nedeľu **8. septembra** sa v Mestskom parku na Sihoti v Nitre uskutočnilo Podzoborské vinobranie.
- V utorok **10. septembra** v nitrianskom závode automobilky Jaguar Land Rover oficiálne predstavili nový model – automobil Defender, ktorý sa bude vyrábať iba v Nitre.
- V sobotu **14. septembra** sa vo Veľkej sále Divadla Andreja Bagara v Nitre uskutočnila obnovená premiéra muzikálu Tisícročná včela.
- V sobotu **14. septembra** sa na Svätoplukovom námestí uskutočnil Campana fest.
- V týždni od **16. do 22. septembra** sa v Nitre uskutočnil Európsky týždeň mobility, ktorý umožnil Nitre vyskúšať si alternatívy trvalo udržateľnej dopravy.
- Nitra sa zanesením štúdie do Bratislavy zapojil v stredu **18. septembra** do výzvy Slovenského zväzu ľadového hokeja (SZĽH) na výstavbu nového Národného hokejového štadióna. Do výzvy sa okrem mesta pod Zoborom zapojili aj ďalšie hokejové mestá, a to Banská Bystrica, Zvolen a Žilina.
- V piatok **20. septembra** sa na Mestskom úrade v Nitre uskutočnilo zasadnutie Únie miest Slovenska za účasti primátorov Trenčína, Prešova, Bratislavy, Nitry, Banskej Bystrice, Košíc a Trnavy.
- Mestský úrad v Nitre sa v piatok **20. septembra** zapojil do celosvetového klimatického štrajku.
- V piatok **20. septembra** sa v Mestskom parku na Sihoti uskutočnil Športový deň, ktorý bol určený pre deti materských škôl a žiakov základných škôl.
- Jesenné upratovanie sa v Nitre začalo **23. septembra** a trvalo do konca novembra.
- V pondelok **23. septembra** sa v aule Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre uskutočnilo slávnostné otvorenie nového akademického roka 2019/2020.
- V stredu **25. septembra** mesto Nitra avizovala záujem vybudovať hokejový štadión v Nitre na pozemku na Šindolke.
- Kupecká ulica na pešej zóne v centre Nitry sa v **piatok 27. septembra** od 14. hodiny zmenila na Kníhkupeckú.
- Od **27. septembra do 2. októbra** sa v Nitre uskutočnil medzinárodný festival Divadelná Nitra.
- V **septembri** si pracovníci Turistického informačného centra (TIC) Nitra pripomenuli 26 rokov od založenia NISYS-u – Nitrianskeho informačného systému, predchodcu dnešnej Turistickej informačnej kancelárie.

- Počas soboty **28. septembra** sa uskutočnili oslavy Svetového dňa cestovného ruchu – prehliadkou zakonzervovaných ruín zoborského kláštora.
- Silný vietor, v dôsledku ktorého sa v pondelok **30. septembra** odlomil zo stromu obrovský konár. Usmrtil 14-ročného Patrika Bednárika z Ivanky pri Nitre, žiaka ZŠ Topol'ová a zranil jeho dvoch spolužiakov, ktorých so zraneniami previezli do Fakultnej nemocnice v Nitre. Tragédia sa stala na cyklistickej ceste na nábreží rieky za futbalovým štadiónom pod Zoborom, žiaci základnej školy tam boli na prechádzke v rámci branného cvičenia.
- V pondelok 30. septembra bol v sále Národného potravinárskeho a poľnohospodárskeho centra v Lužiankach slávnostne otvorený medzinárodný filmový festival s poľnohospodárskou a environmentálnou tematikou Agrofilm.

OKTÓBER 2019

- V priestoroch klientskeho centra Mestského úradu v Nitre začalo od 1. októbra 2019 fungovať Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu (COMIN).
- V utorok **1. októbra** sa v Aule SPU konalo slávnostné zasadnutie pri príležitosti 60. výročia založenia Fakulty ekonomiky a manažmentu SPU.
- Vo štvrtok **3. októbra** sa na výstavisku Agrokomplex začala automobilová výstava Autosalón – Autoshow Nitra. Trvala 4 dni do nedele 6. októbra.
- Profesionálnych vojakov Ozbrojených síl SR, ktorí sa **3. októbra** vrátili z mierovej misie OSN UNFICYP na Cypre, privítal na nitrianskom výstavisku náčelník Generálneho štábu OS SR Daniel Zmeko.
- V piatok **4. októbra** sa konal v sále Multikina Mlyny slávnostný ceremoniál ukončenia medzinárodného filmového festivalu Agrofilm 2019.
- V utorok **9. októbra** v Ústave na výkon väzby v Nitre – Chrenovej v stredu 9. októbra 2019 oficiálne odovzdali do prevádzky ubytovací objekt Okál.
- Vo štvrtok **10. októbra** sa vo veľkej zasadačke Mestského úradu v Nitre uskutočnilo zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre.
- Vo štvrtok **10. októbra** sa v Synagóge v Nitre slávnostne začal XIV. ročník hudobného festivalu Nitrianska hudobná jeseň 2018.
- Na Svätoplukovom námestí sa vo štvrtok 10. októbra 2019 začal trojdňový Októberfest.
- V piatok **12. októbra** sa hoteli Zlatý kľúčik uskutočnila infektologická konferencia.
- V sobotu **12. októbra** sa na Kalvárii uskutočnil 8. ročník Šarkaniády, zábavného púšťaťania šarkanov na kopci nad Nitrou.
- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre si v stredu **16. októbra** pripomenula 60. výročie vysokoškolského vzdelávania. Pri príležitosti okrúhleho jubilea pripravila oslavy za účasti množstva pozvaných hostí od nás i zo zahraničia, medzi

pozvanými predstaviteľmi štátnej správy, samosprávy, cirkvi, zástupcami NSK, mesta Nitry, partnerských univerzít a ďalších inštitúcií nechýbali ani mnohé známe osobnosti, ktoré sú bývalými absolventmi školy.

- Vo štvrtok **17. októbra** sa uskutočnil Nitriansky deň úcty k starším. Začal sa slávnostným prijatím seniorov v Obradnej sieni mesta Nitry, pokračoval večer v PKO plesom.
- V utorok **22. októbra** sa v zasadačke mestského úradu uskutočnilo 11. (mimoriadne) zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre.
- V piatok **25. októbra** sa na Hlbokej ulici v Nitre odovzdali do užívania bytový dom, postavený s podporou štátu.
- V piatok **25. októbra** si Divadlo A. Bagara pripomenulo galaprogramom 70 rokov trvania profesionálnej divadelnej scény v meste pod Zoborom.
- Dňa **25. októbra** odovzdal viceprimátor Daniel Balko v mene primátora Ďakovný list primátora DAB Nitra pri príležitosti 70. výročia založenia za výnimočný prínos v oblasti divadelného umenia, výrazné obohacovanie slovenskej divadelnej scény kvalitnou umeleckou tvorbou a prezentáciu mesta Nitry.
- V utorok **29. októbra** sa v Synagóge uskutočnila konferencia Zelené mestá – prostredie pre život, ktorá sa zaoberala ochranou a tvorbou zelene v mestskom prostredí Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu.

NOVEMBER 2019

- V utorok **5. novembra** odovzdali v Štúdiu DAB Ceny Pavla Straussa 2017-2018 za trvalý prínos v oblasti kultúry a umenia básnikovi a textárovi Kamilovi Peterajovi, herečke Zuzane Krónerovej, režisérovi Jurajovi Jakubiskovi a spevákovi Miroslavovi Žbirkovi.
- V utorok **5. novembra** sa v Dome Matice slovenskej v Nitre uskutočnila konferencia o života diele Milana Rastislava Štefánika.
- V dňoch **5. a 6. novembra** sa na Národnom výstavisku Agrokomplex uskutočnil 7. ročník európskeho veľtrhu pomaturitného a celoživotného vzdelávania Gaudeamus, ktorého cieľom bolo poskytnúť študentom stredných škôl komplexné informácie, poradenstvo a podporu pri voľbe pomaturitného štúdia.
- Vo štvrtok **7. novembra** sa vo Veľkej sále Divadla Andreja Bagara v Nitre uskutočnil benefičný koncert pri príležitosti 100. výročia Gymnázia na Golianovej ulici v Nitre. toto gymnázium sa hlási k bývalému starému gymnáziu – Gymnázium Eugena Gudernu, ktoré sídlilo pri Piaristoch na Vršku.
- V piatok **8. novembra** sa v Synagóge v Nitre uskutočnilo slávnostné vyhodnotenie 47. ročníka celoštátnej postupovej súťaže a výstavy amatérskej fotografickej tvorby AMFO 2019.
- Od **8. do 25. novembra** sa konali Študentské dni nitrianskych univerzít – išlo o vzdelávacie, kultúrno-spoločenské a športové podujatia. Program odštartovalo v utorok 8. novembra humanitné podujatie Univerzitná kvapka krvi UKF.

- V nedeľu **10. novembra** sa v Synagóge v Nitre uskutočnil koncert spevákkeho zboru Lipka pri príležitosti 20. výročia zboru.
- V pondelok **11. novembra** o 11.11 hodine sa na Vojenskom cintoríne v Nitre-Mlynárčiach konal pietny akt kladenia vencov pri príležitosti skončenia Veľkej vojny – prvej svetovej vojny.
- V pondelok **11. novembra** sa na Mestskom úrade v Nitre konala Primátorská kvapka krvi.
- V stredu **13. novembra** krátko po obede sa stala na ceste I. triedy v blízkosti Malanty tragická dopravná nehoda, pri ktorej do linkového autobusu prímestskej autobusovej dopravy narazilo nákladné auto Tatra 815, výsledkom nehody bolo 12 mŕtvych a 30 zranených.
- V stredu **13. novembra** vyhlásili výsledky 16. ročníka súťaže ZlatyErb.sk. Stalo sa tak v rámci medzinárodného kongresu ITAPA v Bratislave. Nitra získala tretie miesto za svoju webovú stránku.
- Vo štvrtok **14. novembra** v Župnom dome v Nitre udelili Ceny Nitrianskeho samosprávneho kraja Imrichovi Točkovi, Ladislavovi Belásovi a Karol Pieta.
- V piatok **15. novembra** a v sobotu **16. novembra** sa v Nitre uskutočnili strelecké preteky v Mestskej hale na Klokočine.
- V stredu **13. novembra** sa uskutočnil Večerný beh Nitrou.
- V sobotu **16. novembra** sa vo Veľkej zasadačke na Mestskom úrade v Nitre uskutočnil 14. ročník festivalu Vysoké hory Nitra.
- V sobotu **16. novembra** sa pri pamätnej tabuli na Dome módy uskutočnila spomienková slávnosť pri príležitosti 17. novembra – Dňa boja za slobodu a demokraciu.
- V nedeľu **18. novembra** sa v Estrádnej hale Parku kultúry a oddychu v Nitre uskutočnil slávnostný večer – Klub darcov, ktorý zorganizovala Nitrianska komunitná nadácia.
- V stredu **20. novembra** sa v Synagóge oceňovali darcov plaketami prof. Jana Janského a MUDr. Kňazovického.
- Vo štvrtok **21. novembra** sa vo Veľkej sále na Mestskom úrade v Nitre uskutočnilo zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Nitre.
- V piatok **22. novembra** sa vo Veľkej sále Divadla A. Bagara v Nitre uskutočnila premiéra inscenácie Banalita lásky.
- Nové divadlo v Nitre uviedlo **23. novembra** v premiére inscenáciu Kocúr v čižmách.
- V nedeľu **24. novembra** sa v Parku kultúry a oddychu uskutočnil Klub darcov Nitrianskej komunitnej nadácie.
- Vo štvrtok **28. novembra** zomrel vo veku nedožitých 99 rokov nositeľ Ceny mesta Nitry doc. Ing. Juraj Havelka, CSc.

- V piatok **29. novembra** uviedlo Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre premiéru rozprávky Veľká továreň na slová.
- V sobotu **30. novembra** sa v Dome Matice slovenskej v Nitre konala krojovaná zábava.

DECEMBER 2019

- V nedeľu **1. decembra** otvorili Vianočné mestečko na Svätoplukovom námestí v Nitre a rozsvietili vianočný strom.
- V nedeľu **1. decembra** v priestoroch Divadla Andreja Bagara v Nitre usporiadali vianočný charitatívny bazár.
- V nedeľu **8. decembra** zavítal do adventného mestečka na Svätoplukovom námestí Mikuláš spolu s veľkým 15-metrovým anjelom.
- V nedeľu **15. decembra** sa v Synagóge uskutočnil tradičný koncert herečky DAB Evy Pavlíkovej pod názvom Strieborný vianočný večer Evy Pavlíkovej.
- Od pondelka **16. decembra** do nedele **22. decembra** bolo adventné mestečko otvorené aj v Gotickej priekope na Nitrianskom hrade. Podujatie organizovalo o.z. Castellum.
- V pondelok **16. decembra** sa v Parku kultúry a oddychu v Nitre uskutočnil tradičný vianočný koncert Čaro Vianoc v Nitre.
- V pondelok **16. decembra** uviedli v Kultúrnom centre na Zobore do života knihu Nitra a Nitrania.
- V utorok **31. decembra** sa na Zobore uskutočnil Zoborský silvestrovský beh. Pretekári bežali od zoborskej nemocnice smerom na Pyramídu.

19. Zoznam použitých skratiek

- AX - V: Agrokomplex - Výstavníctvo
- DAB: Divadlo Andreja Bagara
- CVČ: centrum voľného času
- HK: Hokejový klub
- KBS: Konferencia biskupov Slovenska
- KBČ: Konferencia biskupov Česka
- KDH: Kresťansko-demokratické hnutie
- KÚ: krajský úrad
- MŠ: materská škola
- MsÚ: mestský úrad
- MO: miestny odbor
- MO MS: miestny odbor Matice slovenskej
- MsZ: mestské zastupiteľstvo
- NSK: Nitriansky samosprávny kraj
- NR SR: Národná rada Slovenskej republiky
- OZ: občianske združenie
- SaS: Sloboda a solidarita
- SPU: Slovenská poľnohospodárska univerzita
- SMER- SD: SMER - Sociálna demokracia
- SDKSvN: Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre
- SDKÚ: Slovenská demokraticko-kresťanská únia
- SŠ: stredná škola
- SOŠ: stredná odborná škola
- ŠK: športový klub
- UKF: Univerzita Konštantína Filozofa
- ÚNSK: Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja
- UKF: Univerzita Konštantína Filozofa
- UNSSS: Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
- VK: volejbalový klub
- ZŠ: základná škola
- ZUŠ: základná umelecká škola

20. Pomôcky použité pri spracovaní celoročného zápisu do kroniky mesta Nitra za rok 2019

Uznesenia z rokovaní Mestského zastupiteľstva v Nitre

Noviny a periodiká: MY – Nitrianske noviny, Nitrianske ECHO, Sme, Denník N, Pravda, Hospodárske noviny, Poľnohospodár

Aktuality stiahnuté z webstránok: sme.sk, denníkn.sk, unsk.sk, sport.sk, topspravy.sk, pravda.sk, hnonline.sk, dennikn.sk, aktualne.sk, aktuality.sk, nuni.sk, webnoviny.sk, teraz.sk, agrokomplex.sk, novedivadlo.sk, dab.sk, kbs.sk, biskupstvo-nitra.sk, netky.sk, arrivanitra.sk, hknitra.sk, acnitra.sk, fnnitra.com, bkmspunitra.sk, hbknitra.sk, cvcdomino.com, zapasenienitra.sk, ukf.sk, uniag.sk, nkn.sk

Tlačové správy z Divadla Andreja Bagara, Starého divadla Karola Spišáka, Nitrianskej komunitnej nadácie, Fakultnej nemocnice Nitra.

Vlastné poznámky z účasti na podujatiach

